

**Zpráva o situaci národnostních menšin
v České republice
za rok 2009**

Úřad vlády České republiky
Sekretariát Rady vlády pro národnostní menšiny

Praha 2010

Zpráva o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2009

Vydal: Úřad vlády ČR
Sekretariát Rady vlády pro národnostní menšiny
ISBN 978-80-7440-027-8

1. Úvod – zpráva o pokroku	3
2. Mezinárodní závazky	4
2.1. Evropská charta regionálních či menšinových jazyků	4
2.2. Rámcová úmluva o ochraně národnostních menšin	4
2.3. Aliance civilizací	5
3. Úkoly vyplývající z usnesení vlády	6
3.1. Dům národnostních menšin v Praze	6
3.2. Světový romský festival KHAMORO 2009	7
3.3. Využití dotace na provádění Charty	9
3.4. Úprava pietních míst a památníků moravských Chorvatů v obcích Dobré Pole a Nový Přerov, připomínajících násilné vysídlení příslušníků chorvatské menšiny z těchto obcí po únoru 1948	10
4. Veřejná správa na centrální úrovni a národnostní menšiny	12
4.1. Rada vlády pro národnostní menšiny	12
4.2. Rada vlády ČR pro záležitosti romské komunity	15
4.3. Ressorty	16
4.3.1. Ministerstvo financí	16
4.3.2. Ministerstvo kultury	16
4.3.3. Ministerstvo práce a sociálních věcí	17
4.3.4. Ministerstvo spravedlnosti	17
4.3.5. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	19
4.3.6. Ministerstvo vnitra	31
4.3.7. Ministerstvo zahraničních věcí	33
4.4. Další centrální úřady	33
4.4.1. Kancelář prezidenta republiky	33
4.4.2. Veřejný ochránce práv	34
5. Dotační programy a další dotace	36
5.1. Ministerstvo financí	36
5.2. Ministerstvo kultury	36
5.3. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	50
5.4. Ministerstvo vnitra	52
5.5. Ministerstvo práce a sociálních věcí	53
5.6. Programy na podporu integrace romské komunity	54
5.7. Shrnutí	55
6. Veřejná správa na místní či regionální úrovni a národnostní menšiny	59
6.1. Obce	59
6.2. Statutární města	79
6.3. Kraje	88
6.4. Shrnutí	96
7. Reflexe národnostních menšin	98

Přílohy

1. Aktivita vysokých škol v oblasti národnostních menšin a multikulturní výchovy
2. Ministerstvo kultury - Dotační program na podporu kulturních aktivit příslušníků národnostních menšin v roce 2009 (přehled projektů)
3. Ministerstvo kultury (odbor umění a knihoven) - přehled poskytnutých dotací v roce 2009
4. Ministerstvo kultury (odbor ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií a odbor zahraniční) - přehled poskytnutých dotací v roce 2009
5. Ministerstvo kultury – Dotační program na podporu rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin v roce 2009
6. Analýza periodik vydávaných organizacemi národnostních menšin, na které je poskytována dotace ze státního rozpočtu
7. Ministerstvo kultury – podpora dalších projektů s prvkem podpory kulturních aktivit národnostních menšin (odbor médií a audiovizí) v roce 2009
8. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy - Program na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy v roce 2009
9. Ministerstvo kultury - Program na podporu integrace příslušníků romské komunity v roce 2009
10. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy - Dotační program na podporu integrace romské komunity v roce 2009 (přehled projektů)
11. Obce, statutární města a kraje - přehled poskytnutých dotací na podporu organizací příslušníků národnostních menšin a na podporu integrace romské komunity v roce 2009; přehled projektů

Usnesení vlády ze dne 7. června 2010 č. 443

1. Úvod – zpráva o pokroku

Zpráva o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2009 (dále jen „Zpráva“), je již devátým dokumentem od roku 2002, každoročně vládě předkládaným. Text je vždy zpracováván sekretariátem Rady vlády pro národnostní menšiny (dále jen „Rada“) na základě podkladů zainteresovaných ministerstev, Veřejného ochránce práv a Kanceláře prezidenta republiky, orgánů místní i regionální samosprávy a zástupců národnostních menšin v Radě.

Pro rok 2009 ve věci národnostních menšin je charakteristické především to, že v rozpočtu v rámci Úřadu vlády byl v tomto období připraven pro příští rok dotační program na implementaci Evropské charty regionálních či menšinových jazyků. Tento krok vyplynul z krátké zkušenosti s tímto dokumentem, platným pro ČR od 1. března 2007.

Rovněž lze zaznamenat dvojnásobný nárůst materiálů předložených vládě Radou v roce 2009. Šlo přitom o jeden návrh legislativní povahy, 5 dokumentů informativní povahy, tři se týkaly personálního složení Rady a jeden financování.

V roce 2009 Rada rozšířila své pole působnosti také na mezináboženský dialog v souvislosti se zapojením České republiky do mezinárodní iniciativy Aliance civilizací. Svou pozornost také více soustředila na ochranu menšinových jazyků, především dvojjazyčného česko-polského názvosloví.

V komunikaci se samosprávami došlo ke znatelnému zlepšení. Informace o situaci národnostních menšin podaly letos poprvé všechny oslovené obce. Na úrovni samospráv je také věnována národnostním menšinám stále větší pozornost, což lze dovodit z rostoucího počtu výborů pro národnostní menšiny.

Zpráva zachovává shodný půdorys jako zprávy předešlé, přičemž nejobsáhlejší pasáží je informace o samosprávách, u nichž se postupně daří získávat větší množství validních údajů. I zde je poněkud problematické vymezení podpory národnostních menšin *sensu stricto* od podpory integrace romské komunity, především v textu ilustrujícím činnost veřejné správy na místní či regionální úrovni. Autoři se pokusili nejednoznačné pasáže okomentovat v poznámkovém aparátu, stejně tomu tak je v příloze popisující dotace, poskytnuté na podporu příslušníků národnostních menšin a na podporu integrace romské komunity.

2. Mezinárodní závazky

2.1. Evropská charta regionálních či menšinových jazyků

Česká republika ratifikovala Evropskou chartu regionálních či menšinových jazyků (dále jen „Charta“) dne 15. listopadu 2006. Při ratifikaci bylo učiněno prohlášení, kterým se ČR zavazuje aplikovat v souladu s čl. 2 odst. 2 a 3 odst. 1 Charty vybraná ustanovení její části III. Pro Českou republiku vstoupila Charta v platnost podle čl. 19 odst. 2 dne 1. března 2007. Téhož dne byla také zveřejněna ve Sbírce mezinárodních smluv ČR pod č. 15/2007.

Článek 15 Charty stanoví, že smluvní strana je povinna do jednoho roku od vstupu Charty v platnost předložit generálnímu tajemníkovi Rady Evropy první periodickou zprávu o plnění přijatých závazků. Česká republika ji předložila dne 30. dubna 2008 ve Štrasburku. Výbor expertů Charty posléze spolu se sekretariátem Rady vlády pro národnostní menšiny uspořádal v rámci monitorovacího procesu k Chartě v prosinci 2008 návštěvu České republiky, během níž absolvoval slyšení zástupců národnostních menšin, samospráv a příslušných úřadů státní správy. Na základě první periodické zprávy a informací obdržených v průběhu návštěvy výbor připravil vlastní hodnotící zprávu pro Výbor ministrů Rady Evropy a zveřejnil ji dne 9. prosince 2009. Zpráva obsahuje hodnocení, jakým způsobem Česká republika plní závazky dané Chartou. Podle článku 16 Charty sekretariát Rady předložil vládě dne 26. srpna 2009 návrh Komentáře České republiky k hodnotící zprávě Výboru expertů.¹ Komentář byl zpracován sekretariátem Rady a připomínkován členy Rady, tj. zástupci orgánů veřejné správy i zástupci národnostních menšin. Posléze byl Ministerstvem zahraničních věcí předán Výboru ministrů v Radě Evropy, který adresoval vládě ČR pět doporučení stran plnění závazků vyplývajících z Charty.² Ta obsahují požadavek na podporu informovanosti a tolerance vůči příslušným regionálním či menšinovým jazykům a kulturám, a to jak v obecných učebních osnovách na všech vzdělávacích stupních, tak i v médiích, zvláštní péči je zapotřebí věnovat ochraně a rozvoji romštiny a němčiny a vytvářet příznivé podmínky pro jejich používání ve veřejném životě. Zvláštní pozornost Výbor také věnoval výborům pro národnostní menšiny v obcích a jejich pravomocem v oblasti vzdělávání a dvojjazyčnosti názvů a označení. Vláda by měla podpořit zpřístupnění výuky ve slovenštině, romštině a němčině a zajistit, aby používání romštiny ve školách nebylo zakazováno či mu nebyly kladeny překážky. Doporučením se bude Rada zabývat v roce 2010.

2.2. Rámcová úmluva o ochraně národnostních menšin

Po otevření Rámcové úmluvy o ochraně národnostních menšin (dále jen „Úmluva“) k podpisu dne 1. února 1995 Česká republika podepsala tento dokument dne 28. dubna 1995. Ratifikační proces Úmluvy ukončila Česká republika dne 18. prosince 1997, kdy uložila ratifikační listinu u generálního tajemníka Rady Evropy. V roce 2005 byl dovršen druhý monitorovací cyklus a pro poslední období bylo v roce 2009 zapotřebí připravit Třetí periodickou zprávu. Ta podle článku 25 odstavce 2 Úmluvy postihuje časové období 2004-2008. Materiál byl zpracován na základě podkladových materiálů poskytnutých příslušnými ministerstvy, jež mají své zástupce v Radě, tj. resortů vnitra, financí, kultury, školství, mládeže a tělovýchovy, práce a sociálních věcí, spravedlnosti a zahraničí, dále Kanceláře veřejného ochránce práv a zástupců národnostních menšin – členů Rady. Zprávu projednala Rada na schůzi dne 3. března 2009 a posléze i vláda dne 20. dubna 2009.³ Dokument byl pak předán Ministerstvu zahraničních věcí k předložení ve Štrasburku.

¹ Vláda jej toho dne schválila svým usnesením č. 1060.

² ECRML (2009)7: http://www.coe.int/t/dg4/education/minlang/Report/EvaluationReports/CzechECRML1_en.pdf

³ Usnesení č. 459

([http://kormoran.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/51A12FEAEA530235C12575A70024D167/\\$FILE/459%20uv090420.0459.pdf](http://kormoran.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/51A12FEAEA530235C12575A70024D167/$FILE/459%20uv090420.0459.pdf))

2.3. Aliance civilizací

Aliance civilizací byla vytvořena v roce 2005 z iniciativy Španělska a Turecka pod záštitou OSN. Od dubna 2007 má Aliance Vysokého představitele při OSN, kterým je bývalý portugalský prezident Jorge Sampaio. Skupinu přátel Aliance civilizací tvoří více než 80 států a mezinárodních organizací. Aliance civilizací má širokou podporu v rámci EU, Česká republika se stala jejím členem v lednu 2008.

Cílem Aliance je napomáhat porozumění a spolupráci mezi národy rozdílných kultur a náboženství – zejména mezi státy muslimskými a státy tzv. západními, a tak bojovat proti rostoucí polarizaci mezi těmito národy, proti netoleranci a extremismu. Tohoto cíle má být dosahováno díky společným aktivitám v oblasti vzdělávání, práce s mládeží, médií a migrace.

Jedním ze závazků plynoucích z přistoupení k této iniciativě byla tvorba *Akčního plánu Aliance civilizací v České republice pro léta 2009 - 2010*, k čemuž se vláda zavázala usnesením č. 406 ze dne 30. března 2009 a již vytvořený ho vzala na vědomí usnesením č. 1235 ze dne 29. září 2009. Byl zpracován sekretariátem Rady ve spolupráci s jejími členy. Anglická verze Akčního plánu byla prostřednictvím resortu zahraničních věcí předána zastoupení ČR při OSN, jež ji předalo sekretariátu Aliance civilizací (dále jen „AoC“) v New Yorku.

Akční plán navazuje na aktivity, které jsou již vykonávány jednotlivými resorty a Sekcí pro lidská práva Úřadu vlády. Smyslem plánu je především zviditelnit tyto aktivity před mezinárodním společenstvím, aby svou zkušeností Česká republika přispěla do globální debaty o mezináboženském a mezikulturním soužití a zvýšit povědomí o nich také v české společnosti. Za tímto účelem jsou v Akčním plánu zveřejněny také příklady aktivit nestátních subjektů, které naplňují cíle Aliance civilizací. Vzhledem k ekonomické situaci ČR byly nově plánované aktivity v rámci Sekce pro lidská práva Úřadu vlády zvoleny tak, aby nezvyšovaly nároky na státní rozpočet.

Z akčního plánu vyplynul úkol vytvořit *Stálý odborný panel proti rasismu a násilí a k otázkám mezikulturního a mezináboženského dialogu* (SOPPRAN), jenž slouží jako konzultační platforma ministroví pro lidská práva. V roce 2009 proběhla dvě setkání SOPPRANu, první se konalo dne 16. července a věnovalo se extremismu. Druhé se uskutečnilo dne 22. září 2009 a jeho účastníci diskutovali na téma Mezináboženský dialog v ČR a činnost a myšlenky propagované AoC.

Národní koordinátor pro Alianci civilizací (vedoucí sekretariátu Rady) navázal spolupráci s nadací Fórum 2000 a s českou pobočkou *Nadace Anny Lindh* a oslovil a vyzval ke spolupráci řadu dalších institucí a organizací, jež se věnují výše zmíněným prioritám Aliance.

Pro účely šíření povědomí o Alianci byla vytvořena podstránka na portálu Úřadu vlády (v sekci Rady)⁴, kde se nacházejí i odkazy na mezinárodní projekty realizované sekretariátem AoC: jedná se zejména o provoz informačních a vzdělávacích portálů o náboženství, víře a mediální výchově. Pro prezentaci cílů AoC byly vybrány výbory pro národnostní menšiny jako vhodná platforma. Všem výborům pro národnostní menšiny při krajích, městech a obcích byl rozeslán *Informační a metodický průvodce*, jenž byl vytvořen sekretariátem Rady s důrazem na cíle Aliance civilizací. O aktuálním vývoji AoC je Rada průběžně informována.

Ve spolupráci s odborem pro OSN Ministerstva zahraničních věcí je zajišťována účast delegace z České republiky na mezinárodních setkáních k AoC. Setkání Skupiny přátel AoC probíhají na velvyslanecké úrovni dvakrát za rok a na ministerské úrovni každý rok v září na okraj Valného shromáždění OSN. Nejvyšší platformou je výroční setkání AoC, které se v roce 2009 konalo v Istanbulu. Účastnila se ho česká delegace vedená ministrem pro lidská práva a předsedou Rady Michaellem Kocábem.

⁴ <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/aliance-civilizaci/aliance-civilizaci-64452/>

3. Úkoly vyplývající z usnesení vlády

3.1. Dům národnostních menšin v Praze

Dům národnostních menšin (dále jen „DNM“) vznikl díky spolupráci vlády ČR a Magistrátu hl. m. Prahy. V roce 2002 Zastupitelstvo hl. m. Prahy schválilo Koncepti politiky Prahy ve vztahu k národnostním menšinám. Součástí této Koncepce byl i požadavek na založení DNM. Dne 21. června 2007 byl nově zrekonstruovaný DNM slavnostně otevřen a jeho vlastní činnost začala 1. července 2007, kdy Zastupitelstvo hl. m. Prahy dne 21. června 2007 schválilo v tisku č. 197 usnesením č. 50 doplnění problematiky národnostních menšin do Zřizovací listiny Centra sociálních služeb Praha (dále jen „CSSP“), pod jehož vedením DNM fungovalo do konce roku 2008. Koncem roku 2007 bylo na základě personálního auditu CSSP doporučeno vyčlenit DNM z CSSP a transformovat ho na samostatnou organizaci buď vytvořením nové příspěvkové organizace nebo vytvořením obecně prospěšné společnosti. Vzhledem k ekonomickým trendům financování obdobných zařízení byla zvolena forma o.p.s., která má širší možnosti vícezdrojového financování než příspěvková organizace.

Příprava na vznik nové formy organizace a její vyčlenění z CSSP započaly během roku 2008.

Usnesením Rady Zastupitelstva hl. m. Prahy byl odsouhlasen návrh založení DNM o.p.s., včetně návrhu zakládací listiny o.p.s., změny Zřizovací listiny CSSP a zvýšení rozpočtu běžných výdajů v kapitole 0548, § 3429 o částku 10 000 tis. Kč na vrub neúčelové rezervy kapitoly 1016, § 6409 jako majetkového vkladu k založení obecně prospěšné společnosti DNM o.p.s. ze dne 5. srpna 2008. Návrh Rady Zastupitelstva hl. m. Prahy byl schválen zastupitelstvem dne 25. září 2008. V lednu 2009 byla obecně prospěšná společnost zaregistrována v rejstříku o.p.s.

Společnost byla založena za účelem poskytování komplexních obecně prospěšných služeb v oblasti ochrany lidských práv a podpory národnostních menšin na území hlavního města Prahy. Zejména se jedná o provozování DNM v Praze, sdružování finančních prostředků pro zabezpečení jeho provozu, údržby, oprav a vybavení. Dále pak zajišťování organizace a podpora dobrovolných aktivistů angažovaných v oblasti výkonu práv příslušníků národnostních menšin v Praze, poskytování příležitostí pro rozvoj vlastní svébytnosti národnostních menšin, zachování jejich jazyka, kultury a folkloru, propagace a podpora kulturního odkazu národnostních menšin a v širší míře podpora programů zaměřených na všestranný rozvoj osobnosti, orientovaný zejména na děti a mládež. DNM o.p.s. má ve své doplňkové činnosti např. vydavatelskou a nakladatelskou činnost, pořádání kulturních produkcí, výstav, veletrhů, přehlídek, prodejních a podobných akcí, výrobu, rozmnožování, nahrávání a distribuci zvukových a zvukově – obrazových záznamů.

Statutárním orgánem společnosti je správní rada, která má tři členy. Kontrolním orgánem společnosti je tříčlenná dozorčí rada. Výkonným orgánem společnosti je ředitel, kterého jmenuje správní rada. Ředitelkou DNM o.p.s. byla jmenována Mgr. Romana Hrabáková.

Obecně prospěšná společnost zaměstnává v současné době pouze dva zaměstnance, a to ředitelku DNM o.p.s. a asistentku ředitelky. Další potřebné práce důležité pro chod organizace jsou zajišťovány externisty nebo prostřednictvím *outsourcingu*. Tímto způsobem DNM zajišťuje služby IT, finanční i mzdové účetnictví, právní služby, poradenství v oblasti tzv. „měkkých“ projektů, práce spojené s ozvučením jednotlivých akcí. Denní chod recepce, noční ostrahu, údržbu a úklid objektu zajišťuje správce objektu. V případě přiznání finanční dotace na podané projekty budou dle potřeby na dobu určitou zaměstnáni další potřební odborníci pro zajištění konkrétního projektu.

V budově DNM sídlí jeho vedení, pracovníci správní firmy Centra a.s. a zástupci jednotlivých sdružení národnostních menšin. Kromě kanceláří vedení obecně prospěšné společnosti je v objektu využíváno 27 kanceláří. Z toho 22 jich je rozděleno mezi jednotlivé národnostní menšiny po dvou kancelářích. Každá z národnostních menšin toto administrativní zázemí sdílí

individuálně, dle *Dohody o užívání kanceláří* v různém počtu zúčastněných sdružení. V současnosti sídlí v kancelářích DNM tyto menšiny: bulharská, maďarská, německá, polská, romská, rusínská, ruská, řecká, slovenská, srbská a ukrajinská. Není zde zastoupena chorvatská, která vyvíjí svou činnost převážně na Moravě. Jedna z kanceláří je k dispozici správní firmě pro pracovníka údržby. Dvě kanceláře využívá pro svou činnost vedení DNM o.p.s. a zbývající dvě kanceláře využívá Magistrát hl. m. Prahy pro své zaměstnance, a to romskou koordinátorku pro hl. m. Prahu a specialistky pro národnostní menšiny a integraci cizinců, které spadají pod sekretariát radního hl. m. Prahy pro sociální a bytovou politiku.

Spolupráce s jednotlivými sdruženími národnostních menšin se postupně stabilizovala a nadále se zlepšuje. Problém přetrvává v pružnější komunikaci, když například vedení DNM o.p.s. pro potřeby provozu nebo propagace potřebuje získat od jednotlivých zástupců sdružení konkrétní výstupy a informace. V tomto jsou dlouhé dodací lhůty, které bývají často zdůvodňovány tím, že aktivisté jednotlivých sdružení konají tuto práci dobrovolně a jsou časově vytíženi ve svých občanských povoláních. To ztěžuje a zdržuje práci DNM. Naštěstí tento jev není platný pro všechna sdružení, ale i tak zde existují značné rezervy. Taktéž se některá sdružení brání přijmout pevná pravidla týkající se zapůjčování movitých věcí, ale i v tomto se situace postupně zlepšuje.

V roce 2009 byly vytvořeny nové webové stránky DNM,⁵ jež nahradily původní statickou verzi. Na nich lze kromě aktuálních informací o pořádaných akcích získat základní údaje o jednotlivých národnostních menšinách a kontakty na jejich zástupce. K dispozici je fotogalerie z jednotlivých akcí a možnost předběžných rezervací prostor pro jejich sdružení prostřednictvím internetu.

Akce, které byly v DNM uskutečněny organizacemi národnostních menšin, se odehrávaly v první řadě ve společenském sále (na sto akcí) a dále se tam v roce 2009 uskutečnilo na třicet výstav. Nejaktivnějšími komunitami jsou romská, slovenská, ruská a bulharská.

3.2. Světový romský festival KHAMORO 2009

Ve dnech 25.–30. května 2009 proběhl v Praze 11. ročník Světového romského festivalu KHAMORO 2009. Festival se konal pod záštitou tehdejšího premiéra Mirka Topolánka a primátora hl. m. Prahy Pavla Béma. Partnerem bylo již tradičně hl. m. Praha a festival byl podpořen Ministerstvem kultury ČR, Nadací ČEZ a společností MERO a ČEPRO.

Hudební program zahájil koncert současné romské hudby v Lucerna Music Baru. Vystoupila na něm multikulturní a multinárodní hudební formace !DelaDap. V úterý se konal sólový jazzový koncert, opět v Lucerna Music Baru, v jehož rámci mohli diváci sledovat hudební virtuozitu největší hvězdy letošního festivalu, legendární The Rosenberg Trio. Třetí koncert byl taktéž věnován Gypsy jazzu, konal se v Reduta Jazz Clubu a své umění zde předvedla čtveřice mladých a talentovaných muzikantů z Nizozemska – The Basily Boys.

V rámci dalších tří večerů byla prezentována tradiční romská hudba, proběhly dva koncerty v klubu Roxy a závěrečný galakonzert v Kongresovém centru Praha, na nichž vystoupili Romengo (Maďarsko), Marek Balogh (Česká republika), Leonsia Erdenko (Rusko), Nadara (Rumunsko), Šutka (Makedonie), Lelo Nika (Dánsko/Rumunsko), Acquaragia Drom (Itálie), Pavel Šporcl a Romano Stilo (Česká republika/Slovensko), Merci (Česká republika).

V rámci speciální části festivalu proběhla filmová přehlídka tří filmů v kině Aero *Dny holandských Romů*. Dále se konala vernisáž výstavy v DNM (černobílé fotografie *E Romenge/Romové* od bosenského fotografa žijícího v Holandsku – Šahina Šišiće). Dva dny probíhaly taneční workshopy ve studiu Zambra, tentokrát zaměřené na ruský romský „dupový“ tanec.

Součástí doprovodného programu byla též putovní výstava *Romové ze Vsetína*, jež představila fotografie mapující osudy tří romských rodin. Výstavu bylo možné shlédnout v Radničním

⁵ <http://web.dnm-praha.eu/>

klubu při konání tiskové konference a také při závěrečném galakonzertu v Kongresovém centru Praha, zapůjčila ji *Agentura pro sociální začleňování v romských lokalitách*.

Jedním z vrcholů festivalu bylo tradiční defilé účinkujících v centru Prahy, jehož se zúčastnil vysoký počet diváků. V paláci Aventin byla též zahájena výstava německého umělce Otto Pankoka *Sinti* (grafiky, originály knih, litografie, sochy a informační panely o holocaustu).

Pozornost byla věnována také odborné části festivalu. V průběhu celého festivalu probíhaly mezinárodní odborné workshopy pro romskou mládež pod názvem *Jdeme dlouhou cestou*. Workshopů se zúčastnili zástupci mladých Romů i ne-Romů z ČR, Slovenska, Německa a Nizozemí, pro něž byl připraven bohatý program ve formě lektorských workshopů a dílen. Účastníci workshopů rovněž realizovali v rámci festivalového týdne vlastní kulturní aktivity (venkovní happening navazující na tradiční defilé účinkujících, workshopy pro žáky ZŠ Grafická atd.). Projekt je pokračováním minulého ročníku workshopů. Novinkou letošního roku je, že součástí workshopů se stalo i natáčení profesionálního dokumentárního filmu o účastnících. Rovněž v rámci festivalu byla realizována prezentace anglického sborníku (kolektivní monografie) *Vocies of the Weak – Music and Minorities* (200 stran + cd), který je výsledkem loňské etnomuzikologické konference. Festivalové akce navštívilo celkem cca 8 000 diváků.

Finanční vypořádání dotace:

druh výdajů	výdaje celkem	z dotace Ministerstva kultury
Materiálové náklady	140 000	20 000
Materiál, DHM	60 000	0
Kancelářské potřeby	40 000	20 000
Jiné (kazety, filmy, cd, dvd)	8 000	0
Materiál na scénografii	32 000	0
Nemateriálové náklady	4 118 000	1 050 000
Pronájem produkčních prostor	200 000	0
Pronájem festivalových prostor	448 000	0
Poštovné, telefon, internet	125 000	0
Výroba scénografie	182 000	0
Osvětlení, ozvučení (speciální technika)	496 000	300 000
Cestovné - účastníci festivalu	526 000	30 000
Ubytování - účastníci festivalu	502 000	430 000
Doprava po Praze	105 000	0
Dopravní poplatky	21 000	0
Propagace (plakáty, pozvánky, panely, inzerce, PR, grafický design, TV a rozhlasové spoty, reklama MHD atd.)	415 000	0
Výroba katalogu - sborníku (zpracování textu, překlady, korektury, grafický design, fotografie, předtisková příprava a tisk)	265 000	260 000
Defilé účinkujících	60 000	30 000
Energie	10 000	0
Jiné provozní náklady	20 000	0
Jiné náklady - honoráře fakturou jako služba (koordinátor kulturního programu, fotograf, výlep plakátů, dramaturgie, scénář, režie, účetní, lektori, experti workshopy, kurátoři výstav atd.)	323 000	0
Výstavy (příprava, výběr exponátů, instalace, vernisáže, doprava, reinstalace)	245 000	0
Překladačské služby	40 000	0
Občerstvení (workshopy, vernisáže, zkoušky)	108 000	0
Pronájem nástrojů	10 000	0
Víza, pojištění, clo	17 000	0
Osobní náklady (mzdy a ostatní osobní náklady)	1 720 000	530 000
Mzdy včetně odvodů (hlavní koordinátor, koordinátor - hudební program, koordinátor - produkční práce, asistent 1 a asistent 2)	430 000	330 000

Ostatní osobní náklady - produkce - dohody o provedení práce (produkční, asistenti produkce, koordinátoři, pomocná práce, moderování)	410 000	200 000
počet osob	66	
Umělecké honoráře (tradiční hudba - 17 kapel, Gypsy jazz - 2 skupiny, současná romská hudba - 1 skupina)	791 000	0
Stravné - účastníci festivalu	89 000	0
celkem	5 978 000	1 600 000

3.3. Využití dotace na provádění Charty

Úřad vlády ČR poskytl v roce 2009 Moravskoslezskému kraji účelovou neinvestiční dotaci z kapitoly 304 - *Úřad vlády České republiky* v rámci programu *Evropská charta regionálních či menšinových jazyků* ve výši 2 000 000 Kč. Rada Moravskoslezského kraje svým usnesením č. 20/1195 ze dne 24. června 2009 rozhodla o přijetí tohoto transferu do rozpočtu kraje na výdaje spojené s prováděním Charty do rozpočtu kraje, a to za podmínky možnosti využití části finančních prostředků ve výši 150 000 Kč na úhradu nákladů kraje v rozsahu 0,3 pracovního úvazku. Z této částky bylo vyčerpáno 69 622 Kč. Státní dotace byla připsána na účet kraje dne 14. října 2009 a na základě usnesení zastupitelstva kraje č. 9/808 a 9/809 ze dne 16. prosince 2009 byly z upravené částky 1 850 000 Kč poskytnuty finanční prostředky ve výši 194 132,60 Kč níže uvedeným obcím za účelem úhrady nákladů obcí na tlumočení a překlady písemných žádostí podaných v polském jazyce do českého jazyka a dále pak na úhradu nákladů obcí vztahujících se na plnění závazku místních názvů a názvů veřejných budov v polském jazyce (v tabulce 2. sloupec zprava):

žadatel, obec	dotace v roce 2007 (Kč)	dotace v roce 2008 (Kč)	dotace v roce 2009 (Kč)	dotace obec celkem (Kč)
Albrechtice	80 845,8	0,0	8 284,5	89 130,3
Bocanovice	14 113,0	0,0	0,0	14 113,0
Bukovec	59 331,0	0,0	0,0	59 331,0
Bystřice	0,0	25 756,4	0,0	25 756,4
Český Těšín	212 227,5	543 188,0	4 268,5	759 684,0
Dolní Lomná	35 000,0	0,0	0,0	35 000,0
Hnojník	0,0	17 612,0	0,0	17 612,0
Horní Suchá	127 098,2	0,0	14 027,8	141 126,0
Hrádek	21 455,7	6 835,4	10 568,0	38 859,1
Jablunkov	0,0	0,0	24 276,0	24 276,0
Milíkov	0,0	38 746,3	0,0	38 746,3
Mosty u Jablunkova	0,0	0,0	16 200,7	16 200,7
Nýdek	16 779,0	0,0	0,0	16 779,0
Smilovice	4 545,8	0,0	0,0	4 545,8
Stonava	10 805,9	0,0	36 828,5	47 634,1
Střítež	0,0	13 447,0	22 543,4	35 990,4
Těrlicko	0,0	18 171,3	32 418,0	50 589,3
Třanovice	11 662,0	0,0	0,0	11 662,0
Vendryně	57 528,1	0,0	24 717,5	82 245,6
celkem v roce	651 392,0	663 756,4	194 132,6	1 509 281,0

Finanční prostředky byly čerpány ve výši 263 754,60 Kč. Částka v celkovém objemu 1 736 245,40 Kč je předmětem finančního vypořádání se státním rozpočtem a byla převedena na účet Úřadu vlády. Celkem bylo ze státního rozpočtu (kapitoly 340 - Úřad vlády) na provádění Charty v letech 2007 – 2009 vynaloženo 1 509 281,- Kč.

Komplikace způsobené nevyhovujícím tvarem informativních značek směrových („Obec v jazyce národnostní menšiny“ a „Konec obce v jazyce národnostní menšiny“), stanovené v novele vyhlášky č. 30/2001 Sb., kterou se provádějí pravidla provozu na pozemních

komunikacích a úprava a řízení provozu na pozemních komunikacích, která se uskutečnila ve změně jejího znění č. 507/2006 Sb., byly po jednání sekretariátu Rady s příslušnými pracovníky resortu dopravy odstraněny. Resort dopravy v lednu 2009 předložil návrh novelizace vyhlášky vlády a ta ji schválila. Ve Sbírce zákonů vyšla její definitivní úprava (provedená novelou č. 91/2009 Sb.), která byla již v souladu s požadavky. Nicméně do té doby byla instalace těchto dvojjazyčných nápisů zčásti pozastavena.

V roce 2009 byla připravována změna ve struktuře dotačního programu *Evropská charta regionálních či menšinových jazyků*, který byl na základě usnesení vlády ze dne 7. prosince 2005 č. 1574 zřízen v rámci rozpočtu Úřadu vlády v souvislosti s ratifikací uvedeného dokumentu. Důvodem změny byl záměr rozšířit podobu finanční podpory nikoliv jako pouhého transferu územně správnímu celku Moravskoslezského kraje na podporu polštiny, na formu dotačního programu pro občanská sdružení, právnické osoby vykonávající činnost škol a školských zařízení, vysoké školy, církevní právnické osoby a obecně prospěšné společnosti. Rozšíření se týkalo i ostatních jazyků, které jsou pod speciální ochranou Charty, tedy i romštiny. Program byl vyhlášen až v lednu 2010.

3.4. Úprava pietních míst a památníků moravských Chorvatů v obcích Dobré Pole a Nový Přerov, připomínajících násilné vysídlení příslušníků chorvatské menšiny z těchto obcí po únoru 1948

Dne 4. května 2009 projednala vláda dokument, který byl již připravován v roce 2008. Na jeho základě byl schválen převod finančních prostředků z rozpočtové kapitoly Úřadu vlády do rozpočtové kapitoly Ministerstva kultury ve výši celkem 315 tis. Kč jako účelové dotace obcím Dobré Pole a Nový Přerov na vybudování a úpravu pietních míst - památníků moravských Chorvatů, připomínajících násilné vysídlení příslušníků chorvatské menšiny z těchto obcí po únoru 1948. Vláda přijala v této věci usnesení č. 590. Projekt dále administroval odbor investic Ministerstva kultury.

V obci Nový Přerov byla předmětem projektu úprava pietního místa na místním hřbitově, konkrétně zhotovení pamětní desky, přemístění chorvatských náhrobků, vybudování chodníků a výsadba zeleně. Položky rozpočtu akce byly následující:

účel	dotace (Kč)	z vlastních zdrojů (Kč)	celkem (Kč)
Obnova chodníků	123 950	0	123 950
Pamětní deska	31 050	1 903	32 953
Výsadba zeleně	0	5 071	5 071
Přemístění náhrobků	0	3 035	3 053
celkem	155 000	10 009	165 009

Pietní místo bylo vybudováno a slavnostně požehnáno místním farářem římskokatolické církve Jiřím Komárkem dne 8. listopadu 2009, za účasti široké veřejnosti, zástupců místních samospráv a *Sdružení občanů chorvatské národnosti v ČR*. Potomci Chorvatů, žijící v Rakousku, hodnotili provedení památníku velice kladně. Na náhrobku stojí „Na památku všem Chorvatům, kteří v letech 1584-1948v Novém Přerově žili, žili a jsou zde pochováni“.

Úprava pietního místa v obci Dobré Pole byla realizována na místním hřbitově. Veškeré úpravy byly projednány se *Sdružením občanů chorvatské národnosti v ČR*, spolužadatelí dotace. Jednalo se o tyto úpravy: oprava krycí náhrobní desky a pomníčku patera Aloise Malce (který byl jednou z nejvýznamnějších osobností chorvatské menšiny na Moravě a zabýval se její kulturou) a jeho přemístění do pietního místa, soustředění náhrobků a křížů z již neudržovaných chorvatských hrobů do prostor pietního místa a vybudování chodníku k pietnímu místu.

Náklady na opravu náhrobku činily 71 400, Kč. Vybudování chodníku k pietnímu místu bylo financováno ve výši 88 600,- Kč z dotace a 14 400 z vlastních prostředků obce. Vzhledem k tomu, že vybudováním chodníku k pietnímu místu by byl částečně narušen celkový vzhled hřbitova, byla provedena úprava chodníků po celém hřbitově díky významné finanční pomoci Jihomoravského kraje.

Zástupci chorvatské menšiny mají výhrady k výslednému řešení pietních míst, protože v prvním případě nebyl úplně akceptován jejich návrh na znění

textu na náhrobku a v druhém případě se ani explicitní text o chorvatské menšině neobjevil.

4. Veřejná správa na centrální úrovni a národnostní menšiny

4.1. Rada vlády pro národnostní menšiny

Rada se v průběhu roku 2009 celkem třikrát obměnila, došlo k pěti personálním změnám: v únoru v případě resortu spravedlnosti a jednoho zástupce německé menšiny,⁶ v dubnu za resort školství, mládeže a tělovýchovy,⁷ v červnu pak (zástupce resortu zahraničních věcí) a v srpnu (resort vnitra) následkem jmenování překlenovací úřednické vlády.⁸

V sekretariátu Rady pracovali do konce října 2009 tři pracovníci na plný pracovní úvazek, do konce I. pololetí jeden pracovník na dohodu o pracovní činnosti a od 12. října do konce roku rovněž. Velmi se osvědčila organizace odborných studentských stáží, vystřídal se zde celkem čtyři stážisté, dva studenti VŠ a 2 studenti SŠ.

○ Jednání Rady

V roce 2009 se uskutečnily čtyři schůze:

- dne 3. března 2009 byla projednána pracovní verze Třetí periodické zprávy o plnění Rámcové úmluvy o ochraně národnostních menšin; návrh novelizace zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších úprav, zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších úprav a zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších úprav (§§ 29 a 117, týkající se agendy národnostních menšin - návrh Výboru pro spolupráci s orgány samosprávy); byla podána informace o novelizaci vyhlášky č. 30/2001 Sb., kterou se provádějí pravidla provozu na pozemních komunikacích a úprava a řízení provozu na pozemních komunikacích; proběhla diskuse k dotačním programům a byl prezentován odborný Příspěvek k terminologii v národnostně menšinové problematice.
- Dne 6. května 2009 byla projednána Zpráva o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2008 a Výroční zpráva o činnosti Rady vlády pro národnostní menšiny za rok 2008; Rada projednala změny ve složení Výboru pro spolupráci s orgány samosprávy a zabývala se návrhem zákona o sčítání lidu, domů a bytů; Rada se zabývala návrhy závazných ukazatelů ve státním rozpočtu na rok 2010 (Dotační programy Ministerstva kultury a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na podporu aktivit příslušníků národnostních menšin); Rada též vyjádřila solidaritu s těmi, proti kterým jsou namířeny v současnosti rostoucí xenofobní a rasistické projevy některých politických uskupení, zároveň vyzvala všechny příslušné orgány veřejné správy, aby vůči těmto uskupením postupovaly s vědomím jejich vážného ohrožování demokracie a sociální soudržnosti v České republice a apelovala na média, aby zodpovědně informovala o událostech spojených s extremismem a svou činností tyto postoje nepodporovala.
- Na jednání dne 8. října 2009 byla Rada informována o Akčním plánu Aliance civilizací v České republice pro roky 2009-2010; o vývoji návrhu zákona o státním rozpočtu na rok 2010; projednala rovněž otázku připravované analýzy národnostně menšinových periodik a byla seznámena s publikací *Výbory pro národnostní menšiny v kontextu aktuálních potřeb* a s Dotazníkem pro Radu Evropy o financování národnostních menšin; zabývala se otázkou dvojjazyčného názvu hydronyma Olše/Olza.

⁶ Usnesení vlády č. 178 ze dne 9. února 2009

([http://racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/813889E9A7A4AA9EC125755B00460A14/\\$FILE/178%20uv090209.0178.pdf](http://racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/813889E9A7A4AA9EC125755B00460A14/$FILE/178%20uv090209.0178.pdf))

⁷ Usnesení vlády č. 428 ze dne 6. dubna 2009

([http://racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/12F14FA237823DF0C125758D002577B2/\\$FILE/428%20uv090406.0428.pdf](http://racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/12F14FA237823DF0C125758D002577B2/$FILE/428%20uv090406.0428.pdf))

⁸ Usnesení vlády č. 850 ze dne 29. června 2009

([http://kormoran.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/E6C720BB6B87D0B7C12575E70029D553/\\$FILE/850%20uv090629.0850.pdf](http://kormoran.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/E6C720BB6B87D0B7C12575E70029D553/$FILE/850%20uv090629.0850.pdf))

a usnesení vlády č. 1026 ze dne 17. srpna 2009

([http://racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/A141C076E35FCC6AC125761D001A697A/\\$FILE/1026%20uv090817.1026.pdf](http://racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/A141C076E35FCC6AC125761D001A697A/$FILE/1026%20uv090817.1026.pdf)).

- Dne 10. prosince 2009 byly projednány dotační programy resortů kultury a školství, mládeže a tělovýchovy v roce 2010 a jejich dotační výběrové komise, včetně nového dotačního programu podpory implementace Evropské charty regionálních či menšinových jazyků, jež administruje Úřad vlády; byla podána informace o DNM v Praze a zpráva z jednání Pracovní skupiny pro otázky poválečného zestátnění majetku organizací polské národnostní menšiny, která byla zřízena Radou. Na jednání byl také prezentován projekt Střední policejní školy v Holešově *Policie pro všechny*; členové Rady byli vyzváni k účasti v programu Podpory česko-polských projektů na stránkách česko-polského fóra.
- Přehled dokumentů pro vládu
 - Odvolání a jmenování členů Rady vlády pro národnostní menšiny; vláda usnesením č. 178 ze dne 9. února 2009 odvolala a jmenovala dva její členy (viz výše).
 - Odvolání a jmenování člena Rady vlády pro národnostní menšiny; vláda usnesením č. 428 ze dne 6. dubna 2009 odvolala a jmenovala svého člena (viz výše).
 - Třetí periodická zpráva o plnění zásad stanovených Rámcovou úmluvou o ochraně národnostních menšin; vláda ji dne 20. dubna 2009 usnesením č. 459 vzala na vědomí a uložila ministru zahraničních věcí podstoupit dokument do Rady Evropy.
 - Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím ve znění pozdějších předpisů; vláda jej přijala usnesením č. 549 dne 27. dubna 2009. Vláda předložila návrh zákona dne 4. května 2009 do Poslanecké sněmovny PČR a ta jej (jako tisk 823) dne 12. června schválila, Senát PČR jej dne 22. července schválil a prezident dne 18. srpna podepsal. Dne 4. září byl zákon vyhlášen jako č. 249/2009 ve Sbírce zákonů.
 - Úprava pietních míst a památníků moravských Chorvatů v obcích Dobré Pole a Nový Přerov, připomínajících násilné vysídlení příslušníků chorvatské menšiny z těchto obcí po únoru 1948; dokument projednala vláda dne 4. května 2009 a přijala k němu usnesení č. 590.
 - Odvolání a jmenování člena Rady vlády pro národnostní menšiny; vláda svým usnesením č. 850 ze dne 29. června 2009 odvolala a jmenovala svého člena (viz výše).
 - Výroční zpráva o činnosti Rady vlády pro národnostní menšiny za rok 2008; dokument schválený dne 6. května 2009 Radou byl předložen jako 22. bod pro informaci vládě na jejím jednání dne 2. června 2009.
 - Zpráva o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2008; byla vládou projednána dne 29. června 2009, bylo přijato usnesení č. 845.
 - Odvolání a jmenování člena Rady vlády pro národnostní menšiny; vláda tímto usnesením č. 1026 ze dne 17. srpna 2009 odvolala a jmenovala svého člena (viz výše).
 - Komentář České republiky ke Zprávě expertů výboru Evropské charty regionálních či menšinových jazyků (MIN-LANG (2009) 7) ohledně plnění závazků z této Úmluvy Českou republikou; vláda vzala svým usnesením č. 1060 dne 26. srpna 2009 materiál na vědomí a uložila ministru zahraničních věcí podstoupit dokument do Rady Evropy.
 - zapojení České republiky do Aliance civilizací; usnesení ze dne 30. března 2009 č. 406.
 - Akční plán Aliance civilizací v ČR pro roky 2009-2010; vláda jej dne 29. září vzala na vědomí a přijala k němu usnesení č. 1235.
- Výbory Rady
 - Výbor pro dotační politiku se na svém jednání dne 6. května 2009 zabýval otázkou závazných ukazatelů při sestavování státního rozpočtu na rok 2009 a evropskými dotačními programy zaměřenými také na podporu národnostních menšin (OP Lidské zdroje a zaměstnanost a Blokovaný grant pro nestátní neziskové organizace - Finanční

mechanismus Evropského hospodářského prostoru a Norska). Na jednání dne 4. června 2009 se soustředil na specifikaci priorit v dotačních programech resortů kultury a školství, mládeže a tělovýchovy, ty pak byly předloženy Radě na její schůzi dne 8. října 2009

- Výbor pro spolupráci s orgány samosprávy se dne 16. února 2009 zabýval návrhem novelizace zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, zákona č. 129/2000 Sb., o krajích a zákona č. 31/2000 Sb., o hlavním městě Praze. Jako další byla podána informace o stavu novelizace vyhlášky č. 30/2001 Sb., kterou se provádějí pravidla provozu na pozemních komunikacích a úprava a řízení provozu na pozemních komunikacích. V dubnu 2009 byl Výboru metodou *per rollam* postoupen příslušný text Zprávy o situaci národnostních menšin v ČR za rok 2008. Dne 24. září 2009 pak projednal návrh publikace *Výbory pro národnostní menšiny v kontextu aktuálních potřeb* a otázku financování dvojjazyčných nápisů v Moravskoslezském kraji.
- Publikace
 - Zpráva o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2008. Vydal sekretariát Rady. Úřad vlády (ISBN 978-80-87041-93-2). Praha 2009. 162 stran.
 - Zpráva o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2008. English summary. Vydal sekretariát Rady. Úřad vlády (ISBN 978-80-7440-002-5). Praha 2009. 195 stran.
 - Výbory pro národnostní menšiny kontextu aktuálních potřeb. Informační a metodický průvodce. Vydal sekretariát Rady. Úřad vlády (ISBN 978-80-7440-013-1). Praha 2009. 20 stran.
 - Web Rady vykazoval na 19 000 návštěv (73 822 prohlédnutých stran), 12 838 návštěvníků.
- Působení pracovníků sekretariátu Rady v mezinárodních a tuzemských grémiích

Tajemník Rady se v roce 2009 zúčastnil jednání Expertního výboru Rady Evropy pro otázky národnostních menšin (DH-MIN). Ten jednal dvakrát, na jaře a na podzim ve Štrasburku. Předmětem jarního zasedání byla studie o sběru etnických dat, zpráva o volebních systémech, zákonech, o politických stranách ve vztahu k národnostním menšinám a příprava dotazníku o financování národnostních menšin. Na jednání v listopadu, v pořadí již desátém, se pak projednával dotazník o financování národnostních menšin, otázka užívání symbolů národnostních menšin na veřejnosti, aktuální informace o Chartě a pracovní verze dokumentu Přehled politické participace Romů a kočovníků v Evropě, který připravuje sekretariát romského výboru MG-S-ROM Rady Evropy.

Pracovníci sekretariátu Rady se též dlouhodobě podílejí na práci dotačních výběrových komisí na Ministerstvu kultury (Program podpory kulturních aktivit příslušníků národnostních menšin, Program podpory rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin, Program podpory integrace romské komunity, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (Program podpory vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy, Program integrace romské komunity a Program podpory romských studentů SŠ, Program podpory integrace cizinců) a Magistrátu hl. m. Prahy (Celoměstské programy podpory aktivit národnostních menšin a integrujících se cizinců na území Prahy).

- Další aktivity sekretariátu

Pracovníci sekretariátu již v roce 2008 spolupracovali na přípravě výstavy k 60. výročí Charty lidských práv v Úřadu vlády. Po jejím ukončení ve Strakově akademii zorganizovali její přemístění do DNM v Praze, poté byla instalována v budově Krajského úřadu Jihomoravského a Karlovarského kraje, Magistrátu města Brno a Městské knihovny Most.

V rámci nově zřízeného Informačního centra Úřadu vlády byl na podzim roku 2009 zahájen pro žáky SŠ a ZŠ cyklus přednášek o lidských právech, pracovníci sekretariátu Rady v něm dostali příležitost prezentovat zde dvakrát téma národnostních menšin.

Pracovníci sekretariátu rovněž navštívili v průběhu roku 2009 na devadesát akcí pořádaných organizacemi příslušníků národnostních menšin nebo institucemi zabývajícími se otázkami s nimi spojenými či multikulturou.

4.2. Rada vlády ČR pro záležitosti romské komunity

Agendou romské komunity se zabývá Rada vlády ČR pro záležitosti romské komunity (dále jen „Romská Rada“), jež vládu o její situaci informuje obdobným způsobem ve zvláštním dokumentu. Následující text pojednává proto o záležitostech, jež se explicitně týkají romské komunity jakožto národnostní menšiny.

○ Úprava pietních míst v Letech u Písku a Hodoníně u Kunštátu

Romská Rada v dubnu 2009 projednala *Návrh úpravy pietních míst v Letech u Písku a Hodoníně u Kunštátu*, který obsahoval návrh řešení pietních míst bývalých koncentračních táborů. Řešením úpravy pietních míst v Hodoníně u Kunštátu a v Letech u Písku se intenzivně zabývala kancelář Romské Rady pod vedením ministra pro lidská práva a ten za tímto účelem zapojil do jednání zástupce resortů kultury a školství, mládeže a tělovýchovy, rovněž zástupce Krajského úřadu Jihočeského a Jihomoravského kraje, Muzea romské kultury, Památníku Lidice, dále majitele pozemků a další subjekty. V dubnu 2009 pak společně s ministrem školství, mládeže a tělovýchovy předložili na jednání vlády materiál *Návrh úpravy pietních míst v Letech u Písku a v Hodoníně u Kunštátu*, který vláda schválila usnesením č. 589 ze dne 4. května 2009.

Návrh obsahoval odkup areálu *Žalov* Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, které provádí právní a ekonomickou analýzu možností organizačního zajištění výkonu činností Mezinárodního vzdělávacího a konferenčního centra *Žalov* a na základě této analýzy má zřídit *Mezinárodní vzdělávací a konferenční centrum* (dále jen „Centrum *Žalov*“), na jehož činnosti bude spolupracovat Muzeum romské kultury. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy na konci roku 2009 provedlo odkup Centra *Žalov* v Hodoníně u Kunštátu ve veřejném zájmu. Finanční prostředky za odkup (ještě v roce 2009) byly převedeny na bankovní účet majitelky areálu a zápisem do katastru nemovitostí dne 20. prosince 2009 se Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy stalo vlastníkem bývalého rekreačního centra. Odkoupený objekt je zajištěn ostrahou a čeká na investice, které změní rekreační centrum na Mezinárodní vzdělávací středisko o romském holocaustu a kultuře. Ministerstvo jmenovalo zmocněnce pro řešení výstavby vzdělávacího střediska, na jehož přípravě se podílí i *Muzeum romské kultury*.

Podobně byla řešena úprava pietního místa v Letech u Písku, kdy byla schválena investice do infrastruktury a *Památník Lidice* byl určen gestorem a správcem letského památníku. Na realizaci úpravy obou pietních míst byla uvolněna částka ze státního rozpočtu ve výši 120 000 tis. Kč. Zde se završují přípravné práce týkající se rekonstrukce infrastruktury v okolí památníku. V roce 2009 byl obcemi schválen prodej pozemků na kterých bude probíhat rekonstrukce přístupových cest a revitalizace okolí památníku.

Byl vytištěn kalendář pro rok 2010, ve kterém jsou vyznačena důležitá fakta týkající se tábora. Expozice *Lety* je zatím v přípravě, byl předložen grafický návrh, který koresponduje s webem www.lety-memorial.cz, a postupně jsou zpracovávány i texty pro výstavní panely.

○ Gypsy Spirit

Projekt *Gypsy Spirit* je zaměřen na podporu aktivního úsilí všech, kteří se podílí na zlepšení situace Romů ve své zemi. Jeho cílem je vytvořit v České republice tradici oceňování práce pro romskou komunitu, vytvořit veřejnou platformu pro prezentaci pozitivních příkladů a reálných přínosů pro romskou komunitu, a tak přiblížit široké veřejnosti aktivity organizací a jednotlivců zaměřené na podporu integrace romské menšiny do společnosti a na zlepšení její životní situace. Ocenění jsou proto zaměřena na podporu a zveřejnění těch projektů a aktivit,

které přinášejí skutečné a měřitelné výsledky, jež představují pro romské obyvatelstvo reálnou pomoc. Projekt *Gypsy Spirit* vznikl na Slovensku. Jeho úspěšným realizátorem byla *Asociace pro kulturu, vzdělání a komunikaci*.

Projekt je realizován v rámci *Dekády romské inkluze* v gesci ministra pro lidská práva Michaela Kocába, pod záštitou bývalého eurokomisaře pro zaměstnanost, sociální věci a rovné příležitosti Vladimíra Špidly, účastní se na něm další významné osobnosti.⁹

Do projektu se mohly hlásit nestátní neziskové organizace, soukromé firmy, mohli být také nominováni jednotlivci v následujících pěti kategoriích: *Nevládní organizace* (za realizaci konkrétního projektu zaměřeného na podporu a rozvoj romské menšiny a dosažené výsledky), *Společnost – Firma* (podporující projekty zaměřené na sociální pomoc a podporu romské komunity), *Mimoškolní vzdělávací aktivity zaměřené na romské děti a mládež*, *Jednotlivec*, který dlouhodobě svou prací přispívá ke zlepšení postavení Romů a *Čin roku*, který přispěl k záchraně života nebo zlepšil kvalitu života jednotlivce.

Slavnostní předání cen proběhlo dne 1. prosince 2009 v kostele sv. Anny (*Pražské křížovatky*). Celý večer přenášel v přímém přenosu Český rozhlas 2, stanice Praha a Česká televize odvysílala záznam z předávání cen na kanále ČT24 v sobotu 5. prosince v hlavním vysílacím čase od 20:00 hod.

4.3. Resorty

4.3.1. Ministerstvo financí

V roce 2009 nebylo v rámci resortu Ministerstva financí realizováno žádné legislativní či nelegislativní opatření ve vztahu k právům příslušníků národnostních menšin.

Úkoly uložené ministru financí usneseními vlády v roce 2009 byly splněny, jde o:

- Usnesení ze dne 4. května 2009 č. 590 k úpravě pietních míst moravských Chorvatů v obcích Dobré Pole a Nový Přerov, připomínajících násilné vysídlení příslušníků chorvatské menšiny z těchto obcí po únoru 1948 (bod II. 1.; viz oddíl 3.4. této Zprávy)
- Usnesení ze dne 4. května 2009 č. 589 k úpravě pietních míst v Letech u Písku a v Hodoníně u Kunštátu (bod III. 4)

4.3.2. Ministerstvo kultury

- Právní předpisy vztahující se k příslušníkům národnostních menšin

Ministerstvo v průběhu roku 2009 spolupracovalo na přípravě několika zákonů, jež obsahovaly novely právních předpisů v jeho působnosti, národnostních menšin se žádný z nich nedotýká.

V oblasti muzeí a galerií je stále platná legislativní úprava zajišťující rovný přístup k poznávání a využívání movitého kulturního dědictví tím, že mj. stanovuje: „Muzeem je instituce, která umožňuje způsobem zaručujícím rovný přístup bez rozdílu jejich využívání a zpřístupňování poskytováním veřejných služeb, přičemž účelem těchto činností není zpravidla dosažení zisku. ...“.¹⁰

Úsilí o rozšiřování služeb knihoven pro národnostní menšiny je vyjádřeno v základním koncepčním dokumentu resortu pro oblast knihoven, *Koncepci rozvoje knihoven v ČR na léta*

⁹ Pozvání do odborné poroty přijala Magdalena Vašáryová, poslankyně NR SR, velvyslankyně SR a zakladatelka nadace VIA CULTURA, poradce pro záležitosti Romů a Sintů při OBSE Andrzej Mirga. Předsedou odborné poroty je prezident Václav Havel.

¹⁰ zákon č. 483/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, ve znění zákona č. 186/2004 Sb.

2004 – 2010, přijaté usnesením vlády ČR ze dne 7. července 2004 č. 679 (bod 13 - zlepšit dostupnost knihoven a jejich služeb, odstranit bariéry přístupu k jejich využívání, rozšířit služby knihoven pro handicapované občany i národnostní menšiny, nezaměstnané a další znevýhodněné sociální skupiny). Resort plní tento cíl dotačním programem *Knihovna 21. století* (viz příloha 3).

o Muzeum romské kultury v Brně

Záležitost pietních míst v Letech u Písku a Hodoníně u Kunštátu doznala výrazné změny v květnu roku 2009, kdy vláda přijala v této věci dne 4. května usnesení č. 492. Ministru kultury bylo uloženo, aby změnil a doplnil zřizovací listinu Muzea romské kultury tak, aby jeho posláním byla rovněž péče o uchování trvalé vzpomínky na utrpení Romů internovaných v bývalém cikánském táboře v Hodoníně u Kunštátu včetně podílu na péči a úpravě pietního místa. Zároveň ministru školství mládeže a tělovýchovy bylo uloženo, aby zajistil nabytí areálu Centra Žalov v Hodoníně u Kunštátu do majetku České republiky, s příslušností hospodařit Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy. Do budoucna by tak zde mohlo existovat Mezinárodní vzdělávací a konferenční centrum Žalov pod správou Muzea. Podrobné informace o této unikátní instituci jsou uvedeny ve Zprávě o situaci romské komunity za rok 2009.

4.3.3. Ministerstvo práce a sociálních věcí

Resort ve své koncepční činnosti nerozlišuje cílové skupiny podle příslušnosti k národnostním menšinám, aktivity ministerstva zaměřené na podporu obyvatel sociálně vyloučených romských komunit budou mj. předmětem dokumentů Romské Rady.

Ke komunikaci se zástupci a organizacemi příslušníků jednotlivých národnostních menšin využívá ministerstvo *Komisi MPSV pro řešení problematiky zaměstnanosti obtížně umístitelných občanů na trhu práce se zřetelem na romskou komunitu*, členství zástupců MPSV v Radě, v Radě vlády pro záležitosti romské komunity, Výboru pro Dekádu romské inkluze 2005-2015 a dále příslušných pracovních skupin zřizovaných resortem (PS pro záležitosti romských komunit Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost), Svazem měst a obcí (PS pro sociální začleňování) a Radou vlády pro záležitosti romské komunity (PS pro aktualizaci Koncepce romské integrace, PS k zpracování Strategie boje proti sociálnímu vyloučení).

4.3.4. Ministerstvo spravedlnosti

Dne 1. září 2009 nabyl účinnosti zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon). Tento zákon, jež připravilo Ministerstvo spravedlnosti společně s ministrem pro lidská práva, výrazným způsobem zajišťuje ochranu národnostních menšin před možnou diskriminací.

o Projekt *Romský mentor* (Mentoring v trestní justici)

1. Projekt *Služba Mentor 2009*

Byl realizován *Sdružením pro probaci a mediaci v justici* od 1. ledna 2009 do 31. prosince 2009 v Jihočeském, Středočeském, Královéhradeckém a Pardubickém kraji. Stěžejní část projektu tvořila terénní práce romských mentorů s klienty, kvalita služby byla zajištěna pravidelnými supervizemi zaměřenými na profesní rozvoj mentorů. Spolupráce probíhala se středisky *Probační a mediační služby* (PMS) v kraji Jihočeském (České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek, Tábor), Středočeském (Beroun, Kolín, Kladno, Nymburk), Královéhradeckém kraji (Hradec Králové, Rychnov nad Kněžnou) a Pardubickém kraji (Pardubice, Ústí nad Orlicí). Projekt byl realizován z finančních prostředků státního rozpočtu ČR v rámci programu *Předcházení sociálnímu vyloučení a odstraňování jeho důsledků*, podprogram B. *Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce*, poskytovaných

Úřadem vlády, a dále z grantu Jihočeského kraje, z grantu na podporu 2. komunitního plánu sociálních služeb města Český Krumlov a finančních prostředků PMS.

2. Projekt *Mentor*

Projekt *Mentor* byl realizován rovněž *Sdružením pro probaci a mediaci v justici* jako součást projektu *Úsvit*, projektu partnerské spolupráce při zlepšování situace v sídlišti Chanov v období 20. září – 31. prosince 2009 v Mostě, s cílem snížit rizika recidivy a sociálního vyloučení u osob, kterým byl uložen alternativní trest či opatření a které se hlásí k romské menšině. Hlavní aktivitou byla opět terénní práce s klienty, v rámci projektu proběhlo také proškolení 12 romských mentorů. Aktivita byla podpořena z prostředků Ministerstva vnitra v rámci projektu *Úsvit*.

3. Projekt *Posílení rodiny*

Projekt probíhá od 1. července 2008 a jeho ukončení je plánováno k 30. červnu 2010. Záměrem projektu je zlepšení poměru rodinné péče na úkor péče ústavní v případě dětí a mladistvých ze sociálně vyloučených rodin hlásících se k romské menšině formou poskytování poradenství, preventivní péče a dalších služeb zaměřených na sanaci těchto ohrožených rodin. V rámci projektu je ověřována preventivní služba romských mentorů zaměřená na podporu a doprovázení romských rodin, u nichž hrozí odebrání dítěte nebo mladistvého do ústavní péče. Cílovou skupinou jsou ohrožené rodiny - rodiny hlásící se k romské menšině, kterým hrozí odebrání dítěte nebo mladistvého do ústavní péče, děti a mladiství klienti PMS hlásící se k romské menšině, kterým bylo uloženo opatření. Dále mentoři i odborná veřejnost z oblasti sociálních služeb a trestní justice (zejména pracovníci oddělení sociálně právní ochrany dětí, Probační a mediační služby ČR, soudci, státní zástupci, sociální kurátoři a další odborníci pracující s klienty v rámci projektu). Stěžejní část projektu tvoří terénní práce mentorů a terénního rodinného pracovníka (odborníka v oblasti rodinné terapie a efektivní komunikace) s ohroženými rodinami, dětmi a mladistvými klienty. Kvalita poskytované služby je zajištěna supervizemi.

Projekt je podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti a z grantu na podporu 2. komunitního plánu sociálních služeb města Český Krumlov.

V rámci projektu byla navázána spolupráce s OSPOD (Jindřichův Hradec, Český Krumlov, a Prachatice), pokračovala spolupráce *Sdružení pro probaci a mediaci v justici* a středisek PMS v Písku, Táboře, Českých Velenicích a Českých Budějovicích. Proběhl kurs pro vyškolení romských mentorů (v současnosti pracuje 11 mentorů) a byla zahájena jejich práce s rodinami. Mentoři nyní spolupracují s OSPOD v Českém Krumlově, Jindřichově Hradci a Písku a se středisky PMS ČR v Českých Budějovicích, Českém Krumlově, Jindřichově Hradci a Táboře. Ve všech uvedených městech probíhají pravidelné supervize mentorů a terénních rodinných pracovníků za účasti pracovníků OSPOD a PMS.

4. Projekt *Život po vězení*

Projekt je realizován od 23. března 2009 a jeho ukončení je plánováno na 22. březen 2011. Místem realizace je Karlovarský a Ústecký kraj. Hlavním cílem projektu je zvýšit šanci na sociální a ekonomickou (re)integraci příslušníků sociálně vyloučených romských lokalit v Karlovarském a Ústeckém kraji, kteří se dostali do konfliktu se zákonem. Jedná se o osoby opouštějící vězení a osoby, jimž byl uložen alternativní trest, který vykonávají na svobodě. Prostřednictvím projektu dochází k posílení klíčových kompetencí potřebných pro vedení života bez konfliktu se zákonem a ke zlepšení postavení na trhu práce: posílení právního vědomí, posílení odpovědnosti za svůj život, motivace k plnění svých povinností aj. Cílem je rovněž zvýšit kvalifikaci vybraných zástupců romské komunity, připravit je pro činnost mentora a umožnit jim získat zkušenost v oblasti sociální práce.

Snahou je, aby vybraní klienti absolvovali kompletní nebo alespoň větší část *Reintegračního programu Plus* složeného z aktivit zaměřených na rozvoj znalostí a dovedností klientů. Sem patří *Motivační program ZZ (Získej zaměstnání)*, *Kurs právního minima* a následné korespondenční právní poradenství zahrnující mimo jiné oblast zadluženosti, rekvalifikační kursy, prezentace pracovních nabídek, doplňkové rozvojové aktivity (truhlářská, keramická dílna), posilování rodičovských kompetencí a *mentoring*. Ten je určen také vybraným klientům PMS, kteří mohou stejně jako klienti po ukončení výkonu trestu odnětí svobody využít doplňkové poradenství poskytované regionálními středisky. Projekt je spolufinancován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu *Lidské zdroje a zaměstnanost* a státního rozpočtu ČR.

V rámci projektu byla navázána spolupráce s *Věznicí Horní Slavkov*, *Věznicí Nové Sedlo* a se zástupci *Českého helsinského výboru*, proběhl výběr klientů ve výkonu trestu odnětí svobody do jednotlivých aktivit, dále výběrové řízení pro zájemce o práci mentora, byl zahájen kurs Mentor, proběhlo výběrové řízení na lektory motivačního programu, byl zahájen Kurs právního minima, korespondenčního právního poradenství, kurs Práce v truhlářské dílně, Motivační program ZZ (Získej zaměstnání), Motivační program k rodičovským kompetencím. Byla připravena metodika spolupráce PMS, mentora a SPJ. Proběhlo druhé výběrové řízení na nové lektory Motivačního programu ZZ (Získej zaměstnání), kteří budou do projektu pracovně zapojeni v roce 2010.

Výše uvedené projekty jsou hlavními aktivitami v oblasti práce s romskou komunitou. PMS pracuje s romskými klienty v rámci zajištění výkonu probace a mediace bez specifické evidence těchto případů. Spolupráce se *Sdružením pro probaci a mediaci* v rámci výše uvedených projektů je „nadstavbou“ nad činností uloženou zákonem (zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě).

4.3.5. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

○ Legislativa, koncepční činnost

Od roku 2009 je aktualizován metodický pokyn resortu k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, skupinou specialistů z jednotlivých oblastí, které se vážou k problematice extremismu.

Resort připravil *Národní akční plán inkluzivního vzdělávání*, který je jedním ze základních dokumentů vymezujících rámec aktivit realizovaných s cílem zajištění rovného přístupu a rovných příležitostí všech osob ke vzdělávání. Jeho součástí je zavedení nutných opatření k ukončení částečně přetrvávající segregační praxe v českém školství a současně k prevenci jakýchkoli diskriminačních jevů. Základním cílem plánu je zvýšit míru inkluzivního pojetí vzdělávání v českém vzdělávacím systému. Konečným cílem pak je působit preventivně proti sociální exkluzi jednotlivců i celých sociálních skupin. Jeho úkoly a opatření svými dopady překračují rámec školského systému jako takového a jsou významným příspěvkem k rozvoji lidských zdrojů v ČR. Inkluzivní charakter českého školství ovlivní vzdělávací podmínky nejen v případě žáků a žákyň se speciálními vzdělávacími potřebami, ale týká se všech jeho účastníků. Postupná realizace úkolů vymezených v Národním akčním plánu inkluzivního vzdělávání tak přispěje ke zvýšení sociální koheze české společnosti v příštích letech.

Metodické doporučení vztahující se ke vzdělávání sociálně znevýhodněných žáků připravované v roce 2009 obsahuje doporučení k vytváření prostředí pro realizaci vyrovnávacích opatření tak, aby případné sociální znevýhodnění nebylo bariérou pro dosahování dobrých školních výsledků těchto dětí a žáků. Současně metodické doporučení obsahuje postupy pro diagnostiku těchto žáků s cílem, aby byli vzděláváni v rámci hlavního vzdělávacího proudu. Metodické doporučení vede k dodržování lidských práv a k vytváření prostředí pro rovné příležitosti ke vzdělávání.

V roce 2009 se zpracovávaly aktualizace vyhlášek č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, a č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných. Nově je zaváděn systém vyrovnávacích opatření určených zejména jako podpora žákům se zdravotním a sociálním znevýhodněním. Jejich cílem je vyrovnání vstupního znevýhodnění žáků tak, aby se mohli úspěšně vzdělávat dle vzdělávacích programů běžné školy. Je blíže definována skupina žáků se sociálním znevýhodněním, mají právo na potřebnou podporu ze strany školy a je nově upraven diagnostický pobyt žáka se zdravotním postižením. Diagnostický pobyt se zkracuje, je podmíněn doporučením školského poradenského zařízení. Nově jsou definovány činnosti asistenta pedagoga. Stanovuje se lhůta pro zahájení poskytování poradenské služby (3 měsíce od podání žádosti). Jsou definovány standardní činnosti speciálně pedagogických center a školního speciálního pedagoga a nově je stanovena povinnost předem informovat žadatele o službu (většinou rodiče) o právech a povinnostech ve vztahu k poskytování poradenské služby.

- Kurikulární dokumenty

Pro předškolní vzdělávání, stejně jako pro ostatní obory vzdělávání, se vydávají *rámcové vzdělávací programy*. Ty vymezují povinný obsah, rozsah a podmínky vzdělávání; jsou závazné pro tvorbu školních vzdělávacích programů, tvorbu a posuzování učebnic a učebních textů a dále závazným základem pro stanovení výše přidělovaných finančních prostředků.

Školská reforma má velký vliv na vzdělávání a výchovu dětí a žáků i v oblasti multikulturní (interkulturní výchovy), neboť mění celkový přístup ke vzdělávání: zaměřuje jej na získávání klíčových kompetencí a dává školám větší autonomii. Multikulturní výchova např. poskytuje žákům základní znalosti o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti, rozvíjí dovednost orientovat se v pluralitní společnosti a využívat interkulturních kontaktů k obohacení sebe i druhých, rozvíjí schopnost poznávat a tolerovat odlišnosti jiných národnostních, etnických, náboženských, sociálních skupin a spolupracovat s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, rozvíjí dovednost rozpoznat projevy rasové nesnášenlivosti a napomáhá prevenci vzniku xenofobie, poskytuje znalost některých základních pojmů multikulturní terminologie: kultura, etnikum, identita, diskriminace, xenofobie, rasismus, národnost, netolerance aj.¹¹

Problematika multikulturní výchovy byla i v roce 2009 řešena jako součást dlouhodobého systematického resortního úkolu pro přímo řízenou organizaci ministerstva, *Výzkumný ústav pedagogický, Modelové očekávané výstupy pro průřezová témata* (mezi nimi i Multikulturní výchova). Průřezová témata v rámcových vzdělávacích programech jsou reakcí na aktuální otázky a problémy společnosti. Jedná se ovšem o témata, která nejsou vymezena a formulována jako cílové kategorie nebo cílové stavy, ke kterým mají žáci dospět, například do ukončení základního vzdělávání. Přestože otázky extremismu, rasismu a xenofobie jsou dominantními tématy multikulturní výchovy, dotýkají se jich, v rámci systematické práce s těmito tématy, i ostatní průřezová témata, zejména: Výchova ke vztahu ke globálním a evropským souvislostem, Výchova demokratického občana, Mediální výchova, Osobnostní a sociální výchova. Zásadním výstupem za rok 2009, cíleně zaměřeným na problematiku podpory multikulturalismu se všemi jeho souvisejícími aspekty, je studie s názvem *Strategie rozvoje v oblasti Multikulturní výchovy*.

Resort podporuje institucionálně a v některých případech i finančně, činnost dvojjazyčných sekcí zřizovaných ve spolupráci se zahraničními partnery (Francií, Francouzským společenstvím Belgie, Itálií, Německem, Rakouskem, Spojeným královstvím a Španělskem)

¹¹ Podrobnější informace k rámcovým vzdělávacím programům a kurikulární reformě jsou k dispozici např. na www.rvp.cz, www.msmt.cz, www.vuppraha.cz, www.nuov.cz.

na 16 gymnáziích v České republice (tzv. *bilingvní gymnázia*). Ta byla zařazena do pokusného ověřování tvorby školních vzdělávacích programů podle rámcového vzdělávacího programu pro bilingvní gymnázia, které bude probíhat i v následujících letech.

S platností do roku 2011 jsou nabízeny obory středoškolského vzdělávání *Sociální činnost v prostřední etnických minorit* a *Pedagogika pro asistenty ve školství*. Tyto obory vzdělání mají platnost do roku 2011, jsou nabízené pouze v dálkové formě vzdělávání a jsou určeny svým zaměřením zejména pro žáky pocházející z romské komunity. Jimi ministerstvo podporuje zvyšování vzdělanosti romské menšiny, zejména dospělých Romů. Mezi povinné předměty učebního plánu jsou zařazeny předměty jako multikulturní soužití, vybrané metody sociální práva, sociální politika, sociální komunikace a základy romistiky.

- Multikulturní výchova a výuka o Holocaustu

V Souboru pedagogicko-organizačních informací pro MŠ, ZŠ, SŠ, konzervatoře, VOŠ, ZUŠ, jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky a školská zařízení na školní rok 2009/2010 je uvedena řada doporučení.

Školám se doporučuje zařazovat do ŠVP (aktuálně do výuky dle vlastních lokálních potřeb a možností) v dostatečné míře průřezové téma Multikulturní výchova. Je zde uveden odkaz na komplexní informace o holocaustu Romů a Židů, jež lze získat na odborných seminářích *Jak učit o holocaustu* a v rámci dokumentárního projektu pro žáky *Zmizelí sousedé* (organizují Vzdělávací oddělení Památníku Terezín a Vzdělávací a kulturní centrum Židovského muzea v Praze).

Současně je upozorňováno na publikace tzv. popíračů holocaustu. Stanovisko předsedy Sdružení historiků ČR a předsedy české sekce Česko-německé komise pro učebnice dějepisu k brožuře R. Seidla *Osvětim. Fakta versus fikce. Nové a utajované poznatky o holocaustu* je zveřejněno na webových stránkách ministerstva. Ve výuce je potřebné akcentovat téma českoněmeckých vztahů (včetně objektivních informací o odsunu sudetských Němců), poznávat kulturu, jazyk a každodenní život dalších národností a etnik žijících v ČR. Žáci by měli být informováni o současných extremistických skupinách mládeže (antisemitismus, islamofobie, neonacismus, pravicový a levicový extremismus). Je zde upozorněno, že objevili se v určité lokalitě nárůst xenofobie, extremismu a rasismu, budou pedagogové dostatečně a aktuálně informováni pověřenými odbornými lektory jak o problematických skupinách, tak i o specifiku kultury menšiny, vůči které vznikla v lokalitě xenofobie.

Současně však je potřebné upozornit, že ani v prostředí škol a školských zařízení, ani v rámci volnočasových aktivit nelze uskutečňovat vzdělávání k multikulturní výchově a lidským právům, k nenásilí a toleranci pouhým zdůrazněním cizorodých prvků s akcentem na jinakost, neboť pouhé zdůraznění odlišnosti může být kontraproduktivní.

- Projekty Evropských sociálních fondů

Operační program *Vzdělávání pro konkurenceschopnost 2007-2013* je víceletým tematickým programem v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a zaměřuje se na rozvoj lidských zdrojů prostřednictvím vzdělávání ve všech jeho rozmanitých formách s důrazem na komplexní systém celoživotního učení, utváření vhodného prostředí pro výzkumné, vývojové a inovační aktivity a stimulace spolupráce participujících subjektů.

V rámci prioritní osy 1 *Počáteční vzdělávání* byl v roce 2009 podpořen projekt *Příprava na multikulturní výchovu pro učitele a učitelky MŠ*, který realizuje *Centrum vzdělanosti Libereckého kraje* – zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, příspěvková organizace (přidělená částka 3 647 544,08 Kč). Hlavním cílem projektu je posílení prevence rasismu a xenofobie a poskytnutí metod a technik pro zkvalitnění práce pedagogů MŠ v oblasti multikulturní výchovy, což významným způsobem přispěje k odstraňování bariér a rovnému přístupu k minoritním skupinám ve společnosti.

V roce 2009 pokračovala činnost projektu *Centra podpory integrace menšin* (CPIV), který navazuje volně na projekt *Střediska integrace menšin* (SIM) podrobněji popsany ve zprávě za rok 2007. Projekt CPIV je zaměřen na podporu pedagogických pracovníků, kteří v hlavním vzdělávacím proudu pracují s dětmi příslušníků národnostních menšin a dětmi a žáky se sociálním znevýhodněním. Cílem projektu je především vytvořit systémovou podporu a zasíťovat služby poskytované cílové skupině v jednotlivých lokalitách. To se vztahuje jak na služby v oblasti vzdělávání, tak na sociální a sociálně aktivizační služby. Vychází z konceptu komplexní péče pro danou cílovou skupinu. V roce 2009 bylo provedeno hodnocení projektu SIM, kde bylo konstatováno, že projekt naplnil spíše cíle týkající se k poskytování služeb jednotlivým osobám, nepodařilo se naplnit cíle vztahující se k systémovému řešení dané problematiky.

V rámci Individuálních projektů ostatních a národních byly podpořeny projekty multikulturní výchovy uvedené v příloze 8.

- Další vzdělávání pedagogických pracovníků

Řada projektů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP) byla podpořena v rámci dotačního programu *Podpora vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy* a Evropských strukturálních fondů. Pokračovaly prověřené kurzy dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, jako je například *Letní škola občanské výchovy*.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků, se uskutečňovalo v seminářích akreditovaných MŠMT. Řadu seminářů organizoval *Národní institut dalšího vzdělávání* (NIDV), přímo řízená organizace MŠMT. Seznam těchto seminářů, včetně počtu běhů semináře, počtu účastníků a anotace seminářů je v příloze 1.¹²

Výzkumný ústav pedagogický (VÚP): Dlouhodobý projekt *Teacher education for inclusion* (Vzdělávání učitelů pro inkluzi) se zaměřuje na přípravu a další vzdělávání učitelů v oblasti inkluzivního vzdělávání a na komparaci inkluzivních přístupů v jednotlivých Evropských zemích. Projektu se účastní 27 evropských států, které jsou členy Evropské agentury pro rozvoj v oblasti vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (*European agency for development in special needs education*). Cílem projektu je rozvíjet základní znalosti o zavádění inkluzivních postupů, o jejich ustanovení a následné implementaci v praxi. Součástí projektu je také ověřování inovativních příkladů a vytváření doporučení v rámci dané problematiky. V první fázi se projekt snaží zjistit, jaké postupy v oblasti inkluze převládají v jednotlivých členských zemích. Zaměřuje se na zkoumání „inkluzivního nastavení“ a na jeho aplikaci v praxi.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro oblast středního odborného vzdělávání je organizováno přímo řízenou organizací resortu – *Národním ústavem odborného vzdělávání* (NÚOV). Pokud NÚOV pořádá akce DVPP nebo je jejich spolupořadatelem, program je vždy alespoň zčásti zaměřen na multikulturalismus (interkulturní vzdělávání), extremismus ve 20. století a v současnosti, cizince v ČR atp. Za všechny akce je možné uvést zejména přes dvacet let trvající tradici v pořádání Letních škol historie (spolu s Pedagogickou fakultou UK v Praze), které jsou určeny dalšímu vzdělávání učitelů dějepisu a ostatních společenskovědních předmětů v základním a středním školství.

V roce 2010 plánuje NÚOV přispět k distanční/e-learningové formě dalšího vzdělávání pedagogických a poradenských pracovníků zařazením vzdělávacího modulu věnovaného

¹² Na rok 2010 je plánováno vydání metodického materiálu pro učitele *Úspěšné cesty ke vzdělávání dětí ze sociokulturně odlišného prostředí s ohledem na problematiku extremistických ideologií a to především rasismu*. Tento materiál o rozsahu cca 50 stran bude určen pedagogickým pracovníkům ZŠ jako podpůrný materiál při realizaci odpovídajících seminářů.

uvedené problematice. Je to v rámci individuálního projektu *VIP Kariérami – Kariérové poradenství v podmínkách kurikulární reformy*.

- Polská menšina

- Polské národnostní školství

Do 36 tříd 20 MŠ s polským vyučovacím jazykem dochází celkem 717 předškolních dětí a vzdělávání probíhá v 20 MŠ (statistické údaje o počtu škol zajišťuje Ústav pro informace ve vzdělávání, přímo řízená organizace resortu. Data jsou k 30. září 2009).

V ZŠ s polským jazykem vyučovacím se vzdělávalo 1 620 žáků ve 112 třídách 24 škol (některé jsou plně organizované, jiné mají pouze první stupeň). Oproti loňskému roku se jedná o mírný pokles, celkově o 7 tříd a 41 žáků. Klesající počty žáků v ČR se odráží i ve školách s polským jazykem vyučovacím.

Všechna školská zařízení s polským jazykem vyučovacím v Moravskoslezském kraji se nacházejí na území okresů Frýdek-Místek a Karviná, kde je největší koncentrace obyvatelstva polské národnosti. Všechna polská školská zařízení jsou zařazena do rejstříku škol. Jejich úkolem je vzdělávání občanů ČR polské národnosti v souladu se vzdělávacími programy, avšak v jejich mateřském jazyce a s rozšířením o některé specifické předměty. Doporučení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy *Rámcový učební plán pro školy s polským jazykem vyučovacím* s účinností od 1. září 2007 byl vydán pod č.j. 10076/2007-22.

Bereme-li v potaz pouze třídy SŠ s výukou v polštině, v jednom gymnáziu s polským jazykem studovali 382 žáci ve 14 třídách. Ve dvou středních odborných školách, obchodní akademii a střední zdravotnické škole, studovalo celkem 135 žáků v polském jazyce. Všechny tři SŠ jsou také na území Moravskoslezského kraje.

Oblast polského národnostního školství patří k prioritám Moravskoslezského kraje, již tradičně zmiňovaným v dlouhodobých záměrech vzdělávání kraje.

- Zpráva České školní inspekce o národnostním školství v Moravskoslezském kraji

Vzdělávání v MŠ a ZŠ s polským jazykem vyučovacím probíhalo ve školním roce 2008/2009 dle vlastních školních vzdělávacích programů, které jsou zpracované podle rámcových vzdělávacích programů vydaných pro příslušný druh školy. V ZŠ i podle vzdělávacího programu *Základní škola*. V SŠ se ve vzdělávání postupovalo v souladu s platnými učebními dokumenty. Výuka v ZŠ a SŠ s polským vyučovacím jazykem je vedena v polském jazyce, který žáci velmi dobře zvládají. Výuce českého jazyka je věnována patřičná pozornost. Jako standardní je hodnocena kvalifikace vyučujících, kteří se rekrutují převážně z Ostravské univerzity v Ostravě nebo ze Slezské univerzity v Polském Těšíně. Jako nadstandardní jsou ve školách hodnoceny mimoškolní aktivity směřující zejména do oblasti sportu a kultury. Školy je nabízejí nejen žákům, ale i zákonným zástupcům žáků a široké veřejnosti. Ve výuce se využívají učební materiály vydávané *Společností polských učitelů v České republice* s finanční podporou resortu školství, mj. např. k podpoře vzdělávacích oblastí *Člověk a jeho svět*. Významná je spolupráce škol se zahraničními partnery, zejména pak s polskou stranou. Tato spolupráce je dlouhodobě na vysoké úrovni. Tradiční akce jako zimní lyžařské závody a letní lehkotletické závody pro žáky škol jsou podporovány zřizovateli škol, Moravskoslezským krajem a resortem. Významná je i pomoc sdružení a institucí v České republice či Polské republice.

Školy s polským vyučovacím jazykem se zapojují do rozvojových a dotačních programů resortu a Moravskoslezského kraje. Aktivně využívají nabídku vzdělávacích aktivit a metodické podpory *Pedagogického centra pro polské národnostní školství v Českém Těšíně*.

Nadále pokračuje pokles počtu žáků v ZŠ s polským jazykem vyučovacím. Zřizovatelé hledají s vedením škol, rodiči a zástupci polské národnostní menšiny řešení. Snahou zřizovatelů je zachovat možnost vzdělávání ve stávajících lokalitách aspoň pro žáky 1. až 5. ročníků. Takto bylo postupováno např. v Třinci a v Mostech u Jablunkova.

- Pedagogické centrum pro polské národnostní školství Český Těšín

Pedagogické centrum je přímo řízená organizace financovaná ministerstvem, která zajišťuje potřeby škol s polským jazykem vyučovacím v ČR a také další profesní růst pedagogických pracovníků těchto zařízení v úzké návaznosti na úkoly ministerstva směrem ke školám a školským zařízením.

V roce 2009 pokračovala činnost centra v následujících hlavních činnostech:

- Podpora menšinového školství – jednalo se především o poskytování informací, metodickou pomoc při implementaci rámcových vzdělávacích programů, vydávání a distribuci metodických pomůcek – časopisů *Jutrzenka* pro první stupeň a *Ogniwo* pro druhý stupeň ZŠ. Dále Pedagogické centrum spolupracovalo na zajišťování a tisku polských verzí vysvědčení, žákovských knížek a další dokumentace a zajišťovalo poradenské služby spolu se službami pedagogické a multimediální knihovny.
- Další vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP) probíhalo ve spolupráci s pedagogickými asociacemi a společnostmi za aktivní spolupráce s institucemi z ČR i Polska. Jeho součástí byla i odborná činnost metodiků pro vzdělávání, která napomáhala např. při orientaci pedagogických pracovníků v nejnovějších pedagogických trendech a inovacích a konzultace s metodiky spolupracujících institucí. Podnětná byla i příprava ukázkových hodin a mezinárodní metodická setkání.
- Celoživotní učení – centrum nabízelo i kurzy pro pedagogické pracovníky, kteří jsou již v důchodovém věku, přesto však ve školách pracují jako zástup za učitele/učitelky na rodičovské dovolené nebo při dlouhodobější nemoci. Pokračovaly také vzdělávací akce pro rodiče.
- Evropská spolupráce - v této oblasti se jednalo především o projekty *Barevné stezky Euroregionu* (projekt zaměřený na oblast regionální výchovy), *An Interactive Triangle* (NAEP, podprogram GRUNDTVIG) a další.
- Soutěže - Polské centrum organizovalo např. soutěže *Klokan* a *Pikomat* – matematická soutěž s mezinárodní účastí, *Mistrz ortografii* (Mistr pravopisu) – soutěž v polském jazyce, *FOX* – mezinárodní soutěž v anglickém jazyce, *Chemická euroregionální olympiáda* a různé pěvecké soutěže.

MŠ

Výuka v polském jazyce (za lomítkem uveden počet tříd a dětí, u kterých probíhá výuka v cizím jazyce)

	<i>počet tříd</i>	<i>počet dětí</i>
Písek u Jablunkova, Písek 184 (60)	3/1	51/9
Milíkov u Jablunkova, Košařiska 70	2/1	30/8
Český Těšín, Hrabinská 51	4/1	96/24
Třinec, Konská 419 (v rejstříku není vedena jako bilingva)	2/1	42/8

Polský vyučovací jazyk

	<i>počet tříd</i>	<i>počet dětí</i>
Vendryně 1	1	28
Jablunkov, Školní 800, Dolní Lomná	4	72
Bukovec 74	1	20
Bystřice nad Olší	3	53
Návsí	1	25
Milíkov 104	1	21
Hrádek nad Olší	1	19
Hnojník 402	1	28
Mosty u Jablunkova	1	16
Orlová-Lutyně	1	15
Český Těšín, Moskevská, Polní, Akátová	4	94
Albrechtice	1	17
Dolní Lutyně	1	15
Haviřov-Bludovice	1	20
Stonava	1	14
Horní Suchá	2	34
Karviná-Fryštát	3	69
Těrlicko	1	17
Ropice 311	1	15
Třinec, Štefánikova 772, SNP 447, Nebory 126, Oldřichovice 210, Dolní Lištná 172	6	125

ZŠ

Okres KARVINÁ

	<i>I</i>	<i>II</i>	<i>III</i>	<i>IV</i>	<i>V</i>					<i>třídy</i>	Σ
Albrechtice	4	2	0	0	1					1	7
Český Těšín-Svibice	7	5	3	9	3					2	27
Orlová-Lutyně	3	2	5	2	3					1	15
Stonava Holkovice	0	1	2	4	2					2	9
Těrlicko	7	2	5	1	5					2	20
celkem	21	12	15	16	14					8	78

	<i>I</i>	<i>II</i>	<i>III</i>	<i>IV</i>	<i>V</i>	<i>VI</i>	<i>VII</i>	<i>VIII</i>	<i>IX</i>	<i>třídy</i>	Σ
Český Těšín	37	24	36	29	26	50	26	41	39	14	308
Dolní Lutyně	0	0	0	12	0	8	3	5	11	5	39
Haviřov-Bludovice	5	4	5	6	5	8	12	7	11	6	63
Horní Suchá	7	7	5	6	7	8	11	7	9	6	67
Karviná Fryštát	16	12	19	18	17	16	20	21	15	9	154
celkem	65	47	65	71	55	90	72	81	85	40	631

Okres Frýdek-Místek

	<i>I</i>	<i>II</i>	<i>III</i>	<i>IV</i>	<i>V</i>					<i>třídy</i>	Σ
Bukovec	5	7	5	6	3					2	26
Hrádek	9	9	4	4	0					2	26
Milíkov 104	2	5	3	5	4					2	19
Milíkov u Jablunkova	3	2	0	2	2					1	9
Mosty u Jablunkova	2	4	1	7	3					1	17
Návsí	4	5	5	2	0					2	16
Ropice	6	2	6	6	3					2	23
Třinec	9	5	7	7	4					3	32
Třinec-Oldřichovice	4	4	6	3	3					2	20
celkem	44	43	37	42	22					17	188

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	třídy	Σ
Třinec Staré Město	17	12	15	13	14	17	16	25	20	9	149
Bystřice nad Olší	10	9	19	17	12	19	24	22	25	9	157
Hnojník	7	14	7	8	8	11	10	10	11	7	86
Jablunkov	8	14	11	21	15	34	55	35	35	15	228
Vendryně	12	9	7	7	12	10	23	10	13	7	103
celkem	54	58	59	66	61	91	128	102	104	47	723

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	třídy	Σ
Celkem ZŠ okr. Karviná	86	59	80	87	69	90	72	81	85	48	709
Celkem ZŠ okr. Frýdek-Místek	98	101	96	108	83	91	128	102	104	64	911
ZŠ celkem	184	160	196	195	152	181	200	183	189	112	1620

SŠ

Školy s polským vyučovacím jazykem

	I	II	III	IV	třídy	Σ
Gymnázium Český Těšín	91	104	108	105	15	408
Gymnázium Český Těšín - třídy v Karviné	údaje nejsou k dispozici, sběr dat je realizován za celý právní subjekt bez ohledu na místo výuky					
Střední průmyslová škola Karviná	škola nevykázala žádné žáky v oborech s polským vyučovacím jazykem; všichni žáci se vzdělávají v oborech s českým vyučovacím jazykem					
Obchodní akademie Český Těšín	26	31	26	25	4	108
Střední zdravotnická škola - Karviná	11	10	11	14	4	46
celkem	128	145	145	144	23	562

Školy s polským vyučovacím jazykem - jen třídy a žáci s výukou v polštině

	I	II	III	IV	třídy	Σ
Gymnázium Český Těšín	84	90	103	105	14	382
Gymnázium Český Těšín - třídy v Karviné	údaje nejsou k dispozici, sběr dat je realizován za celý právní subjekt bez ohledu na místo výuky					
Střední průmyslová škola Karviná	škola nevykázala žádné žáky v oborech s polským vyučovacím jazykem; všichni žáci se vzdělávají v oborech s českým vyučovacím jazykem					
Obchodní akademie Český Těšín	21	27	32	26	4	106
Střední zdravotnická škola - Karviná	0	10	9	10	1,5	29
celkem	105	127	144	141	19,5	517

○ Romská menšina

V roce 2007 shledal Velký senát Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „Velký senát“) zařazení 18 stěžovatelů do zvláštních škol diskriminaci při užívání práva na vzdělání založenou na etnickém původu (článek 14 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod – dále jen „Úmluva“ - ve spojení se článkem 2 Protokolu č. 1 k Úmluvě). Podle názoru Velkého senátu tu byla dána tzv. nepřímá diskriminace, tedy situace, kdy mělo neutrálně koncipované opatření (možnost zařadit dítě do zvláštní školy určené pro děti s lehkým mentálním postižením) nepřiměřeně výrazný účinek pro příslušníky jedné skupiny, v tomto případě romské žáky, přičemž tento účinek nebylo možno vysvětlit ani povinným použitím odborného testování dětí ani podmínkou souhlasu rodičů. Velký senát také poznamenal, že Romové představují znevýhodněnou a zranitelnou skupinu, která vyžaduje zvláštní ochranu. Podle Velkého senátu nebyl proces přijímání do zvláštních škol doprovázen zárukami, které by zajistily, že bude přihlédnuto ke specifickým potřebám romských dětí plynoucím z jejich znevýhodněného postavení. Připravovaná a již realizovaná opatření k výkonu rozsudku jsou blíže popsána ve Zprávě o situaci národnostních menšin za rok 2008.

V roce 2009 byla realizována jednotlivá opatření zaměřená na nápravu stavu dle stanoveného plánu realizace obsaženého ve zprávách zaslaných Výboru ministrů Rady Evropy, který na výkon rozsudku dohlíží. Výboru ministrů Rady Evropy byly zaslány tři zprávy:

1. Zpráva vlády České republiky o obecných opatřeních k výkonu rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci č. 57325/00 – D. H. a ostatní proti České republice, schválena usnesením vlády ČR číslo 303 ze dne 16. března 2009
2. Zpráva vlády České republiky o obecných opatřeních k výkonu rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci č. 57325/00 – D. H. a ostatní proti České republice: informace o výsledcích šetření a o prvních učiněných závěrech, předložena vládě ČR pro informaci
3. Zpráva vlády České republiky o obecných opatřeních k výkonu rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci č. 57325/00 – D. H. a ostatní proti České republice: informace o výsledcích šetření diagnostických nástrojů, předložena vládě ČR pro informaci

První zpráva obsahovala souhrnnou informaci o chystaných a již realizovaných opatřeních. Obsahovala také harmonogram komunikace s Výborem ministrů Rady Evropy, podle nějž byly v termínu zaslány další dvě zprávy. Druhá zpráva obsahovala informaci o výstupech z níže uvedených realizovaných analýz mapujících situaci romských žáků v oblasti vzdělávání, třetí shrnula výsledky Analýzy diagnostických nástrojů. Konkrétně byly realizovány:

- Sociologický výzkum zaměřený na analýzu podoby a příčin segregace dětí a mladých lidí ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí. Šetření probíhalo na základě zakázky ministerstva, realizaci zajistila GAC spol. s r.o. v 99 ZŠ v blízkosti sociálně vyloučených lokalit a lokalit sociálním vyloučením ohrožených. Lokality jsou obývány převážně Romy. Výsledky šetření byly předloženy v únoru 2009. Cílem šetření bylo získat podložené informace a statistické údaje o průběhu vzdělávání těchto žáků a žákyň především na ZŠ, porovnat je s průběhem vzdělávání žáků a žákyň z majoritní společnosti a identifikovat faktory, které určují nerovnosti v dané oblasti.
- *Analýza individuálního přístupu pedagogů k žákyním a žákům se speciálními vzdělávacími potřebami*, jejíž součástí bylo i získání údajů o vzdělávání žáků romského etnika. Šetření proběhlo na základě zakázky ministerstva v 90 ZŠ a SŠ. Získaná data pomohou vyhodnotit míru potřeby podpory žákyň a žáků z těchto škol pro zapojení do hlavního vzdělávacího proudu a jejich možnosti, poskytnou také potřebné údaje pro pozdější vyhodnocení efektivity navazujících opatření. Dalším cílem studie (analýzy) bylo zmapovat současný reálný stav v základních a středních školách, tj. jakým způsobem se pedagogové vyrovnávají s nutností uplatňování přiměřených přístupů k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Výsledky byly předloženy v březnu 2009.¹³

V roce 2009 také Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy zadalo *Ústavu pro informace ve vzdělávání* realizaci Monitoringu RVP, jehož předmětem bylo především zjistit podíl romských žáků vzdělávaných podle *Rámcového vzdělávacího programu* pro základní vzdělávání v hlavním vzdělávacím proudu a podle přílohy k tomuto programu pro lehce mentálně postižené. Nejvýznamnějším zjištěním ve vztahu k romským dětem je, že více jak 26% žáků z romské populace, kteří v ČR plní povinnou školní docházku, je vzděláváno podle přílohy k *Rámcovému vzdělávacímu programu* pro základní vzdělávání – přílohy pro lehce mentálně postižené. Monitoring mapuje situaci také v jednotlivých krajích a z výsledků vyplývá značný rozdíl v podílu romských žáků v programech pro lehce mentálně postižené

¹³ Plné znění obou studií je k dispozici na webových stránkách resortu školství (<http://www.msmt.cz/socialni-programy/kontakty-1>).

v jednotlivých lokalitách. Tento fakt staví v oblasti vzdělávání jasný cíl - snížit počet těchto dětí v systému speciálního vzdělávání. V dané oblasti bylo v roce 2009 učiněna řada kroků. Dle harmonogramu obsaženého v první zprávě Výboru ministrů Rady Evropy byl zpracován a usnesením vlády schválen *Akční plán koncepce včasné péče o děti ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí* s cílem poskytnout dobrou předškolní přípravu dětem a jejich rodinám. Vychází mimo jiné z informace z realizovaných analýz, že cca 40% dětí žijících v prostředí sociálního vyloučení a sociálním vyloučením ohroženém docházelo do MŠ. Tito jedinci jsou pak v průběhu povinné školní docházky dlouhodobě úspěšnější než ti, kteří neabsolvovali žádnou formu institucionalizované předškolní přípravy. Důležitý je i fakt, že cca 8% dětí z prostředí sociálně vyloučených lokalit absolvovalo předškolní přípravu v přípravných třídách. Jejich úspěšnost je sice vyšší ve srovnání s těmi, kteří neabsolvovali institucionalizovanou předškolní přípravu, ale pokud nejsou podporováni i v průběhu povinné školní docházky, setkávají se ve vyšších ročnících ZŠ se školní neúspěšností. V jednotlivých lokalitách jsou v rámci dotačních programů ze státního rozpočtu i ESF realizovány projekty zaměřené na včasnou péči. Věnují se především těm rodinám, které z různého důvodu neposílají své děti do žádné z forem předškolního vzdělávání. Zmíněné důvody většinou souvisí s hloubkou sociálního vyloučení a s důsledky tohoto faktu. Absorbční kapacita realizovaných projektů, škol a školských zařízení, které se v lokalitách zaměřují na včasnou péči jednak není dostatečná a jednotlivé aktivity také působí více méně izolovaně. V dalším období bude nezbytné zaměřit se na budování kapacity a vytváření sítí dostupných a poskytovaných služeb s cílem zvýšit efektivitu vynakládaného úsilí a finančních prostředků a zabezpečit dostupnost potřebné péče.

Problematika vzdělávání romských dětí je vládou vnímána jako jeden z klíčových bodů při řešení sociálního začleňování Romů a nelze ji řešit izolovaně. Opatření přijímaná v oblasti vzdělávání jsou realizována v kontextu s dalšími kroky v oblasti sociální práce, bydlení, zdravotní péče. Současná situace romských dětí ve vzdělávání v ČR je dána dlouhodobým vývojem a problémy z ní vyplývající jsou hluboce zakořeněné.

Snahou resortu školství a vlády je tuto situaci řešit i bez přímé souvislosti s rozsudkem *Evropského soudu pro lidská práva* ve věci D. H. a ostatní proti České republice. V období od roku 1999 do současnosti již také byla realizována řada opatření vedená snahou zvýšit otevřenost českého školství a nastavit podpůrné mechanismy ke zvýšení školní úspěšnosti romských dětí. Ze systémových opatření máme na mysli především kurikulární reformu zahájenou v roce 2005, která vytváří jednotlivým školám možnost nastavit vzdělávací program podle potřeb dětí a komunity, ze které děti do školy přicházejí. Další opatření mají spíše afirmativní charakter směrem k romské populaci či k dětem se sociálním znevýhodněním.

- Podpora vzdělávání romských dětí a žáků

Již v roce 2008 byla Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy formulována jako jedna z priorit podpora rovných příležitostí ve vzdělávání. Důležitou oblastí, která se vztahuje také k romským dětem a podpoře jejich vzdělávání, je vytváření podmínek pro inkluzivní vzdělávání. V roce 2009 byly realizovány následující aktivity:

Ve spolupráci s VŠ byl pracovní skupinou jmenovanou náměstkyní skupiny pro sociální školství zpracován *Národní akční plán inkluzivního vzdělávání*, ve kterém je věnována zvýšená pozornost výchově a vzdělávání romských dětí ze sociálně vyloučených lokalit a vytvoření inkluzivních mechanismů směrem k dětem se speciálními vzdělávacími potřebami. Řada dílčích opatření bude realizována v součinnosti s dalšími resorty, samosprávou a neziskovým sektorem. Realizací úkolu se na ministerstvu zabývá nově ustanovená skupina a spolupracující širší tým odborníků z neziskového sektoru, romských organizací, dalších institucí státní správy, akademické obce, zástupců škol a samosprávy.

Kontinuální rozvíjení *Koncepce včasné péče* cílené zejména na zlepšení podmínek předškolní přípravy dětí ohrožených sociálním vyloučením od 3 let do zahájení povinné školní docházky. Zvýšená pozornost je věnována předškolní přípravě romských dětí. Koncepce je zaměřena zejména na vytvoření podmínek pro kvalitní předškolní přípravu dětí ohrožených sociálním vyloučením, a to směrem k vyrovnávání jejich případného znevýhodnění ještě před zahájením povinné školní docházky. Opatření směřují také ke zvýšení počtu romských dětí, žákyň a žáků v hlavním vzdělávacím proudu a k podpoře jejich školní úspěšnosti na všech úrovních vzdělávání. Jak již bylo zmíněno výše, předložilo ministerstvo v roce 2009 vládě ČR akční plán realizace této koncepce a zahájilo jeho realizaci. V jednotlivých krocích je velká pozornost věnována práci s rodinou těchto žáků tak, aby rodiče dokázali vytvářet podporu pro vzdělávání svých dětí (sociální služby, služby učitelů-didaktiků, tutorů).

V roce 2009 byl také zahájen výše zmíněný projekt CPIV – *Centra podpory inkluzivního vzdělávání*. Projekt volně navazuje na projekt SIM, realizovaný v předchozím období. V jeho rámci byly vybudovány odborné týmy s působností ve všech krajích. Poskytují metodickou podporu pedagogickým pracovnícům a pracovníkům na všech úrovních vzdělávacího systému, zaměřenou na specifika pedagogické práce s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami, posílení regionálních zdrojů, vytvoření sítě odborníků, vytvoření multidisciplinárních týmů poskytujících podporu pedagogickým pracovnícům a pracovníkům, žákyním, žákům a jejich rodinám. Romské děti jsou významnou cílovou skupinou připravovaného projektu. Projekt byl zahájen v září roku 2009.

V roce 2009 pokračovala realizace již zavedených opatření – přípravné třídy pro děti ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí, podpora asistentů pedagoga pro děti se sociálním znevýhodněním, dotační programy vypisované na podporu integrace Romů v oblasti vzdělávání uvedené níže.

- Romský jazyk

Právní řád České republiky výuku romštiny umožňuje. Rada Evropy, respektive Divize jazykové politiky při Radě Evropy ve spolupráci s Evropským fórem Romů a kočovníků vyzvala v roce 2007 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy k implementaci Rámcové osnovy pro výuku romského jazyka, která je v souladu se Společným evropským referenčním rámcem pro jazyky.

Společný evropský referenční rámec pro jazyky (Common European Framework of Reference for Languages - CEFR) byl vyvinut s cílem vytvořit „společný základ pro přípravu plánů na výuku jazyků, učebních osnov, jazykových zkoušek, učebnic atd. napříč Evropou“. Ve stejném duchu byla sestavena *Rámcová osnova pro výuku romského jazyka* (Curriculum Framework for Romani - CFR). Jejím účelem je poskytnout společný základ pro zpracování učebních plánů a osnov, učebnic a jiných výukových materiálů a jazykových zkoušek ve vzdělávacích systémech po celé Evropě s cílem posílit rozvoj romštiny jako fungujícího mateřského jazyka Romů v naší moderní společnosti. Rámcová osnova pro výuku romského jazyka (CFR) má rovněž za cíl rozvoj jednotné a vyvážené spolupráce Romů a Ne-romů, podporu desegregace ve vzdělávání romských dětí a zajištění rovných kvalitních příležitostí ke studiu, práva na výuku romštiny jako mateřského jazyka a fungujícího plurilingvismu pro děti Romů a kočovníků.

Na základě této osnovy byly v anglickém jazyce zpracovány *Curriculum Framework for Romani, Portfolio I. a II. and Teachers Handbook* (osnovy a portfolio I. - pro výuku dětí mladšího školního věku a portfolio II. pro výuku dětí staršího školního a metodický manuál pro učitele). Ministerstvo připravilo v roce 2009 překlady výše uvedených materiálů do českého jazyka, do severocentrálního romského jazyka a do lovarského dialektu romského jazyka (olašská romština). Materiály budou následně využity nejdříve k pilotnímu ověření ve školách s význačným zastoupením žáků romského etnika a pro výuku romistiky na

Filozofické fakultě UK, pro pracovní seminář pro učitele a do nabídek - systému dalšího vzdělávání učitelů. Předpokládá se zpracování dalších didaktických materiálů, jež napomohou k zařazení výuky romského jazyka dle zájmu a konkrétních potřeb žáků v ZŠ a SŠ.

V dotačním programu Podpora vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy byly v roce 2009 podpořeny *Kursy romského jazyka*, pořádané Muzeem romské kultury částkou 100 000,- Kč. Jejich cílem je zpřístupnit zájemcům z řad studentů (oborů etnologie, pedagogiky, sociální pedagogiky, speciální pedagogiky atp.), učitelů a pedagogických asistentů, sociálním pracovníkům, pracovníkům státní správy i policistům, kteří se denně při své práci setkávají a jednají s příslušníky romské minority i zájemcům z řad veřejnosti, kvalitní výuku romského jazyka vyučovanou odborným lektorem, a umožnit jim tak seznámení s romskou kulturou a její pochopení prostřednictvím výuky jazyka. Znalost romského jazyka absolventům kursu umožní lépe s romskou minoritou pracovat, porozumět se a jednat s jejími příslušníky. V tomtéž dotačním programu byl podpořen i projekt *Výzkum a ověření práce s romštinou na školách* realizovaný Filozofickou fakultou Univerzity Karlovy (částkou 1 822 300,- Kč).

Předkládaný projekt se zaměřuje na možnosti využití romštiny na českých školách jako vyučovacího předmětu. Jeho hlavním cílem je definovat metodologické i sociokulturní problémy spojené s výukou romštiny na školách a ve spolupráci s učiteli, žáky i jejich rodinami navrhnout řešení těchto problémů. Výzkum se zaměří na ověřování existujících či nově vzniklých didaktických materiálů a romských textů v praxi, případně jejich modifikaci, a na reflexi této praxe ze strany učitelů, žáků, a – což je nesmírně důležité - i jejich rodičů, šire pak na postoje k romštině a její výuce u zmíněných skupin. Cílem projektu tedy není „naučit jazyk“, ale zjistit, jaké faktory budou ovlivňovat didaktickou práci s romštinou. Projekt navazuje na *Sociolingvistický výzkum situace romštiny na území ČR*, který řešitel realizoval v roce 2008. Řešitelé se během výzkumu zorientovali v kompetencích dětí v romštině na různých školách. Vzorek bude nyní rozšířen a zaměřen na školy, kde je romština mezi dětmi ještě vitálním jazykem. Výzkum také v obecné rovině postihnul problémy, které je nutno nyní zkoumat v konfrontaci s praxí - v metodologické rovině se jedná o různou kompetenci v romštině v rámci jediné věkové skupiny, v rovině sociokulturní pak o různé postoje dětí i jejich nejbližšího okolí, které ovlivňují jazykové chování jedince. Jeho výstupem bude materiál, jenž pomůže pracovníkům ve školství, kteří s romštinou budou pracovat, aby se zorientovali v širší možných problémů; bude základním kamenem pro tvorbu nových didaktických pomůcek a ověří vhodnost materiálů vzniklých již dříve nebo v rámci projektu. Hlavní cílovou skupinou, které předkládaný projekt prospěje, jsou mluvčí romštiny (odhadem desítky tisíc osob), mezi dílčí cílové skupiny patří pedagogičtí pracovníci, kteří budou v budoucnu s romštinou pracovat včetně absolventů učitelského magisterského programu Romistika.

○ Německá menšina

V ČR existuje jedna ZŠ s českým a německým vyučovacím jazykem, v níž se vzdělávalo 124 žáků v 5 třídách. Současně působilo na území ČR 5 SŠ s německým vyučovacím jazykem, které navštěvovalo celkem 781 žáků v 38 třídách.

Česko-německé aktivity jsou rozsáhlé také v rámci mimoškolních aktivit mládeže, zde jde např. o činnost *Koordinačního centra česko-německých výměn mládeže TANDEM*, podporovaného mimo jiné ze zdrojů ministerstva. V rámci jeho činnosti dochází k výměně české a německé mládeže, jsou poskytovány poradenské služby a podporovány instituce a organizace, které realizují česko-německé výměny mladých lidí, podněcují výměnné projekty a napomáhají zainteresovaným institucím (školám, sdružením, mládežnickým iniciativám či jiným organizacím) při prohlubování a zprostředkovávání kontaktů. Ve školské oblasti byly v roce 2009 organizovány např.: projekt *Sousedé se stávají přáteli/Aus Nachbarn werden Freunde* je zaměřený na podporu česko-německé spolupráce dětí a mládeže

z Plzeňského a Karlovarského kraje a bavorského regionu Horní Franky. V rámci projektu je možno nejen finančně podpořit česko-německá setkání. Jeho cílem je navázat a iniciovat nové kontakty, vytvořit a dále prohlubovat trvalé partnerské vztahy, kontaktní sítě a zájem dětí a mládeže o setkávání a spolupráci. Projekt spolufinancuje Evropská unie.

Program podpory *Odmalička* byl připraven v roce 2009 a vyhlášen pro rok 2010, zajišťuje finanční podporu česko-německé spolupráce předškolních zařízení. Cílem je pravidelná a dlouhodobá setkávání českých a německých dětí do 6 let a jsou též důležitým přínosem ke sbližování příhraničních regionů.

Resort podporuje jazykové aktivity gymnázií, která poskytují výuku německého jazyka vedoucí k udělení Německého jazykového diplomu. Tento diplom opravňuje ke studiu na německých vysokých školách bez další jazykové zkoušky.

škola	třídy	žáci
ZŠ německo-českého porozumění	5	124
Rakouské gymnázium v Praze o.p.s.	10	174
Gymnázium F. X. Šaldy, Liberec 11, Partyzánská 530, příspěvková organizace	6	158
Gymnázium Dr. Karla Polesného, Znojmo, Komenského náměstí 4	6	148
Gymnázium Thomase Manna, o.p.s.	8	136
Německá škola v Praze s.r.o. (gymnázium)	8	165
celkem	43	906

4.3.6. Ministerstvo vnitra

Usnesením vlády č. 845 ze dne 29. června 2009, ke Zprávě o situaci národnostních menšin v ČR za rok 2008, bylo ministru vnitra v bodě II/2 uloženo, aby v rámci budoucí novelizace zákonů o územních samosprávných celcích navrhl změnu pravidel pro zřizování výborů pro národnostní menšiny a v případě zákona o obcích též pravidel pro označování ulic a jiných veřejných prostranství v jazyce národnostní menšiny, a to v podobě uvedené v příloze 14 Zprávy. Navrženou změnu zpracovala Rada, která ji v průběhu přípravy konzultovala s odborem dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra. Byl zpracován návrh novely zákonů o územních samosprávných celcích v legislativně-technické podobě, včetně důvodové zprávy a úplného znění, s jehož obsahem vyslovila Rada souhlas. Změna bude zařazena do nejbližší novelizace zákonů o územních samosprávných celcích, kterou bude Ministerstvo vnitra zpracovávat.

V roce 2009 přibýlo do databáze registrovaných občanských sdružení vedených Ministerstvem vnitra 28 národnostních sdružení: 25 sdružení Romů, dvě sdružení Slováků, jedno sdružení Bulharů (celkový počet registrovaných sdružení byl 644).

Vzhledem k tomu, že podle § 10 zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů mají příslušníci národnostních menšin, které tradičně a dlouhodobě žijí na území ČR, za podmínek stanovených zvláštními právními předpisy (tj. volebními zákony), nejen právo na zveřejnění oznámení o době a místě konání voleb, ale také právo na další informace pro voliče v jazyce národnostních menšin, zasílá Ministerstvo vnitra ČR, a to nad rámec povinností stanovených mu volebními zákony, před každými volbami *Informaci o způsobu hlasování* v jazyce příslušných národnostních menšin všem obcím, kde občané hlásící se k jiné národnosti než české dosahují alespoň 10% obyvatel obce (v těchto obcích se zřizuje výbor pro národnostní menšiny). *Informace o způsobu hlasování* v jazyce národnostních menšin je v dotčených obcích zveřejňována způsobem obvyklým, tj. především vyvěšením na úřední desce obecního úřadu, a dále v každé volební místnosti na území obce. Obdobný princip informování příslušníků národnostních menšin jako při volbách se uplatňuje i při konání místního referenda. Podle § 31 odst. 3 zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, se v obci, ve které se

zřizuje výbor pro národnostní menšiny, oznámení o době a místě konání místního referenda a o povinnosti prokázat při hlasování totožnost a státní občanství, zveřejní i v jazyce příslušné národnostní menšiny. Jestliže se podle posledního sčítání lidu hlásilo k této národnosti alespoň 10% obyvatel obce.

Ministerstvo pokračovalo v roce 2009 v naplňování cílů a priorit *Strategie pro práci Policie ČR ve vztahu k menšinám pro období let 2008 - 2012* (dále jen Strategie). V návaznosti na předchozí období se činnost resortu soustředila zejména na stabilizaci a rozvoj instrumentu styčných důstojníků pro menšiny - policistů specializovaných na problematiku menšin, rozšiřování mechanismu asistenta při jednání s policií a dalšími úřady, vzdělávání policistů, důsledné uplatňování antidiskriminačních postupů v policejní práci, prevenci kriminality v menšinových komunitách a spolupráci policie se samosprávou, nevládním sektorem a externími experty. Pro období 2008 - 2012 byly Strategií stanoveny celkem 4 hlavní cíle: konsolidovat problematiku policejní práce založenou na principech *community policing* v systému Policie ČR; zajistit informovanost policistů na všech úrovních o policejní práci s menšinami, jejím smyslu a prioritách, cílech a úkolech vyplývajících ze Strategie; zajistit systematické vzdělávání a přípravu policistů pro práci ve vztahu k menšinám; pro zajištění implementace aktualizované Strategie vytvářet akční plány. V současné době je připravován *Akční plán pro období 2010 - 2011*, který bude v nejbližší době zaslán do vnitroresortního připomínkového řízení a následně předložen ke schválení ministru vnitra. Vládě bude do 31. března 2010 předložen přehled aktivit Ministerstva vnitra v oblasti práce policie ve vztahu k menšinám za období 2008-2009, včetně výše uvedeného Akčního plánu na období 2010-2011. V dané oblasti byly realizovány následující konkrétní aktivity:

Vytvoření manuálu dobré praxe *community policing*: Zpracovaný materiál popisuje hlavní zásady a principy metody *community policing*, společné cesty k zajištění veřejného pořádku a aktivizace občanů. Manuál byl vydán v počtu 5000 kusů a distribuován na jednotlivá obvodní oddělení Policie ČR, strážníkům obecní a městské policie, do policejních vzdělávacích institucí, knihoven apod.

Aktualizace informačního materiálu *Policista v multikulturním prostředí*: Manuál je určen zejména pro Policii ČR, ale je rovněž využitelný i pro SŠ a VŠ a širokou odbornou veřejnost. Aktualizace se týkala doplnění informací o mongolské a bulharské komunitě žijící v ČR. Materiál bude publikován a dále distribuován v lednu 2010.

Realizace seminářů *Vyjednávací techniky mezi policií a příslušníky národnostních menšin - efektivní metody, analýza rizik, specifika vyjednávacího procesu*: v první polovině roku 2009 byl realizován cyklus seminářů, které se věnovaly interkulturním vztahům a menšinám v ČR, způsobům komunikace s kulturně odlišnými lidmi, situacím menšin v ČR, sociálnímu vyloučení apod.

Realizace seminářů *Interkulturní dimenze a rizika asijských komunit*: Cílem projektu bylo představit policistům vybrané základní aspekty různých sociálních, kulturních a náboženských rámců, v nichž se odvíjejí životy příslušníků vietnamské a mongolské státní příslušnosti pobývajících na území ČR, a seznámit je se základními zásadami a možnostmi komunikace při jednání s nimi. Celkem bylo realizováno 21 seminářů s počtem více než 630 proškolených policistů, a to s akcentem na regiony, kde žijí nejpočetnější asijské komunity.

Pracovní setkání styčných důstojníků pro menšiny a členů jejich pracovních skupin: Byla uspořádána pravidelná setkání styčných důstojníků a členů jejich pracovních skupin spojená s prezentací činnosti jednotlivých krajů a dalším doškolováním v předmětné problematice.

Problematika národnostních menšin je součástí výuky předmětů Základní odborné přípravy (P1/0025) vyučovaných ve vyšších policejních školách Ministerstva vnitra. Cílem výuky je nejen vytvářet u studentů potřebné návyky, ale ovlivňovat i jejich postoje. Problematika národnostních menšin se dotýká předmětů: Služba pořádkové policie, Komunikace a policejní

etika, Právo. Tematika menšin je v Základní odborné přípravě policistů služby pořádkové, železniční a dopravní policie s dosaženým vysokoškolským vzděláním v neprávním studijním oboru (P1/0021) zahrnuta v předmětu Právo (úvod do předmětu a základy ústavního práva, řízení o přestupcích, postup před zahájením trestního stíhání, praktická integrovaná zaměstnání). Ve výuce vyšších policejních škol resortu vnitra, oboru 68-42-N je problematice národnostních menšin v ČR věnována pozornost v předmětech, popř. modulech Právo, popř. Správní právo, v souvislosti s povinnostmi policisty podle zákona o Policii ČR, vybranými oprávněními vyplývajícími ze zákona o Policii ČR, součinností Policie ČR s ostatními subjekty státní správy, zákonem o azylu, zákonem o pobytu cizinců, úkoly Policie ČR při kontrolách osob, EU a vízovou povinností.

Problematika národnostních menšin je také součástí dalšího profesního vzdělávání zaměstnanců Ministerstva vnitra, a to v tematickém bloku *Lidská práva*, který je realizován průběžně. Od roku 2008 je problematika lidských práv součástí vstupního vzdělávání pro nové zaměstnance Ministerstva vnitra v rozsahu tří hodin.

4.3.7. Ministerstvo zahraničních věcí

Ministerstvo se v první řadě podílí na činnosti Rady zajišťování spolupráce s příslušnými mezinárodními vládními organizacemi a mezinárodními orgány v oblasti lidských práv (zejména Radou Evropy; viz kap. 2).

4.4. Další centrální úřady

4.4.1. Kancelář prezidenta republiky

Problematice postavení národnostních menšin v České republice a spolupráci se zástupci a organizacemi příslušníků národnostních menšin věnuje prezident republiky i Kancelář prezidenta republiky patřičnou pozornost a pravidelně se s nimi setkává, jak dokládá i následující výčet nejvýznamnějších příkladů.

Součástí agendy prezidenta republiky je mimo jiné i setkávání se s příslušníky národnostních menšin při návštěvách jednotlivých krajů a měst České republiky. Při návštěvě Jihomoravského kraje dne 8. června 2009 si prezident republiky za doprovodu své manželky prohlédl *Muzeum romské kultury* v Brně, kde měl možnost seznámit se nejen s historií romského etnika u nás, ale rovněž s jeho kulturním životem v minulosti i současnosti. V přednáškovém sále Muzea měl velmi živou diskusi s romskou komunitou.

Představitelé rozličných národnostních menšin jsou pravidelně zváni na státní večere při příležitosti návštěv hlav států či na oslavy státního svátku dne 28. října. Jsou rovněž aktivními navrhovateli při podávání návrhů na státní vyznamenání. Postavení národnostních menšin se prezident rovněž dotýká při diskusích s velvyslanci a představiteli států, jejichž národnostní menšiny v ČR žijí.

Dne 30. března 2009 při příležitosti státní návštěvy izraelského prezidenta Šimona Perese přednesl prezident republiky v Terezíně projev k členům Židovské obce.

Vedoucí Kanceláře prezidenta republiky a tajemník prezidenta republiky přijali 28. dubna 2009 zástupce Unie Olašských Romů.

Zástupce Kanceláře prezidenta republiky, který působí v Radě, se zúčastnil 10. výročí Svazu Vietnamců v ČR a pravidelně se účastnil nejrůznějších kulturních a společenských akcí.

Oddělení styku s veřejností Odboru politického, které se zabývá agendou zpracování nejrůznějších podání ze strany veřejnosti, neobdrželo v roce 2009 konkrétní podání týkající se

problematiky národnostních menšin ani stížnost, která by poukazovala na nerovné zacházení s příslušníky národnostních menšin, na jejich diskriminaci apod.

4.4.2. Veřejný ochránce práv

Veřejný ochránce práv se v rámci své činnosti z oblasti práv příslušníků národnostních menšin v roce 2009 zabýval podnětem občana německé národnosti, který požaduje, aby jeho příjmení a příjmení jeho dětí bylo v tištěné podobě v úředních dokumentech uváděno se dvěma tečkami nad *u*, ačkoliv v matrice je zapsán se dvěma čárkami nad *u*. Uvádějí-li úřady jeho příjmení s čárkami nad *u*, pokládá to za diskriminaci německé menšiny, neboť podle německého pravopisu je možná tištěná podoba pouze s tečkami. Problém spočívá v tom, že matriční knihy jsou vedeny v psané podobě a výpisy z matričních knih by měly podle § 24 odst. 1 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení, obsahovat údaje uvedené v matriční knize. Jenže dříve zřejmě na psacích strojích nebylo možné napsat *u* s tečkami, proto má stěžovatel ve svém rodném listě z roku 1953, i na pozdějších dokladech, *u* s čárkami. Technický pokrok nyní umožňuje vytisknout *u* s tečkami. Vzhledem k tomu, že je podle německého pravopisu přípustná podoba pouze písmena *u* s tečkami, dopouštějí se naše úřady nepřípustného jednání vůči německé národnostní menšině. Matriční úřad by měl buď vydat rodný list s požadovanou podobou příjmení *ü* anebo vydá-li rodný list s podobou *ü*, vydat souběžně správní rozhodnutí s poučením o opravných prostředcích. Záležitost by pak mohla být popř. řešena správním soudem.

Ochránce se v roce 2009 zabýval případem, kdy osobě ve výkonu trestu odnětí svobody byly předčasně ukončovány telefonní hovory v romském jazyce. Jednalo se o příslušníka romské menšiny, kterému ve věznici nebylo povoleno používat při telefonickém rozhovoru se svou dcerou, která je předškolního věku a hovoří pouze romsky, romského jazyka a hovor mu byl vychovatelem ukončen. Podle názoru ochránce je telefonický rozhovor odsouzeného s jeho rodinou konkrétní realizací práva na rodinný a soukromý život odsouzeného ve smyslu čl. 8 Evropské úmluvy. Výkon práva na soukromý a rodinný život je typicky odsouzenému pochopitelně omezen, což samo, zřetelně a explicitně vyplývá ze skutečnosti, že odsouzený vykonává trest odnětí svobody. Toto právo lze omezit pouze tehdy, pokud je omezení v souladu s právem, sleduje legitimní cíl, je nutné v demokratické společnosti, přičemž není-li jedna nebo více podmínek splněna, jedná se o nelegitimní zásah do práva odsouzeného. Pokud se zaměstnanec vězeňské služby rozhodne přerušit odsouzenému telefonický hovor, opírá svůj postup o ustanovení § 25 odst. 3 vyhlášky č. 345/1999 Sb., řádu výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého přímý odposlech je možný pouze výjimečně - oprávnění seznamovat se s obsahem telefonátů odsouzených má být realizováno především kontrolou na záznamovém médiu. Přerušování hovoru je v rozporu s výše uvedeným ustanovením, s čl. 2 odst. 2 a 3 odst. 2 a čl. 7¹⁴ Listiny základních práv a svobod a dále čl. 3 Evropských vězeňských pravidel. Navíc přerušování hovorů odsouzeným, kteří mluví romským jazykem, zavdává protiprávnímu nerovnému zacházení (tj. diskriminaci), oproti odsouzeným, kteří mluví česky, a to konkrétně na základě čl. 3 odst. 1¹⁵ (zákaz diskriminace) ve spojení s čl. 7 Listiny a čl. 14¹⁶ ve spojení s čl. 8 Evropské úmluvy. Jako diskriminaci přitom lze označit takové jednání nebo opomenutí, kdy je s jednou osobou zacházeno méně výhodným způsobem

¹⁴ Čl. 2 odst. 2: Státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví.; čl. 3 odst. 2: Nikomu nesmí být způsobena újma na právech pro uplatňování jeho základních práv a svobod.; čl. 7 odst. 1: Nedotknutelnost osoby a jejího soukromí je zaručena. Omezena může být jen v případech stanovených zákonem.

¹⁵ Čl. 3 odst. 1: základní práva a svobody se zaručují všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení.

¹⁶ Čl. 14: Zákaz diskriminace - Užívání práv a svobod přiznaných touto Úmluvou musí být zajištěno bez diskriminace založené na jakémkoli důvodu, jako je pohlaví, rasa, barva pleti, jazyk, náboženství, politické nebo jiné smýšlení, národnostní nebo sociální původ, příslušnost k národnostní menšině, majetek, rod nebo jiné postavení.

než s osobou ve srovnatelné situaci na základě důvodu, který je právem zapovězen a zároveň pro takové jednání nesleduje legitimní cíl nebo jeho dosahování se děje nepřiměřenými prostředky. Při diskriminaci musí taktéž dojít alespoň k základnímu ohrožení důstojnosti osoby, kterou dotčená osoba vnímá jako ponižující. V případě romských odsouzených je zakázaným diskriminačním důvodem jazyk a potažmo jejich etnická příslušnost.

Otázka uspokojování potřeby bydlení zůstává stále aktuálním tématem podnětů ochránci adresovaných. Ochránce ve spolupráci s dotčenými ústředními orgány státní správy vydal Doporučení pro obce a města pro předcházení tvorby a rozšiřování sociálně vyloučených lokalit se zdůrazněním zajištění potřeby bydlení. Jeho cílem bylo zpracování praktického a použitelného návodu pro obce a města, který by jim pomohl předcházet rozšiřování a tvorbě sociálně vyloučených lokalit se zdůrazněním potřeby zajištění bydlení. Obsahem Doporučení je shrnutí současných nástrojů státní správy a samosprávy, které k tomu mohou sloužit, včetně konkrétních případů dobré praxe. Doporučení obsahuje také informace, které mohou obcím sloužit pro práci s osobami ohroženými sociálním vyloučením nebo již sociálně vyloučenými. Doporučení přihlíží k základním právům a svobodám včetně práva na samosprávu tak, aby se v praxi zabránilo excesům, jež jsou v rozporu s právními předpisy a mezinárodními závazky ČR.

5. Dotační programy a další dotace

5.1. Ministerstvo financí

Ministerstvo je správcem kapitoly *Všeobecná pokladní správa*, která je tvořena příjmy a výdaji státního rozpočtu, majícími všeobecný charakter. Tyto tedy nepatří do okruhu působnosti určitého správce kapitoly. V roce 2009 nebyly v této kapitole rozpočtovány žádné položky, týkající se podpory aktivit příslušníků národnostních menšin a integrace romské komunity.

5.2. Ministerstvo kultury

Ministerstvo kultury vyhlásilo i pro rok 2009 výběrové dotační řízení v souladu s usnesením vlády ČR ze dne 21. února 2007 č. 122 o nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 98/2002 Sb., kterým se stanoví podmínky a způsob poskytování dotací ze státního rozpočtu na aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu integrace příslušníků romské komunity, ve znění nařízení vlády č. 262/2005 Sb.

V komisi Ministerstva kultury, která posuzuje projekty zaslané do výběrového řízení v programu *Podpora kulturních aktivit příslušníků národnostních menšin žijících v České republice*, mají zastoupení národnostní menšiny bulharská, chorvatská, maďarská, německá, polská, romská, rusínská, ruská, řecká, slovenská, srbská a ukrajinská.

Obsahem projektů, přihlášených do výše uvedeného výběrového řízení, spadajícího do působnosti odboru regionální a národnostní kultury, byly umělecké aktivity, kulturně vzdělávací a výchovné aktivity, studium a rozbory národnostní kultury a lidových tradic, dokumentace národnostní kultury, ediční činnost (neperiodické publikace), multietnické kulturní akce (směřující mimo jiné např. k potírání negativních projevů extremismu, rasové a národnostní nesnášenlivosti a xenofobie).

Do výběrového dotačního řízení na projekty v programu na podporu kulturních aktivit příslušníků národnostních menšin žijících v České republice v roce 2009 se přihlásilo 65 subjektů s 94 projekty, z nichž 80 projektů získalo státní dotaci. Celková výše finančních prostředků rozdělených v tomto výběrovém dotačním řízení činila 10 040 000,- Kč, z toho na základě usnesení vlády ČR ze dne 7. dubna 2003 č. 347 poskytlo Ministerstvo kultury na realizaci projektu Světový romský festival KHAMORO 2009 dotaci ve výši 1 600 000,- Kč. Celková částka na program činí 9 993 543,- Kč. V přehledu (příloha 2) jsou uvedeny částky včetně navýšení a vrácení nevyužitých finančních prostředků (stav ke 2. březnu 2009).

Dotační politika resortu v oblasti národnostních menšin se týká odboru regionální a národnostní kultury. Dotační politika věcných odborů není založena na národnostním principu, i když též poskytují dotace na aktivity příslušníků národnostních menšin.

Vedle již výše zmíněných programů poskytlo Ministerstvo kultury státní dotace na aktivity příslušníků národnostních menšin také jako součást dotačního programu odboru umění a knihoven. Dotace v rámci výběrových dotačních řízení odboru umění a knihoven (oddělení umění) nejsou poskytovány na národnostním principu, ale jsou podmíněny splněním předepsaných kritérií. Dotace tak byly poskytnuty i na aktivity národnostních menšin i na aktivity podporující integraci romské komunity. Každoročně je také věnována pozornost multietnickým akcím v oblasti profesionálního umění, jejichž cílem je podporovat kulturní dialog a vzájemné znalosti odlišných kultur. Vzhledem k výše uvedenému nelze jednotlivé akce hodnotit na národnostním principu.

Odbor umění a knihoven (oddělení literatury a knihoven) každoročně vyhlašuje výběrové dotační řízení *Knihovna 21. století*, určené knihovnám evidovaným dle knihovního zákona č.

257/2001 Sb. Jedním z okruhů je podpora práce s národnostními menšinami a integrace cizinců. Finanční prostředky jsou žadatelům (tzn. knihovnám evidovaným dle výše zmíněného zákona) poskytovány na realizaci besed a výstav s cílem poznávání jiných kultur a na nákup knihovního fondu pro národnostní menšiny. Dotace jsou poskytovány v návaznosti na § 10, bod d) nařízení vlády č. 288/2002 Sb., kterým se stanoví pravidla poskytování dotací na podporu knihoven. Přehled těchto dotací uvádíme v příloze 3.

Kulturní aktivity příslušníků národnostních menšin podporuje též odbor ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií (OMG). Přehled je uveden v příloze 4.

Každoročně vyhlašované dotační řízení na podporu kulturních aktivit organizovaných v rámci mezinárodní kulturní spolupráce, které spadá do působnosti zahraničního odboru, je otevřeno pro všechny právnické osoby, včetně těch, které sdružují příslušníky národnostních menšin nebo se zabývají problematikou těchto menšin. Do uvedeného dotačního řízení nebyla v průběhu roku 2009 podána ani jedna žádost o podporu jejich kulturních aktivit.

KULTURNÍ AKTIVITY V ROCE 2009 PODLE JEDNOTLIVÝCH NÁRODNOSTNÍCH MENŠIN

BULHARSKÁ

Ve výběrovém dotačním řízení byla podpořena občanská sdružení *Bulharská kulturně osvětová organizace*, *Bulharské kulturně osvětové sdružení v Brně*, *ZAEDNO*, *Pirin*, a *Vazraždane*, která se podílela především na zachování tradic bulharské kultury.

CHORVATSKÁ

Sdružení občanů chorvatské národnosti v ČR obdrželo dotaci na *XVIII. den chorvatské kultury*. Cílem akce, konané v Jevišovce, je oživení chorvatské kultury a tradic.

MAĎARSKÁ

Svaz Maďarů žijících v českých zemích vyvíjí rozsáhlou kulturní činnost. Nejvýznamnějším projektem jsou každoročně pořádané *Dny maďarské kultury*, konané v několika městech v ČR, na nichž je prezentována a šířena maďarská kultura v českém prostředí.

NĚMECKÁ

Občanská sdružení se zaměřují v rámci svých projektů především na tradiční lidovou kulturu německé menšiny na našem území – např. *Kulturní sdružení občanů německé národnosti*, *Občanské sdružení Abertamy*, *Sdružení Němců - regionální skupina Hřebečsko*, *Slezský německý svaz na Hlučínsku se sídlem v Bolaticích*, *Svaz Němců - region Chebsko*.

Kulturní setkání lidového umění a tvořivosti německé menšiny v České republice patřilo opět mezi největší kulturní akce občanů německé národnosti. Jedná se o každoroční setkání regionálních svazů, organizované v Praze *Shromážděním Němců v Čechách*, na Moravě a ve Slezsku. Mezi oceněnými občanskými sdruženími byl i *Spolek přátel Šumavy*, *Větrní* a *Svaz Němců v regionech Liberec, Lužice – severní Čechy, Liberec*.

POLSKÁ

Polský kulturně osvětový svaz v ČR (PZKO) každoročně realizuje projekt *Kulturně – vzdělávací aktivity*. Cílem je umožnit členům PZKO kulturní vyžití v rodném jazyce, zajištění rozvoje kulturního dědictví, aktivní prezentace, vědecké zkoumání a publikování s cílem informování nejširší veřejnosti.

Kongres Poláků v ČR je druhé největší polské sdružení. Projekt *Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR* je zaměřen na dokumentační a prezentační činnost. Dokumentační centrum shromažďuje, zpracovává a zpřístupňuje předměty archivní, knižní i muzejní povahy a poskytuje informace vztahující se k minulosti a současnosti Těšínského Slezska.

Pravidelnou činnost vyvíjejí pěvecké sbory občanských sdružení *Polské umělecké sdružení Ars Musica*, *Polské pěvecké sdružení Collegium Canticorum* z Českého Těšína i Polský pěvecký soubor *Hutnik*, působící při *Občanském sdružení uměleckých a zájmových aktivit* v Třinci a též *Pěvecko – hudební sdružení/Zrzeszenie Śpiewaczo-Muzyczne* v Českém Těšíně. Pravidelné výstavy polských knih spojené s doprovodnými literárními akcemi pořádá *Sdružení přátel polské knihy* v Českém Těšíně. Mezinárodní přehlídku lidových kapel a folklorních souborů opět organizovalo občanské sdružení *Górole*, folklorní soubor z Mostů u Jablunkova. *Polské sdružení výtvarných umělců v České republice* pořádalo *Mezinárodní výtvarné sympozium Komorní Lhotka 2009* a *Sdružení polské mládeže v ČR* pořádalo *Dny studentské kultury a setkání s polskou nezávislou kulturou*.

ROMSKÁ

Občanské sdružení *Slovo 21* organizovalo *Světový romský festival KHAMORO 2009*. Festival patří k nejvýznamnějším projektům romské menšiny (viz oddíl 3.2.).

Mezi tradiční akce patřil festival *Romská píseň 2009*, organizovaný občanským sdružením *Demokratická aliance Romů ČR* z Valašského Meziříčí a též *10. Karvinský Romský Festival*, který pořádá občanské sdružení *Sdružení Romů Severní Moravy* v Karvině. *IQ Roma servis* realizoval projekt *Divadlo a my, mladí Romové*.

Muzeum romské kultury pečuje s podporou resortu o pietní místo Žalov v Hodoníně u Kunštátu –památník obětem tehdejšího *cikánského internačního tábora*.

RUSÍNSKÁ

Folklorní soubor Skejušan z Chomutova zaměřuje svoji činnost jako jediný soubor v ČR na udržování a uchovávání lidových tradic a zvyků v rusínském jazyce.

RUSKÁ

Sdružení krajanů a přátel Ruské tradice v ČR se v projektu *Kulturně – společenská činnost Ruské tradice v roce 2009* zaměřilo především na přednáškové cykly a besedy.

ŘECKÁ

Občanské sdružení *Asociace řeckých obcí* v ČR se v rámci projektu *Kulturní činnost řecké menšiny v ČR* zaměřilo na podporu kulturně vzdělávacích a výchovných aktivit, kulturně osvětové činnosti a na studium národnostní kultury a lidových tradic a její dokumentaci.

Cílem projektu *Zachování a rozvoj kultury řecké menšiny v ČR*, který uskutečnilo občanské sdružení *Lyceum Řekyň* v ČR, Brno, je rozvoj kultury řecké menšiny na území ČR, péče o kulturní dědictví, zachování lidových tradic a zabezpečení celoroční činnosti.

SLOVENSKÁ

Klub slovenské kultury nadále věnuje pozornost dokumentační činnosti slovenské menšiny a česko-slovenským vztahům v ČR. *Obec Slováků v České republice* byla pořadatelem Mezinárodního festivalu slovenského folkloru *Jánošíkův dukát*, který se konal tradičně v areálu Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm. Nad akcí převzal záštitu ministr kultury.

Slovensko - český klub opět organizoval *Dny slovenské kultury* v ČR, které se uskutečnily v různých městech ČR.

Slovenské sdružení Limbora, *Folklorní sdružení PÚČIK* a *Folklorní soubor Šarvanci* se dlouhodobě zaměřují na tradice a zvyky slovenského lidu uchované v lidových písních.

SRBSKÁ

Srbské sdružení sv. Sáva prezentovalo svoji dosavadní činnost zaměřenou na přednášky, promítání filmů a tematické cykly v podobě alba.

UKRAJINSKÁ

Občanské sdružení *Ukrajinská iniciativa v České republice* opět realizovalo projekt *Klubová činnost v ČR*, jehož cílem bylo zajišťovat celoroční klubový život pro příslušníky ukrajinské menšiny. Projekt *Dny ukrajinské kultury v ČR* si kladl i tentokrát za cíl především přibližovat tradice, současný kulturní, hudební, literární a výtvarný život Ukrajinců žijících v ČR.

Hlavní náplní činnosti *Sdružení Ukrajinců a přátel Ukrajiny* jsou hudební aktivity. V rámci sdružení aktivně vystupuje *Sbor sv. Vladimíra*.

Občanské sdružení *RUTA* se zaměřilo na cyklus kulturně vzdělávacích akcí.

ŽIDOVSKÁ KULTURA

V programu na podporu kulturních aktivit příslušníků národnostních menšin žijících v České republice byl oceněn projekt *Nechť mu Bůh dá vyrůst (Narození v židovské kultuře)*, který předložilo *Židovské muzeum v Praze*.

Odbor ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií zajišťuje plnění usnesení vlády ze dne 28. července 1999 č. 797, které ukládá ministrovi kultury zajistit podporu studia a vzdělávacích aktivit v oblasti *Holocaustu*.

Ve všech materiálech, studiích a dalších aktivitách k této problematice je spolu s *Holocaustem Židů* uváděn *Holocaust Romů*. Problematikou se programově zabývá *Památník Terezín* (příspěvková organizace zřizovaná resortem, a to právě ve spolupráci se zmíněným *Muzeem romské kultury v Brně*). *Holocaust Romů* je připomínán v expozici *Památníku Terezín* i jím spravovaných zahraničních muzejních expozicích v bývalých koncentračních táborech v Osvětimi a Ravensbrücku. K dané problematice obě muzea pořádají semináře a workshopy pro odborníky a ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy pro pedagogy, žáky a studenty.

Památník Lidice, státní příspěvková organizace zřizovaná Ministerstvem kultury, pečuje od roku 2009 o *Památník v Letech u Písku* na místě tzv. cikánského internačního tábora v době nacistické okupace.

MULTIETNICKÉ KULTURNÍ AKCE

K pravidelným multietnickým akcím patřily *40. Slezské dny*, které v Dolní Lomné opět pořádala Matice slezská. Organizátorem *XI. ročníku Mezinárodního dětského folklorního festivalu Jackové dětem*, který se uskutečnil tradičně v Jablunkově, bylo *Sdružení členů a přátel folklorního souboru Jackové dětem* a jubilejní *X. Festival Národů Podyjí*, pořádaný občanským sdružením *Národy Podyjí*, Mikulov. Občanské sdružení *Asociace ETNICA* pořádala opět mezinárodní festival *Praha srdce národů*.

Život a kultura národnostních menšin žijících v České republice byla prezentována v rámci 64. Mezinárodního folklorního festivalu ve Strážnici pod názvem *Domovina*.

Dotace v roce 2009 po jednotlivých menšinách

bulharská	319 000 Kč
chorvatská	71 000 Kč
maďarská	759 000 Kč
německá	879 532 Kč
polská	1 846 187
romská	2 154 966
rusínská	56 000
ruská	180 000
řecká	795 000
slovenská	1 943 858
srbská	80 000
ukrajinská	490 000
ostatní občanská sdružení + multietnické akce	269 000
jiné subjekty (mimo občanská sdružení)	150 000
celkem	9 993 543 Kč

OBLAST MÉDIÍ A AUDIOVIZE

O Program podpory rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin v roce 2008

V roce 2009 nedošlo ke změnám právního rámce z hlediska programu Podpory rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin, neboť již v listopadu 2008 bylo přijato usnesení vlády ze dne 3. listopadu č. 1333, kterým se nově stanovily Zásady vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu České republiky nestátním neziskovým organizacím (dále jen „NNO“) ústředními orgány státní správy (dále jen „Zásady“). Zásady a jednotlivé povinnosti byly zpracovány do podmínek rozhodnutí pro rok 2009.

V rámci programu Podpory rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin je realizována podpora vydávání periodického tisku a provozování rozhlasového nebo televizního vysílání v jazycích národnostních menšin, pokud jsou tato periodika či vysílání určena pro šíření na území ČR a nejsou-li tyto činnosti vykonávány za účelem dosažení zisku. Média napomáhají šíření informací a posilují etnické vědomí příslušníků národnostních menšin na území ČR. Zároveň je tak snižováno přesvědčení, že národnostní menšiny mají jen omezenou možnost rozvoje vlastního jazyka, že je na ně vytvářen jakýsi nátlak směřující k asimilaci. V roce 2009 bylo Ministerstvem kultury podpořeno celkem 27 projektů.

Poskytovatelem dotací podle nařízení vlády č. 98/2002 Sb., kterým se stanoví podmínky a způsob poskytování dotací ze státního rozpočtu na aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu integrace příslušníků romské komunity, v programu rozšiřování a přijímání informací v jazycích příslušníků národnostních menšin či v převážné míře v jazycích národnostních menšin nebo o národnostních menšinách ve společnosti, které tradičně a dlouhodobě žijí na území ČR, je Ministerstvo kultury, zastoupené odborem médií a audiovize. Výběrová dotační komise hodnotila v rámci jednoho výběrového kola 30 projektů, které se ucházely o podporu ze státního rozpočtu v konečné hodnotě 30 134 000,- Kč. Původní rozpočtovaná položka tohoto programu 19 634 000 Kč byla navýšena

Ministerstvem financí o částku 10 500 000,- Kč.¹⁷ Tyto prostředky byly poskytnuty a vyplaceny ve 100 % výši.

V rámci vypořádání byla v termínu 12. února 2009 vrácena částka 2 577,- Kč (projekt *Romano hango*s, realizátor *Společenství Romů na Moravě*).

Dotací bylo podpořeno 27 projektů. Bylo podpořeno pět projektů pro slovenskou menšinu, čtyři romské projekty, tři projekty polské menšiny, tři ruské, dva německé, dva bulharské, dva ukrajinské, jeden řecký, jeden rusínský, jeden židovský, jeden srbský, jeden maďarský a jeden multikulturní (viz níže a příloha 5).

Sekretariát Rady nechal vypracovat nezávislou analýzu národnostně menšinových periodik, jejíž text je uveden v příloze 6.

BULHARSKÁ MENŠINA

o *Roden glas*

Vydavatelem časopisu je občanské sdružení *Bulharská kulturně osvětová organizace*. Během roku bylo vydáno šest čísel. Časopis komentoval společenské a kulturní aktivity bulharské menšiny. Příjmy z prodeje se pohybují ve stejné výši jako v minulém roce, projekt je i nadále dotován z kulturního fondu sdružení. Jedná se o tiskovinu v rozsahu 24 + 4 strany. Nejen nové grafické řešení z roku 2008, ale i širší tematické okruhy více oslovují čtenáře.

Roden glas	
výše dotace	730 000,- Kč
vydání	6 čísel
cena výtisku	10,- Kč předplatné, 15,- Kč volný prodej
celkový náklad	1 000 ks / číslo, celkem 6 000 ks
celkové náklady	1 153 351,- Kč
podíl dotace na projektu	R do 65 %, realizováno %
příjmy z prodeje	44 822,- Kč
příjmy (z inzerce, jiné ...)	---
remitenda	0, rozdáno bezplatně 300 ks od čísla
prodaný náklad podle prodeje	50 %

o *Balgari*

Realizátorem projektu je o.s. *Vazražďane*. V roce 2009 bylo vydáno 5 čísel, z toho jedno dvojčíslo, a příloha, periodikum má rozsah 28+4 strany a je tištěno v bulharštině. Pro budoucnost bude časopis obsahovat i sumář v češtině. Lehce stoupající příjmy z prodeje znamenají, že nové rubriky i nová grafika přilákaly další čtenáře. Bulharská menšina tak má další projekt, který mapuje život této menšiny na území ČR.

Balgari	
výše dotace	518 000,- Kč
Vydání	5 čísel, jedno dvojčíslo, 1 příloha za rok
cena výtisku	30,- Kč
celkový náklad	800 ks / číslo, celkem 4 800 ks
celkové náklady	758 250,- Kč
podíl dotace na projektu	R do 70 %, skutečnost 68,3 %
příjmy z prodeje	89 250,- Kč
příjmy (jiné)	151 000,- Kč
remitenda	970 ks, 29 100,- Kč
prodaný náklad podle prodeje	60 %

¹⁷ dopisem č. j. 14/20048/2009

MAĎARSKÁ MENŠINA

o *Prágai Tükör*¹⁸

Vydavatelem je *Svaz Maďarů žijících v Českých zemích*. Jde o kulturně-společenský časopis, který přispívá k zachování kulturní identity Maďarů žijících v ČR. Časopis má stránkový průměr 110 stran na jedno číslo. Časopis používá pouze maďarštinu, každé číslo ale obsahuje krátkou sumarizaci v češtině. Je dobře přijímaný maďarsky mluvícím etnikem, má stálý okruh čtenářů. Projekt byl podpořen i Úřadem vlády Maďarska ve výši 240 000,- Kč, Nadací Rákóczi 100 000,- Kč a sponzorskými dary 79 000,- Kč.

Prágai Tükör	
výše dotace	1 000 000,- Kč
vydání	5x ročně
cena výtisku	30,- Kč, předplatné 20,- Kč
celkový náklad	1000 ks / číslo, celkem 5 000 ks
celkové náklady	1 483 085,- Kč
podíl dotace na projektu	R do 70 %, skutečnost 67 %
příjmy z prodeje	64 000,-
příjmy (z inzerce, jiné)	---
remitenda	680 ks (z toho 150 archiv), 20 400,- Kč
prodáný náklad podle příjmů	55 %

NĚMECKÁ MENŠINA

o *Landes-Zeitung*¹⁹

Vydavatelem novin bylo *Shromáždění Němců v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Noviny, vychází dvakrát v měsíci, mají rozsah 12 stran, 8 stran je věnováno politické, kulturní, vědecké a společenské problematice Němců žijících na území České republiky a další 4 strany tvoří tematické přílohy. Tiskovina je přijímána velmi dobře, opět se mírně zvýšilo i předplatné, z celkového množství je 1 950 kusů distribuováno k jazykové výuce na školách.

Landes-Zeitung	
výše dotace	2 210 000,- Kč
vydání	minimálně 24 čísel, skutečnost 26 čísel
cena výtisku	11,- Kč
celkový náklad	2 000 kusů / číslo, celkem 52 000 ks
celkové náklady	3 307 996,- Kč
podíl dotace na projektu	R do 70 %, skutečnost 67 %
příjmy z prodeje	420 469,- Kč
příjmy jiné	662 283,- Kč
remitenda	2 000 ks, 22 000,- Kč
prodáný náklad podle příjmů	---

o *Eghalánd Bladl*

Jedná se o regionální tiskovinu distribuovanou v rámci německy mluvící komunity Chebska, ale volně dostupnou i ostatním zájemcům. Vydavatelem je *Svaz Němců – region Chebsko*. Časopis se rozesílá se v rámci vlastních sil sdružení. Příjemci dotace umožnila zkvalitnit tisk časopisu. Mírně se zvýšilo v tomto roce i předplatné.

Eghalánd Bladl	
výše dotace	70 000,- Kč
vydání	měsíčník / 12 čísel
cena výtisku	10,90 Kč
celkový náklad	minimální náklad 280 kusů/číslo, celkem 3 740 ks
celkové náklady	109 521,- Kč
podíl dotace na projektu	R do 70 %, skutečnost 69 %
příjmy z prodeje / předplatné	22 429,- Kč
příjmy z inzerce	---
remitenda	---
průměrná měsíční mzda redaktorů / dohody	2 800 Kč / číslo
prodáný náklad podle příjmů	55 %

¹⁸ <http://www.pragaitukor.com/archive/pt200805/index.php>

¹⁹ <http://www.landeszeitung.cz/>

o *Głos Ludu*²⁰

Vydavatelem novin byl *Kongres Poláků* v ČR. Přispívaly k udržování a znalosti polštiny v rámci minoritní společnosti. Došlo opět k mírnému poklesu prodeje, ale jsou realizovány kroky k podchycení mladší generace čtenářů. Během roku vyšlo 151 čísel. Podíl dotace na celkových nákladech je ve srovnání s ostatními vydavateli příznivý. Jedinými příjmy, mimo dotaci resortu kultury, jsou příjmy plynoucí z předplatného a inzerce. V průběhu roku došlo k mírnému nárůstu prodeje o 4 500 kusů.

Noviny jsou pro mnohé čtenáře jediným kontaktem s živým polským slovem, přispívají tím k udržování a uchování znalosti polštiny.

Głos ludu	
výše dotace	5 960 000,- Kč
vydání	3x týdně, minimálně 150 čísel
cena výtisku	6,- Kč, sobotní vydání 9,- Kč
celkový náklad	minimálně 4 300 ks/číslo, minimálně 150 čísel, celkem 672 316 kusů, skutečnost 676 536 ks
celkové náklady	10 441 024,- Kč
podíl dotace na projektu	R do 65%, skutečnost 57 %
příjmy z prodeje	3 275 522,- Kč
příjmy z inzerce, služby	1 202 918,- Kč
remitenda	79 753 ks, 565 722,- Kč
plat / příjem v redakci	nejsou placeni z dotace
prodaný náklad podle prodej	62,8 %

o *Nasza Gazetka*

Jedná se o časopis pro děti a mládež, jehož vydavatelem se stal v tomto roce *Kongres Poláků* v ČR. V roce 2009 bylo vydáno 20 čísel. Časopis vychází ve školním roce, to je od září do června, v počtu dvou výtisků v měsíci. Tiskovina je čtena a slouží i jako učební pomůcka. Cena je stanovena v symbolické výši, aby byla dostupná každému.

Nasza Gazetka	
výše dotace	945 000,- Kč
vydání	20 čísel
cena výtisku	7,- Kč
celkový náklad	1000 ks/číslo, 20 000 ks celkem
celkové náklady	1 630 076,- Kč
podíl dotace na projektu	R do 65 %, skutečnost 58 %
příjmy z prodeje	110 691,- Kč
příjmy z inzerce/služeb, dary, dotace	
remitenda	3 587 ks, 25 109,- Kč
prodaný náklad podle prodeje	79 %

o *Zwrot*²¹

Kulturní měsíčník *Zwrot* vydával *Polský kulturně osvětový svaz* v ČR, počet stran 64 strany, jeho obliba se zvyšuje, což dokazuje i mírné zvýšení prodeje během roku. Měsíčník si upevnil svoji pozici novou formou zaměřenou na kulturu, osvětu, historii a soudobou existenci polské národnostní menšiny v České republice. Začátkem roku 2010 budou zpřístupněny webové stránky, to bude znamenat další posun při vydávání periodika a přístupného více mladší generaci čtenářů.

Zwrot	
výše dotace	1 150 000,- Kč
vydání	1x měsíčně
cena výtisku	30,- Kč (+ Kč poštovné), prodej 30,- Kč
celkový náklad	1 750 ks / číslo, celkem 21 000 ks
celkové náklady	2 539 485,- Kč
podíl dotace na projektu	R do 60%, skutečnost 45,3 %
příjmy z prodeje	554 568,- Kč
příjmy z inzerce, jiné	
remitenda	629 ks, 18 870,- Kč
prodaný náklad podle prodej	nelze propočítat, příjmy zkresleny o poštovné

²⁰ <http://www.glosludu.cz/>

²¹ <http://www.pzko.cz/index.php/Kontakt-Zwrot/>

o *Kereka-Kruh*

Uvedený měsíčník vydávala v roce 2009 *Demokratická aliance Romů v ČR*, počet stran 36+8 stran přílohy Kerečka. Náklad je 3000 kusech, 500 kusů rozesláno bezplatně a remitenda je okolo 580 ks za číslo. Neprodané výtisky jsou prezentovány při besedách a jiných akcích pořádaných romskou komunitou. Příspěvky v titulu byly v jazyce českém a romském. Časopis sloužil jako pomůcka v MŠ i v nižších ročnících ZŠ s romskými žáky.

Kereka-Kruh	
výše dotace	1 600 000,- Kč
vydání	měsíčník, 1 dvojčíslo
cena výtisku	12,- Kč, dvojčíslo 20,- Kč
celkový náklad	3 000 ks/číslo, celkem 33 000 ks
celkové náklady	2 289 689,- Kč
podíl dotace na projektu	R do 70 %, skutečnost 70 %
příjmy z prodeje	337 272,- Kč
příjmy (inzerce, jiné)	352 417,- Kč
remitenda	6 486 ks, 77 832,- Kč po 3 měsících rozdáváno postupně na akcích sdružení 500 kusů/číslo rozdáno bezplatně
prodáný náklad podle prodeje	82,63 %

o *Romano hangos*²²

Vydavatelem novin je *Společenství Romů na Moravě*. V roce 2009 se obnovilo vydávání novin v plném rozsahu, i náklad se vrátil na původní počet 3 100 kusů. Sdružení se nepodařilo získat potřebné prostředky na spolufinancování projektu, nakonec se zdařilo rozpočet omezit na minimum, i tak se do státního rozpočtu vracela částka 2 577,- Kč. Redakce je konsolidována a rozšířil se i kádr dopisovatelů a přispěvatelů. Pro další období je to příslib pro oslovení a snad i posílení okruhu čtenářů. Většina periodika je distribuována bezplatně, noviny s časovým odstupem jsou dokonce v barevné verzi prezentovány na webu. Bez podpory nelze tento projekt v žádném případě realizovat, podíl skutečně uhrazených výtisků tvoří zlomek nákladu.

Romano hangos	
výše dotace	985 000,- Kč, použito 982 423,- Kč
vydání	22 čísel - 12 x (8 stran), 5x dvojčíslo (12 stran)
cena výtisku	10,- Kč, dvojčíslo 15,- Kč
celkový náklad	3 100 ks/číslo, celkem 52 700 ks
celkové náklady	1 403 473,- Kč
podíl dotace na projektu	R do 70 / skutečnost 70 %
vráceno dne 12. února 2010	2 577,- Kč
příjmy z prodeje	28 573,- Kč
příjmy (inzerce, jiné)	392 477,- Kč
remitenda	uvádí 9%
prodáný náklad podle prodeje	4,7 %

1. *Romano vodi*²³

Vydavatelem titulu byla *Romea*. Tiskovina vychází v rozsahu 28+4 strany, má tradičně dobrý ohlas, podíl prodaných časopisů je velmi nízký a ve srovnání s rokem 2008 ještě poklesl, bylo prodáno pouze 1 269 kusů. Občanské sdružení by mělo směřovat větší úsilí k prodejnosti časopisu. Tiskovina je distribuována bezplatně v rámci komunity i mimo ni, do škol, jiným občanským sdružením. Projekt je financován z programu *CEE Trust*, *NROS* i z programu *ESF CIP EQUAL*, dále byl projekt financován z reklam na webových stránkách - částky nejsou specifikovány.

Romano vodi	
výše dotace	1 405 000,- Kč
vydání	10 čísel / z toho 2 x dvojčíslo
cena výtisku	20,- Kč
celkový náklad	1500 ks / číslo, celkem 15 000 ks
celkové náklady	2 386 464,- Kč
podíl dotace na projektu	R do 70 % / skutečnost 59 %
příjmy z prodeje	25 380,- Kč
příjmy jiné	956 084,- Kč
remitenda	789 ks, 15 780,- Kč,- Kč
prodáný náklad podle prodeje	8 %

²² <http://www.srnrm.cz/cz/romanohangos.htm>

²³ <http://www.romea.cz/index.php?id=aktual>

Sdružení časopis prezentuje na www stránkách, je tak dostupný všem uživatelům internetu.

o *Romano džaniben*²⁴

Projekt, který má charakter almanachu, rozsah stran kolem 250, realizuje občanské sdružení *Romano džaniben*. Je ojedinělý co do formy i obsahu. Do jeho realizace jsou zapojeni vedle členů sdružení i studenti romistiky Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

Projektu byla udělena výjimka ministra kultury, podíl dotace na hodnotě projektu mohl dosáhnout až 80 %. Byl podpořen i ze strany Magistrátu hl. m. Prahy částkou 100 000,- Kč a *Nadačního fondu obětem Holocaustu*.

Romano džaniben	
výše dotace	505 000,- Kč
vydání	2x ročně, 600 kusů
cena výtisku	160,- Kč
celkový náklad	600 ks číslo, celkem 1200 ks
celkové náklady	661 641,- Kč
podíl dotace na projektu	R do 80 %; skutečnost 76,3 %
příjmy z prodeje	26 000,- Kč
příjmy - dotace	130 000,- Kč
remitenda	377 ks, 60 320,- Kč
prodaný náklad podle prodeje	13,5 %

RUSÍNSKÁ MENŠINA

o *Podkarpatská Rus*²⁵

Realizátorem projektu je občanské sdružení *Společnost přátel Podkarpatské Rusi*. Byla vydána čtyři čísla, o rozsahu 12 stran, nákladem 800 kusů. Jde o periodikum bezplatně distribuované v rámci menšiny za příspěvek pro sdružení, součástí je i příloha v rusínském jazyce. Jedná se o menší projekt, který je obohacením spektra v rámci národností žijících na území ČR. Upozorňuje na tradice a zvyky této národnostní menšiny.

Podkarpatská Rus	
výše dotace	90 000,- Kč
vydání	4x ročně
cena výtisku	bez ceny, bezplatná distribuce
celkový náklad	R 800 ks/číslo, celkem 3 200 ks
celkové náklady	129 605,- Kč
podíl dotace na projektu	R do 70 % / skutečnost 69 %
příjmy z prodeje	*/
příjmy - příspěvky*	39 600,- Kč
remitenda	celý náklad bezplatně distribuován
průměrná měsíční mzda redaktorů	honoráře v hodnotě 4 500,- Kč za číslo, participuje 5-7 lidí
prodaný náklad podle prodeje	0

RUSKÁ MENŠINA

o *Afiša*

Vydavatelem je *Sdružení krajanů a přátel Ruské tradice*. Bylo vydáno šest čísel. Časopis je distribuován spolu s *Ruským slovem* (viz níže) a informuje o kulturních a společenských akcích v rámci ruské menšiny, jakož i o ruských umělcích vystupujících na území České republiky. Periodikum si hledá své místo, je dobře přijímáno a získává si stále více čtenářů.

Afiša	
výše dotace	475 000,- Kč
vydání	6x ročně
cena výtisku	40,- Kč
celkový náklad	číslo minimálně 1 000 ks, celkem 6 000 ks
celkové náklady	678 871,- Kč
podíl dotace na projektu	R do 70 % / skutečnost 70 %
příjmy z prodeje	11 635,- Kč
příjmy (příspěvky a vlastní prostředky)	192 300,- Kč
remitenda	neprodané tisky rozdány
prodaný náklad podle prodeje*	5 %, * 85 %
všechny příjmy	

²⁴ <http://www.dzaniben.cz/>

²⁵ <http://www.podkarpatskarus.cz/noviny.htm>

o Artek²⁶

Vydavatelem je občanské sdružení *Spolek rusky mluvících studentů a jejich příznivců Artěl*. Projekt si stále ještě hledá místo a čtenáře mezi rusky mluvící komunitou, zejména mladší. Tomu odpovídá i obsahová náplň periodika. Stránkový rozsah se ustálil na 32+4 stranách. Projekt je bezesporu obohacením rusky mluvících periodik.

Artek	2008
výše dotace	570 000,- Kč
vydání	6x ročně
cena výtisku	60,- Kč
celkový náklad	minimálně 1500 ks / číslo, celkem 9 000 ks
celkové náklady	855 651,- Kč
podíl dotace na projektu	R do 70 % / skutečnost 67 %
příjmy z prodeje	14 421,- Kč
příjmy (jiné, z inzerce a služeb)	247 000,- Kč
remitenda	neprodané výtisky rozdány, polovina nákladu je rozdána bezplatně
prodaný náklad podle prodeje*, jiné příjmy	3%*, 52 %

o Ruskoje slovo²⁷

Vydavatelem je *Sdružení krajanů a přátel Ruské tradice*, sdružení s celostátním působením v ČR, které se věnuje rozvíjení kulturních a společenských tradic spolkové činnosti v oblasti kultury, vědy a vzdělávání, navíc pomáhá i nové generaci krajanům z Ruska adaptovat se v prostředí ČR. Časopis vycházel v celobarevné verzi, má 32+4 stran. Nejsou stálí redaktoři, placení je formou honorářů. Přímý prodej je nižší, projekt je financován z inzerce. Byly vytištěny i dvě čísla vložené přílohy *Slovo dětem*.

Ruské slovo	
výše dotace	1 540 000,- Kč
vydání	měsíčník, jedno dvojčíslo
cena výtisku	50,- Kč
celkový náklad	1 500 ks/číslo, celkem 16 500 ks
celkové náklady	2 290 282,- Kč
podíl dotace na projektu	R do 70 % / skutečnost 67,2 %
příjmy z prodeje	41 123,- Kč
příjmy (jiné, z inzerce, ...)	607 730,- Kč
remitenda	neuvádí se, vše je rozdáno na akcích sdružení
prodaný náklad podle prodeje* všechny příjmy	5 % *, všechny příjmy 91 %

ŘECKÁ MENŠINA

o Kalimera²⁸

Vydavatelem periodika byla *Řecká obec Praha*. Tiskovina je bezplatně poskytována členům obce a je rozesílána i jiným řeckým obcím na území České republiky. Proto není uváděn ani příjem z prodeje, ani remitenda. V roce 2009 bylo vydáno 6 čísel, rozsah v průměru 32 stran. Podle ohlasů je časopis dobře hodnocen a přijímán. Slouží potřebám nejen pražské obce, ale celá řecká komunita ho shledává jako přínosný.

Kalimera	
výše dotace	310 000,- Kč
vydání	6x ročně
cena výtisku	bezplatný
celkový náklad	1000 ks / číslo, celkem 6000 ks
celkové náklady	447 217,- Kč
podíl dotace na projektu	R do 70 %, skutečnost 69,31 %
příjmy z prodeje	bezplatná distribuce
příjmy (z inzerce, ostatní)	137 217,- Kč
remitenda	0
průměrná měsíční mzda / honoráře	grafika a předtisková příprava 8 000,- Kč/číslo
prodaný náklad podle příjmů	nelze vyčíslit

SLOVENSKÁ MENŠINA

²⁶ <http://www.artek.cz/>

²⁷ <http://www.ruslo.cz/magazine/>

²⁸ <http://www.ropraha.eu/index.php?section=kalimera>

o Korene²⁹

Měsíčník vydávala *Obec Slováku v ČR* a byl zaměřen na život slovenské menšiny v ČR. V roce 2009 se vydávalo 3 500 kusů, což je o 500 více než v roce 2008, ještě v roce 2007 vycházel časopis nákladem 5 000 ks. Vyúčtování zatím není uzavřeno. Z celkového počtu 3 500 ks je 1500 ks distribuováno stálým předplatitelům, 700 ks regionálním obcím v rámci sdružení, kolem 450 kusů je posíláno do zahraničí. Časopis obsahuje i čtyři strany pro malé čtenáře *Korálíky*.

Dotace byla vyplacena až říjnu 2009, kdy došlo k uzavření finanční kontroly za rok 2005. Ministerstvo financí nakonec prominulo odvod i penále v celkové výši 644 tis Kč. Finanční nejistota se jistě projevila i na vydávání časopisu i celkové atmosféře občanského sdružení.

o Listy 2009³⁰

Vydavatelem měsíčníku byl *Klub slovenské kultury v ČR*. Časopis je součástí spektra časopisů, které jsou vydávány slovenskou menšinou a je dobře přijímán a má stabilní počet abonentů, 2 000. Distribuce se pohybuje okolo 1920 ks. Náklad byl 2 800 kusů, součástí jsou i přílohy *Studentské listy*, *Oříšek* a *Klubové listy*. Projekt byl podpořen i ze Slovenska, ÚSŽZ ve výši 269 325,- Kč. Vyúčtování předáno v termínu, ještě se doplňují některé doklady, u části nebyla započítána DPH. Hodnota projektu bude vyšší.

o Slovenské dotyky³¹

Měsíčník vydával *Slovensko-český klub v ČR*. Charakter časopisu se nemění, byl i v roce 2009 zaměřen nejen na členy slovenské komunity v ČR, ale i na českou veřejnost. Bylo vydáno 11 čísel, tradičně poslední číslo roku je označováno jako dvojčíslo 12 2008/1 2009, aby se překlenula mezera při realizaci projektu v následujícím roce.

Časopis je dobře přijímán a má nejvyšší náklad mezi slovenskými periodiky, smluvní distribucí je za paušál 50% realizováno 78% nákladu, 68 500 kusů.

5 000 kusů bylo prodáno na Slovensko Úřadu pro Slováky žijící v zahraničí (ÚSŽZ). Projekt byl podpořen ze strany slovenského ÚSŽZ částkou 7 000,- EUR. Dále částkou 100 000,- Kč

Korene	
výše dotace	1 500 000,- Kč
vydání	11x z toho jedno dvojčíslo
cena výtisku	18,- Kč
celkový náklad	minimálně 3 500 ks / číslo, 38 500 ks celkem
celkové náklady	2 232 577,- Kč
podíl dotace na projektu	R do 70 %, skutečnost 67 %
příjmy z prodeje	34 350,- Kč
příjmy jiné (inzerce)	241 350,- Kč
remitenda	9 055 ks, 162 99,- Kč
prodaný náklad podle příjmů	55,68 %

Listy 2009	
výše dotace	2 275 000,- Kč
vydání	10 čísel, z toho 2 dvojčísla
cena výtisku	20,- Kč, dvojčíslo 38,- Kč
celkový náklad	2 800 ks číslo / celkem 28 000 ks
celkové náklady	3 258 827,- Kč
podíl dotace na projektu	R 70 %, skutečnost 70 %
příjmy z prodeje	nespecifikováno
příjmy (z projektu - prodej, reklama, inzerce)	855 000,- Kč
remitenda	1 500 ks, 35 400,- Kč
prodaný náklad podle příjmů	nelze vypočítat

Slovenské dotyky	
výše dotace	2 020 000,- Kč
vydání	11 čísel, z toho 1 dvojčíslo
cena výtisku	18,- Kč, předplatné 10,- Kč
celkový náklad	8000 ks / číslo, celkem 88 000 ks
celkové náklady	4 296 493,- Kč
podíl dotace na projektu	R do 50 %, skutečnost 47 %
příjmy z prodeje	očistěno o 50% rabat 676 748,- Kč
příjmy z inzerce, propagace	189 850,- Kč
remitenda	1 760 ks, 31 600,- Kč
průměrná měsíční mzda redaktorů	není hrazeno z dotace, za měsíc je účtováno na mzdy v průměru 61 300,- Kč
prodaný náklad podle příjmů	43 %

²⁹ <http://www.slovaci.cz/Default.aspx?show=Korene&type=2>

³⁰ http://www.klubsk.net/index.php?option=com_content&task=blogsection&id=10&Itemid=14

³¹ <http://www.czsk.net/dotyky/archiv.html>

od společnosti Metrostav, 68 000,- Kč od sdružení *Slovenský literární klub*, 150 000,- Kč od *ČeskoSlovenské scény* a od vydavatelství MAC částkou 110 000,- Kč.

o Zrkadlenie / Zrcadlení³²

V rámci projektu, jehož realizátorem je občanské sdružení *Slovenský literární klub* v ČR, se v roce 2009 vydala tři čísla. Šlo o literární revue a samo sdružení se označuje za spisovatelské, členy je 54 spisovatelů. Projekt byl podpořen až ve druhé polovině roku, prostředky byly uvolněny z rezervy dotačního programu. Projekt byl podpořen slovenským ÚŠZZ v částce 3 000,- EUR. Vydavatel úzce spolupracuje se *Slovensko-českým klubem*, jenž projekt podpořil odkoupením 250 ks. Smluvní distribuce realizuje 500 výtisků za paušál 50% a ještě dalších 740 kusů.

Zrkadlenie / Zrcadlení	
výše dotace	298 000,- Kč
vydání	3x ročně, z toho 1 dvojčíslo
cena výtisku	40,- Kč, předplatné 30,- Kč
celkový náklad	1000 ks / číslo, celkem 3000 ks
celkové náklady	512 586,- Kč
podíl dotace na projektu	R do 60 %, skutečnost 58 %
příjmy z prodeje	očištěno o 50% rabat 44 800,- Kč
příjmy z inzerce	
remitenda	
průměrná měsíční mzda redaktorů	neuvádí se ve vyúčtování
prodaný náklad podle příjmů	37,3%

o Džavotanie³³

V rámci projektu, jehož realizátorem je občanské sdružení *Bona Fide*, byla podpořena výroba čtyř programů ve slovenštině, které byly odvysílány na stanici ČRo Leonardo, včetně osmi repríz. Šlo o pořady *Slovenský folklór* a *lidová slovesnost*, *Holocaust*, *Tatry* a *Vánoční pořad*. Ohlasy byly velmi pozitivní.

Džavotanie	
výše dotace	60 000,- Kč
vydání	4 relace ve slovenštině po 60 min.
vysíláno	Český rozhlas, stanice Leonardo
celkové náklady	100 000,- Kč
podíl dotace na projektu	R do 70 %, skutečnost 60 %
průměrná měsíční mzda redaktorů	honoráře

SRBSKÁ MENŠINA

o Srpska reč³⁴

Vydavatelem periodika bylo občanské sdružení *Srbské sdružení Sv. Sáva*. Jde o jediný projekt podporovaný v rámci srbské národnostní menšiny. V průběhu roku se dařilo získat i platící zájemce. Příloha pro děti *Konvalinka* je přikládána k časopisu, ale je prodejná i samostatně. Tím se zvyšuje částka získaná prodejem v rámci projektu, dětská příloha nebyla v roce 2009 podpořena grantem z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Srpska reč	
výše dotace	860 000,- Kč
vydání	6x , 5x příloha Konvalinka
cena výtisku	předplatné 300,- za rok, 35,- Kč, Konvalinka 30,- Kč
celkový náklad	800 ks / číslo, celkem 4800 ks 4 000 ks Konvalinka
celkové náklady	1 230 299,- Kč
podíl dotace na projektu	R do 70 %, skutečnost 70 %
příjmy z prodeje	152 525,- Kč
příjmy (dary)	214 500,- Kč
remitenda	1 270 Srbské slovo, 1 200 ks Konvalinka, 44 450,- Kč, 36 000,- Kč
prodaný náklad podle příjmů	62 %

³² <http://www.czsk.net/zrkadlenie/archiv.html>

³³ http://www.rozhlas.cz/leonardo/veda/_zprava/688467

³⁴ <http://sv-sava.cz/casopis-srpska-rec>

UKRAJINSKÁ MENŠINA

o *Porohy*³⁵

Vydavatelem časopisu je sdružení *Ukrajinská iniciativa* v ČR. Časopis je určen zejména čtenářům v produktivním věku, kteří aktivně vstupují do života ukrajinské diaspory v ČR. Časopis má pravidelné rubriky, které zahrnují kulturně-historické, politicko-analytické, sociálně-migrační okruhy.

Redakční tým je odměňován zejména formou dohod, jeden pracovník je zaměstnáván formou pracovního poměru. V roce 2009 se mírně snížil počet prodaných výtisků, ale prostředky byly do projektu získány pomocí inzercí a darů.

Porohy	
výše dotace	736 000,- Kč,
vydání	6 čísel, jedna vložená tématická příloha
cena výtisku	20,- Kč
celkový náklad	1000 ks číslo, celkem 6000 ks
celkové náklady	1 082 080,- Kč
podíl dotace na projektu	R do 70%, skutečnost 70 %
vratka do st. rozpočtu	
příjmy z prodeje	44 020,- Kč
příjmy (z inzerce, jiné)	302 060,- Kč
remitenda	600 ks, 12 000,- Kč
prodaný náklad podle prodeje	37 %

o *Ukrajinský žurnál*³⁶

Tento projekt, který vydává občanské sdružení *RUTA* od roku 2005, má již své čtenáře a je čten i příslušníky ukrajinské národnostní menšiny, kteří se na území ČR zdržují na pracovní povolení. Rozsah stran nejdříve 44. Zvýšila se i prodejnost tiskoviny. Neprodané kusy jsou po třech měsících distribuovány bezplatně.

Ukrajinský žurnál	
výše dotace	1 553 000,- Kč
vydání	11 čísel, jedno dvojčíslo
cena výtisku	30,- Kč
celkový náklad	1000 ks / číslo, skutečnost 1 300 ks / číslo; celkem 14 300,- ks
celkové náklady	2 242 902,- Kč
podíl dotace na projektu	R do 70 %, skutečnost 70 %
příjmy z prodeje	242 027,- Kč
příjmy (z inzerce, jiné)	104 327,- Kč
remitenda	1 100 ks / čísla rozdáno bezplatně
prodaný náklad podle prodeje	56 %

ŽIDOVSKÁ MENŠINA

o *Maskil*³⁷

Vydavatelem titulu bylo občanské sdružení *Bejt Simcha*. Jde o kulturní měsíčník, o rozsahu v průměru 24 stran. Titul byl distribuován zdarma do všech židovských obcí a jiných organizací v České republice. Projekt je dále financován ze sponzorských darů 60 180,- Kč, od Nadačního fondu obětí holocaustu 30 000,- Kč a Federace židovských obcí v ČR 92 048,-Kč.

Maskil	
výše dotace	469 000,- Kč
vydání	12 čísel, 1x dvojčíslo
cena výtisku	zdarma
celkový náklad	800 ks číslo, celkem 8 800 ks
celkové náklady	675 728,- Kč
podíl dotace na projektu	R do 70 %, skutečnost 69,4 %
příjmy z prodeje, * inzerce	bezplatná distribuce * 11 500,- Kč
příjmy jiné	203 845,- Kč
remitenda	658 ks
prodaný náklad podle příjmů	nelze vyčíslit

³⁵ <http://www.ukrajinci.cz/porohy>

³⁶ <http://www.uz.harazd.net/>

³⁷ <http://www.maskil.cz/>

o *Babylon*³⁸

Realizátorem projektu byla *Česká televize, televizní studio Ostrava*. Jedná se o pořad který měl 43 premiér a 43 repríz. V rámci celoplošného vysílání jde o naplnění principu rovného přístupu ke kulturním službám, zpřístupnění informací o problematice národnostních menšin, jakož i posílení nároků na vlastní identitu každého národa či etnika a tím projekt přispívá i k minimalizaci xenofobních nálad a posílení vzájemné tolerance.

Babylon	
Výše dotace	300 000,- Kč
Vydání	Magazín o životě národnostních menšin a cizinců
vysíláno	Česká televize, TS Ostrava
Celkové náklady	2 699 319,- Kč
Podíl dotace na projektu	R do 35 %, skutečnost 11,11 %

Vedle projektů v rámci programu podpory rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin jsou v rámci grantového programu pro oblast audiovizu a masmédií podporovány rovněž některé projekty s prvkem podpory kulturních aktivit národnostních menšin (viz příloha 7).

5.3. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

o Program podpory vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy

Resort vyhlašuje program v souladu s nařízením vlády,³⁹ na tvorbu vzdělávacích programů a výukových materiálů v oblasti národnostně menšinového vzdělávání směřující k poznávání historie a kultury jiných národů, k výchově k demokratickému občanství, k vzájemné toleranci, k potírání rasové a národnostní nesnášenlivosti, xenofobie a antisemitismu.

Program byl vyhlášen ve dvou kolech. Počet předkládaných projektů se v roce 2009 se zvýšil na celkem 146 projektů, což znamená navýšení o 48 projektů: tedy o téměř polovinu projektů více, než bylo předloženo v roce 2008. Bylo podpořeno celkem 65 projektů v celkové výši cca 18,5 milionu Kč, jejich seznam včetně výše dotace je uveden příloze 8.

Tematické zaměření programu:

Modul A - podpora vzdělávání v jazycích národnostních menšin

- Jazykové vzdělávání dětí a mládeže, příslušníků národnostních menšin, v jazycích národnostních menšin.
- Vzdělávací aktivity pro děti a mládež, příslušníky národnostních menšin, včetně např. vydávání publikací pro vzdělávání dětí a žáků v menšinových jazycích, jako součást širšího projektu zaměřeného na vzdělávání.

Modul B – podpora multikulturní výchovy

- Vzdělávací aktivity pro děti a mládež, příslušníky národnostních menšin, včetně např. vydávání publikací pro vzdělávání dětí a mládeže v českém jazyce pro děti a mládež ohrožené sociálním vyloučením, jako součást širšího projektu zaměřeného na vzdělávání.
- Tvorba a realizace vzdělávacích programů a výukových materiálů (i pro pedagogické pracovníky), které směřují k potírání rasové a národnostní nesnášenlivosti, rasismu, antisemitismu, včetně integračních projektů.
- Integrační projekty ve vzdělávání, např. v oblasti romského jazyka, zaměřené na překonávání vzdělávacích bariér, které jsou důsledkem formativního vlivu odlišného

³⁸ <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1131721572-babylon/>

³⁹ č. 98/2002 Sb., kterým se stanoví podmínky a způsob poskytování dotací ze státního rozpočtu na aktivity příslušníků národnostních menšin, ve znění pozdějších předpisů.

sociokulturního zázemí, jazykového zázemí, jazykové deprivace, socializace v prostředí sociálního vyloučení.

- Kvantitativní a kvalitativní výzkumy a analýzy zaměřené na oblast vzdělávání národnostních menšin a etnik žijících v ČR, také kvantitativní a kvalitativní výzkumy a analýzy zaměřené na oblast vzdělávání příslušníků národnostních menšin s odlišným sociokulturním zázemím, ohrožených jazykovou deprivací či sociálním vyloučením.
- Rozvojový program na podporu škol, které realizují inkluzivní vzdělávání a vzdělávání dětí a žáků se sociokulturním znevýhodněním

Usnesením vedení resortu ze dne 14. dubna 2009 byl vyhlášen nový rozvojový program Na podporu škol, které realizují inkluzivní vzdělávání a vzdělávání dětí a žáků se sociokulturním znevýhodněním na rok 2009. Jeho účelem bylo navýšit v roce 2009 prostředky určené na posílení úrovně nenárokových složek platů a motivačních složek mezd pedagogických pracovníků v souvislosti se vzděláváním dětí a žáků se sociálním znevýhodněním. Finanční prostředky poskytnuté v tomto programu byly využity právnickou osobou vykonávající činnost školy k odměnění pedagogických pracovníků dosahujících dlouhodobě kvalitních výsledků pedagogické práce v této oblasti, a to bez ohledu na počet let pedagogické praxe. V rámci tohoto rozvojového programu mohly žádat o dotaci MŠ vzdělávající více jak 10% sociálně znevýhodněných dětí a ZŠ vzdělávající podle RVP ZV nebo vzdělávacího programu základní nebo obecná škola (vyjma přílohy k RVP ZV pro lehce mentálně postižené) a mající více jak 40% sociálně znevýhodněných žáků a žákyň, které zároveň prokazatelně realizují nepřetržitě alespoň v uplynulých třech letech podpůrná opatření pro sociálně znevýhodněné žáky.

V rámci rozvojového programu bylo podpořeno celkem 79 MŠ a ZŠ z 11 krajů a dvě školy zřizované církví v celkové výši 46 817 885,-Kč. Přidělení finančních prostředků v tomto rozvojovém programu je součástí přílohy č. 8.

- Financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním

Funkce asistenta pedagoga je systémově zařazeným „vyrovnávacím opatřením“, jehož cílem je poskytnout v případě potřeby dětem, žákům a studentům se sociálním znevýhodněním či pocházejícím z odlišného sociálního a kulturního prostředí účinnou a efektivní pomoc zaměřenou na zvýšení jejich školní úspěšnosti „v hlavním vzdělávacím proudu“.

Ministerstvo jej vypisuje od roku 2006, v roce 2009 na něj byly vyčleněny finanční prostředky ve výši 75 mil Kč. Jeho cílem je pomoci krajům financovat náklady na platy asistentů pedagoga.

V roce 2009 resort finančně podpořil 430 asistentů ve školách zřizovaných kraji, obcemi, ve školách soukromých i církevních. V rámci uvedeného rozvojového programu bylo tímto programem pokryto 80-85 % požadavků škol (prostřednictvím krajských úřadů).

- Podpora romských studentů a příslušníků národnostních menšin na VŠ

Při zajišťování podpory studia příslušníků národnostních menšin a příslušníků romské komunity v akreditovaných studijních programech na VŠ je uplatňován princip nepřímé podpory a postupuje se podle § 18 odst. 3 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů. Dotace v oblasti podpory projektů příslušníků národnostních menšin a podpory integrace příslušníků romské komunity jsou tedy poskytovány právnickým osobám (tj. VŠ).

Pro výši dotací je rozhodný dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové, umělecké nebo další tvůrčí činnosti VŠ a jeho každoroční aktualizace, typ a finanční náročnost akreditovaných studijních programů a programů celoživotního vzdělávání, počet

studentů a dosažené výsledky ve vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové, umělecké nebo další tvůrčí činnosti a její náročnost.

Veřejné VŠ mohou žádat o poskytnutí dotace mj. formou projektů předložených v rámci rozvojových programů vyhlášených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Každá veřejná VŠ může předložením projektu v rámci konkrétního rozvojového programu požádat ministerstvo o dotaci ze státního rozpočtu na řadu aktivit, které ulehčí studium studentům ze znevýhodněných sociálních skupin (a to včetně studentů z řad příslušníků národnostních menšin a studentů hlásících se k romské národnosti), tj. požádat např.:

- o dotaci na pořízení učebnic, studijní literatury, učebních pomůcek pro své knihovny (a tyto pak půjčovat přednostně sociálně znevýhodněným studentům, kteří si je koupit nemohou);
- o dotaci na posílení stipendií, přiznávaných VŠ v souladu se stipendijním řádem v případě tíživé sociální situace (jednorázově i opakovaně);
- o dotaci na studijní, sociální, psychologické aj. poradenství těmto studentům;
- o dotaci na ochranné pomůcky, zakoupené pro VŠ a zapůjčované těmto studentům.

Finanční dotace pro VŠ na podporu sociálně znevýhodněných studentů podporuje motivaci VŠ k pomoci překonávání těch překážek ve studiu, které jsou pro studenty romské národnosti a pro studenty z řad příslušníků národnostních menšin specifické. Rozsah těchto dotovaných aktivit přitom pochopitelně závisí na aktuálně disponibilních finančních prostředcích.

5.4. Ministerstvo vnitra

○ Program prevence kriminality

V rámci *Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011* (schválena usnesením vlády ze dne 15. října 2007 č. 1150/2007) byl systém prevence kriminality rozdělen na tři úrovně: republikovou, krajskou a městskou. V rámci krajské a městské úrovně byly v roce 2008 zpracovány *Koncepce prevence kriminality krajů*⁴⁰ a *Koncepce prevence kriminality měst*⁴¹ na léta 2009 až 2011. Mezi prioritami krajských a městských koncepcí se objevuje prevence rasismu a xenofobie, začleňování osob prostorově i sociálně vyloučených a boj proti extremismu. Každoročním naplněním priorit Koncepcí je *Program prevence kriminality* tvořený dílčími, konkrétními projekty prevence kriminality. Cílem projektů je odstranit nebo zmírnit sociální vyloučení romských komunit, jehož následkem je i zvýšené nebezpečí rasových a extremistických nálad. V roce 2009 bylo celkem podpořeno 22 projektů,⁴² které byly dotovány částkou 3 398 000,- Kč. Podmínkou podpoření projektu je finanční spoluúčast obce a aktivní participace cílové skupiny na realizaci projektů.

V rámci *Programu prevence kriminality* byl v roce 2009 realizován pilotní projekt prevence extremismu s názvem *Úsvit*. Projekt je zaměřen na zlepšení situace v rámci jedné sociálně vyloučené lokality. Tyto lokality a zejména někteří jejich problematičtí obyvatelé, vzbuzují ve veřejnosti odmítavé postoje a pochybnosti o tom, že stát, samospráva, či policie jsou schopni „s tím něco udělat“. Této situace využívají extremistické strany a hnutí jako prostředku ke své medializaci, předpokládají, že populistické sliby rychlého vyřešení situace v těchto lokalitách jim zajistí podporu veřejnosti a vstup na legitimní politickou scénu. Projekt *Úsvit* je realizován v Mostecké části Chanov a zatím jej lze hodnotit jako velmi úspěšný. Skládá se z několika dílčích projektů - ochrana veřejného pořádku a bezpečnosti, úklid veřejných prostranství, motivační technické zabezpečení jednoho bytového bloku a zlepšení atmosféry v ZŠ. Zaváděné vzdělávací

⁴⁰ Koncepci zpracovalo všech 13 krajů a hl.m. Praha.

⁴¹ Koncepci zpracovala a do městské úrovně prevence kriminality do roku 2011 jsou zařazena města s počtem obyvatel převyšujícím 25 tisíc. Jedná se o 45 měst.

⁴² Projekty realizovala tato města: Brno, Česká Třebová, Kladno, Litoměřice, Litvínov, Most, Neratovice, Olomouc, Orlová, Plzeň, Trmice, Zatec.

metody, které lze přirovnat ke Komenského *Škole hrou*, směřují k žákům prvního stupně ZŠ a dětem, které se připravují na školní docházku. Cílem je, aby se děti do školy těšily, zažily pocity úspěšnosti a aby ty, které mají odpovídající schopnosti, uspěly i na SŠ. Další projekt, jenž je realizován pod názvem *Romský mentor*, je zaměřen na výkon alternativního trestu obecně prospěšných prací a sociálně podpůrnou práci s rodinami odsouzených. Tento projekt funguje pod vedením PMS a *Sdružení pro probaci a mediaci v justici* v jiných městech a je velmi úspěšný. V rámci projektu *Úsvit* byly podpořeny dva vzdělávací kursy, jeden pro policisty a strážníky, byl zaměřený na specifika policejní práce v rámci sociálně vyloučených lokalit. Druhý kurs se týkal zadlužování a finanční gramotnosti, jehož se zúčastnili sociální pracovníci, pracovníci NNO a strážníci. Projekt se dotkl téměř 100 lidí, z nichž většina jsou obyvatelé Chanova, ale i policistů, strážníků, sociálních pracovníků, pedagogů atp.⁴³

Odbor efektivní veřejné správy Ministerstva vnitra na základě zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků, zajišťuje akreditační proces vzdělávacích programů a institucí pro úředníky veřejné správy. V současné době je akreditováno šest vzdělávacích programů týkajících se národnostních menšin (jedná se jen o romskou menšinu), z toho v roce 2009 byly akreditovány dva nové programy.

Vyšší policejní škola a Střední policejní škola MV v Holešově obdržela v rámci projektu *Policie pro všechny* dotaci ve výši 200 000,- Kč pro potřeby náboru žáků 9. tříd ZŠ z národnostních menšin - potenciálních uchazečů o maturitní obor vzdělání 68-42-M/01 Bezpečnostně právní činnost.

V roce 2009 byl Vyšší policejní školou a Střední policejní školou Ministerstva vnitra v Praze dokončen projekt *Jazykové mosty* podpořený z grantu Ministerstva vnitra, položky integrace cizinců. V rámci projektu vznikl nový výukový materiál jazykového vzdělávání pro příslušníky Policie ČR s prvky multikulturními, genderovými a profesně etickými. Materiál sestává ze čtyř sad interaktivních CD-ROMů a doplňkových manuálů pro angličtinu, němčinu, ruštinu a romštinu. Moduly mají sloužit pro zlepšení komunikace a usnadnění přístupu příslušníků Policie ČR k cizincům a osobám romského etnika. Projekt získal Evropskou jazykovou cenu *Label 2009*. Interaktivní CD byla distribuována na jednotlivé střední a vyšší policejní školy. Manuály s výjimkou malého počtu ruštiny doposud nebyly z finančních důvodů vytištěny.

○ Spolupráce

V rámci programu *Bezpečnostní výzkum pro potřeby státu v letech 2010 až 2015*⁴⁴ byl ministrem vnitra schválen projekt *Zmapování postojů veřejnosti v ČR k pravicově extremistickým, rasistickým a xenofobním myšlenkám a jejich šířitelům s ohledem na integraci menšin a cizinců*. Projekt bude zahájen v I. čtvrtletí 2010 a je sociologickým výzkumem zaměřeným na vnímání neonacistických idejí, rasismu, antisemitismu, antiislamismu, proticizineckých nálad a dalších projevů xenofobie.

5.5. Ministerstvo práce a sociálních věcí

Podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, poskytuje odbor sociálních služeb a sociálního začleňování v rámci dotační politiky ministerstva ze státního rozpočtu každoročně finanční podporu registrovaným poskytovatelům sociálních služeb, a to bez ohledu na národnostní či etnickou příslušnost poskytovatelů či uživatelů

⁴³ Podrobnosti k projektu: www.mvcr.cz/clanek/programv/-prevence-kriminality.aspx. V roce 2010 se předpokládá pokračování projektu v Mostě, vytvoření metodiky realizace projektů spojujících prvky prevence kriminality, prevence extremismu a integrace sociálně vyloučených osob a jeho šíření i do dalších měst ČR.

⁴⁴ BV 11/1 - VZ

sociálních služeb. Výjimkou je finanční podpora poskytovatelům sociálních služeb v sociálně vyloučených lokalitách; ani tam však není možné vysledovat tok peněz podle etnicity. Protože nejčastější typ sociální služby poskytované v těchto lokalitách jako nástroj předcházení/odstraňování sociálního vyloučení ve smyslu uvedeného zákona jsou Terénní programy, uvádí resort částku dotací na tuto službu. Je však třeba mít na paměti, že ani tato služba není určena výlučně cílové skupině sociálně vyloučených Romů a ani jiných národností. Na tuto službu bylo v roce 2009 poskytnuto 46 168 666,- Kč ze státního rozpočtu prostřednictvím rozpočtové kapitoly 313 – Ministerstvo práce a sociálních věcí.⁴⁵

5.6. Programy na podporu integrace romské komunity

o Ministerstvo kultury

Do výběrového dotačního řízení na podporu integrace příslušníků romské komunity se přihlásili celkem 32 žadatelé s 36 projekty. Většina žadatelů měla status občanských sdružení, ale zúčastnily se i církevní organizace, obecně prospěšné společnosti, společnosti s ručením omezeným a příspěvkové organizace resortu. Celkem bylo podpořeno 22 projektů od 20 žadatelů, přičemž byla rozdělena částka 1 309 000 Kč. Přehled dotací v programu na podporu integrace příslušníků romské komunity uvádíme v příloze 9.

o Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

o Program na podporu integrace romské komunity

V roce 2009 bylo v rámci dotačního programu na podporu integrace romské komunity podpořeno celkem 87 projektů v celkové výši cca 14,9 mil Kč. Součástí projektů realizovaných v roce 2009 je podpora školní úspěšnosti sociálně znevýhodněných dětí a mládeže, činnost nízkoprahových zařízení pro děti a mládež atp. Přehled je uveden v příloze 10.

o Podpora romských žáků SŠ

Cílem programu je podpořit studium těch romských žáků, jejichž rodinám způsobují náklady spojené se středoškolským studiem značné finanční potíže. V roce 2009 byla na tento dotační program opět vynaložena částka 10 milionů Kč. Program se týká všech škol, které jsou zapsané ve školském rejstříku a poskytují střední vzdělání, střední vzdělání s výučním listem, střední vzdělání s maturitní zkouškou, vyšší odborné vzdělání a vyšší odborné vzdělání v konzervatoři. Jde o školy zřízené krajem nebo obcí, školy soukromé a církevní. Do programu lze zahrnout pouze žáky, jež mají pravidelnou školní docházku, případně průkazně omluvenou absenci a

⁴⁵ MPSV využívá rovněž prostředky *Evropského sociálního fondu* prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a poskytuje finanční prostředky oprávněným subjektům v rámci oblasti podpory 3.2 - *Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit*. Prostřednictvím podpory v této oblasti dochází k napomáhání sociálního začleňování příslušníků sociálně vyloučených romských komunit, zajištění dostupnosti, kvality a kontroly služeb, včetně odstraňování bariér v jejich přístupu ke vzdělávání a k zaměstnání a v přístupu k investiční podpoře. V rámci oblasti podpory 3.2 OP LZZ byly vyhlášeny čtyři výzvy – pro grantové projekty v celkové alokaci 477 474 000,-Kč, pro individuální projekty krajů v celkové alokaci 95 500 000,- Kč, pro Úřad vlády ČR v celkové alokaci 100 mil. Kč na projekt *Agentura v romských lokalitách* a pro individuální projekty obcí v celkové alokaci 200 000 000,- Kč. Výzvy jsou především zaměřeny na podporu vzdělání zadavatelů, poskytovatelů, uživatelů služeb, na podporu sociálních služeb a dalších nástrojů působících ve prospěch sociálního začleňování příslušníků sociálně vyloučených romských komunit/lokalit a dále na podporu procesů poskytování sociálních služeb a rozvoje partnerství. MPSV dále využívá *Evropského fondu regionálního rozvoje* prostřednictvím *Integrovaného operačního programu* (IOP), v němž byly v roce 2009 vyhlášeny dvě výzvy, první zaměřená na zajištění udržitelného zaměstnání znevýhodněných skupin v běžném podnikatelském prostředí včetně jejich individuálního rozvoje a podpory poskytování sociálních služeb v celkové alokaci: 383 936 850,- Kč. Druhá výzva je cílená na investiční podporu při zajištění dostupnosti takových služeb, které umožní návrat příslušníků nejvíce ohrožených sociálně vyloučených romských lokalit zpět na trh práce a do společnosti, v celkové alokaci 557 709 000,- Kč.

nemají výraznější kázeňské problémy. Program je dvoukolový (období leden – červen a září – prosinec) a v každém kole může žák obdržet až 7000,- Kč. V období září – prosinec 2009 byl program upraven pro sociálně znevýhodněné romské žáky. Toto sociální znevýhodnění žáci prokazují předložením oznámení o poskytnutí sociální dávky – sociálního příplatku, který rodina dostává v případě, že její příjem nedosahuje dvojnásobku životního minima.

5.7. Shrnutí

Podpora aktivit příslušníků národnostních menšin patří dlouhodobě mezi hlavní oblasti státní dotační politiky vůči nestátním neziskovým organizacím. Uskutečňuje se prostřednictvím dotačních programů ze státního rozpočtu a tematicky se člení do programů:

- Podpora uchování, rozvoje a prezentace kultur národnostních menšin,
- Podpora rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin,
- Podpora vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy,
- Podpora projektů integrace příslušníků romské komunity.

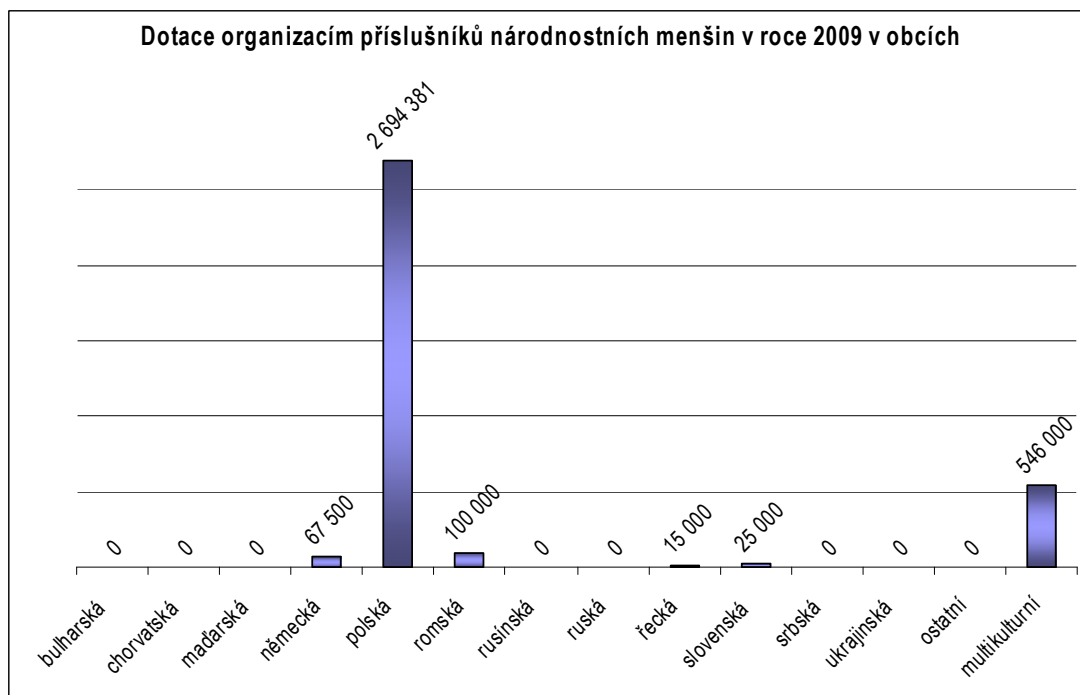
Podpora projektů na aktivity národnostních menšin je závislá především na dotacích ze státního rozpočtu. Přehled o nich ukazuje následující tabulka, která dokládá státem vynaložené výdaje na aktivity národnostních menšin v roce 2009:

<i>oblast</i>	<i>specifikace</i>	<i>poskytovatel dotace (typ dotace)</i>	<i>výše dotace (Kč)</i>
a)	Kulturní aktivity příslušníků národnostních menšin (včetně podpory Světového romského festivalu KHAMORO Praha)	Ministerstvo kultury (odbor regionální a národnostní kultury - dotační program)	9 993 543,-
	Provoz Muzea Romské kultury v Brně	Ministerstvo kultury (odbor ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií, odbor umění a knihoven)	9 339 000,-
	Další dotace na aktivity příslušníků národnostních menšin a podporu multikultury		14 105 000,-
b)	Podpora rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin	Ministerstvo kultury (dotační program)	30 134 000,-
c)	Vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dotační program)	18 556 573,-
a) - c)	Provádění Evropské charty regionálních či menšinových jazyků	Úřad vlády ČR (usnesení vlády č. 637 ze dne 11. června 2005)	263 754,60
d) ⁴⁶	Integrace příslušníků romské komunity	Ministerstvo kultury (dotační program)	1 309 000,-
	Podpora vzdělávání sociálně znevýhodněných dětí, žáků a studentů		10 000 000,-
	Integrace příslušníků romské komunity – podpora romských žáků středních škol	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dotační program)	14 900 000,-
	Program podpory asistentů pedagoga žáků ze sociálně znevýhodněného prostředí		75 000 000,-
	Program podpory terénní práce		10 036 954,-
	Koordinátoři romských poradců při krajských úřadech	Úřad vlády ČR (dotační programy)	4 520 100,-
	Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce		25 000 000,-
celkem			223 157 924,6 Kč

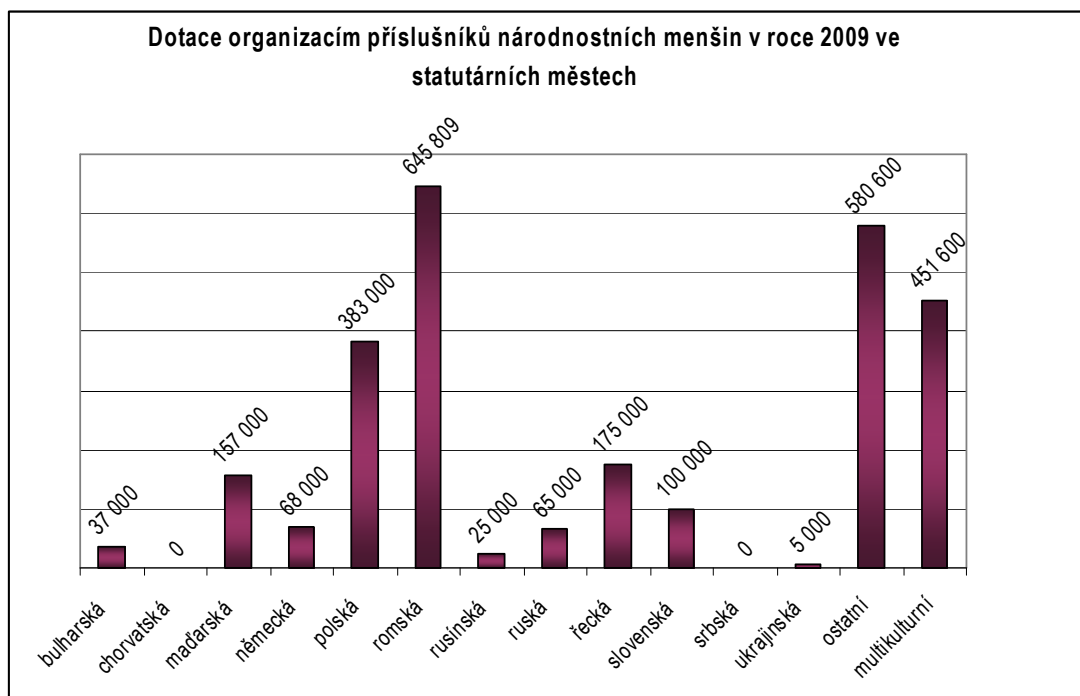
Uvedený součet představuje částku o cca 70 mil. Kč vyšší, než tomu tak bylo v roce 2008. Je to tím, že je zde zahrnut program resortu školství, mládeže a tělovýchovy Podpora asistentů pedagoga žáků ze sociálně znevýhodněného prostředí, naopak zde není zahrnut provoz Památníku Terezín, který byl dotován částkou 25 mil. Kč.

⁴⁶ Další Programy, speciálně Evropské sociální fondy se zde neuvádějí (např. CIP EQUAL, OP LZZ atd.).

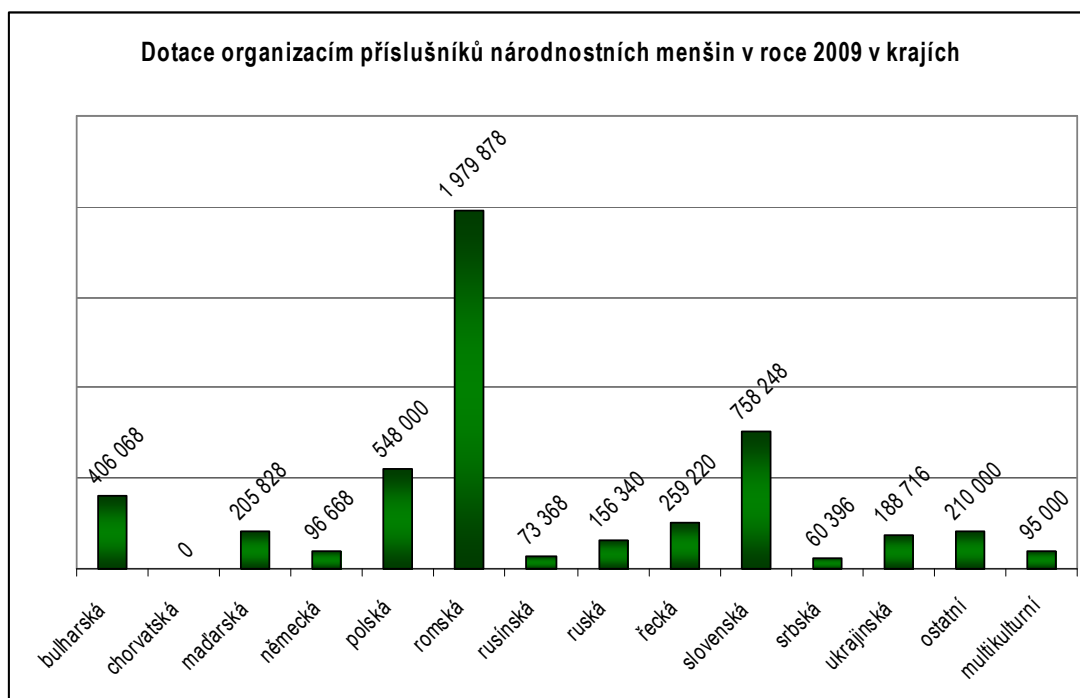
Přehled o dotacích v krajích, městech a obcích podle jednotlivých národnostních menšin:

Ve srovnání s uplynulým rokem je patrný zřetelný nárůst u polských a multikulturních projektů, přičemž šlo o celkových 116 projektů, z toho 85 se týkalo právě podpory polským organizacím. Tato situace ilustruje teritoriální příslušnost polské menšiny. Je zajímavé, že v celkové výši dotací ze strany obcí (3 447 881,- Kč) se podle všeho neprojeví důsledky ekonomické krize.

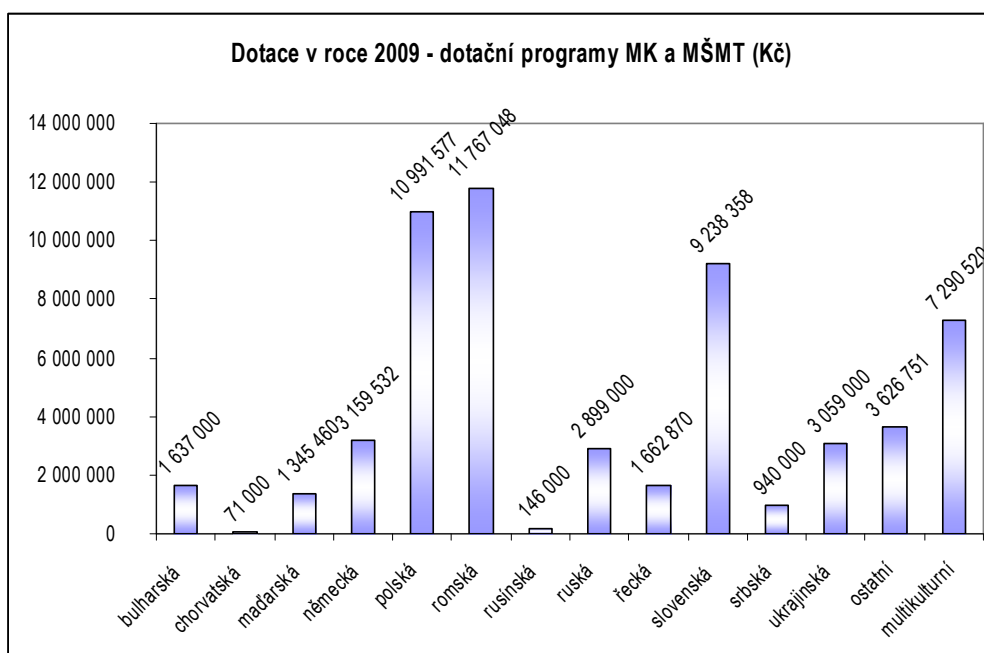
Statutární města dotovaly v roce 2009 organizace příslušníků národnostních menšin ve srovnatelné výši jako v předchozím roce. Pozoruhodný je nárůst podpory multikulturních projektů. Nejvíce projektů bylo romských (35 z celkových 93), následovaly projekty organizací polské menšiny (24).

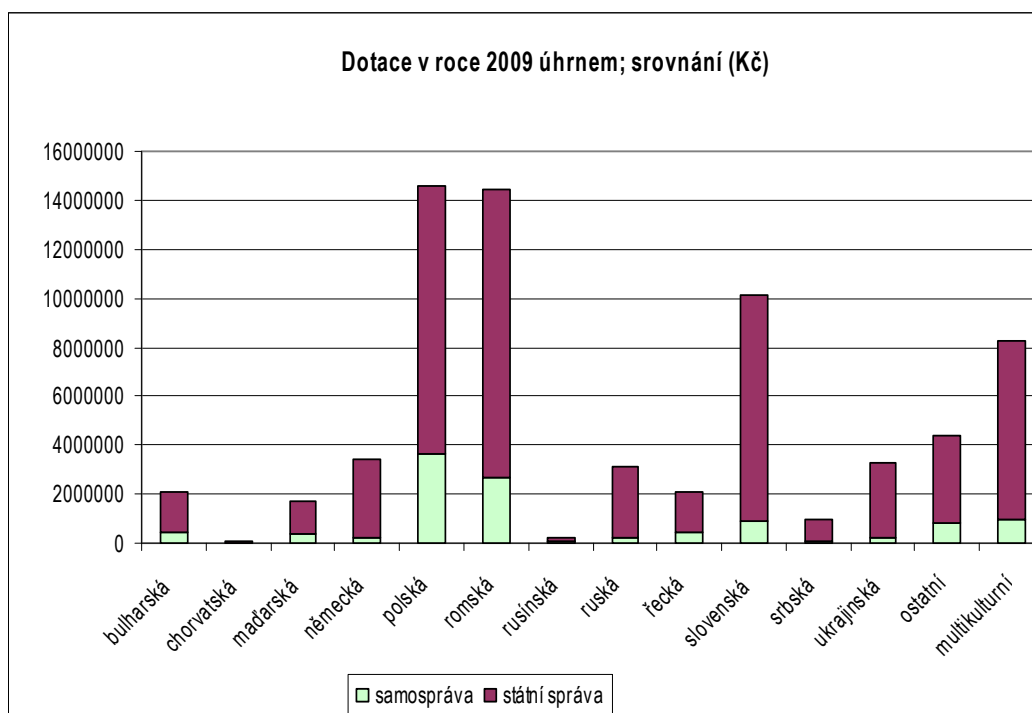
I na úrovni krajů je zachován zhruba stejný podíl dotací organizacím příslušníků národnostních menšin, je zde ovšem nejmarkantnější pokles podpory multikulturním projektům. Co se týče počtu projektů, dominují opět projekty romských organizací (27) a slovenské projekty (21).

Z úhrnného pohledu vyplývá výrazný nárůst podpory polským a romským projektům, přičemž výše podpory *en bloc* zůstává zhruba na stejné úrovni. Celkově jde o podporu 324 projektů, z nichž je zastoupeno 118 polských, 66 romských, 29 slovenských, 23 multikulturních, 21 projektů označených jako „ostatní“, 15 bulharských, 13 německých, 9 maďarských, 7 ruských, 6 ukrajinských, dva rusínské a jeden srbský. Chorvatská menšina nevykázala v roce 2009 žádný finančně podpořený projekt.

Státní podpora se čím dál tím více orientuje na projekty multikulturní výchovy, jinak dotace jednotlivých organizací národnostních menšin zůstává zhruba na stejné úrovni.

Porovnání údajů s minulými lety ukazuje na výrazný (cca šestinásobný) nárůst podpory multikulturních projektů. Je to především tím, že sem byla zahrnuta i podpora ostatních dotačních programů resortu kultury. Podpora projektů ostatních zůstává zhruba na stejné úrovni a rozdíly lze přičíst v první řadě proměnlivé kvalitě jednotlivých projektů.

6. Veřejná správa na místní či regionální úrovni a národnostní menšiny

6.1. Obce

Sekretariát Rady požádal 185 obcí, tj. ty, u nichž je podle § 117 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, předpoklad ustanovení výboru pro národnostní menšiny (dále jen „Výbor“) o popis tamní situace. Zároveň oslovil i předsedy Výborů v těch obcích, kde Výbory (72) existují.⁴⁷ Z tohoto počtu jich 113 Výbor nezřídilo a dvě zrušila.⁴⁸ Jako důvod bývá nejčastěji uváděn nezájem obyvatel.⁴⁹ Reakce ostatních jsou v následujícím textu. Komentář je uveden ve shrnutí na konci kapitoly.

1. Byl v roce 2009 v působnosti obce ustanoven výbor pro národnostní menšiny (rada / jiný orgán / koordinátor), jakou agendu konkrétně vyřizoval?

ALBRECHTICE (okr. Karviná)

Viz Zpráva za rok 2008.

AŠ (Cheb)

Výbor byl ustanoven usnesením Zastupitelstva města již před dvěma lety, jeho předsedkyní je členka zastupitelstva. Kromě otázky přípravy voleb a zajištění informovanosti národnostních

⁴⁷ Stejně jako v předchozích letech nebyly osloveny obce (54) s počtem obyvatel do 200 osob, s ohledem na výsledky auditu obcí provedeného Ministerstvem vnitra, s výjimkou obce Malá Štáhle, která Výbor zřídila. Obec Josefov, Nová Ves, Oloví a Vřesová (okr. Sokolov) udávají stejnou situaci jako v roce 2007.

⁴⁸ Jde o město Abertamy (okr. Karlovy Vary), Aš (Cheb), obec Benešov nad Černou (Český Krumlov), Bělá pod Pradědem (Jeseník), Bílá (Frýdek-Místek), Blatno (Chomutov), Bohdalovice (Český Krumlov), město Bochov (Karlovy Vary), Branná (Šumperk), Březová (Sokolov), obec Bublava (Sokolov), Dasnice (Sokolov), město Desná (Jablonec nad Nisou), obec Dívkův Hrad (Bruntál), Dolní Dvořiště (Český Krumlov), Dolní Nivy (Sokolov), Dolní Rychnov (Sokolov), Doubrava (Karviná), Dubenec (Příbram), městys Frymburk (Český Krumlov), město Habartov (Sokolov), obec Hazlov (Cheb), Heřmanovice (Bruntál), Holčovice (okr. Bruntál), města Hora svaté Kateřiny (Most), Horní Blatná (Karlovy Vary), Horní Maršov (Trutnov), Horní Tošanovice (Frýdek-Místek), Hrabětice (Znojmo), Hranice (Cheb), obec Hřčava (Frýdek-Místek), Hrušovany (Chomutov), Chbany (Chomutov), Chlum svatě Maří (Sokolov), Chvaleč (okr. Jindřichovice (Sokolov), město Jáchymov (Karlovy Vary), obec Jindřichovice pod Smrkem (Liberec), Jiřetín pod Jedlovou (Děčín), Jívka (Trutnov), Josefův Důl (Jablonec nad Nisou), Kaceřov (Sokolov), Katusice (Mladá Boleslav), Kovářská (Chomutov), Královské Poříčí (Sokolov), Krásný Dvůr (Louny), Kružberk (Opava), Kryštofovo Údolí (Liberec), Křišťanova (Bruntál), Kytlice (Děčín), Lampertice (Trutnov), Lenora (Prachatice), Lesná (Tachov), Libavské údolí (Sokolov), Libá (Cheb), Lipno nad Vltavou (Český Krumlov), Lipová (Děčín), Loket (Sokolov), Lomnice (Sokolov), Loučovice (Český Krumlov), město Luby (Cheb), obce Malá Morava (Šumperk), Malonty (Český Krumlov), Milhostov (Cheb), Milotice nad Opavou (Bruntál), Mirkovice (Český Krumlov), Mírová (Karlovy Vary), Nebanice (Cheb), městys Nepomyšl (Louny), obec Nová Ves (Prachatice), město Nové Sedlo (Sokolov), obce Nový Kostel (Cheb), Oborná (Bruntál), Okrouhlá (Cheb), Pernink (Karlovy Vary), Plesná (Cheb), Potůčky (Karlovy Vary), Přední Výtoň (Český Krumlov), Přehýšov (Plzeň-sever), Přepychy (Rychnov nad Kněžnou), Rotava (Sokolov), Rovná (Sokolov), Rozvadov (Tachov), Rožmberk nad Vltavou (Český Krumlov), Rožmitál na Šumavě (Český Krumlov), Sedloňov (Rychnov nad Kněžnou), Skorošice (Jeseník), Spomyšl (Mělník), Stanovice (Karlovy Vary), Staré Křečany (Děčín), Staré Sedlo (Sokolov), Stružná (Karlovy Vary), Stříbrná (Sokolov), Svatava (Sokolov), Světlík (Český Krumlov), Šabina (Sokolov), město Šluknov (Děčín), obce Tisová (Tachov), Třebom (Opava), Vápenná (Jeseník), Veliká Ves (Chomutov), Velká Kraš (Jeseník), Velké Kunětice (Jeseník), Velký Karlov (Znojmo), Vidnava (Jeseník), Vilémov (Děčín), Vysoká (Bruntál), Vysoká Pec (Karlovy Vary), Zbytiny (Prachatice) a Žacléř (Trutnov). Obce Hodov (Třebíč) a Valeč (Karlovy Vary) Výbor v září 2009 pro neúčinnost a nečinnost zrušily.

⁴⁹ Město Skalná (okr. Cheb) např. uvádí, že ač v jeho správním obvodu není zřízen Výbor, aktivně zde pracuje Kulturní sdružení občanů německé národnosti, místní sdružení Skalná, jemuž je každoročně, usnesením rady města, poskytován provozní příspěvek na činnost ve výši 6 000,- Kč. Organizace je zároveň můstkem mezi městy Skalná a Neusorg, se kterým je pojiť letitá spolupráce. Zapojuje se do společenského života města velice aktivně, přestože věkové složení jednotlivých členů vede k neustálému snižování jejich počtu.

menšin žádné úkoly a ani požadavky nebyly vzneseny. Dále při Městském úřadě pracuje koordinátor pro řešení národnostních menšin a jejich problémů.

BÍLÁ VODA (okr. Jeseník)

Výbor byl zřízen, ale neexistuje poptávka po jeho smysluplné existenci.

BOŽÍČANY (Karlovy Vary)

Výbor byl zřízen povinně v březnu roku 2007 na základě výsledků sčítání obyvatel. Nevěnuje se žádným tématům, dle našich informací nemá s kým a jak pracovat.

BRNO - KOHOUTOVICE

Viz Zpráva za rok 2008.

BRNO – ŘEČKOVICE A MOKRÁ HORA

Viz Zpráva za rok 2007. Výbor též uspořádal další ročník Folklorního odpoledne národnostních menšin z Brna a okolí.

BUKOVEC (Frýdek-Místek)

Viz Zpráva za rok 2008.

BYSTRICE (Frýdek-Místek)

Výbor v obci funguje trvale. V roce 2009 se sešel na čtyřech jednáních, na nichž projednával problematiku poškozování dvojjazyčných nápisů, zapojování členů Výboru do přípravné a realizační fáze konkrétních projektů, informování občanů o právech národnostních menšin a přejmenování řeky *Olše* zpět na *Olzu*.

ČESKÝ TĚŠÍN (Karviná)

Výbor byl zřízen usnesením zastupitelstva již v roce 2000. Po komunálních volbách v roce 2006 byl upraven počet jeho členů na 13, jsou zastoupeny národnosti polská, slovenská a romská. V jeho čele je člen Zastupitelstva města.

V minulém roce se zabýval především realizací dvojjazyčných nápisů dle § 29 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, a změnou názvu řeky *Olše* na *Olzu*.

DOLNÍ LOMNÁ (Frýdek-Místek)

Pětičlenný Výbor se schází čtyřikrát do roka. Jeho členové pomáhali při organizování II. euroregionálního jarmarku v obci, konaného 3. října 2009, kterého se zúčastnilo kolem 2000 osob, dále pomáhali při organizování Mikuláše pro děti z polské i české ZŠ, při instalování Vánoční výstavy v muzeu.

DOLNÍ POUSTEVNA (Děčín)

Výbor byl zřízen usnesením Zastupitelstva města č. 9/07 ze dne 28. března 2007. Veřejnost byla několikrát vyzvána k zapojení do jeho činnosti, ale bez jakékoliv odezvy a občané také neprojevíli o práci v něm zájem. Zástupci národnostních menšin jednají přímo se starostou nebo své požadavky předkládají do zastupitelstva města.

HNOJNÍK (Frýdek-Místek)

Výbor se od samého začátku své existence zabývá dvojjazyčností v regionu a řeší ji i v obci. Dvojjazyčné označení veřejných budov má obec dva roky. Označení budov Českých drah, jež Výbor doporučil, se uskuteční při rekonstrukci tratě Český Těšín-Frýdek. Na jednání Výboru dne 8. prosince 2009 schválil a doporučil dvojjazyčné vjezdové a výjezdové tabule. Tento požadavek předal vedení obce k jeho realizaci.

HORNÍ LOMNÁ (Frýdek-Místek)

Viz Zpráva za rok 2007.

HORNÍ SUCHÁ (Karviná)

Pětičlenný Výbor měl v roce 2009 jen jedno zasedání v říjnu, na němž projednal požadavek Místní skupiny *Polského svazu kulturně osvětového* (PZKO) o zavedení dvojjazyčných česko-polských nápisů na železniční zastávce v obci. Jednalo se i o připravovaných změnách zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

HRADEC-NOVÁ VES (Jeseník)

Výbor byl v roce 2006 formálně zřízen (z důvodu naplnění litery zákona č. 128/2000 Sb.), ale nevyvíjí žádnou činnost, není toho zapotřebí, přesto že v obci žijí příslušníci slovenské menšiny.

HRADEK (Frýdek-Místek)

Výbor je ustanoven na začátku každého volebního období, pracuje v pětičlenném složení, jeho předseda je členem Rady obce. V roce 2009 se sešel pouze jednou, na programu měl zpracování textu do Zprávy za rok 2008, dále se zabýval krádeží dvojjazyčných nápisů v obci a doporučil vedení obce, aby o této krádeži informovala v obecním tisku.

CHEB

Město mělo k 1. lednu 2010 celkem 33 232 obyvatel, z toho se téměř 85 % občanů hlásilo k české národnosti, významněji statisticky jsou zastoupeni Slováci, Romové, Němci, a také Vietnamci, kteří však nejsou menšinou v pravém smyslu. Žádná z uváděných menšin nedosahuje 10 % počtu obyvatel. *Komise pro národnostní menšiny* vznikla při radě města v listopadu 2006. Zasedají v ní tři zástupci navržené *Radou romských organizací*, dva zástupci vietnamské komunity a jedna zástupkyně *Svazu Němců* a *Společnosti Balthazara Neumanna*. Zvýšená pozornost je věnována problémům romské komunity.

JABLUNKOV (Frýdek-Místek)

Výbor byl ustanoven v roce 2000, od roku 2007 je sedmičlenný. Za hodnocené období se věnoval těmto tématům: doplnění instalace dvojjazyčných tabulí ulic, budov a veřejných prostranství ve smyslu § 29 odst. 2, zákona 128/2000 Sb., o obcích; instalaci dvojjazyčných tabulí pro vjezd a výjezd z obce; dotační politice obce pro polskou národnostní menšinu; vrácení řece *Olši* původní historický název *Olza*; vzájemnému soužití polské menšiny s majoritní částí obyvatelstva (ve městě není organizována žádná jiná než polská menšina).

JAROMĚŘ-JOSEFOV (Náchod)

Komise pro národnostní menšiny jako poradní orgán Rady města se věnovala životní úrovni osob ohrožených sociálním vyloučením (zaměstnanost, bydlení, školní docházka a s tím související motivace vyššího vzdělání, zadluženost) a podpoře NNO zaměřeným na osoby ohrožené sociálním vyloučením.

JEVIŠOVKA (Břeclav)

V obci byl dne 19. prosince 2006 ustanoven Výbor, má za úkol reflektovat situaci ve vztahu k příslušníkům všech národnostních menšin, které obec obývají. V roce 2009 nebyl z jejich strany vznesen žádný požadavek.

KLÁŠTEREC NAD OHŘÍ (Chomutov)

Výbor byl zřízen na základě usnesení Zastupitelstva města ze dne 26. listopadu 2006.

KOBYLÁ NAD VIDNAVKOU (Jeseník)

Viz Zpráva za rok 2008.

KOŠAŘSKA (Frýdek-Místek)

Viz Zpráva za rok 2007.

KRAJKOVÁ (Sokolov)

V obci je Výbor ustaven. Činnost: vztah k historii, péče o místní hřbitov (význační rodáci: P. Nikolaus Adler, příbuzní hudebníka G. Jakoba).

KRASLICE (Sokolov)

Viz Zpráva za rok 2008.

KRAVAŘE (Opava)

Výbor se věnoval zejména vytváření pozitivních česko-německých vztahů, utváření povědomí o nutnosti spolupráce s příslušníky národnostních menšin, utváření všeobecného povědomí o snášenlivosti k příslušníkům národnostních menšin zejména ze strany české majority, začleňování příslušníků národnostních menšin do majoritní české společnosti, včetně dodržování práv, ale i povinností.

KRÁSNÁ (Cheb)

Viz Zpráva za rok 2008.

KRÁSNO (Sokolov)

Viz Zpráva za rok 2008.

MALÁ ŠTÁHLE (Bruntál)

Výbor existuje.

MERKLÍN (Karlovy Vary)

Viz Zpráva za rok 2007.

MĚROVICE NAD HANOU (Přerov)

Tříčlenný Výbor je zřízen od roku 2006, zabývá se *ad hoc* záležitostmi.

MIKULÁŠOVICE (Děčín)

Výbor se zabýval začleněním národnostních menšin do majoritní společnosti, snahou o výchovu tolerantní společnosti, možnostmi společného rozvoje českého a německého pohraničí a odstranění jazykové bariéry ve Šluknovském výběžku vůči německému sousedu.

MOSTY U JABLUNKOVA (Frýdek-Místek)

Pětičlenný Výbor se věnuje především národnostnímu školství a instalaci dvojjazyčných nápisů.

NÁVSÍ (Frýdek-Místek)

Viz Zpráva za rok 2007.

NEJDEK (Karlovy Vary)

Agenda: předávání informací o činnosti menšin Zastupitelstvu města, spolupráce s Radou města (schvalování žádostí na finanční podporu kulturních akcí menšin), s Krajským úřadem Karlovarského kraje při předávání informací a metodické pomoci v rámci činnosti Výboru, spolupráce s terénními asistentkami Městského úřadu - předávání písemných zpráv o činnosti romské menšiny a obvyklé písemnosti.⁵⁰

NÝDEK (Frýdek-Místek)

V obci pracoval v průběhu roku 2009 tříčlenný Výbor, jehož všichni členové byli zároveň členy zastupitelstva. Aktuální otázky týkající se národnostní menšiny tedy mohly být řešeny přímo na schůzích zastupitelstva.

⁵⁰ Informace o činnosti Výboru – viz <http://www.kr-karlovarsky.cz/nejdek/samosprava/vybory/vybory.htm>.

ORLOVÁ (Karviná)

Výbor byl ustanoven rozhodnutím Zastupitelstva města již v roce 2005. Schází se čtyřikrát ročně, jsou zde nominováni zástupci všech národnostních menšin.

PETROVICE U KARVINÉ (Karviná)

Náplň Výboru: spolupráce s družebními obcemi na území Polské republiky a dvojjazyčné názvy úřadů, institucí, místopisných názvů atd. v obvodu obce.

Kromě polské menšiny žije v obci nepočetná romská menšina, její zástupce je rovněž členem Výboru. V průběhu roku 2009 se nezabýval žádným problémem spojeným s touto menšinou.

PÍSEČNÁ (Frýdek-Místek)

Tříčlenný Výbor neřešil v roce 2009 žádné problémy s postavením národnostních menšin v obci. Žádné jejich žádosti na zastupitelstvo ani na starostu obce nebyly vzneseny.

PÍSEK (Frýdek-Místek)

Tříčlenný Výbor byl zřízen v roce 2006.

PRAHA 8

Komise Rady pro národnostní menšiny byla ustavena po komunálních volbách v roce 2006. Zabývá se mapováním situace především v romské komunitě ve vztahu k majoritě. Napomáhá řešení v problematických lokalitách, shromažďuje podněty od občanů z majority i z národnostních menšin a zabývá se jimi. Předává je pro případná řešení odborným pracovníkům Úřadu městské části, případně městské policii a dalším orgánům. Komise je poradním orgánem Rady a má za úkol informovat ji o případných krizových situacích, které by měly větší vliv na život tamních obyvatel. Taková situace během činnosti Komise nenastala a situace národnostních menšin na území městské části nevykazuje žádné závažnější problémy.

ROPICE (Frýdek-Místek)⁵¹

Výbor se v roce 2009 zabýval problematikou národnostního školství a prosazováním dvojjazyčných tabulí na vjezdu a výjezdu z obce.

ROUDNO (Bruntál)

Výbor byl založen před rokem 2009, věnoval se problematice soužití obyvatel v obci.

RUDNÁ POD PRADĚDEM (Bruntál)

Výbor byl v roce 2009 připraven věnovat se dle potřeby problémům menšin. Ty však žádné nebyly.

ŘEKA (Frýdek-Místek)

Výbor byl zřízen již v roce 2006. Skládá se ze dvou členů, kteří spolupracují s PZKO, jsou ve spojení též s *Kongresem Poláků*.

SMILOVICE (Frýdek-Místek)

Je zřízen a věnoval se problematice dvojjazyčných nápisů - označení obce (vjezd a výjezd). Úzce spolupracuje s MK PZKO, kde působí taneční a divadelní soubor.

SOKOLOV

V roce 2009 (i nadále) působil na Městském úřadě koordinátor pro komunitní plánování sociálních služeb a pro národnostní menšiny. Zvláštní orgán obce (rada, Výbor) ustanoven nebyl.

STARÁ VES (Bruntál)

Výbor byl ustanoven v roce 2009, jeho předsedou je člen zastupitelstva.

⁵¹ Starostka obce se nevyjádřila, pouze předseda Výboru.

STARÁ ČERVENÁ VODA (Jeseník)

V obci byl Výbor ustaven po komunálních volbách v roce 2006, a to zejména z důvodu, že celkový počet členů jiných národností dosáhl procentuálního počtu, kdy se tyto zřizují. Vzhledem k různorodosti příslušníků menšin a jejich malému počtu dle jednotlivých národností, nevyvíjejí jednotlivé národnostní skupiny v obci jakoukoli organizovanou činnost, ani nebyly vznášeny jakékoliv požadavky směrem k obci.

STARÁ VODA (Cheb)

Výbor byl v obci ustaven 8. listopadu 2006 tak, jak ukládá zákon.⁵² V obci bylo při posledním sčítání lidu 10,5% občanů slovenské národnosti. Tito však zde žijí již desítky let a necítí se být národnostní menšinou,⁵³ z toho vyplývá také fakt, že Výbor neřešil žádné požadavky ani jiná témata problémů života národnostních menšin.

STONAVA (Karviná)

V uplynulém období se pětičlenný Výbor zabýval kontrolou dvoujazyčných nápisů a společensko-kulturními akcemi polské menšiny v obci.

STRÍTEŽ (Frýdek-Místek)

Viz Zpráva za rok 2008.

TĚRLICKO (Karviná)

Předsedkyní Výboru je členka zastupitelstva, ředitelka místní ZŠ a MŠ s polským vyučovacím jazykem, členy pak zástupci společenských organizací národnostních menšin. Věnoval se dvojjazyčným nápisům, dotační politice a národnostnímu školství.

Atmosféra v obci ohledně národnostních menšin je dobrá. Jsou uznávána práva týkající se rozvoje vlastní kultury, přijímání a rozšiřování informací v mateřském jazyce, sdružování v národnostních sdruženích, práva na vzdělání v polském jazyce a práva účasti na řešení věcí jich se týkajících. Většina názvů budov státních orgánů je i v jazyce polské menšiny.

TŘANOVICE (Frýdek-Místek)

Výbor byl založen v roce 2006. V roce 2009 se věnoval otázkám zavedení dvojjazyčných vjezdových a výjezdových dopravních značek v obvodu obce. Sešel se jedenkrát, instalace dvojjazyčných dopravních značek jím byla schválena a zastupitelstvo věc vzalo na vědomí.

TŘINEC (Frýdek-Místek)

Viz Zpráva za rok 2007.

VEJPRTY (Chomutov)

Výbor byl ve městě ustanoven už v roce 2007. Měl zpracovanou koncepci, která se vzhledem k rozložení národnostních menšin nejvíce zaměřila na romskou národnostní menšinu. V rámci možností byla podporována vzájemná informovanost a osvětová činnost mezi majoritou a romskou národnostní menšinou. Byla podpořena zejména vzájemná tolerance.

VENDRYNĚ (Frýdek-Místek)

V obci působí pětičlenný Výbor již od roku 2002. Jsou v něm zastoupeny národnosti - česká, slovenská (vždy jeden člen), polská (tři členové). Scházel se jednou za dva měsíce, když nastala potřeba, tak i víckrát. V loňském roce se sešel sedmkrát. Pracoval na základě vlastního plánu, který vycházel z ustanovení Charty.

⁵² Podle starostky má Výbor smysl, pokud řeší problémy menšin a hlavně má co řešit. Bylo by vhodné uvažovat o změně zákona o obcích. Příkladem může být právě obec, kdy občan se necítí být menšinou už proto, že zde žije desítky let a je to jeho domov. Výsledkem je formální ustavení Výboru, jenž musí být formálně administrován, při minimálním personálním obsazení hlavně u malých obcí je to pouhé zdržování od jiných aktivit.

⁵³ Pozn. předkl. – s výjimkou sčítání lidu, domů a bytů.

Úkoly, kterými se zabýval: instalace dvojjazyčných nápisů a označení ve smyslu § 29 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích; úprava tabulí označujících vjezd a výjezd z obce – novela vyhlášky č. 30/2001 Sb., kterou se provádějí pravidla silničního provozu na pozemních komunikacích; překlad části internetových stránek obce do jazyka národnostních menšin; formou přednášek pro širokou veřejnost seznamoval občany s národnostní problematikou; koordinoval spolupráci mezi národnostně orientovanými spolky (*PZKO, Beskid Śląski, Macierz Szkolna*) a vedením obce; zabýval se problematikou národnostního školství.

VINTÍŘOV (Sokolov)

V obci je ustaven pětičlenný Výbor (dva Romové, po jednom zástupce německé, polské a slovenské menšiny). Řídí jej člen zastupitelstva. Výbor se schází podle potřeby a zabývá se vesměs záležitostmi kultury v obci, protože jiné problémy v průběhu roku nenastaly.

VLČICE (Jeseník)

Výbor byl ustanoven v roce 2007, v roce 2009 neřešil žádnou agendu. Funkce terénního pracovníka (zřízená rovněž v roce 2007) byla ke konci roku 2008 zrušena. V roce 2009 se z obce odstěhovalo 19 romských občanů, ale trvalý pobyt jim zde zůstal.

ZLATÉ HORY (Jeseník)

Výbor, jenž byl založen v roce 2006, je tříčlenný, předseda je členem Zastupitelstva města a členy jsou zástupce řecké a romské menšiny.

2. Jaká byla v roce 2009 spolupráce obce popř. výboru pro národnostní menšiny (rady / jiného orgánu) s organizacemi příslušníků národnostních menšin?

ALBRECHTICE

Spolupráce s organizacemi polské menšiny byla na dobré úrovni. Jedná se o spolupráci s *MS PZKO, Macierz Szkolna* (Rodičovské sdružení). Obec jim vychází vstříc při organizování svých kulturních nebo osvětových aktivit.

BRNO - KOHOUTOVICE

Výbor oslovuje jednotlivé zástupce národnostních menšin s nabídkou, aby vystoupili v rámci pravidelných přednášek jím organizovaných. Téma nechává na přednášejícím. V roce 2009 pozvání na přednášku přijali zástupci bulharské, polské, slovenské a maďarské menšiny. Se všemi byla bezproblémová komunikace a někteří byli pozvaní opakovaně.

BRNO – ŘEČKOVICE A MOKRÁ HORA

Výbor neměl problémy s navázáním kontaktů a další spolupráce s představiteli národnostních menšin, s výjimkou brněnských romských folklorních skupin, které neměly zájem o spolupráci. Aby získal pro *Folklorní odpoledne* jejich zástupce, byl nucen obrátit se na mimobrněnské organizace. Zájem o účast projevilo *Společenství Romů na Moravě* se sídlem v Olomouci. Představitelé této organizace vyšli vstříc a do Brna vyslali dětský soubor.

BUKOVEC

Spolupráce byla bez problémů. Obec podporuje zejména aktivity ZŠ s polským jazykem vyučovacím, jejímž je zřizovatelem. *MS PZKO* je zvána na kulturní akce obce, např. *Plackový festival - den obce* apod., kterého se aktivně účastní.

BYSTRICE

Příslušníci národnostních menšin sehrávají v obci významnou úlohu. Kromě typicky národnostních organizací jako jsou *PZKO* (500 členů, aktivní suborganizace např. *Klub kobiet, Klub Seniora*) nebo *Macierz Szkolna* tvoří příslušníci národnostních menšin významné

procento dalších neziskových organizací, spolků, sdružení a církví. Z pohledu obce a Výboru je spolupráce velmi dobrá.

ČESKÝ TĚŠÍN

Spolupráce Výboru s organizacemi příslušníků národnostních menšin byla v roce 2009 dobrá, neboť prostřednictvím jeho členů je zde přímá návaznost zejména na *PZKO* a *Kongres Poláků* v ČR. Předseda *Kongresu Poláků* v ČR na zasedání Výboru prezentoval projekt přednášek na téma *Multikulturní tradice Těšínského Slezska v historických aspektech s dopadem na současnost*. Členové Výboru hodnotili projekt jako velmi přínosný a doporučili pokračovat v jeho realizaci a přednáškách na ZŠ a SŠ.

DOLNÍ LOMNÁ

Spolupráce s *MS PZKO* na kulturních a společenských akcích pořádaných v obci je velmi dobrá.

DOLNÍ POUSTEVNA

Zástupci města se účastní akcí, jež pořádají příslušníci menšin, které na jeho území žijí, ať se jedná o vietnamské spoluobčany nebo občany německé národnosti v rámci příhraniční spolupráce.

HNOJNÍK

MS PZKO spolupracuje a zúčastňuje se společenských akcí pořádaných obcí, jako např. *Hnojnické odpoledne*, *Hnojfest* a jiné kulturní akce. Vzájemná informovanost mezi Výborem a příslušníky polské menšiny probíhá prostřednictvím předsedy *MS PZKO*, který je zároveň členem Výboru.

HORNÍ SUCHÁ

Obec tradičně velmi dobře spolupracuje s organizacemi polské národnostní menšiny. Maďarská a slovenská menšina a romská komunita nemají v obci vlastní organizace ani sdružení. Pokud takové organizace jsou, Výbor o nich nemá žádné informace a tyto organizace neprojevují žádnou aktivitu.

HRÁDEK

V roce 2009 byla spolupráce obce i Výboru s organizací příslušníků národnostní menšiny (*PZKO*) na vynikající úrovni. Výbor je složen pouze z příslušníků polské menšiny. Obec s *PZKO* úzce spolupracuje, spolupřádá několik sportovních akcí (*Běh Hrádkem*, *Novoroční turnaj ve stolním tenisu*, *Mikulášský šachový turnaj*). Představitelé *PZKO* jsou zváni i na všechny oficiální společenské akce pořádané obcí i na některé další, pořádané např. *Svazem dobrovolných hasičů*. *PZKO* poskytl pro potřeby obce svoji budovu (konala se tam i dvě zasedání obecního zastupitelstva).

CHEB

Komise v roce 2009 spolupracovala a spolupracuje s romskými sdruženími (*Laco jilo Cheb*, *Křesťanské sdružení Sintů a Romů Cheb* a *Rada romských organizací Cheb*). Spolupráci s těmito organizacemi lze hodnotit jako velice dobrou. Dále komise spolupracuje se sdružením *Khamoro Chodov* (předseda této organizace, je zároveň členem komise, kde zasedá za sdružení *Rada romských organizací Cheb*), jejímž je členem a která ho také do komise navrhla. Spolupracuje rovněž se zástupci německé menšiny sdruženými v Chebu ve *Společnosti Balthazara Neumanna*. Nově se připravuje navázání spolupráce se zástupci maďarské menšiny; představitel této skupiny se sám ozval a požádal o možnost zúčastnit se jednání komise v únoru 2010 v Chebu, s tím, že předloží, kolik příslušníků této menšiny v Chebu žije, co by mohli veřejnosti nabídnout, tak aby se zviditelnili (kulturní a gastronomické akce). Vedle toho spolupracuje též s vietnamskými sdruženími při centrech *Svatý Kříž* a tržnice *Dragoun* (účast na buddhistických obřadech, oslavách *Svátků podzimu* - vietnamská obdoba svátku dne dětí a Lunárního nového roku). Zástupci komise a vietnamské menšiny se také zúčastnili krajského

Dne národnostních menšin pořádaného v říjnu 2009 v Karlových Varech. Rovněž spolupráce se zástupci Vietnamců je dobrá. Společně se nyní hledají způsoby, jak v tomto směru udělat ještě více. S představiteli komunity Mongolů komise spolupracovala pouze při zajištění jazykových kursů češtiny. Mongolové sami zatím o větší spolupráci ve smyslu prezentace své kultury navenek nemají - většinou se potýkají s existenčními problémy - obava z možné ztráty zaměstnání a návratu do vlasti. Vzhledem k tomu, že děti těchto Mongolů se tu již sžily, navštěvují české školy a většina z nich chce dále studovat, rodiny se zde chtějí usadit trvale. Do budoucna možnou spolupráci nejen nevylučují, ale vítají.

Hodnocení situace menšinových komunit, jejich potřeb a zájmů (konkrétně šlo o skupiny Vietnamců a Mongolů) bylo také na podzim 2009 součástí sociologického průzkumu a dotazníkového šetření (agentura *Agora Praha*) v rámci přípravy nové verze Komunitního plánu sociálních služeb na území města pro příští období.

Komunitní centrum pro národnostní menšiny: dle původního záměru podpořeného komisí mělo být centrum vybudováno v rekonstruovaném objektu. Vzhledem k vysokým nákladům, které si rekonstrukce dožívacího objektu patrně vyžádá a vzhledem k tomu, že finanční podporu z projektů zaměřených na sociální začleňování lze čerpat výhradně na sociální služby dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (a komunitní centrum jako takové tento charakter nemá), došlo k přehodnocení původního záměru. V současné době záměr předpokládá změnu využití objektu jako celku a na přebudování na centrum sociálních služeb. Ze strany zástupců menšin o vybudování takového centra zájem je, komise na svém zasedání v lednu 2010 jednomyslně deklarovala poskytnutí pomoci při vyhledání a úpravách vhodných prostor na území města.

JABLUNKOV

Spolupráce se týká dvou organizací polské menšiny (*MK PZKO* a *Macierz Szkolna*). V roce 2009 byla tato spolupráce na dobré úrovni. Faktickým důkazem je do značné míry výčet aktivit organizací polské menšiny a finanční podpora obce těchto organizací (viz příloha 11).

JAROMĚŘ-JOSEFOV

Ve městě je jedna organizace příslušníků národnostních menšin, občanské sdružení *Soužití - Jaroměř*. Působí zde i *Diakonie ČCE - středisko Milíčův dům*.

JEVIŠOVKA

Obec spolupracuje se *Sdružením občanů chorvatské národnosti* a *Spolkem Slováků z Bulharska*. Vedení obce společně se *Sdružením občanů chorvatské národnosti* uspořádalo dne 6. září 18. *Den moravských Chorvatů* za přispění resortu kultury a Chorvatského velvyslanectví v ČR.

JOSEFŮV DŮL

Obec poskytuje *Svazu Němců v Josefově Dole* prostory, aby se měl kde scházet jejich výbor. Spolupracuje též se starousedlíky německé národnosti při zřizování muzea.

KLÁŠTEREC NAD OHŘÍ

Výbor se při své činnosti řídil Plánem práce pro rok 2009, kdy organizoval setkání rodáků a bývalých občanů města a okolí německé národnosti (2x ročně) a podporuje aktivně spolupráci ZUŠ s *Jugendblasorchester Kleines Erzgebirge* z Oederanu (společné koncerty a partnerská secvičování skladeb v obou lokalitách, a tak i praktická výuka německého a českého jazyka).

KOŠAŘSKA

Spolupráce obce s organizací příslušníků polské menšiny byla velmi dobrá, obec již druhým rokem spolupracuje na základě dohody o spolupráci v oblasti kultury a sportu s polskou obcí *Rajcza*. Místní skupina *PZKO*, do které je organizována zdejší polská menšina, velmi úzce spolupracovala při plnění výše uvedené dohody. Problémy v roce 2009 nebyly žádné.

KRAJKOVÁ

V obci žádné organizace národnostních menšin nepracují.

KRASLICE

Spolupráci s menšinami lze hodnotit jako dobrou. Spolupráce s německou menšinou byla dobrá už vzhledem k bohatému kulturnímu programu *Kulturního sdružení občanů ČR německé národnosti*. Spolupráce s romskou komunitou byla také v pořádku. Vietnamská komunita se do činnosti Výboru vůbec nezapojila.

KRAVAŘE

Viz Zpráva za rok 2008.

MALÁ ŠTÁHLE

Nejsou problémy.

MĚROVICE NAD HANOU

V průběhu volebního období 2006-2010 se změnil poměr dětí navštěvujících ZŠ ve prospěch dětí hlásících se k jiné národnosti. Na základě tohoto vývoje ZŠ zřizuje post romské poradkyně, družinu a rozšířil se počet pedagogických pracovníků. Tyto kroky mají vést ke zvýšení vzdělanosti dětí. Bohužel tyto kroky se mívají účinkem. Děti nemají v domácím prostředí podporu rodičů ke vzdělání a na základě nezájmu jsou zbylé děti zpožděny ve vzdělanosti. Rodiče uvažují o změně docházky na jinou školu, která zajistí potřebné vzdělání.

MIKULÁŠOVICE

V roce 2009 proběhla opět informační kampaň o možnosti národnostních menšin obracet se s problémy, požadavky a návrhy na Výbor či na oddělení vnitřních věcí a sociální péče Městského úřadu.

MOSTY U JABLUNKOVA

Dobrá, bez problémů.

NÁVSÍ

Organizacemi příslušníků národnostních menšin, působícími na území naší obce, jsou především dvě MS PZKO, jedna v centru Návsí (přes 300 členů), a druhá v osadě Návsí-Jasení (cca 80 členů). Spolupráci ze strany obce s těmito organizacemi lze charakterizovat jako poměrně intenzivní. Podněty a požadavky představitelů těchto organizací jsou brány v potaz při výkonu samostatné působnosti obce, v patnáctičlenném Zastupitelstvu obce jsou i příslušníci polské menšiny. Vedení obce se dle svých časových možností zúčastňuje akcí pořádaných výše uvedenými organizacemi (koncerty, výstavy, společenské akce, folklorní či ochotnická představení apod.).

NEJDEK

Byly projednány písemné žádosti *Obce Slováků* a *Svazu Němců - region Cheb* o poskytnutí finančního příspěvku, Výbor se podílel na organizaci akce *Německo-evropského vzdělávacího institutu* ve Wiesbadenu s názvem *Setkání a porozumění*, ve spolupráci s městem a občanským sdružením *JoN Nejdek* (seminář v Nejdku spojený s prohlídkou města). Výbor rovněž podpořil znovuoobnovení romského občanského sdružení *Lačo Džives*. V rámci prevence kriminality též spolupracoval s Městskou policií. Jednání Výboru jsou veřejná.

NÝDEK

Obec spolupracovala s MS PZKO v Nýdku. Její představitelé se pravidelně účastnili akcí pořádaných touto organizací.

ORLOVÁ

Každoročně se připravuje *Festival národnostních kultur* (třetí ročník), na němž se podílejí příslušníci národnostních menšin. Spolupráce města a Výboru je velmi dobrá. Město se podílí i finančně na zdanění festivalu, organizačně pomáhá s přípravou. Průvod s vlajkami ulicemi města je velmi působivý, zástupci menšin (polské, slovenské a romské) se prezentují zvyklostmi své menšiny. Kulturní vystoupení souborů je náročné a pestré. Záštitu nad festivalem přijal ministr kultury Václav Riedlbauch, finanční dar věnoval senátor Radek Sušil. Pozvání přijali starostové a primátoři okolních měst a obcí, zástupci spřátelených měst Polska a Švýcarska.

PETROVICE U KARVINÉ

V roce 2009 byl vztah obce s organizacemi, ve kterých se sdružují příslušníci polské menšiny, velmi dobrý. Jedná se o dvě společenské organizace, a to *PZKO* Petrovice u Karviné a Dolní Marklovice. Skupiny vyvíjejí svoji činnost v objektech patřících obci, kde obec zajišťuje a hradí údržbu objektů, organizace si hradí provozní náklady.

PÍSEČNÁ

Každoročně pořádá polská menšina (sdružená v *PZKO*) ples. Soužití všech občanů je v obci dobré a vycházejí si vzájemně vstřícně.

PRAHA 8

S romskými občanskými sdruženími je městská část v kontaktu již od roku 2007, ale konkrétní spolupráci se zabývají odborní pracovníci úřadu. O jejich postupu Komise podávají zprávy prostřednictvím jejího tajemníka.

ROPICE

Spolupráce Výboru s *MS PZKO* a *Macierzą szkolną* je na velmi dobré úrovni. Jedná se o spolupráci při organizování plesů, akcí ZŠ a MŠ. Obec spolupracuje s pořádáním akcí *PZKO* a umožňuje zpřístupnění prostor k různým aktivitám.

ROUDNO

Spolupráce byla dobrá, uskutečnilo se setkání obyvatel, nedochází k problémům, jde zejména o Slováky, kteří jsou zde již starousedlíky.

ŘEKA

Spolupráce obce a Výboru s *MS PZKO* se rozvíjí v duchu Charty a jejich spolupráce je hodnocena jako velmi dobrá. Jako příklad dobré praxe lze uvést kulturní akci *Majáles*, který organizoval obecní úřad za spolupráce všech aktivních sdružení, hradil kulturní program a veškeré náklady spojené s touto akcí. Na programu, domácí kuchyni a stánkovém prodeji se podílela sdružení, s tím, že výtěžek z akce putoval do pokladen složkám na jejich činnost a organizační výdaje. Tato akce byla hodnocena sdruženími i *MS PZKO* jako velmi dobrá.

SMILOVICE

Místní knihovna ve spolupráci s *Kongresem Poláků* připravila besedu pro žáky 4. a 5. třídy ZŠ na téma *Historie Slezska a menšiny*. Místní knihovna má ve svém fondu 2 651 knih v polštině a zajišťuje výměnné soubory nových knih z jiné knihovny v tomto jazyce.

SOKOLOV

Přestože ve městě není ustanoven zvláštní orgán pro záležitosti národnostních menšin, mohou organizace jejich příslušníků, jež mají zájem o spolupráci s městem, komunikovat jak se zastupiteli a radními (popř. ostatními komisemi a výbory), tak přímo s odborníky na odvětvových odborech, kterých se konkrétní sociální problém příslušníků národnostních menšin týká.

STONAVA

Spolupráce Výboru a obce je již řadu let na velmi dobré úrovni. Zejména je rozšířená kulturní činnost. Pěvecký sbor, který zpívá rovněž polské písně, se schází pravidelně v Domě PZKO ve Stonavě. Jsou realizovány různé kulturní akce v polštině.

STRÍTEŽ

Viz Zpráva za rok 2008.

TĚRLICKO

Byla dobrá. Byl splněn požadavek organizací na zavedení dvojjazyčných nápisů v obci. Bohužel tabule u vjezdu a výjezdu z obce byly v krátké době poničeny a následně odcizeny. V současné době to řeší Policie ČR.

Spolupráci obce a především Výboru s příslušníky národnostních menšin hodnotí Výbor jako velmi dobrou. Zástupci a organizace národnostní menšiny aktivně působí v oblasti osvěty, kultury, v obecním tisku a společenském životě obce.

Konkrétní činnosti výboru: Koordinace práce zájmových organizací v Těrlicku (3 kluby PZKO, *Malice školská*, *Klub Mladých*, *Klub žen*, *Harcerstvo polské v ČR*), vypracovávání projektů pro získání dotací na činnost zájmových organizací, problematika národnostního školství, pomoc při spolupráci obce s obcí v Polsku – Chybie.

TŘANOVICE

Spolupráce s místním sdružením PZKO byla velmi dobrá, návrhy členů a výboru PZKO byly jen běžně konzultovány s členy Výboru a dále řešeny. Předsedkyně Výboru byla pravidelně zvána na setkání a schůze členů PZKO. Členové PZKO se rovněž již léta aktivně podílejí na organizaci a zajištění kulturních akcí v obci (*Dożynki*, ples, pout' aj.) Rovněž spolupráce se ZŠ s polským jazykem vyučovacím J. Kubisza v Hnojníku probíhá bez problémů.

TŘINEC⁵⁴

V roce 2009 se ve městě konala již pošesté *Přehlídka národnostních menšin*, kdy se jednotlivé národnostní menšiny zviditelňují a představují občanům svou kulturu. Na akci se představují hudební skupiny, taneční soubory, jednotlivé komunity představují i typická jídla a nápoje i výrobky. Soubory jsou z Třince a blízkého okolí. V rámci 6. ročníku neobdrželo město žádnou podporu z dotačních programů pro aktivity příslušníků národnostních menšin žijících na území Moravskoslezského kraje, proto celá akce byla hrazena z rozpočtu města.

Akce má velký ohlas u občanů. Národnostní menšiny pořádají i své kulturní akce. Polská i slovenská menšina pořádá každoročně celou škálu akcí, každoročně připravuje setkání také řecká komunita ke státnímu svátku Řecka.

V roce 2009 byl ukončen proces slučování polských škol v Třinci (ul. Koperníkova a Nádražní), přejímající organizací se k 1. září stala ZŠ a MŠ s polským jazykem vyučovacím na Nádražní ulici. Předtím se uskutečnilo několik jednání s řediteli obou škol a s ředitelem české školy, na kterých se hledala možnost rekonstrukce některého podlaží 4. pavilonu v Koperníkově ulici na elokované pracoviště pro první stupeň polské ZŠ, aby malé děti z Terasy nemusely dojíždět do školy v ulici Nádražní, vzdálené dva km. Rodiče o možnost ponechat první stupeň na Terasě velmi stáli a město jim vyšlo vstříc. Po dosažení shody rada města schválila finanční prostředky na rekonstrukci, které dosáhly výše cca 3 560 000,- Kč. Kromě tří kmenových učeben byla zřízena počítačová učebna se zázemím, místnost pro družinu, sborovna a kabinet, některé učebny byly vybaveny novým nábytkem. K 30. září bylo na odloučeném pracovišti 32 žáků ve třech třídách, v budovách školy na Nádražní ulici s kapacitou 360 žáků bylo k 30. září 2009

⁵⁴ K informacím města Třinec vyjádřili nesouhlas zástupci polské národnostní menšiny vv Výboru pro spolupráci s orgány samosprávy. Text podle nich nebyl projednán výborem pro národnostní menšiny města. Kritika se týkala zejména referování o kauze sloučení škol ve Třinci a celkového snížení váhy polské menšiny a jejich práv.

evidováno 149 žáků v 9 třídách. Jen 16 žáků druhého stupně přešlo z polské ZŠ Koperníkova na polskou ZŠ Nádražní, 18 jich odešlo na jiné školy v regionu.

Rada města je přesvědčena, že záměr sloučit školy, který někteří představitelé občanů polské národnosti opakovaně označovali za pokus o násilnou likvidaci polské školy, byl rozumný od svého počátku, naopak jeho zpolitizování způsobilo společenskou a ekonomickou škodu.⁵⁵

Rada města se mimo to dne 23. září 2009 obrátila na sekretariát Rady se stížností na pasáže Zprávy za rok 2008 (str. 97, v kapitole 7, v textu zástupců polské menšiny v Radě; město je zde „nařčeno z hrubého porušení zákona o národnostních menšinách a školského zákona“). Rada se k tomu vyjadřuje takto: „V roce 2008 zasedalo zastupitelstvo sedmkrát, na každém zasedání dostali zastupitelé zprávy o činnosti Výboru za uplynulé období, tedy informaci o jeho činnosti. Do září nebyly vzneseny k jeho činnosti žádné připomínky. Záležitost dvojjazyčných názvů v Třinci se projednávala jen na dvou zasedáních, v září a prosinci roku 2008. Zastupitelé respektovali zákon o obcích, ve kterém je v § 29 odst. 2 uvedeno, že k zavedení dvojjazyčných názvů je třeba doporučení Výboru. Ten dosud usnesení, které by doporučovalo zavedení dvojjazyčných názvů, nepřijal. Vyjádření „Zastupitelstvu se vždy podařilo tuto záležitost smést ze stolu“ je z tohoto pohledu podle Rady města matoucí. Dále Rada města uvádí, že se místostarostka na prosincovém ani jiném zasedání zastupitelstva k dvojjazyčným nápisům vůbec nevyjadřovala, a tudíž nikoho neovlivňovala. Až po jednání zastupitelstva v prosinci v rozhovoru s novinářkou odpověděla na její dotaz.

Tvrzení autorů zprávy, že Igor Petrov rezignoval na funkci člena Rady města Třince kvůli věčným obstrukcím ve věci nápisů, Rada považuje za vlastní výklad autorů textu. Problematika dvojjazyčných názvů nebyla oficiálním důvodem k odstoupení pana Petrova z funkce člena rady města.“⁵⁶

VEJPRTY

Nejvíce s romskou menšinou spolupracuje ZŠ a Praktická škola Vejprty. Ze strany národnostní menšiny je poměrně velký zájem o studium na SŠ - Praktická škola, jež je dvouletá a je pro absolventy povinné školní docházky. Škola přijala ke studiu 15 žáků z romské menšiny. Spolupráce s příslušnými odbory Městského úřadu Kadaň nadále pokračuje.

VENDRYNĚ

Viz Zpráva za rok 2008.

VINTÍŘOV

Spolupráce obce s národnostními menšinami byla v roce 2009 dobrá a obec reagovala vždy na podněty, vzešlé od jednotlivých zástupců. Z iniciativy německé menšiny bylo uspořádáno v měsíci září 2009 setkání bývalých občanů zaniklé obce Lipnice, která patří do správního obvodu obce. Opět se v obci konaly romské zábavy v obecním kulturním zařízení a bez jakýchkoliv problémů. V říjnu byl uspořádán ve sportovní hale turnaj romské mládeže v kopané.

ZLATÉ HORY

Nejvýraznější menšinou je menšina řecká (aktivita: pravidelné taneční řecké večery spojené s ochutnávkou řeckých specialit, řecká menšina reprezentovala město kulturním vystoupením v partnerském městě Vodňany; v říjnu 2009 byl uspořádán *Řecký den* v ZŠ za účasti cca 300 dětí, byl zaměřen na historii Řecka, vystoupil soubor *Antigona*, byly podávány řecké speciality, vše

⁵⁵ Zástupci *Kongresu Poláků* protestují proti vyjádření města Třince na téma kauzy sloučení škol v Třinci. Vedení města celou akci připravovalo tajně bez konzultace s legitimními zástupci polské menšiny. Když se tito dožadovali informací, bylo jim vždy sděleno, že není o čem diskutovat, protože nic není ještě rozhodnuto. Když pak vedení města rozhodnutí učinilo, legitimním zástupcům polské menšiny bylo sděleno, že již není o čem diskutovat, jelikož je věc již odhlasována.

⁵⁶ Pozn. předkl. – uvedené podání bylo adresováno tři měsíce po schválení Zprávy vládou, nebylo tudíž možno již text měnit. Zastupitelé byli upozorněni na možnost vyjádřit se ke Zprávě v rámci meziresortního připomínkového řízení, neboť dokument je pravidelně zasílán k připomínkám též všem krajům. Moravskoslezský kraj vloni uplatnil v této fázi jednu připomínku, avšak netýkala se uvedeného textu.

za spolupráce výboru pro národnostní menšiny). Řecká obec, která byla založena v roce 2008, má 58 registrovaných členů. Výbor spolupracuje též se Slováky a Romy.

2a) příklady dobré praxe v roce 2009:

BYSTRICE

Vzájemná součinnost při organizování událostí (*Den obce Bystrice, Májová veselice, Mezinárodní svatojánský folklórní festival Bystrice-Bystrzyca 2009*), informování občanů o dvojjazyčných nápisech v obci (článek v Bystrickém informátoru, reportáž v kabelové televizi).

ČESKÝ TĚŠÍN

Jako každoročně se i v minulém roce uskutečnila řada akcí společně s městem Cieszyn, např. oslava *Svátku Tří bratří*, společné festivaly přes hranice – divadelní, hudební apod., dvakrát ročně se konají společná zasedání členů zastupitelstev obou měst.

HORNÍ SUCHÁ

Místní skupina *PZKO*, má 505 členů. Pracují v něm: Soubor písní a tanců *Suszanie* s kapelou, Smíšený pěvecký sbor *Sucha* s kabaretní skupinou, *Sportovní klub mini kopané*, *Klub žen*. Tato organizace již dlouhodobě spolupracuje s obcí na přípravě a realizaci obecních kulturních a společenských akcí, jako:

- Obecní ples, MDŽ, *Hornosušská pouť*, *Vítání léta*, to jsou již tradiční akce obce, při kterých pomáhají členové *MS PZKO*, učitelé místních základních škol (polské i české) a většinou tam vystupuje ze svým programem rovněž Soubor písní a tanců *Suszanie*.
- Obecní úřad a Soubor písní a tanců *Suszanie* pokračoval i v roce 2009 v tradici a zorganizoval v září přehlídku folklorních souborů s názvem *4. Fedrování s Folklorem 2009* s účastí souborů *Kunovjan*, *Šmykňa*, *Wolbromiacy* (Polsko), *Kamraci*, Kabaretní skupina souboru *Sucha*, *Köris* a *Suszanie*.
- *MS PZKO* pořádala v roce 2009 *Ples PZKO*, *Zabijačku*, *Wykopki*. Na tyto kulturní akce jsou zváni a účastní se jich občané obce, bez rozdílu na národnosti.
- *MS PZKO* rovněž dodržuje dvojjazyčnost. Označení jejich sídla je v jazyce českém a polském, plakáty na jejich kulturní akce jsou rovněž česko-polské.

Macierz Szkolna (Skupina Matice školské při ZŠ s polským vyučovacím jazykem) pořádala Školní ples a Zahradní slavnost.

Macierz Przedszkola (Skupina Matice školské při mateřské škole s polským vyučovacím jazykem) pořádá zahradní slavnost *Dzień Taty – Ognisko pożegnalne*, Karneval, *Dzień Dziadka i Babci*, *Dzień Matki* a Mikulášskou zábavu. V tomto roce zorganizovala i zájezd do Polska na tradiční *Kulig* – zimní radovánky spojené s jízdou na saních tažených koni.

Harcerstwo Polskie v Republice Czeskiej je organizace zaměřená na děti a mládež. Pořádají výlety za poznáním, soutěže a hry.

KLÁŠTEREC NAD OHŘÍ

Podpora organizace *Romského festivalu* od roku 2006 jako ukázky kultury a kulturního dědictví v Evropě, vždy se představil v nejlepším světle a bořil některé předsudky spoluobčanů o rasové nesnášenlivosti. Potvrdil základní myšlenku soužití, že se musí začít od samotné romské menšiny a osobností romského původu, jež určují směr vývoje a integritu vzájemného soužití.

Spolupráce v rámci Internacionálního programu na odkrývání bílých míst v historii ČR spolu se studenty Gymnázia a SOŠ a *Krajanského sdružení rodáků města Klášterce nad Ohří*, kteří hledali odpovědi na otázky rozvoje a historie posledních 60 let města.

Spolupráce rovněž se ZŠ praktickou Vejprty, která má zřízené *Komunitní centrum pro výchovu romské menšiny* a formou terénních pracovníků ovlivňuje jejich proces začleňování

do společnosti. Město navázalo kontakty s občanským sdružením *Naděje*, které provozuje od 1. července 2009 Azylový dům v klášterci nad Ohří.

Záchrana kulturní památky města, varhan v kostele Nejsvětější Trojice z roku 1653, kde mimo liturgické bohoslužby probíhají pravidelná vystoupení a koncerty ZUŠ, předních umělců. Vyhlášenou sbírku na opravu varhan finančně podporují i Krajská sdružení rodáků, občané i město. Zastupitelstvo podpořilo opravu elektroinstalace kostela.

KOBYLÁ NAD VIDNAVKOU

Obec spolupracuje s Krajským úřadem Olomouckého kraje, *Společenstvím Romů na Moravě*, kde pracoval terénní pracovník, v ZŠ pracuje asistentka pedagoga, i v MŠ je zajištěno doučování.

KRAVAŘE

Finanční podpora činnosti *Klubu přátel Německa*, město poskytlo i prostory k setkávání a organizování akcí pro členy i pro širokou veřejnost, na převážné většině jeho akcí byli zastoupeni představitelé města, což umožnilo a podpořilo jejich propagaci i osvětu.

MOSTY U JABLUNKOVA

Mostecké léto 2009, bál Gorolski, společná vystoupení souborů *Slezan a Przełęcz*, lyžařské závody *Beskydská lyže*.

NÁVSÍ

České dráhy zařídily v roce 2009 dvojjazyčné označení železniční stanice (Návší/Nawsie).

PETROVICE U KARVINÉ

Každoročně se podporuje z rozpočtu obce činnost obou organizací *PZKO*; obě mají sídla v objektech, které vlastní obec Petrovice u Karviné, ta se podílí na jejich údržbě. Společná setkání s polskými partnery se konají v rámci *Obecní slavnosti* každoročně, a to na počest podpisu Smlouvy o příhraniční spolupráci obcí Petrovice u Karviné a polského Godowa, v roce 2009 to bylo již popatnácté. Žádné problémy v roce 2009 nebyly. Příkladem dobré praxe je např. pravidelná osobní účast starosty obce na výročních schůzích a na dalších společenských akcích pořádaných *MS PZKO* v obci.

STARÁ VES

Aktivní zapojení příslušníků slovenské menšiny s ostatními spoluobčany při účasti na společenských akcích, které pořádá obec a její složky. Obec tyto aktivity finančně podporuje. V roce 2009 obec k rozvoji kulturního dění v obci nevyužila žádného dotačního titulu, vyčleňuje na jejich konání finance přímo v obecním rozpočtu (např. při tradičním *Masopustním průvodu* obec zajistí hudbu, povoz s koňmi, pronájem kina, občerstvení atd.).

STRÍTEŽ

Ples polských škol, společná kulturní akce v obci Jaworze (Polsko), pěvecká soutěž *Rozvíjej se poupátko*.

VENDRYNĚ

Vedení obce operativně reaguje na usnesení Výboru a v co nejkratším termínu je realizuje, dodržování dvojjazyčnosti na akcích pořádaných obcí, zlepšování vzájemného soužití polské menšiny s většinovou částí obyvatelstva obce tak, aby bylo bezkonfliktní, vycházelo ze vzájemného porozumění, tolerance a pochopení, v obecních novinách se pravidelně uveřejňují články v menšinovém jazyce. Obec podporuje aktivity spojené s činností národnostní menšiny, jsou to akce tradiční, organizované každoročně. Vedení obce se těchto akcí zúčastňuje, pracovníci obecního úřadu jsou schopni se ve většině případů vyjadřovat v menšinovém jazyce, když toto situace vyžaduje.

ZLATÉ HORY

Spolupráce s partnerskými městy (Vodňany, Glucholazy, Ketrzyn), účast na akcích pořádaných městem (*Zlaté dny*).

2b) problémy v roce 2009:

BYSTRICE

Poškození a likvidace dvojjazyčného značení při vjezdech do obce.

KOBYLÁ NAD VIDNAVKOU

Stále se opakující špatná docházka dětí do školy související mj. s dojížděním mimo obec, stanoven soudní dohled na děti.

NÁVSÍ

I nadále přetrvává problém zavádění dvojjazyčných česko-polských označení ulic a veřejných budov na území obce (ve smyslu příslušných právních předpisů; tento požadavek byl postulován Výborem již před několika lety). Dvojjazyčné značení má v současné době pouze budova obecního úřadu (*Urząd Gminny*) a místního stavebního úřadu (*Urząd Budowlany*), dvojjazyčně je označena také úřední deska (*Tablica Urzędowa*), ostatní označení stále chybí.

STARÁ VES

Problémem slovenských spoluobčanů v obci je, že nemají zájem se samostatně projevovat a vytvářet spolkovou činnost.

VENDRYNĚ

Občasné poškození polských nápisů a označení, především dopravních značek obce při vjezdu a výjezdu z obce.

3. Jakým způsobem obec finančně podporovala v roce 2009 organizace / aktivity národnostních menšin (prostřednictvím zvláštního dotačního titulu v rozpočtu, v rámci jiných dotačních programů, ad hoc podporou jednotlivých akcí, popř. jinak)?

Podpora ze strany obcí ukazuje na zřetelný nárůst u polských a multikulturních projektů ve srovnání s rokem 2008, přičemž je vyšší i celkový počet projektů (112, z toho 84 se týkalo právě podpory polským organizacím). Tato situace ilustruje poměrně výjimečné postavení polské menšiny v ČR, odrážející její teritoriální příslušnost. Konkrétní podpora jednotlivých projektů je uvedena v příloze 11.

4. Jaké zkušenosti má obec s implementací Charty?⁵⁷

ALBRECHTICE

Po počátečních potížích v roce 2007, kdy se vyskytly negativní jevy, a to zamalování polských nápisů, se již tyto nevyskytují. Byla provedena výměna dopravních značek „Obec v jazyce národnostní menšiny“ a „Konec obce v jazyce národnostní menšiny“ tak, jak to ukládá vyhláška č. 91/2009 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva dopravy ČR č. 30/2001 Sb. Nedořešená je otázka označení železniční zastávky v obci.

BERNARTICE U TRUTNOVA

Zkušenost s implementací Charty je v obci zatím ve stadiu studia Výboru, který se jejími články zabývá na svých schůzkách a seznamuje se svými závěry vedení obce a její zastupitelstvo.

BRNO-ŘEČKOVICE-MOKRÁ HORA

Výbor se otázkou implementace Charty jazyků nebyl nucen zabývat, protože národnostní menšina Moravanů hovoří českým jazykem.⁵⁸

BYSTRICE

Dokument je vnímán spíše jako nástroj podpory dlouhodobého soužití občanů.

ČESKÝ TĚŠÍN

Otázkou provádění Charty se Výbor opakovaně zabýval a to zejména v návaznosti na § 29, odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích. Značná část zaměstnanců včetně vedení města je schopna komunikovat v jazyce polské menšiny. Stejně jako v roce minulém, je však nutno konstatovat, že nadále chybí větší osvěta a propagace Charty ve vztahu k žákům, studentům a občanům.

DOLNÍ LOMNÁ

Výbor schválil zavedení dvojjazyčných názvů a označení. Doporučuje prostřednictvím obecního úřadu určit konkrétně pozemky, na nichž budou tabule stát, rozměry tabulí, konkrétní názvy částí obce a počet tabulí. Po vydání stavebního povolení budou osloveny firmy, jež toto budou realizovat.

HNOJNÍK

V obci je umožněno předškolní a základní vzdělávání v jazyce národnostní menšiny. Výbor se domnívá, že v rámci základního vzdělávání není kladen důraz na výuku regionálních dějin.

HORNÍ LOMNÁ

Češi a Poláci žijí v obci vedle sebe v klidu, bez národnostních rozepří, respektují se, nedochází k poškozování dvojjazyčných nápisů, ani nejsou v obci menšinou požadovány.

⁵⁷ Žádné zkušenosti nemají Abertamy, Bělá pod Pradědem, Bílá, Bílá Voda, Bochov, Božíčany, MČ Brno-Kohoutovice, Bublava, Dasnice, Desná, Dívčí Hrad, Dolní Dvořiště, Dolní Poustevna, Doubrava, Dubenec, Frymburk, Habartov, Hora svaté Kateřiny, Horní Maršov, Chbany, Chlum svaté Maří, Jáchymov, Jevišovka, Jindřichovice, Jiřetín pod Jedlovou, Jiříkov, Jívka, Katusice, Královské Poříčí, Krásná, Krásno, Krásný Dvůr, Křišťanovice, Kytlice, Lampertice, Lenora, Lesná, Lipno nad Vltavou, Lipová, Loket, Lomnice, Loučovice, Luby, Malonty, Merklín, Měrovice nad Hanou, Mikulášovice, Milotice nad Opavou, Mírová, Nejdek, Nepomyšl, Nové Sedlo, Nový Kostel, Oborná, Oloví, Písečná, Plesná, Potůčky, MČ Praha 5, Přední Výtoň, Přepychy, Rotava, Rovná, Rozvadov, Rožmberk nad Vltavou, Skorošice, Spomyšl, Stanovice, Staré Křečany, Světlík, Šluknov, Vápenná, Velká Kraš, Veliká Ves, Velké Kunětice, Vělopolí, Vidnava, Vilémov (uvádí výuku němčiny jako nepovinného předmětu), Vintířov (obec pouze vyjádřila obavu, že některé jazyky se vytrácejí ze života), Vysoká Pec a Žaclěb. Obce Malá Štáhle a Šabina Chartu nepovažuje za její problém, dobré zkušenosti deklaruje Aš a Bukovec, nevyjádřily se Branná, Dolní Nivy, Hodov, Horní Blatná, Horní Suchá, Horní Tošanovice, Hrabětice, Hradec-Nová Ves, Jindřichovice pod Smrkem, Josefův Důl, Kaceřov, Kobylá nad Vidnavkou, Komorní Lhotka, Kružberk, Kryštofovo Údolí, Libavské údolí, Milíkov, Mirkovice, Nová Pec, Nová Ves, Oloví, Písečná, Přehýšov, Roudno, Rudná pod Pradědem, Sedloňov, Sokolov, Stará Červená Voda, Staré Sedlo, Svatava, Těrlícko, Tisová, Třebom, Velká Štáhle, Velký Karlov, Vlčice, Vřesová a Zbytiny.

Stejně údaje jako v loňském roce zaslala obec Bocanovice a město Zlaté Hory.

⁵⁸ Pozn. předkl. - Výbor tímto spontánně popírá u této komunity významný atribut národnostní menšiny a implicitně dokládá spornost existence moravské národnosti.

HRÁDEK

Zkušenosti s implementací Charty jsou dobré. Koncem roku 2009 byly instalovány nové dvojjazyčné tabule na vjezd a výjezd z obce. Tabule v polském jazyce byly za několik dnů posprejovány. Pracovníci obce neodkladně tabule vyčistili. Na diskusním fóru na obecním webu se vyskytlo několik témat ohledně dvojjazyčných nápisů. Když se začaly objevovat hanlivé příspěvky útočící na polskou menšinu, diskuze byla vymazána a anonymním diskutérům se pohrozilo, že situaci obec bude řešit s Policií ČR. Od té doby je situace stabilizovaná, polské nápisy v Hrádku nejsou ničeny. Problematika dvojjazyčných nápisů a jejich ničení byla v regionu i v celostátním měřítku velmi medializována (Dnes, Gazeta wyborcza, TV Nova, ČT 1, Zwrot, Horizont, atd.). Zdá se, že to zaúčinkovalo. Předseda Výboru projevil odlišný názor ohledně tabulí: některé z nich byly okamžitě zastříhány. Národnostní nesnášenlivost se podle něj projevuje i na obecních internetových stránkách.

CHEB

Charta zde není uplatňována.

CHOTĚBUZ

Největší problém vidí Výbor ve špatné informovanosti hlavně většinového obyvatelstva ohledně Charty. Národnostní menšiny jsou díky regionálnímu časopisům o implementaci Charty informovány dostatečně.

JABLUNKOV

Určité rezervy ještě existují ve vzájemné spolupráci orgánů veřejné správy s organizacemi polské národnostní menšiny v rámci projektů s možností získání grantů z příslušných fondů EU, stejně jako v aktivnějším předkládání více ambiciózních návrhů (nejen návrhů z titulu implementace dvojjazyčných nápisů) organizacemi polské národnostní menšiny.

JAROMĚŘ-JOSEFOV

Neprobíhá, nebyl ani důvod.

KLÁŠTEREC NAD OHŘÍ

Nebyl vznesen požadavek na implementaci Charty ani na výrobu tabulí s názvy částí města v německém jazyce. Menšiny jsou ve větší míře začleněny do obyvatelstva našeho města a snaží se vlivem školní docházky už od mateřských školek se integrovat do každodenního života. Velmi dobré výsledky jsou vidět u poměrně početné vietnamské komunity, která zůstala ve městě od 90. let po vyučení v *ZKL Klášterec nad Ohří spol. s r.o.* v různých technických profesích. Zajímavá situace může vzniknout po sčítání lidu, které proběhne za rok. Bylo by dobré, aby příslušníci všech národnostních menšin měli vůli vracet se ke svým kořenům, ke své kultuře, zvykům, protože to nás všechny může velice obohatit.

KOMORNÍ LHOTKA

Byly objednány tabule s názvem obce v polském jazyce, které budou umístěny u vjezdu do obce.

KOŠAŘSKA

Jako v předchozích letech je i v roce 2009 národnostní menšina respektována, stejně tak plnění Charty.

KRASLICE

Otázka implementace Charty v regionu není možná, protože by se jednalo jen o německou menšinu a označení jednotlivých obcí, které mají více než 10% německých obyvatel, je vzhledem k historickým reminiscencím ze strany většinové společnosti nereálná. Stav, jaký je v ostatních státech Evropy na západ od nás v oblasti práv menšin, se změní jedině se změnou

myšlení většinové části populace. V případě německé menšiny jde maximálně o 10-15 let, pak bude otázka implementace zbytečná.

KRAVAŘE

Město nemá zkušenosti. Je územím, kde pobývají občané hlásící se k různým národnostním menšinám, uznává existenci menšinových či regionálních jazyků jako výraz kulturního dědictví. Jím zřízené školy (v některých případech i v předškolním vzdělávání) i neziskový sektor poskytují možnost občanům, kteří menšinový jazyk neovládají, aby se i jemu mohli naučit. Prostřednictvím jím zřízených škol zajišťuje mezistátní výměny žáků především s Polskem. Vzhledem k tomu, že vyjadřovacím jazykem v denním styku je i u národnostních menšin na území města jazyk český, četnost užívání menšinových jazyků nezavdává důvod pro přijetí nějakých zvláštních opatření ze strany města.

MOSTY U JABLUNKOVA

Špatné: v obci bylo umístěno šest kusů vjezdových a výjezdových tabulí v polském jazyce a třetí den po instalaci byla jedna tabule odcizena, ostatní byly během jednoho týdne zastříhány sprejem. Dvojjazyčné označení na železniční stanici bude provedeno v rámci dokončení generální opravy železničního koridoru.

NÁVSI

Co se týče implementace Charty, nelze uvést jiný příklad jejího uvedení do praxe než již výše zmíněné parciální zavedení dvojjazyčných nápisů. Jiné aktivity v tomto směru obec nevyvíjí.

NÝDEK

V obci byly zavedeny dvojjazyčné nápisy na veřejných budovách. Problémem je opakované poškozování vjezdové tabule s polským názvem obce a její následné zcizení neznámými pachateli.

ORLOVÁ

Ve městě je podporováno vzdělávání polské menšiny v jejím rodném jazyce. Město zřizuje neúplné ZŠ s polským jazykem vyučovacím (třídy 1. – 5.). Součástí školy je i MŠ. Vyšší stupeň ZŠ mohou orlovské děti absolvovat v obci Dolní Lutyně nebo ve městě Karviná, kde je možno pokračovat i ve středoškolském vzdělávání, podobně jako v Českém Těšíně.

Romové ve většině případů nemluví romsky, hovoří romským etnolektem nebo česky. Výjimku tvoří nově přistěhovaní Romové ze Slovenska, jejich děti navštěvují ZŠ v regionu.

PETROVICE U KARVINÉ

Geografická poloha obce je na hranicích s Polskou republikou, proto jsou si oba národy velmi blízké, ale přesto byl problém menšinových jazyků hodně diskutován. Polské nápisy odsuzují i členové polské národnosti, nepovažují je za důležité. V obci fungují dobré přeshraniční vztahy, a proto se jeví užití finančních prostředků na tento účel jako neefektivní. Vystal jednotný názor, aby se tyto finance využily užitečněji, třeba na podporu česko-polských kulturních akcí, kterých je velmi málo.⁵⁹

Obec je příhraniční obcí se třemi silničními pohraničními přechody regionálního charakteru, dvěma turistickými přechody a jedním železničním pohraničním přechodem evropského významu. Především po vstupu ČR do *Schengenu* dochází ke značnému nárůstu pohybu občanů obou sousedních států po pohraničním území, avšak dosud nebyly zaregistrovány žádné problémy s používáním regionálních či menšinových jazyků. Přes počáteční nejasnosti se stabilizovala i otázka požadavku na používání dvojjazyčných nápisů v obci s tím, že kromě označení veřejných budov (např. obecní úřad) není ze strany příslušníků polské národnostní menšiny - občanů obce Petrovice u Karviné - požadováno jejich pořízení. Výjimkou jsou grafické informační systémy (orientační tabule), které obec hodlá v blízké budoucnosti

⁵⁹ Tento text zpracoval starosta obce.

pořídít, které by měly být dvojjazyčné (např. tzv. uvítací tabule při vjezdu do obce, tabule upozorňující na pamětihodnosti na území obce apod.), jež by však měly sloužit pro orientaci především občanům Polské republiky přijíždějících do obce.⁶⁰

ROPICE

Nepříliš pozitivní postoj české populace k polské národnosti způsobuje mj. neochota českých médií informovat pravdivě o historii regionu. Byla by vhodná větší osvěta v tom, že polská menšina zde byla historicky vždy, a ne až někdy po vzniku Československa. Takto je to mylně chápáno spoluobčany, kteří v devadesátiletém trvání státu přešli k české národnosti a mnozí z nich ani nevědí nic o historii svého rodu. Za takovéto situace se nelze divit ani ničení nově umístěných dvojjazyčných tabulí.

ŘEKA

Zkušenost obce s Chartou se rozvíjí pozitivně v otázce česko-polských nápisů. Název obecního úřadu je již dvoujazyčně instalován na obecním úřadu, další nápisy budou instalovány po rekonstrukci obecního úřadu.

SMILOVICE

Zavádění dvojjazyčných nápisů: označení názvu obce v jazyku menšiny není, nápisy jsou pouze instalovány na obecním úřadě a knihovně, a to od roku 2007, názvy ulic v obci nejsou.

STARÁ VODA

Slovenská menšina svůj jazyk nepoužívá, všichni mluví česky a jazyk neřeší.

STONAVA

Výbor v roce 2009 řešil otázku provádění Charty - zavedení dopravních značek „Obec a konec obce v jazyce národnostní menšiny“ u vjezdu a výjezdu z obce Stonava. Problematika dvoujazyčných nápisů na veřejných budovách byla již vyřešena v minulosti, taktéž označení významných kulturních památek, veřejných prostranství a informačního systému v obci.

STRÍTEŽ

Výbor se pravidelně na svých jednáních implementací Charty zabývá, a to nejen ve správním obvodu obce, ale i ve Výborech sousedních obcí. Na základě společné diskuse vyplynulo zjištění, že informovanost občanů není vždy dostatečná a může se i negativně podílet na vzniku problematických vztahů v obci. Poškozování některých dvojjazyčných nápisů je však dílem několika vandalů, kteří nemají v oblibě národnostní menšiny.

Zastupitelstvo je přesvědčeno o pozitivním přínosu Charty pro všechny občany obce.

TŘANOVICE

Bez problémů.

TŘINEC⁶¹

Zavedení dvojjazyčných názvů obce, jejich částí, ulic a jiných veřejných prostranství a označení budov státních orgánů a územních samosprávných celků bylo projednáváno na dvou zasedáních Výboru (§ 117 odst. 3). Ten však nepřijal platné usnesení. Podle názoru starostky usilují někteří představitelé *PZKO* a *Kongresu Poláků* o správnou věc nesprávnými prostředky. Veřejnost někdy vnímá za jejich snažením osobní ambice, snahu zviditelnit se před jakýmkoliv volbami (viz kauza sloučení polských škol v Třinci před volbami do Rady Kongresu Poláků). Vlnovitý

⁶⁰ Text zpracoval předseda Výboru.

⁶¹ K informacím vyjádřili nesouhlas zástupci polské národnostní menšiny ve Výboru pro spolupráci s orgány samosprávy. Text podle nich nesprávně informuje o vývoji národnostního složení města a mylně obviňuje představitele menšiny z nesprávného způsobu domáhání se svých práv.

charakter jimi rozdmýchávaných kampaní a jejich militantní postoj brání všem menšinám ztotožnit se s jejich úsilím a většinovou společností odpuzuje.⁶²

Situace v Třinci je složitější o to, že ve městě žijí také Slováci, Řekové, Romové, Maďaři, Vietnamci aj. V porovnání s ostatními obcemi regionu těšínského Slezska je atmosféra v Třinci dnes jiná, než byla v 19. a 20. století, kdy se vlivem přílivu Poláků za prací do železáren zvýšil počet obyvatel hovořících polsky nebo místním nářečím. Po 2. světové válce přišlo do Třince za prací mnoho dělníků a odborníků z Čech, Moravy a ze Slovenska (odtud přišli i Maďaři), před šedesáti léty tu našlo trvalý domov hodně řeckých rodin, po roce 1989 začala imigrace Vietnamců. Město se stalo multikulturní komunitou, kde každá národnost ostatní obohacuje. Město podporuje vše, co přispívá k přátelskému soužití všech národností - a daří se mu to. V tomto kontextu je škoda, když právě představitelé polské menšiny projevují přehlíživý postoj k ostatním menšinám (např. mají výhrady k jejich zastoupení ve Výboru nebo zpochybňují význam *Dne národnostních menšin* v Třinci).

V návrhu nového znění § 29 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, je uvedeno, že dvojjazyčné názvy budou zavedeny, požádá-li o to občanské sdružení zastupující zájmy národnostní menšiny, které působí alespoň pět let na území obce. Město upozorňuje na zkušenost, že ne vždy odráží jedno občanské sdružení zájem většiny občanů hlásících se k národnostní menšině, ne vždy občanské sdružení hájí zájmy menšiny objektivně.

Starostka zdůrazňuje, že město se snaží citlivě vnímat, co občané kterékoli národnosti chtějí, na čem jim záleží. Má od nich zpětnou vazbu a podle toho jedná, přičemž nikomu neupírá jeho zákonná práva, když je uplatňuje náležitou cestou.

VEJPRTY

Na ZŠ ve Vejprtech se vyučuje německý a anglický jazyk. Žádná národnostní menšina nežádala o zajištění výuky v jiném jazyce. Při konání voleb je zajištěno poučení pro národnostní menšiny v jejich jazyce.

VENDRYNĚ

Implementace Charty je postupná, není násilná, požadavky menšiny jsou přijatelné. Jsou uznávána práva týkající se rozvoje vlastní kultury, přijímání a rozšiřování informací v mateřském jazyce, práva na vzdělání v polském jazyce. Na akcích organizovaných obcí je vhodným způsobem respektováno a umožňováno užívání menšinových jazyků a kultur. Návrhy Výboru, týkající se dvojjazyčnosti předložené zastupitelstvu obce, byly přijaty většinou hlasů zastupitelů. Díky vstřícnosti, velkorysosti a pochopení obecní samosprávy nepociťuje národnostní menšina diskriminaci ani omezování.

6.2. Statutární města

1. Byl v roce 2009 v působnosti statutárního města ustanoven Výbor (rada / jiný orgán / koordinátor), jakou agendu konkrétně vyřizoval?⁶³

BRNO

Viz Zpráva za rok 2008. Důležitým tématem jednání Výboru byla oblast hledání možností pro zřízení Domu národnostních menšin, resp. Mezinárodního domu jak pro menšiny, tak i pro setkávání se s cizinci. Jeden z objektů v centru města (ulice Radnická 8) se jeví jako vhodný pro zřízení této instituce. V tomto objektu již má pronajaté prostory *Řecká obec Brno*, v závěru

⁶² Text podle zástupců polské menšiny v Radě snižuje význam polské menšiny v Třinci, naznačuje, že Poláci jsou přistěhovalci, kteří zde přišli za prací v 19. století, což je tvrzení přímo urážlivé a nezákladající se na pravdě. V textu není rovněž jednoznačně uvedeno, že jedinou menšinou, která splňuje podmínky pro zavedení názvu v jazyce menšiny, je v Třinci pouze menšina polská.

⁶³ Tato statutární města uvádějí situaci shodnou se stavem v minulých letech: České Budějovice, Karlovy Vary, Ostrava a Plzeň, město Teplice na otázky od roku 2002 nereaguje.

minulého roku Odbor správy budov magistrátu připravil další tři smlouvy k pronájmu, a to s organizacemi *Svaz Maďarů Brno*, *Polský klub-Polonus* a *Společenství přátel Podkarpatské Rusi*. Nastěhování do pronajatých místností se uskuteční v I. čtvrtletí 2010.

DĚČÍN

Viz Zpráva za rok 2008.

FRÝDEK-MÍSTEK

Viz Zpráva za rok 2008.

HAVÍŘOV

Viz Zpráva za rok 2006. V přípravné fázi Integrovaného plánu rozvoje města pro Integrovaný operační program byla ustanovena pracovní skupina pro romské záležitosti.

HRADEC KRÁLOVÉ

Viz Zpráva za rok 2007. Při Magistrátu města je ustanovena *Komise pro národnostní a etnické menšiny a pro osoby v obtížné životní situaci*, která byla ustanovena dne 15. března 2003. Řeší aktuální problémy ve městě a okolí a je zaměřena na kvalitní spolupráci a informovanost všech institucí.

CHOMUTOV

Ve městě funguje Výbor, který byl zřízen usnesením zastupitelstva v listopadu 2006. Pracuje ve složení: čtyři zastupitelé, zástupce německé, romské, ukrajinské menšiny a vietnamské komunity a dva zástupci veřejnosti. Řídí se ročním plánem práce schváleným Zastupitelstvem města. Zabývá se zejména pořádáním kulturně-společenských akcí, které mají za cíl uchování kulturního dědictví a tradic jednotlivých komunit, rovněž podporuje neziskové organizace v pořádání takových akcí, jejichž zásadním aspektem je pozitivní prezentace směrem k majoritní společnosti. Jedná se o různé výstavy, tématická setkání, prezentace zvyků a folklóru, přednášky. Pod záštitou Výboru se rovněž konají již tradiční akce, které vytvářejí platformu pro setkání příslušníků všech národnostních menšin žijících na Chomutovsku (např. *Adventní setkání*, sportovní turnaje). V případě poptávky od reprezentantů minorit se Výbor zabývá jimi předloženými tématy - např. nelegální zaměstnávání cizinců, veřejná služba apod., jedná se však hlavně o diskuse s přízvanými odborníky, Výbor k těmto záležitostem v roce 2009 nepřijal žádné usnesení, pouze tyto záležitosti bere na vědomí.

JIHLAVA

Viz Zpráva za rok 2008.

KARVINÁ

Výbor v roce 2009 pracoval v devítičlenném složení se zástupci polské, romské, řecké a slovenské menšiny. Schází se jedenkrát měsíčně a činnost vyvíjí dle plánu práce schváleného Zastupitelstvem města. Spolupracuje při řešení problémů jednotlivých národnostních menšin, podporuje rozvoj informovanosti a činnosti, které směřují ke snižování konfliktů mezi majoritou a minoritou.

KLADNO

Viz Zpráva za rok 2006.

LIBEREC

Rada pro národnostní menšiny vznikla v roce 2008 jako stálý poradní a iniciativní orgán ředitele příspěvkové organizace *Komunitní středisko Kontakt Liberec*⁶⁴ zřízené městem. Zabývá se problémy týkajícími se národnostních menšin a jejich příslušníků na území města. Rada

⁶⁴ www.ksk.liberec.cz

v rámci své působnosti systémově napomáhá integraci národnostních menšin, v občanském životě zabezpečuje informovanost všech komunit navzájem. V roce 2009 se věnovala zejména otázkám v oblasti spolupráce mezi jednotlivými komunitami a způsobu praktické pomoci, dále se aktivně podílela na přípravě národních dnů za jednotlivé menšiny a komunity, které také byly realizovány. Rada (po jednom zástupci *Židovská obec*, *Svaz Němců*, romská komunita, neziskové organizace, ostatní menšiny) se v průběhu roku 2009 rozšířila o dva členy, zástupce vietnamské komunity a zástupce ukrajinské menšiny, které v Liberci žijí.

MLADÁ BOLESLAV

Výbor nebyl v roce 2009 ustanoven. Koncem tohoto roku byla ale zřízena *Komise rady města pro integraci etnik a národnostních menšin* (jsou zde zástupci úřadu práce, městské policie, romský poradce, zástupci pracovních agentur).

MOST

Komise pro národnostní menšiny - viz Zpráva za rok 2008. Pro léto 2009 byl koordinátorem pro národnostní menšiny naplánován a realizován program pro děti, které neodjely na prázdniny. Dvanácti plánovaných akcí se zúčastnilo 163 dětí ve věku 6 -14 let. Nabídku využila cílová skupina dětí ze sociálně slabých rodin, z toho bylo 90% dětí romských.

Koordinátor pro národnostní menšiny spolupracuje se ZŠ v Chanově, s romskými organizacemi a organizacemi věnujícími se oblasti národnostních menšin; pravidelně se zúčastňuje a pracuje ve dvou skupinách Lokálního partnerství, které koordinuje *Agentura pro sociální začleňování v romských lokalitách* (pracovní skupina - Volný čas a vzdělávání a skupina Zaměstnávání); aktivně se účastní i pracovní skupiny vytvořené v rámci Integrovaného plánu města (IPRM DEMOS).

Koordinátor pro národnostní menšiny připravuje podklady pro činnost *Komise pro národnostní menšiny* a zajišťuje plnění pokynů a implementaci dokumentů z poradních orgánů vlády, Krajského úřadu Ústeckého kraje a jednotlivých ministerstev na místní úrovni.

OLOMOUC

Vzhledem k výsledkům sčítání lidu v roce 2001 nebyl ani v roce 2009 v působnosti města konstituován Výbor. Agendu pro národnostní menšiny zajišťovala *Poradkyně pro národnostní menšiny Magistrátu města Olomouc*. Plnila konkrétní úkoly napomáhající integraci příslušníků národnostních menšin do většinové společnosti.

OPAVA

Viz Zpráva za rok 2007. V souladu s *Komunitním plánem rozvoje sociálních a souvisejících služeb města Opavy na období 2008-2010* pracuje aktivně skupina *Péče o národnostní menšiny*.

PARDUBICE

Situací národnostních menšin se na Magistrátu města zabývali romský poradce a terénní pracovník, kteří se však věnovali výlučně Romům.⁶⁵

PŘEROV

Od roku 2001 je v rámci organizační struktury ustanovena funkce pracovníka, který se zabývá agendou národnostních menšin. V rámci výkonu státní správy zajišťuje komunikaci a další vztahy romských komunit na území regionu s orgány správy, samosprávy a jinými orgány a organizacemi včetně návrhů příslušných opatření směřujících ke včlenění romských komunit do sociálních vazeb měst a obcí, provádí potřebné poradenské a konzultační činnosti k romské problematice. Významným prvkem řešícím vztahy romských komunit a města se

⁶⁵ V roce 2009 byl v souvislosti s národnostními menšinami v Pardubicích realizován za podpory Ministerstva vnitra projekt *Integrace cizinců v Pardubicích*. V jeho rámci působil na Magistrátu města koordinátor tohoto projektu, jeho činností byla především koordinace jednotlivých projektů (např. výuka češtiny) a spolupráce s příslušnými institucemi (*Most pro lidská práva*, *Centrum na podporu integrace cizinců*, Odbor azylové a migrační politiky).

také stalo Komunitní plánování sociálních služeb ve městě Přerov, které započalo v roce 2003. V jeho rámci byla ustavena pracovní skupina pro etnické menšiny, která se ve své činnosti zaměřila na prevenci kriminality, intenzivní práci u rodin, kterých se týká problém zadluženosti apod.

ÚSTÍ NAD LABEM

Výbor ani v roce 2009 nebyl zřízen. Příslušnou agendu vykonával koordinátor pro otázky menšin.

ZLÍN⁶⁶

2. Jaká byla v roce 2009 spolupráce statutárního města, popř. Výboru (rady / jiného orgánu) s organizacemi příslušníků národnostních menšin?⁶⁷

BRNO

Město spolupracuje tradičně velmi dobře s organizacemi národnostních menšin. Ve městě existuje 10 aktivních občanských sdružení těchto národností: bulharské, slovenské, polské, maďarské, romské, ruské, rusínské, řecké, chorvatské a německé. Některé organizace mají více spolků, např. Němci a Řekové po třech, Bulhaři a Rusové po dvou.

DĚČÍN

Ve městě nejsou menšiny organizovány, s výjimkou romských organizací, které se zaměřují na sociální práci.

HAVÍŘOV

V roce 2009 podporovalo město na svých akcích prezentace organizací sdružujících národnostní menšiny. Na *Havířovských hornických slavnostech*, *Bambiriádě*, celoměstských oceňováních osobností v různých oblastech pravidelně vystupují polské, slovenské i romské soubory. Zástupci národnostních menšin jsou zváni na pietní akce vztahující se k tragickým dnům obce Životice na konci 2. světové války. Město udržuje partnerský vztah s městem Jastrzembie z Polska.

HRADEC KRÁLOVÉ

V roce 2009 navázal Magistrát města spolupráci s nově působícím sdružením *Romodrom*, které čítá čtyři terénní pracovníky. Ukázala se jako velmi efektivní, jelikož dostala rozsáhlejší rozměry, než v předchozích letech. Terénní sociální práce se více rozprostřela až na periferie města Hradce Králové i královehradeckého kraje. Město dlouhodobě spolupracuje s ostatními organizacemi, které se zaměřují na problematiku národnostních menšin. Opakovaně se podílelo na *Romfestu*, Mikulášské a vánoční besídce, a jiných akcích podporujících národnostní menšiny, a to díky finančním prostředkům ze státního rozpočtu, určeným na realizaci programu *Předcházení sociálnímu vyloučení a odstraňování jeho důsledků*, podprogram A *Podpora terénní práce*, poskytovaných Úřadem vlády, na kterém se podílí i Magistrát města.

CHOMUTOV

Výbor dlouhodobě spolupracuje s organizacemi národnostních menšin, a to zejména s ukrajinskou komunitou (občanské sdružení *Zvony Naděje*, *Ukrajinská iniciativa*), německou komunitou (*Kulturní sdružení občanů německé národnosti*), romskou komunitou (občanské sdružení *Nara*, *Rada Romů*), vietnamskou komunitou (*Svaz Vietnamců*), maďarskou (*Svaz Maďarů žijících v českých zemích*) a rusínskou komunitou (folklorní soubor *Skejušan*).

JIHLAVA

Viz Zpráva za rok 2007.

⁶⁶ Výbor nebyl ani v roce 2009 ve Zlíně ustanoven, neboť počet občanů, hlásících se k jiné národnostní menšině než české, nedosahoval dle posledního sčítání lidu 10 %.

⁶⁷ Totožnou situaci se stavem v roce 2006 či 2007 udává město Karlovy Vary.

KARVINÁ

Město a *Městský dům kultury Karviná* ve spolupráci s Výborem uspořádaly v roce 2009 již 4. ročník festivalu národnostních menšin *Prolínání kultur aneb Známe se navzájem*.

V roce 2009 docházelo k dalšímu rozvoji a prohlubování spolupráce města s neziskovými organizacemi na území města, které se zabývají záležitostmi romské komunity. Spolupráce probíhala na úrovni vedení města i terénních pracovníků, kteří jsou začleněni do Odboru sociálně-právní ochrany dětí a město na jejich činnosti obdrželo z Úřadu vlády dotaci na program *Podpora terénní práce 2009*. Jednalo se především o občanské sdružení *Sdružení Romů Severní Moravy* a občanské sdružení *LÁČHOLAV*. O vzájemné spolupráci lze hovořit mj. při zajišťování různých sportovních, kulturních a volnočasových aktivit pro příslušníky romské komunity. *Sdružení Romů Severní Moravy* se také aktivně zapojilo společně s městem do řešení případů, kdy nepřízniví občané svým nevhodným způsobem života znemožňují soužití s ostatními občany v lokalitě Karviná – Nové Město a Karviná – Hranice, tzv. Vagónka.

KLADNO

Ve městě pracuje již 15 let *Obec Slováků*. Jde o menší skupinu občanů, kteří jsou již věkově starší, a tak jejich aktivity nejsou ani směrem k městu tak výrazné.

LIBEREC

Spolupráce se soustřeďuje v první řadě na vyloučené komunity a integraci cizinců (*Komunitní středisko Kontakt Liberec*).

MLADÁ BOLESLAV

Organizace národnostních menšin ve městě nejsou, ukončily svou činnost.

MOST

Na podporu a rozvoj dalších aktivit v oblasti prosazování činnosti menšin, naplňování programů a projektů podporovaných Evropskou unií, vládou a ministerstvy, Ústeckým krajem a městem Most, zřídilo v roce 2005 město *Klub národnostních menšin*. Každým rokem vzrůstá zájem o jeho využívání nejen ze strany romské mládeže, pro kterou byl od roku 2005 denně v odpoledních hodinách realizován program *Romský klub pro děti ZŠ*.

V roce 2009 se zde začal realizovat za podpory OP LZZ program *Prevence sociálního vyloučení*, který rozšířil možnosti sociálního začleňování zapojením rodiny do činnosti dětí.

Sdružení Komunitní centrum Chanov se zúčastňovalo soutěží a kulturních akcí Romů v dalších městech v kraji i mimo něj. Bylo pořadatelem soutěže *Naše písně a tance*. Této kulturní akce se zúčastnil i televizní zpravodaj Richard Samko. Účast této osobnosti byla významná pro chanovské občany, v jejichž kulturním domě se soutěž konala. Taneční soubor sdružení Komunitního centra *Sam Roma Sam* vyhrál celostátní taneční soutěž.

Sdružení Romů města Mostu uspořádalo soutěž tanečních souborů a kapel *ROMFEST*.

V prosinci 2009 se uskutečnila kulturně společenská akce *3. setkání národnostních menšin*, která proběhla v *Domu romské kultury* v Chanově. Akci zajišťovala o.p.s. *Dům romské kultury*, prezentovala na ní ve spolupráci s romskými sdruženími romskou kulturu s tradičním romským občerstvením a romskou kapelou.

Město se dlouhodobě podílí na integraci národnostních menšin. Jejich úspěšné zařazení do společnosti mu není lhostejné a většinu pořádaných akcí finančně podporuje.

OLMOUC

Spolupráce města s organizacemi příslušníků národnostních menšin v roce 2009 byla na standardní úrovni. Jejich zástupci měli také možnost aktivně se podílet na implementaci *1. Rámcového komunitního plánu sociálních služeb* a na přípravě návrhu *2. Komunitního plánu* od druhého čtvrtletí sledovaného roku. Pracovali v 7. pracovní skupině (etnické menšiny).

OPAVA

Za přispění města se konalo *Velikonoční odpoledne, Dětský den, Vánoce na zámku* a další akce.

PARDUBICE

Spolupráci města s organizacemi příslušníků národnostních menšin nelze příliš hodnotit, neboť město neeviduje žádné organizace (s výjimkou romských), v nichž by se angažovali přímo příslušníci národnostních menšin.

PŘEROV

Spolupráce s NNO působícími ve správním obvodu města je u většiny romských organizací velmi pasivní. Naopak jako fungující spolupráci lze označit součinnost s organizacemi, které působí v rámci integrace příslušníků romských komunit do společnosti. Mezi ně patří např. *Oblastní charita Přerov, Armáda spásy, KAPPA-HELP, Český červený kříž, Člověk v tísni, Středisko integrace menšin, SOZE* (Sdružení občanů zabývajících se emigranty), *Agentura pro sociální začleňování v romských lokalitách*. V počátku roku 2009 se město muselo vypořádat s extremistickým pochodem *Dělnické strany*. V průběhu příprav na shromáždění byly svolány koordinační schůzky, kde byl stanoven plán postupu. Důležitou součástí byla efektivní a včasná výměna informací jak mezi orgány města a policie, tak i směrem k NNO a samotným Romům. Touto koordinovanou akcí bezpečnostních a ostatních složek byla zmírněna eskalace strachu občanů dotčených lokalit z možných nepokojů a došlo k posílení důvěry k policii, městu a k NNO. Zároveň bylo zabráněno možným zraněním nejen účastníků pochodu, ale především občanů města Přerova. V neposlední řadě došlo touto koordinací i k zabránění možným škodám na majetku města i občanů. V návaznosti na tento pochod vzešla iniciativa města Přerov, zapojit se do soutěže *Gypsy Spirit 2009* v kategorii *Čin roku*. Výjimečná akce byla velmi pozitivně vnímána ze strany Romů, byla oceněna role Policie ČR a primátora města Přerova v rámci pochodu neonacistů v Přerově.

V uplynulém roce město ve spolupráci s některými NNO pokračovalo v plnění koncepčního dokumentu *Program soužití*. Ten definuje čtyři klíčové oblasti: oblast bytové problematiky, oblast vzdělávání, oblast volného času a oblast vzájemné komunikace. Program je otevřený, variabilní a může se podle aktuální situace rozšiřovat i do jiných oblastí. V rámci výše uvedených klíčových oblastí jsou postupně, a to v návaznosti na finanční prostředky, realizována jednotlivá opatření. Cílem je připravit a zajišťovat podmínky pro bezkonfliktní soužití národnostních menšin a etnik s majoritní společností.

ZLÍN

Město v kulturní oblasti úzce spolupracuje se *Sdružením dětí a mládeže Romů ČR* (viz níže). Výrazný problém z roku 2009 není znám.

2a) příklady dobré praxe v roce 2009:

BRNO

Předsedkyní redakční rady měsíčníku *Metropolitan* je členka Zastupitelstva města Brna a místopředsedkyně Výboru. Do rubriky *Žijí mezi námi* přispěly svými články tři národnostní menšiny, a to: jižní Slované (měsíc únor 2009; *Útěk na sever, útěk za životem*), Rusové (březen; *Ruská kultura našla domov i v Brně*) a Bulhaři (květen; *Vítání jara v bulharském duchu*). Zhodnocení činnosti výboru za rok 2008 vyšlo v *Metropolitě* č. 1/2009 pod názvem *Výbor pro národnostní menšiny opět nezahálel*.

Vzhledem k tomu, že nejpočetnější národnostní menšinou v Brně je romská komunita, a vlivem mnoha okolností je též skupinou obyvatel nejvíce ohroženou sociálním vyloučením, byla prvním náměstkem primátora města ustavena v roce 2008 *Pracovní skupina pro integraci* (PSI), jejímž úkolem je zejména zpracování koncepcí a návrhů opatření, jež směřují k začleňování obyvatel ohrožených sociálním vyloučením do sociálních vazeb města. Jak se ukázalo, nejpálčivějším

problémem je aktuálně problematika bydlení. PSI vypracovala návrh k přijetí opatření pro oblast bydlení, jenž byl schválen orgány města. V současné době se věnuje naplňování těchto opatření a zabývá se problematikou sociálních patologií, bojem proti hazardu a prevencí kriminality. V dubnu 2009 proběhly v městě Brně společné oslavy *Mezinárodního dne Romů*, které organizačně zabezpečily romské a pro-romské organizace (*IQ Roma Servis, Společenství Romů na Moravě, Muzeum romské kultury, Drom, Ratolest* aj.). Průvod městem a bohatý kulturní program (tance v romských krojích a zpěv) byl určen pro širokou veřejnost a akce měla velmi pozitivní ohlas. Finanční příspěvek z rozpočtu města byl 50 tis. Kč.

FRÝDEK-MÍSTEK

V dubnu 2009 byl uspořádán již druhý ročník kulturně společenské akce *Romipen* u příležitosti *Mezinárodního dne Romů* z aktivity poradkyně pro národnostní menšiny a terénních pracovníků města.

HRADEC KRÁLOVÉ

Jako příklad dobré praxe v roce 2009 město uvádí spolupráci se sdružením *Romodrom* na přestěhování početné romské rodiny do jiného města. Velmi efektivní se ukázala i navázaná spolupráce s neziskovými organizacemi a institucemi v místě nového působiště rodiny. Plošné zapojení víc organizací a jejich působení napříč sociálním spektrem vedlo k funkčnímu zabydlení rodiny v místě nového bydliště. Rodinu i nadále město monitoruje a podporuje.

CHOMUTOV

Příklady dobré praxe v roce 2009: konkrétní akce, kde se setkávají zástupci menšin i majoritní společnosti, za výrazně pozitivní se považuje aktivní zapojení vietnamské komunity do činnosti Výboru. Z jeho akcí pak např. *Den vietnamských dětí, Adventní setkání národnostních menšin, Slavnost a výstava při příležitosti 40. výročí založení Kulturního sdružení občanů německé národnosti, Dny ruské kultury, Dny ukrajinské kultury* aj.

KARVINA

Duben 2009 (*Mezinárodní den Romů v Romském kulturním a společenském centru*), květen 2009 (*Mezinárodní den dětí* tamtéž), srpen 2009 (týdenní letní tábor pro děti ze sociálně znevýhodněného prostředí), říjen 2009 (dětský karneval tamtéž), prosinec 2009 (Mikulášská besídka a vánoční besídka tamtéž).

PARDUBICE

Jako příklady dobré praxe spolupráce s organizacemi příslušníků národnostních menšin (v případě Pardubic spíše s organizacemi zabývajícími se národnostními menšinami) lze uvést především zapojení organizací do procesu plnění komunitního plánu, dále společnou organizaci volnočasových aktivit (*Den bojů proti rasismu, Basketbalový turnaj pro mongolskou komunitu, Mikulášská nadílka romským dětem, sportovní turnaje*). Za zmínku také stojí úspěšná realizace cyklu interaktivních workshopů *Jednotvárnost ubíjí*, které koncem roku 2009 prezentovalo občanské sdružení *Darjav*. Z hlediska dlouhodobé koncepce práce s romskou menšinou nelze opomenout ani dlouholeté úspěšné fungování *Romského střediska* a *Společenského klubu pro romskou mládež*. Obě organizace jsou od roku 1994 financovány Magistrátem města a jejich provázanost zajišťuje kontinuální práci s romskou mládeží od útlého věku až po dospělost.

PLZEŇ

Město se snaží motivovat NNO k zajištění a zkvalitňování sociálních služeb a pořádání kulturních, sportovních a jiných akcí. Občanské sdružení *Ponton* provozuje již několik let projekt s názvem *Klubíčko*, jenž je určen dětem předškolního věku. Ty se zde učí základním dovednostem, které jsou základem pro zahájení školní docházky. Dalším projektem sdružení je *Klub Pixla* - nízkoprahový klub pro děti školního věku. Je vybaven hudebnou, posilovnou a hernami pro děti. Mezi další příklad dobré praxe patří spolupráce se *Společností Tady a teď*,

o.p.s., která zajišťuje v sociálně vyloučených lokalitách sociálně-právní poradenství, doučování školních dětí, volnočasové aktivity dětí a klub pro předškolní děti. Organizace ke své činnosti využívá pomoci dobrovolníků, kteří se rekrutují především z řad studentů VŠ.

ZLÍN

Příkladem dobré praxe v roce 2009 byly výstavy, na něž *Sdružení dětí a mládeže Romů ČR* získalo dotace z Kulturního fondu a které realizovalo v *Krajské knihovně Františka Bartoše*.

2b) problémy v roce 2009: ⁶⁸

PARDUBICE

Největším problémem v loňském roce byla skutečnost, že národnostní menšiny, s výjimkou Romů, vlastní organizace nemají. Ideální situace není ani mezi romskými organizacemi. Vyjma úspěšně fungujícího sdružení *Darjav* a příležitostných aktivit *Městské romské rady* chybí zde více angažovaných Romů, kteří by participovali na řešení romské problematiky.

3. Jakým způsobem statutární města finančně podporovala v roce 2009 organizace / aktivity národnostních menšin (prostřednictvím zvláštního dotačního titulu v rozpočtu, v rámci jiných dotačních programů, ad hoc podporou jednotlivých akcí, popř. jinak)?

Finanční podpora organizací příslušníků národnostních menšin byla v roce 2009 ve srovnatelné výši jako v roce 2008. Nejvíce projektů bylo přitom romských (35 z celkových 93), následovaly projekty organizací polské menšiny (24). Lze říci, že na úrovni statutárních měst nejsou organizace příliš aktivní, naopak pozoruhodný je nárůst podpory multikulturních projektů.

4. Jaké zkušenosti má město s implementací Evropské charty regionálních či menšinových jazyků? ⁶⁹

BRNO

Dotace z rozpočtu města jsou využívány dvěma organizacemi národnostních menšin i pro nákup učebnic a výukových CD, a to v jazyce polském a německém. Příslušníci romského etnika při jednání na magistrátu nepožadují tlumočení do rodného jazyka, ve většině případů hovoří s úředníky česky. V Odboru sociální péče jsou dvě pracovnice romské národnosti (romská poradkyně a terénní pracovnice). Taktéž Slováci nepotřebují tlumočení do češtiny.

ČESKÉ BUDĚJOVICE

Ve správním obvodu města není povinností vyplývající z Charty dotčena žádná obec či město.

HAVÍŘOV

V roce 2009 se Zastupitelstvo města nezabývalo přímo otázkou provádění Charty. Ve správním obvodu obce s rozšířenou působností (Havířov, Albrechtice, Horní Bludovice, Horní Suchá a Terlicko) jsou zřízeny a vykonávají svou činnost čtyři MŠ a čtyři ZŠ s polským jazykem vyučovacím.

V kalendářním roce 2009, do něhož se promítají dva školní roky 2008/2009 a 2009/2010, navštěvovalo 5 tříd MŠ 87 dětí, 15 tříd ZŠ 160 žáků. Průměrná naplněnost třídy MŠ činila v roce 2009 17,4 dítěte na třídu, přičemž nejnižší naplněnost byla 17 dětí na třídu, nejvyšší

⁶⁸ Tyto explicitně nezaznamenalo město Chomutov.

⁶⁹ Žádné zkušenosti nemají (či se Chartou nezabývala) města Děčín, Frýdek-Místek, Chomutov, Jihlava, Karlovy Vary, Liberec, Mladá Boleslav, Ostrava, Ústí nad Labem a Zlín.

20 dětí na třídu. Průměrná naplněnost třídy ZŠ činila v roce 2009 10,7 žáka na třídu, přičemž nejnižší naplněnost byla 8,3 žáka na třídu, nejvyšší 11,05 žáka na třídu.

Pro děti ze sociálně znevýhodněného prostředí jsou zřizovány přípravné třídy. Do 31. srpna byly na území města zřízeny dvě přípravné třídy, které navštěvovalo 20 dětí, od 1. září 2009 byla nově zřízena další přípravná třída. Tři přípravné třídy navštěvovalo celkem 33 dětí.

HRADEC KRÁLOVÉ

Dopad Charty na veřejné dění je minimální.

KARVINÁ

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v roce 2009 vyhlásilo rozvojový program na *Podporu škol, které realizují inkluzivní vzdělávání*, do kterého se zapojila ZŠ Karviná-Nové Město a získala z tohoto dotačního titulu 1 688 400,- Kč. Dále z rozvojového programu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na *Podporu vzdělávání v jazyce národnostních menšin a multikulturní výchovy pro rok 2009* získala ZŠ a MŠ s polským jazykem vyučovacím Karviná Fryštát dotaci v celkové výši 161 000,- Kč a z programu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy *Zajištění bezplatné přípravy k začlenění do základních škol dětí z EU* získala ZŠ Borovského dotaci ve výši 25 488,- Kč.

Současnými právními předpisy, které se týkají v Části II a III Charty jednotlivých menšinových jazyků, jakými jsou v případě města polština a slovenština, je upravena možnost používání menšinového jazyka v úředním styku. Jde především o jednání v rámci zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), v platném znění a hlavně v rámci zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů.

KLADNO

S Chartou nemá město žádné zkušenosti.⁷⁰

MOST

Vzhledem k tomu, že v regionu není registrovaná žádná početná národnostní menšina, která by vykazovala podporu jazykových požadavků, nepředpokládá se implementace Charty.

OLMOUC

V roce 2009 občané jednali a uplatňovali podání na úřadech v jazyce českém a slovenském. Nebyl registrován případ, že by se občan deklaroval jako příslušník národnostní menšiny a vyžadoval jednání v menšinovém jazyce. Podle autorky textu je Charta uplatňována především na lokální úrovni (v příhraničních oblastech), v osobním i veřejném životě příslušníků národnostních menšin.

OPAVA

Obvod města není územím, kde je regionální či menšinový jazyk používán.

PARDUBICE

Podle Charty má právo na aplikaci této charty na území města pouze slovenština v případě, že uživateli jsou občané České republiky. Vzhledem k tomuto faktu má město zkušenosti s implementací této charty minimální. Současně s ohledem na blízkost obou jazyků je dostatečně zajištěna komunikace úřadu města směrem k občanům ČR hovořících slovensky.

PLZEŇ

V rámci působnosti orgánů samosprávy jsou ve městě naplňovány cíle a zásady Charty, uvedené v části II. Rada města má k tomuto účelu zřízeny poradní orgány, a to *Komisi pro otázky integrace cizinců* a *Komisi pro integraci etnických menšin*.

⁷⁰ V rozpočtu města je pro rok 2010 (odbor sociální) rezervovaná částka na překlady v rámci SPOD pro děti ČR i EU. Tato částka by měla postačovat i na základní požadavky Charty, pokud by nastala potřeba je čerpat.

PŘEROV

Vzhledem k tomu, že město je v teritoriu vzdáleném od hranic s Polskem i Slovenskem, nepatří tyto jazyky mezi ty, o které by občané měli zájem. Je zde početně významná koncentrace občanů romských komunit, ale ani ze strany samotných, především mladých Romů, není o romský jazyk zájem. Město je připraveno v případě aktuální potřeby a přání skupin užívajících příslušný jazyk s respektováním jejich tradic, uplatňovat jednotlivá opatření Charty.⁷¹

ÚSTÍ NAD LABEM

Chartou se zastupitelstvo města nezabývalo. Cíle obsažené v předmětném dokumentu nebyly do struktur města implementovány, pro nesplnění kvót procentního zastoupení příslušníků národnostních menšin ve městě.

6.3. Kraje

1. Byl v roce 2009 v působnosti kraje ustanoven Výbor (rada / jiný orgán / koordinátor), jakou agendu konkrétně vyřizoval?⁷²

JIHOČESKÝ KRAJ

Viz Zpráva za rok 2007.

JIHOMORAVSKÝ KRAJ

Viz Zpráva za rok 2007. Rada pro národnostní menšiny kraje byla potvrzena za účelem poradní a iniciativní činnosti v oblasti národnostních menšin a jejich příslušníků, kteří žijí na území jihomoravského regionu 3. zasedáním Zastupitelstva Jihomoravského kraje dne 22. ledna 2009 s tím, že bylo jmenováno její nové složení a byly stanoveny její nové cíle.

KARLOVARSKÝ KRAJ

V roce 2009 se třináctičlenný Výbor (zástupce maďarské, německé, romské, ruské, slovenské, ukrajinské menšiny a vietnamské komunity) sešel celkem šestkrát. Nejdůležitějšími projednávanými tématy byly: tvorba plánu práce, společné setkání se členy Výborů a komisí pro národnostní menšiny v kraji, vyhlášení II. ročníku fotografické soutěže na téma *Ze života národnostních menšin*, společné jednání se zástupci poskytovatelů sociálních služeb, jejichž cílovou skupinou jsou příslušníci národnostních menšin nebo cizinci, výjezdní zasedání v Dobré Vodě (s ministrem pro lidská práva Kocábem), vyhodnocení fotosoutěže a setkání s autory vítězných snímků, *Den národnostních menšin*.

Do současnosti bylo na území kraje ustaveno 12 Výborů či komisí rad obcí, některé z nich nevykazují systematickou činnost. Pravidelnou činnost vykazují Výbory v Chebu, v Nejdku, částečně pak Výbory v Krásně, Kraslicích a Vintířově.⁷³

KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ

Přestože procentuelní zastoupení osob žijících na území kraje nezakládá povinnost zřídit Výbor, byl v roce 2009 rozhodnutím Zastupitelstva kraje ustanoven. Za rok 2009 se sešel pětkrát. Na svých jednáních se věnoval otázkám monitoringu aktivit národnostních menšin na území kraje. Kromě toho na odboru sociálních věcí a zdravotnictví pracuje metodická a koordinátorka sociální prevence, do jejích pracovních povinností patří koordinace a metodické vedení romských poradců

⁷¹ V rámci integrace cizinců, kteří žijí na území města jsou již druhým rokem realizovány kursy českého jazyka pro cizince na Státní jazykové škole za finanční podpory města. Frekventanti kursů jsou zejména Vietnamci, Němci a spoluobčané z některých zemí bývalého Sovětského svazu.

⁷² Situaci totožnou s loňským rokem uvádí kraj Středočeský, neodpověděly Plzeňský a Zlínský kraj.

⁷³ Pozn. předkl. – Podle informací sekretariátu jde o 15 obcí či měst (Aš, Božíčany, Cheb, Josefov, Krajkovou, Kraslice, Krásnou, Krásno, Merklín, Nejdek, Novou Ves, Oloví, Starou Vodu, Vintířov a Vřesovou).

obcí s rozšířenou působností kraje a monitoring činností národnostních menšin. Vyřizuje agendu v souvislosti se státním integračním programem.

LIBERECKÝ KRAJ

V kraji pracuje *Výbor sociálních věcí a menšin*, který působí jako poradní orgán Zastupitelstva kraje – bez obsazení národnostních menšin, je zde uplatněn stranický princip. Dále existuje Výbor pro romskou menšinu v Novém Městě pod Smrkem jako pracovní skupina zastupitelstva.

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

Výbor byl v roce 2009 jako i v minulých letech ustanoven. Jeho hlavní náplní činnosti je komplexně řešit otázky týkající se národnostních menšin žijících na území kraje, hájit jejich práva a vytvářet prostor k prosazování zájmů a potřeb národnostních menšin. Jsou v něm zastoupeni reprezentanti politických klubů, jež jsou zainteresovaní v této problematice, popřípadě jsou přímo příslušníky některých z menšin žijících na území kraje. V současné době má Výbor 15 členů, z toho 5 zástupců polské menšiny, po jednom romské a řecké menšiny.

Důležitým okruhem činnosti Výboru je jeho podíl na procesu implementace závazků vyplývajících z Charty na území kraje formou schvalování dotací jednotlivým obcím, na něž se závazky vztahují. Mezi další činnosti patří pravidelná komunikace se zástupci jednotlivých menšin a také zástupci jednotlivých municipalit, v jejichž správním obvodu zástupci národnostních menšin žijí. V rámci své činnosti Výbor rozhodoval a schvaloval přiznání jednotlivých dotací v rámci dotačního programu vyhlášeného krajem, který je zaměřen na podporu aktivit příslušníků národnostních menšin zde žijících. V roce 2009 byly organizace zajišťující aktivity pro příslušníky národnostních menšin podpořeny finanční částkou 1 000 tis. Kč.

V rámci zajišťování agendy související s touto problematikou je zřízena pracovní pozice *Koordinátora pro národnostní menšiny*. Jeho systémové zařazení do struktury krajského úřadu spadá pod odbor sociálních věcí. Zajišťuje také funkci tajemníka Výboru.

OLOMOUCKÝ KRAJ

Viz Zpráva za rok 2007.

PARDUBICKÝ KRAJ

V roce 2009 nebyl v působnosti kraje Výbor ustanoven, v jeho správním obvodu nejsou menšiny zastoupeny více než 10%. Nejvíce početně zastoupenou národnostní menšinou žijící v Pardubickém kraji je menšina romská. Proto již v roce 2002 byla Radou kraje zřízena *Komise pro integraci romské menšiny a dalších etnických skupin*. Romská menšina se potýká především se sociálními problémy. V rámci kraje pracuje *Komise pro národnostní menšiny* při městských úřadech v České Třebové a ve Vysokém Mýtě.⁷⁴

HLAVNÍ MĚSTO PRAHA

V roce 2009 byly předmětem jednání *Komise Rady hl. m. Prahy pro oblast národnostních menšin a integrace cizinců na území hl. m. Prahy a pro udělování grantů v této oblasti* převážně otázky týkající se jednotlivých grantových řízení pro oblast národnostních menšin a integrace cizinců - Celoměstské programy podpory aktivit národnostních menšin na území hl.m. Prahy pro rok 2009 a Programy podpory aktivit integrace cizinců na území hl. m. Prahy pro rok 2009 (projednání podaných žádostí o grant a podání návrhů na přidělení finanční podpory), dále příprava jejich vyhlášení pro rok 2010. Komise pomáhala při zajištění akcí pořádaných nebo spolupořádaných hl. m. Prahou v oblasti národnostních menšin, romské komunity a integrace cizinců. Šlo o *Deváté setkání národnostních menšin*, jehož součástí byla konference *Tolerance a multikulturní společnost*, zaměřená na integraci cizinců. Konala se ve

⁷⁴ Česká Třebová má 2,74 % příslušníků národnostních menšin a Vysoké Mýto 2,24 %.

spolupráci s *European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions*. Komise se také zabývala transformací DNM na obecně prospěšnou společnost.

ÚSTECKÝ KRAJ

Výbor, jenž má 21 členů, byl ustaven na prvním zasedání Zastupitelstva kraje, které se konalo 26. listopadu 2008. Schází se jednou za čtvrt roku jako celek, jeho pracovní sekce, to je sekce pro národnostní menšiny a sekce pro záležitosti romské komunity, vždy po měsíci.

Začátkem roku 2009 se Výbor pod tlakem událostí převážně věnoval situaci v Janově, současně byly kontaktovány organizace sdružující národnostní menšiny v kraji, aby delegovaly své zástupce do Výboru. V oblasti kulturně-společenské se podílel na organizaci *Maďarského kulturního léta* v Teplicích, *Dnů slovenské kultury* a některých dalších akcí. Zdařilé bylo tradiční adventní setkání příslušníků národnostních menšin v Chomutově.

VYSOČINA

V dubnu 2009 byla zřízena pracovní skupina poskytovatelů sociálních služeb pro národnostní a etnické menšiny, osoby bez přístřeší a osoby ohrožené domácím násilím, jež se podílela na aktualizaci střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb, jenž je hlavním plánovacím dokumentem, dostatečně pokrývajícím i oblast péče o osoby sociálně vyloučené a rozvoj multikulturní spolupráce v kraji. Ten aktivně spolupracuje s *Centrem multikulturního vzdělávání v Jihlavě*.

2. Jaká byla v roce 2009 spolupráce kraje, popř. Výboru (rady / jiného orgánu) s organizacemi příslušníků národnostních menšin?⁷⁵

JIHOČESKÝ KRAJ

V kraji dosud nevykazuje činnost žádná organizace národnostních menšin.

JIHOMORAVSKÝ KRAJ

Rada pro národnostní menšiny uspořádala v květnu rozšířené zasedání se zástupci národnostních menšin, jednotliví účastníci představili svá občanská sdružení a informovali o akcích, které se uskutečnily v roce 2008 i o dalších plánovaných aktivitách v roce 2009. Informovali o činnosti sdružení, kulturních akcích pořádaných zejména při příležitosti jejich státních či církevních svátků, vzdělávacích a dalších programech, o spolupráci s jinými neziskovými organizacemi, práci s dětmi zvláště se sociálním znevýhodněním, o práci s dospělými v oblasti zaměstnanosti, poradenství, výuce rodného jazyka i kursech češtiny pro nově příchozí. Mnohá sdružení ve svých aktivitách velmi citlivě propojují oblast národnostní, sociální i vzdělávací.

K dalším společným akcím patřilo již tradiční setkání představitelů národnostních menšin na vánočním koncertě *Žijeme v jednom městě*, při němž obohatili veřejnost uměleckými zážitky, jež vyvěrají z národních tradic a folklóru jednotlivých národů, žijících v regionu.

KARLOVARSKÝ KRAJ

Spolupráce kraje probíhala především prostřednictvím Výboru a jednotlivých odborů Krajského úřadu, např. odboru školství, kultury, mládeže a tělovýchovy.

KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ

V kraji působí *Obec Slováků a Shromáždění Němců v Čechách a na Moravě*. Jejich zástupci jsou členy Výboru, dále zástupkyně ukrajinské národnosti, aktivní činnost organizace Ukrajinců však v kraji není zaznamenána. V kraji dále pracuje několik organizací, které mají jako cílovou skupinu Romy, jedna organizace, která pracuje s vietnamskou komunitou.

V obcích nejsou zřízeny Výbory, příslušníci polské menšiny opakovaně vyjádřili názor, že jejich existenci nepotřebují. V Jaroměři je zřízena *Komise pro národnostní menšiny*, která

⁷⁵ Liberecký kraj: situace se nezměnila.

hlavně řeší otázky romské komunity.

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

Spolupráce kraje a Výboru s organizacemi příslušníků národnostních menšin probíhala hlavně na úrovni organizace a vyhodnocování dotačního programu *Podpora aktivit příslušníků národnostních menšin žijících na území Moravskoslezského kraje*. Odbor sociálních věcí Krajského úřadu prostřednictvím koordinátora pro národnostní menšiny pravidelně zpracovává stanoviska k jednotlivým projektům organizací příslušníků národnostních menšin. Zástupci kraje jsou pravidelně zváni na aktivity jejich organizací.

OLOMOUCKÝ KRAJ

Krajská koordinátorka se zúčastňuje pracovních skupin pro etnické menšiny a cizince v rámci komunitního plánování sociálních služeb v Olomouci, kde je zástupce bulharské menšiny a v Prostějově, kde jsou členy zástupci romské menšiny.

V roce 2008 byla v Olomouci ustavena Základní organizace *Svazu Maďarů žijících v českých zemích*, která má 20 členů. Organizace nemá dosud k dispozici vhodné prostory pro realizaci aktivit, proto se neucházela o dotační tituly z rozpočtu kraje. Předseda odhaduje počet příslušníků maďarské menšiny v kraji kolem 300 osob. Členové organizace se pravidelně schází, půjčují si literaturu, udržují jazyk, zúčastňují se akcí realizovaných dalšími pobočkami. Krajskou koordinátorku informují o pořádaných akcích. V kraji působí aktivně na poli prezentace kultury a udržování tradic pobočka *Společenství Romů na Moravě* v Olomouci, kde předsedkyně vede taneční a hudební kroužek. Děti i dospělí vystupují na různých akcích pořádaných v kraji. Dne 14. srpna 2009 byl uskutečněn 2. ročník festivalu romské kultury *Romani Gili*. Další akcí, mající v kraji tradici, je *Den soužití*, který se uskutečnil 14. srpna 2009 v Kozlovicích na Přerovsku. Hlavním organizátorem je sdružení *Kappa - Help* a hudební skupina *Imperio*, která své aktivity zaměřuje především na romskou mládež. Jedná se o fotbalový turnaj, výtvarné soutěže pro děti, a zejména prezentace romských hudebních a tanečních souborů. Partnerem organizace při realizaci byla *Armáda spásy*, která pracuje s romskými dětmi v sociálně vyloučených lokalitách v Přerově. Jedním z neaktivnějších subjektů v kraji je *Dům dětí a mládeže* v Hranicích, kde se romský terénní pracovník města Robert Sutorý dlouhodobě věnuje volnočasovým aktivitám dětí a mládeže. Současně organizuje prezentace dovedností dětí na poli hudebním a tanečním i pro další nestátní neziskové organizace. Romskou kulturu prezentuje zejména hudební skupina *Street boys*, která vydala v roce 2009 již čtvrté CD s názvem *Palikerav*. Děti se mimo jiné podílejí i na tvorbě webových stránek.

Od roku 2009 působí v Moravském Berouně sdružení *Ecce Homo*, jež poskytuje sociální služby pro rodiny a děti, v rámci aktivit *Centra pro rodinu* realizuje rovněž taneční soutěže zaměřené mj. na tradiční romské tance, na které zve i další nestátní neziskové organizace, které pracují s romskými dětmi. Dne 19. září 2009 se konala již tradiční *XI. Romská pouť* na Svatém Kopečku u Olomouce, kterou organizačně zajišťuje *Charita Olomouc*. Mši v bazilice Navštívení Panny Marie celebroidli František Lízna a Jan Rous, liturgie byla sloužena za romské rodiny, které se staly obětmi bezpráví. Na odpoledním kulturním programu se významně podíleli Romové, vystoupily zde hudební skupiny *Gipsy*, *Amare Ternore*, *Romani Lavuta*, *Amaros Foros* a taneční formace *Rytmus*, *Karika*, *Centrum pro rodinu v Moravském Berouně*. Hudební doprovod celé akce zajišťovalo *Společenství Romů na Moravě*.

V roce 2009 jednali na odboru sociálních věcí zástupci chorvatské menšiny, kteří mají stejně jako ostatní obdobné subjekty problémy se zajištěním prostor ke společnému setkávání. O spolupráci byla požádána poradkyně pro národnostní menšiny města Olomouce. Podle odhadu tehdejšího předsedy sdružení žije v kraji cca 800 příslušníků chorvatské menšiny, pravidelně se však schází cca 10 členů.

Krajská koordinátorka romských poradců participovala na organizaci a zajištění finančních prostředků na akci *Koncert proti násilí*, který se konal dne 18. dubna 2009 na náměstí TGM

v Přerově a byl reakcí na pochod neonacistů v tomto městě. Na organizaci se významně podíleli příslušníci romské menšiny a romská hudební skupina *Imperio*. Na akci bez nároku na honorář vystoupily 4 hudební skupiny, a to rocková formace *LightBringer*, kapely *Homebwoyrasta*, romská skupina *Imperio* a *Mothers Follow Chairs*. Velmi přínosná byla i vystoupení významných osobností veřejného života, a to primátora a senátora Jiřího Lajtocha, patera Františka Lízny, zakladatele *Společenství Romů na Moravě* Ing. Karla Holomka, novináře Jana Urbana a dalších. Cílem bylo vyjádřit názor, že problémy nelze řešit pochody v ulicích a násilím. Koncert lze považovat za příklad dobré praxe spolupráce NNO, a to o.p.s. *Člověk v tísni*, *Armády Spásy* a sdružení *Kappa-Help* s městem a krajským úřadem, kdy ve velmi krátké době cca 14 dnů se podařilo zorganizovat významnou kulturní akci s minimálními náklady.⁷⁶

V prosinci 2009 jednal u náměstkyně hejtmana Mgr. Yvony Kubjátové zástupce firmy *Cerman* s žádostí o podporu při rekonstrukci objektu bývalého Dělnického domu v Černovíře se záměrem vybudování multikulturního centra. Jedná se o objekt, kde cca do roku 2000 působilo Romské informační centrum. Vzhledem k tomu, že v rámci komunitního plánování města Olomouce vzešly návrhy na řízení multikulturního centra pro národnostní menšiny a cizince, zúčastnil se zástupce dne 10. prosince 2009 jednání pracovní skupiny Etnické menšiny a cizinci. Bylo dohodnuto, že zpracuje nástin představy využití nemovitosti pro tyto účely a odhad nákladů na nezbytnou rekonstrukci. Ze strany krajského úřadu byla nabídnuta podpora při zpracování záměru i zmapování možností financování.

HLAVNÍ MĚSTO PRAHA

Již roce 2008 byla založena obecně prospěšná společnost DNM. Někteří členové *Komise Rady hl. m. Prahy pro oblast národnostních menšin a integrace cizinců na území hl. m. Prahy a pro udělování grantů v této oblasti* jsou současně členy Správní nebo Dozorčí rady DNM a mají k dispozici pravidelné informace z jednání jeho vedení se zástupci národnostních menšin. Hl. m. Praha pravidelně spolupracuje s Městskou částí Praha 9 na multikulturním festivalu *Etnofest*, který se konal již 5. rokem v areálu přírodního Parku Podviní. Každoročně má podporu hl. m. Prahy také Světový romský festival *Khamoro* a Mezinárodní folklorní festival *Praha srdce národů*, stejně tak tomu bylo i v roce 2009. Též viz Zpráva za rok 2008.

ÚSTECKÝ KRAJ

Ve Výboru mají zastoupení menšina slovenská, maďarská, ukrajinská, bulharská, německá, romská a židovská. Své zastoupení má i Svaz Vietnamců v ČR, i když Vietnamci dosud statut národnostní menšiny nemají. Podle předsedy Výboru by tento stav bylo žádoucí napravit a Vietnamcům žijícím na území ČR, statut národnostní menšiny udělit.⁷⁷

VYSOČINA

Kraj v roce 2009 spolupracoval se *Sdružením Romů a národnostních menšin ČR a Romskou jednotou Vysočina*. Působí zde také *Sdružení Děti slunce ČR*, *ROMART ČR*, *LÁČE MANUŠA*, *Lače Roma* a *Svaz Mongolů* v Havlíčkově Brodě. Jmenované organizace se především věnují kulturně společenským aktivitám.

2a) příklady dobré praxe v roce 2009:

JIHOMORAVSKÝ KRAJ

Kraj se dne 22. ledna 2009, u příležitosti *Dne památky obětí Holocaustu a předcházení zločinům proti lidskosti*, prostřednictvím odboru školství kraje podílel na uspořádání tradičního setkání na ZŠ a MŠ Brno, Merhautova 37 za účasti pamětníků na Holocaust Židů a Romů.

⁷⁶ Více informací o iniciativě *Neonacisty v Přerově nechceme* je zveřejněno na: <http://vpreroveneonacistynehceme.cz/>.

⁷⁷ Pozn. předkl. Vietnamci v ČR nesplňují zákonnou definici národnostní menšiny jednak z důvodu jejich převážně cizí (vietnamské) státní příslušnosti, jednak z důvodu jejich krátkého historického usazení na území ČR.

Odbor školství též připravil ve spolupráci s *Radou pro národnostní menšiny* kraje a Úřadem vlády k příležitosti 60. výročí přijetí Deklarace lidských práv v prostorách Krajského úřadu výstavu *Na úsvitu* s cílem přispět k prohlubování vzájemného porozumění lidí nejen s kulturní odlišností, kteří žijí v regionu.

Romské dny Hodonín 2009 se uskutečnily ve dvou dnech, a to 11. dubna 2009, kdy proběhla taneční a pěvecká přehlídka romských i neromských tanečních souborů, a v sobotu 18. dubna 2009 Devátý ročník *Miss Roma ČR*.

KARLOVARSKÝ KRAJ

Příkladem dobré praxe je např. uspořádaný *Den národnostních menšin*, na kterém vystoupila a ukázkou národních kuchyní připravila většina zastoupených národnostních menšin, dále turnaj národnostních menšin v kopané, druhý ročník fotosoutěže *Ze života národnostních menšin*, nebo *Pochod vzájemnosti*, uspořádaný *Obcí Slováků* v Karlových Varech.

LIBERECKÝ KRAJ

Projekt romské neziskové organizace v kraji z výzvy pro předkládání grantových projektů v rámci oblasti podpory 3.2 program č. 19 *Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit*, registrace sociálních služeb poskytovaných NNO, jež se zabývají problematikou národnostních menšin, udržení kontinuity terénní sociální práce ve třech sociálně vyloučených lokalitách, udržení stávajícího počtu asistentů pedagoga na školách, širší zapojení triád do komunitního plánování většiny obcí ve všech cílových skupinách včetně národnostních menšin.

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

Jako příklad dobré praxe lze uvést jednotlivá pravidelná jednání členů Výboru se zástupci organizací národnostních menšin, na kterých dochází k aktualizaci individuálních potřeb jednotlivých menšin související s udržením tradic a zvyků menšin v kraji.⁷⁸ Tyto informace jsou posléze využívány pro další činnost Výboru.

HLAVNÍ MĚSTO PRAHA

Viz oddíl 3.1.

ÚSTECKÝ KRAJ

Činnost Výboru města Chomutova v kraji jednoznačně vyčnívá. Velmi aktivní jsou sdružení zastupující v kraji národnost maďarskou, slovenskou a ukrajinskou. Nade všemi však péčí o své členy, zájmem o veřejné dění a společenskou aktivitou, vyčnívá *Židovská obec* v Teplicích.

VYSOČINA

Jihlavské neziskové organizace uspořádaly ve dnech 6. - 9. dubna 2009 *Romský týden*, jehož součástí byla výstava zaměřená na romské reálie, produkce tradičních romských písní a tanců na jihlavském náměstí, projekce filmu s romskou tematikou. *Centrum multikulturního vzdělávání* v roce 2009 uspořádalo přednášku *Romská historie, kultura a mentalita* pro ZŠ a SŠ. V celém kontextu se kraj snaží, aby byla v co největší míře zvýrazněna národnostní identita obyvatel, a aby se kulturní zvyklosti Romů přiblížily ostatním občanům Vysočiny.

⁷⁸ Zástupce maďarské menšiny má výhrady k tvrzení, menšina není oslokována.

2b) problémy v roce 2009:

KARLOVARSKÝ KRAJ

Velkým problémem zůstává malý počet aktivních Výborů v obcích a městech. Ani v samotných Karlových Varech výbor není zřízen, není ani žádný určený pracovník, pověřený zabývat se blíže problematikou cizinců či národnostních menšin.⁷⁹

LIBERECKÝ KRAJ

Obecný nedostatek finančních prostředků pro financování neziskového sektoru zabývajících se problematikou menšin, vysoká míra nezaměstnanosti v mikroregionech kraje, chybí závazný dokument, který by řešil systémově postupnou likvidaci vyloučených lokalit, rezignace širší části romské menšiny na svůj způsob života.

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

Nebyly zaznamenány.

ÚSTECKÝ KRAJ

Problematickou se jeví spolupráce se zástupci bulharské a německé menšiny. Německá menšina, která by měla být v saském příhraničí nejpočetnější, je ve své podstatě nejméně četná a závislá na práci několika málo, sice velmi obětavých a nadšených lidí, ale lidí značně determinovaných svým pokročilým věkem. Obdobně je na tom i menšina bulharská, i když z jiného důvodu, neboť lidí, kteří jsou bulharského původu, je v kraji poměrně hodně. Považují se však velkou měrou již za Čechy a s bulharskou menšinou se nemají potřebu identifikovat.

3. Jakým způsobem kraje finančně podporovaly v roce 2009 organizace / aktivity národnostních menšin (prostřednictvím zvláštního dotačního titulu v rozpočtu, v rámci jiných dotačních programů, ad hoc podporou jednotlivých akcí, popř. jinak)?

Na úrovni krajů je zachován zhruba stejný podíl dotací organizacím příslušníků národnostních menšin ve srovnání s minulým rokem, na rozdíl od obcí a statutárních měst je zde ovšem markantní pokles podpory multikulturním projektům. Co se týče počtu projektů, dominují opět projekty romských organizací (27), slovenské (21) a bulharské projekty (13).

4. Jaké zkušenosti má kraj s implementací Evropské charty regionálních či menšinových jazyků?⁸⁰

JIHOČESKÝ KRAJ

Nejsou známy žádné případy porušování těchto principů v našem kraji.

Přijatá opatření v části III. Charty se vztahují v kraji pouze na slovenštinu. Obecně je komunikace ve slovenštině vzhledem k jazykové příbuznosti s češtinou v praxi bezproblémová, sami uživatelé slovenského jazyka neprezentují zatím žádné aktuální potřeby v užívání svého jazyka ve veřejném životě a to v žádné z oblastí Charty.

JIHOMORAVSKÝ KRAJ

V kraji jsou zajišťována potřebná opatření v souladu s Chartou.

⁷⁹ V kraji by měl být Výbor zřízen ve 42 dalších obcích.

⁸⁰ Nevyjádřil se zástupce hl. m. Praha, zkušenosti nemá kraj Olomoucký, Středočeský, Ústecký a Vysočina.

Ústav klasických studií *Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně* nadále uskutečňuje výuku novořečtiny a literatury ve všech 3 stupních (bakalářský, magisterský a doktorandský). S tím úzce souvisí činnost *České společnosti novořeckých studií* rovněž se sídlem na *Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně*. Mezi nejvýznamnější aktivity patří přednášky z oboru novořečtiny a realizace projektu na vytvoření česko - řeckého slovníku. Stejně jako v letech minulých *Bulharské kulturně osvětové sdružení v Brně* realizovalo i v roce 2009 v rámci dotačního programu v oblasti činnosti národnostních menšin v Jihomoravském kraji projekt v souladu s Rámcovou úmluvou a Chartou. Jeho cílem bylo uchování identity bulharské národnostní menšiny na jižní Moravě. Realizace projektu přispěla k posílení Evropy založené na demokratických zásadách a kulturní rozmanitosti v rámci národní suverenity a územní integrity. Projekt byl určen všem těm, kteří se zajímají o Bulharsko, zejména mladší generaci, a přispěl k rozvoji česko-bulharských vztahů.

KARLOVARSKÝ KRAJ

V kraji jsou silně zastoupeny zejména německá a slovenská národnostní menšina. Požadavek na ochranu menšinových jazyků nebyl ze strany příslušníků národnostních menšin vznášen. Poskytování vícejazyčných informací např. u voleb funguje, problémem nadále zůstává nedostatek tlumočnicků v kraji.

KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ

Viz Zpráva za rok 2008.

LIBERECKÝ KRAJ

Viz Zpráva za rok 2008.

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

Kraj realizuje řadu dalších aktivit zaměřených na podporu udržení tradic jednotlivých národnostních menšin zde žijících, jež nejsou v přímé souvislosti např. s implementací Charty a činností Výboru, ale také významnou měrou podporují kulturní tradice jednotlivých menšin. Kraj např. v rámci tzv. česko-polské spolupráce realizuje několik projektů financovaných v rámci Operačního programu *Přeshraniční spolupráce Česká republika - Polsko*. Cílem projektů je podpora přeshraniční spolupráce a s tím související rozvoj vztahů orgánů veřejné správy mezi třemi regiony (Moravskoslezský kraj, Slezské vojvodství, Opolské vojvodství) a následného vytvoření Evropského seskupení územní spolupráce. Předmětem projektu je tedy podpořit a institucionalizovat spolupráci formou vytvořeného trojstranného sekretariátu, který bude koordinovat vzájemnou výměnu pracovníků partnerských regionálních úřadů s cílem podpořit přenos informací a zkušeností vedoucích ke společným směrům rozvoje spolupráce a následně k implementaci jejich strategie. K podpoře užší, systematictější a konkrétnější spolupráce přispěje také zpracovaná společná a jednotná strategie.

Důležitou oblastí, mající významný charakter pro udržení kulturních tradic např. polské menšiny, je oblast polského národnostního školství, které je specifikem kraje a má především na území Těšínského Slezska významné historické tradice (80 % všech osob, které se v ČR podle posledního sčítání lidu hlásí k polské národnosti, žije právě na území Těšínského Slezska). Kromě základního poslání MŠ, ZŠ a SŠ s polským jazykem vyučovacím, které se všechny nacházejí na území okresů Frýdek-Místek a Karviná, kde je největší koncentrace obyvatelstva polské národnosti, se rozšiřuje i počet aktivit, kterými se tyto školy podílejí na pěstování kulturních tradic příhraničního regionu. Školy s polským vyučovacím jazykem jsou zřízeny na území šesti obcí s rozšířenou působností. Jedná se o obce Český Těšín, Havířov, Jablunkov, Karviná, Orlová a Třinec.

Také v minulém období pokračovala podpora polského národnostního školství v kraji. ZŠ a SŠ s polským vyučovacím jazykem se zapojily do programů Moravskoslezského kraje (např. rozvojový program *Kvalita*, v jehož rámci proběhlo testování žáků 1. ročníků SŠ

v jazyce českém a cizím jazyce, matematice a v oblasti obecných studijních předpokladů, Program podpory aktivit příslušníků národnostních menšin žijících na území kraje a další). V rámci polského národnostního školství jsou vzdělávání také žáci se speciálními vzdělávacími potřebami. Pro školní rok 2007/2008 byl udělen souhlas se zřízením funkce asistenta pedagoga pro žáky se zdravotním postižením čtyřem školám s polským jazykem vyučovacím, v následujícím školním roce byl souhlas udělen čtyřem školám a pro školní rok 2009/2010 pak pěti školám.

Podle posledních údajů Ústavu pro informace ve vzdělávání je k 30. září 2009 na území kraje celkem 42 škol s polským vyučovacím jazykem (20 MŠ, 21 ZŠ, 1 SŠ) a 7 škol s polským i českým vyučovacím jazykem (5 MŠ, 2 SŠ).

Důležitou oblastí s pozitivním vlivem pro udržení tradic národnostních menšin žijících na území kraje je podpora kulturních aktivit, jejichž cílem je udržení historických tradic jednotlivých menšin žijících na území kraje. Za všechny uvádíme např. několik kulturních festivalů, které se jsou podporovány z finančních prostředků kraje. Jedná se např. o podporu *festivalu Divadel, Moravy a Slezska*, mezinárodního folklorního setkání *Gorolski Świato*, mezinárodního setkání spisovatelů v Českém Těšíně či mezinárodního folklorního festivalu *Slezské dny*. Kraj také podporuje činnost *Těšínského divadla* v Českém Těšíně, které je příspěvkovou organizací kraje. Je ojedinělou výjimkou v českém divadelním světě, neboť v něm působí profesionální umělecké soubory dvou národností, tzv. česká a polská scéna. V roce 2009 vznikla také třetí scéna Těšínského divadla, divadlo *Bajka*.

PARDUBICKÝ KRAJ

Vzdělávání dětí na ZŠ a SŠ se uskutečňuje v jazyce českém, protože ze strany osob jiných národností nevzešel požadavek vyučovat v jejich rodném jazyce. Romský jazyk se vyučuje na Univerzitě v Pardubicích, na katedře sociálních věd kabinetu sociální antropologie. K méně početným menšinám žijícím v kraji se řadí občané národnosti slovenské, polské, německé a ukrajinské. Tyto národnostní menšiny jsou integrovány do většinové společnosti.

HLAVNÍ MĚSTO PRAHA

Na základě podpory rozšiřování a přijímání informací v jazyce národnostních menšin mohou národnostní menšiny s finanční podporou hl. m. Prahy vydávat publikace, knihy (pro dospělé, děti a mládež) ve svém jazyce. Při přípravě a zajištění grantového řízení *Celoměstské programy podpory aktivit národnostních menšin* je totiž vždy program č. 2 zaměřen speciálně na publikační činnost související se vztahem národnostních menšin k hl. m. Praze.

6.4. Shrnutí⁸¹

Činnost samospráv a jejich Výborů, resp. podobných poradních orgánů, se opět typicky značně různila ve své intenzitě i tematickém rozsahu. Působil zde nejen počet příslušníků národnostních menšin v dané lokalitě (regionu), ale i aktivita jejich organizací a pochopitelně též přístup samospráv. Například město Brno a Jihomoravský kraj celkově vyvíjí řadu aktivit, ač percentuelní podíl menšin v obyvatelstvu zde ve srovnání s ostatními kraji není výrazný.

Největší počet zřízených Výborů v obcích spadá do Moravskoslezského kraje (mělo by jich být 52, je jich 38). V Karlovarském kraji by jich podle zákona mělo být ještě více, 57, ve skutečnosti jich je pouze 15. Výbory jsou ve 31 okresech, nejvíc by jich mělo podle ustanovení zákona č. 128/2000 Sb. být v okresech Frýdek-Místek a Sokolov (27), ve skutečnosti je jich 24 v okrese Frýdek-Místek a v okrese Sokolov pouze osm. Okres Karviná by jich měl mít 9 a má jich 8. Počet Výborů se každoročně zvyšuje, důvodem je spíše formální naplnění litery zákona.

⁸¹ K textu shrnutí vyjádřili nesouhlas zástupci polské národnostní menšiny ve Výboru pro spolupráci s orgány samosprávy. Podle nich nereflexuje šovinistické a netolerantní nastavení české většiny vůči menšinám. Tento názor – byť může být podložen dobrými důvody – však neopovídá celkovému vyznění informací, které samosprávy poskytly. Proto není obsažen v jejich shrnutí.

Z jejich celkového počtu je pět komisí, z toho dvě v městských částech v Praze (kde není povinnost ze zákona zřídit Výbor), ve třech městských částech v Brně vznikly podle litery zákona o obcích Výbory, příčinou jejich zřízení je ovšem existence moravské národnosti ze sčítání lidu v roce 2001. V některých obcích či městech již dříve Komise též vznikly bez vztahu k výsledkům sčítání lidu resp. zákonu č. 128/2000 Sb., o obcích, z důvodu řešení otázek integrace romské komunity (kupř. Vysoké Mýto, Česká Třebová).

Samosprávy se ve vztahu k národnostním menšinám věnovaly především podpoře a prezentaci (zejména nejružnější festivaly) kultur národnostních menšin. V Moravskoslezském kraji hrálo hlavní roli téma česko-polské dvojjazyčnosti. Ve sledovaném roce se bohužel často týkalo ničení dvojjazyčných cedulí, resp. jejich polských částí. Do tohoto kontextu v roce 2009 vstoupilo též téma navrácení původního názvu (Olza) řeky Olše. Ačkoliv je slovo Olza prastarý, předslovanský název, je dnes často mylně vnímáno jako „polská varianta“ názvu Olše. Tematický rozsah aktivit samospráv pak tradičně přesáhl oblast národnostních menšin, např. intenzivní spoluprací s organizacemi, partnerskými městy a školami v SRN v řadě příhraničních lokalit. Dále se rozvíjela spolupráce s vietnamskou komunitou, zvláště v severních Čechách. Řada samospráv také referovala o situaci Romů v souvislosti s překonáváním sociálního vyloučení, což je ovšem téma, kterému se výhradně věnuje Romská Rada. Výjimečným způsobem byla v roce 2009 podpořena také chorvatská národnostní menšina, resp. obce, kde se tato skupina tradičně vyskytovala.

V otázce Charty dominuje aktivita Moravskoslezského kraje, který měl mimo jiné opět k dispozici finanční částku na podporu implementace Charty, transferovanou z rozpočtu Úřadu vlády ČR. I v roce 2009 byla využita výhradně na zřizování dvojjazyčných tabulí. Některé samosprávy poněkud nesprávně spojují Chartu s více jazyky, než je pod její ochranou v České republice. U jiných je její potenciál ještě nerozvinut, což se týká zejména němčiny (včetně dvojjazyčných nápisů) v oblasti západních Čech (např. Karlovarský, Ústecký kraj).

7. Reflexe národnostních menšin

BULHARSKÁ MENŠINA⁸²

1. **Zhodnoťte činnost organizací vlastní národnostní menšiny (kromě jiného jejich vzájemnou spolupráci, způsob komunikace v rámci menšinového společenství, způsob financování jejich činnosti atd.).**

Viz Zpráva za rok 2008.

2. **Uved'te stručný přehled jejich aktivit.**

Konkrétní výčet činnosti jednotlivých sdružení a klubů:

- *Bulharské kulturně osvětové sdružení v Brně*

Bulharské kulturně osvětové sdružení v Brně

- Výroční schůze v únoru 2009 Freskový sál, Stará radnice, Brno.
- Pravidelná setkání členů sdružení a jejich přátel v prostorách *Cafe Rudolf*, Královo pole, Brno - tyto pravidelné besedy (*sedjanky*), které jsou velmi oblíbeny pro svoji domácí atmosféru a neformálnost, se konaly zpravidla každou středu.
- Jednou z největších událostí je oslava státního svátku Bulharska 3. března, společenský večer věnovaný výročí osvobození Bulharska z osmanské nadvlády se uskutečnil 14. března v prostorách Hotelu Slovan, Brno. Program byl zahájen slavnostním projevem, po kterém následovalo vystoupení dětí s recitačním pásmem a vystoupení folklorního souboru *Kytka*.
- Dne 25. dubna 2009 se uskutečnila první bulharská diskotéka. Tuto úspěšnou akci pro mládež organizoval a realizoval Standa Velev.
- V týdnu od 18. do 24. května 2009 byla realizována výstava fotografií *Bulharsko – poklady středověkého umění* v prostorách Staré radnice v Brně. Výstava se uskutečnila za podpory Bulharského kulturního institutu v Praze.
- Další významnou akcí byla návštěva archeologického areálu *Národního památníku Mikulčice* a účast na odhalení sousoší Sv. Cyrila a Metoděje. Krajanské setkání dne 23. května 2009 se uskutečnilo za účasti krajanů z Prahy, Ostravy Bratislavy, Ústí nad Labem, Českých Budějovic, Bratislavy, Budapešti a Vídně (skoro 1000 účastníků). Součástí oslav byla pravoslavná pouť a liturgie kterou celebroidal patriarcha pravoslavné církve Kryštof. Slavnosti odhalení památníku byla přítomna bulharská vládní delegace vedená předsedou parlamentu Georgi Pirinským a za českou stranu byl přítomen hejtmán Jihomoravského kraje. Kulturní program byl bohatý. Vystoupil mimo jiné i bulharský folklorní soubor *Georgiovdan*, kterému sdružení poskytlo organizační zázemí.
- 64. ročník Mezinárodního folklorního festivalu Strážnice a 27. ročník dětského folklorního festivalu Dětská Strážnice 2009 se konaly ve dnech 25. - 28. června 2009. Poprvé na této prestižní akci vystoupil i taneční soubor *Kytka*.
- Ve dnech 26. - 27. září 2009 se uskutečnil zájezd Konopiště – Plzeň - Karlovy Vary. Hlavním důvodem této cesty byla návštěva krajanů v Plzni a společná oslava významného bulharského svátku *Dne nezávislosti* 22. září 2009.
- Setkání předstův všech bulharských organizací v ČR. Schůzka se uskutečnila z iniciativy zástupce bulharské menšiny v Radě dne 17. října 2009 v bulharském klubu v Praze, Americká 28.

⁸² Text zpracoval člen Rady Atanas Ivan Belkov.

- Dne 24. října 2009 se v klubu *Restart* konala druhá v pořadí diskotéka s bulharskou hudbou. DJ již tradičně byl Standa Velez, kterému děkujeme za výbornou organizaci a za skvělé vedení celého večera.
- Dne 5. prosince 2009 konání společenského večera *Nikuldenska večerinka* v hotelu *Kozák*. Bohatý kulturní program s vystoupením souboru *Kytka*. K tanci a poslechu hráli hudebníci z Bulharska. Účast 160 krajanů a jejich přátel.
- 10. prosince 2009 - účast *Kytky* na vánočním koncertu menšin v divadle *Reduta*.
- 12. prosince 2009 – společné setkání a vystoupení souboru *Kytka* na předvánoční oslavě krajanů v Bratislavě.
- 31. prosince 2009 – Oslava příchodu Nového roku 2010 v Brně – Maloměřicích.

Ostatní organizace své podklady nedodaly.

3. *Jaká byla spolupráce organizací příslušníků národnostní menšiny s orgány veřejné správy na všech úrovních a ve všech příslušných regionech?*

Viz Zpráva za rok 2007.

4. *Jaká byla spolupráce s ostatními národnostními menšinami?*

Viz Zpráva za rok 2007.

5. *Jaké byly problémy v životě společenství národnostních menšin?*

Viz Zpráva za rok 2007.

6. *Uved'te přehled finanční podpory organizací vaší národnostní menšiny podle dárce (státní rozpočet, rozpočet krajů, měst, obcí, ostatní donoři).*

Neuvádí se.

7. *Co pro Vaši národnostní komunitu znamená zastoupení v Radě?*

Viz Zpráva za rok 2008.

8. *Jak hodnotíte dosavadní práci svých zástupců v Radě?*

Viz Zpráva za rok 2008.

9. *Jakými tématy by se podle Vás měla Rada prioritně zabývat? (vyjmenujte bodově, případně se stručným komentářem)*

Viz Zpráva za rok 2008.

10. *Jaké jsou Vaše zkušenosti s implementací Charty?*

Nejsou.

1. Zhodnoťte činnost organizací vlastní národnostní menšiny (kromě jiného jejich vzájemnou spolupráci, způsob komunikace v rámci menšinového společenství, způsob financování jejich činnosti atd.).

Viz Zpráva za rok 2008.

2. Uved'te stručný přehled jejich aktivit.

Na podzim roku 2009 byl zvolen nový výbor *Sdružení občanů chorvatské národnosti v ČR*.

Ve dnech 20. - 21. června 2009 se konal v Děvínské Nové Vsi (Slovensko) již 21. festival chorvatské kultury. Sdružení bylo i tentokrát zapojeno do jeho širšího programu (včetně ochutnávky typického pečiva a vína).

Ve dnech 20. - 31. července 2009 se uskutečnila akce *Malá škola chorvatského jazyka* pro vnoučata našich Chorvatů (9-16 let), do Noví Vinodolski (Chorvatsko, okolí Splitu), pro 13 dětí a dva dospělé jako doprovod. Děti byly s pobytem velmi spokojené.

Hlavní akcí sdružení jako každým rokem byl již 18. *Den chorvatské kultury* v Jevišovce, který se konal v neděli dne 6. září 2009.

Zástupci sdružení hodnotili s uznáním konečné rozhodnutí ministra Kocába i celé vlády, kteří se mimořádně angažovali ve věci získání prostředků na financování pietních míst v bývalých chorvatských obcích Nový Přerov a Dobré Pole, o které sdružení usilovalo již delší dobu. Je pouze škoda, že závěrečná část realizace pomníku na hřbitově v Novém Přerově nedopadla podle jeho představ: zastupitelé obce nepochopili návrh textu na pomníčku, a proto raději vypustili jeho závěrečnou část. Nicméně v obou obcích jsou pietní místa upravena.

Dne 13. října 2009 se v Moravském zemském muzeu v Brně (Etnografický ústav) uskutečnila vernisáž p. Lenky Novákové *Jihomoravští Chorvaté objektivem Othmara Růžičky*.

3. Jaká byla spolupráce organizací příslušníků národnostní menšiny s orgány veřejné správy na všech úrovních a ve všech příslušných regionech?

Spolupráce byla dobrá, na úrovni a bez zásadních problémů. Situace se zásadně změnila k lepšímu, nástupem nového ministra pro lidská práva, kdy se klade větší důraz na činy než sliby.

4. Jaká byla spolupráce s ostatními národnostními menšinami?

Velkým překvapením pro sdružení bylo zjištění, že v Jevišovce vzniklo nové *Občanské sdružení chorvatské národnosti Čechy a Morava* a jeho předsedou se stal bývalý mluvčí sdružení v Jevišovce, který byl před tím členem původního sdružení. Proto jej ihned kontaktovali a navrhli výměnu stanov pro další spolupráci. Bohužel na nabídku nereagoval a tím spolupráce skončila.

5. Jaké byly problémy v životě společenství národnostních menšin?

Nejasnosti okolo existence chorvatských sdružení, špatná informovanost členů.

6. Uved'te přehled finanční podpory organizací vaší národnostní menšiny podle dárce (státní rozpočet, rozpočet krajů, měst, obcí, ostatní donoři).

Projekty podpořené ústředními orgány státní správy

organizace	projekt, účel dotace	dárce	dotace (Kč)
Sdružení občanů chorvatské národnosti	XVIII.den chorvatské kultury	Ministerstvo kultury	71 000

⁸³ Na otázky odpověděli Ladislav Furiš, člen Rady, Josef Hubený, v roce 2009 předseda Sdružení občanů chorvatské národnosti v ČR a Ing. Jan Kopřiva, nový předseda sdružení.

7. Co pro Vaši národnostní komunitu znamená zastoupení v Radě?

Možnost přímého kontaktu v Radě a zdroj informací.

8. Jak hodnotíte dosavadní práci svých zástupců v Radě?

Hodnotí kladně, protože zastupuje Sdružení a prosazuje požadavky členů.

9. Jakými tématy by se podle Vás měla Rada prioritně zabývat? (vyjmenujte bodově, případně se stručným komentářem)

Viz Zpráva za rok 2008. Důsledněji dbát na pravidla pro přijetí nových členů menšin v Radě.

10. Jaké jsou Vaše zkušenosti s implementací Charty?

Chartu znají od roku 2007, ale zkušenosti s ní nemají, protože se na ně nevztahuje. Úplně jiná situace by nastala, kdyby Chorvaté nebyli vystěhováni a zůstali na místě.

MAĎARSKÁ MENŠINA⁸⁴

1. Zhodnoťte činnost organizací vlastní národnostní menšiny (kromě jiného jejich vzájemnou spolupráci, způsob komunikace v rámci menšinového společenství, způsob financování jejich činnosti atd.).

V roce 2009 působily v rámci maďarské menšiny stejné organizace jako v roce předchozím: Svaz Maďarů žijících v českých zemích (dále Svaz), politicko-občanské hnutí *Coexistentia-Soužití* (maďarská sekce), *Maďarské hospodářské sdružení v ČR*, *Spolek maďarských lékařů v ČR*, *Společnost Arthura Görgeyho*, *Nadace Rákóczi*, *Spolek Iglice v Praze*. Možno vzpomenout i pražskou obec *Maďarské reformované církve*. Kromě těchto organizací působí ještě dva maďarské studentské spolky: *Spolek Endre Adyho v Praze (AED)* a *Spolek Ference Kazinczyho (KAFEDIK)* v Brně. Vesměs ale sdružují studenty maďarské národnosti na VŠ v těchto městech. Jde o občany Slovenska, ale spolupracují s ostatními maďarskými spolky. Největší organizací je Svaz, která má sedm základních organizací. Má nejvíce členů a také nejširší program. Členská základna všech maďarských spolků se ale značně překrývá a na pořádání akcí se zúčastňují podle charakteru akce i jiné spolky. Spolupráce je dobrá. Komunikačním jazykem je maďarština, s úřady ale příslušníci menšiny komunikují česky. Znalost češtiny je v maďarské komunitě běžná. Problémy s úřady nejsou, spolupráce je dobrá jak na celostátní, tak i na místní úrovni.

Ke zlepšení součinnosti výrazně přispěl i časopis *Prágai Tükör*. Před třemi roky redakce v tomto duchu mírně pozměnila jeho koncepci a nyní pravidelně informuje o všech maďarských organizacích, což bylo komunitou přijato kladně.

2. Uveďte stručný přehled jejich aktivit.

- Svaz Maďarů žijících v českých zemích

Hlavní činnost se odehrává v základních organizacích. Vzhledem k rozptýlenosti členů je jedinou významnou celostátní akcí společensko-kulturní setkání. Koná se pravidelně poslední týden v srpnu, zájem o účast roste každým rokem, což je hodnoceno velmi pozitivně.

Dny maďarské kultury jsou tradičními akcemi v základních organizacích Praha, Brno, Ostrava a Teplice. Jedná se o největší kulturní událost základních organizací Svazu.

⁸⁴ Text zpracovala Magdalena Šmejkalová, Svaz Maďarů žijících v českých zemích.

Klubová setkání jsou zpravidla jednou do měsíce, někdy i častěji. Vzpomínkové akce u příležitosti různých národních svátků a výročí. Pietní akt ve Zlaté Koruně, památka padlých maďarských vojáků na konci II. světové války, Pietní akt v Mírově u památníku Jánose Esterházyho, spoluorganizátorem je *Coexistentia-Soužití*. Pietní akt ve Slavkově, památka padlých maďarských vojáků bitvy.

Souznění - kulturní odpoledne v Praze, velmi populární. Vystoupení folklórních skupin *Nyitnikék* a *Kőris* na různých akcích. Společenské a kulturní akce, jako např. literární odpoledne, dále přednášky u příležitosti jubileí významných osobností či významných historických událostí, besedy se současnými spisovateli aj.

- *Coexistencia – Soužití, maďarská sekce*

Organizuje akce k různým výročím, jednou týdně pravidelné diskusní kluby k aktuálním společensko-politickým otázkám v Praze, dobrá spolupráce s polskou sekcí a se Svazem.

- *Maďarské hospodářské sdružení*

Věnuje se maďarsko-českým hospodářským vztahům, poskytuje informace.

- *Spolek maďarských lékařů*

Organizuje dvě celostátní setkání – při té příležitosti odborné semináře a společenské akce. Poskytují informace o maďarsky hovořících lékařích podle oboru.

- *Spolek Görgeyho*

Akce probíhají jednání v souvislosti s odhalením památní tabule Arturu Görgeymu, přednímu maďarskému chemikovi, který studoval na Universitě Karlově.

- *Spolek Iglice*

Provozují neformální maďarskou školku i školu v Praze.

- *Maďarský reformovaný evangelický sbor v Praze*

Bohoslužby každý týden, v rámci církevní obce založen i pěvecký kroužek MILLE DO(re)MI.

3. Jaká byla spolupráce organizací příslušníků národnostní menšiny s orgány veřejné správy na všech úrovních a ve všech příslušných regionech?

Viz Zpráva za rok 2008.

4. Jaká byla spolupráce s ostatními národnostními menšinami?

Viz Zpráva za rok 2008.

5. Jaké byly problémy v životě společenství národnostních menšin?

Viz Zpráva za rok 2008.

6. Uveďte přehled finanční podpory organizací vaší národnostní menšiny podle dárce (státní rozpočet, rozpočet krajů, měst, obcí, ostatní donoři).

Projekty podpořené ústředními orgány státní správy

<i>organizace</i>	<i>projekt, účel dotace</i>	<i>dárce</i>	<i>dotace (Kč)</i>
Svaz Maďarů žijících v českých zemích	Prágai Tükör	Ministerstvo kultury	1 000 000
	Kulturně informační a dokumentační činnost		535 000
	Dny maďarské kultury		224 000
	Vydání publikace	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	50 000
Iglice	Kulturní aktivity		349 060

Projekty podpořené obcemi / statutárními městy / kraji

<i>organizace</i>	<i>projekt, účel dotace</i>	<i>dárce</i>	<i>dotace (Kč)</i>
Svaz Maďarů OJ Praha	Praha srdce národů	Magistrát hl. m. Prahy	30 000
	Klubová setkání		20 000
	Taneční soubor Nyitnikék		30 000
	Pronájem DNM		75 828
Iglice	Kulturní aktivity		50 000
Svaz Maďarů OJ Brno	Provoz MKIC, vydání časopisu Brněnský kurýr	Město Brno	75 000
	Kulturní aktivity	Jihomoravský kraj	50 000
Svaz Maďarů OJ Teplice	Kulturně informační a dokumentační činnost	Město Teplice	12 000
	Dny maďarské kultury	Město Teplice	5 000
Svaz Maďarů OJ Ostrava	Dny maďarské kultury	Město Ostrava	70 000
Svaz Maďarů OJ Teplice	Kulturně informační a dokumentační činnost	Obec Proboštov	1 000
	Kulturní aktivity	Město Most	12 000
		Ústecký kraj	60 000

Projekty podpořené ostatními donory

<i>organizace</i>	<i>projekt, účel dotace</i>	<i>dárce</i>	<i>dotace (Kč)</i>
Svaz Maďarů	Prágai Tükör	Maďarská republika (Úřad vlády)	240 000
	Dny maďarské kultury		100 000
	Kulturní aktivity		121 280
	Prágai Tükör	Nadace Rákóczi	100 000
	Vydání publikace		20 000
Svaz Maďarů OJ Teplice	Kulturně informační a dokumentační činnost	Maďarské kulturní středisko	10 000
Svaz Maďarů OJ Praha	Kulturně informační a dokumentační činnost		11 000
	Dny maďarské kultury	Nadace Rákóczi	30 000
Svaz Maďarů OJ Teplice	Dny maďarské kultury		30 000
Svaz Maďarů OJ Ostrava	Kulturně informační a dokumentační činnost		50 000
Svaz Maďarů OJ Brno	Účetnictví, vydání časopisu Brněnský kurýr		30 000
Iglice	Kulturní aktivity		40 000

7. Co pro Vaši národnostní komunitu znamená zastoupení v Radě?

Viz Zpráva za rok 2008.

8. Jak hodnotíte dosavadní práci svých zástupců v Radě?

Viz Zpráva za rok 2008.

9. Jakými tématy by se podle Vás měla Rada prioritně zabývat? (vyjmenujte bodově, případně se stručným komentářem)

Upozornit státní orgány, že národnostní menšiny a uprchlíci není jedna a tatáž problematika, také dotační politika, státní podpora je podle našich zkušeností stále nižší.

10. Jaké jsou Vaše zkušenosti s implementací Charty?

Tato otázka se v praxi maďarské menšiny netýká, o našich zkušenostech proto nelze mluvit.

1. Zhodnoťte činnost organizací vlastní národnostní menšiny (kromě jiného jejich vzájemnou spolupráci, způsob komunikace v rámci menšinového společenství, způsob financování jejich činnosti atd.).

Německá menšina je organizována ve dvou spolcích – *Kulturním sdružení občanů německé národnosti ČR (KSONN)* a *Shromáždění Němců v Čechách, na Moravě a ve Slezsku (SN)*. Obě sdružení se snaží v posledních letech o dobrou spolupráci.

Činnost KSONN se odehrává především ve 23 základních organizacích v pohraničí. Přesto, že je členská základna velmi vysokého průměru, scházejí se členové pravidelně ke kulturním a společenským akcím. Ty se převážně odehrávají v místě základní organizace, jejíž předsednictvo je většinou ve spolupráci s obcí a jinými místními organizacemi pořádají. KSONN bylo v roce 2009 podporováno dotacemi Ministerstva kultury, Magistrátu hl. města Prahy, jednotlivých obcí, kde působí základní organizace. Vedle toho též dotacemi velvyslanectví SRN a *Česko-německého fondu budoucnosti*.

SN zůstává i nadále zastřešující organizací pro 22 samostatných svazů a 30 místních organizací. Má 57 delegátů – zástupců jednotlivých svazů, kteří se scházejí dvakrát do roka na shromážděních. Devítičlenné prezidium, které se schází jednou za dva měsíce, zastupuje SN během roku.

Financování se také skládá z více zdrojů: Ministerstva kultury, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, dotací měst a obcí, dotací *Česko-německého fondu budoucnosti*. Veškeré dotace závisí na projektové aktivitě svazu. V menším měřítku jsou svazy financovány členskými příspěvky, sponzorskými dary, příjmy z vlastních publikací apod.

2. Uved'te stručný přehled jejich aktivit.

KSONN v roce 2009 oslavilo 40. výročí založení. K této příležitosti byla vytvořena putovní výstava. Jejího otevření v DNM v Praze se zúčastnilo více než padesát hostů – zakládajících členů ze základních organizací, bývalých členů, kteří jsou dnes členy SN, zástupců organizací, kteří sdružení podporují a s ním spolupracují. V prvním pololetí roku 2009 probíhaly přípravy na výstavu, kterých se aktivně, shromažďováním archivních materiálů, účastnila velká část členů. Ve druhém pololetí roku 2009 putovala výstava každý měsíc k jiné základní organizaci a její příprava se stala pro většinu členů hlavní činností.

Další činností, která se odehrává odděleně v jednotlivých základních organizacích, jsou tradiční setkávání členů (minimálně jednou měsíčně – často tematicky zaměřené na roční období, svátky), přednášky, promítání, čtení v dialektu, výlety (2-3krát do roka), vzájemné návštěvy.

SN je zakladatelem dvou Společností: *Vzdělávací a sociální dílo v Opavě*, jež má ve své kompetenci sociální záležitosti menšiny (projekt *Česko-německého fondu budoucnosti* na lázeňské a rehabilitační projekty) a *Bohemia Troppau*, jež podporuje podnikatelskou činnost. SN je rovněž zakladatelem *ZŠ a gymnázia Thomase Manna* v Praze. Pořádá též letní tábory pro mládež, semináře pro seniory a kulturní akce pro menšinu.

Komunikaci a informovanost také zajišťují noviny *Landeszeitung*, které jsou velmi důležitým informačním prvkem menšiny. Vydavatelem je SN za finanční podpory Ministerstva kultury. Regionální svazy a sdružení jsou samostatné organizace pracující dle vlastních stanov. Všechny svazy se setkávají jednou do roka v Praze na *Kulturním setkání německých svazů – Grossveranstaltung*, kde mají možnost prezentovat svoji celoroční činnost, ale také možnost vzájemného osobního poznání. Cílem všech svazů je podpořit výuku a vzdělávání se

⁸⁵ Text zpracovaly Irena Kuncová a Irena Nováková, členky Rady.

v mateřském jazyce, zachování místních dialektů, udržení vlastní kultury, zvyků, tradic a kulturní spoluprací obohatit život menšiny, ale i majoritní společnosti.

Vedle svazů a sdružení má německá menšina také 15 setkávacích středisek, která jsou finančně zajištěna ze SRN.

V roce 2009 slavil pěvecký sbor *Heimatchor* při ZO Kraslice 20. výročí a na oslavě v Chlumu Svaté Máří v květnu se zúčastnila také velká skupina členů z Chomutova, Prahy a hosté ze zahraničí.

3. Jaká byla spolupráce organizací příslušníků národnostní menšiny s orgány veřejné správy na všech úrovních a ve všech příslušných regionech?

V Karlovarském a Ústeckém kraji, ve městě Kraslice a v Chomutově má KSONN zástupce ve Výborech. Kromě toho všechny ZO KSONN spolupracují alespoň minimálně se samosprávou obcí. Nejlepší spolupráce je v Chomutově, v Kraslicích, v Ústí nad Labem a v Novém Boru. Menšina v regionech spolupracuje s místními úřady, v místech, kde jsou Výbory, je aktivně zapojena, účastní se kulturního života, pomáhá při obnově kulturních památek, přispívá k navazování česko-německých vztahů. Podporuje všechny akce česko-německého porozumění. SN spolupracuje s ministerstvy, organizacemi, které sledují stejný cíl německo-českých vztahů v ČR i v zahraničí.

Dále Svaz Němců Brno úzce spolupracuje s Magistrátem města Brna (odborem zahraničních vztahů, odborem sociální péče a národnostních menšin). Dále spolupracuje s *Kulturním centrem Brna*, mnoha školami, *Moravskou zemskou knihovnou* a *Rakouskou knihovnou*.

Svaz Němců Větrní spolupracuje s Obecním úřadem ve Větrní na úpravě hřbitovů, opravách kostelů a pod.

Kulturní sdružení Brno se podílí spolu s Magistrátem města Brna na pořadu *Babylon, Žijeme v jednom městě*.

Svazy hodnotí jako velmi dobrou kooperaci s Magistrátem statutárního města Liberec, obecními úřady v Ludgeřovicích, Bolaticích a Městským úřadem v Moravské Třebové. V celém regionu Hřebečsko je hodnocena spolupráce s veřejnou správou jako velmi dobrá.

4. Jaká byla spolupráce s ostatními národnostními menšinami?

Díky existenci DNM se rozvíjí dobrá spolupráce s ostatními menšinami v Praze. V krajích a obcích, kde je aktivní Výbor, spolupracují i ostatní národnostní menšiny. Např. v Chomutově a Karlových Varech se pořádají *Dny národnostních menšin*.

Podle SN je spolupráce s ostatními menšinami různá, podle kontaktů jednotlivých sdružení. Některá spolupracují s ostatními menšinami v ČR při svých kulturních akcích (např. Dnech kultury), dále se podílejí na menšinovém programu *Festivalu ve Strážnici*, na pozvání se zúčastňují akcí ostatních menšin v ČR.

Některé svazy spolupracují též s německými komunitami v sousedních zemích (Polsko, Maďarsko, Slovensko).

Dále konkrétně Svaz Němců Hlučín spolupracuje se Svazem žen v SRN a Polsku a s řeckou menšinou. *Sdružení Němců – region Hřebečsko* s maďarskými Němci, Karpatskými Němci, Řeky, Chorvaty a Poláky. Svaz Němců v Bolaticích hodnotí spolupráci s ostatními národnostními menšinami jako dobrou, Svaz Němců region Liberec spolupracuje s ostatními menšinami prostřednictvím Rady národnostních menšin při středisku *Kontakt – Liberec*. Nově má menšina své zastoupení v Královéhradeckém kraji, ve Výboru.

5. Jaké byly problémy v životě společenství národnostních menšin?

Německá menšina je velmi rozptýlená na celém území republiky. Násilná asimilace a perzekuce, která proběhla po 2. světové válce, většinou znemožnila udržení jazyka a kultury německé menšiny pro poválečnou generaci. Společenství se proto podle KSONN

v současnosti stále potýká s nedostatkem mladších, aktivních členů, a tím následně i s malým a upadajícím zájmem o jeho činnost.

Nejedná se o menšinu s problematikou integrace nebo migrace, ale naopak o starousedlíky, seniory, kteří potřebují podporu, protože v poválečných dobách byli znerovnoprávnění. K nápravě těchto křivd bohužel nikdy nedošlo a občané německé národnosti tím zůstali v sociálně znevýhodněné situaci do dneška (nesměli se vzdělávat, měli menší platy a v důsledku toho mají dnes menší důchody).

Podle SN je největším problémem vysoký věkový průměr členů, malá účast střední a mladé generace, velké rozptýlení menšiny po ČR, asimilace menšiny v 50. letech. Spatřuje neochotu najít společného jmenovatele a politickou vůli problémy řešit (např. při žádosti o vystavení listin v německém jazyce v Hlučíně). Za dlouhodobý problém menšiny je považována nerovnoprávnost postavení vůči majoritní společnosti ve věci restitucí a majetkového vyrovnání (s poukazem na nepřijatou petici, jež předkládala návrh nápravy křivd z minulosti).

6. Uveďte přehled finanční podpory organizací Vaší národnostní menšiny podle dárce (státní rozpočet, rozpočet krajů, měst, obcí, ostatní donoři).

ČR poskytuje institucionální podporu menšinám na základě projektové činnosti. Německá menšina má částečnou podporu též na základě Smlouvy o dobrém sousedství z roku 1992 (čl. 20) mezi ČR a SRN. Tato finanční podpora se týká setkávacích středisek německé menšiny.

Projekty podpořené ústředními orgány státní správy

organizace		projekt, účel dotace		dárce	dotace (Kč)
Slezskoněmecký svaz Bolatice		Pěvecký sbor		Ministerstvo kultury	17 000
Shromáždění Němců (SN), Hřebečsko – Moravská Třebová		Českoněmecké dny kultury			82 000
		Národnostní menšiny – Domovina Strážnice			372 000
SN, Praha		Kulturní setkání německé menšiny v Praze			254 000
		Vydávání novin Landeszeitung			2 210 000
Spolek přátel Šumavy Větrní		Kulturní den německé menšiny			9 000
SN – region Chebsko, Cheb		Vandrující chebští muzikanti			20 000
SN – Region Chomutov		Krušnohorská lidová píseň			12 000
					12 000
SN – Region Liberec		Dvě kulturní akce			10 000
Kulturní sdružení občanů německé národnosti, Praha		Pěvecký soubor Heimatchor Kraslice			10 000
		Zachování kulturního dědictví			50 000
celkem					3 058 000
organizace		projekt, účel dotace		dárce	dotace (Kč)
Německý svaz Hlučín	Jazykové kursy a vzdělávání	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy			70 000

Projekty podpořené obcemi / statutárními městy / kraji

organizace	projekt, účel dotace	dárce	dotace Kč)
SN – Hřebečsko	Dny kultury	Městský úřad Moravská Třebová	10 000
	Mezinárodní výměna mládeže		28 000
Německý jazykový a kulturní spolek Brno	Příspěvek na činnost	Magistrát města Brna	40 000
Brněnské sdružení občanů německé národnosti	Příspěvek na činnost		30 000
Německé kulturní sdružení – Region Brno	Příspěvek na činnost		15 000
SN - Bolatice	Podpora činnosti Svazu	Obecní úřad Bolatice	18 000
Německý svaz Hlučín	Podpora činnosti	Obecní úřad Markvartovice	15 000
		Městský úřad Hlučín	15 000
celkem			171 000

Některé svazy mají podporu na kulturní akce z obcí a měst. Bohužel údaje nejsou k dispozici.

Projekty podpořené ostatními donory

<i>organizace</i>	<i>projekt, účel dotace</i>	<i>dárce</i>	<i>dotace Kč</i>
SN - Bolatice	Výuka německého jazyka	Velvyslanectví SRN	14 000
SN – Hřebečsko	Dny kultury – mezinárodní obsazení	Česko-německý fond budoucnosti	144 000

7. Co pro Vaši národnostní komunitu znamená zastoupení v Radě?

KSONN: řadoví členové mnoho o práci Rady nevědí, a proto se o ni ani nezajímají. Členové představenstva se o její činnosti dozvědí pouze tehdy, když je příslušný zástupce informuje.

SN: Zastoupení v Radě by mělo být přínosem pro každou menšinu vzhledem k možnosti získání informací o menšinách v ČR, mělo by pomoci při řešení problémových otázek menšin a také pomáhat dodržovat platné normy a zákony.

8. Jak hodnotíte dosavadní práci svých zástupců v Radě?

SN: práce zástupců v Radě je v současnosti spíše pasivní, fungují momentálně jako informátoři mezi Radou a menšinou, zúčastňují se pravidelně zasedání a získané informace předávají ostatním svazům. Zastoupení se stalo více či méně deklarativní záležitostí. Hodnocení zástupců se může posuzovat dle vyřízených úkolů, zadaných menšinou. Bohužel německým zástupcům se nepodařilo kladně vyřídit žádný jim zadaný úkol (Petice, restituce, finanční náhrada, narovnání vztahů a rehabilitace menšiny), dle těchto kritérií je hodnocení negativní. I odpovědi v této Zprávě jsou zpracované na základě informací regionálních svazů, přičemž některé svazy otázky ignorovaly, protože se po zpracování a odeslání stejně nic nikdy nezměnilo.⁸⁶

9. Jakými tématy by se podle Vás měla Rada prioritně zabývat? (vyjmenujte bodově, případně se stručným komentářem)

KSONN: větší spolupráce a provázanost Rady s krajskými a místními orgány? Jednotliví zástupci menšin zastoupení v Radě mají malou provázanost ke všem krajům a obcím, nejsou schopní ve svém volném čase z vlastních prostředků navazovat tyto kontakty.

SN: Rada by se měla více zabývat problematikou všech menšin, ne jen vybraných, hájit jejich práva a měla by pomoci hledat řešení v dané problematice. Rada by se měla prioritně zabývat:

- Prosazením politické vůle pro řešení národnostních otázek jako součásti programu stran a vlád.
- Prosazením informací o menšinách a přiblížení spolužití menšin s majoritní společností ve veřejnoprávní TV, v rozhlase a ve školách.
- Společenskou a politickou rehabilitaci německé menšiny v ČR.

10. Jaké jsou Vaše zkušenosti s implementací Charty?

KSONN: zatím minimální. Vše se rozšiřuje pomalu prostřednictvím jednotlivých zástupců v Radě. Pro německou menšinu je téměř nemožné realizovat výuku německého jazyka z důvodu uvedeného v bodě 5. Kdo má zájem, může se jazyk učit v kursech, které nabízejí němčinu jako další cizí jazyk vedle angličtiny. Situace je tu zcela odlišná od slovenské, polské a romské menšiny, kterých se Charta týká.

Program pro obce zatím nebyl dostatečně rozšířen a bude narážet na problémy a nepochopení z mnoha stran. Zcela jistě bude zcela minimální – pokud vůbec – zájem o instalaci dvojjazyčných názvů obcí. V občanech německé národnosti starší a střední generace stále přetrvává strach ze zveřejnění vlastní identity. Strach z toho, že se v budoucnu objeví úmyslné

⁸⁶ Pozn. předkl. - Iniciativa menšiny vyústila v materiál pro vládu, připravený Radou a jejím sekretariátem a v návrh usnesení vlády č. 822 ze dne 6. srpna 2003 týkajícího se Humanitárního gesta vůči aktivním odpůrcům nacismu a příslušníkům národnostních menšin v ČR, kteří utrpěli osobní újmy v důsledku opatření uplatněných po druhé světové válce proti tzv. nepřátelskému obyvatelstvu na území dnešní České republiky. Na to posléze navazovalo usnesení vlády č. 1081 ze dne 24. srpna 2005.

poškození dvojjazyčných tabulí tak jak to již bylo zaznamenáno s česko-polskými tabulemi. To vše pramení z nedostatečné vzdělanosti většinové společnosti v oblasti historie a z neochoty vlád po roce 1989 o nápravu křivd vůči občanům německé národnosti z poválečného období.⁸⁷

SN: menšina již několikrát upozorňovala na problematiku Charty (výuky jazyka). Požádala o setkání s bývalou ministryní, bohužel to se neuskutečnilo vzhledem k negativní a zamítavé odpovědi ministryně. V současné době jsou plánované změny, které by mohly pozitivně ovlivnit další vývoj Charty, a tak lze doufat i ve zlepšení situace.

Implementace Charty se u německé menšiny v praxi zatím nijak neprojevuje.⁸⁸

POLSKÁ MENŠINA⁸⁹

1. Zhodnoťte činnost organizací vlastní národnostní menšiny (kromě jiného jejich vzájemnou spolupráci, způsob komunikace v rámci menšinového společenství, způsob financování jejich činnosti atd.). Uveďte stručný přehled jejich aktivit.

PZKO: v posledním roce činnosti PZKO nedošlo k podstatným změnám, pokud jde o jeho činnost. V prosinci 2009 roce se v Horní Suché konal XXII. sjezd PZKO a na něm jeho delegáti vybrali nový Hlavní výbor a předsedu. Hlavní výbor se podstatně omladil, což slibuje dobrou perspektivu do příštích let. V PZKO v současné době pracuje 84 Místních skupin. PZKO se zaměřuje na kulturní a osvětovou činnost. V rámci svazu působí 20 pěveckých souborů, 5 reprezentačních folklorních souborů písní a tanců, z toho jeden soubor působí při hlavním výboru PZKO ostatní při místních skupinách. V souhrnu se sborové činnosti účastní kolem 600 osob v samotných souborech působí 300 osob.

V loňském roce došlo ke zrušení pěveckého souboru po 85 letech činnosti. Jedná se o pěvecký sbor polských učitelů. Důvodem zrušení je feminizace učitelského povolání a nedostatečný zájem mužů - učitelů o sborový zpěv.

Osvětová činnost spočívá v organizování zájmových přednášek. Hlavní výbor PZKO organizuje tzv. *Mezigenerační universitu*, která nabízí každý měsíc přednášku na vysokoškolské úrovni pro zájemce o regionální kulturu, dějiny a politiku. Koncem loňského roku rozšířila svou působnost o exkurze po historicky významných místech Těšínska.

Komunikace v rámci menšinového společenství probíhá většinou prostřednictvím sdělovacích prostředků (*Głos Ludu*, *Zwrot*). U měsíčníku *Zwrot* došlo v roce 2008 ke změně šéfredaktora a vychází ve větším formátu a s větším podílem barevných stránek. Toto opatření vedlo ke zvýšenému nákladu i počtu odběratelů. Hlavní výbor provozuje internetové stránky, které jsou napojeny na internetové stránky některých místních skupin. Taktéž akademičtí studenti - členové PZKO a provozují své internetové stránky.

Financování činností PZKO se dělí na dvě části. První část tvoří členské příspěvky a příjmy z některých kulturních akcí organizovaných svépomocí, druhou jsou granty na kulturní a osvětovou činnost. Grantů využívá PZKO jak z Ministerstva kultury, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, tak z Moravskoslezského kraje. Některé místní skupiny využívají granty z obcí a měst. Pro některé významnější regionální aktivity obdržely finanční podporu z Polské republiky. Třetina až polovina všech rozpočtových výdajů je hrazena z vlastních příjmů.

2. Uveďte stručný přehled jejich aktivit.

PZKO:

- Folklorní akce:

Každoročně se v Jablunkově pořádá *Gorolski Święto*, průměrná účast 5000 občanů.

⁸⁷ Pozn. předkl. - tento problém se týká především čtyřicetiletého období před rokem 1989.

⁸⁸ Pozn. předkl.- výuka jazyka má nově prostor v dotačním programu Implementace Charty, do něhož však byl podán jen jediný projekt německé menšiny takto zaměřený.

⁸⁹ Text zpracoval Władysław Niedoba, předseda PZKO a člen Rady.

V Českém Těšíně se pořádá *Den tradic a lidového kroje*. Akce je organizována společně s obdobnou organizací z Polské republiky a cílem akce je ukázat krásu místních lidových krojů. *Máj nad Olzou* je nedělní folklorní vystoupení nejenom pro lázeňské hosty v Darkově, ale také pro širokou veřejnost. Akce se zúčastňují nejenom soubory PZKO, ale také národopisné soubory české a slovenské.

- Osvětové akce:

Každoroční vzpomínkové slavnosti historických událostí, Mezigenerační universita, pro mladé členy (absolventy ZŠ vstupující do svazu), jsou organizovány *Pochody po domech PZKO*, kde se účastníci seznamují s místními zvyky a plní společenské a zábavné úkoly. Soutěže místního nářečí se účastní mládež z celého Těšínska z polských i českých škol. Pro školní mládež se pořádá tradiční táborák jako vzpomínku na nehodu dvou polských letců Żwirki i Wigury, kteří tragicky zahynuli na Kostelci cestou z Krakova do Prahy.

- Sportovní akce:

Každoroční cyklistický závod k pramenům řeky Olzy (účast kolem 100 cyklistů), tradiční přespolní běh v Mistrovácích, mistrovství PZKO v minikopané, ve střelbě, v pingpongu, v šachách, atletický pětiboj pro seniory, závody v zimních sportech atd. Není to kompletní výčet všech akcí, které pořádá hlavní výbor, je třeba brát v úvahu, že každá z 84 místních skupin pořádá ve svých domech desítky různých akcí.

3. Jaká byla spolupráce organizací příslušníků národnostní menšiny s orgány veřejné správy na všech úrovních a ve všech příslušných regionech?

Spolupráce s orgány veřejné správy je v zásadě vyhovující, ale projevují se některé nedostatky legislativy týkající se národnostních menšin v obcích ohledně např. dvojjazyčných nápisů. Ne všechny obce a města mají stejný přístup k zavádění dvojjazyčnosti. Některé obce vyhledávají různé problémy, aby k zavádění dvojjazyčnosti nedošlo, nebo je oddalují. Samotný zákon jim v tom svým nejasným výkladem napomáhá. Připravovaná novelizace zákona neřeší to podstatné, a to adekvátní účast členů polské menšiny ve Výboru vzhledem ke sčítání lidu. Slabá znalost historie menšinové komunity. V českých ZŠ chybí výuka o regionálních dějinách a jazycích.

4. Jaká byla spolupráce s ostatními národnostními menšinami?

Zástupce se nevyjádřil.

5. Jaké byly problémy v životě společenství národnostních menšin?

Největší problémy vidí předseda PZKO ve slabé informovanosti většinové společnosti jak o Chartě, ale též o historii a dějinách menšinového obyvatelstva. Mladá generace, i když žije po boku národnostních menšin, nemá o její historii ponětí. Na českých školách by se měla vyučovat historie daného regionu.

6. Uveďte přehled finanční podpory organizací vaší národnostní menšiny podle dárce (státní rozpočet, rozpočet krajů, měst, obcí, ostatní donoři).

Projekty podpořené ústředními orgány státní správy

organizace	projekt	dárce	dotace (Kč)
Hlavní výbor PZKO	Kulturní a osvětové aktivity	Ministerstvo kultury	530 000
	Publikační činnost		150 000
	Zwrot-kulturně společenský měsíčník		1 150 000
	Obnova nemovité kulturní památky		77 000
	Zaolzie 2009	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	48 290

Projekty podpořené obcemi / statutárními městy / kraji

<i>organizace</i>	<i>projekt</i>	<i>dárce</i>	<i>dotace (Kč)</i>
Hlavní výbor PZKO	Slovník západotěšínského nářečí	Moravskoslezský kraj	91 000
	Biuletyn Ludoznawczy, Zeszyt XXIV		35 000
Hlavní výbor PZKO	55.výročí folklorního souboru Olza	Město Český Těšín	20 000

Dotace poskytnuté ostatními donory

<i>organizace</i>	<i>projekt, účel dotace</i>	<i>dárce</i>	<i>dotace (Kč)</i>
Hlavní výbor PZKO	provozní náklady	Nadace OKD	40 000

Dotace poskytnuté zahraničními donory

V přehledu nejsou uvedeny všechny projekty podpořené zahraničními donory.

7. Co pro Vaši národnostní komunitu znamená zastoupení v Radě?

Smysl účasti na jednáních na republikové úrovni vidí předseda PZKO hlavně v přenosu informací a řešení problémů týkajících se národnostních menšin. Z druhé strany přijímá informace o chystaných legislativních opatřeních vlády a podílí se na jejich tvorbě a uvádění do praxe.

8. Jak hodnotíte dosavadní práci svých zástupců v Radě?

Zástupce se nevyjádřil.

9. Jakými tématy by se podle Vás měla Rada prioritně zabývat? (vyjmenujte bodově, případně se stručným komentářem)

Zástupce se nevyjádřil.

10. Jaké jsou Vaše zkušenosti s implementací Charty?

Zástupce se nevyjádřil.

ROMSKÁ MENŠINA⁹⁰

1. Zhodnoťte činnost organizací vlastní národnostní menšiny (kromě jiného jejich vzájemnou spolupráci, způsob komunikace v rámci menšinového společenství, způsob financování jejich činnosti atd.). Uveďte stručný přehled jejich aktivit.

V ČR je registrováno na 500 romských či pro-romských občanských sdružení. O činnosti většiny z nich nejsou žádné důkazy a podle odhadu asi pouze desetina vyvíjí prokazatelně nějakou činnost. Celkové množství organizací svědčí o tom, že mnozí aktivisté byli při svých pokusech usměrnit či kodifikovat svou činnost neúspěšní. O potřebnosti takových mostů mezi veřejnou správou a komunitou nelze však pochybovat.⁹¹

⁹⁰ Text zpracovala Drahoslava Pawlitová, členka Rady.

⁹¹ K úspěšným organizacím patří např. R-Mosty, Český západ, Sdružení Romů severní Moravy, Romea, Romské občanské sdružení Karlovy Vary, Společenství Romů na Moravě, Slovo 21, Jekhetane-Společně Ostrava, Vzájemné soužití Ostrava, Velká ohrada Praha, IQ Roma servis, Drom Brno, Romodrom Praha, Demokratická aliance Romů, Dženo, Elim Opava, Romano jasnica Ústí nad Labem, Lačhe Čhave Praha, Palestra Praha, Rom Praha, Sdružení Romů a národnostních menšin Plzeňského kraje, Nevo dživipen České Budějovice, Začít spolu Broumov, Romské integrační centrum Chodov, Romano jilo Chomutov, Komunitní centrum Chanov, Sdružení Romů a národnostních menšin v Hodoníně a Sdružení dětí a mládeže Zlín.

2. Uved'te stručný přehled jejich aktivit.

Zaměřují se zpravidla na mimoškolní aktivity, kulturu (v první řadě hudební, ale také taneční a slovesnou) a ve velké míře na sociální pomoc komunitě. Všechny aktivity nelze podrobně popsat.

3. Jaká byla spolupráce organizací příslušníků národnostní menšiny s orgány veřejné správy na všech úrovních a ve všech příslušných regionech?

Vzhledem ke komplexnosti otázek spojených s pojmy romská národnostní menšina a romská komunita nelze hodnotit spolupráci jako dobrou, i když se podle všeho postupně zlepšuje. Naděje jsou aktuálně kladeny na činnost Agentury pro sociální začleňování, která by měla nedostatky v komunikaci mezi lokální a centrální správou postupně odstraňovat.

Zvláštním případem jsou někteří „pošetilí“ zastupitelé místních samospráv, kteří komunikují s použitím síly a nadřazenosti; takový přístup má za následek okamžitou reakci v podobě negativní změny veřejného mínění. V romské komunitě jsou ovšem také aktivisté, kteří podobně z druhé strany „přilévají do ohně“.

4. Jaká byla spolupráce s ostatními národnostními menšinami?

Podle místních poměrů se situace liší, spíše není dostatečná. Vyplývá to ze skutečnosti, že organizace národnostních menšin mají hodně práce s vlastní činností a málo energie či zájmu ještě spolupracovat.

5. Jaké byly problémy v životě společenství národnostních menšin?

V otázce vzdělávání se situace pomalu lepší, ale stále ještě přetrvává velký dluh a negativa z minulosti. Oblast kultury zcela jistě přispívá ke změně stereotypů ze strany majoritní společnosti. Pozice romských poradců a koordinátorů v samosprávě bývají zpravidla obsazovány Neromy, stejně tak pozice pedagogických asistentů, což lze považovat za diskriminaci.

6. Co pro Vaši národnostní komunitu znamená zastoupení v Radě?

Zástupkyně nehodnotila.

7. Jak hodnotíte dosavadní práci svých zástupců v Radě?

Zástupkyně nehodnotila.

RUSÍNSKÁ MENŠINA ⁹²

1. Zhodnoťte činnost organizací vlastní národnostní menšiny (kromě jiného jejich vzájemnou spolupráci, způsob komunikace v rámci menšinového společenství, způsob financování jejich činnosti atd.).

Hlavním představitelem menšiny, tj. zároveň i jedinou průběžně fungující organizací, byla do roku 2008 *Společnost přátel Podkarpatské Rusi* (SPPR). Byla takto vnímána rusínskou menšinou, státními orgány a kulturními a společenskými organizacemi, médii i veřejností. Především s tímto občanským sdružením všichni komunikovali a spolupracovali jako s národnostní organizací. Bylo tomu tak i přesto, že byla založena (v roce 1990) nikoli pouze jako občanské sdružení národnostní menšiny, ale sdružovala rovněž - v prvních letech

⁹² Text zpracovala Agáta Pilátová, členka Rady.

dokonce v podstatné míře - Čechy (v nevelkém počtu i Slováky), kteří na někdejší Podkarpatské Rusi žili, pracovali, narodili se či tam studovali. Z valné části šlo a nadále jde již o potomky někdejších Čechů na Podkarpatské Rusi. Organizace se samozřejmě také hned zpočátku otevřela všem zájemcům o podkarpatoruský region, o jeho kulturu, pamětihodnosti, historii atd., a těm, kteří k této zemi mají osobní vazby.

Nejprve tato střešní organizace neměla při své činnosti žádné problémy při uspokojování potřeb komunity, postupně se však zhruba od let 2002 – 2003 začala situace měnit. Zejména v souvislosti se zvyšujícím se počtem nově přistěhovaných Rusínů a s jejich tendencemi se sdružovat. Nejprve řada z nich vstupovala do SPPR, ale jejich zájmy i motivy pro spolkový život se přece jen poněkud odlišovaly od českých členů OS. Vedle *Obščestva Rusinov*, které sice kontinuálně existovalo, ale vyvíjelo činnost jen sporadicky, proto vznikla koncem roku 2008 (a byla Ministerstvem vnitra zaregistrována) nová organizace rusínské menšiny *Klub Rusínů a přátel Podkarpatské Rusi* (ustavující valná hromada 31. ledna 2009). Usiluje o navázání na činnost SPPR, zároveň však chce akcentovat práci pro menšinu a realizovat její kulturní aktivity.

SPPR zároveň nadále vyvíjela a vyvíjí aktivní činnost odpovídající jejím stanovám. V uplynulém období byla připravena a konala se řada akcí, některé ve spolupráci s Klubem Rusínů (viz níže). Nadále má ve svém plánu výstavy, tematické besedy a další kulturní akce, ediční činnost, účast na akcích v evropských státech, pořádaných rusínskými národnostními organizacemi. Činnost organizace je financována členskými příspěvky, z dotací na konkrétní projekty, příspěvků zastupitelských orgánů (městských úřadů). Finanční příspěvky a prostředky, jež má organizace k dispozici, jsou skromné; možnosti využití grantů limitují účetní pravidla. Z toho důvodu není možno využívat všech možností a zdrojů z dotačních programů. Pro příklad lze uvést, že SPPR naléhavě potřebuje vyšší dotace na svůj časopis, který má pouze skromný rozsah a grafickou úpravu. Platí to však i pro jiné aktivity, které by se mohly realizovat ve větším množství a vyšší kvalitě. Zatím to však není možné vzhledem k nutnosti dofinancování třetiny nákladů z vlastních zdrojů.

V této souvislosti je však třeba uvést, že pro práci SPPR, *Obščestva Rusinov* i *Klubu Rusínů a přátel Podkarpatské Rusi* znamená velký přínos existence DNM, kde využívají vlastní kancelář a na akce (výstavy, besedy, např. vánoční večírek atd.) i další prostory.

2. Uved'te stručný přehled jejich aktivit.

Výkonný výbor SPPR se v roce 2009 scházel cca jednou měsíčně. Pracoval rovněž výbor *Klubu Rusínů*. V posledním období byla citelně paralyzována činnost *Obščestva Rusinov*, neboť jeho hlavní aktivista byl dlouhodobě těžce nemocen a zemřel. V této souvislosti je třeba připomenout, že na sklonku roku 2009 zemřel také básník a publicista, doc. PhDr. Jaromír Hořec, spoluzakladatel, dlouholetý předseda a posléze čestný předseda SPPR.

SPPR, její pobočky a další rusínská společenství uspořádaly řadu kulturních a společenských akcí; některé ve spolupráci s jinými organizacemi - např. s Národním muzeem, Vysokou školou ekonomickou. Některé z nich obsahově zaměřily na historická výročí daného roku: 80. výročí vzniku ČSR a připojení Podkarpatské Rusi k Československu (1919), 20. výročí pádu komunismu atd. V první polovině roku se konala pravidelná valná hromada, uskutečnily se členské a tematické besedy v Praze, Brně, Jindřichově Hradci, výstavy v Praze, Jindřichově Hradci, promítání s diskusí, v oblasti ediční činnosti se pracovalo na přípravě publikací (konkrétně knihy *Paměti prof. Světlý Mathauserové*, jejichž vydání se plánuje na rok 2010) a průběžně se vydával časopis. Z akcí lze konkrétně uvést např. přednášku a besedu o historii Podkarpatské Rusi v Národním muzeu 8. října 2009, věnovanou jubileu jejího připojení k ČSR i nejnovějším dějinám; historickou přednášku a besedu na Vysoké škole ekonomické 19. října 2009, spojenou s výstavkou fotografií, která byla určena především studentům a vysokoškolským pedagogům; předvánoční setkání 8. prosince 2009, uspořádané ve

spolupráci SPPR a *Klubu Rusínů*, jarní i podzimní členské besedy v Brně a Jindřichově Hradci; účast spojené delegace SPPR a *Klubu Rusínů* na 10. světovém kongresu Rusínů v Ruském Keresturu a Petrovcích (Srbsko, Chorvatsko) ve dnech 4. – 7. června 2009. Rusínský soubor *Skejušan* z Chomutova hojně a úspěšně vystupoval na folklorních festivalech, kulturních a společenských akcích ve svém regionu, v Praze i v dalších místech ČR, v květnu 2009 uspořádal pravidelné setkání rodáků v Chomutově, podílel se na společných programech národnostních menšin žijících v Chomutově, atd. K vydání byla připravena fotografická publikace Rudolfa Štursy; vyšla 4 čísla časopisu *Podkarpatská Rus*. SPPR a *Klub Rusínů* se průběžně podílejí na činnosti světové rusínské organizace (*Světová rada Rusínů*) a spolupracuje s rusínskými organizacemi v Evropě. *Klub Rusínů* připravil v Praze zasedání *Světové rady Rusínů* (koná se v únoru 2010).

3. Jaká byla spolupráce organizací příslušníků národnostní menšiny s orgány veřejné správy na všech úrovních a ve všech příslušných regionech?

SPPR průběžně spolupracuje s magistráty hl. města Prahy a Brna, s městskými orgány dalších měst, mediálně podporuje družební akce kraje Vysočina se Zakarpatskou oblastí Ukrajiny. Lze konstatovat, že orgány veřejné správy podporují aktivity a projekty SPPR a jejích poboček v regionech i činnost dalších rusínských společenství (*Skejušan*). V Praze, Brně, Jindřichově Hradci i Chomutově městská zastupitelstva přistupují vstřícně k rusínským společenstvím a jejich kulturním projektům.

Rovněž působení DNM v Praze významně přispívá k stabilizaci činnosti. Občanská sdružení zde získala kanceláře pro pravidelné schůze výkonného výboru a jednání aktivistů, pro úřední agendu i archiv. Většina akcí – schůze, společenské akce, výstavy - se již běžně odehrává v prostorách DNM (společenský sál, výstavní prostory, kanceláře), což platilo i pro rok 2009. Vedení DNM vychází rusínské menšině vstříc při uspokojování jednorázových i dlouhodobých požadavků na prostory aj. Aktivisté Společnosti se podílejí na činnosti Rady, grantových komisí, národnostních komisí a dalších pracovních týmů. Účastní se akcí a seminářů, které jsou v rámci těchto orgánů pořádány.

4. Jaká byla spolupráce s ostatními národnostními menšinami?

S ostatními národnostními menšinami má SPPR i *Klub Rusínů* kontakt spíše příležitostný - při pracovních příležitostech na jednáních pracovních týmů, na jednáních a kulturně společenských akcích v DNM i jinde (Rada, orgány v regionech), kde se setkává s představiteli dalších národnostních menšin. Společnost je rovněž zvána na aktivity jiných menšin. K setkáním a kontaktům docházelo i na společných akcích národnostních menšin pod patronací pražského Magistrátu i institucí v jiných městech. V rámci jednání zástupců menšin jde o setkání pravidelná, s jednotlivými menšinami příležitostná (např. účast na akcích, společné posouzení legislativních návrhů a diskuse nad nimi, debaty o systému práce grantových komisí atd.).

SPPR spolupracuje při přípravě a realizaci akcí a aktivit s dalšími organizacemi a institucemi, např. s Národním muzeem, Vysokou školou ekonomickou, s občanským sdružením *Podkarpatská Rus – náhrada majetkové újmy*. V této souvislosti třeba zmínit, že díky soustavnému úsilí občanského sdružení *Podkarpatská Rus – náhrada majetkové újmy*, jehož činnost SPPR systematicky podporuje, byl v roce 2009 konečně schválen Parlamentem ČR zákon o náhradě majetkové újmy pro občany ČR, kteří museli zanechat svůj nemovitý majetek na Podkarpatské Rusi buď před druhou světovou válkou, nebo po ní, po připojení PR k SSSR.

SPPR i *Klub Rusínů* spolupracuje také s organizacemi a institucemi na mezinárodní úrovni; účastní se činnosti *Světové rady Rusínů*, *Světového kongresu Rusínů* (viz zmínku o účasti na 10. světovém kongresu Rusínů) a udržuje kontakty s rusínskými organizacemi ve světě. Bližší pracovní kontakty rozvíjí zejména s *Rusínskou obrodou* a *Svazem rusínské inteligence* na

Slovensku. Tato oblast práce však stále trpí nedostatkem finančních prostředků (tj. brání to častějším osobním kontaktům, vzájem é návštěvě akcí atd.).

5. Jaké byly problémy v životě společenství národnostních menšin?

Problémy Rusínů žijících v ČR i jejich sdružování se v posledním období v zásadě zvlášť nezměnily. Příslušníci menšiny, žijící dlouhodobě v ČR (zejména občané starších generací), jsou ve zdejší většinové komunitě pevně zakotveni a nesetkávají se s národnostní diskriminací či s jinými formami přehlížení. Výraznější problémy tu nejsou. Platí to i o Rusínech pocházejících z východního Slovenska (tzv. „východniarech“).

Příslušníci mladší generace, kterou tvoří zejména noví přistěhovalci od 90. let minulého století, jsou ovšem stále globálně označováni za Ukrajince. Alespoň je však už majoritní společnost - alespoň ne většinou - paušálně neřadí k „mafiánským“ gangům, podobné předsudky se vyskytují jen ojediněle a jsou určitě mnohem řidší než v 90. letech. Postoje k přistěhovalcům a pracovníkům z Podkarpatské Rusi jsou obecně vstřícnější než k jiným. Pokud však jde o globální označení „Ukrajinci“, mohou za to ve značné míře sami Rusíni (hlavně přistěhovalci z Podkarpatské Rusi). Mnozí se stále neidentifikují s rusínskou národností a neodlišují ji od ukrajinské, byť se to v poslední době díky aktivitě řady zde žijících „nových“ Rusínů výrazně zlepšilo.

V posledních dvou či třech letech však aktuálně nastaly naléhavé ekonomické problémy (týká se i jiných menšin v ČR). V období hospodářské krize řada Rusínů žijících v Česku přišla o práci a o své ekonomické zázemí a má závažné existenční problémy. Přitom jde často o lidi, kteří se chtějí trvale usídlit v ČR, založili si tu živnost, pořídili bydlení, jejich děti tu chodí do školy atd. I když činnost organizací národnostních menšin má zpravidla kulturně společenský charakter a jejich aktivity se většinou pohybují v této oblasti, nelze se vyhnout citlivému vnímání tohoto problému, je třeba se jím zabývat. A v případě potřeby podle možnosti organizace pomáhat příslušníkům své národnosti (ať jsou členy menšinové organizace či nikoliv).

Vnitřní problémy organizace (SPPR) se v poslední době výrazně uklidnily. Důvodem je založení *Klubu Rusínů* i určité oslabení agresivity některých členů organizace, kteří v ní nechtěli mít Rusíny (o tomto problému byly zmínky ve zprávách za rok 2007 i 2008). Šlo o jistou dvojí linii činnosti SPPR, danou jí do vínku už založením a stanovami - jednak působit jako krajanská organizace Čechů, Moravanů i Slováků, kteří mají osobní vazby na Podkarpatskou Rus či zájem o historii, kulturu, přírodní krásy Podkarpatské Rusi a jednak plnit i roli organizace rusínské národnostní menšiny.

Nově vzniklý *Klub Rusínů a přátel Podkarpatské Rusi* při realizaci svých aktivit spolupracuje se SPPR. Tato organizace národnostní menšiny však začala svou práci „na zelené louce“ a dosud si nevytvořila patřičnou organizační základnu ani finanční zdroje.

6. Uveďte přehled finanční podpory organizací vaší národnostní menšiny podle dárce (státní rozpočet, rozpočet krajů, měst, obcí, ostatní donoři).

Projekty podpořené ústředními orgány státní správy

organizace	projekt, účel dotace	Dárce	dotace (Kč)
SPPR	Časopis Podkarpatská Rus	Ministerstvo kultury	90 000

Projekty podpořené obcemi / statutárními městy / kraji

organizace	projekt, účel dotace	Dárce	dotace (Kč)
SPPR	pronájem kanceláře DNM	Magistrát hl. m. Prahy	78 368
SPPR (pobočka Brno)	Činnost v roce 2009	Magistrát města Brna	25 000
celkem			103 368

7. Co pro Vaši národnostní komunitu znamená zastoupení v Radě?

Od samého začátku bylo zastoupení rusínské menšiny v Radě pro rusínskou komunitu přínosné a významné zejména z hlediska veřejného uznání a prezentace. Je tomu tak i proto, že Rusíni se mohli v Česku (Československu) veřejně přihlásit ke své národnosti až po roce 1989 (za 1. republiky byla přitom tato národnost samozřejmě oficiálně uznávána), zatímco jiné národnosti tyto problémy neměly. V okamžiku, kdy byla ustavena Rada a byli do ní přizváni i zástupci Rusínů, znamenal tento fakt oficiální návrat Rusínů do národností skladby obyvatel České republiky a zvýšení jejich společenské prestiže. Tímto aktem vzala majoritní společnost a její nejvyšší orgány tuto národnost oficiálně „na vědomí“ (zhruba do poloviny 90. let 20. století jednaly státní orgány i společenské organizace pouze s představiteli ukrajinské menšiny jako s jediným reprezentantem, což mělo své historické kořeny - jako reziduum komunistického režimu). Proto bylo přizvání Rusínů do Rady významné. Tento prvotní programový význam se prohluboval a rozšiřoval i o konkrétní přínosy. Prostřednictvím Rady je podávána pravidelná zpráva o činnosti, Rusíni se mohou podílet se na přípravě koncepčních návrhů, spolupracovat s ostatními menšinami, vyměňovat si informace, vyjadřovat se k připravovaným opatřením na úrovni ministerstev a vlády ČR, aj.

8. Jak hodnotíte dosavadní práci svých zástupců v Radě?

Zástupkyně neodpověděla.

9. Jakými tématy by se podle Vás měla Rada prioritně zabývat? (vyjmenujte bodově, případně se stručným komentářem)

- Sociálně-ekonomické postavení příslušníků národnostních menšin a možnosti pomoci a podpory občanských sdružení, popří. Úřadu vlády, jednotlivých resortů atd.
- Pomoc a podpora občanských sdružení při komunikaci příslušníků národnostních menšin s úřady – zvláště těch, kteří se integrují do české společnosti, získávají občanství a chtějí zde trvale žít.
- Vztah občanských sdružení národnostních menšin a dočasných přistěhovalců.
- Ekonomické problémy občanských sdružení národnostních menšin. V souvislosti s limity, jež ukládají účetní pravidla.

10. Jaké jsou Vaše zkušenosti s implementací Charty?

Zástupkyně se nevyjádřila.

RUSKÁ MENŠINA ⁹³

1. Zhodnoťte činnost organizací vlastní národnostní menšiny (kromě jiného jejich vzájemnou spolupráci, způsob komunikace v rámci menšinového společenství, způsob financování jejich činnosti atd.), uveďte stručný přehled jejich aktivit.

V roce 2009 v rámci ruské menšiny vyvíjela činnost zejména tato občanská sdružení: *Ruská tradice, Spolek rusky mluvících studentů v Praze Artek, Ruský kulturní svaz Praha, Svaz ruskojazyčných spisovatelů v ČR, Asociace ruských spolků, Oberig*, a jiné. V roce 2009 vytvořená *Koordinační rada* se bohužel nedokázala vymanit z vlivu, který na ní vyvíjely

⁹³ Text za ruskou menšinu vypracoval Igor Zolotarev, místopředseda Rady.

zastupitelské orgány Ruské federace, a přejít od deklaratorních prohlášení ke konkrétní činnosti ve prospěch menšiny.

2. Uved'te stručný přehled jejich aktivit.

*Ruská tradice*⁹⁴

Aktivity sdružení byly založeny především na realizaci grantových projektů podporovaných Magistrátem hl. m. Prahy, Ministerstvem kultury a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Z realizovaných projektů s podporou magistrátu lze uvést:

- Účast a spolupořádání Mezinárodního folklorního festivalu Praha srdce národů ve dnech 28. - 31. května 2009.
- VLTAVA – klubová činnost.

Z grantových projektů realizovaných s podporou Ministerstva kultury nejvýznamnějším je projekt vydávání časopisu *Ruské slovo*, který je realizován již 7 let. Časopis je mezi ostatními periodiky národnostních menšin uznáván za svoji kvalitu literárně-publicistickou a vysokou úroveň grafického zpracování. O časopis mají zájem nejen příslušníci ruské menšiny, ale i ostatní rusko hovořící cizinci, pedagogové a učitelé ruštiny na různých stupních škol, zájemci o ruský jazyk a kulturu. V roce 2009 taktéž druhým rokem vycházel kulturní přehled *Afiša*, který je vydáván *Ruskou tradicí* ve spolupráci s celou řadou kulturních spolků, divadelních a hudebních kolektivů.

Jako příloha *Ruského slova* vycházela dětská příloha *Slovo děťjam*, ovšem v důsledku odmítnutí grantové podpory resortu školství musela v pololetí po 6 letech přerušit vydávání. Příloha byla distribuována společně s časopisem *Ruské slovo* a část nákladů byl cíleně směřován do ruských škol na území ČR, a škol s výukou ruštiny jako cizího jazyka.

S podporou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy pokračovalo v roce 2009 ve své činnosti Dětské divadelní studio *Sarafan*:

- Představení Dětského divadelního studia *Sarafan* v divadle U Valšů dne 22. května (divadelní hra Maškarní ples M.J. Lermontova).
- Návštěva dětského divadelního souboru *Sarafan* v Dětském domově v České Lípě a vystoupení souboru s nastudovanými úryvky z děl ruské klasiky.
- Vystoupení dětského divadla *Sarafan* s nově nastudovanou hrou podle J. Švarce Obyčejný zázrak v divadle U Valšů ve dnech 20. a 21. prosince 2009.

S podporou Ministerstva kultury a v některých případech zcela samostatně *Ruská tradice* v roce 2009 realizovala celou řadu koncertů, společenských setkání, dětských a sportovních akcí. Z uskutečněných akcí lze uvést tyto nejdůležitější:

- Prezentace knihy *Dům ve vyhnanství* (28. ledna 2009 ve Slovanské knihovně v Praze).
- Spoluúčast na pořádání výstavy Periodického tisku emigrace z Ruska ze sbírky Národní knihovny ČR zapsané do seznamu Paměť světa UNESCO (3. dubna – 30. května 2009).
- Konce mladých talentovaných hudebníků s názvem Ave Dvořák (17. dubna 2009, Muzeum A. Dvořáka).
- Koncert ke dni Vítězství a dni Osvobození (9. května 2009 v Městské knihovně v Praze).
- Ruský den na dostihovém závodišti v Pardubicích (16. května 2009).
- Cesta do Moravské Třebové a návštěva bývalého ruského gymnázia, nyní Vojenské školy čs. obce legionářské (21. října 2009).
- Zájezd do Moravské Třebové na zahájení výstavy obrazů a ilustrací M. Romberga v Krajském muzeu a vystoupení s koncertem na vernisáži této výstavy (28. listopadu 2009).

Dále – viz Zpráva za rok 2008.

⁹⁴ (<http://www.ruslo.cz/>)

3. Jaká byla spolupráce organizací příslušníků národnostní menšiny s orgány veřejné správy na všech úrovních a ve všech příslušných regionech?

Viz Zpráva za rok 2008.

4. Jaká byla spolupráce s ostatními národnostními menšinami?

Viz Zpráva za rok 2008.

5. Jaké byly problémy v životě společenství národnostních menšin?

Viz Zpráva za rok 2008.

6. Uveďte přehled finanční podpory organizací vaší národnostní menšiny podle dárce (státní rozpočet, rozpočet krajů, měst, obcí, ostatní donoři).

Projekty podpořené ústředními orgány státní správy

organizace	projekt, účel dotace	dárce	dotace (Kč)
ARTEK	Časopis ARTEK	Ministerstvo kultury	570 000
Ruská tradice	Časopis AFISA		475 000
	Časopis RUSSKOJE SLOVO		1 540 000
	Kulturně-společenská činnost Ruské tradice v roce 2009		180 000
	SARAFAN, dětské divadelní studio	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	134 000
celkem			2 899 000

Projekty podpořené obcemi / statutárními městy / kraji

organizace	projekt, účel dotace	dárce	dotace (Kč)
Kazachstánské kulturní centrum v ČR Elim-aj	Jubilejní koncert - večer věnovaný arménské kultuře v ČR a 10. Výročí časopisu ORER.	Magistrát hl.m. Prahy	15 000
	Dny kazachstánské kultury III		60 000
	Vzdělávací činnost a klubové setkání kazachstánskému kulturního centra Elim- aj		35 000
Ruská tradice, o.s.	MFF Praha srdce národů 2009		30 000
	VLTAVA - klubová činnost		15 000
	Nájemné v DNM		71 340
	Kniha J. Filipovičové Světlo pravoslavi v Čechách a na Slovensku		40 000
Svaz ruskojazyčných spisovatelů v ČR	Druhý Pražský mezinárodní literární festival		50 000
	Vydání literárního almanachu Pražský Grafoman		50 000
celkem			366 340

Projekty podpořené ostatními donory – není uvedeno.

7. Co pro Vaši národnostní komunitu znamená zastoupení v Radě?

Viz Zpráva za rok 2008.

8. Jak hodnotíte dosavadní práci svých zástupců v Radě?

Celkové hodnocení je pozitivní.

9. Jakými tématy by se podle Vás měla Rada prioritně zabývat? (vyjmenujte bodově, případně se stručným komentářem)

Viz Zpráva za rok 2008.

10. Jaké jsou Vaše zkušenosti s implementací Charty?

Viz Zpráva za rok 2008.

ŘECKÁ MENŠINA ⁹⁵

1. Zhodnoťte činnost organizací vlastní národnostní menšiny (kromě jiného jejich vzájemnou spolupráci, způsob komunikace v rámci menšinového společenství, způsob financování jejich činnosti atd.).

Viz Zpráva za rok 2007.

Významnou událostí pro *Řeckou obec Brno*, ale i pro řeckou menšinu bylo setkání s řeckým prezidentem p. Karolosem Papouliasem, který v prosinci, v rámci oficiální návštěvy České republiky, navštívil také Brno, jakožto jedno z největších center řecké menšiny.

Řecká obec Jeseník pořádala mj. byl již čtvrtý ročník *Dnů řecké kultury*, kterých se účastnili členové řeckých obcí celého regionu. V rámci těchto oslav vystoupily i taneční soubory *Antigoni* z Krnova a *Prométheus* z Brna, ale také folklorní soubor z Thessaloniki.

Řecká obec Krnov-město uspořádala během uplynulého roku množství akcí. Kromě tradičních oslav státních svátků Řecké republiky, to byly zejména krnovské *Řecké dny*, které se již staly tradicí a pořádají se každoročně v červnu. Ty byly rozděleny na část společenskou, sportovní, folklorní a hudební. Hudební část zahrnovala koncert Marthy a Teny Eleftheriadou v koncertní síni sv. Ducha v Krnově. Kulturní program vrcholil přehlídkou folklorních souborů na krnovském Hlavním náměstí, kde vystoupily soubory *Antigoni* (z Krnova), *Nea Elpida* (z Bohumína), *Akropolis* (z Prahy), *Kaliopi* (ze Šumperku), ale také folklorní soubory z řeckého Agrinia, polského Opole a bulharský taneční soubor *Pirin* z Brna. Řecké dny byly slavnostně zakončeny gala večerem. *Řecká obec Krnov-město* již tradičně podporuje děti a mládež obce. Proto také v minulém roce uspořádala soustředění zaměřené na řecké tradice, písně, tance a řeckou konverzaci pro všechny děti z řeckých obcí ve věku od 8 do 14 let a také *Mikulášskou nadílku* s bohatým programem, aj. Při obci působí folklorní soubor *Antigoni*, který vystupuje při různých příležitostech po celé republice. V loňském roce se soubor, mimo vystoupení na oslavách státních svátků a Řeckých dnů, zúčastnil i řady dalších kulturně společenských akcí nejen v Krnově, ale i v jiných městech, např. v Jeseníku či Karvině. Největšího významu dosáhla ovšem pro soubor *Antigoni* účast na červnovém folklorním festivalu ve Strážnici. Představil řecké tance z oblasti Pontu v programu Domovina a jeho vystoupení bylo oceněno nezávislou odbornou porotou čestným titulem *Laureát Strážnice 2009* za výborné provedení a uchování nejstarších řeckých tanců.

Za finanční podpory řecké obce Ostrava se uskutečnil v *Ostravském divadle loutek* koncert skupiny *NISOS*, která hraje tradiční řeckou hudbu, písně Malé Asie a své autorské skladby inspirované často byzantskou a krétskou hudbou. Nelze zapomenout ani na *Mikulášskou besídku*, kterou řecká obec Ostrava připravila pro ty nejmenší.

2. Uved'te stručný přehled jejich aktivit.

Řecké obce v uplynulém roce organizovaly celou škálu různorodých aktivit a činností. Většinou jde o akce se zaměřením na kulturu nebo na školství:

- Ve všech obcích v rámci *Asociace řeckých obcí v ČR (AŘO)* proběhly v roce 2009 oslavy státních svátků Řecké republiky, a to v měsících března-duben (státní svátek 25.3.) a říjen-listopad (státní svátek 28.10.). Nad rámec těchto oslav zorganizovaly některé z obcí také novoroční svátek (tzv. *Kopsimo pitas*), a to v období prosinec-leden.

⁹⁵ Text za řeckou menšinu vypracoval Antonis Epikaridis, člen Rady.

- V mnoha řeckých obcích probíhá aktivní a intenzivní výuka řeckého jazyka, která je základem pro zachování řeckého jazyka i pro další generace v rámci řecké menšiny v ČR. Výuka probíhala v obcích v řeckých obcích Brno, Karviná, Ostrava, Šumperk, Krnov, Opava, Praha, Vrbno pod Pradědem.
- Obohacením pravidelné výuky řeckého jazyka jsou semináře s výukou řeckého jazyka, ale také zájezdy školních dětí do Řecka s intenzivní výukou řečtiny.
- Kromě výuky řeckého jazyka byla důležitá také práce s dětmi v tanečních, pěveckých a hudebních folklorních souborech, které působí při řeckých obcích a vystupují nejen ve svých řeckých obcích, ale i v ostatních řeckých obcích po celé ČR a také se účastní akcí či festivalů s národnostní tematikou.
- Mezi důležité akce, při kterých se setkávají příslušníci řecké menšiny z různých států, patřily zejména *Dny řecké kultury* v Jeseníku, při kterém došlo k setkání s řeckou menšinou z Polska.
- Velkého významu dosahují i akce, při kterých se řecká menšina setkává s jinými národnostními menšinami, které působí na území ČR - *Dny národnostních menšin* v Karviné a v Třinci, při kterých se prezentují národnostní menšiny žijící v tomto regionu (kromě té řecké jsou to zejména polská, slovenská a romská menšina), ale také *Řecké dny* v Krnově, kde se kromě řeckých tanečních a hudebních souborů prezentovala bulharská národnostní menšina, ale také folklorní soubor z polského Opole.
- Velmi významnou akcí v loňském roce bylo setkání občanů řecké menšiny s řeckým prezidentem p. Karolosem Papouliasem, které proběhlo v rámci jeho oficiální návštěvy České republiky. Setkání proběhlo jak v Praze, tak o den později v Brně.

3. Jaká byla spolupráce organizací příslušníků národnostní menšiny s orgány veřejné správy na všech úrovních a ve všech příslušných regionech?

AŘO si velmi cení spolupráce s orgány veřejné správy na všech úrovních od ministerských až po místní. Na společenské a kulturní akce celorepublikového charakteru, které pořádá či zaštiťuje AŘO jsou pravidelně zváni zástupci státních orgánů, a to zástupci Úřadu vlády resp. Rady vlády pro národnostní menšiny, zástupci Ministerstva kultury a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, ale také zástupci územních samospráv, ať již krajských, městských nebo místních, v působnosti jednotlivých řeckých obcí.

Spolupráce s těmito orgány je na vysoké úrovni a je předpoklad, že do budoucna se tato spolupráce bude i nadále prohlubovat. AŘO jako takové kladně hodnotí vztahy s Úřadem vlády pro národnostní menšiny, jakož i s Ministerstvem kultury a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy se kterými je v přímé komunikaci.

Jednotlivé řecké obce spolupracují s místními či územními samosprávami. ŘO Praha hodnotí spolupráci s ministerstvy i Magistrátem hl. m. Prahy velmi pozitivně. ŘO Brno v roce 2009 spolupracovala s komisí pro národnostní menšiny Magistrátu města Brna a dále pak s krajským úřadem Jihomoravského kraje. ŘO Šumperk hodnotí spolupráci se Městským úřadem města Šumperk jako výbornou. ŘO Ostrava hodnotí spolupráci jak s Magistrátem města Ostravy, tak s krajským úřadem Moravskoslezského kraje jako dobrou. ŘO Krnov-město spolupráci na místní úrovni hodnotí jako velmi dobrou. Nejvíce si cení zejména podpory města při pořádání Řeckých dnů v Krnově. Mimo to spolupracuje ŘO Krnov-město již dlouhou řadu let s krajským úřadem Moravskoslezského kraje. I tuto spolupráci hodnotí jako velmi dobrou.

4. Jaká byla spolupráce s ostatními národnostními menšinami?

AŘO v rámci regionálních aktivit jednotlivých řeckých obcí, např. ŘO Krnov-město, Jeseník, Karviná, Brno, Praha, zve pravidelně zástupce jiných národnostních menšin, např. bulharské, polské, slovenské, německé.

ŘO Brno - zástupci jednotlivých národnostních menšin se setkávají na pravidelných schůzkách pořádaných jak *Radou pro národnostní menšiny Jihomoravského kraje*, tak i komisí Magistrátu města Brna. Na nich se vzájemně informují o akcích pořádaných jednotlivými sdruženími i jejich termínech. Členové Obce jsou zváni na tyto akce a některých se podle možnosti účastní. Spolupráce mezi jednotlivými národnostními menšinami působící v městě Brně hodnotí jako velmi dobrou. Spolupráce probíhá zejména na úrovni vzájemného setkávání při příležitostech konání společných akcí organizovaných Statutárním městem Brnem či Krajským úřadem Jihomoravského kraje. Akcí se zúčastňují zejména taneční soubor Prométheus, či vystupují děti z řecké školy s pásmem písní a básní

ŘO Karviná zmiňuje spolupráci s *Obcí Slováky* formou vzájemných návštěv při oslavách významných dnů obou zemí. Jinak není větší spolupráce se zástupci ostatních národnostních menšin.

ŘO Havířov zmiňuje spolupráci s organizací polské menšiny *PZKO*.

ŘO Jeseník spolupracuje s národnostní menšinou Řeků, žijících v Polsku a chce prohloubit spolupráci s řeckou menšinou žijící v Německu.

5. *Jaké byly problémy v životě společenství národnostních menšin?*

Z pohledu AŘO jsou problémy především při zajišťování administrativní činnosti, které jsou důležitou součástí chodu AŘO, a to především z hlediska jejího financování. Na zajištění konkrétních kulturních akcí a výuky ŘJ dostává organizace každoročně státní dotace ve vysokých procentech, ale na zpracovatele těchto podkladů nebo např. na administraci AŘO v ČR (pokladník, tajemník, předseda) nemá finanční zdroje. Podpora od sponzorů, pokud nějaká je, je také v rovině účelově vázaných financí.

V minulém roce vznikl ještě jeden podstatný problém, a to, že MŠMT neschválilo projekt AŘO na výuku řeckého jazyka, a tudíž AŘO nemělo dostatek finančních prostředků k zajištění hladkého průběhu výuky řeckého jazyka v období leden-červen 2009. Tento fakt narušil do značné míry výuku, která probíhala s velkými obtížemi. Povinností AŘO bylo nicméně zajistit tuto výuku za jakýchkoliv podmínek, aby bylo zachováno jedno z jejích hlavních poslání.

Podstatou tohoto problému je fakt, že ačkoliv výuka probíhá vždy v určitém školním roce (od září do června), dotace MŠMT je schvalována vždy na určitý kalendářní rok (od ledna do prosince). Z praktického hlediska to znamená to, že jeden školní rok je rozdělen do dvou kalendářních roků a v případě, že v jednom z nich není dotace schválena, tak je de facto narušen průběh celého školního roku. Proto tímto AŘO apeluje na MŠMT, aby v případě jakýchkoliv problémů s projekty na výuku jazyka národnostních menšin (ať již technickými nebo procedurálními) v předstihu informovala zadavatele projektů, aby tento mohl reagovat v dostatečně rychlé lhůtě s cílem napravit tyto problémy, aby mohl být projekt schválen.⁹⁶

6. *Uveďte přehled finanční podpory organizací vaší národnostní menšiny podle dárce (státní rozpočet, rozpočet krajů, měst, obcí, ostatní donoři).*

Projekty podpořené ústředními orgány státní správy

organizace	projekt, účel dotace	dárce	dotace (Kč)
------------	----------------------	-------	-------------

⁹⁶ Resort chápe problémy organizací a škol, které vznikají tím, že jsou dotace schvalovány na kalendářní rok a nikoliv na rok školní. Podle platných právních předpisů, kterými se řídí i ostatní ministerstva, je však možné dotaci udělovat pouze na kalendářní rok. Pokud by v předstihu informoval zadavatele projektů o problémech spojených s projekty, když podmínky dotačního programu neumožňují opravit projekty po uzavření termínu předložení žádostí, bylo by chování požadované AŘO považováno za netransparentní. Ministerstvo umožňuje konzultace žádostí a projektů kdykoliv v průběhu jejich přípravy, vysoké procento žadatelů této možnosti využívá. Všichni žadatelé jsou informováni standardní cestou. Vyhlášovatel dotačního programu neodpovídá za kvalitu předkládaných projektů.

AŘO v ČR	Kulturní činnost řecké menšiny v ČR	Ministerstvo kultury	620 000
	Výuka řeckého jazyka v ČR	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	227 870
ŘO Praha	Vydávání časopisu Kalimera	Ministerstvo kultury	310 000
Lyceum Řekyň v ČR	Zachování a rozvoj kultury řecké menšiny v ČR		175 000
celkem			1 332 870

7. Co pro Vaši národnostní komunitu znamená zastoupení v Radě?

Zastoupení v Radě je pro řeckou menšinu velmi důležité, jelikož znamená aktivní možnost podílet se na vytváření jurisdikce zabývající se problematikou menšin, přímém řešení problémů u kulatého stolu se zástupci státní správy a možnost přímé konfrontace problematik jednotlivých menšin v ČR, vzájemné předávání zkušeností i navazování nových kontaktů a spolupráci.

8. Jak hodnotíte dosavadní práci svých zástupců v Radě?

Několikaleté působení našich zástupců v Radě lze v obecné rovině hodnotit jako pozitivní. Je zde však prostor toto působení zlepšovat.

9. Jakými tématy by se podle Vás měla Rada prioritně zabývat? (vyjmenujte bodově, případně se stručným komentářem)

Vynaložení zvýšeného úsilí směrem k zástupcům orgánů státní správy za účelem zvýšené finanční podpory menšinových kulturně vzdělávacích projektů, zejména zaměřených na výuku jazyků a vydávání menšinových periodik.

10. Jaké jsou Vaše zkušenosti s implementací Charty?

Tato otázka se v praxi řecké národnostní menšiny netýká, a tudíž o zkušenostech nelze mluvit.

SLOVENSKÁ MENŠINA⁹⁷

1. Zhodnoťte činnost organizací vlastní národnostní menšiny (kromě jiného jejich vzájemnou spolupráci, způsob komunikace v rámci menšinového společenství, způsob financování jejich činnosti atd.).

Slovenská menšina v ČR je velmi aktivní a bohatě strukturovaná, i když její aktivita se výrazně liší podle regionů. Její činnost se realizuje především prostřednictvím občanských sdružení, částečně i prostřednictvím církevních sborů či neformálních skupin. Největší množství sdružení působí v Praze, celostátní struktury má *Obec Slováků v ČR* a *Slovensko-český klub* (ten i prostřednictvím *Klubů Slovenských dotyků* a jiných kolektivních členů). Prostřednictvím těchto subjektů vyvíjí příslušníci minority velké množství kulturních, vydavatelských a vzdělávacích aktivit. Toto odpovídá i nadstandardnosti česko-slovenských vztahů i velikostí menšiny, která je výrazně největší v Česku a současně druhou největší slovenskou komunitou na světě (v počtu slovensky mluvících zřejmě překonává i největší slovenskou komunitu v USA).

Slovenská občanská sdružení spolupracují navzájem přímo (bilaterálně či multilaterálně, často na jednotlivých projektech). V této spolupráci však existují značné problémy, které nemají

⁹⁷ Text zpracoval člen Rady Vladimír Skalský, ostatní zástupci menšiny v Radě nereagovali.

věcné důvody, ale jsou dané osobnostmi a charakteristikami představitelů jednotlivých proudů. Ty jsou reprezentované *Slovensko-českým klubem*, *Obcí Slováků v ČR* a *Klubem slovenské kultury* jako vůdčími organizacemi, každý však obsahuje i další, úžeji zaměřené či specializované organizace. První dva proudy navzájem bezproblémově spolupracují, navíc spolupracují i s různými menšími a regionálními organizacemi. Vzájemná spolupráce prvních dvou proudů je bezproblémová, třetí neprojevoval ke spolupráci ochotu. Jelikož však tyto rozpory nemají hlubší ideové důvody, lze je považovat za překonatelné do budoucna. Menšině však tento nedostatek komunikace významně škodí. Je i důvodem, proč Slovensko zatím nedokázalo podpořit velké rozvojové projekty ve prospěch celé menšiny, jako tomu bylo v Maďarsku, Rumunsku, Srbsku, Chorvatsku, Polsku, či na Ukrajině.

Formálně existují dva koordinační orgány, které jsou však nepříliš funkční – *Slovenské fórum* a *Fórum slovenských aktivit*. Členy prvního jsou *Slovensko-český klub*, *Obec Slováků v ČR*, *Slovenský literární klub v ČR*, *Společnost M. R. Štefánika*, *ČeskoSlovenská scéna*, *Púčik*, *Šarvanci* a další. Navzdory podepsané dohodě do něj nevstoupil *Klub slovenské kultury v ČR* a rovněž *Limbor*, které společně s některými jinými (i nově vytvořenými) subjekty setrvaly ve *Fóru slovenských aktivit*. Tím koordinační platforma pozbyla smyslu. Do budoucna buď dojde ke sjednocení, nebo další a úplné marginalizaci významu těchto institucí bez právní subjektivity.

Slovenská menšinová sdružení komunikují navzájem i v orgánech jako Rada, různá poradní grémia na úrovni ministerstev, krajů či měst a obcí. Rovněž komunikují v rámci *Světového sdružení Slováků v zahraničí* (předsedou této organizace je od roku 2006 zástupce Slováků v ČR, který v roce 2009 obhájil funkci, navíc se stal viceprezidentem organizace *Evropané ve světě – Europeans Throughout the World* se sídlem v Bruselu, v jednotlivých orgánech SZSZ – výkonný výbor, generální rada, revizní a smírčí komise, odborné pracovní skupiny a čestné grémium – jsou zástupci všech tří zmiňovaných proudů) nebo v rámci *Stálé konference Slovenská republika a Slováci v zahraničí*. Navzájem, jakož i s dalšími menšinami spolupracují také v rámci projektu *Slovensko-českého klubu Visegrad – Terra Interculturalis*. Aktivity menšiny byly realizovány díky podpoře Ministerstva kultury, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, krajů, měst, obcí a městských částí, finanční podpoře ze Slovenska (Úřad pro Slováky žijící v zahraničí, Literární informační centrum), ze strukturálních fondů či jiných zdrojů EÚ, Mezinárodního visegrádského fondu, sponzorů (včetně těch, kteří se podílejí nefinančním plněním, například zapůjčením prostor), členským příspěvkům a výnosům z vlastní činnosti.

Je třeba objektivně přiznat, že některé organizace slovenské menšiny se v roce 2009 potýkaly s vážnými finančními a organizačními problémy. Projevilo se to i při vydávání dvou periodik. Zatímco však *Obec Slováků v ČR* měsíčník *Korene* s jistými nepravidelnostmi, ale přece jenom dokázala do konce roku kompletně vydat, *Klub slovenské kultury* jeho měsíčník *Listy* vydával prakticky celý rok jen na internetu, od září ani to ne. Viz dále.

2. Uved'te stručný přehled jejich aktivit.

Slovenská menšina vydává čtyři periodika. Tři jsou měsíčníky: *Obec Slovákov v ČR* vydává *Korene* (První slovenský časopis v ČR), *Klub Slovenské kultury* je vydavatelem měsíčníku *Listy (Slovákov a Čechov, ktorí chcú o sebe vedieť)* a *Slovensko-český klub* vydává periodikum s největším nákladem - měsíčník *Slovenské dotyky (Magazín Slovákov v ČR)*. *Slovenský literárny klub v ČR* vydává literární revue velkého rozsahu (každé číslo více než dvě stě stran), čtvrtletník *Zrkadlenie/Zrcadlení*. Jak už bylo řečeno, první dva tituly se potýkaly s jistými problémy. Literární revue *Zrkadlenie/Zrcadlení* nezískala původně od poskytovatele dotace podporu, proto vyšlo v prvním pololetí dvojčíslo z jiných zdrojů. Ve II. pololetí po veřejné žádosti 16 předních osobností české a slovenské literární a kulturní obce rozhodl o podpoře osobně ministr kultury.

Slovenské organizace vydávají rovněž neperiodické publikace. V roce 2009 stojí za zvláštní zmínku zejména knihy *Slovenského literárního klubu* v ČR: první česko-slovenský a slovensko-český pohádkový slovník pro děti Podívej, jak je dnes hezky / Pozri, ako je dnes pekne, monografie o malířce na sklo Valérii Benáčkové *Maľovaný sen* či *Dualog autorů* Gustáv Murín a Petr Žantovský. Slovensko-český klub vydal další z knih slovakistky Zdenky Sojkové či sborník z konference *Visegrad – Terra Interculturalis*.

Pokud jde o slovenské kulturní a společenské akce v ČR, v mimopražských regionech je nejviditelnější cyklus festivalů *Dny slovenské kultury* po České republice. Organizuje je *Slovensko-český klub* ve spolupráci s místními spoluorganizátory, včetně vlastních regionálních poboček a kolektivních členů. V roce 2009 se jich uskutečnilo čtrnáct, přičemž nejstarší je přehlídka v Moravské Třebové (14. ročník) a rozsahem největší v Českých Budějovicích (jubilejní 10. ročník), dynamicky se rozvíjí festival v Plzni, kde kolem něj vznikla dokonce i jediná *Slovenská informační kancelář*. V divadelní oblasti je významná stálá produkce *Česko Slovenské Scény*. Pravidelné programy tradiční kultury pořádaly slovenské folklorní soubory *Limbor*, *Púčík* a *Šarvanci*, další asi desítky souborů se věnuje slovenskému folkloru jako jedné ze součástí svého repertoáru. Pravidelně se uskutečňují divadelní festivaly *Slovenské divadlo v Praze*, *Setkání-Stretnutie* ve Zlíně a další (ve všech případech jsou slovenské spolky různým způsobem partnery festivalů). Značný ohlas mají folklorní festivaly *Jánošíkov dukát v Rožnově pod Radhoštěm* (spoluorganizují *FS Púčík* a *Obec Slovákov v ČR*) a *Praha – srdce národů* (organizuje *FS Limbor* ve spolupráci s *Klubem slovenské kultury*). Ten a *Slovensko-český klub* mají rovněž vlastní komplexní programy kulturní činnosti slovenské menšiny, v jejichž rámci se uskutečňuje široké spektrum aktivit – klubových večerů, výstav, koncertů, programů pro děti atd. Součástí komplexního programu SČK byly „Slovenské salóny (nejen) v Nosticově paláci“, odehrávající se přímo v sídlu ministerstva kultury, *Dny slovenského filmu* v Kině Ořechovka, Folkové čaje, Literární bluesnění a mnoho dalších. *Slovenský literární klub* v ČR organizuje úspěšnou Literární soutěž Jána Kollára ve třech věkových kategoriích o nejlepší prozaické dílo ve slovenštině nebo se slovenskou tematikou. Obec Slovákov v ČR uděluje Cenu Matěje Hrebendu za přínos k česko-slovenským vztahům. Potřetí se uskutečnil projekt SČK *Slovenské výstavy pro Prahu 1*, jehož součástí byly velké výstavy v prostorách jako Mánes, Nová síň a pod. Významné kulturní a vzdělávací akce pořádaly rovněž sbory *Evangelické církve a. v.* v ČR v Praze, Brně a Českých Budějovicích, svůj slovenský sbor má v Praze i řeckokatolická církev a v Praze a Plzni církev římskokatolická. V roce 2009 byla kvůli krizi přerušena tradice pražských Slovenských plesů a ČeskoSlovenských bálů, v Mánesu organizovaly Slovensko-český klub a Obec Slováků v ČR Slovenskou veselici. V Českých Budějovicích byl ČeskoSlovenský bál (Statutární město České Budějovice a SČK), v různých dalších městech menší plesy, majálesy a pod. (často na nich spolupracuje OS v ČR), po přestávce se uskutečnila i tradiční plavba parníkem k výročí Slovenského národního povstání (Historická skupina přímých účastníků SNP, KSK a Slovensko-česká společnost). Mezinárodní a internetický přesah měly kulturní aktivity v rámci již projektu SČK *Visegrad – Terra Interculturalis*.

3. Jaká byla spolupráce organizací příslušníků národnostní menšiny s orgány veřejné správy na všech úrovních a ve všech příslušných regionech?

Slovenská menšina aktivně spolupracovala s veřejnou správou na úrovni vlády (tři zástupci v Radě, členové v jejích výborech a komisích), na úrovni resortů (dvě poradní grémia Ministerstva kultury, z nichž jednoho navrhovali dva zástupci v Radě vyměnit, poradní grémium resortu školství, mládeže a tělovýchovy), ale rovněž na úrovni krajů a měst. Slovenská menšina se podílí na činnosti DNM. Vynikající byla spolupráce se samosprávou v rámci projektu *Dny slovenské kultury* po České republice, za zvláštní zmínku stojí spolupráce s Jihočeským, Královohradeckým, Pardubickým krajem a krajem Vysočina, s Prahou 1, Prahou 7, Českými Budějovicemi, Moravskou Třebovou, Plzní, Kroměříží, Jihlavou, Olomoucí a dalšími.

4. Jaká byla spolupráce s ostatními národnostními menšinami?

Spolupráce s ostatními národnostními menšinami se neustále posiluje, v roce 2009 kromě spolupráce v prostorách DNM kupříkladu díky mezinárodnímu projektu *Visegrad – Terra Interculturalis*, věnovanému vzájemným národnostním menšinám v zemích Visegrádské čtyřky, na Ukrajině a ve Vojvodině, organizovanému Slovensko-českým klubem s podporou Mezinárodního visegrádského fondu. Tato spolupráce se týkala polské a maďarské menšiny. Intenzivní byla při jednotlivých projektech i spolupráce s romskou, rusínskou, ukrajinskou menšinou i vzhledem k faktu, že velká část příslušníků těchto menšin a menšiny maďarské má své kořeny na Slovensku. Společné divadelní a výtvarné projekty se uskutečnily ve spolupráci s ruskou menšinou a v oblasti folklóru se všemi minoritami.

5. Jaké byly problémy v životě společenství národnostních menšin?

Hlavním problémem je postupná ztráta česko-slovenské pasivní dvojjazyčnosti – příčiny vidíme v deficitu výskytu slovenštiny v elektronických médiích, zejména ve veřejnoprávní České televizi, a dále v českém školství, i když v této oblasti dochází zásluhou iniciativy resortu školství, mládeže a tělovýchovy a odborných pracovišť k jistému pokroku. Zlepšení v oblasti TV vysílání přinesla digitalizace a větší podíl pořadů ve slovenštině, bohužel spíš archivních. Aplikace Charty zatím napomáhala k zachování stavu, ne však k pokroku.

Dalším významným problémem je postupný značný pokles úrovně finanční podpory aktivit slovenské menšiny ze strany ČR. Tento pokles je značný i v porovnání s dalšími minoritami. Jistým problémem, i když samozřejmě nižšího řádu, je i nedostatečná úroveň komunikace mezi některými subjekty slovenské národnostní menšiny.

6. Uveďte přehled finanční podpory organizací vaší národnostní menšiny podle dárce (státní rozpočet, rozpočet krajů, měst, obcí, ostatní donoři).

Zástupce v Radě nemá podklady od všech organizací.⁹⁸

Projekty podpořené ústředními orgány státní správy

Projekty podpořené obcemi / statutárními městy / kraji

organizace	projekt, účel dotace	dárce	dotace (Kč)
Slovensko-český klub	Slovenské výstavy pro Prahu 1	MČ Praha 1	250 000
	Dny slovenského filmu v Praze 6	MČ Praha 6	15 000

Projekty podpořené zahraničními donory

organizace	projekt, účel dotace	dárce	dotace (€)
Slovensko-český klub	Visegrad – Terra Interculturalis	Mezinárodní visegrádský fond	8.000,-

Dotace Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí: zástupce neuvádí (119 tis. €)

7. Co pro Vaši národnostní komunitu znamená zastoupení v Radě?

Zastoupení slovenské menšiny v Radě je pro tuto minoritu důležité jako informační zdroj, koordinační a iniciativní orgán, i když jeho závěry nejsou dostatečně respektovány. Považujeme za důležité, že se prostřednictvím Rady může minorita podílet na řešení věcí, jež se jí týkají.

8. Jak hodnotíte dosavadní práci svých zástupců v Radě?

Za pozitivum je potřeba jistě považovat velkou angažovanost některých zástupců slovenské menšiny v otázkách, kterými se Rada zabývala. A to například i při komunikaci s resorty

⁹⁸ Pozn. předkl. - otázka má ilustrovat, jaký přehled zástupci v Radě mají a jakou péči otázce financování věnují...

a parlamentem, zvláště např. v otázkách státního rozpočtu a realizace grantových programů, nebo mezinárodních projektů typu Visegrad – Terra Interculturalis. Jako negativum nutno jednoznačně hodnotit občasnou neschopnost slovenských zástupců v Radě zaujmout společné stanovisko, ale rovněž neochotu Rady akceptovat většinové stanovisko slovenských zástupců.

9. Jakými tématy by se podle Vás měla Rada vlády pro národnostní menšiny prioritně zabývat? (vyjmenujte bodově, případně se stručným komentářem)

Rada by se měla zabývat i dlouhodobější koncepcí politiky vůči národnostním menšinám – ta by mohla mít horizont 5 nebo 10 let. Zde je možno zmínit pozitivní příklad *Koncepce Státní politiky starostlivosti o Slováky žijící v zahraničí do roku 2015*, která byla i ve spolupráci se *Světovým sdružením Slováků v zahraničí* vypracována a vládou i parlamentem schválená na Slovensku, i když pochopitelně nejde o přímou paralelu.

Tématem dne je i bilaterální spolupráce v oblasti vzájemné podpory národnostních menšin. Máme výrazné signály, že v případě slovenské menšiny v ČR má SR velký zájem o podobnou spolupráci podle vzoru již fungujících smíšených komisí maďarsko-slovenské a slovensko-ukrajinské. Podobnou spolupráci chce slovenská menšina iniciovat směrem k Ministerstvu zahraničních věcí, obdobně česká minorita na Slovensku. Věc se připravuje již mnoho let a je třeba sebekriticky konstatovat, že pro urychlení procesu mohla mnohem víc udělat i slovenská menšina v ČR. Především je žádoucí její společný postup.

Rada by měla usilovat o získání větší váhy a efektivněji se snažit prosadit svá usnesení, pozitivní jsou výsledky v posledních dvou krizových letech v oblasti přípravy státního rozpočtu, kdy se podařilo zabránit katastrofickým škrtům. Měla by rovněž přispět k lepší obeznamování žadatelů s grantovými programy a k precizaci procesu jejich administrace.

10. Jaké jsou Vaše zkušenosti s implementací Charty?

Rada by se měla snažit, aby aplikace Charty přinesla ještě víc reálných výsledků. V porovnání s pokroky při ochraně polštiny, slovenštině její aplikace nepřinesla mnoho nových pozitiv. Možnost reálného pokroku vidíme například v oblasti předškolního vzdělávání, či v oblasti médií, zejména elektronických. Velkým pozitivem je zřízení nového grantového programu.

SRBSKÁ MENŠINA⁹⁹

1. Zhodnoťte činnost organizací vlastní národnostní menšiny (kromě jiného jejich vzájemnou spolupráci, způsob komunikace v rámci menšinového společenství, způsob financování jejich činnosti atd.).

Srbské sdružení sv. Sáva, sdružení srbské menšiny v ČR, již osmým rokem organizuje svoji kulturně - osvětovou a společenskou činnost a stará se o život srbské menšiny, o uchování jazyka, kultury a písma. Pořádá společenské akce typu setkání příslušníků menšiny o státních svátcích, obzvlášť o každoročně oslavě svého svátku sv. Savy 27. ledna.

2. Uved'te stručný přehled jejich aktivit.

- Oslava svátku sv. Savy 27. ledna 2009 od 18 h. společenský sál DNM
- *Srbský filmový klub* - Balkanski špijun 25. březen 2009; režie: Božidar Nikolić (1984); DNM
- prezentace ručních prací ze Srbska 13. a 14. duben 2009; v rámci programu *Srbsko v srdci Evropy* - v rámci *IV. dnů srbské kultury v Praze* Tylovo náměstí Praha 2

⁹⁹ Text vypravovala Karin Kubešová, členka Rady.

- výstava ručních prací ze Srbska v rámci programu 15. dubna 2009; *Srbsko v srdci Evropy* - v rámci IV. *dnů srbské kultury v Praze* DNM
- módní přehlídka oděvů s aplikací lidových vzorů ze Srbska 15. duben 2009; v rámci programu *Srbsko v srdci Evropy* - v rámci IV. *dnů srbské kultury v Praze* DNM
- výstava *Modlitby* Miry Antonović 22. dubna - 5. květen 2009 vernisáž ve středu 22. dubna; DNM; výstavu zahájil Dr. Jan Rous
- literární večer básníka Radomira Andriće *Srbsko v srdci Evropy* - v rámci IV. *dnů srbské kultury v Praze*; 27. dubna 2009; DNM
- *Srbský filmový klub* - Huddersfield, 20. května 2009; režie Ivan Živković (2007) 95 min. DNM
- prezentace s video projekcí přírodní památky Djavolja Varoš 17. června 2009; společenský sál DNM
- účast na mezinárodní konferenci *Medija dijaspora* 24 - 26. červen v Bělehradě, organizované Ministerstvem za diasporu Republiky Srbsko a na Vidovdanski dani dijaspora v Bělehradě, 25. června
- společenské setkání s představiteli Srbů z Německa 16. a 17. říjen 2009 DNM
- koncert folklórního souboru *Moravac* z Dieseldorfu - Německo 17. října 2009; Strašnické divadlo ul. Solidarity 1986/53, Praha 10 - Strašnice - v rámci IV. *dnů srbské kultury v Praze*
- Výstava *Všechny mé podzimy* - akvarely Dragana Novakoviće 2. listopad 2009 DNM v rámci IV. *dnů srbské kultury v Praze*
- účast na XII. *Salonu Obce architektů* 10. listopad 2009 - Sál architektů Staroměstské radnice v Praze. Projekty pěti srbských architektů z Niše
- *90 minut* - pořad dokumentárních snímků (ve spolupráci s *Jazzovou sekcí* a sdružením *Res publica*), promítání bez komentáře; 9. listopadu DNM
- *Třídenní filmový maratón* 25. - 27. listopadu; Nacionální třída (1979), Tito a já (1992), Turné (2008); DNM
- *Odpoledne s kouzelníkem* pořad pro děti pátek 27. listopadu 2009; DNM

Vydávání časopisu *Srbské slovo* je náročná a rozsáhlá práce - potřebuje koordinovat rozsáhlý počet spolupracovníků a také se starat o tisk - kontrolovat plotry - náhledy a pak zařídit distribuci. Sdružení přitom nemá placené redaktory, i přesto, že má velmi vysokou grafickou a obsahovou úroveň. V roce 2010 bude vycházet již šestým rokem. Zároveň již dva roky jako přílohu sdružení vydává časopis pro děti a mládež *Djurdjevak* (Konvalinka; formát 205 x 260 mm s rozsahem 24 stran), má sloužit i jako pedagogická příručka a jediná dostupná četba pro děti srbské menšiny. V něm se klade důraz na české reálie a pravidla českého jazyka. Vychází v stejném nákladu jako *Srbské slovo* (800 kusů). Je distribuován společně s časopisem pro dospělé. Grafická úprava a obsahová stránka časopisu pro děti obzvlášť se setkala s příznivým ohlasem u odběratelů.

Koncem roku 2009 se podařilo vytisknout vědecké dílo člena sdružení Jana Doležala *Dvě století srbského románu*, rozsáhlou studii o 260 stran A 5 formátu z vlastních nákladů a finanční podpory Ministerstva kultury, odboru vydávání neperiodických publikací. Kniha (700 výtisků) obsahuje kromě přehledu vývoje srbského románu též jmenný rejstřík a bude užitečná pro všechny zájemce o srbskou prózu.

Koncem roku 2009 sdružení vytisklo v podobě alba publikaci *Fotodokumentace kulturně-společenských aktivit Srbského sdružení sv. Sáva od založení do roku 2008*. Toto vydání o rozsahu 112 stran dokumentuje fotografiemi téměř 80 akcí (z celkového počtu 160) sdružení se stručnými popisky o místě, čase a druhu akce. Na konci publikace je uveden seznam všech organizovaných kulturně-společenských akcí - výstavy, přednášky, koncerty, setkání, básnické večery, pásma poezie - s uvedením data, místa a profilu akce. Dále je připojená část fotomateriálů z některých akcí, které se uskutečnily během přípravy publikace a na konci je připojena fotodokumentace o vydavatelské činnosti - s fotografiemi titulních stránek časopisů *Srbské slovo* a *Djurdjevak*, jakož i titulních stránek katalogu k jednotlivým výstavám.

3. Jaká byla spolupráce organizací příslušníků národnostní menšiny s orgány veřejné správy na všech úrovních a ve všech příslušných regionech?

Zástupkyně neodpověděla.

4. Jaká byla spolupráce s ostatními národnostními menšinami?

Zástupkyně neodpověděla.

5. Jaké byly problémy v životě společenství národnostních menšin?

V roce 2009 sdružení z prostředků Magistrátu hl. města Prahy dostalo částku na hrazení pronájmu kanceláři v DNM. Žádná z výše zmíněných akcí nebyla dotovaná z prostředků Magistrátu hl. města Prahy.

6. Uveďte přehled finanční podpory organizací vaší národnostní menšiny podle dárce (státní rozpočet, rozpočet krajů, měst, obcí, ostatní donoři).

Projekty podpořené ústředními orgány státní správy

organizace	projekt, účel dotace	dárce	dotace (Kč)
Srbské sdružení sv. Sáva	Fotodokumentace kulturně-společenských aktivit Srbského sdružení sv. Sáva od založení do roku 2008	Ministerstvo kultury	70 000
	Třídenní filmový maratón		10 000
	Vydávání časopisu Srbské slovo a Konvalinka		860 000
	Dvě století srbského románu		48 000
celkem			948 000

Projekty podpořené obcemi / statutárními městy / kraji

organizace	projekt, účel dotace	dárce	dotace (Kč)
Srbské sdružení sv. Sáva	Nájemné a režijní výdaje	Magistrát hl. m. Prahy	62 396

Projekty podpořené ostatními donory

organizace	projekt, účel dotace	dárce	dotace (Kč)
Srbské sdružení sv. Sáva	Srbsko v srdci Evropy	Ministerstvo pro diasporu Srbské republiky	50 000
	Fotodokumentace kulturně-společenských aktivit Srbského sdružení sv. Sáva od založení do roku 2008		25 000

7. Co pro Vaši národnostní komunitu znamená zastoupení v Radě?

Zástupkyně neodpověděla.

8. Jak hodnotíte dosavadní práci svých zástupců v Radě?

Zástupkyně neodpověděla.

9. Jakými tématy by se podle Vás měla Rada prioritně zabývat? (vyjmenujte bodově, případně se stručným komentářem)

Zástupkyně neodpověděla.

10. Jaké jsou Vaše zkušenosti s implementací Charty?

Zástupkyně neodpověděla.

1. Zhodnoťte činnost organizací vlastní národnostní menšiny (kromě jiného jejich vzájemnou spolupráci, způsob komunikace v rámci menšinového společenství, způsob financování jejich činnosti atd.).

Ukrajinskou menšinu reprezentují čtyři hlavní organizace – občanská sdružení: *Ruta*, *Sdružení Ukrajinců a příznivců Ukrajiny* (dále SUPU), *Sdružení Ukrajinek v České republice* (dále SU ČR) a *Ukrajinská iniciativa v ČR* (dále UIČR). Tyto koordinují svůj celoroční program, spolupracují s ostatními menšinovými organizacemi, s ukrajinskou školou a s majoritou.

Kromě výše uvedených sdružení působí v ČR další organizace, které doplňují aktivity menšiny zejména v kulturní oblasti. Jejich členskou základnu tvoří občané Ukrajiny dlouhodobě žijící v ČR. K nejvýznamnějším organizacím tohoto typu patří organizace *Džerelo*, jejíž činnost je spjata s programem tanečního souboru. Tento soubor mj. každoročně vystupuje na společné akci národnostních menšin *Praha-srdce národů*. K dalším patří *Fórum Ukrajinců*, sdružení *Rodina*, pěvecký soubor *Berehyňa*, organizace *Skarb*.

V hl. m. Praze působí ukrajinská škola s cca 120 žáky a tzv. nedělní škola s cca 25 žáky. Výuka probíhá dle osnov Ministerstva školství a osvěty Ukrajiny. Osvětová činnost ukrajinských organizací (UIČR, SUPU, SUČR) a jejich spolupráce s ukrajinskou školou je obecně vnímána velmi pozitivně. Na spolupráci se již tradičně podílí i majorita – studenti Gymnázia Na Vítězné pláni v Praze. Vzájemný kontakt majoritní a minoritní společnosti je bezesporu nejcennějším přínosem, neboť bourá předsudky, projevy xenofobie, náboženské nesnášenlivosti atp.

Ukrajinská národnostní menšina má svůj periodický tisk: časopis *Porohy* a *Ukrajinský žurnál*, dále noviny pro cizince *Ukrajinskou gazetu*. Během roku vycházejí i příležitostné bulletiny, které mají ráz informativní a jsou zaměřeny především na cizince a jejich integraci v ČR.

Komunikace mezi ukrajinskými organizacemi a spolky je velice dobrá. Způsob dotací byl diskutován i s vládními institucemi. Výsledkem je i ten fakt, že nedošlo k razantnímu snížení udělování dotací, byť tak bylo předem avizováno. Snižování by mělo neblahý vliv na realizaci projektů ukrajinské národnostní menšiny v ČR.

2. Uved'te stručný přehled jejich aktivit.

K tradičním aktivitám menšiny patří lednový koncert ukrajinských koled a *šchedrivek*, který zabezpečuje SUPU se svým *Pěveckým sborem sv. Vladimíra*. V prvním čtvrtletí všechny organizace v měsíci březnu uctívají památku ukrajinského buditele, malíře a básníka Tarase Ševčenka. SUČR věnuje pozornost organizaci Dne matek. Vyvrcholením všech kulturních aktivit a svým způsobem i zhodnocením práce jednotlivých organizací jsou podzimní Dny ukrajinské kultury, které organizuje UIČR.

Kromě uvedeného jsou v průběhu roku promítány filmy (RUTA), organizovány přednášky, diskuse, výstavy (v roce 2009 byl dán prostor pro mladé umělce – SUPU), celoročně zpívá sbor sv. Vladimíra v řeckokatolickém chrámu sv. Klimenta v Praze a dále i v ČR (v roce 2009 se jeho pozornost zaměřila na Moravu – SUPU), každoročně si ukrajinská menšina připomíná Den nezávislosti Ukrajiny, věnuje se klubové činnosti v rámci UIČR – dětský klub *Smoloskyp*, regionálnímu působení, v neposlední řadě pak vydávání časopisů *Porohy* (UIČR) a *Ukrajinského žurnálu* RUTA) a provozování stránek www.ukrajinci.cz (UIČR).

3. Jaká byla spolupráce organizací příslušníků národnostní menšiny s orgány veřejné správy na všech úrovních a ve všech příslušných regionech a ostatními menšinami?

Spolupráce SUČR s Odborem Magistrátu hl.m Prahy a DNM byla výborná. UIČR: především region Plzeň – místní správa – Ukrajinský Mikuláš v Měšťanské besedě, Koncerty

¹⁰⁰ Text zpracovala Olga Mandová, členka Rady.

a vystoupení na plzeňském náměstí. Spolupráci hodnotíme jako zcela nadstandardní a nezvykle vstřícnou. SUPU využívá k realizaci programu DNM (spolupráce má některé nedostatky, které jsou však diskutovány na různých úrovních s cílem zvýšit profesionální přístup vedení k jednotlivým národnostním menšinám) a také technické zázemí a vybavení DNM. Dále spolupracuje s církevními představiteli v ČR – tuto spolupráci hodnotí pozitivně.

4. Jaká byla spolupráce s ostatními národnostními menšinami?

Spolupráce s ostatními národnostními menšinami hodnotí pozitivně. Výsledkem jsou některé společné akce, vzájemné navštěvování programů.

5. Jaké byly problémy v životě společenství národnostních menšin?

Uvnitř společenství národnostní menšiny prakticky žádné, v širším pojetí ukrajinské komunity v ČR mnoho.

6. Uved'te přehled finanční podpory organizací vaší národnostní menšiny podle dárce (státní rozpočet, rozpočet krajů, měst, obcí, ostatní donoři).

Projekty podpořené ústředními orgány státní správy

organizace	projekt, účel dotace	dárce	dotace (Kč)
Sdružení Ukrajinců a příznivců Ukrajiny	Pěvecký sbor sv. Vladimíra	Ministerstvo kultury	110 000
	Spolková a osvětová činnost		30 000
RUTA	Ukrajinské večery – cyklus kulturně vzdělávacích akcí pro rok 2009		40 000
	časopis Ukrajinský žurnál		1 553 000
Ukrajinská iniciativa v ČR	Dny ukrajinské kultury v ČR 2009	Ministerstvo kultury	150 000
	Klubová činnost Ukrajinské iniciativy v ČR		160 000
	časopis Porohy		736 000
	Ukrajinský dětský klub - Smoloskyp	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	230 000
celkem			3 009 000

Projekty podpořené obcemi / statutárními městy / kraji

organizace	projekt, účel dotace	dárce	dotace (Kč)
Sdružení Ukrajinců a příznivců Ukrajiny	Sbor sv. Vladimíra	Magistrát hl. města Prahy	50 000
Ukrajinská iniciativa v ČR	DNM – ukrajinské organizace		73 000
Sdružení Ukrajinek v ČR	Cyklus přednášek, setkání		15 000
	Vydání vzpomínek N. Narižné		50 000

Projekty podpořené ostatními (i zahraničními) donory - žádné.

7. Co pro Vaši národnostní komunitu znamená zastoupení v Radě?

Možnost alespoň částečně projednávat situaci národnostních menšin ve státní instituci.

8. Jak hodnotíte dosavadní práci svých zástupců v Radě?

V rámci svých profesních oborů hodnotíme jejich práci jako přínosnou.

9. Jakými tématy by se podle Vás měla Rada prioritně zabývat? (vyjmenujte bodově, případně se stručným komentářem)

SUČR: zachováním kulturních tradic národnostních menšin.

UIČR: měla by se zabývat i tématy, která jsou úzce spojena s problémy jednotlivých národnostních menšin. V případě ukrajinské menšiny nelze odhlížet od fenoménu

migrantského (cizineckého, chceme-li), neboť vazby mezi národnostní menšinou a cizinci jsou mnohem bližší, než lze legislativou či předpisy obsáhnout. Je zřejmé, že v chápání institucí je rozdíl mezi cizincem a členem menšiny zásadní. Reálně je však mnohdy rozdílem pouhý úřední úkon, např. udělení občanství ČR.

10. Jaké jsou Vaše zkušenosti s implementací Charty?

SUČR, UIČR, SUPU: minimální zkušenosti.

ŽIDOVSKÁ KOMUNITA ¹⁰¹

Federace židovských obcí v ČR (FŽO) zastupuje židovskou komunitu, jejíž členové se ve své drtivé většině nepovažují za příslušníky národnostní menšiny. Z tohoto důvodu se také FŽO nepřihlásila k tomuto statutu. Problematika, kterou se Rada zabývá, je však blízká i komunitě, a proto zcela vyhovuje dlouhodobé řešení ve formě statutu hosta Rady.

FŽO je registrována Ministerstvem kultury ve smyslu zákona č. 3/ 2002 Sb. o církvích a náboženských společnostech. Jejimi přidruženými členy jsou některá občanská sdružení. Některé naše Židovské obce spolupracují dlouhodobě s orgány státní správy a samosprávy, např. ŽO Brno nebo ŽO Teplice, jejíž zástupce je členem Výboru Ústeckého kraje.

K činnosti FŽO: je poměrně rozsáhlá a tato Zpráva by asi neumožnila poskytnout příslušný prostor k její prezentaci. Veškeré informace jsou na webových stránkách www.fzo.cz, na kterých jsou pravidelně zveřejňovány i výroční zprávy.¹⁰²

FŽO upozorňuje na jeden tematický okruh, který akcentovala již v minulých letech. Tím je nárůst pravicového extremismu, který je často spojen i s projevy antisemitismu a xenofobie. Je to téma, které se z podstaty věci hluboce dotýká všech národnostních menšin. V minulých letech proto Rada iniciovala několik projektů, které byly úspěšně realizovány, ať už to byla úprava legislativy (doplnění dílce shromažďovacího zákona) nebo tzv. manuál pro města a obce, který byl v loňském roce dokončen ve spolupráci s MV ČR. Extremismus však možná bude i nadále narůstat, ať už v závislosti na ekonomické krizi, či na jiných společenských či politických fenoménech. Rada by se jím měla proto začít systematicky zabývat. FŽO vždy byla a je připravena aktivně přispívat k řešení všech těchto problémů, ať již na půdě Rady, či samostatně.

Uved'te přehled finanční podpory organizací vaší národnostní menšiny podle dárce (státní rozpočet, rozpočet krajů, měst, obcí, ostatní donoři).

organizace	projekt, účel dotace	dárce	dotace (Kč)
občanské sdružení Bejt Simcha	Vydávání časopisu Maskil	Ministerstvo	469 000
Židovské muzeum v Praze	Nechť mu Bůh dá vyrůst (Narození v židovské kultuře)	kultury	90 000

¹⁰¹ Text zpracoval Tomáš Kraus, stálý host v Radě a sekretariát Rady.

¹⁰² poslední je za rok 2008 pod www.fzo.cz/db_img/soubor530_367.pdf

PŘÍLOHY

Aktivity vysokých škol v oblasti národnostních menšin a multikulturní výchovy

Vzdělávací aktivity VŠ, zejména jejich pedagogických fakult, nabízejí především akreditované studijní programy (bakalářské, navazující magisterské, magisterské i doktorské) i programy celoživotního vzdělávání (resp. učení) se studijními moduly, které připravují pedagogické pracovníky (učitele a vychovatele) pro práci s dětmi, žáky, studenty i další osoby ze sociokulturně znevýhodněného prostředí. Jedná se např. o tyto programy:¹⁰³

Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně	
<i>celoživotní vzdělávání</i>	<i>akreditovaný studijní program</i>
doplňující pedagogické studium Asistent učitele I se zaměřením na multikulturní výchovu	Specializace v pedagogice – se zaměřením na vzdělávání (bakalářský)
	Specializace v pedagogice – se zaměřením na inkluzivní vzdělávání pro střední školy (bakalářský)
	Specializace v pedagogice – inkluzivní vzdělávání (bakalářský)
	Pedagogika – Sociální pedagogika (bakalářský, magisterský)
doplňující pedagogické studium Asistent pedagoga II se zaměřením na multikulturní výchovu	Pedagogika – Sociální pedagogika a volný čas (bakalářský, magisterský)
	Specializace v pedagogice – sociálně pedagogické asistentství (bakalářský)
	Sociální politika a sociální práce – Sociální politika a sociální práce (bakalářský)
Fakulta sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně	
<i>akreditovaný studijní program</i>	
Sociální politika a sociální práce – Sociální politika a sociální práce (bakalářský)	
Psychologie – sociální psychologie (magisterský)	
Filozofická fakulta Masarykovy univerzity v Brně	
<i>akreditovaný studijní program</i>	
Pedagogika – Sociální pedagogika a poradenství (bakalářský)	
Pedagogická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě	
<i>celoživotní vzdělávání</i>	<i>akreditovaný studijní program</i>
specializační pedagogické studium sociální pedagogiky se zaměřením na prevenci a resocializaci	Specializace v pedagogice – Asistent pedagoga (bakalářský)
specializační pedagogické studium prevence sociálně patologických jevů	Specializace v pedagogice – prevence a resocializace (bakalářský, magisterský)
specializační pedagogické studium pro výchovné poradce ZŠ a SŠ	Vychovatelství (bakalářský)
	Pedagogika – Sociální pedagogika (magisterský)
Fakulta sociálních studií Ostravské univerzity v Ostravě	
<i>akreditovaný studijní program</i>	
Sociální pedagogika a sociální práce – sociální práce (bakalářský, magisterský)	
Sociální pedagogika a sociální práce – Management organizací služeb sociální práce (magisterský)	
Filozofická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě	
<i>akreditovaný studijní program</i>	
Sociální politika a sociální práce – poradenství v sociální práci (bakalářský)	
Sociální politika a sociální práce – sociální práce s poradenským zaměřením (magisterský)	
Pedagogická fakulta Technické univerzity v Liberci	
<i>akreditovaný studijní program</i>	
Vychovatelství – Pedagogika volného času (bakalářské studium)	
Sociální práce – Penitenciární péče (bakalářské studium)	
Sociální práce – Sociální pracovník (bakalářské studium)	

¹⁰³ Ve výčtu nejsou uváděny filologické studijní obory realizované na vysokých školách, které rozvíjejí jazyky národnostních menšin.

Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové	
<i>celoživotní vzdělávání</i>	<i>akreditovaný studijní program</i>
Vychovatel a pedagog volného času	Speciální pedagogika – Výchovná práce ve speciálních zařízeních (bakalářský)
Výchovné poradenství	Specializace v pedagogice – Sociální patologie a prevence (bakalářský)
Speciální pedagogika pro absolventy ZŠ	Sociální politika a sociální práce – Sociální práce (bakalářský a magisterský)
Speciální pedagogika pro absolventy SŠ	Sociální politika a sociální práce – Sociální a charitativní práce (bakalářský)
Speciální pedagogika pro absolventy VŠ	Sociální politika a sociální práce – Sociální práce ve veřejné správě (bakalářský)
Speciální pedagogika pro absolventy učitelství 1. st. ZŠ	Vychovatelství – Pedagogika volného času se zaměřením na tělesnou výchovu a sport (bakalářský a magisterský)
	Vychovatelství – Sociální pedagogika se zaměřením na etopedii (bakalářský a magisterský)
Sociální pedagogika	Předškolní a mimoškolní pedagogika – Pedagogika předškolního věku (magisterský)
	Specializace v pedagogice – Sociální pedagogika (magisterský)
	Vychovatelství – Sociální pedagogika (magisterský)

Pedagogická fakulta J. E. Purkyně v Ústí nad Labem	
<i>celoživotní vzdělávání</i>	<i>akreditovaný studijní program</i>
Doplňující pedagogické studium pro profese pracující se znevýhodněnými skupinami populace	Specializace v pedagogice – Sociálně pedagogická asistence (bakalářský)
	Specializace v pedagogice – Sociální pedagogika (bakalářský)
Rozšiřující studium speciální pedagogiky pro učitele speciálních škol	Vychovatelství – Vychovatelství pro speciální zařízení (bakalářský a magisterský)
Kurs speciální pedagogiky pro pedagogy speciálních zařízení	Vychovatelství – Vychovatelství pro speciálně pedagogické instituce (magisterský)

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze	
<i>celoživotní vzdělávání</i>	<i>akreditovaný studijní program</i>
Doplňující pedagogické studium pro profese pracující se znevýhodněnými skupinami populace	Specializace v pedagogice – Pedagogika (bakalářský)
rozšiřující studium Specializace v pedagogice - Speciální pedagogika	
kvalifikační studium specializační Vzdělávací program pro učitele – školní metodiky prevence	Vychovatelství - Vychovatelství (bakalářský)
kvalifikační studium doplňující Vychovatel – pedagog volného času	
průběžné vzdělávání prevence sociálně patologických jevů	

Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze	
<i>akreditovaný studijní program</i>	
Sociologie – Sociologie a sociální politika (bakalářský a magisterský)	

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze	
<i>akreditovaný studijní program</i>	
Filologie – Romistika (bakalářský a magisterský)	
Pedagogika – sociální pedagogika (magisterský)	

Husitská teologická fakulta Univerzity Karlovy v Praze	
<i>akreditovaný studijní program</i>	
Specializace v pedagogice – Sociální pedagogika (bakalářský)	

Cyrilometodějská fakulta Univerzity Palackého v Olomouci	
<i>akreditovaný studijní program</i>	
Pedagogika – Sociální pedagogika (bakalářský)	

Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci	
<i>akreditovaný studijní program</i>	
Sociologie – sociální práce (bakalářský)	

Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci	
<i>celoživotní vzdělávání</i>	<i>akreditovaný studijní program</i>
Prevence kriminality, drogových a jiných závislostí (prohlubující pedagogické kvalifikační studium)	Pedagogika – sociální práce (bakalářský, magisterský, navazující magisterský)
Multikulturní výchova a její poslání v prevenci xenofobie a rasismu (prohlubující pedagogické kvalifikační studium)	
Český jazyk pro cizí státní příslušníky – azylanty (prohlubující pedagogické kvalifikační studium)	
Český jazyk pro cizí státní příslušníky – podnikatele (prohlubující pedagogické kvalifikační studium)	Vychovatelství – Vychovatelství (bakalářský)
Speciální pedagogika pro pedagogy volného času (prohlubující pedagogické kvalifikační studium)	
Prevence sociálně patologických jevů (studium ke splnění dalších kvalifikačních požadavků)	
Speciální pedagogika pro vychovatele (kvalifikační pedagogické studium)	Vychovatelství – Řízení volnočasových aktivit (magisterský)
Speciální pedagogika pro učitelky MŠ (kvalifikační pedagogické studium)	

Pedagogická fakulta Západočeské univerzity v Plzni	
<i>akreditovaný studijní program</i>	
Sociální péče – Sociální péče (bakalářský)	
Sociální politika a sociální práce – Sociální práce (magisterský)	

Filozofická fakulta Západočeské univerzity v Plzni	
<i>akreditovaný studijní program</i>	
Antropologie – Sociální a kulturní antropologie (bakalářský a magisterský)	
Humanitní studia – Sociální a kulturní antropologie (bakalářský a magisterský)	
Mezinárodní teritoriální studia – Kulturní antropologie Předního východu (magisterský)	

V rámci zvyšování úrovně poskytování pedagogicko-psychologického poradenství studentům vysokých škol a poradenství zaměřeného na rozvoj osobnosti studentů byly v roce 2009 podpořeny projekty VŠ

Decentralizované projekty:

<i>projekt</i>	<i>subjekt</i>	<i>dotace (Kč)</i>
Francouzsko - česká letní škola práva 2009	Právnická fakulta, Univerzita Palackého Olomouc	250 000
Rozvoj kabinetu interkulturních studií, inovace, restrukturalizace a rozšíření výuky (inter)kulturně orientovaných kurzů na Filozofické fakultě	Filozofická fakulta, Univerzita Palackého Olomouc	600 000
Centralizované projekty		
Centrum přípravy studentů pro práci s dětmi předškolního věku při FHS UTB ve Zlíně	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	1 000 000

Fond rozvoje vysokých škol

<i>projekt</i>	<i>subjekt</i>	<i>dotace (Kč)</i>
Modernizace centra pedagogicko-psychologického poradenství	Česká zemědělská univerzita v Praze	250 000
Tvorba nového studijního předmětu Interkulturní komunikace	Filozofická fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	135 000
Řízení lidského kapitálu v interkulturním prostředí	Univerzita Palackého Olomouc	100 000
Inovace studijního a pedagogicko-psychologického poradenství	Vysoké učení v Brně	250 000

Příloha 2

Ministerstvo kultury – dotační program na podporu kulturních aktivit příslušníků národnostních menšin v roce 2009 (přehled projektů)

(včetně navýšení a vrácených nevyužitých prostředků)		schválená dotace na projekt	celkem (Kč)
bulharská			
Bulharská kulturně osvětová organizace, Praha	Jarní dny bulharské kultury v regionech		50 000
	Podzimní dny bulharské kultury v regionech		44 000
Bulharské kulturně osvětové sdružení v Brně, Bmo	Bulharský folklor jako součást evropské integrace		25 000
Občanské sdružení ZAEDNO, Praha	Malé Bulharsko v ČR		60 000
Pirin, občanské sdružení, Brno	Uchování bulharských lidových tradic a tanců		55 000
Vazražďane, Praha	Dny bulharské kultury		40 000
	Klub Vazražďane		45 000
celkem			319 000
chorvatská			
Sdružení občanů chorvatské národnosti v ČR, Šternberk	Osmnáctý Chorvatský kulturní den		71 000
maďarská			
Svaz Maďarů žijících v českých zemích, Praha	Dny maďarské kultury – prezentace a šíření maďarské kultury v českém prostředí		224 000
	Kulturní, informační a dokumentační činnost maďarské menšiny v ČR		535 000
celkem			759 000
německá			
Občanské sdružení Abertamy	Zachování abertamského nářečí		57 000
Kulturní sdružení občanů německé národnosti, o. s., Praha	Péče o kulturní dědictví a zachování lidových tradic německé menšiny na území ČR		50 000
	Pěvecký soubor „Heimatchor Kraslice“		10 000
Sdružení Němců – regionální skupina Hřebečsko, Moravská Třebová	Česko – německé dny kultury aneb „zachování kulturních tradic na Hřebečku“		82 000
	Národnostní menšiny – jejich život a kultura v prezentaci na pódiích Mezinárodního folklorního festivalu ve Strážnici		372 000
Shromáždění Němců v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, Praha	Kulturní setkání lidového umění a tvořivosti německé menšiny v České republice 2009		254 000
Slezský německý svaz na Hlučínsku se sídlem v Bolaticích	Smišený pěvecký sbor Bolatice – německé lidové písně		15 532
Spolek přátel Šumavy, Větrní	Kulturní den německé národnostní menšiny 2009		9 000
Svaz Němců – region Chebsko, Cheb	Vandrující Chebští muzikanti		20 000
Svaz Němců v regionech Liberec, Lužice - severní Čechy, Liberec	Vánoční oslava 2009		10 000
celkem			879 532
polská			
Dům kultury - Sdružení uměleckých a zájmových aktivit Třinec, občanské sdružení	Podpora činnosti Polského pěveckého souboru HUTNIK		50 000
GÓROLE, folklorní soubor, Mosty u Jablunkova	Mezinárodní přehlídka lidových kapel a folklorních souborů 2008		50 000
Kongres Poláků v České republice, Český Těšín	Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR		310 000
	Takoví jsme/ Tacy jesteśmy. Kulturní aktivity Kongresu Poláků v ČR v roce 2009		300 000
Pěvecko-hudební sdružení/Zrzeszenie Śpiewaczo - Muzyczne, Český Těšín	Organizační zabezpečení součinnosti pěveckých sborů polské národnostní menšiny na Těšínsku		10 000
Polské pěvecké sdružení Collegium Canticorum, Český Těšín	Rozvoj umění sborového zpěvu		97 187
Polské sdružení výtvarných umělců v České republice, Český Těšín	Mezinárodní výtvarné sympozium Komorní Lhotka 2009		60 000

Polské umělecké sdružení ARS MUSICA, o. s., Český Těšín	Popularizace sborového zpěvu, lidové hudby a divadelních forem	130 000
Polský kulturně - osvětový svaz v ČR, o. s., Český Těšín	Kulturně - vzdělávací aktivity PZKO v roce 2009	530 000
	Publikační činnost PZKO 2009	150 000
Sdružení polské mládeže v ČR, Český Těšín	Dny studentské kultury	27 000
	INDEPENDENT.PL - setkání s polskou nezávislou kulturou	19 000
Sdružení přátel polské knihy, Český Těšín	Výstava polské knihy	50 000
	Já čtu tobě a ty mně	63 000
celkem		1 846 187

romská

Demokratická aliance Romů ČR, Valašské Meziříčí	Jekhetane – Společně	50 000
	Romská píseň 2009	55 000
IQ Roma servis, o. s., Brno	Divadlo a my, mladí Romové	79 966
Občanské sdružení JAGORI, Větřní	Den romské kultury v Českém Krumlově	70 000
Občanské sdružení Slovo 21, Praha	Romská kultura jako součást kultury evropské	50 000
	Světový romský festival KHAMORO 2009	1 600 000
Občanské sdružení Khamoro – Romské integrační centrum, Chodov	Festival k Mezinárodnímu dni Romů	60 000
Romské Občanské Sdružení – Karlovy Vary	Baro Drom – 2009 ČR	70 000
Společenství Romů na Moravě, Brno	Django Fest VIII. Ročník	30 000
Občanské sdružení „Sdružení Romů Severní Moravy“, Karviná	10. Karvinský Romský Festival	90 000
celkem		2 154 966

rusínská

Folklorní soubor Skejušan, Chomutov	Setkání příslušníků rusínské národnostní menšiny po šedesáti letech	30 000
	Účast na Zapálavských slavnostech	26 000
celkem		56 000

ruská

Sdružení krajanů a přátel Ruské tradice v ČR, (Ruská tradice, občanské sdružení), Praha	Kulturně - společenská činnost Ruské tradice v roce 2009	180 000
---	--	---------

řecká

Asociace řeckých obcí v České republice, Krnov	Kulturní činnost řecké menšiny v ČR	620 000
Lyceum Řekyň v ČR, Brno	Zachování a rozvoj kultury řecké menšiny v ČR	175 000
celkem		795 000

slovenská

ČeskoSlovenská scéna, Praha	Ke společné budoucnosti	130 000
	Provoz ČeskoSlovenské scény – slovenská menšina na jevišti i v hledišti	80 000
Folklorní sdružení PÚČIK, Brno	Děti a tradice	20 000
	Tradice a zvyky slovenského lidu uchované v lidových písních a tancích	15 000
Folklorní soubor Šarvanci, Praha	Jak se tančí slovenský folklor	5 000
	Předvánoční večer slovenského folkloru	5 000
Klub slovenské kultury, Praha	Dokumentační a muzejní středisko slovenské menšiny v ČR (DOMUS při KSK) – dokumentace slovenské menšiny v ČR a česko - slovenských vztahů v roce 2009	188 858
	Rozvoj kultury slovenské národnostní menšiny v ČR a zachování česko – slovenské kulturní kontinuity v roce 2009	350 000
Obec Slováků v ČR, Praha	Dny česko - slovenské kulturní vzájemnosti	30 000
	Mezinárodní festival slovenského folkloru Jánošíkův dukát 2009	100 000
Slovenské sdružení Limbora, Praha	Dětské soubory Limborka a Malá Liborka v roce 2009	70 000
	Limbora v roce 2009	80 000

Slovensko - český klub, Praha	Dny slovenské kultury v České republice	300 000
	Komplexní program kulturních aktivit slovenské národnostní menšiny v ČR	430 000
Slovenský literární klub v ČR, Praha	Knižní edice Zrkadlenie/Zrcadlení	100 000
	Živá dílna slovenských spisovatelů	40 000
celkem		1 943 858

srbská

Srbské sdružení sv. Sáva, Praha	Foto – dokumentace aktivit Srbského sdružení sv. Sáva od založení do roku 2008 (v podobě alba)	70 000
	Třídenní filmový maratón – filmy Gorana Markoviče	10 000
celkem		80 000

ukrajinská

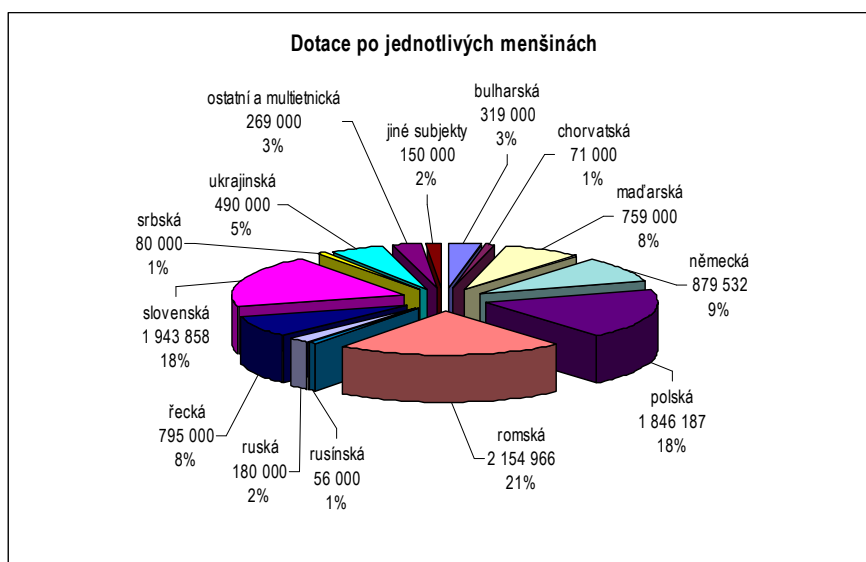
RUTA, Praha	Ukrajinské večery – cyklus kulturně vzdělávacích akcí pro rok 2009	40 000
Sdružení Ukrajinců a příznivců Ukrajiny, Praha	Sbor sv. Vladimíra	110 000
	Spolková a osvětová činnost SUPU	30 000
Ukrajinská iniciativa v ČR, Praha	Dny ukrajinské kultury v ČR 2009	150 000
	Klubová činnost Ukrajinské iniciativy v ČR	160 000
celkem		490 000

ostatní (občanská sdružení) + multietnické

Etnická asociace ETNICA, Praha	Praha srdce národů	70 000
	Škola tradic	60 000
Matice slezská, Opava	40. Slezské dny	80 000
Národy Podyjí, o. s., Mikulov	X. Festival Národů Podyjí	20 000
Sdružení členů a přátel folklorního souboru Jackové, Jablunkov	XI. ročník Mezinárodního dětského folklorního festivalu „Jackové dětem“	30 000
Společnost přátel jižních Slovanů v ČR, Brno	Kultura jižních Slovanů a vzájemné kulturní styky	9 000
celkem		269 000

jiné subjekty (předkladatelem není občanské sdružení)

Brněnské kulturní centrum, Brno	BABYLONFEST 2009	60 000
Židovské muzeum v Praze, Praha	Nechť mu Bůh dá vyrůst (Narození v židovské kultuře)	90 000
celkem		150 000
celkem Kč		9 993 543

Další dotace poskytnuté odborem regionální a národnostní kultury:

V dotačním programu *Podpora regionálních kulturních tradic* byla poskytnuta dotace pro občanská sdružení v celkové výši 175 000,- Kč.

<i>předkladatel, místo</i>	<i>projekt</i>	<i>dotace Kč</i>
OLAM – Společnost Judaica, Holešov	Týden židovské kultury Holešov – pocta F. X. Richterovi (300. výročí narození)	75 000
Česká asociace rusistů, Praha	Rok Adolfa Záborského – 100. výročí narození malíře	100 000

Ve výběrovém dotačním řízení na *podporu zahraničních kontaktů v oblasti neprofesionálních uměleckých aktivit* byla poskytnuta dotace občanskému sdružení ve výši 15 000,- Kč.

<i>předkladatel, místo</i>	<i>projekt</i>	<i>dotace Kč</i>
Polské umělecké sdružení ARS MUSICA, Český Těšín	Itálie/Gorizia; 48. Mezinárodní festival pěveckých sborů	15 000

Ministerstvo kultury (odbor umění a knihoven) - Přehled poskytnutých dotací v roce 2009

Oddělení umění

<i>předkladatel, místo</i>	<i>projekt, místo konání</i>	<i>dotace (Kč)</i>
Colour Production, s.r.o. Ostrava	Colours of Ostrava	400 000
Dušan Svíba	Mezinárodní multikulturní festival COLOUR MEETING, Polička	95 000
Půlnebí	Hlasohled, Praha	300 000
Jaromír Hanzlík, Praha	Eurotrialog Mikulov 2009	200 000
Kulturní zařízení Valašské Meziříčí	Valašský špalíček, Valašské Meziříčí	270 000
Městské kulturní středisko Náměšť nad Oslavou	Folkworld Music Festival Folkové prázdniny 2009, Náměšť n. Oslavou	200 000
Michal Hanzl-Modrý z nebe	Litoměřický kořen 2009, Litoměřice	120 000
P J Music, s.r.o.	Jazz Meets World 2009, Praha	300 000
RACHOT Production, s.r.o.	RESPECT World Music Festival 2009, Praha	320 000
	RESPECT Plus 2009-festival world music Prahy 3	130 000
	OTHER MUSIC 2009, Praha	100 000
Ing. Jiří Švéda	Hudební festival ETNO Brno 2009	35 000
celkem		2 470 000

Oddělení literatury a knihoven

Knihovny

<i>předkladatel, místo</i>	<i>projekt</i>	<i>dotace (Kč)</i>
Obec Návsí	Podpora práce s národnostními menšinami a integrace cizinců	5 000
Knihovna Petra Bezruče v Opavě	Máme společné hranice, společnou historii, jen trochu jiný jazyk	5 000
Obec Mosty u Jablunkova	Nákup knihovního fondu pro polskou národnostní menšinu	5 000
Městská knihovna Prachatice	Podpora čtenářství a literární tvorby romských dětí	5 000
Městská knihovna Česká Lípa, p. o.	Nákup knihovního fondu pro národnostní menšiny v Městské knihovně Česká Lípa s důrazem na literaturu ve slovenštině	5 000
Regionální knihovna Karviná	Doplňování knižních fondů pro uživatele z řad národnostních menšin žijících na území města Karviná a regionu Těšínského Slezska - polská národní menšina a romská komunita	5 000
Městská knihovna v Třebíči	Naši sousedé	5 000
Krajská vědecká knihovna v Liberci, p.o.	Čeština pro cizince a publikace v jazycích menšin	5 000
Městská knihovna Ústí nad Orlicí	Nákup knihovního fondu pro národnostní menšiny a cizince do fondu Městské knihovny Ústí nad Orlicí	5 000
celkem		45 000

Periodika, sborníky, literární akce:

<i>předkladatel, místo</i>	<i>projekt</i>	<i>dotace (Kč)</i>
Společnost přátel Lužice, Praha	Vydávání česko – lužického věstníku (10 čísel)	20 000
Pražský literární dům autorů německého jazyka (nadační fond), Praha	Česko – německé literární soužití u nás – téma současnosti	100 000
celkem		120 000

**Ministerstvo kultury
(odbor ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií a zahraniční)**

Přehled poskytnutých dotací v roce 2009

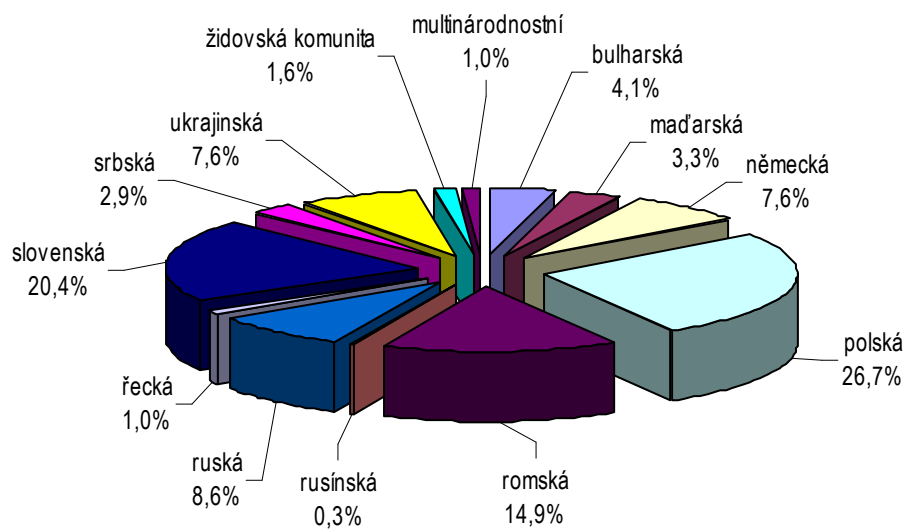
- Odbor ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií
Činnost *Muzea romské kultury v Brně*, státní příspěvkové organizace zřízené resortem kultury od 1. ledna 2005, byla zajištěna schváleným příspěvkem na provoz muzea v roce 2009 ve výši 9 339 tis. Kč, tj. o 1 209 tis. Kč více než v roce 2008.

Mimořádné kulturní aktivity (projekty) v oblasti ochrany národnostních menšin nebyly OMG předloženy a tedy ani podpořeny žádnou dotací.

**Ministerstvo kultury - Dotační program na podporu rozšiřování a přijímání informací
v jazycích národnostních menšin v roce 2009**

<i>žadatel</i>	<i>projekt</i>	<i>dotace (Kč)</i>
Bulharská menšina		
občanské sdružení Bulharská kulturně osvětová organizace	Roden glas	730 000
občanské sdružení Vazražďane	Balgari	518 000
celkem		1 248 000
Maďarská menšina		
občanské sdružení Svaz Maďarů žijících v Českých zemích	Prágai Tükör	1 000 000
Německá menšina		
občanské sdružení Shromáždění Němců v Čechách, na Moravě a ve Slezsku	Landes-Zeitung	2 210 000
občanské sdružení Svaz Němců – region Chebsko	Eghaländ Bladl	70 000
celkem		2 280 000
Polská menšina		
občanské sdružení Kongres Poláků	Głos ludu	5 960 000
	Nasza Gazetka	945 000
občanské sdružení Polský kulturně osvětový svaz	Zwrot	1 150 000
celkem		8 055 000
Romská menšina		
občanské sdružení Demokratická aliance Romů	Kereka	1 600 000
občanské sdružení Romea	Romano vodi	1 405 000
obecně prospěšná společnost Společenství Romů na Moravě	Romano hangos 14	985 000
občanské sdružení Romano Džaniben	Romano džaniben	505 000
celkem		4 495 000
Rusínská menšina		
občanské sdružení Společnost Rusínů a přátel Podkarpatské Rusi	Podkarpatská Rus	90 000
Ruská menšina		
občanské sdružení Sdružení krajanů a přátel Ruské tradice	Russkoje slovo	1 540 000
	Afiša	475 000
občanské sdružení Spolek ruský mluvících studentů a jejich příznivců Artek	Artek	570 000
celkem		2 585 000
Řecká menšina		
občanské sdružení Řecká obec Praha	Kalimera	310 000
Slovenská menšina		
občanské sdružení Obec Slováků	Korene	1 500 000
občanské sdružení Slovensko-český klub	Slovenské dotyky	2 020 000
občanské sdružení Klub slovenské kultury v České republice	Listy Slovákov a Čechov	2 275 000
občanské sdružení Slovenský literární klub	Zrkadlenie / Zrcadlení	298 000
občanské sdružení Bona Fide	Džavotanie	60 000
celkem		6 153 000
Srbská menšina		
občanské sdružení Srbské sdružení Sv. Sáva	Srpska reč	860 000
Ukrajinská menšina		
občanské sdružení Ukrajinská iniciativa	Porohy	736 000
občanské sdružení RUTA	Ukrajinský žurnál	1 553 000
celkem		2 289 000
Židovská menšina		
občanské sdružení Bejt Simcha	Maskil	469 000
Multikulturní projekt		
ČT studio Ostrava	Babylon	300 000
projekty celkem		30 134 000

Dotace podle jednotlivých menšin

Analýza periodik vydávaných organizacemi národnostních menšin, na které je poskytována dotace ze státního rozpočtu

Vypracovalo občanské sdružení Média 007

Editorka: Mgr. Barbora Spalová, PhD.

Kontakt: b.spalova@gmail.com

Analytici:

Adéla Gálová

Mgr. Dagmar Grešlová

Mgr. Eva Kočárková

Mgr. Eliška Ripková

Mgr. Renata Rusin Dybalska PhD.

Mgr. Marián Sloboda

Evgeniya Snezhkina

Ondřej Soukup

Mgr. Karel Spal

Bc. Kateřina Turková

Mgr. et Mgr. Markéta Vaňková

V Krompachu 10. listopadu 2009

Resumé

Analýza periodik vydávaných organizacemi národnostních menšin, na které je poskytována dotace ze státního rozpočtu, obsahuje popisy dvaceti šesti periodik dvanácti národnostních menšin. Na analýzách pracovalo celkem deset odborníků – jazykovědců, politologů, novinářů, romistů, antropologů, religionistů.¹⁰⁴

Popisy mají stejnou strukturu odpovídající společně dojednané metodologii práce.

Po uvedení údajů o periodicitě, rozsahu a vydavateli časopisu následuje část o historii periodika, k níž byly podklady získávány především rozhovory v redakcích, případně z internetových zdrojů. To platí i o následující části, která se zabývá současným složením redakce z hlediska její profesionality (vzdělání a zaměření členů redakce; dobrovolná, či placená práce) a jistého „kréda“ redakce.

Jazyková úroveň periodika byla hodnocena na základě četby periodik a dotazů v redakcích na korektorskou práci. Jakkoliv jen výjimečně se objevují výhrady vůči jazykové úrovni (Kereka, Srpska reč), je s podivem, že pouze Landeszeitung považuje jazykovou úroveň za svou prioritu s ohledem na nerodilé mluvčí. U grantů na „podporu rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin“ je třeba také posuzovat, kdy je poměrně často volená čeština jako hlavní jazyk periodika vhodná, a kdy nikoli (všechny romské časopisy, židovský Maskil, ale také Podkarpatská Rus).

Údaje ohledně distribuce a financování časopisu byly rovněž získány převážně v redakci, někdy také dotazováním na údajných prodejních místech (Zrkadlenie). Analytici problematizují příliš vysoký náklad některých periodik, které jsou většinou rovněž dostupné zdarma on-line (Maskil).

V rámci části o struktuře periodika se analytici snažili shrnout procentuální zastoupení témat, případně rubrik v časopise a zabývali se podílem původních a přejatých textů (výšečové grafy). Zde se několikrát objevují rozpaky nad nejasným či dokonce nepřiznaným zdrojem původu tištěných textů (Maskil, Kereka, Srpska reč, Djurdjevak). Pro zpracování grafů byly použity poslední dva ročníky periodik – 2008, 2009.

Stěžejní práce byla odvedena v části nazvané Obsahová analýza. Zde se autoři snažili odpovědět na otázky, jaké publikum časopis svými texty předpokládá a spoluutváří, jak profiluje své čtenáře. Srovnáním s případnými dalšími periodiky menšiny se pak snažili postihnout postavení analyzovaného periodika v rámci dané komunity, případně i dopad mimo ni (Landeszeitung, Ukrajinskyj žurnal, Romano džaniben, Romano voďi, omezeně další). V případě časopisu Srpska reč byl autor nucen podrobně dokumentovat diskurz hanobící některé osoby, skupiny a organizace. V souboru analyzovaných časopisů nalezneme jak klasické menšinové soustředící se na život menšiny v ČR (např. Balgari, Roden glas), tak časopisy pro okrajovou část menšiny (např. Eghalandl Bladl, Maskil, Artek), stejně jako listy snažící se o propojování menšiny s dalšími celky. Pro obsahovou analýzu byly použity rovněž především poslední ročníky s namátkovým přihlédnutím k ročníkům starším, především tam, kde došlo v průběhu posledních deseti let ke změnám v redakční politice.

Jednotlivé popisy jsou uzavřeny shrnutím a kontaktem na autora.

Barbora Spalová, b.spalova@gmail.com

¹⁰⁴ Tato verze Analýzy byla upravena na základě připomínek některých členů Rady za jednotlivé národnostní menšiny, resp. redakcí jednotlivých periodik. V pěti případech jsou na konci jednotlivých analýz uvedeny připomínky k předchozí verzi Analýzy a k nim také stanovisko hodnotitelů periodik. Tyto texty nejsou redakčně upravovány.

BULHARSKÁ MENŠINA

RODEN GLAS

Tato zpráva je založena na obsahové analýze šesti čísel časopisu Roden glas z roku 2008, jejíž výsledky byly ověřovány komparací s náhodně vybranými časopisy z roku 2007 a 2009, na webových stránkách časopisu a prostřednictvím e-mailové komunikace s šéfredaktorkou. Číselné údaje v grafu i textu vycházejí, není-li uvedeno jinak, právě z ročníku 2008.

Technické údaje

Periodicita: 6 x ročně (dvouměsíčník)

Rozsah: 24 stran + obálka (4 s.) = 28

Vydavatel: Bulharská kulturně osvětová organizace ČR (www.bgklub.cz)

Historie

Časopis vydává Bulharská kulturně osvětová organizace (BKOO), a to od roku 1972. Od roku 2002 je finančně podporován Ministerstvem kultury ČR.

Do r. 1989 byl jednobarevný a měl 18 stran. Redakční rada se na začátku skládala z jednoho šéfredaktora, jednoho grafika a dvou redaktorek. V zásadě nešlo o novináře, nýbrž o Bulhary začleněné do kulturního dění menšiny. V letech 1987-1989 byla redakční rada početná, cca 12 lidí, a opět se neskládala z profesionálů. Časopis měl v té době relativně vysokou úroveň, měl řadu rubrik a týkal se množství témat: kulturní život, společenské dění, věda, sport. Po r. 1990 následuje odmlka, ve které je vydáván bulletin organizace „Inform“. V r. 1998 se časopis vrací v nové podobě – má jiný formát, logo i grafiku, je barevný. Má 16 stran a vychází cca 2 – 3x ročně. Šéfredaktorem je novinář Dragomir Arabadžiev, redakční rada má 7 členů. Časopis odrážel dění i v Bulharsku a události, spojené s česko-bulharskými vztahy.

Eli Mandažieva, současná šéfredaktorka, časopis převzala v r. 2006. Změnila grafiku i rubriky. Pokusila se nasměrovat časopis tak, aby odrážel převážně dění v bulharské menšině v Čechách. Ostatní události, například v Bulharsku apod., nejsou podstatným obsahem časopisu. Šéfredaktorka k tomu říká: „*Myslím si, že veškerá jiná informace je běžně „k dostání“ na netu. Jediné, co nevíme, je to, co děláme my, tady.*“

Redakce

Složení stálé redakce (2009):

šéfredaktor: Mgr. Eli Mandažieva

redakční rada: Mgr. Marija Motejlová-Manolova, Ing. Dimitr Christov, Boyčo Teofilov

výtvarník: ak. mal. Todor Yankov

korektor: Kamelia Ilieva

Externisté: okolo 5 autorů

Nikdo z redakce ani externistů není profesí novinář; nicméně většinou se jedná o osoby s vysokoškolským vzděláním v oblasti umění, humanitních věd, lingvistiky apod. Šéfredaktorka je absolventka FAMU.

Dva ze členů redakce jsou zaměstnanci BKOO, 70% jejich odměny jde z dotace MKČR a zbytek financuje spolek z vlastních zdrojů. Všichni ostatní, jak členové redakce tak externisté, přispívají do časopisu dobrovolně a zdarma. Placena je dále korektorka a výtvarník (fotopráce).

Jazyky, jazyková úroveň

Texty jsou v naprosté většině v bulharštině, časopis je zacílen pouze na osoby, které čtou bulharsky. Spisovná, pěkná bulharština, bez zjevných odchylek od současného bulharského standardu (korektorka je lingvistka – bulharistka). Zcela výjimečně se objevuje čeština, jiné jazyky v časopise nenacházíme.

Články v češtině představují přibližně 3 procenta textů – jedná se obvykle o krátké texty od českých autorů, například ukázky z česky vydaných knih (např. Hronková, D., Manolová-Motejlová M., Mandžieva, E. (2007): Kapitoly z minulosti česko-bulharských kulturních vztahů).

Dle šéfredaktorky je časopis určen pro národnostní menšinu a z toho titulu také čerpá finanční prostředky z MKČR, takže se snaží naplňovat požadavek MKČR na menšinové časopisy (finance jsou určeny „na podporu rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin“). Čeština (či jiný jazyk) by neplnila výše uvedenou funkci a zpochybňovala by postavení časopisu jako menšinového.

Distribuce, financování, cena

Distribuce: předplatné, nebo prostřednictvím regionálních klubů organizace ve městech Praha, Brno, Ostrava, Olomouc, Mladá Boleslav, Plzeň, Kladno, Most, Ústí nad Labem a Chomutov.

Náklad: 1000 ks / číslo

Cena: přímý prodej - číslo 1/2008 25 Kč; ostatní čísla - 15 Kč
předplatné – 15 Kč

Financování:

V roce 2009 dotace MKČR 730 000 Kč, což je dle redakce předběžně 65% z celkových očekávaných nákladů, zbytek dofinancován 1) z příjmů z reklamy (za rok 2009: 20 000) a 2) z vlastních zdrojů BKOO.

Zájem o časopis je, což potvrzují i pozitivní ohlasy čtenářů v redakci. Distribuce prostřednictvím regionálních klubů je funkční, neboť se v nich setkávají lidé, mající o dění v bulharské menšině skutečný zájem.

Struktura periodika

Rubriky v časopise Roden glas nejsou zcela pravidelné a částečně se mění také jejich pořadí. Ve všech vydáních se objevuje pouze rubrika „**Bulhaři v Čechách**“, ostatní rubriky se objevují jen v některých číslech. Některé rubriky nalezneme pouze jedinkrát – v těchto případech by však obvykle bylo možné subsumovat dané články pod rubriky již existující (např. rubrika „**Sport**“ v čísle 4/2008, týkající se účasti fotbalových reprezentantů bulharské menšiny v Čechách na českém turnaji menšin, by se dala zařadit do rubriky „Bulhaři v Čechách“ apod.). Některé rubriky jsou zařazovány jen jednorázově, při konkrétních příležitostech (vložený „**Pravoslavný kalendář**“ v posledním vánočním čísle z roku 2008).

Rubriky a jejich rozsah:

Ve všech vydáních vyjma čísla 2 / 2008 je na s. 3 umístěn **editorial** – krátký text šéfredaktorky Eli Mandažievvy, v němž představuje číslo a upozorňuje na hlavní témata, která jsou v čísle obsažena.

Největší prostor je věnován rubrice „**Bulhaři v Čechách**“, která informuje o dění mezi bulharskou menšinou v ČR. Věnuje se aktivitám bulharských spolků v Praze i jinde (Brno, Plzeň, Olomouc), oslavám tradičních bulharských svátků (Baba Marta, Sv. Trifon Zarezan) atd. V roce 2008 byl velkým tématem plán bulharské menšiny nechat vytvořit a odhalit na jaře roku 2009 sousoší Cyrila a Metoděje v Mikulčicích.

Druhá nejrozsáhlejší rubrika se nazývá „**Kultura a umění**“. Informuje o kulturních událostech, které se týkají buď pouze bulharské menšiny (výstavy, představení, přednášky, křty nových knih apod., ať od bulharských autorů žijících v Čechách nebo v Bulharsku apod.; dění v Bulharském kulturním domě), nebo obecně menšin v Čechách (mezinárodní festival „Praha – srdce národů“, aktivity Multikulturního centra apod.). Třetí tematickou oblastí této rubriky jsou česko-bulharské osvětové a kulturní aktivity.

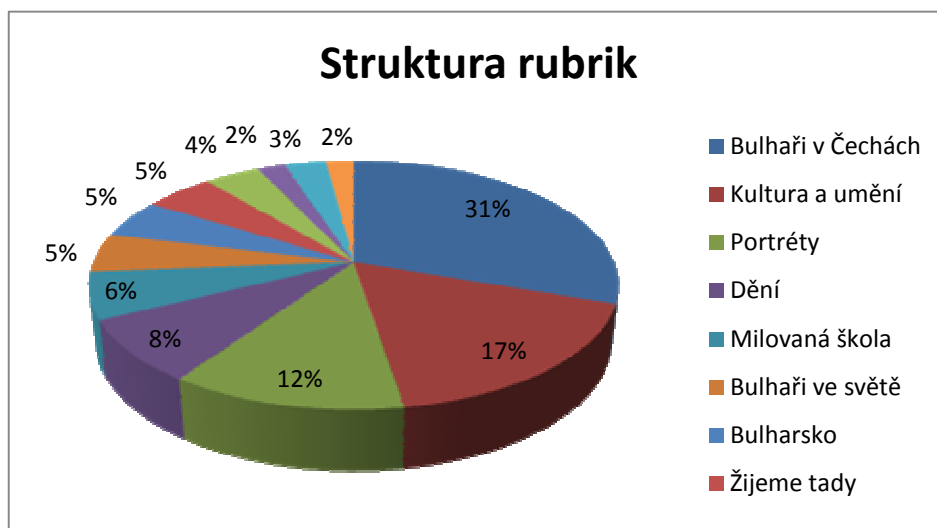
V pořadí třetí nejrozsáhlejší rubrika má název „**Portréty**“. Jejím obsahem jsou rozhovory a portréty osobností, které jsou nějak spojeny s bulharskou menšinou v Čechách, nebo naopak zastupují Čechy v Bulharsku: výrazné nebo zajímavé osobnosti bulharského původu žijící v ČR (umělci, aktivisté, politici); Češi, kteří působí v Bulharsku (český velvyslanec v BG, ředitel Českého centra v Sofii apod.) nebo si Bulharsko velmi oblíbili a jsou považováni za „bulharofily“.

Specifické místo zaujímá rubrika „**Naše milovaná škola**“, v níž čtenáři naleznou informace o bulharské základní škole a gymnáziu v Praze (www.bgschool.eu) a jejích problémech (již po tři roky nebyla otevřena první třída). V prvním čísle z roku 2008 je také jedna stránka pojata jako upoutávka na tuto školu.

Ostatní rubriky se věnují dalšímu dění mezi Bulhary v Čechách: zprávy z „politiky“, týkající se dění na bulharském velvyslanectví v ČR, návštěv politiků z Bulharska apod. („**Dění**“); drobnější oznámení o společenských událostech v komunitě („**Galerie**“), případně jen zřídka se vyskytující rubriky „**Byznys**“, „**Od čtenářů**“, „**Sport**“ atd.

Naopak dění mimo ČR je obsahem dvou více méně pravidelných rubrik „**Bulhaři ve světě**“ (informace o bulharské menšině v ostatních státech po světě, o mezinárodních aktivitách bulharské menšiny, do nichž se čeští Bulhaři zapojují) a „**Bulharsko**“ (informace o dění v Bulharsku, bez jasných pravidel zařazení konkrétních zpráv).

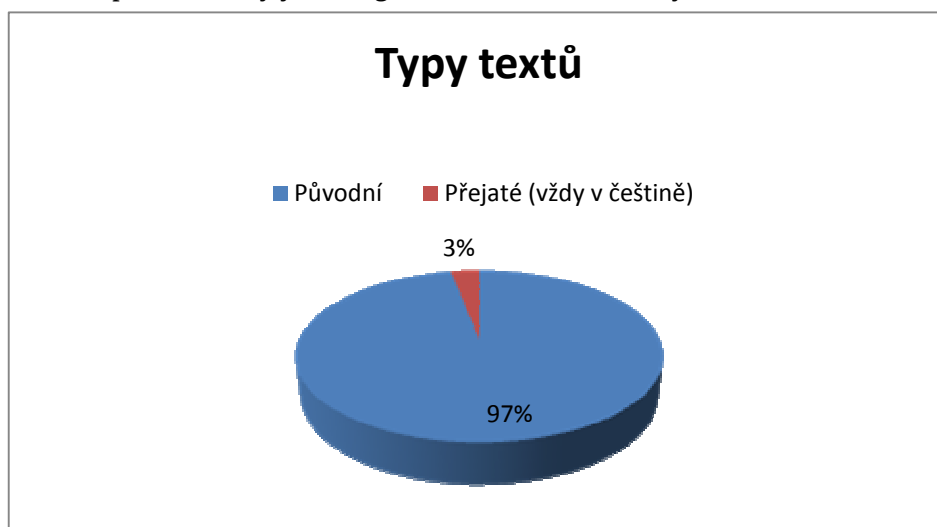
Na zadní straně obálky časopisu je umístěna **reklama** (2 strany za rok 2008) nebo **informace o finanční sbírce** na památník Cyrila a Metoděje v Mikulčicích (zbývajících 4 strany pro rok 2008).

Původní a převzaté články, překlady, zdroje:

Naprostá většina článků je původní, od přibližně 10ti autorů, buď členů redakce, nebo jejích externích spolupracovníků (viz výše); přibližně dvě třetiny textů pocházejí od tří nejaktivnějších autorů (Mandažieva, Paunova, Christov).

Přejaté texty se v časopise prakticky nevyskytují, objevují se pouze články psané na základě jiných sekundárních zdrojů – především texty ve zpravodajských rubrikách, (jejichž původní zdroj není vždy jasně uveden), případně přehledové texty (přehled o menšinách, žijících v ČR, v čísle 5/2008). Zcela přejatými texty jsou jen některé texty v češtině, které pocházejí z česky vydaných knih. Důraz na autorské, původní texty je strategií současné šéfredaktorky.

Obsahová analýza

Cílová skupina:

Roden Glas se obrací výlučně na čtenáře, kteří mohou číst bulharsky, tedy na příslušníky bulharské menšiny a případně jednotlivce z řad majority či jiných menšin, kteří rozumí bulharsky. Z editoriálů také vyplývá zaměření na ty Bulhary, kteří hodlají v ČR zůstat trvale.

Výše uvedená struktura časopisu naznačuje, že se zaměřuje na čtenáře se zájmem o kulturní a společenské dění uvnitř bulharské menšiny v ČR i v zahraničí. Časopis informuje o událostech, které jsou pro bulharskou menšinu důležité a které redakce časopisu považuje za stěžejní z hlediska udržení a rozvoje vědomí bulharské identity (bulharská škola, odhalení památníku Cyrila a Metoděje v Mikulčicích, návštěvy bulharských politiků a jejich podpora bulharské menšiny v ČR apod.) – anebo pro rozvíjení pozitivních vztahů k Čechům a České republice. Řada článků (rubriky Portréty, Bulhaři v Čechách nebo Galerie) ukazuje konkrétní příklady úspěšné integrace Bulharů do české společnosti.

Vzhledem k tomu, že v časopise nenajdeme čistě zábavné rubriky, případně články zcela obecného charakteru, které by se vůbec nevztahovaly k bulharské menšině, je možné tvrdit, že cílem časopisu

není oslovovat libovolně široké spektrum čtenářů z bulharské menšiny, ale pouze ty s aktivním zájmem o společensko-kulturní dění, týkající se této menšiny. Časopis také zjevně není určen pro děti a mládež, nebo

Celkově tedy lze shrnout, že časopis je určen pro dospělé příslušníky bulharské minority v ČR, náležející spíše k osobám se středním a vyšším socio-ekonomickým statutem, které mají na jednu stranu aktivní zájem o dění uvnitř menšiny, na druhou stranu jsou však úspěšně integrováni do české společnosti, nebo o takovou integraci usilují. Vztahy k ostatním menšinám nejsou v časopise nijak zvlášť tematizovány.

Sebepojetí redakce, zařazení mezi další periodika:

Ze článků v časopise Roden Glas neplyne existence dalších periodik bulharské menšiny v ČR. Články se vůči ostatním periodikům ani nevymezují, ani je nenapadají, ovšem ani je nezmiňují.

V ČR je za podpory MKČR vydáván ještě jeden časopis pro bulharskou menšinu – „Balgari“. Jeho zaměření je výrazně odlišné (viz analýza časopisu „Balgari“), a proto není redakcí časopisu Roden Glas považován za konkurenci (zjištěno od šéfredaktorky časopisu).

Shrnutí

Bulharská menšina v ČR je v časopise Roden Glas představena (a pojmána, konstruována) jako velká rodina, pospolitost lidí, kteří mají společné kořeny v Bulharsku a tedy i společné kulturní a hodnotové zázemí – kteří ale nyní žijí v České republice, která se stala jejich druhým domovem. Časopis proto informuje především o dění a událostech, které jsou pro české Bulhary příležitostí být pospolu, připomínat si bulharské svátky, tradice, historické události, velké osobnosti apod. – tedy o událostech, které napomáhají udržovat vědomí bulharského původu a identity. Zároveň se ale vždy objevuje i připomínka toho, že je třeba také vědomě a aktivně pěstovat a rozvíjet vztahy s Čechy, nabízet jim pozitivní obraz Bulharska a bulharské menšiny v Čechách.

Celkově je obraz bulharské menšiny v ČR a jejího soužití s majoritou podáván v časopise velice pozitivně, až idealisticky. Články neobsahují zmínky o případných vnitřních rozporech či konfliktech uvnitř bulharské minority. Nenajdeme zde kritické, negativní či nacionalisticky zaměřené texty, vztahy k ostatním menšinám nejsou tematizovány. Redakce časopisu se také nijak, pozitivně ani negativně, nevymezuje vůči ostatním periodikům menšiny – o jejich existenci mlčí.

Autorka: Markéta Vaňková
e-mail: marketa.mkt@gmail.com

BALGARI

Tato zpráva je založena na obsahové analýze šesti čísel časopisu Balgari z roku 2008, jejíž výsledky byly ověřovány komparací s náhodně vybranými časopisy z roku 2009, na webových stránkách časopisu a prostřednictvím e-mailové komunikace s šéfredaktorkou. Číselné údaje v grafu i textu vycházejí, není-li uvedeno jinak, právě z ročníku 2008.

Technické údaje

Periodicita: 6 x ročně (dvouměsíčník, jednou vyšel jako dvojčíslo)

Rozsah:

standardně 36 stran + obálka (4 s.) = 40 stran

dvojčísla (1-2/2008; 3-4/2009): 60 s. + obálka (4s.) = 64 s.

(číslo 9/2008 – 40 s. + obálka = 44 s. ; celkem za rok 2008 - 228 stran)

k časopisu vychází příloha - 3 v roce 2009 (jen jedna dotována financemi z MK ČR)

Vydavatel: Občanské sdružení Vazražďane

Historie

Vychází od roku 2001. Prvních 6 čísel bylo vydáno z finančních prostředků sdružení Vazražďane, dále již s finanční podporou ministerstva kultury. Zpočátku je časopis černobílý, od roku 2006 vychází barevně. K nejvýraznějším změnám došlo v roce 2007 – změnil se celkový vzhled časopisu, byla zavedena řada nových rubrik. Současná šéfredaktorka Maria Zacharieva je v pozici od roku 2008. V roce 2008 se také rozšířil jak okruh redakce, tak jejich spolupracovníků.

Redakce

Složení stálé redakce (2009):

šéfredaktor a vedoucí vydání: Maria Zacharieva

redakce: Rumjana Georgieva, Vasil Samokovliev, Margarita Simeonova, Rumjana Kirilova, Krasimira Marcholeva, Dimana Ivanova, Tatjana Borisova, Zdravka Chvarkata, Lidia Galabová, od roku 2008 spolupracuje redakce s fotoreportérem z Bulharska (Jordan Jordanov)

Ve stálé redakci jsou z větší části humanitně vzdělaní vysokoškoláci: lingvisté, bulharisté, novináři, historikové, dokonce i advokátka; šéfredaktorka je absolventka AMU (pedagogika a hudební věda).

Externisté: Externistů je průběžně mezi 15-20. Profesně se jedná většinou o humanitně vzdělané vysokoškoláky (historici, lingvisté, přednášející bulharštiny, etnologové atd.); mezi externisty je také několik profesionálních novinářů. Většina spolupracovníků jsou čeští Bulhaři (nejen z Prahy, ale i z Brna či Ostravy); část jsou ovšem Bulhaři žijící v Bulharsku a do časopisu dopisující.

Financování autorů:

Členové redakční rady dostávají honoráře, nejsou zaměstnanci. 70% honorářů je z dotace MK ČR, ostatních 30 % z vlastních zdrojů Vazdraždane.

Z dotace od MK ČR se na honoráře a platby za další redakční činnost používá jedna čtvrtina financí. Někteří z přispěvatelů nedostávají honoráře vůbec – jedná se o dobrovolnou činnost.

Jazyky, jazyková úroveň

Časopis se výslovně snaží přispívat k „udržování bulharštiny v českém prostředí“ (<http://www.balgari.eu/>). Texty jsou tedy výhradně v bulharštině, časopis je zacílen pouze na osoby, které čtou bulharsky. Spisovná bulharština, bez zjevných odchylek od současného bulharského standardu.

Redakce argumentuje tím, že vydává menšinový časopis, jehož smyslem je mimo jiné právě udržovat jazyk této menšiny; všichni příslušníci bulharské menšiny v Čechách navíc dle šéfredaktorky umí bulharsky, takže je pro ně časopis čistě v bulharštině přístupný. V redakci byla údajně zvažována možnost překládat do češtiny některé články, které by byly zajímavé i pro českou společnost, případně otázka možnosti zpracovávání resumé článků v češtině.

Distribuce, financování, cena

Distribuce:

předplatné: předplatitelé v současné době v Praze, Brně, Ostravě, Ústí nad Labem, Plzni, Mostě, Děčíně, Kladně

posílá se Bulharské škole v Praze, Bulharskému velvyslanectví, Univerzitě Karlově; bulharistům v Praze, Brně a Ostravě

přímý prodej: v Domě národnostních menšin, v redakci, v obchodech, kde nakupují Bulhaři
v roce 2009 distribuce z prostředků Vazdraždane, protože na ni nebyla poskytnuta MK ČR dotace;
v roce 2008 dalo MK ČR na distribuci 15.000 Kč

V roce 2009:

Náklad : 800 ks/ číslo – 6 čísel (z toho jedno dvojčíslo) = $5 \times 800 = 4.000$ kusů

+ 1 příloha dotovaná MK ČR (Současná bulharská poezie a próza) – 800 ks

+ 2 přílohy z vlastních zdrojů (100 let Nezávislosti Bulharské republiky; 130 let Bulharska)

Cena: přímý prodej - 30 Kč; dvojčíslo 3-4/2009 60 Kč;

předplatné – 30 Kč

Výrobní náklady – 388 000, z toho 358 000 MK ČR

Režijní náklady – 358 000, z toho 160 000 MK ČR

Distribuční náklady – 12 000

Tisk je zadáván profesionální tiskárně THB; profesionální je také předtisková příprava.

Celkem: 758 000, z toho 518 000 MK ČR

Finanční prostředky jsou od MK ČR, od sponzorů, z reklam, různých darů a z prodeje časopisu.

Struktura periodika

Časopis je barevný, tištěný na velice kvalitním křídovém papíře, většina textů je doplněna barevnými fotografiemi či reprodukcemi.

Rubriky a jejich rozsah

V časopise najdeme (pro rok 2008) bezmála 20 rubrik. Některé jsou v každém čísle (**Editorial, Bulhaři v Čechách, Kultura**), jiné v jednom čísle z ročníku absentují (**Osobnosti, Interview, Výročí, Paměť, Politika, Zajímavosti, In memoriam**), další však nalezneme v celém ročníku pouze jednou (**Bulharská kuchyně, Bulharská diaspora, Aktuálně, Sport, Krátce, Tradice**).

Ve všech číslech je na s. 3 umístěn **editorial** – krátký text šéfredaktorky Marie Zacharievy, v němž obvykle stručně komentuje nejdůležitější události v Bulharsku nebo události týkající se bulharské menšiny a představuje číslo (které o těchto aktuálních událostech informuje).

Největší prostor je věnován rubrice „**Bulhaři v Čechách**“, která informuje o dění mezi bulharskou menšinou v ČR. Věnuje se zprávám o kulturních a společenských událostech, týkajících se menšiny - výstavy, koncerty, folklórní vystoupení, konference, oslavy tradičních svátků, dění v Bulharském kulturním institutu, dění ve spolcích (především Zaedno a Vazraždane). Dále informuje o situaci v bulharské škole a v nedělní škole.

Druhá nejrozsáhlejší rubrika „**Kultura**“ obvykle představuje velké nebo zajímavé osobnosti bulharské kultury – herce, spisovatele, hudebníky apod. Někdy jsou texty doplněny o rozhovor s danou osobností. V některých číslech je rubrika věnována velké kulturní události v ČR, která se nějakým způsobem týká i bulharského kulturního dění (například Filmový festival v Karlových Varech, kde je uveden bulharský film apod.).

Rovněž relativně rozsáhlé rubriky „**Osobnosti**“ a „**Interview**“ představují výrazné osobnosti, spojené s Bulharskem nebo bulharskou menšinou v ČR. Rubrika „Interview“ samozřejmě prostřednictvím rozhovoru (v případě osobností z Bulharska se logicky jedná o osoby, které navštívily Českou Republiku; dále se zde objevují rozhovory buď s významnými nebo zajímavými příslušníky bulharské menšiny v ČR, nebo s Čechy, kteří se bulharskou menšinou zabývají). Rubrika „Osobnosti“ se pak zaměřením do značné míry kryje s předchozími (Kultura, Interview). Přesné tematické vymezení těchto tří rubrik je nejasné.

Rubrika „**Výročí**“ připomíná především důležité bulharské historické události (Osvobození Bulharska, založení Sofijské univerzity atd.), případně důležité okamžiky ze života již nežijících bulharských osobností. Osobám, které opustily tento svět, je věnována i rubrika „**In memoriam**“ – i v tomto případě se jedná v naprosté většině o jedince, kteří žili v Bulharsku, nikoli o příslušníky bulharské menšiny v Čechách.

Přehledu aktuálního společenského a politického dění v Bulharsku byla věnována rubrika „**Krátce**“ z prvního čísla roku 2008 (14 stran); politickému dění v Bulharsku se také věnují články v nepravidelné rubrice „**Politika**“, která ovšem obsahuje i informace o dění v ČR (např. o demonstraci Národní strany před Domem národnostních menšin v Praze, 1-2/2008).

V rubrikách „**Téma**“, „**Paměť**“ a „**Zajímavosti**“ najdeme články, které se věnují širokému spektru témat – od informací o archeologické sezóně 2008 v Bulharsku přes článek o Svatém Klimentu Ochridském nebo Christo Botevovi po populárně naučný článek o bulharském jazyce a jeho proměnách v čase či zprávu o výzkumu adaptace bulharské menšiny v Praze. V zásadě i zde platí, že nejvíce pozornosti je věnováno informacím, týkajícím se Bulharska, nikoli dění uvnitř bulharské menšiny v Praze.

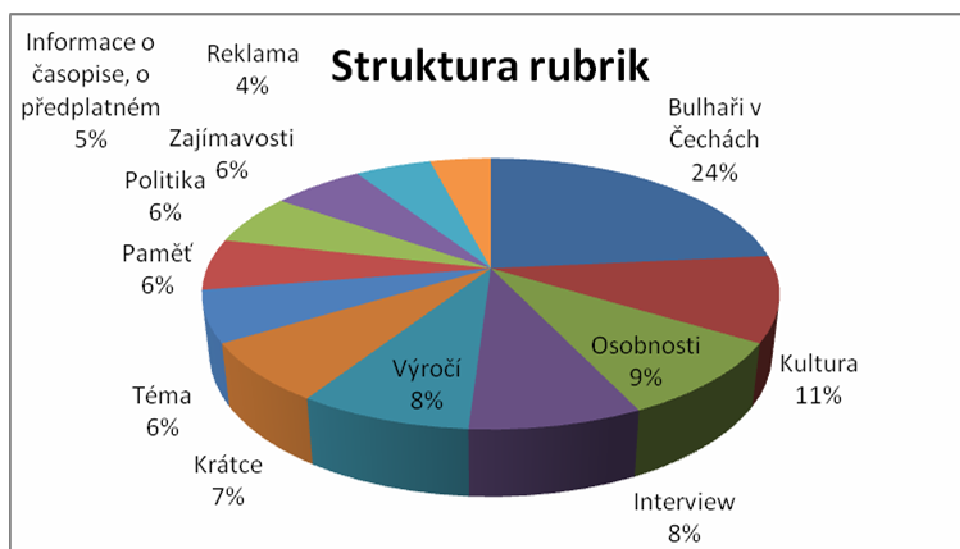
Ostatní rubriky se objevují v časopise jen velmi „příležitostně“ a o jejich obsahu hovoří většinou jejich názvy (**Bulharská kuchyně, Bulharská diaspora, Sport, Tradice, Fotoreportáž z Bulharska**).

Reklama (na dovozce bulharských vín a potravin) je v každém čísle umístěna na s. 2 (vnitřní strana obálky), a dále u některých čísel na poslední straně (zadní strana obálky).

Přílohy:

Časopis měl v roce 2008 přílohu „60 let bulharské školy v Praze“, věnovanou historii a současnosti Bulharské základní školy a gymnázia Dr. Petra Berona.

V roce 2009 vyšly tři přílohy, všechny zaměřené na Bulharsko: Současná bulharská poezie a próza, 100 let Nezávislosti Bulharské republiky; 130 let Bulharska.

Původní a převzaté články, překlady, zdroje

Články v časopise jsou v naprosté většině **původní**, psané pro časopis *Balgari*. Setkáme se se jmény přibližně 20 autorů, zhruba 25 procent signovaných článků pochází z pera šéfredaktorky Marie Zacharievy.

Převzaté texty představují za rok 2008 celkem 9 stran – jedná se většinou o přetisk autorských textů osobností, o nichž je v daném časopise článek (dopisy, ukázka básnického či prozaického díla apod.).

Velká část textů o významných osobnostech (viz výše analyzované rubriky) je psána na základě sekundárních zdrojů (které nebývají uvedeny) – nicméně jedná se o články autorské; také zpravodajské texty čerpají z agenturních zpráv či přímo bulharských médií (zdroje opět často nejsou uvedeny).

Texty přeložené z češtiny (či jiných jazyků) jsou naprostou výjimkou – dle vyjádření redakce maximálně jeden takový článek za rok. I v tomto případě se však jedná o texty určené pro časopis.

Obsahová analýza

Cílová skupina

Časopis *Balgari* se obrací výlučně na čtenáře, kteří mohou číst bulharsky, tedy na příslušníky bulharské menšiny a případně jednotlivce z řad majority či jiných menšin, kteří rozumí bulharsky. Ze struktury časopisu plyne zaměření na čtenáře s jistým společensko-kulturním přehledem a zájmem o spíše náročnější témata. Časopis zjevně není určen pro děti a mládež, neboť jim není věnována žádná rubrika; časopis není cílen ani na čtenářstvo s malým socio-kulturním zázemím, které se nezajímá o bulharskou kulturní, společenskou a politickou minulost a současnost.

Velký prostor je věnován informacím o dění mezi bulharskou menšinou v Čechách, které je prezentováno jako prostředek udržení a rozvíjení bulharské identity a jazyka v českém prostředí. Stejný, ne-li větší prostor je ovšem věnován představování významných, většinou bulharských osobností (žijících i historických) z oblasti kultury a politiky, a také textům o bulharských dějinách –

časopis má tedy ambici v podstatě vzdělávací, přičemž se zaměřuje především na **bulharské** historické a kulturní dědictví.

Kromě kulturních a společenských událostí komentuje časopis i dění politické a rozhodně se nevyhýbá kritice (především politických) poměrů v Bulharsku a kritice vztahů uvnitř bulharské menšiny zde v Čechách – můžeme tedy říci, že se obrací ke čtenáři kritickému, který si situaci v Bulharsku ani uvnitř bulharské menšiny v Čechách neidealizuje. Téma integrace či soužití Bulharů a Čechů (nebo Bulharů a jiných menšin v ČR) se v tomto časopise objevuje několikrát v podobě článků, které se přímo na tuto otázku zaměřují (zveřejnění výsledků výzkumu na téma integrace Bulharů v Praze v čísle 1-2/2008; rozhovor s Miriam Moravcovou na téma adaptace Bulharů v ČR v čísle 6/2008), jinak však (například v editorialech) není nijak zvlášť tematizováno.

Časopis se tedy zaměřuje na čtenáře, kteří chtějí být informováni o dění ve své menšině a zároveň chtějí být alespoň prostřednictvím tohoto časopisu v kontaktu se svou bulharskou vlastí, dozvídat se něco nového o bulharských osobnostech, dějinách i aktuálním dění.

Sebepojetí redakce, zařazení mezi další periodika

Z časopisu můžeme vysledovat existenci vnitřního konfliktu mezi sdružením Vazražďane a Bulharskou kulturně osvětovou organizací (např. 3/2008, s. 16 – 17: rozhovor šéfredaktorky Zacharievy s představiteli bulharské „Vládní agentury pro Bulhary v cizině“ („Darzhavna agencia za balgarite v chuzhbina“), v němž si stěžuje na to, že je jejich spolek Vazdraždane opomíjen ze strany agentury a dalších bulharských institucí a naopak je upřednostňováno BKOO; dále upozorňuje na spory bulharských menšinových spolků ohledně užívání domu na adrese Americká 28 v Praze příslušníky bulharské menšiny). I z představení časopisu na webových stránkách (<http://www.balgari.eu/>) a rovněž z dopisu šéfredaktorky, v němž doplňovala některé informace k časopisu pro analýzu, plyne, že se časopis Bulgari považuje za nejdůležitější časopis bulharské menšiny v Čechách.

Shrnutí

Časopis Bulgari je relativně profesionálně zpracovaným menšinovým časopisem, který se snaží pokrýt širokou škálu témat. V jeho obsahu lze sledovat v podstatě dvě linie:

Jednou je informování o dění uvnitř bulharské menšiny v ČR, kdy se čtenáři dozvědí jak o proběhlých událostech, tak o událostech plánovaných, či o tématech, která bulharskou menšinu dlouhodobě zaměstnávají (bulharská škola, památník Cyrila a Metoděje, Bulharský kulturní institut). Do této linie můžeme zařadit i články, informující o výsledcích výzkumů adaptace a integrace bulharské menšiny.

Druhá, „osvětově-edukativní“ linie se zaměřuje na představování bulharské historie, společnosti, kultury, politiky a dalšího aktuálního dění v Bulharsku, a to často prostřednictvím portrétů či rozhovorů se zajímavými nebo významnými osobnostmi. Těmto tématům je v časopise věnováno poměrně dosti prostoru a klade se na ně důraz – znalost Bulharska, jeho dějin i současnosti, je v časopise prezentována jako nutný předpoklad udržování a rozvíjení bulharské identity či alespoň zachování vědomí bulharského původu a hrdost na něj.

Redakce časopisu si zjevně zakládá na šíři témat, jimž se věnuje, na jejich profesionálním zpracování a také na vysoké jazykové úrovni. Považuje časopis Bulgari za nejvíce reprezentativní časopis bulharské menšiny v ČR.

Autorka: Markéta Vaňková
e-mail: marketa.mkt@gmail.com

Stanovisko vydavatelky

Do Analýzy týkající se časopisu *Balgari* by mělo být dodáno a zdůrazněno, že byla udělána jen na základě vydaných pěti čísel za rok 2008. V resumé je napsáno, že Analýza je zpracována na základě vydaných čísel během posledních několika let, což neodpovídá realitě. Překvapuje, že při Analýze není použito ani jedno číslo z roku 2009, což ji činí neaktuální.

Musíme připomenout, že koncem listopadu 2009, kdy nás kontaktovala emailem hodnotitelka a měla na nás nějaké dotazy, již bylo vydáno 5 čísel a 3 přílohy časopisu *Balgari*/2009. V Analýze chybí i komentář na další čísla před rokem 2008. U struktury časopisu je komentář jen k rubrikám z roku 2008. Nejsou tam zmíněny rubriky jako *Česko-bulharské vztahy*, *Bulharska emigrace*, *Bulharské kláštery* zavedené v roce 2009. Jinými slovy, Analýza není kompletní a nezahrnuje rozvoj časopisu během posledních několika let. Jak již bylo podotknuto, chybí analýza aktuálních čísel, které se dají přečíst i na www.balgari.eu. Realitě neodpovídá ani tvrzení v resumé, že „pro zpracování grafu byly použity poslední dva ročníky periodik – 2008, 2009“.

Autor resumé, jehož jméno není uvedeno, mluví o nějaké dojednané metodologii práce a tvrdí že Analýza byla svěřena odborníkům. Přirozeně se nabízí otázka, zda všichni tito odborníci tak dobře umí jazyk, ve kterém časopisy vycházejí, aby mohli jako lingvisté hodnotit jejich jazykovou úroveň.

U používané metodologie rozhodně chybí zhodnocení designu časopisů. Základní nedostatek některých analýz, včetně časopisů bulharské menšiny, je v tom, že někteří autoři se vůbec nevěnují třeba kvalitě používaných fotografií, ani celkovému grafickému vzhledu časopisu, jenž je důležitou součástí úrovně soudobých mediálních produktů. Výjimkou z tohoto tvrzení jsou analýzy Mgr. Mariána Slobody, v jisté míře i Mgr. Evy Kočárkové a Evgenie Snezhkiny. Pokud jde o analýzy Mgr. Vaňkové, musíme podotknout, že některá tvrzení jsou nepravdivá. O rubrice *Bulhaři v Čechách* je napsáno, že hlavně popisuje činnost sdružení *Vazražďane* a *Zajedno*, ale v ní se stále zobrazují i akce sdružení *Pirin*, *Bulharského klubu v Ostravě*, *BKOS v Brně*, *Bulharské školy v Praze* atd. Nepřesná tvrzení o rubrikách *Paměť*, *Výročí*, *In memoriam* bychom raději ani nekomentovali.

Považujeme za korektní, aby v Analýze týkající se časopisu *Balgari* bylo dodáno, že obsah odstavců *Struktura periodika* (*Rubriky a jejich rozsah*, *Původní a převzaté články*, *překlady*, *zdroje*) a *Obsahová analýza* (*Sebeppojetí redakce*, *zařazení mezi další periodika*) je vytvořen jen na základě čísel vydaných v roce 2008.

Vyjádření hodnotitelky

Na základě reakce šéfredaktorky časopisu *Balgari* Marie Zacharievy na Analýzu periodik vydávaných organizacemi národnostních menšin, na které je poskytována dotace ze státního rozpočtu (ve verzi z 10.11.2009) byla do celkové závěrečné zprávy dodána přesná informace o rozsahu a počtu čísel časopisu, jež byly podkladem pro detailní analýzu v oddílech „*Struktura periodika*“ a „*Obsahová analýza*“ a rovněž pro grafy, umístěné v textu. Dále byla doplněna informace o grafické podobě časopisu.

Centrálním bodem a smyslem této analýzy nebyl ani tak popis samotné struktury a vývoje daného periodika v určitém časovém úseku, ale obsahová analýza, nastiňující jak obraz čtenáře, který „časopis svými texty předpokládá a spoluvytváří“ (Analýza periodik vydávaných organizacemi národnostních menšin, na které je poskytována dotace ze státního rozpočtu z 10.11.2009, s. 2), tak i celkový obsah a zaměření časopisu, akcenty, které se v něm objevují a témata, která prezentuje jako stěžejní. Z tohoto důvodu, a rovněž vzhledem k tomu, že v redakci nedošlo v poslední době k zásadním personálním změnám, které by implikovaly potenciální změnu ve vyznění časopisu, považuji detailní obsahovou analýzu jednoho ročníku periodika, komparovanou s vyjádřením šéfredaktorky a také s náhodně vybranými čísly roku 2009, za dostatečně reprezentativní a validní.

Ráda bych se ohradila proti tvrzení paní šéfredaktorky, že „některá tvrzení jsou nepravdivá. O rubrice *Bulhaři v Čechách* je napsáno, že hlavně popisuje činnost sdružení *Vazražďane* a *Zajedno*, ale v ní se stále zobrazují i akce o.s. *Pirin*, *Bulharského klubu v Ostravě*, *BKOS v Brně*, *Bulharské školy v Praze* atd. Nepřesná tvrzení o rubrikách *Paměť*, *Výročí*, *In memoriam* bychom raději ani nekomentovali.“ V textu mé analytické zprávy se doslova píše: „Největší prostor je věnován rubrice „*Bulhaři v Čechách*“, která informuje o dění mezi bulharskou menšinou v ČR. Věnuje se zprávám o kulturních a společenských událostech, týkajících se menšiny - výstavy, koncerty, folklórní vystoupení, konference, oslavy tradičních svátků, dění v Bulharském kulturním institutu, dění ve spolcích (především *Zaedno* a *Vazražďane*). Dále informuje o situaci v bulharské škole a v nedělní škole.“ Slovo „především“ jistě nemá znamenat, že se jiným spolkům články nevěnují (vypsat konkrétně kompletní obsah všech rubrik časopisu by při jejich počtu – bezmála 20 rubrik pro rok 2008 – zdaleka přesáhlo realistický rozsah analýzy, která se snaží o přijatelné zobecnění, nikoli o reprodukci obsahu); Bulharská škola zde navíc zmiňována je. Nemohu bohužel nijak reagovat na obvinění z nepřesnosti mých informací o jiných rubrikách, neboť tato nejsou upřesněna ani doložena.

Paní šéfredaktorka rovněž zpochybňuje jazykovou kompetenci autorů analýzy („Přirozeně se nabízí otázka, zda všichni tito odborníci tak dobře umí jazyk, ve kterém časopisy vycházejí, aby mohli jako lingvisté hodnotit jejich jazykovou úroveň.“) V analýze časopisu *Balgari* se k jazyku vyjadřuji následovně „Texty jsou tedy výhradně v bulharštině, časopis je zacílen pouze na osoby, které čtou bulharsky. Spisovná bulharština, bez zjevných odchylek od současného bulharského standardu.“ Je snad zjevné, že se zde jedná o takové „hodnocení jazykové úrovně“ časopisu, pro něž není třeba speciálního lingvistického vzdělání a je možné je opřít o solidní a aktivní znalost daného jazyka.

MAĎARSKÁ MENŠINA

PRÁGAI TÜKÖR

Technické údaje

Periodicita: 5 x ročně (dvouměsíčník)

Rozsah: průměrně 80 stran samotný časopis a 40 stran příloha Tükörkép, celkem tedy 110 -120 stran.

Vydavatel: Svaz Maďarů žijících v českých zemích (<http://www.csmmesz.org/csmmesz.org/svazmad.htm>)

Historie

První číslo *Prágai Tükör* spatřilo světlo světa v roce 1993 pod vedením šéfredaktorky Lucie Szymanovské. Prvotním posláním a účelem magazínu bylo především šíření znalosti společné problematiky středoevropského prostoru mezi dosud nezmapovanou členskou bází maďarské komunity, žijící roztroušeně v České republice. Již od prvopočátků je činnost listu pevně spjata se Svazem Maďarů žijících v českých zemích (dále jen SMVČZ). Původní postoj redakce časopisu směřoval jednoznačně k odpoutanosti od politika, řečeno s úvodníkem historicky prvního čísla, „Maďaři žijící dnes v ČR nemají žádné účty s dnešní českou společností. (...) Národní cítění, naše i těch druhých je úkaz přirozený a sám o sobě úctyhodný, ale jeho přebujelosti a deformace nejen že nejsou tomuto časopisu po chuti, ony jej přímo znepokojují...“ Zřetelně proklamovaným ideovým zaměřením listu bylo přihlášení se k myšlence občanství a nedotknutelnosti lidských práv. Co se týče obsahu, pro periodikum byla zpočátku typická absence témat denní politiky, důraz na jednotlivé kulturní sféry a zprostředkovávání aktualit nepolitického rázu, ilustrujících aktivní dění v daném kulturním prostoru. Dnes se list politických témat okrajově dotýká, oproti minulosti je kladen větší důraz na vyzdvihování významných momentů maďarské historie, politické aktivity Maďarů na Slovensku apod. Časopis od svého počátku pravidelně publikuje literární ukázky, odborné lingvistické texty, velký prostor dostávají i témata jako je film, věda, historie (často se zřetelem k domácím souvislostem). Myšlence světoobčanství odpovídal od počátku i výběr autorů konkrétních příspěvků; do časopisu přispívali rovným dílem Maďaři a hungaristé, ale také odborníci z řad české veřejnosti, kteří se této problematice v rámci svých oborů (historie, publicistika apod.) nějakým způsobem věnovali.

Redakce

Složení stálé redakce (2009):

šéfredaktor: János Kokes

tajemnice redakce: Magda Smejkal

jazykový redaktor: Éva Molnár

grafik: Dávid Petöcz

Externisté: cca 40 autorů

Do stálého okruhu přispěvatelů patří značný počet profesionálních autorů z oborů jako je publicistika, filmová věda, lingvistika, historie, překladatelství, ale také například studenti pražské hungaristiky (dnes Ústavu středoevropských studií).

Jazyky, jazyková úroveň

Jakožto periodikum určené primárně maďarským čtenářům vychází *Prágai Tükör* v maďarštině, doplněný o české a anglické resumé, které umožňuje základní orientaci v obsahu magazínu i případnému českému/zahraničnímu zájemci. Jazyková úroveň textů je nadstandardní, pro magazín je charakteristické užívání kultivované maďarštiny.

Distribuce, financování, cena

Distribuce: Distribuce časopisu probíhá jednak na území ČR ve spolupráci s profesionální distribuční firmou, jednak v rámci Maďarska a Slovenska, kde periodikum distribuuje sám Svaz Maďarů. Povinné výtisky jsou dále pravidelně rozesílány do knihoven, kulturních institucí a na ministerstva.

Náklad: V roce 2008 si časopis předplatilo celkem 770 čtenářů, prodáno bylo 1620 kusů, 1650 kusů bylo distribuováno zdarma, 280 kusů připadlo na povinné výtisky a po 30 kusech od každého čísla bylo uloženo v archivu SMVČZ. Remitendu tvořilo v roce 2008 680 kusů časopisu.

Cena: přímý prodej – číslo/30 Kč

předplatné – 100 Kč/rok

Financování:

Časopis je na základě řádného dotačního řízení ze 70% financován Ministerstvem kultury ČR, zbylých 30% dotací hradí maďarský Úřad vlády (zde se obdobné dotační řízení nevypisuje, financování tedy

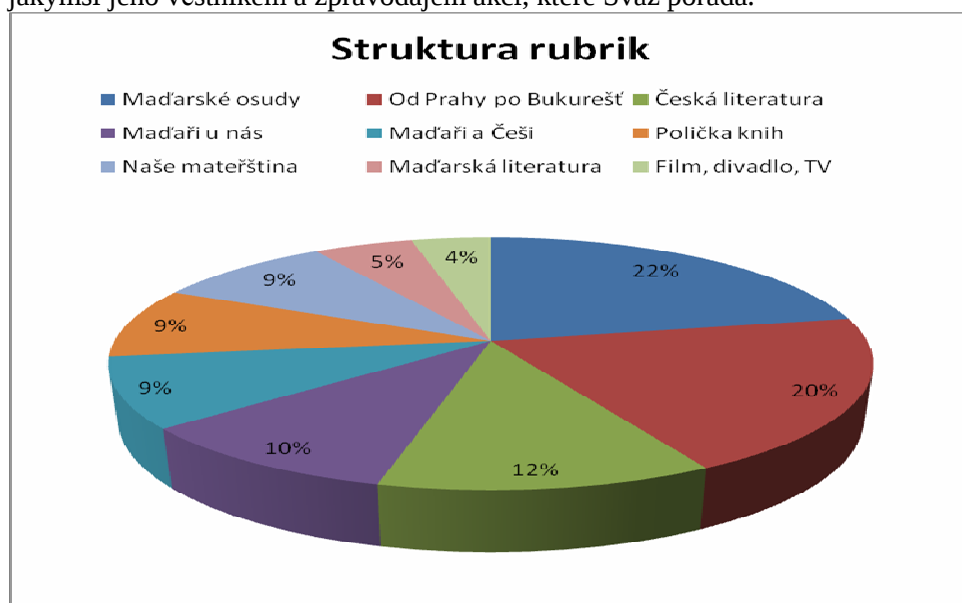
probíhá na základě žádosti a každoročně vypracovaných podkladů). Financování se netýká režijních nákladů, tisková kvalita periodika je stabilně držena na hladině, která je finančně výhodná (offsetový tisk, křídová je pouze obálka, kromě barevného pruhu pro rozlišení jednotlivých čísel je časopis černobílý).

Struktura periodika

Časopis prošel redakčními změnami v r. 2006, od té doby se změnila také podoba některých rubrik. Těch je v současné době celkem 11, plus anglické a české resumé a krátký přehled autorů konkrétního čísla.

Rubriky a jejich rozsah:

Časopis otvírá **Editorial** šéfredaktora, následuje poměrně obsáhlý (až dvacetistránkový) rozhovor, aktuality ze života Maďarů v ČR, případně činnosti SMVČZ. Rubrika **Maďaři a Češi - minulost a přítomnost** se věnuje vazbám těchto dvou zemí a jejich vzájemným kontaktům v historii, případně zaznamenává aktuální události na poli kulturních výměn, které mezi Čechy a Maďary probíhají. Rubrika **Od Prahy po Bukurešť** mapuje události ve středoevropském prostoru, její obsah je převážně politický. **Polička knih** se věnuje nové maďarské literatuře. Rubrika **Naše mateřština** patří odborné jazykovědě. Krátké dvoustránkové rubriky **Film, divadlo, TV** a **Sport, humor, zajímavosti** jsou klasické oddechové rubriky. Časopis uzavírají literární rubriky **Soudobá maďarská literatura** a **Česká literatura**, které přetiskují ukázky z vybraných děl a pravidelně se také věnují maďarským překladům současné české literatury. Oproti předchozím ročníkům (do r. 2006) se z časopisu vytratil například žánr esejistiky. Příloha periodika, **Tükörkép**, se věnuje de facto výhradně činnosti Svazu Maďarů, je jakýmsi jeho věstníkem a zpravodajem akcí, které Svaz pořádá.

Původní a převzaté články, překlady, zdroje:

Valná většina článků je původní, přispěvateli jsou jednak stálí členové redakce, nebo jejich externí spolupracovníci (viz výše).

Přejatých textů je menšina, většinou jde o publicistické či historiografické texty maďarských žurnalistů. Pravidelně jsou zařazovány překlady české literatury, stálou překladatelkou je Margit Zádor, která dané literární ukázky také sama vybírá.

Obsahová analýza

Cílovým čtenářem periodika jsou zejména Maďaři žijící v Čechách a na Slovensku, kromě nich ale také příslušníci maďarských menšin kdekoli jinde ve světě či samotní občané Maďarska. Prágai Tükör je v České Republice jediným periodikem svého druhu, obdobný magazín pro zdejší maďarskou menšinu neexistuje. Spektrum čtenářů je stejně široké a pestré jako samotní příslušníci maďarské menšiny v Česku; časopis odebírají vysokoškolští studenti stejně jako dělníci. Z průzkumu v redakci vyplývá, že přímé ohlasy čtenářů dostávají tvůrci magazínu jen zřídka – ačkoli se redakce během uplynulých let opakovaně snažila vyzývat čtenáře k reflexím i konstruktivní kritice, nebyly tyto výzvy vyslyšeny. O oblibě periodika však může svědčit alespoň fakt týkající se počtu předplatitelů a prodaných kusů jednotlivých ročníků.

Shrnutí

Prágai Tükör je v současnosti jediným periodikem svého druhu, jeho existence je tudíž zároveň důležitým dokumentem o životě a aktivitách maďarské menšiny v České republice. Časopis je přístupný širokému spektru čtenářů, z jazykového i obsahového hlediska jde o kvalitní četbu. Periodikum využívá stálý okruh redaktorů, ale prostor dostávají také občasní přispěvatelé z řad studentů i české kulturní veřejnosti. Informace, které magazín přináší, jsou aktuální a obohacující, stanoviska, která zaujímá, v drtivé většině vyvážená.

Autorka: Adéla Gálová

e-mail: agalova@seznam.cz

NĚMECKÁ MENŠINA

LANDESZEITUNG

Technické údaje

Landeszeitung mají novinový formát, vychází jednou za čtrnáct dní, celkem 26x do roka v rozsahu 12 stran. Z toho 8 stran tvoří hlavní část a 4 strany tematické přílohy. Landeszeitung jsou v tuto chvíli jedinými celorepublikovými novinami německé menšiny v ČR.

Historie

Vydavatelem periodika Landeszeitung je organizace regionálních a místních svazů německé menšiny v ČR – Shromáždění Němců v Čechách, na Moravě a ve Slezsku (tzv. Landesversammlung). Jak je uváděno na stránkách www.landeszeitung.cz, má toto periodikum status oficiálního tiskového orgánu Shromáždění, které v něm prezentuje svoje aktivity. Shromáždění v současné době zastřešuje 22 samostatně registrovaných svazů, včetně jejich 30 regionálních organizací (např. Svaz Němců – region Chebsko), počet členů se pohybuje kolem 5 800. Činnost Shromáždění navazuje na tradici předrevolučního Svazu Němců v ČSR. Landeszeitung navazují na periodikum Landes Anzeiger, vychází od roku 1999.

Redakce

Redakce čítá 3 osoby – šéfredaktor je Čech a je zaměstnancem Shromáždění, jeho plat je jím financován. Dalším redaktorem je Němec, který je vyslán a placen z „Institut für Auslandsbeziehungen“ (ifa) při německém Ministerstvu zahraničních věcí.

Dále zde pracuje asistentka na půl úvazku, jedná se převážně o studentky germanistiky. Jako praktikanti v redakci příležitostně působí studenti z Německa.

Profesně mají všichni další zaměstnání, šéfredaktor učí na FSV - katedře mezinárodních vztahů sociologii a politologii, je současně autorem knihy Zmizelé Karlovy Vary.

Jazyky, jazyková úroveň

Noviny jsou psány německy v celém rozsahu, užívána je stylisticky jednodušší forma němčiny, vstřícnější ke čtení, přičemž redakce deklaruje snahu „být otevřený také vůči učícím se německy.“ Čeština je použita pouze jako jazyková verze formuláře na objednání předplatného. Podle redakce není poptávka po dvojjazyčnosti periodika, jednu dobu překládali „nejtěžší“ slovíčka, ale poté od toho upustili. Např. názvy měst jsou psány v češtině a za lomítkem v německé verzi a v dalším textu se již pracuje pouze s německým názvem. Jazykové úrovni je podle šéfredaktora věnována velká péče, články prochází dvojí korekturou.

Distribuce, financování, cena

Noviny stojí aktuálně 11 Kč (předplatné vychází o 50 haléřů levněji na číslo).

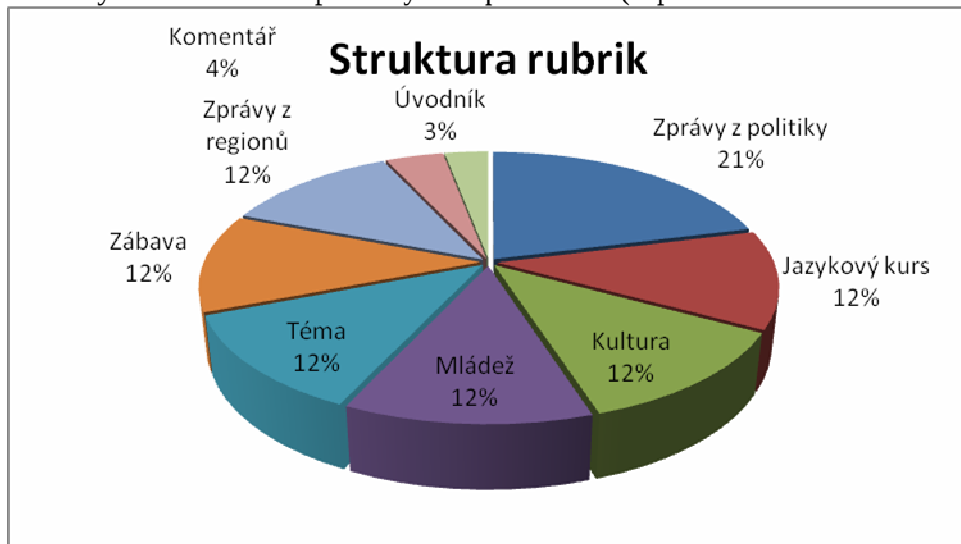
Distribuovány jsou prostřednictvím PNS, mediaservisu. Volně k dostání jsou také u některých knihkupců – v novinách je inzerováno 33 prodejních míst ve 28 městech ČR.

Vychází v nákladu 2500 kusů, z čehož je 400 předplatitelů v Německu (spíše instituce -Ministerstvo zahraničních věcí, Česká centra apod.) – obecně osoby „pozitivně naladěné vůči česko-německým vztahům“. V Česku je největší odběr na Severní Moravě, dále např. v Brně. Když v roce 2005 přestaly vycházet Prager Volkszeitung, převzaly LZ jejich předplatitele. Šéfredaktor však žehrá na náklad 2500 kusů, když k německé menšině (národnosti) se podle statistik v ČR hlásí 38 000 osob a podle německé ambasády v ČR žije 100 000 osob s německým pasem. Hlavním donátorem v Česku je MKČR, plat německého redaktora a jeho režijní náklady jsou financovány Němci (ifa). Podle šéfredaktora je problémem dotace z MKČR to, že nezohledňuje faktický chod redakce, nejsou zde zdroje např. na režijní a provozní náklady (telefony, pronájem kanceláře apod).

Struktura periodika

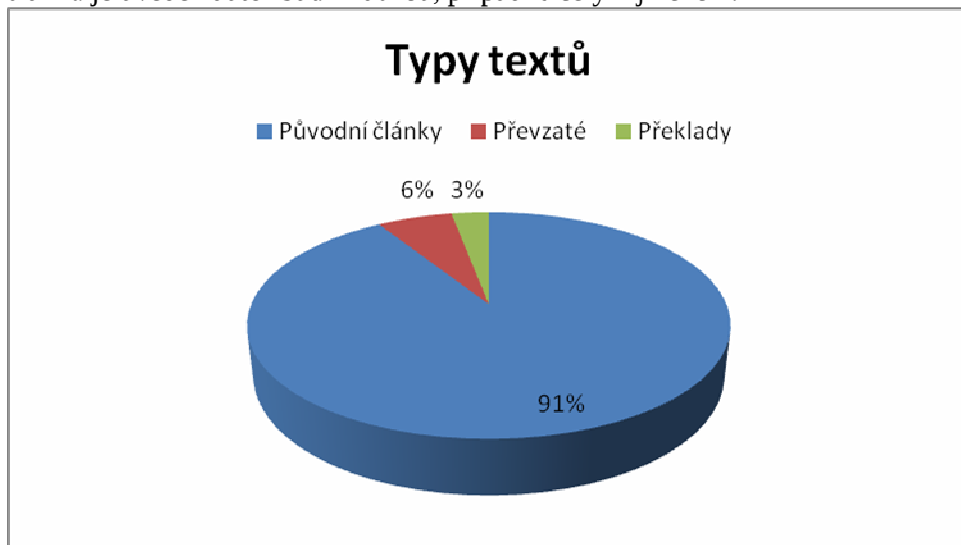
Ve sledovaných ročnících byla zachována tato struktura stálých rubrik: úvodník, politika, komentář, téma vydání/rozhovor, mládež, kultura/historie, zprávy z regionů, zábava. Zprávy z politiky zaujímají prostor 2 prvních stran, zde má svoje místo také úvodník a komentář. Třetí strana je věnována aktuálnímu tématu vydání, případně celostránkovému rozhovoru s osobností. Čtvrtá a pátá strana zahrnuje zprávy z kultury, přičemž čtvrtá strana je zaměřena na mládež (reporty aktivit, ale i nabídky praktik, stipendií), pátá strana na historii a literaturu, výstavy. Strana 6 je věnována zprávám z regionů a činnosti místních spolků a sdružení. Strana 7 je věnována zábavě, do ročníku 2008 zde měl místo i pravidelný učební text se slovíčky přeloženými do češtiny. Strana 8 obsahovala kontakty na regionální spolky, kalendář akcí, objednávkový formulář a redakční údaje. Počínaje ročníkem 2009 jsou tyto

informativní údaje součástí strany 7 a celá strana 8 je věnovaná jazykovému kursu, který je současně reklamou jazykové školy Polyglot. Jedná se o jedinou pravidelnou reklamu listu. Podle šéfredaktora se uveřejňování reklamy programově nebrání, v některých číslech byla přímo inzerována možnost řádkové inzerce a její ceník, ale „v takovémto nákladu novin se reklama inzerentovi nevyplatí.“ Nedílnou součástí každého vydání je samostatná 4- stránková příloha, věnovaná vždy jednomu vybranému tématu. Výběr témat probíhá podle šéfredaktora „spontánní dohodou mezi ním a německým redaktorem a spřízněnými dopisovateli“ (např. z Konrad-Adenauer-Stiftung).

Původní a převzaté články, překlady, zdroje

Články jsou psány přímo v němčině, 90% příspěvovatelů však podle šéfredaktora není z německé menšiny. Převažují vlastní články, případně převzaté z internetových zdrojů (www.radio.cz; tschechien-online.org), českých, německých a rakouských médií a agentur (dtpa, apa, čtk, Freie Presse,) a redakčně upravené, spíše výjimečně překlady převzatých textů (např. článek redaktorky Respektu). Do novin se snaží pravidelně přispívat členové Shromáždění, tematicky se tyto příspěvky většinou věnují dění ve spolcích a v regionech, dále popisu oslav výročí a průběhu návštěv, součástí jsou i fejetony členů Shromáždění. Nejaktivnějším příspěvovatelem je Svaz Egerlándu, dalšími výraznými regiony jsou následně Brno, Praha a Opava, za nimi pak Kravaře, Moravská Třebová a dále Svaz německé mládeže Jukon. Členové Shromáždění přispívají ve valné většině na stranu 6, v malé míře potom na strany 4 – Mládež/Kultura, 5 – Kultura, 3 – Téma vydání, 2- Zprávy, 10 – příloha, a nejméně pak na titulní stranu. Autory příspěvků jsou někdy němečtí korespondenti v ČR, případně např. studenti žurnalistiky. Kratší zprávy jsou autorizovány pouze značkou redakce, u rozsáhlejších článků je uveden autor buď značkou, případně celým jménem.

Obsahová analýza

Podle šéfredaktora nemá redakce od Shromáždění konkrétní zadání na obsah článků. Noviny tak nejsou pouze „hláskou troubou“ Shromáždění, to zde má prostor především na straně 6, kde redakce nezasahuje do

obsahu, který převážně naplňuje tzv. „vzpomínková kultura“. To, že se členové Shromáždění sešli, je však podle redaktora málo pro noviny, není to „mediálně zajímavé“. Pro redakci jsou relevantní např. akce česko – německého smíření, mající širší společenský dopad a ohlas. Obecně je záměrem redakce nedělat noviny striktně pouze pro německou menšinu, ale otevírat se zájemcům o německý jazyk a německé země jako takovým. Tak je profilován čtenář. Projevuje se zde i generační pnutí – např. redakce se snažila prosadit změnu konzervativní grafiky, to ale Shromážděním neprošlo. Přitom usilují o to, být periodikem také pro mladé, protože jinak by nemělo budoucnost - průměrný věk členů Shromáždění je dnes 65 let.

Názorově jsou členové redakce, jak sami říkají, „mezi koly“. Podle nich ze Shromáždění přichází málo impulzů k obsahové náplni novin. Výběr témat je tedy spíše záležitostí spontánní dohody mezi redaktory a spřízněnými přispěvateli. Redakce se snaží „plnit prázdná místa“, kriticky pojednávat české zprávy, nebo například informovat o událostech, které v českých médiích zapadly, aktuálně např. o oficiální dohodě mezi českým Ústavem pro studium totalitních režimů a jeho německým partnerem, týkající se vědecké spolupráce na studiu komunistické minulosti. Odmítají publikovat články od autorů z německých krajanských (Sudetenzeitung) a národoveckých novin – „od toho tu ty noviny nejsou“ a „téma sudetských Němců neletí“, alespoň podle šéfredaktora.

Hlavní krédo redakce je deklarováno jako „jakžtakž seriózně informovat o česko – německých vztazích“, ve zprávách z Česka akcentovat pohled relevantní pro německou menšinu a přinášet obraz z Německa. Redakční program je na www.stránkách definován tak, že se orientuje na následující cíle:

1. Představení německé menšiny, žijící v ČR a zastupování jejích zájmů.
2. Popularizace, podpora a šíření německého jazyka a kultury, zvláště pro německou menšinu.
3. Sounáležitost německé menšiny v ČR s jejich odsunutými krajany v Německu a Rakousku.
4. Úsilí o dorozumění mezi Němci a Čechy, resp. mezi Čechy a sudetskými Němci.

Podle šéfredaktora je periodikum v prvé řadě důležitým prvkem spojení menšiny – „kdyby menšina neměla noviny, tak by neexistovala.“ Popularizaci menšiny jako takové je dán prostor v úvodníku, který píše členové prezidia Shromáždění a seznamují čtenáře s názorem menšiny a jejím vymezením se vůči jistému problému, tématu, události.

Shrnutí

Celkově lze říci, že Landeszeitung je obsahově vyvážené, umírněné a kultivované periodikum kvalitní úrovně. Redakce je profesionálně vedená, zaujímá seriózní a kritický přístup k informacím a snaží se akcentovat a doplnit perspektivu relevantní pro německou menšinu v ČR.

Autorka: Eva Kočárková
e-mail: kocarkova@gmail.com

EGHALAND BLADL

Technické údaje

Vydavatelem periodika je občanské sdružení Svaz Němců-region Chebsko. Jako hlavní kontaktní a odpovědná osoba zde vystupuje Richard Šulko, předseda Svazu a současně šéfredaktor, autor i editor této tiskoviny v jedné osobě i provozovatel webových stránek Svazu www.egerlaender.cz. (fungují již 7 let). Periodikum je vydáváno vlastními silami Svazu jednou měsíčně. Má 6 stran černobílého formátu A4.

Historie

Periodikum je vázáno na činnost Svazu Němců – region Chebsko, který byl ustaven v roce 1992. První vydání měsíčníku bylo v lednu 1994. Hlásí se k tradici „Svazu Eghalanda Gmoin“, který v regionu působil již před více než 100 lety od roku 1907 (s přestávkou mezi lety 1938 – 1989 - říšský zábor Sudet a následný zákaz činnosti spolků a poté 40 let komunismu, kdy nemohly působit spolky občanů německé národnosti). Svaz má 8 místních skupin (Ortsgruppen): Cheb, Karlovy Vary, Skalná, Sokolov, Nejdek, Abertamy, Nečtiny a Chodov. Je členem Shromáždění Němců v Čechách, na Moravě a ve Slezsku jako střešní organizace pro občany německé národnosti v České republice.

Redakce

Podle slov předsedy Svazu, který je autorem drtivé většiny článků a časopis i tiskne, se ještě bezplatně podílí 2 osoby (důchodci) na sběru materiálů a péči o narozeninová data na str. 6. Předsednictví Svazu je čestná neplacená funkce, povoláním je tato vůdčí osobnost Svazu jednatelem strojírenské firmy.

Jazyky, jazyková úroveň

Periodikum je psáno německy s vkládáním regionálních výrazů německého chebského nářečí. Zachování tohoto nářečí je jedním z programových cílů Svazu deklarovaných jako snaha o zachování

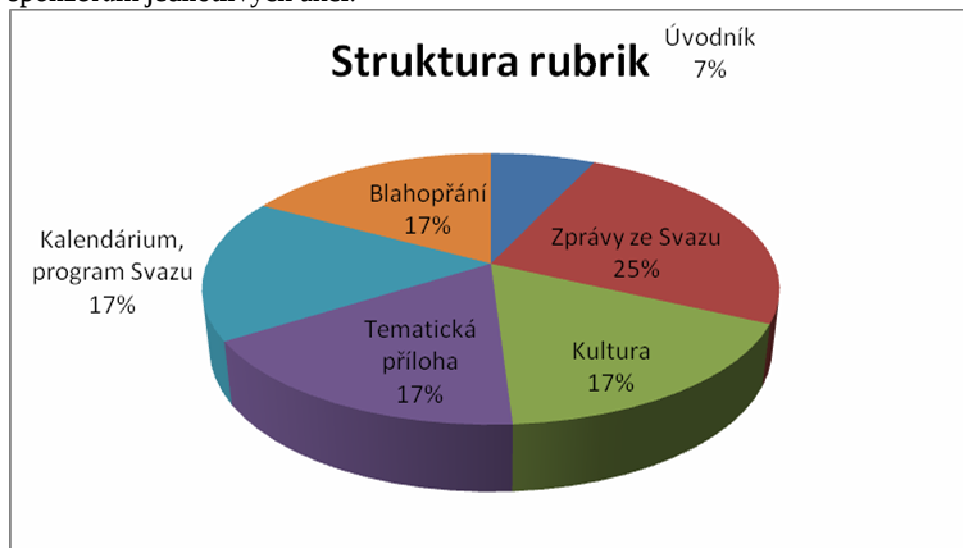
a další rozvoj „chebského – egerlandského“ kulturního dědictví. Nářečím je psán pozdrav a některé další fráze a ustálené výrazy, familiérně se v něm tituluje sám předseda Svazu, je používáno pro místní názvy spolků a sdružení, otiskovány jsou písně a básně v nářečí. Názvy měst a vesnic v regionu Chebska jsou uváděny většinou pouze v německé formě (např. Eger, Karlsbad, Neudek, Netschetin atd.).

Distribuce, financování, cena

Podle slov předsedy Svazu čítá čtenářská základna asi 280 osob. Cena je uváděna jako příspěvek na pokrytí nákladů 130 Kč ročně, tj. 10,90 Kč na číslo. Distribuce probíhá poštou. V jubilejní zprávě předsedy Svazu k patnáctiletému výročí existence Svazu je zmiňováno poděkování za „finanční podporu přes hranice“ ze strany „Egerländerů v Německu“. Dále je jako financovatel uváděno Ministerstvo kultury ČR, „Heimatverband der Karlsbader“ (Klub krajanů z Karlovarska) a Česko – německý fond budoucnosti. Jednotlivé akce Svazu jsou často podporovány německým velvyslanectvím v Praze.

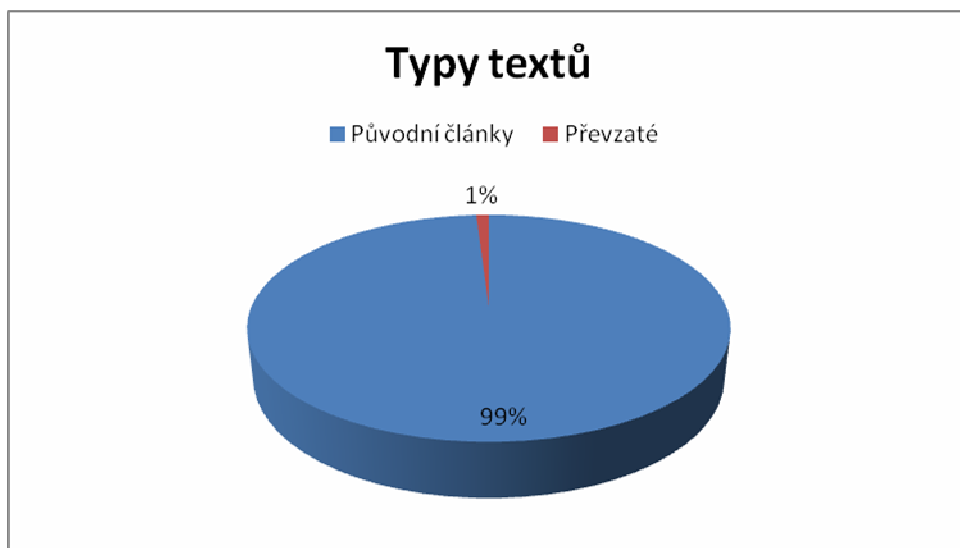
Struktura periodika

První stranu otevírá pravidelný úvodník předsedy Svazu. Následují podrobné zprávy z pravidelných výročních shromáždění Svazu, volby představenstev. Prostor dalších stran je věnován zprávám z dění ve Svazu, o aktivitách lokálních skupin a popisu průběhu akcí převážně kulturního rázu, pořádaných členy Svazu. Vložený list příležitostně funguje jako tematická příloha. Závěrečná dvojstrana slouží jako „nástěnka“ a kalendárium – je zde soupis setkání a valných hromad v průběhu celého roku, soupis působišť Svazu v regionu a jejich návštěvních hodin a konečně jmenovitý výpis toho, kdy který z členů Svazu slaví jaké výročí. Nesmí chybět ani píseň či báseň v regionálním nářečí. Reklamě jako takové zde není dán žádný prostor, v textech je ale vyjadřován dík soukromým donátorům, případně sponzorům jednotlivých akcí.

Původní a převzaté články, překlady, zdroje

Většina příspěvků, referujících o dění ve Svazu, je dílem předsedy Svazu jako nejaktivnějšího činovníka Svazu (pod články je často familiérně uvedeno pouze křestní jméno autora spolu s pozdravem v egerlandském nářečí). Informace na „nástěnce“ nejsou autorizovány. V rámci „tematických vložek“ vnitřní dvojstrany je dán prostor členům Svazu (lokální Ortsgruppe) a jejich publikační činnosti, převážně zaměřené na regionální historii.

Obsahová analýza

Příspěvky mají často formu „protokolu“, zápisu z průběhu schůze Svazu, volby představenstva, společného šití krojů, oslavě svátků, náboženské pouti, úklidu hřbitova apod. Jindy jsou popisována setkání členů Svazů v různých městech např. při příležitosti „Dne Egerlandu“, případně „Dne vlasti“. Role Svazu je definována v souladu s tradicí původního Eghalanda Gmoin jako zprostředkování „Heimat in der Fremde“ – domova/vlasti v cizině – „pěstováním lásky k domovu, obnovou vazeb, péčí o zvyky a mateřský jazyk“ a „uchování echt Egerlandství“, vyjadřovaného formou nářečí, krajových lidových písní, nošením regionálního kroje. Předseda Svazu jde sám příkladem, ve většině čísel periodika je vyfotografován v kroji, na první straně lednového vydání z roku 2007 vystupuje spolu se svojí ženou, která se drží za ruce v krojích na nečtinském hřbitově za náhrobkem svého příbuzného. Kategorie „my“ je v textech konstruována ve smyslu „tvrdohlaví Egerländeri“, „Böihm“, „Deutsche aus Böhmen“, čeští občané německé národnosti, kteří dosud žijí v západních Čechách a „jejich přátelé v Německu“. Členové Svazu se profilují jako věřící společenství. Čtenáři jsou koncipováni jako „velká rodina“, téměř až intimní společenství „věrných přátel Egerländerů“. Jak ukazují fotografie ze setkání členů Svazu, jedná se o věkově starší ročníky. V příspěvku věnovaném obnově starých lidových písní se činovník Svazu vyznává:

„Kultura rodů, které nemohou žít ve svém původním prostředí, je určena k zániku. To postihlo Egerländery, kteří byli z větší části odsunuti. Jsou ale rody, které mají výdrž a prostřednictvím práce s mládeží tento osud odvrátily. Egerlandané jsou jak známo „tvrdé palice“ a tak nepřekvapí, že i 60 let po odsunu stále pečují o svoji původní kulturu. My, kteří jsme zůstali žít v zemi našich předků, jsme silně asimilováni a naše děti a vnuci budou mít těžké mluvit vůbec německy, o egerlandském nářečí již za 20 let nejspíše neuslyšíme.“

Program je profilován jako „návrat ke kořenům kultury našich předků a zachránění kulturního dědictví pro příští generace.“ Cíl činnosti všech „kruhů krajanů“ (Heimatkreis) je definován jako úsilí o „uchování německví a egerlandství“, apelováno je na spolupráci „egerlandských potomků na obou stranách hranice“. Za příklad je dávána příkladná spolupráce s krajanskými spolky v Německu a Rakousku. Předseda Svazu píše:

„Tyto krajanské spolky v jednotlivých spolkových zemích dokumentují silnou touhu Egerländerů, kteří se v cizině semkli, aby se společně vyrovnali s traumatem odsunu. Vznikaly tak spolky, které se označovaly podle názvů míst, odkud lidé pocházeli. Projevovale se touha, nahradit si alespoň částečně přerušenu vazbu na Egerland a ztrátu příbuzných, sousedů a přátel prostřednictvím nových kontaktů. Všude, kde se Egerlandané setkali, ožívala znovu vlast. V kruhu krajanů se snadněji dalo snést fyzické a duševní utrpení, které odsun zapříčinil.“

V textu popisujícím každoroční průběh Sudetoněmeckého dne v roce 2008 předseda Svazu píše: „Již více než 12 let ukazujeme my, Egerlandané, jakou vykonáváme činnost pro zachování Egerlandství a jak přispíváme k porozumění mezi národy v západních Čechách.“ Konkrétně jsou zmiňovány tyto aktivity členů Svazu, koncipované jako „příspěvek k porozumění mezi národy v západních Čechách“: výuka němčiny pro děti a dospělé, poutě usmíření, obnova lokálního církevního života, rekonstrukce kostelů, péče o hroby, folklórní vystoupení „Hudba nezná hranic“, setkání krajanů, výstavy a autorská čtení. Často je

užíváno slovo „setkávání“ – setkání mládeže, setkávací centrum, aktivity usilující o „záchranu významných míst setkávání.“ V textech jsou často užívány pojmy „bratrství“, „domov“, „rodina“ a „vlast“, srší všeobjímajícími gesty smíření a sjednocení. Programově je pěstována regionální sounáležitost, založená na úctě ke kultuře předků, překračující politické hranice států: („Eine wirkliche Heimatliebe mit Einigkeit“). Předseda Svazu ke komentáři k 20. výročí sametové revoluce v roce 1989 píše:

„Naše identita, kterou jsme ztratili skrze „vnitřní vyhnání“ během 40 let komunismu, který zničil naši zemi i naše duše, se pomalu vrací, přestože naši vnuci již nebudou mluvit německy. Ale budou tady jako křesťané a Evropané zastávat hodnoty, které jsme si v listopadu 1989 vybojovali.“

Z obsahu dalších příspěvků připomínající deníkové zápisy do kroniky: zpráva o společném šití krojů v potkávacím centru v Chebu, oslavě Velikonoc v Nečtinách, setkání mládeže v Nečtinách (práce s mládeží je výslovně uváděna jako nejdůležitější aktivita Svazů Němců v Česku), výstavě o zmizelých německých vesnicích v českém pohraničí, tanečním semináři v Netschetin, stánku 20 Egerländerů na Sudetoněmeckém dni v Norimberku, zprávy z regionální náboženské pouti, po které se věřící posilili výborným gulášem, historie kostela v Chebu u příležitosti renovace věže po 60 letech, popis sudetoněmecké pouti, vysvěcení kaple smíření u dálnice D5 poblíž Plzně, odhalení pamětní tabule pro chebské sociální demokraty z roku 1938, koncert „Hudba nezná hranic“.

Shrnutí

Periodikum je vydáváno pro interní potřeby Svazu Němců – region Chebsko, slouží jako informační bulletin o aktuálním dění ve Svazu a jeho aktivitách a spolkové činnosti. Periodikum se otevřeně obrací k potomkům odsunutých Němců s kořeny v regionu Chebska i těm, kteří v ČR zůstali žít. Nese se v duchu přímočarých a často velmi osobních až patetických vyznání, líčení osobních dojmů a zážitků, fejetonistického stylu psaní. Je zacílené na působení v regionu ve smyslu „pěstění kulturních hodnot Egerlandu“ a působení na mládež v tomto smyslu. Periodikum je aktivistické a amatérské v původním slova smyslu nadšeného zápalu pro věc, neaspirující na tiskovinu nadregionálního významu, ale účelné pro potřeby lokálního informatoria pro úzký a specifický okruh čtenářů.

Autorka: Eva Kočárková
e-mail: kocarkova@gmail.com

POLSKÁ MENŠINA

GŁOS LUDU¹⁰⁵

Technické údaje

Periodicita: časopis ve formě deníku, vychází třikrát týdně (úterý, čtvrtek, sobota)

Rozsah: přibližně 5000 výtisků¹⁰⁶

Vydavatel: Kongres Polaków w Republice Czeskiej¹⁰⁷

Historie

Časopis vychází od 9. 6. 1945, tehdy byl politickým týdeníkem Komunistické strany Československa. Od té doby prošel velmi dynamickým vývojem. Časopisem Poláků v Československu se stal teprve 30. 12. 1989. Od rozdělení Československa je „Głos Ludu” vydáván jako *Časopis Poláků v České republice* (*Gazeta Polaków w Republice Czeskiej*). Po několika změnách sídlí od roku 2003 redakce opět v Českém Těšíně. Jeho obsah se rozšířil, k lokálním zprávám z domova i ze světa přibyla sportovní rubrika a literární část, od dubna 2008 se změnila grafická úprava a vydavatelská koncepce. Časopis je celobarevný, od roku 2009 má sobotní vydání 12 stran (ostatní 8).

Redakce

Redakce se skládá z 10 osob a sekretářky. Od listopadu 2008 je šéfredaktorem Vojtěch Trzcionka, jeho zástupcem Tomáš Wolff. Redakci tvoří: Jacek Sikora, Halina Szczotka, Elżbieta Przyczko, Danuta Chlup a Janusz Bittmar. Redaktoři nemají pevně rozdělené rubriky, všichni plní funkci terénních reportérů, jen reportér Bittmar se specializuje na zprávy ze sportu. Redakce také zaměstnává 2 grafiky (Marek Santarius, Władysław Owczarzy) a poradce pro reklamu (Beata Schönwald). Všichni jsou kmenoví zaměstnanci redakce. Mají bohaté zkušenosti s novinářskou prací, ne vždy je ovšem doplňuje příslušné vzdělání v oboru. Řada z nich spolupracuje s časopisem dlouhá léta. Do časopisu pravidelně přispívají dva fejetonisté (Dariusz Jedzok, Jarosław Drużycki).

Jazyky, jazyková úroveň

Časopis je vzhledem ke svému charakteru a zaměření vydáván v polštině. Texty jsou psány spisovnou polštinou. V redakci se nikdo přímo nespecializuje na jazykovou korekturu, každý redaktor se o ni stará v rámci svých povinností.

Distribuce, financování, cena

Časopis je distribuován do trafik v Českém Těšíně a okolí. Je také možné jej získat v *Klubu polského tisku a knihy* (*Klub Polskiej Prasy i Książki*). Podle informací získaných v redakci odebírají 90% nákladu předplatitelé.

Financování – předplatné, prodej reklamy a inzerce, spolupráce s časopisem „Gazeta codzienna”¹⁰⁸, Ministerstvem Kultury ČR, polským senátem (Senat Rzeczpospolitej Polskiej) a nadací „Fundacja Pomocy Polakom na Wschodzie”.

Cena – 6 Kč (úterý, čtvrtek), 9 Kč (sobota)

Struktura periodika

Periodikum má formát A3, vychází barevně, na novinovém papíru. Číslo, jež vychází v úterý a čtvrtek, má 8 stran, sobotní číslo 12. Výjimku tvoří sváteční vydání s 16 stranami.

Struktura a obsah se liší podle dne vydání. Titulní strana se věnuje dvěma nejdůležitějším událostem regionálního charakteru, jež vybírá redakce. Někdy se vedle nich objeví krátké shrnutí dalších zajímavých zpráv, většinou jsou to společenské, hospodářské a politické události důležité pro region a život národnostní menšiny. Těmto informacím se také věnuje celá druhá stránka ve všech vydáních. Na stranách 3-7 se objevují kulturní informace (úterý), reportáže a publicistika (úterý, čtvrtek a sobota) či názory a rozhovory s lidmi, kteří jsou z různých důvodů důležití pro regionální dění (sobota). V publicistické části mají své stálé místo fejetony. V sobotních vydáních se na straně 8 (občas na straně 4 ve čtvrtečních číslech) objevuje rubrika *Prezentacje*, kde jsou čtenářům představeny aktivity místních kulturních spolků PZKO (Polský kulturně-osvětový svaz) nebo polských škol, či informace o lidech, kteří bydlí, pracují a aktivně působí v regionu. Ke stálým rubrikám všech čísel

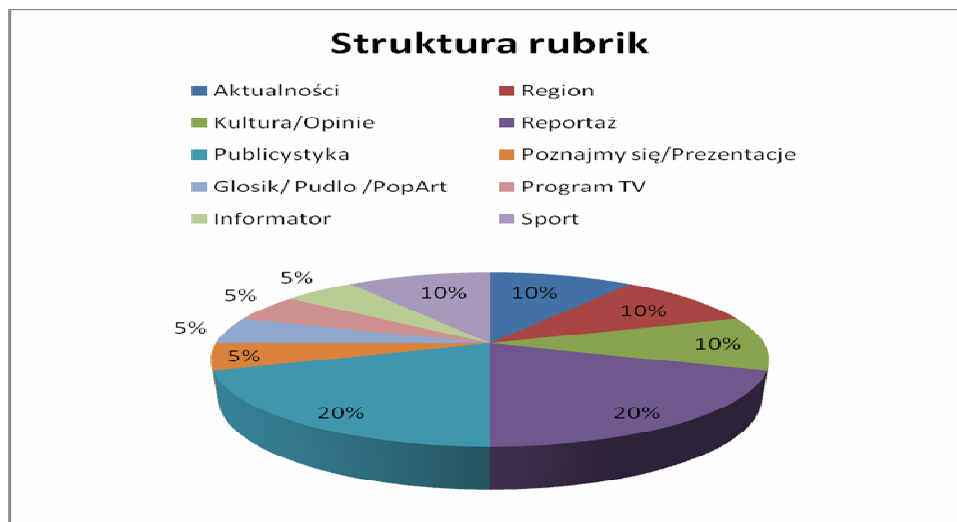
¹⁰⁵ www.glosludu.cz

¹⁰⁶ na základě informací získaných v redakci

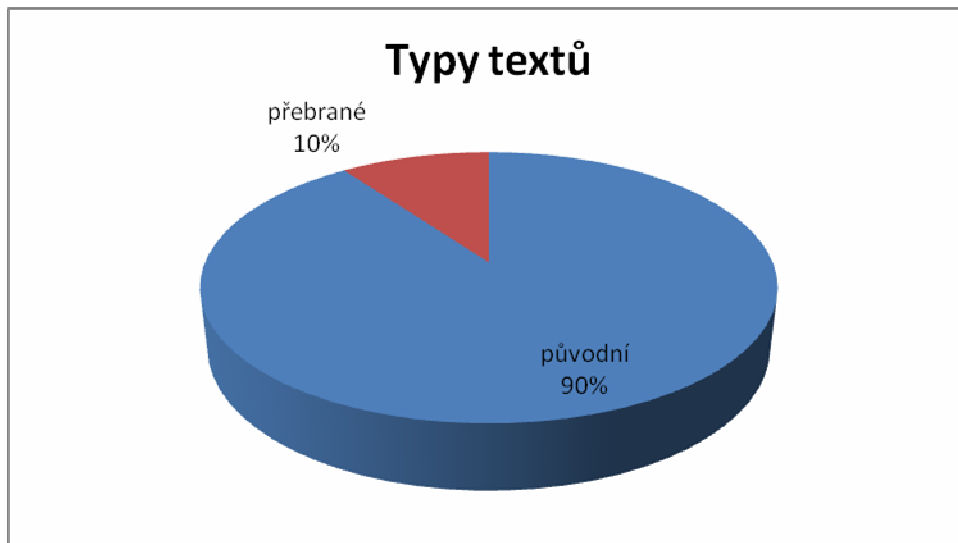
¹⁰⁷ www.polonica.cz

¹⁰⁸ www.gazetacodzienna.pl

patří *Głosik* (čtvrtek) a *Pudło, PopArt* (sobota). První z nich je zvláštní příloha určená pro děti s informacemi o událostech pro nejmenší, názory dětí na různá témata a křížovkami pro děti. Sobotní rubriky patří mládeži. Najdeme zde popisy filmových novinek v kinech i filmů již vydaných na DVD, knižní recenze a zprávy z kulturních událostí určených právě tomuto okruhu čtenářů. Strany 6 – 8 v úterních a čtvrtečních vydáních, a také 10-12 v sobotních číslech, mají stálou strukturu. Na straně 6 (resp. 10) najdeme televizní program polských i českých televizních stanic, který občas doplňuje popis vybraného programu. Na straně 7 (resp. 11) má stále místo *Informator*. Objevuje se zde inzerce kulturního charakteru, nabídky práce, nekrology, reklama a *Hyde Park*, tedy rubrika, v níž jsou publikovány materiály zaslané čtenáři. Poslední strana každého vydání patří zprávám ze sportu.

Články publikované v časopise většinou připravují samotní redaktoři. Pravidelně se objevují informace o TV programech a více než rok rovněž texty autorů portálu gazetacodzienna.pl. Nepravidelně vycházejí články externích příspěvatelů.

Obsahová analýza

Periodikum se profiluje především jako deník pro obyvatele regionu, kteří tvoří polskou národnostní menšinu. Prezentované události mají celospolečenský, hospodářský a politický charakter. Na základě témat a obsahu textů můžeme označit za cílovou skupinu zástupce národnostní menšiny ve věkové skupině 40+. Skutečnost, že se jedná o hlavního adresáta, potvrzují i další fakta. Podle informací z redakce i vlastního výzkumu odebírají většinu nákladu předplatitelé, stálá skupina věrných čtenářů, aktivně zapojená do života menšiny, úzce spjatá s dějinami tohoto regionu a vším, co s ním souvisí. Těžce nese jakékoli změny, ať už jsou způsobeny ekonomickou situací (tisk reklam a inzerce – v jeho důsledku vznikla nová pozice v redakci: poradce pro reklamu), nebo rozšiřováním tematického zaměření (od chvíle, kdy nastoupil do funkce nový šéfredaktor, se objevují informace o životě Poláků „na druhé straně hranice“). Názory na tyto změny se dozvídáme přímo během rozhovorů i na internetovém fóru. Samotná redakce se viditelně snaží rozšířit cílovou skupinu, a především ji „omladit“. K tomuto cíli jistě

vede zavedení stálých rubrik pro děti a mládež. Strategie ovšem není zcela domyšlena. Krok dobrým směrem je určitě internetová stránka časopisu, která sice nenabízí plné verze jednotlivých vydání, ale je možné nahlédnout do archivních čísel. Je škoda, že stránky nejsou aktualizovány průběžně a není zde možnost diskuze na fóru. Názory na témata článků z časopisu je možné vyjádřit na fóru spolku Kongres Polaków w Republice Czeskiej nebo fóru webu gazetacodzienna.pl.

Zmíněné zaměření umožňuje také rozšířit rozsah témat a zároveň zvětšit skupinu čtenářů o Poláky žijící na druhé straně řeky Olše. „Głos Ludu“ je, podle svého podtitulu, *Časopisem Poláků v České republice*, tato formulace je ale příliš obecná. Spektrum témat, která se objevují na jeho stránkách, a jejich spojení s daným místem a časem způsobují, že deník je atraktivní pouze pro zástupce polské menšiny na území Těšínského Slezska. Potvrzují to i názory čtenářů z jiných regionů (polská menšina v Brně, polská menšina v Praze).

Podle informací získaných v redakci časopis aktivně spolupracuje s dalšími periodiky pro polskou menšinu. Jedná se především o výměnu textů mezi jednotlivými členy redakcí, ale také o vzájemné odkazy na publikované texty, informace o nových číslech nebo spřátelených redakcích. Tuto spolupráci ulehčuje rovněž fakt, že dvě z těchto redakcí sídlí v jednom objektu a všechny v jednom městě, nedaleko od sebe. V textech si ovšem můžeme povšimnout napětí, které vzniká mezi organizacemi, jež sdružují příslušníky polské národnostní menšiny a zároveň vydávají analyzovaná periodika.

Shrnutí

Periodikum plní svou roli menšinového zpravodaje. Aktivně se zapojuje do života národnostní menšiny v daném regionu, informuje o záležitostech, které jsou pro ni důležité ze společenského, hospodářského a politického hlediska. Umí se pohybovat na současném mediálním trhu. Snaží se hledat nové adresáty i nové zdroje financování a činí konkrétní kroky směřující k realizaci obou těchto cílů.

Autorka: Renata Rusin Dybalska
e-mail: renata.dybalska@ff.cuni.cz

ZWROT

Technické údaje

Periodicita: měsíčník

Rozsah: náklad a prodej rostou od momentu přechodu k formě magazínu (01/2007)

prosinec 2006 – náklad 1300 výtisků – prodej 960

prosinec 2008 – náklad 1750 výtisků – prodej 1680¹⁰⁹

Vydavatel: Polski Związek Kulturalno-Oświatowy w Republice Czeskiej (PZKO)¹¹⁰

Historie

Měsíčník vychází od prosince 1949, právě se chystají oslavy 60. výročí jeho založení. Byl a nadále zůstává periodikem Polského kulturně-osvětového svazu (PZKO). „Zwrot“ je literární a regionální magazín, který se věnuje společenským, osvětovým, kulturním tématům a umění. Již tradičně na jeho stránkách najdeme beletrii a poezii, často „dovezenou“ přímo z Polska. Své stálé místo mají divadelní recenze nových premiér Polské scény Těšínského divadla a popisy vystoupení amatérských divadel, jichž je na území Těšínska celá řada. Od ledna 2007 prochází periodikum, v čele s novým šéfredaktorem a zkušeným grafikem, intenzivní proměnou. Přejít k formě magazínu je návratem k většímu formátu, ale především s sebou nese zlepšení grafiky periodika a rozšíření jeho obsahu a rozsahu témat. Objevují se nové rubriky – *Horyzonty*, *Inspiracje*, *Reportaż* i více publicistiky.

Redakce

Redakce se skládá ze 4 osob a sekretářky. Šéfredaktorem je od prosince 2006 opět Kazimierz Kaszper. Redakční tým tvoří: Czesława Rudnik (stálý zaměstnanec, jenž v časopisu pracuje již mnoho let), Halina Szczotka (zkušená novinářka, spolupracuje také s „Glosem Ludu“), Sebastian Woźniak (grafik, zaměstnaný na Dohodu o pracovní činnosti). Práci redakce již tradičně podporuje svými znalostmi a zkušenostmi redakční rada, která se skládá ze 14 členů. Rada plní funkci poradního orgánu. Někteří členové rady spolupracují s měsíčníkem jako autoři textů.

¹⁰⁹ na základě informací získaných v redakci

¹¹⁰ www.pzko.cz

Jazyk

Časopis je pro své zaměření a charakter vydáván v polštině. Texty jsou psány spisovnou polštinou, i když ne vždy se autoři vyvarují jazykových chyb. Z tohoto hlediska jsou ovšem vzorové články profesorů polonistiky, kteří s měsíčníkem spolupracují. Pravidelně, ačkoliv jen v malé míře, se objevuje čeština. Ke stálým rubrikám patří *Slovník potřebných výrazů* (*Słownik wyrazów potrzebnych*), součást *Raportu*, v němž najdeme definice klíčových pojmů z textu spolu s jejich českými ekvivalenty. V redakci není nikdo přímo zodpovědný za jazykovou korekturu, každý redaktor se o ni stará v rámci svých povinností.

Distribuce, financování, cena

Měsíčník je možno zakoupit v Českém Těšíně, Karvině, Vendryni a Jablunkově. Je také k dostání v Klubu polského tisku a knih. Podle informací redakce odebírají přibližně 80% nákladu předplatitelé, několik exemplářů je zasíláno rovněž do Polska.

Financování – předplatné, Ministerstvo Kultury ČR, polský senát (Senat Rzeczpospolitej Polskiej) a nadace „Fundacja Pomocy Polakom na Wschodzie“, spolek „Wspólnota Polska“.

Cena – 30 Kč.

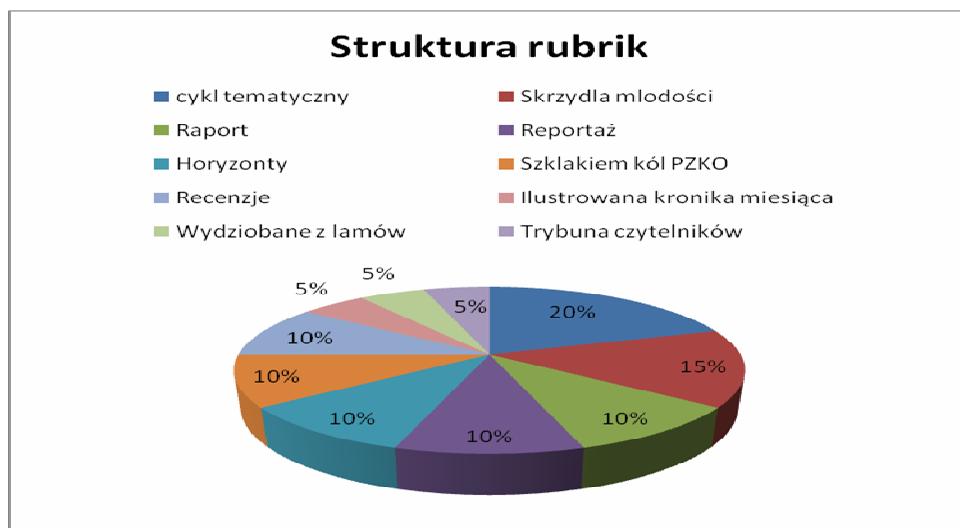
Struktura periodika

Periodikum má charakter měsíčníku s regionální působností, vychází ve formátu A4 na křídovém barevném papíře, rozsah 64 stran.

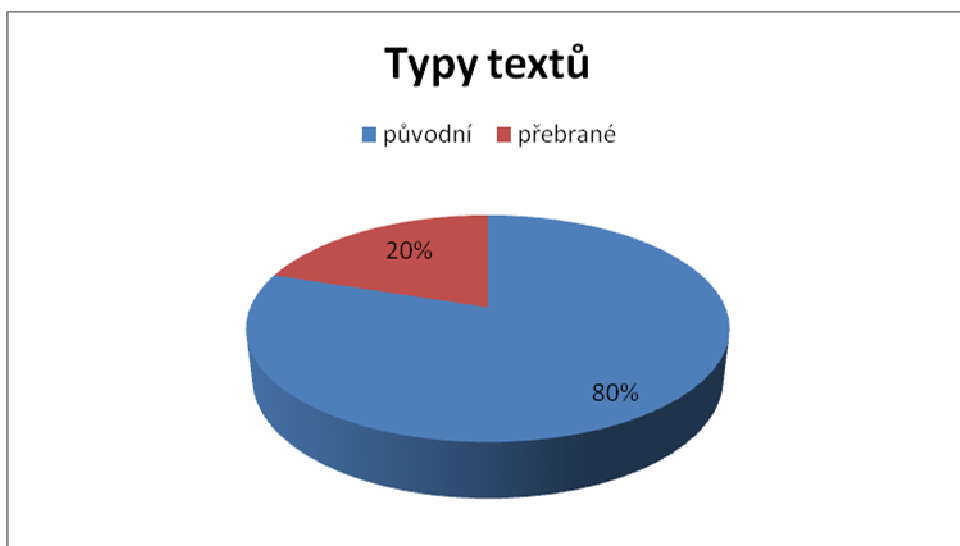
První strana obálky obvykle odkazuje k tématu *Raportu*, jedné ze stálých rubrik magazínu. Na 3 a 4 straně obálky se nachází *Ilustrowana kronika miesiąca*, v níž jsou den po dni představeny události spojené s regionem a životem národnostní menšiny z minulého měsíce. Poslední strana obálky se věnuje vybranému tématu, v současné době to jsou informace o svátcích, zvycích a obřadech.

Každé číslo otvírá již zmíněný *Raport*, který prezentuje vybrané téma či problém společenského, kulturního nebo hospodářského charakteru, spojený s děním v regionu. Součástí rubriky je *Slovník potřebných výrazů*, osobitý česko-polský most, v němž najdeme definice klíčových pojmů z *Raportu* spolu s jejich českými ekvivalenty. Další stálou rubrikou je *Reportaż*, obvykle z míst, která přímo nesouvisí s regionem – například z Kilimandžára nebo Tádžikistánu. Spojitost se objevuje na úrovni osob nebo událostí – alpinista z Těšínska, turistický spolek „Gorale“. Další rubriky, *Horyzonty*, *Inspiracje*, *Peryskop*, *Wydziałbane z łamów*, mají informační charakter. První z nich přináší ve zkratce zajímavosti z Polska či ze světa, které jsou z pohledu redakce důležité. Zprávy lze rozdělit do různých skupin: motorismus, astronomie, doprava, technika, ale také politika. Všechny informace uvedené v této rubrice vycházejí z textů převzatých z polského tisku nebo internetu. Ze stejného zdroje pocházejí i informace v rubrice *Inspiracje*, ty jsou však kulturního charakteru (literatura, film, umění). Stejnou formu má *Peryskop*, přináší zkrácené informace z regionu, jež vycházejí z vlastních textů. Poslední zmíněná rubrika představuje vybrané lokální události z předcházejícího měsíce, ve zkratce uvádí zprávy publikované v deníku „Głos Ludu“.

Skrzydła młodości se zaměřují na mládež a představují život mladých obyvatel regionu: příběhy z jejich života, zprávy o úspěších, zahraničních stipendijních pobytech nebo texty s tematikou mládeže, které píšou sami mladí autoři. Stálé místo mezi rubrikami magazínu mají informace o aktivitách místních PZKO a regionálních polských vzdělávacích institucí (*Szlakiem kół PZKO*). Detailně jsou představeny vybrané aktuální kulturní události z regionu (*Wydarzenia, Region*). Důležité místo mezi rubrikami magazínu mají články o lokální historii. Objevují se v několika stálých cyklech: *Przedziwo pamięci* představuje osobnosti, jež se zvláštním způsobem zasloužily o Polsko, *Cieszyńskie Panoptikum* vypráví o historii z pohledu Těšína, *Szkatułka* vzpomíná na ty, kteří odešli, *Historia najnowsza* se soustřeďuje na moderní dějiny. Stálé místo ve struktuře časopisu mají i tematické cykly, jejichž autoři jsou sami čtenáři. Na základě jejich vzpomínek, písemných dokladů a referencí odkrýváme minulost regionu, ale zejména příběhy lidí, již v tomto regionu žijí. Aktuálně se jedná o cyklus *Ślubnie, chlubnie, albo durnie* o svatbách a manželstvích. Čtenáři tvoří rovněž rubriku *Trybuna czytelników*, v níž můžeme najít osobní vzpomínky a zprávy o různých událostech nejen z regionu, recenze her uváděných na Polské scéně Těšínského divadla, ale i jiných kulturních událostí, které proběhly v různých městských kulturních střediscích. Posledním stálým bodem každého čísla je *Konkurs Polska*, propagující znalosti polské historie, literatury a filmu, a křížovka.

Články publikované v časopise připravili ve většině případů samotní členové redakce. Na základě přetisků z polského tisku či internetu vznikají rubriky: *Horyzonty*, *Inspiracje* – zdroj: „Polityka”, „Rzeczpospolita”, „Dziennik”, „Gość Niedzielny”, „Gazeta Wyborcza”, internet; *Wydziobane z łamów* – zdroj: „Głos Ludu. Gazeta Polaków w Republice Czeskiej”. Vycházejí též články psané autory, jež nejsou členy redakčního týmu.

Obsahová analýza

Periodikum se profiluje jako regionální časopis kulturního charakteru. Ve sledovaném období proběhla výrazná změna koncepce vydávání časopisu, která se projevuje v grafické podobě, struktuře, ale i rozsahu publikovaných článků. Díky tomu se původní cílová skupina, lidé s konzervativními názory ve věku 50 až 70 let, úzce spojení s regionem, rozšířila o věkovou skupinu 30 – 40 let. Viditelným a hmatatelným efektem tohoto procesu je větší odbyt. Změnu pozitivně hodnotí i samotní čtenáři. Analyzovaný časopis se soustřeďuje na regionální společenskou a kulturní problematiku. Přináší informace o kulturních akcích, pracích lokálních kulturních tvůrců, průběžně informuje o dění na Polské scéně Těšínského divadla i dalších regionálních divadel. Zároveň se snaží plnit roli svěbytného okna do světa polské kultury. Publikované texty svědčí o úzkém vztahu s kulturním životem menšiny, který se ve světle prezentovaných informací jeví jako velmi různorodý a dynamický.

Typickým zástupcem cílové skupiny je člověk hluboce zakořeněný ve své kultuře a historii, jenž si zároveň uvědomuje, co se děje v zemi, kde žije. Historie a tradice má ve struktuře časopisu své nezastupitelné místo. Texty a publikované cykly jsou představeny nejen s myšlenkou na ty, kteří je spoluvytvářeli, ale také na jejich nástupce a pokračovatele. Zmíněnou změnu koncepce můžeme pozorovat rovněž v publikovaných textech. Objevují se nové stálé rubriky, zároveň se rozšiřuje spektrum témat v rámci již existujících částí časopisu. Ve spojení s novou atraktivní grafickou úpravou jsou to vstřícné kroky k mladším čtenářům. Ideálně by je mělo doplňovat spuštění zatím neaktivních internetových stránek. Tento názor slyšíme i od čtenářů a objevuje se i na internetovém fóru spolku Kongres Polaków w Republice Czeskiej. Velmi cenný je i přímý kontakt se

čtenářem, jemuž slouží rubriky upravované samotnými čtenáři i pravidelná měsíční setkání v redakci, která navazují na tradici časopisu, organizovaná pod heslem: „Szyndzielnia Zwrotu“. Forma časopisu je atraktivní pro zástupce místní národnostní menšiny a pro čtenáře z jiných částí republiky. Potvrzují to zástupci polské národnostní menšiny v Brně nebo v Praze, kteří jsou stálými předplatiteli časopisu. O jeho atraktivitě a významu pro vzdělávání svědčí také skupina polských předplatitelů z opačné strany hranice.

Periodikum aktivně spolupracuje s časopisem „Głos Ludu“, probíhá zejména výměna textů členů jednotlivých redakčních týmů. Jedna ze stálých rubrik časopisu je tvořena na základě článků publikovaných v deníku „Głos Ludu“. V textech si ovšem můžeme povšimnout napětí, které vzniká mezi organizacemi, jež sdružují příslušníky polské národnostní menšiny a zároveň vydávají analyzovaná periodika.

Shrnutí

Analyzované periodikum se aktivně zapojuje do kulturního dění národnostní menšiny na daném území. Díky své atraktivní formě je zajímavé i pro Poláky žijící na území celé České republiky. Jediným negativem je to, že redakce nechce nebo nedokáže využít celkový potenciál spojený se změnou formátu časopisu. Magazín, který je v porovnání s ostatními analyzovanými periodiky tak atraktivní, by určitě neměl větší problémy s nalezením inzerentů, a mohl by tak zlepšit a rozšířit možnosti financování. Jistě by tomu pomohlo i spuštění vlastních internetových stránek.

Autorka: Renata Rusin Dybalska
e-mail: renata.dybalska@ff.cuni.cz

NASZA GAZETKA

Technické údaje

Periodicita: časopis vychází v průběhu školního roku jako dvoutýdenník (20 čísel ročně, občas dvojčísla)

Rozsah: 1000 výtisků¹¹¹

Vydavatel: Kongres Polaków w Republice Czeskiej¹¹²

Historie

Časopis vychází od 10. září 1952. První číslo vyšlo s názvem „Gazetka Pioniera“. 1. května 1968 byl název změněn na „Nasza Gazetka“. Tehdy také časopis přestal vydávat Československý svaz mládeže. V letech 1969-70 vycházelo periodikum jako polská mutace „Pionýrských novin“. Od července 1972 byla vydavatelem Rada Naczelna Harcerstwa Polskiego w Czechosłowacji, později Harcerstwo Polskie w Republice Czeskiej. Od ledna 2008 je vydavatelem Kongres Polaków w Republice Czeskiej.

Redakce

Redakce se skládá z jedné osoby a sekretářky. Funkci šéfredaktora, reportéra a fotografa plní Jan Kubiczek se zkušenostmi z novinářské práce, ale bez příslušného vzdělání v oboru. Časopis má 6 stálých spolupracovníků (Janina Kowalska, Bronisław Liberda, Bohdan Prymus, Józef Tadrała, Michał Wałach, Grażyna Zubek). Redakce spolupracuje se dvěma ilustrátory.

Jazyky, jazyková úroveň

Časopis je pro své zaměření a charakter vydáván v polštině. Texty jsou psány spisovnou polštinou. S ohledem na cílovou skupinu a témata článků v něm najdeme rysy jazyka mládeže. V redakci není nikdo přímo zodpovědný za jazykovou korekturu, provádí ji šéfredaktor v rámci svých povinností.

Distribuce, financování, cena

Podle informací získaných v redakci odebírají přibližně 50% nákladu předplatitelé. Časopis je rozvážen nebo zaslán do škol, skautských oddílů i soukromým osobám. Je dostupný také v Klubu Polského tisku a knih. Přibližně 100 exemplářů se prodává přímo v redakci.

Financování – předplatné, sponzoři, reklama, Ministerstvo Kultury ČR, polský senát (Senat Rzeczpospolitej Polskiej) a nadace „Fundacja Pomocy Polakom na Wschodzie“, spolek „Wspólnota Polska“.

Cena – 7 Kč.

Struktura periodika

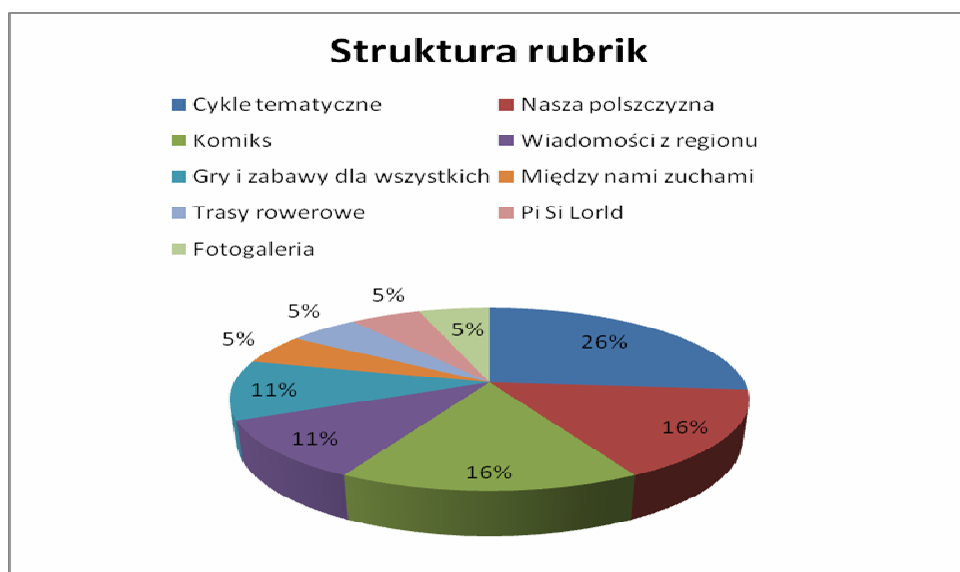
Časopis vychází jako čtrnáctideník. Má formát A4. Skládá se z barevné obálky tištěné na křídovém papíře a 16 stran na obyčejném papíře v černo-bílo-červené barevnosti. Strany nejsou sešity ani s deskami, ani mezi sebou navzájem. Celkem má 20 stran.

¹¹¹ na základě informací získaných v redakci

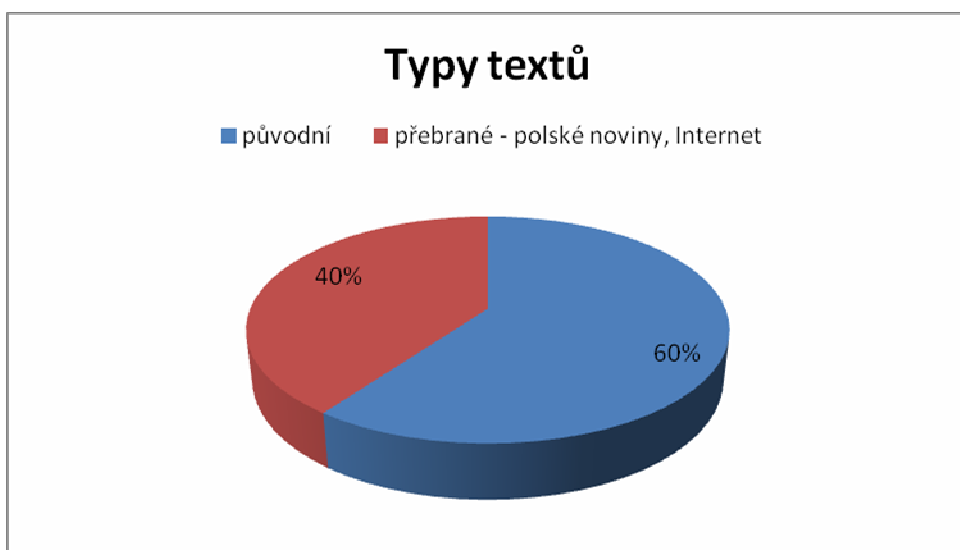
¹¹² www.polonica.cz

První strana obálky je ilustrovaná, upozorňuje na dva vybrané články z obsahu časopisu. Na straně 2 najdeme stále rubriky *Co w trawie piszczy* a *Czy wiecie, że* s krátkými informacemi o zajímavostech z různých oborů. Třetí strana obálky patří reklamě a inzerci (černo-bílá verze), na 4 straně obálky je fotogalerie s barevnými snímky událostí popisovaných v časopise.

Každé číslo otvírá prezentace vybraných událostí z regionu, například různých školních akcí z posledních dvou týdnů. Další rubriky mají vzdělávací charakter, věnují se například jazykovým zajímavostem – *Nasza polszczyzna*, *Co to znaczy...*, nabízejí zajímavé čtení – *Fajna lektura*, informují o důležitých událostech z historie literatury a kultury – *Literackie rocznice*. Stejně zaměřené jsou i různé tematické cykly, v jejichž rámci se čtenáři seznamují s hvězdami westernů, hudební scény a tajemstvím umění fotografie (*Gwiazdy Westenów*, *gwiazdy sceny muzycznej lub tajniki Sztuki fotografowania*). Stálou rubrikou je rovněž *Między nami zuchami...*, zaměřená na plnění různých dovedností. Dalšími pravidelnými částmi časopisu jsou *Gry i zabawy dla wszystkich*, *czyli kącik dla majsterkowiczów*, křížovka a různé hlavolamy. Stále místo mají kuchařské recepty – *Kucharskie co nie co*. Letos se objevil komiksový příběh na pokračování. Poslední stránky se věnují tajemstvím ze světa počítačů, které odhaluje rubrika *Pi Si World*, a nabídkám cyklistických nebo turistických výletů po zajímavých místech v regionu (*Trasy rowerowe*, *BeskidTrek*).

Autory článků a publikovaných materiálů jsou většinou stálí spolupracovníci. Vlastní články šéfredaktora jsou v porovnání se zbytkem v menšině. Část textů představují přetisky z polského tisku pro mládež, polských publikací nebo internetu, nejsou ale oficiálně označeny. Publikovány jsou také texty redaktorů nebo spolupracovníků.

Obsahová analýza

Periodikum se profiluje jako vzdělávací a zábavný časopis pro děti a mládež. Texty jsou ve většině případů adresovány dětem základních škol a nižších ročníků středních škol. Vedle zpráv z akcí místních polských škol a informací, jež se věnují historii zajímavých míst v okolí, má většina nabízených textů obecný charakter. Řada z nich ale není určena mladému adresátovi, jak nám sugeruje podtitul časopisu, ale spíše rodičům, vychovatelům či učitelům. Tematika jednotlivých článků je velmi různorodá. Občas nám připadá, že stále rubriky jsou „násilím“ plněny informacemi například o spisovatelích, s jejichž zařazením by měl problémy dokonce i rodilý Polák. Je vidět, že redakce hledá témata atraktivní pro cílovou skupinu, jako komiks, hvězdy hudební scény nebo technické informace, a že se snaží oslovovat tuto skupinu blízkým jazykem. Méně už bohužel hledí na grafickou úpravu, která je na velmi nízké úrovni. Na první pohled nás překvapí, že se časopis skládá z několika složených stránek v obálce, které mezi sebou nejsou jakkoliv spojeny, což nás k dalšímu čtení zrovna nepovzbudí a mladého čtenáře už vůbec ne. Vyvolává to dojem, že celková koncepce časopisu není promyšlená. Kromě zmíněných zpráv z regionu, jimž jsou věnovány přibližně 3 stránky v každém vydání, a informací o polské historii, literatuře nebo jazyce, je největším přínosem pro menšinu, v tomto případě nejmladší cílovou skupinu, že časopis vychází v polštině.

Periodikum spolupracuje s deníkem „Głos Ludu“, probíhá především výměna textů mezi členy jednotlivých redakčních týmů. Obě redakce sídlí v jednom objektu. Kromě toho se „Głos Ludu“ a jeho vydavatelství na stránkách analyzovaného časopisu prezentuje.

Shrnutí

Analyzované periodikum se podílí na rozvoji a fungování polské národnostní menšiny pouze omezeně. Chybí promyšlená koncepce, jež by se projevila v celkové struktuře a vybízela by cílového adresáta ke čtení.

Autorka: Renata Rusin Dybalska
e-mail: renata.dybalska@ff.cuni.cz

ROMSKÁ MENŠINA

KEREKA – ČASOPIS NEJEN PRO ROMSKÉ DĚTI

Technické údaje

Vydavatelem tohoto měsíčníku barevného formátu s podtitulem „časopis (magazín) nejen pro romské děti“ (v objednávkovém kupónu doplněna i mládež) je Demokratická aliance Romů v ČR se sídlem ve Valašském Meziříčí. Periodikum vychází 10 – 12 x ročně, některá čísla jsou dvojčísla. Časopis má 36 stran formátu A4 (dvojčíslo březen + duben, případně červenec + srpen 48 stran a lednové číslo mělo v ročníku 2008 naopak pouze 16 stran, zato doplněných o vložené tematické listy (romské písničky, ekologické minimum) a samostatnou přílohu pracovního sešitu omalovánek a doplňovaček pro děti Kerečka o 8 stranách.

Historie

Časopis podle informací redakce vychází od roku 1997.

Redakce

Redakce zahrnuje šéfredaktora, zástupce šéfredaktora, 2 fotografy a 6 externích redaktorů (podle slov zástupce šéfredaktora „studují či pracují, někteří obojí“). Externí team redaktorů dostává měsíční honoráře, kterých se ale někdy podle zástupkyně šéfredaktora vzdají. Nejčinnorodějším autorem příspěvků byla do roku 2008 Daniela Cincibusová, romská aktivistka, působící mimo jiné jako komunitní koordinátorka ve Vsetíně v lokalitě Poschla. V roce 2009 je nejčastější autorkou článků Andrea Kačová, případně Veronika Kačová a Lajla Žigová.

Jazyky, jazyková úroveň

Příspěvky jsou psány převážně v češtině, část z nich (především rozhovory s osobností a publikované povídky) vychází od ročníku 2008 i v romském překladu, lidová rčení nebo ankety jsou koncipovány dvojjazyčně česko – romsky. Podle soudu dotazovaných romistů nemá prezentovaná forma romštiny příliš vysokou jazykovou úroveň, jedná se spíše o doslovné převedení z češtiny, plné čechismů. Překlady jsou podle zástupkyně šéfredaktora zajišťovány samotnými redaktory – rodilými mluvčími, kteří romštinu užívají v běžném životě. Po stylistické stránce mají příspěvky jednoduchou formu, je užíván stručný jazyk, prosté věty (předpokladem je zřejmě obava o srozumitelnost pro mladé čtenáře), což však vede k přílišné zkratkovitosti argumentů a vágnosti informací. Editorské práci není věnována velká pozornost, nejsou výjimkou pravopisné chyby („romská střední škola sociální v Čáslavě“), překlady (kuriózní např. „Čapkovského Louskáček“), neúplné popisky fotografií apod.

Distribuce, financování, cena

Cena výtisku je uvedena 12 Kč. Distribuci pro předplatitele zajišťuje Mediaservis. Jako donátor je v časopise uváděno MK ČR. Čtenářská základna čítá 3 000 osob – podle zástupkyně šéfredaktora se jedná o děti, maminky a učitelky, spíše Neromy.

Struktura periodika

První straně vévodí celostránkový úvodník spolu s redakčními údaji. Autorem je v posledních sledovaných ročnících převážně šéfredaktor Petr Tulia, případně zástupce šéfredaktora Marcela Tuliová, např. v ročníku 2004 většinu úvodníků psala Daniela Cincibusová, případně externisté (např. Fedor Gál a jiní).

Vlastním logem jsou v časopise graficky odděleny 4 pravidelné rubriky: Zábava (a vzdělání), Publicistika, Historie, kultura/Tradice a zvyky Romů a konečně Kerečka – samostatná „omalovánková“ (doplňovačková či kvízová) příloha pro malé děti. V roce 2004 zde navíc byla rubrika Právní poradna, která však byla pouze přetiskem ustanovení Listiny základních práv a svobod bez dalšího výkladu nebo aplikace.

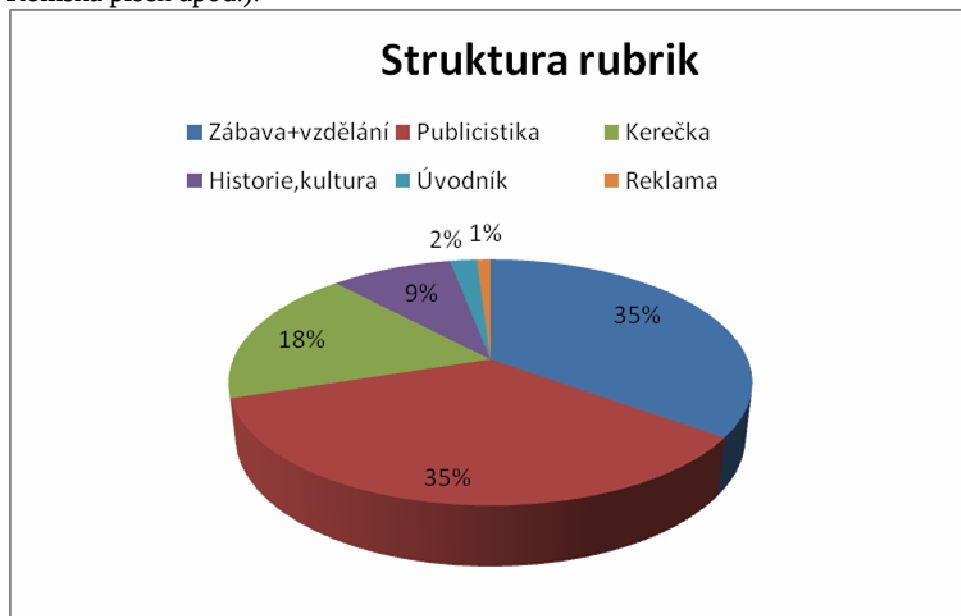
Rubrika Zábava (a vzdělání) zahrnuje zpravidla 10 – 13 „podrubrik“, uvedených v záhlaví každého příspěvku: Aktuality, Extra tipy, Hádanky a moudra starých Romů, Víte, že.., Máte slovo, Fórum měsíce, Via facti, Povídka na pokračování, Báseň, Poznej!Přelož!Napiš, Miniporadna, Komix ze života rodiny Haluškových, Slovník romsko – český a slovník cizích slov. V ročníku 2004 zde dále byly podrubriky: Zajímavosti (zprávy převzaté z ČTK, případně Romey, nebo vysílání O Roma vakeren), Pohádka s romským překladem (přebíráno z knihy Eleny Lackové – Romské pohádky), Pozvánka, Mam(m)o miri (osvěta ohledně rakoviny prsu – autorem textu Slovo 21).

Rubrika Publicistika obsahuje pravidelně cca 6 položek: Rozhovor s osobností, Reportáž (z domova i ze světa), Rozhovor v romském překladu, Příspěvek k významnému výročí/svátku, Fotoreportáž /Anketa (např. na téma: Jak vidím svou budoucnost), Black café.

Rubrika Historie, kultura /Tradice a zvyky Romů zahrnuje na pokračování pravidelnou kapitulu z dějin Romů z knihy Jany Horváthové, případně kalendář historických událostí a dále samostatné vložené přílohy – Cikánské písničky, Ekologické minimum.

Rubrika Kerečka je pravidelnou samostatnou přílohou pro malé děti.

Reklama je uplatněna převážně v rámci podrubriky Extra tipy (0,5 strany v čísle) - (např. avíza koncertů, kursů romštiny v Muzeu romské kultury, Romské dny, kursy romského tance, festival Romská píseň apod.).

V časopise je v posledních ročnících patrná tendence k nárůstu původních článků (autorem však v každém čísle bývá převážně pouze jedna osoba) (povídky, rozhovory, reportáže – cca 15 stran), starší ročníky zaplňují z převážné většiny články převzaté. Velký podíl na obsahu časopisu měly ve starších ročnících „ukázky z knih“, publikované na pokračování (např. Černobílý život od Mileny Hübschmannové, Cikánský snář do Raymonda Bucklanda, Smrt jménem závislost od Josefa Vondrky).

Převzaté (celkem cca 14 stran obsahu): Kapitoly z dějin Romů vycházejí na pokračování a jsou převzaty z knihy Jany Horváthové (1 strana v každém čísle), pohádky s romským překladem byly přebírány z knihy Eleny Lackové Romské pohádky (2 strany), povídky na pokračování z knihy Eleny Lackové Narodila jsem se pod šťastnou hvězdou (2 strany), 12 romských přikázání (2 strany) jsou převzaty z knihy Hany Doskočilové O Mamě Romě a romském pánbíčkově, informace o rakovině prsu v Mam(m)o miri jsou převzaty ze Slovo 21 (1,5 strany). V podrubrice Víte, že..jsou popularizovány zkrácené příspěvky z almanachu Romano džaniben, případně z díla Anny Žigové (v úpravě Daniely Cincibusové) (1 strana).

Překlady (cca 7 stran obsahu -jedná se vždy o překlady z češtiny do romštiny) – od ročníku 2008 tvoří dvojjazyčné výroky v sekci Moudrá slova starých Romů a Hádanky (1 strana), překlad článku v podrubrice Fórum měsíce z češtiny do romštiny (1 strana), překlad rozhovoru s osobností z češtiny do romštiny (cca 2 strany), překlad článku v podrubrice Via facti (0,5 strany), či Příběhu, který píše sám život (1 strana), překlad Básně (0,5 strany) a článku v podrubrice Máte slovo (1 strana)

Obsahová analýza

Jeden z úvodníků začíná oslovením: „Milí mladí čtenáři našeho časopisu“, případně jinde „milé děti, milí studenti“, v jiném úvodníku se šéfredaktor obrací na čtenáře slovy „mezi vámi, mladými“ a pokračuje „mezi námi lidmi.“

„Mezi námi lidmi se říká jednoduše a prostě – rodina je základ.“ (editorial z ledna 2008). „Dovolte mi, abych se v krátkosti zamyslel nad námi, lidmi, v období velikonočních svátků“ (editorial březen, duben 2008) “. „Obracím se tedy na vás, mladí čtenáři, uče se.“ (editorial květen 2004)

Čtenáři jsou koncipováni jako „my, lidé“, případně „my, mladí lidé. Jinde končí článek otázkou: „Co myslíte, mladí čtenáři?“ Věkové zacílení časopisu specifikuje zástupkyně šéfredaktora rozptylem „5 až 26 let.“ Témata příspěvků již míří přímo k romské mládeži – jsou zde publikovány reportáže z tanečních a hudebních festivalů, rozhovory s mladými romskými umělci, představovány jsou „zajímavé osobnosti, které se snaží o to, aby se Romům žilo lépe“. Dále je ambicí časopisu „seznámit mladé čtenáře s romskou historií a současnou tvorbou romských autorů“ a poskytnout „co nejvíce informací o světě kolem nás.“ Témata se často týkají dětí, vyrůstajících v dětských domovech. V příspěvcích je čitelná snaha o motivování pozitivními vzory – rozhovory (např. členové úspěšné romské kapely jsou tázáni, co by chtěli vzkázat „mladým romským talentovaným dětem“) ale i formou povídky či „příběhu, který psal sám život“ (např. příběh dívky ze zvláštní školy, která se vzepřela svému osudu a přesvědčila svoje rodiče, že má smysl studovat střední školu). Patrný je záměr redakce šířit osvětu především v oblasti zdravotní prevence (rakovina prsu, vývoj dítěte, závislosti) a vytváření „zdravých“ návyků (výzvy k návštěvě knihoven, četbě, pěstování sportu). V časopise je také publikována výzva k zasílání osobních zážitků, kdy byli Romové diskriminováni. Modelové příběhy diskriminace Romů na úradech a při hledání zaměstnání jsou častým obsahem např. povídek. V rubrice Máte slovo je dán prostor čtenářům časopisu. Poradna i další rubriky připomínají stylem teenagerský časopis Bravo.

V úvodníku z ledna 2008 popisuje šéfredaktor ambice časopisu: „Časopis Kereka se rozhodně nestaví do role odborníka, ale snad malého rádce ano. Věřím, že po celý následující rok na stránkách časopisu objevíte vždy zajímavost, která vás pobaví, potěší a zároveň i poučí.“ Oslovená zástupkyně šéfredaktora oproti tomu prezentuje sebepojetí redakce mnohem ambiciózněji.

„DAR ČR vydává časopis se záměrem integračních a resocializačních snah ve vztahu k dětem a mládeži, jako prevenci při řešení negativních jevů romské populace a jako zdroj vzdělávání a poučení, všeobecného rozhledu a informovanosti. Důraz je kladen na to, aby se čtenáři sami v časopise „našli“, protože to podněcuje zájem o tvořivou činnost. Časopis Kereka je jediné celostátní romské měsíční periodikum pro děti a mládež, oslovující věkovou skupinu od 5. do 26. let. Časopis plní funkci zábavnou, vzdělávací, poučnou a motivační. Prezentuje romskou kulturu, tradice, způsob života a zvyky Romů. Představuje čtenářům mladé úspěšné Romy, kteří mohou být vzorem a motivací romským dětem a mládeži. Nastiňuje jim možnosti jejich osobního rozvoje v oblasti vzdělávací, sportovní, kulturní a dalších aktivit. Seznamuje s různými akcemi podporujícími integraci Romů, které probíhají v celé České republice. Časopis buduje společenské vědomí romské

menšiny od nejmenšího věku. Časopis KEREKA se neomezuje jen na romské etnikum, ale i ostatním dětem a mládeži je přínosem v pochopení mentality a způsobu života romské menšiny a seznámení se s historií Romů. Je také pomůckou pro romské děti a mládež při výuce jak češtiny, tak romštiny. Napomáhá integraci romských dětí a mládeže do společnosti a dodává jim víru ve vlastní schopnosti a možnosti změnit svůj životní styl a hodnoty.“(emailová odpověď zástupkyně šéfredaktora časopisu)

Shrnutí

Obsah a struktura periodika jsou podřízeny zaměřením na mládež, čitelný je záměr přehledného členění a grafické přitažlivosti pro „teenagery“. Při zběžném prolistování působí sympaticky žánrové rozrůznění rubrik a pestrost témat. Časopis láká barevnými portrétními fotografiemi a slibnými titulky. Pokusíme-li se však začíst, bohužel zjistíme, že za atraktivními názvy a výrazným (a také nepochopitelně velkým) písmem již mnoho obsahu není. Články často vyznívají jako prvoplánově návodné, poučné a moralistní a tím i nedůvěryhodné. Používáno je až nápadně velké písmo, na stránku se tak mnohdy vejde pouze několik odstavců textu. Fotografie jsou „recyklovány“ a stále dokola používány u různých textů. Převzatý textový materiál je přetiskován bez dalších úprav nebo komentáře, není jasné, proč jsou otiskovány právě tyto pasáže. Jako zbytečně nedbalé působí hojně editorské nesrovnalosti. Nevelká jazyková péče věnovaná překladům do romštiny bohužel snižuje hodnotu časopisu i jako zdroje dvojjazyčného výukového materiálu. Informativně kvalitní úroveň si zachovávají popularizované příspěvky převzaté (a redakčně upravené) z časopisu Romano Džaniben.

Autorka: Eva Kočárková

e-mail: kocarkova@gmail.com

ROMANO DŽANIBEN

Technické údaje

Romistický časopis *Romano džaniben* s podtitulem „sborník romistických studií“ vydává dvakrát ročně v průměrném rozsahu 250 stran (od 133 do 374 stran) a v nákladu 600 kusů občanské sdružení Romano džaniben.

Historie

Časopis založila docentka Milena Hübschmannová společně se svými kolegy v roce 1994, do roku 2002 měl čtvrtletní periodicitu a rozsah cca 100 stran/číslo. Od roku 2002 má novou grafickou podobu, vychází pololetně v průměru na 250 stranách, na jeho výrobě a distribuci se podílí nakladatelství G plus G. Milena Hübschmannová redakci časopisu vedla do roku 2005, kdy tragicky zemřela, ve vedení redakce ji nahradil Peter Wagner, následně od roku 2009 Eva Zdařilová. Časopis usiluje o zařazení na seznam recenzovaných neimpaktovaných periodik spravovaných Radou pro vědu a výzkum.¹¹³

Redakce

V redakci působí tři lidé: šéfredaktorka na 0,5 úvazku (DPČ) a dvě redaktorky na DPP. Všechny mají s publikační činností dlouholeté zkušenosti, vedle práce v redakci vykonávají i jiná zaměstnání na akademické půdě. Redakce má řadu zavedených externích spolupracovníků, kteří zde často působí jako dobrovolníci, v případě většího podílu na přípravě čísla jsou odměňováni.

Do časopisu přispívají čeští i zahraniční, romští i neromští odborníci a akademici (romisté, lingvisté, historici, etnologové/ antropologové a další), studenti, lidé z praxe, romští intelektuálové a aktivisté,¹¹⁴ pravidelně je publikována tvorba romských spisovatelů.¹¹⁵

Jazyky, jazyková úroveň

Příspěvky jsou publikovány v jazycích a dialektech, v nichž byly napsány či zaznamenány, tedy zejména v češtině a romštině,¹¹⁶ v menší míře i ve slovenštině. Texty zahraničních autorů jsou až na

¹¹³ www.dzaniben.cz, rozhovor v redakci

¹¹⁴ Např. Karel Holomek, Rastislav Pivoň, Ian Hancock a další.

¹¹⁵ Např. Andrej Pešta, Peter Stojka, Gejza Demeter, Ilona Ferková, Tera Fabiánová a další.

¹¹⁶ Nejčastěji v tzv. slovenské romštině, dále v tzv. olášské romštině, v tzv. maďarské romštině, ale i v dialektech, jimiž se hovoří mimo území ČR a Slovenska.

drobné výjimky¹¹⁷ publikovány v českém překladu. Odborné články jsou opatřeny resumé v některém ze světových jazyků.

Při redakci romsky psaných článků jsou využívána jednotná pravidla transkripce, výjimky z těchto pravidel jsou zdůvodněny obsáhlým komentářem.¹¹⁸ Romsky psané příspěvky jsou publikovány s českým nebo slovenským překladem. Zcela výjimečně se v časopise vyskytne článek bez překladu¹¹⁹ nebo překlad z jednoho dialektu romštiny do jiného. V romštině jsou nejčastěji publikovány rozhovory s romskými osobnostmi nebo s pamětníky druhé světové války, literatura romsky píšících autorů, ojediněle i příspěvek odborného rázu¹²⁰.

Všechny příspěvky procházejí dvojitou korekturou a jazyková úroveň časopisu je velmi dobrá. Styl odpovídá povaze příspěvku, v časopise je zastoupen styl odborný, umělecký i publicistický.

Distribuce, financování, cena

V současné době má časopis cca 240 odběratelů¹²¹ mezi soukromými osobami a institucemi, z toho zhruba polovinu plně platících. Distribuci do vybraných knihkupectví zajišťuje nakladatelství G plus G,¹²² periodikum je distribuováno i na semináři romistiky ÚCJA FFUK. Remitenda činí cca 200 – 250 kusů, tyto výtisky jsou v malé míře distribuovány na akcích, kde se časopis prezentuje, zbytek je archivován. Archivní čísla se prodávají průběžně, lze je objednat přes internet na www.dzaniben.cz.¹²³ Cena jednoho čísla je 160 Kč, roční předplatné (2 čísla) 320 Kč včetně poštovného. Sborník je vedle dotace z MK financován i z jiných grantů,¹²⁴ pouze nepatrná částka je získána z prodeje.

Struktura periodika

Od roku 2002 jsou jednotlivá čísla periodika zaměřena tematicky, přesto se etablovaly i jednotlivé „rubriky“, jejichž rozsah se v každém čísle liší, v některých číslech nemusí být obsaženy vůbec, v jiných je jim naopak věnováno více prostoru. Lze je strukturovat následovně¹²⁵: *obsah*, *úvodník* (2%), *téma* (45%)¹²⁶; *výtvarné umění* (5%); *memoráty a svědectví* (8%); *portrét/rozhovor s romskou osobností* (7%); *literatura* (14%); *recenze/ anotace* (11%); *ostatní* (8%).

Každé číslo periodika je opatřeno přehledným *obsahem* a *úvodníkem redakce* prezentujícím stěžejní tematickou část čísla a sumarizujícím jeho konkrétní náplň. Sekce *téma*¹²⁷ naplňuje asi polovinu obsahu a v závislosti na konkrétním tématu zahrnuje odborné články akademiků, krácené studentské práce (bakalářské, magisterské i diplomní), postřehy „lidí z praxe“, případně příspěvky jiných (romských i neromských) intelektuálů. Někdy se překrývá s jinými rubrikami. V sekci *výtvarné umění* časopis formou medailonů představuje romské umělce, referuje o významných kulturních událostech a výstavách, rubrika zahrnuje pravidelnou nečíslovanou obrazovou přílohu (8 stran).

Pravidelně je věnován prostor *memorátům/svědectvím*, v němž jsou publikovány rozhovory s pamětníky, sumarizovány jejich příběhy. Svědectví se většinou týkají druhé světové války, holocaustu, odškodnění, výjimečně i jiných historických událostí.

Sekce *portrét/ rozhovor s romskou osobností* formou medailonů či rozhovorů představuje osobnosti romského kulturního života: romské spisovatele, hudebníky, výtvarné umělce, akademiky, výjimečně i aktivisty a politiky.

¹¹⁷ Ve sledovaném období se jednou vyskytl i anglicky psaný článek (*ňilaj* 2007 – str. 45-65) s obsáhlým resumé v češtině. Podle vyjádření redakce dochází k takovým situacím zcela výjimečně tehdy, jestliže si autor příspěvku nepřeje, aby byl jeho text publikován v českém překladu.

¹¹⁸ Jedná-li se například o záznam vzdálenějšího dialektu romštiny – viz *ňilaj* 2007, str. 66-106.

¹¹⁹ V takovém případě jsou opatřeny rozsáhlým úvodním komentářem – viz *ňilaj* 2007, str. 108- 109 a str. 166-168.

¹²⁰ Viz např. *jevend* 2007, str. 70-81, str. 118-125.

¹²¹ Z toho cca 200 v Čechách a cca 40 na Slovensku (distribuce na Slovensku není financována z prostředků MK).

¹²² Prostřednictvím distribuční sítě Kosmas.

¹²³ Webové stránky (www.dzaniben.cz) také obsahují krátké anotace všech publikovaných článků s možností chronologického i tematického vyhledávání, dále informace pro čtenáře, příspěvatele a sponzory.

¹²⁴ Např. magistrát hl.města Prahy, nadace Arbor vitae, NFOH.

¹²⁵ Uvedené hodnoty vycházejí z průměru věnovaného jednotlivým „rubrikám“ v šesti číslech periodika (*jevend* 2005 – *jevend* 2008, s výjimkou čísla *ňilaj* 2006 věnovanému památce zesnulé zakladatelky časopisu, jež se svou strukturou se mírně lišilo).

¹²⁶ Někdy se sekce *téma* překrývá i s jinými rubrikami, v takovém případě byly příspěvky řazeny do konkrétní rubriky (např. rozhovor s malířem Gabi Jimenezem, viz *ňilaj* 2008, str. 114, byl započítán do sekce „výtvarné umění“)

¹²⁷ Např.: „Sintové“ (*jevend* 2005), „Historie Romů a psané prameny“ (*jevend* 2006), „Nejstarší dějiny Romů a legendy o původu“ (*ňilaj* 2007), „Romština ve školách a institucích“ (*jevend* 2007), „Romové ve Francii“ (*ňilaj* 2008), „Religiozita Romů“ (*jevend* 2009)

V sekci věnované *literatuře* časopis publikuje autorské texty (prózu, poezii i písně) romských literátů v romském (případně českém) originále a českém překladu, v případě ukázek z tvorby Romů z jiných zemí světa pak i v překladu z jiného jazyka než romštiny.

Cca 11% obsahu pravidelně tvoří *recenze a anotace* zejména odborné literatury reflektující romskou kulturu a monografií romských autorů. Výjimečně jsou v této sekci zařazeny i ohlasy čtenářů¹²⁸.

Do sekce *ostatní* spadají odborné i popularizující texty nezařaditelné do výše uvedených rubrik.

91% obsahu časopisu tvoří původní příspěvky, z toho 82 procentních bodů připadá na česky a romsky psané texty a 9 procentních bodů připadá na české překlady romských textů. 9% obsahu tvoří příspěvky přejaté, z toho 5 procentních bodů připadá na původní české texty a 4 procentní body na překlady z jiných jazyků.

Přejaté texty se vyskytují v malé míře (cca 9%), jedná se například o již publikované příspěvky zahraničních odborníků, referáty z konferencí nebo ukázky z již publikovaných literárních děl romských autorů.

Struktura rubrik

Typy textů

Obsahová analýza

Časopis *Romano džaniben* je vzhledem k odbornému zaměření větší části textů v první řadě určen odborné veřejnosti (akademikům, studentům, intelektuálům se zájmem o problematiku), příspěvky se pohybují od

¹²⁸ Viz např. jevend 2005: jedná se o polemickou reakci autorek knihy recenzované v předchozím čísle.

vysoce odborných vyžadujících jistou fundovanost v oboru (např.: lingvisticky zaměřené články¹²⁹) po texty méně vyhraněné (např. krácené diplomní práce studentů)¹³⁰. Résumé ve světových jazycích rozšiřují potenciální čtenářskou obec i mezi zahraniční odbornou veřejnost. Zacílení čtenářů je vedle míry odbornosti příspěvků závislé i na povaze stěžejního tématu každého čísla. V některých případech periodikum oslovuje i v romském prostředí se pohybující „lidi z praxe“, a to jak nepřímo prostřednictvím tematického zaměření článků¹³¹, tak přímo v textu.¹³² Ke čtenářům (Romům nebo lidem, jimž je známá romská kultura) se výjimečně obrací i stručné, redakcí psané komentáře příspěvků mající jinak neutrální a informativní charakter.¹³³ Neodborná část příspěvků (věnovaných výtvarnému umění, memorátům a svědectvím; portrétům/rozhovorům s romskou osobností, recenzím a anotacím) má popularizační charakter, je určena širší veřejnosti stejně jako díla romských literátů. Ve všech výše uvedených skupinách čtenářů se vyskytují Romové i Neromové (ti podle redakce převládají), základní premisou je zájem o romskou kulturu a jazyk. Čtenáři se rekrutují mj. z řad příznivců zakladatelky periodika Doc. Mileny Hübschmannové, k jejímuž odkazu se časopis otevřeně hlásí.¹³⁴ Jejímú dílu bylo věnováno jedno z čísel (řílaj 2006)¹³⁵.

Romano džaniben se podle šéfredaktorky od jiných periodik romské komunity liší zejména svou odborností, jako jediný časopis systematicky anotuje a recenzuje uměleckou i odbornou literaturu týkající se Romů a dává velký prostor publikování autorských děl zavedených i nezavedených romských literátů. Na *Romano džaniben* začínající autory odkazují i v jiných periodikách komunity (např. v *Romano vod'i* nebo v *Romano Hangos*), jestliže sami nemohou jejich příspěvky otisknout. V současné době si časopis klade za cíl vedle publikování odborných recenzovaných článků otiskovat také „popularizační články přístupné nejširší veřejnosti, aby tak zůstal informační, referenční a diskusní platformou pro celou řadu profesních skupin a především pro Romy samotné.“¹³⁶ Sborník má také působit jako zdroj inspirace a sebedůvěry pro romské veřejné činitele a potenciální umělce.

Shrnutí

Romano džaniben je odborné periodikum romistických studií přinášející vedle ryze odborných článků i příspěvky určené širší romské i neromské veřejnosti se zájmem o romskou kulturu v nejširším slova smyslu. Periodikum je mírně angažované ve smyslu propagace romské kultury a nepřímo i podpory emancipace romského jazyka. Publikováním děl romských autorů a rozhovorů s romskými osobnostmi se snaží upozorňovat na pozitivní vzory z řad romské menšiny.

Autorka: Kateřina Turková
e-mail: kurbanova@centrum.cz

¹²⁹ Svetislav Kostič: „Verbonominální syntagmata a denominální slovesa v hindštině a v romštině“, viz *Romano džaniben jevend* 2005, str. 187 - 210

¹³⁰ Skutečnost, že je periodikum především studijním materiálem připouští i redakce, v čísle *jevend* 2006 se v úvodníku píše: „Věříme, že jste ještě nedostudovali předchozí číslo ...“, str. 7

¹³¹ Například pedagogy prostřednictvím příspěvků v čísle *jevend* 2007 věnovaném mj. zkušenostem výuce romského jazyka v zahraničí i v Čechách.

¹³² Margita Wagner, „Příklady dobré praxe ve výuce o holocaustu Židů – Inspirace pro výuku holocaustu Romů“, viz *Romano džaniben jevend* 2006, str. 96-119: autorka se 2.os.pl. obrací přímo na pedagogy :“(…) Dbejte na to, aby byli vaši žáci a studenti např. v předchozích hodinách dějepisu na setkání s pamětníky dobře připraveni (…).“

¹³³ (např. v čísle *jevend* 2007 se redakce nepřímo obrací k Romům nebo k lidem s dobrou znalostí romské kultury, když do textu vkládá romské zařikání: „*Dne 18.května 2007 zemřel (...) romský lingvista a politický aktivista, Jan Vania de Gila Kochanowski, na onu nemoc, mi džal dur amendar (...)*“, str. 118).

¹³⁴ V úvodníku čísla *jevend* 2006 je tento záměr shrnutý: „Věříme, že jste ještě nedostudovali předchozí číslo, ve kterém jsme se snažili prezentovat průřezový pohled na díla a život předloni zemřelé romistky Mileny Hübschmannové, jak se jeví s poměrně krátkým odstupem. Na to, abychom tuto událost i strávili, čas zdaleka ještě nedozrál. Zatím se můžeme pokoušet kráčet dál a doplňovat další mezery ve vědění o Romech. I tak se budeme k jejímu dílu nadále vracet. Ve všech oblastech zanechala nit, na kterou je třeba navazovat. Průkopnické byly nejen výsledky jejích prací, ale i její metody. po celou dobu vycházela vždy z informací přímo od Romů. (...)“, str. 7

¹³⁵ V RDž *jevend* 2005 redakce apeluje na čtenáře, aby přispěli vlastní vzpomínkou do připravovaného vydání věnovaného MH: „Příští číslo RDž bychom rádi věnovali památce a odkazu Mileny Hübschmannové. Pokud myslíte, že vám Milena nějakým způsobem ovlivnila život či pohled na něj nebo máte na ni nějakou konkrétní milou vzpomínku a rádi byste se o ni podělili, buďte tak hodní a zašlete nám ji co nejdříve (...)“.

¹³⁶ www.dzaniben.cz

Technické údaje

Romano hangos (*Romský hlas*) je periodikum novinového formátu vydávané Společenstvím Romů na Moravě (SRNM). Má čtrnáctidenní až měsíční periodicitu, rozsah jednotlivých čísel je 8 stran, dvojčísel 12 stran.¹³⁷

Historie

Noviny založila skupina romských aktivistů¹³⁸ v roce 1998. V průběhu desíti let existence periodika se měnil jeho náklad (1500 – 3600 kusů), periodicity (týdeník, čtrnáctideník i měsíčník) i složení redakce. V roce 2008 byla novinám udělena pouze snížená dotace,¹³⁹ narušenou kontinuitu periodika částečně překlenulo publikování tří elektronických čísel RH na webových stránkách SRNM (www.srnm.cz). V srpnu 2008 nahradil dlouholetého šéfredaktora Karla Holomka ve funkci politolog a novinář Pavel Pečínka. V roce 2008 vyšly noviny pouze šestkrát (z toho jedno dvojčíslí), začaly hledat nový tvar, rozšířila se paleta příspěvů, a tím i názorová platforma. Do září 2009 vycházely ve střídající se měsíční a čtrnáctidenní periodicitě, od té doby vycházejí pravidelně jako čtrnáctideník.

Redakce

V redakci listu aktivně působí šéfredaktor na plný úvazek¹⁴⁰ a dva redaktori¹⁴¹ na dohodu. Všichni mají vedle této práce ještě jiné aktivity a zdroje příjmů, s prací v redakci mají dlouholeté zkušenosti, šéfredaktor dříve působil v brněnském deníku *Rovnost*. V současné době dochází k obměně externích spolupracovníků redakce. Jde zejména o mladé Romy – studenty, pracovníky neziskových organizací. Někteří mají zkušenosti s publikováním v jiných romských periodikách.¹⁴² Část z nich zde působí dobrovolně, honoráře se vyplácí dvojzvyčtě písíicím autorům a těm, jejichž příspěvky jsou obsáhlé a pravidelné. Spektrum autorů je široké, přispívají Romové i Neromové různých věkových skupin, vzdělání i politického smýšlení.

Jazyky, jazyková úroveň

Dominantním jazykem listu je čeština, některé články vycházejí v dvojzvyčtě česko-romské verzi, v malé míře je zastoupena i slovenština.¹⁴³ Volba jazyka příspěvku je závislá na jazykových kompetencích autora: v romštině jsou publikovány příspěvky bilingvních autorů. Romsky psané texty zachovávají dialektální specifika jednotlivých mluvčích, transkripce je většinou sjednocena, přesto v některých případech neodpovídá úzu.¹⁴⁴ Příspěvky procházejí korekturou bez větších editorských zásahů.

Různorodé jsou příspěvky i po stylistické stránce, pohybují se od neutrálního zpravodajství s čistě informativní funkcí po expresivně laděné komentáře a reportáže.¹⁴⁵ Některé texty méně zkušených

¹³⁷ Podle redakce periodicitu RH ovlivňuje z velké části výše dotace a dále snaha najít řešení v překlenovacím období, kdy noviny vycházejí „na dluh“ a lidé v nich pracují zdarma. Tehdy se RH stává měsíčníkem s větším počtem stran.

¹³⁸ Např. předseda Společenství Romů na Moravě Karel Holomek, hudebník Gejza Horváth, novinář Milan Daniel z Chrudimi a další.

¹³⁹ V první fázi udělování grantů nebyla přidělena dotace ze státního rozpočtu z důvodu nepřesného vyúčtování výrobních nákladů, část finančních prostředků získalo periodikum až ve druhé půli roku.

¹⁴⁰ Od 1.4. 2009, „v období od 1. 1. 2009 až do doby udělení dotace se pracuje zdarma, v případě udělení dotace se za každý odpracovaný měsíc zpětně vyplatí odměna formou dohody“, z emailového rozhovoru v redakci.

¹⁴¹ V tiráži jsou uvedeni tři redaktori, podle šéfredaktora ale aktivně přispívají pouze dva, romský aktivista a bývalý šéfredaktor RH Karel Holomek a hudebník a dlouholetý příspěvatel RH Gejza Horváth.

¹⁴² Např. Veronika Kačová, Andrea Kačová, Lajla Žigová – příspěvatelky časopisu *Kereka*; Renata Berkyová – bývalá pracovnice os *Romea* a příspěvatelka www.romea.cz a další.

¹⁴³ Ve slovenštině jsou publikovány texty slovensky písíicích autorů, některé rozhovory a agenturní zprávy přejaté ze slovenského tisku.

¹⁴⁴ Tam, kde autoři užívají výrazné množství čechismů, ponechává v prepisu české „y“ a „ě“ (např.: „o drogy měninen“, „letaky“, „priznaky“ – č.5/2009 str. 7), někdy dokonce celá česká slova („ehin avri thode pherdo důvody“, tamtéž).

¹⁴⁵ Expresivita je zřejmá v oblasti lexika („jak zabránit definitivní přeměně toho našeho bahňáku v kvalitní nacisticko-populistickou močku v srdci Evropy“, RH9/2009; (...) po zahradě šmejdil s fotoaparátem“, „postávající skupinu naparfémovaných olachů“ – z reportáže viz RH 5-6/2009, str. 4-5; „náckové v Přerově“ 5-6/2009 str.2), někdy i v podání celého článku (např. článek ironizující příznivce DS během projednávání možnosti zrušení DS Nejvyšším správním soudem – 2-3/2009, str.1).

autorů působí „školním dojmem“.¹⁴⁶ Stylistická úroveň textů je závislá na zkušenostech autorů, texty procházejí korekturou a neobsahují závažné chyby.

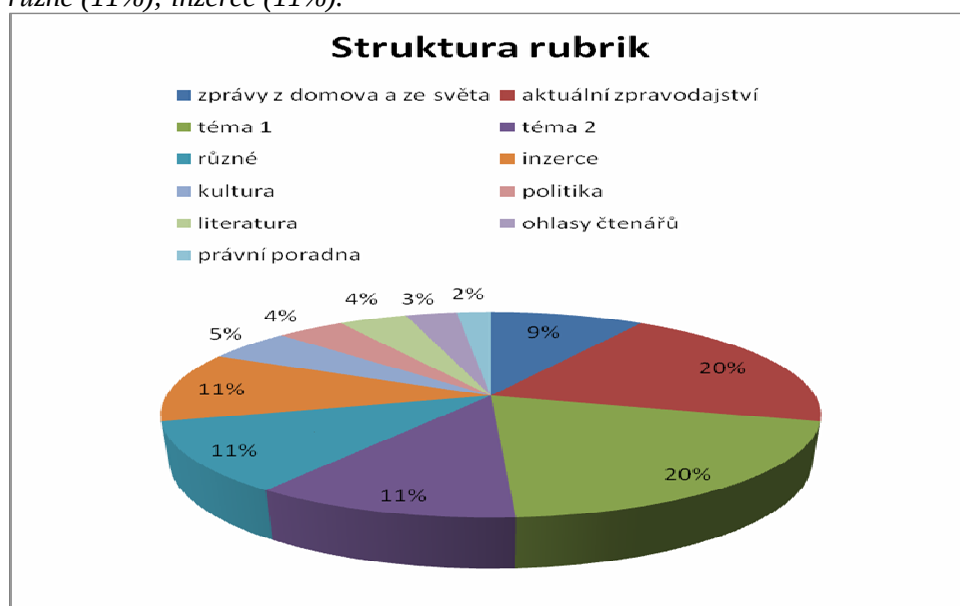
Distribuce, financování, cena

RH není ve volném prodeji, z celkového nákladu 3 200 kusů je rozesíláno cca 2 300 výtisků cca 1 100 odběratelům. Zhruba polovinu tvoří instituce (zejména neromské), druhou polovinu soukromé osoby (převládají Romové). Cena výtisku je 15Kč, většina odběratelů za periodikum neplatí.¹⁴⁷ Zbylé výtisky jsou distribuovány na akcích SRNM či jiných organizací,¹⁴⁸ v MRK, případně na demonstracích, přednáškách či besedách. Od srpna 2008 je velká část remitendy distribuována na třiceti místech v Brně.¹⁴⁹ Periodikum je ze 70% financováno z dotace MK, zbytek pokrývají příjmy z jiných grantů či projektů a z inzerce. Příjmy z prodeje periodika jsou minimální.

Od roku 2008 je publikována vždy i barevná verze jednotlivých čísel na webových stránkách SRNM, v pdf verzi jsou zde všechna čísla RH od roku 2007.

Struktura periodika

Strukturu periodika lze vymezit rozdělením obsahu do následujících kategorií:¹⁵⁰ *zprávy z domova a ze světa* (cca 9%); *aktuální zpravodajství a publicistika* (cca 20%); *téma 1* (cca 20%); *téma 2* (cca 11%); *právní poradna* (cca 2%); *ohlasy čtenářů* (cca 3%); *kultura* (5%); *politika* (4%); *literatura* (4%); *různé* (11%); *inzerce* (11%).

Zprávy z domova a ze světa jsou přejaté, upravené agenturní zprávy týkající se Romů v Čechách i v zahraničí, jsou řazeny v pravidelných rubrikách „zprávy“, „zaznamenali jsme“ a „ze světa“. *Aktuální zpravodajství a publicistika* (cca 2 strany listu) jsou řazeny v sekci „aktuálně“, rubrika obsahuje i „komentář“ (cca 0,2 strany) šéfredaktora (případně redaktora) k současnému dění.¹⁵¹

¹⁴⁶ Např. č. 7-8/2009, str. 3 „Zlý Cikán a hodný Rom“ – Lucie Oračková; č. 1/2009, str. 7 „Romové a diskriminace“ – Veronika Kačová.

¹⁴⁷ Po odmlce ve vydávání od ledna 2008 klesl počet platících předplatitelů z cca 100 na cca 50.

¹⁴⁸ Např. romské mše, Miss Roma atd.

¹⁴⁹ „Zdarma je k dispozici v trafikách a prodejnách v romské čtvrti, v některých klubech, na půdě MU, v církevních prodejnách, ve větším množství jej dostávají úředníci brněnského magistrátu, brněnská redakce MFD, LN, Rovnosti a ČTK, krajský úřad a radnice Brna-sever a Brna-střed“ – z emailového rozhovoru v redakci. Podle šéfredaktora se to projevilo ve zvýšení zájmu některých novinářů, úředníků a institucí o romskou tematiku, pozváním na akce či zájmem o konzultace, nikoli závratným počtem nových předplatitelů.

¹⁵⁰ Rubriky nemají v každém čísle stejný rozsah, uvedené údaje vycházejí z průměru, který byl jednotlivým kategoriím věnován roce 2009 (č. 1 – 19) vzhledem ke skutečnosti, že personální změny ve vedení redakce v roce 2008 provázely i změny ve struktuře a částečně i obsahu periodika. Tyto změny se ustálily až koncem roku 2008, resp. začátkem roku 2009.

¹⁵¹ Tematicky se zde upozorňuje na kauzy spojené s Romy (Vsetín), celospolečenská témata týkající se Romů, - např. činnost Agentury pro začleňování, činnost ministrů pro menšiny, nárůst neonacismu a činnost DS atd.

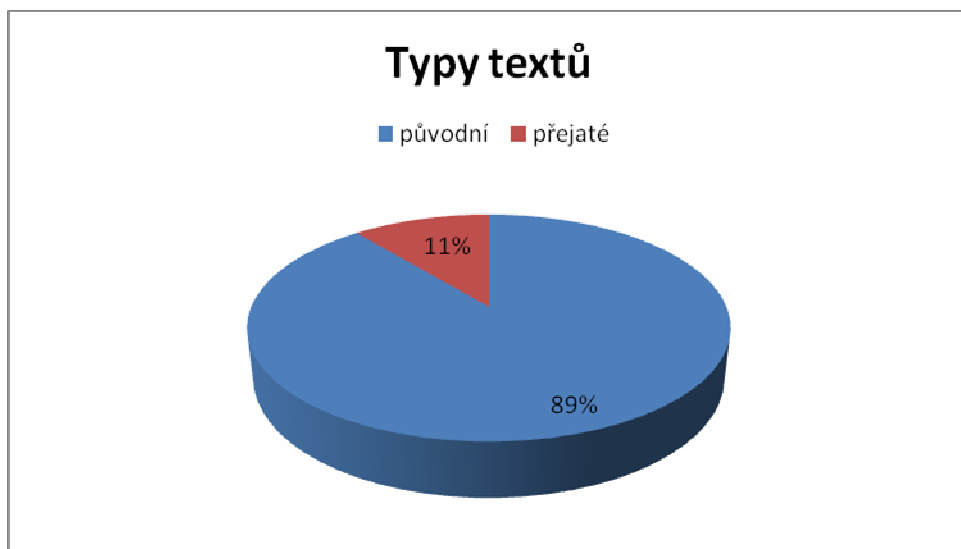
Téma 1 („téma“)¹⁵² přináší na 2 stranách vedle publicistických příspěvků i související anketní otázku, na niž odpovídají romští a „pro-romští“ aktivisté, politici, sociologové, zaměstnanci veřejné správy¹⁵³ apod. Někdy je v periodiku (na 1-2 stranách) zpracováno i *téma 2*. To figuruje vždy pod názvem konkrétního tématu a věnuje se aktuálnímu dění¹⁵⁴ nebo obecným námětům z oborů historie či romistiky.¹⁵⁵ Mezi pravidelné rubriky patří *právní poradna* („Co na to naše právnička“) a *ohlasy čtenářů* („Co na to naši čtenáři“) o rozsahu 0,2 – 0,4 strany.

Zpravodajství z oblasti *kultury* je součástí sekce „aktuálně“, jednou za 2-3 čísla je mu věnován větší prostor. Zahrnuje rozhovory s osobnostmi, recenze, informace o koncertech, festivalech a regionálních kulturních událostech. V průběhu roku 2009 se v listu etablovala sekce *politika* (0,5 strany), v níž jsou publikovány rozhovory se zástupci parlamentních i mimoparlamentních stran sumarizující jejich pohled na „romskou problematiku/otázku“, glosy a komentáře romských aktivistů nebo Romů působících ve veřejné správě.

V sekci *literatura* je několikrát do roka věnován prostor (1-2 strany) původní tvorbě romských autorů.¹⁵⁶

Sekce *různé* přináší např. rozhovory se zástupci NNO a jiných iniciativ, zpravodajství ze života NNO v regionech, studentské reportáže.

Většinu periodika tvoří původní články (89%), z toho 7 procentních bodů tvoří romské ekvivalenty českých článků. Z celkového množství přejatých textů (cca 11%) tvoří většinu mírně upravené zprávy tiskových agentur (9 procentních bodů). Přejaté články se vyskytují zřídka (max. 2 procentní body), většina z nich pochází z www.romea.cz, u zpráv jsou jako zdroje uváděny www.romea.cz, www.rnl.sk, www.mecem.sk, www.idnes.cz a čtk.

Obsahová analýza

Texty periodika se v první řadě obrací k romským intelektuálům a aktivistům, poskytují prostor pro jejich vzájemné polemiky.¹⁵⁷ Aktivisté se pravidelně vyjadřují i v ohlasech čtenářů, kriticky hodnotí zaměření novin, prostor využívají i ke komunikaci mezi sebou (např. oznámení, blahopřání, vzkazy).¹⁵⁸ Pravidelným informováním o činnostech a akcích romských a pro-romských NNO rozšiřuje list zacílení na neromské čtenáře zabývající se „romskou problematikou“. Periodikum je čtené také neromskými intelektuály a

¹⁵² Např.: 20 let od listopadu 1989 - 18/2009; Činnost ministra pro menšiny a lidská práva Michaela Kocába – 2-3/2009, 8.duben, Den Romů - 5/2009; Romové a Superstar 19/2009...

¹⁵³ Např. Klára Veselá Samková, Jiřina Somsiová, Janko Horváth-Dóme, Jan Mišurec, Jiřina Šiklová, Kateřina Jacques, Erazim Kohák, Helena Křištofová, ad.

¹⁵⁴ Např. Ghetta – 2-3/2009; festival Khamoro – 9/2009; Romové a školství – 18/2009.

¹⁵⁵ Např. „Holocaust českých Romů“ – 13-14/2009, str.9; Sintové – 4/2009, str.7

¹⁵⁶ Nejčastěji uváděným autorem je Andrej Giňa (např. 11-12/2009, str. 10-11).

¹⁵⁷ Polemika Karla Holomka s Ivanem Veselým, RH 5-6/2009, str. 3; Lucie Oračková, str. 3 tamtéž; reakce Ivana Veselého 7-8/2009, str.3.

¹⁵⁸ Ohlasy čtenářů, RH 16/2009: „My Romové z České Lípy a dalších obcí chceme pográtulovat svojí přirozené autoritě, která stále bojuje za naše romské problémy. Je to Miroslav Tancoš z Nového Boru, který 1. října slaví jubilejních 50 let (...) Nechceme, aby opustil tuto republiku, ale požadujeme, aby byl stále s námi dlouhá léta. Přejeme hodně zdraví (...) Za rodiny (...) Pavel Ridaj, Ivan Gurocký, Česká Lípa

akademiky, dochází zde k polemikám mezi nimi a romskými intelektuály.¹⁵⁹ V poslední době je patrná snaha oslovovat mladé Romy zejména prostřednictvím rozhovorů s kulturně činnými či politicky angažovanými osobnostmi.¹⁶⁰ Redakce usiluje také o oslovení „běžných“ Romů,¹⁶¹ v *Komentáři* RH 11-12/2009 šéfredaktor přímo vyzývá potenciální čtenáře k aktivní účasti na vytváření periodika.¹⁶² Jedním z prostředků oslovení širší čtenářské základny se zdá být i vyšší jazyková expresivita některých reportáží, zejména těch, které referují o neonacistickém hnutí.¹⁶³

V textech periodika se názorově profiluje romská inteligence a její pohled na „romskou otázku“, převládají hlasy stavějící Romy do „obránné pozice“, do pozice „obětí“,¹⁶⁴ zaznívají zde i hlasy, které tento přístup kritizují.¹⁶⁵ Majoritní společnost, respektive její politická reprezentace, je nahlížena kriticky, dostává však prostor pro vyjádření. Výrazně je sledován pravicový extremismus, list referuje o neonacistickém hnutí a jeho činnostech, zástupci redakce se v boji proti pravicovému extremismu angažují. Způsob referování jde od čistě informativního po silně ironický.¹⁶⁶

Dlouhodobým záměrem redakce je podle šéfredaktora „zařazovat autorské materiály co nejširší palety lidí, mít noviny pestré, bez cenzury, s ostrými polemikami a zároveň zveřejňující i jakkoliv tvrdé protireakce kritizovaných.“¹⁶⁷ Právě svým širokým záběrem a zveřejňováním protichůdných názorů se podle šéfredaktora list odlišuje od jiných periodik romské komunity.

Shrnutí

Noviny *Romano hangos* prošly v letech 2007 – 2009 přeměnou a rozšířil se původní, názorově relativně úzký okruh přispěvatelů sdružený převážně kolem jednoho subjektu (SRNM). V současné době titul usiluje o reprezentaci širší názorové platformy romské inteligence, jistě ale nepokrývá celé její spektrum. Zvýšil se počet autorských příspěvků, a tím i prostor věnovaný publicistice a polemikám. Příspěvky mají standardní jazykovou úroveň, některé z nich mírně ruší svou familiérností. RH je angažované periodikum nahlížející čistě „romská témata“ i celospolečenská témata z perspektivy „romské otázky“,¹⁶⁸ zároveň poskytuje prostor i jiným vyhraněným názorům. Mírně rušivé zůstává grafické zpracování periodika.

Autorka: Kateřina Turková
e-mail: kurbanova@centrum.cz

ROMANO VOĎI

Technické údaje

Vydavatelem tohoto barevného časopisu je občanské sdružení Romea. Vychází měsíčně v rozsahu 28+4 strany (nečíslovány strany obálky), za období leden + únor a červenec + srpen jako dvojčíslo ve stejném rozsahu stran.

¹⁵⁹ RH 2-3/2009, polemika Marka Jakoubka, Petra Uhla, Karla Holomka a Jany Horváthové, str. 2-3.

¹⁶⁰ Např. rozhovor s kapelou *Terne čhave* RH 5-6/2009, s rapperem Mirkem Konečným (RH10/2009), se zástupci hnutí „Gypsy radical“.

¹⁶¹ Podle šéfredaktora však zatím není v silách periodika oslovit Romy žijící na sociálním dně.

¹⁶² „Děje-li se někde nějaká nepravost, sem s ní. Hlásili jste se na volné pracovní místo, slíbili vám ho, ale jak si vás omrkli, zaměstnání najednou nebylo? Vydírají vás lichváři, dlužíte jim kupu peněz a ne a ne je setřást? Naháněla vás někde parta nácků? (...) Na tohle všechno čeká náš redakční mail, vykřičet se na ulici nepomůže (...).“ z *Komentáře* šéfredaktora, 11-12/2009, str.3

¹⁶³ „pozvolna vylézají černokošiláci“, „parta ze SRNM má sraz“, „Co to je? zafuní parta holohlavých ranařů s výrazem podrážděného zubra a vypustí nám do obličeje pivní oblak“, „odznak s přeškrtnutým hákošem“, „pár stovek týpků“, „jeden chlapík“ ... RH 7-8/2009, str. 8-9

¹⁶⁴ „(...) Stále jednájí o nás bez nás. Situace je velice špatná. Jsme krásný a temperamentní národ, ale musíme více bojovat za svá práva, pro lepší život nás všech. Miroslav Tancoš, předseda Romské hospodářské rady ČR, Nový Bor, RH 12/2009, ohlasy čtenářů, str. 6

„My Romové potřebujeme, aby nás vláda a parlament braly prostřednictvím našeho ministra vážně (...), RH 1/2009, str. 3, (...) Víím, že většina gádžů je proti Romům. Slýcháme, že „Rom je nezaměstnaný, jejich děti navštěvují zvláštní školy, jsou nespolečenští, vulgární, kradou, tak proč bychom jim my měli pomáhat?“ Špatná odpověď, že ano! Všichni Romové nejsou stejní, proto je nemůžete házet do jednoho pytle. Romové a diskriminace, 1/2009, str.7

¹⁶⁵ Ohlasy čtenářů: „(...) Osobně nevidím ale velký smysl existence novin pro Romy v tom, že jim vytvoří platformu, kde si budou jenom stěžovat, jak je nikdo nemá rád.“ Milan Daniel, Chrudim

¹⁶⁶ Někdy mají reportáže ironický až posměšný nádech, např. článek „Nepřízpůsobivá menšina obtěžovala hlukem“ (RH 2-3, str.1) referuje o zástupcích DS v termínech, jichž obvykle užívají ve svém diskursu extremisté mluví-li o Romech.

¹⁶⁷ Z emailového rozhovoru v redakci.

¹⁶⁸ Např. lisabonská smlouva/ Pražské jaro/ Sametová revoluce 1989; volby do EP, do PS.

Historie

Vychází od roku 2003. Čtyři členové redakce se již dříve podíleli na vydávání časopisu Amaro Gendalos, pohybovali se v médiích. Nový časopis zakládali podle šéfredaktorky Jarmily Balážové s cílem vytvořit žánrově pestré a aktuální periodikum, které by obsahovou úrovní mohlo konkurovat i majoritním titulům (lesklý papír, atraktivní obálka, fotografové a přispěvatelé i z řad Neromů, odborníci). S cílem otevřít se čtenářům i mimo romskou komunitu byla zřízena i internetová verze. Snaží se spolupracovat s majoritními médii (podle šéfredaktorky jsou např. jediným národnostním periodikem, jehož články přebírá Econnect, spolupracovali s MF Dnes na investigativních reportážích apod.) Jako časopis se podle šéfredaktorky snaží být především aktuální a reagovat na dění ve společnosti. Na vydávání časopisu navazují i další aktivity – kampaně, mediální kurs pro autory článků – snaha o výchovu mladé generace. Na předsádce obálky bývá uváděn tento inzerát redakce:

„Zajímá vás, co hýbe světem Romů? Předplaťte si náš časopis a budete v obraze! Každý měsíc přehledné informace – rozhovory, reportáže, profily zajímavých osobností, recenze. Časopis je svým zaměřením, obsahovou náplní i zpracováním vhodný pro každého, koho zajímá menšinová tematika. Pro toho, kdo pracuje s romskou komunitou, je její součástí, nebo by prostě jen rád rozšířil své informace o této minoritě...Staňte se i vy naším pravidelným čtenářem...“

Redakce

Stálé úvazky mají šéfredaktor na 0,5 úvazku a osoba na administrativu na celý úvazek. Autoři článků jsou placeni z honorářového fondu. Členové OS Romea jsou podle slov šéfredaktorky lidé „profesně úspěšní, ať již Romové nebo Neromové, etablovaní ve společnosti a přesto chtějící něco udělat pro komunitu (zčásti dobrovolnická práce).“

Snaží se oslovovat odborníky – autoři článků jsou politologové, romisté, hudební publicisté. Usilují o to, aby alespoň 50 % autorů, kteří do časopisu přispívají, bylo Romy. Na vytvoření obálkové fotografie, která se vztahuje k nejzásadnějšímu materiálu čísla, oslovují známé fotografické osobnosti. Témata čísel plánují delší dobu dopředu, dělají si k nim např. i ankety apod. Zakládají si na jazykové a stylistické úrovni. Články prochází dvojí korekturou – šéfredaktorka spolupracuje s autory při psaní textů a mají i jazykovou korektorku. Všechny fotografie jsou původní, založili i archiv fotografií. Šéfredaktorka současně pracuje v majoritních médiích, nechce podle svých slov „profesně zakrňt.“

Jazyky, jazyková úroveň

Podle redaktorky je časopis psán z 90 % v češtině z pragmatického důvodu – širší zacílení i na neromské čtenáře. Romsky je psán komentář k politickým událostem – jedná se podle šéfredaktorky záměrně o žánrově originální použití romštiny. Pokud je autorem Rom, je mu umožněno napsat komentář v dialektu, který on užívá. Pokud je psán česky, překládá jej do romštiny Eva Danišová a korektury provádí Lada Viková. Pak je používána kodifikovaná forma romštiny – východoslovenská romština. V romštině je dále resumé obsahu s fotografiemi na konci každého časopisu v rozsahu 2 stran. Prostor časopisu je maximálně využit (velmi nahuštěný text), což působí sympaticky, ačkoli je to někdy na úkor snadnosti čtení.

Distribuce, financování, cena

70% financí tvoří dotace od MK, 30% další zdroje (např. i reklama). Problém je podle šéfredaktorky v nastavení financí – nemohou pokrýt např. zpravodajství, režijní náklady (cestovné, telefony apod.) Časopis vychází v nákladu 1500 kusů. Z toho 1200 kusů je distribuováno sdružením, školám, knihovnám. Rádi by dosáhli nákladu cca 3000 kusů, aby mohli lépe využít časopis k vlastní prezentaci a více oslovit majoritu. Cena výtisku je 20 Kč, pro předplatitele 18 Kč.

Struktura periodika

Rubriky by se daly rámcově rozdělit do těchto kategorií: obsah, úvodník, zprávy z domova, zahraniční události, publicistika, komentář, sport, kultura, historie, minikurs romštiny, romská sumarizace. Příspěvky jsou řazeny pod tyto pravidelné rubriky: editorial (1 strana), události (z domova) (2 strany), ptáme se za vás (2 strany), reportáž měsíce (3 strany), rozhovor (3 strany), komentovaná událost (1 strana), anketa (1 strana), zprávy ze světa (2 strany), česko-romský komentář (1 strana), pod povrchem (2 strany), sport (1 strana), našima očima (1 strana), putování za romskou duší (2 strany), seriál romské historie (1 strana), literatura (1 strana), kulturní střípky (2 strany), hudební recenze (1 strana), minikurz romštiny (1 strana), převyprávěný příběh (1 strana), politický komiks na zadní straně a „černobílá fotografie z běžného života současných Romů“ (našla jsem zde ale i portrét vietnamské holčičky) na zadní předsádce. Reklama má převážně formu avíz v rámci rubriky Kulturní střípky (upoutávky na koncerty, festivaly, tvůrčí dílny apod. – 1 strana), ale příležitostně se vyskytuje i jinde

(např. dárcovství kostní dřevě apod.), dále jsou zde zveřejňovány upoutávky na festivaly, sbírky, tvůrčí soutěže, kampaně – ať už přímo Romey, nebo např. sdružení R- mosty (1 strana).

Rubriky *Události* a *Zprávy ze světa* přináší přehled nejvýznamnějších událostí z hlediska zájmů romské menšiny – legislativní změny, vyjádření a rozhodnutí regionálních, českých i evropských politických reprezentantů, kulturní počiny, dále případy napadení Romů, a také zprávy ze summitů a konferencí, dotýkajících se romské problematiky.

V rubrice *Ptáme se za vás* jsou zpovídáni političtí a vládní představitelé, akademici, osobnosti neziskového sektoru, ale i např. duchovní, komentována jsou zde politická rozhodnutí, připravované vládní a ministerské dokumenty a koncepce směřované k podpoře romské integrace.

Rubrika *Pod povrchem* přibližuje širokou škálu témat – najdeme zde články o situaci romštiny v ČR, životě v „romských“ městských čtvrtích, lidech postižených povodněmi, hodnocení úspěšnosti realizovaných projektů i analýzu různých podob a aktuálních trendů politického extremismu.

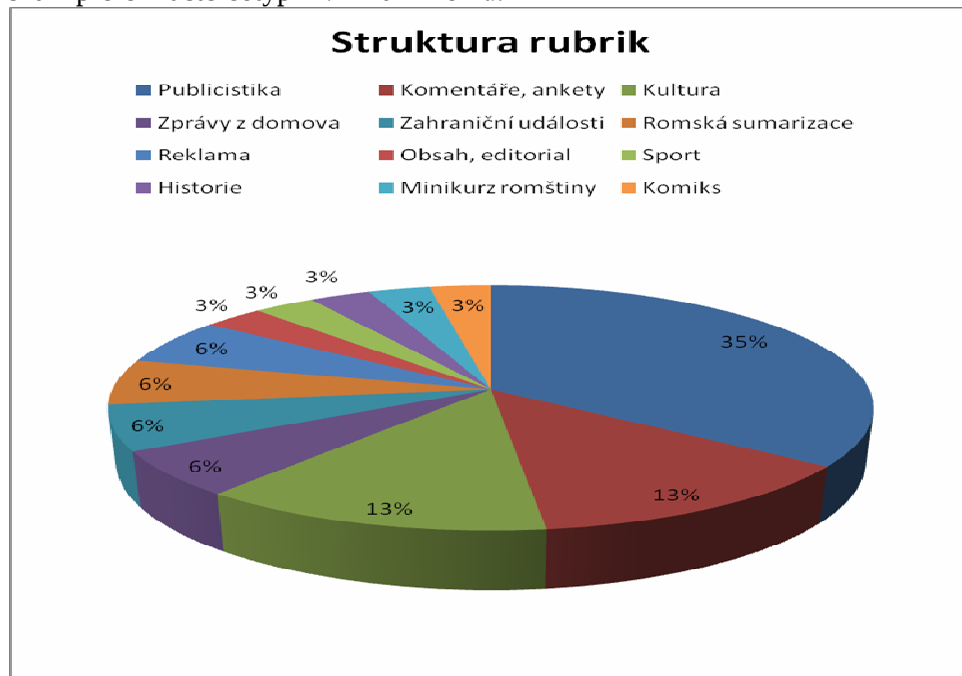
Rubrika *Reportáž měsíce* se převážně vztahuje ke klíčové společenské, politické či kulturní události měsíce (festival Khamoro, vyhocení napětí v Janově, pochod neonacistů), jindy přibližuje život Romů v Evropě, případně mapuje regionální kauzy, např. vystěhování romských rodin z konkrétní lokality, instalování kamer na ubytovnách, nebo zavedení výplaty sociálních dávek formou stravenek.

Rubrika *Sport* obsahuje portréty nadějných mladých, případně zasloužilých romských sportovců, kteří „tuto zemi reprezentují v nějakém sportovním odvětví minimálně na republikové úrovni“.

Podobně rubrika *Putování za romskou duší* představuje tváře a osudy „obyčejných Romů, kteří to někam dotáhli“ – např. pracující jako strojevedoucí, vychovatelé nebo respektovaní obchodníci, nebo se úspěšně integrovali, přestože vyrostli v dětském domově, ale i „elit“ – královna krásy, Rom úspěšný v zahraničí, televizní redaktorka, zachránce života.

Pravidelnou součástí časopisu jsou i *Česko – romský komentář* od známého romisty nebo např. advokáta, komentujícího rozhodnutí soudu v kauze neoprávněné exekuce apod.

Poslední strany každého vydání patří pravidelné hudební a literární recenzi děl romských autorů. Časopis uzavírá jednostránkový minikurz romštiny. Žánrově unikátní jsou podle šéfredaktorky profily romských sportovních osobností, dále rubrika *Putování za romskou duší*, přinášející portréty obyčejných nebo i známých Romů, kteří zajímavě uvažují o svojí identitě, dále ČB fotky, které se snaží prolomit stereotypní vnímání Romů.

Převážná většina článků je původních, cca 2 x ročně je otištěn převzatý text. V rubrice *Zprávy ze světa* jsou rozšířeny, upraveny a doplněny zprávy z romských agenturních sítí (1 -2 strany vydání). Jeden článek v každém čísle je dvojjazyčný (0,5 strany), 1 strana je věnována minikurzu romštiny, příležitostně jsou publikovány dvojjazyčné básně či písně, resumé obsahu s fotografiemi na konci časopisu v rozsahu 2 stran je v romštině.

Typy textů

Obsahová analýza

Časopis je politicky angažovaný a alarmující Romy k veřejné aktivitě. Redaktoři zauímají primárně obranný postoj, vyjadřují pocit ohrožení romské menšiny, dokládají příklady útoků na Romy a analýzou dění ve společnosti. Zveřejňovány jsou aktuální kauzy, kvalifikované jako zjevné akty diskriminace či ohrožování Romů – pochody extremistů, žhářské útoky, zavedení víz do Kanady. Poukazováno je na slabost mechanismů, které by tomuto ohrožení měly čelit - antidiskriminační zákon, post ministra pro lidská práva, činnost Agentury pro začleňování v romských lokalitách. Na stránkách časopisu byla v roce 2008 inzerována také kampaň o.s. Romea, směřující „dovnitř“ romské komunity, s cílem „vytrhnout Romy ze sociálně vyloučených lokalit z letargie a deprese“.¹⁶⁹ Pravidelným tématem většiny čísel je monitorování činnosti neonacistického hnutí v Česku, ať již ve formě reportáže např. z koncertu neonacistických kapel, zprávě o excesech Dělnické strany nebo analýzy fenoménu neonacismu strategií populistických stran. Také anketní otázky jsou tematicky směřovány k publikování názorů na to, do jaké míry by se politici měli zasazovat např. za zrušení Dělnické strany, proti hlídování „ochranných sborů“ v Litvínově a podobně. V komentáři z listopadu 2008 autor deklaruje společenskou toleranci k projevům nesnášenlivosti vůči romské menšině:

„Proč šlo v Praze zabránit neonacistickému pochodu židovským městem a proč nejde v Litvínově zamezit pokusům o útoky na Romy?..Možná je to právě proto, že jde „pouze o Romy“ a politici se bojí Romů zastat, aby nepřišli o politické body.“

V komentáři k zavedení kanadských víz ze srpna 2009 autoři píší:

„Zavedení víz je jen vyvrcholení problémů, které se nacházejí v České republice a které by rozhodně neměly padat jen na záda „nepřízvislivé menšiny.“ Zasloužili se o ně ti, kteří měli zodpovědnost za integraci Romů včetně patřičných nástrojů, financí, pravomocí, ale i za jejich bezpečí...Svalovat vinu jen na Romy by bylo ubohé a zbabělé. Je nutné položit bedro odpovědnosti též všem starostům, kteří podporují sociální vyloučení, kteří k němu přispěli, radikálům, manipulujícím veřejným míněním, všem, kteří svými rasistickými, stereotypními a hrubými a paušalizujícími výpady zhoršují vzájemné soužití.“

Šéfredaktorka se v editoriale z března 2008 vyznává: „Proč se vynaložené finanční prostředky vlády na kampaně proti rasismu a na podporu tolerance v naší zemi neodráží ve zlepšení postojů k nám, nejproblematičtější vnímané minoritě v této zemi?“ Vinu klade zejména na média, která neproporčně tematizují romské problémy oproti psaní o úspěších.

¹⁶⁹ Název kampaně financované Úřadem vlády ČR v rámci Kampaně proti rasismu, bylo „Udělej něco – Ker vareso“. Hlavní idea této kampaně byla prezentována jako „upozornit Romy na nezbytnost jejich iniciativy a angažovanosti, pakliže jsou nespokojeni se svými stávajícími životy a chtěli by je změnit“, přičemž tato vlastní aktivita cílové skupiny je prezentována jako nezbytná součást úspěšnosti všech projektů, směřujících k podpoře a „změně stavu romských obyvatel.“ Majorita je označována jako Neromové: „Nechtěli jsme tedy oslovovat Neromy s tím, mějte rádi lidi kolem sebe, ale oslovovat vlastní řady a pokusit se je probít z letargie a smíření s vlastním osudem.“

„Proč se tolik prostoru věnuje diskusi o nepřizpůsobivých a proč na to my Romové tak ochotně přistupujeme a nedaří se nám celospolečenskou diskusi otočit? Vedle 80 tisíc žijících ve vyloučení je minimálně 120 až 200 tisíc jednotlivců, kteří se touto paušalizací o nepřizpůsobivých dostávají do krajně nepříjemných situací ve svých zaměstnáních, školách, rodinách i v okruhu přátel.“

Dále píše: „Právě obraz Romů dostává další šrám usilovným soustředěním se na tematiku sociální vyloučenosti.“ Vznáší zde výzvu pro politiky, NNO i Romy samotné, aby se snažili „o stejný mediální prostor pro pozitivní zprávy i pro zlepšení image Romů v této společnosti.“ V tomto duchu je definováno i směřování a étos redakce. V editoriale z ledna – února 2008 je program redakce definován takto:

„My chceme ukazovat i ty, kteří jsou téhle zemi prospěšní, přitom se ke svému romství rovněž hlásí, i když je to pro mnohé mladé stále těžší...Být Romákem a říkat to o sobě v různých situacích a diskusích není pro mnohé jednoduché...My chceme stále pokračovat ve své práci a upozorňovat i na ty, kteří ačkoli integrovaní, občas těmito řečmi také trpí, aniž by měli s tematikou vůbec něco společného. Vedle těch bezzubých, neartikulujících, hlučných, kteří jenom něco chtějí a něco porušují, přinášela média před pěti, osmi lety i méně stereotypní obraz Romů. Se vznikem sociálně vyloučených lokalit přišla zákonitě koncentrace pozornosti na toto téma. Jenže zajímá všechny více než cokoli jiného. Na jedné straně se není čemu divit, více než 300 chudinských ghett signalizuje obrovský průšvih, na straně druhé to ale s sebou nese i zhoršení vzájemného soužití mezi Romy a majoritou.“

Shrnutí

Jedná se o obsahově i obrazově kvalitní periodikum, působící dynamicky a kreativně, přispívá k pozitivnímu obrazu romské menšiny. Redakční práce má profesionální úroveň. Názorově se profiluje především v opozici vůči neonacistickému hnutí. Stránky www.romea.cz jsou vyhledávaným zdrojem informací o dění, souvisejícím s romskou tematikou. Podle názoru z komunity však mnoho Romů ani tento časopis předplacený nemá, čtou ho spíše příležitostně, např. je rozdáván na různých akcích, festivalu Khamoro apod.

Autorka: Eva Kočárková
e-mail: kocarkova@gmail.com

RUSÍNSKÁ KOMUNITA

PODKARPATSKÁ RUS

Technické údaje

Časopis vychází jako měsíčník, jeho vydavatelem je Společnost přátel Podkarpatské Rusi. Jedná se o jeden z nejstarších časopisů, vychází již devatenáct let. Má 12 stránek formátu A4 s černobílými fotografiemi, formou se jedná spíše o bulletin než o časopis.

Historie

Časopis vydává Společnost přátel Podkarpatské Rusi, která vznikla hned na začátku 90. let. Původně se jednalo především o spolek lidí, kteří v mládí na Podkarpatské Rusi žili (ať již Čechů nebo Rusínů) a jeho cílem bylo především oživit vzpomínky na meziválečnou dobu. Další skupinu tvořili turisté, kteří počátkem devadesátých začali objevovat krásy regionu a toužili dozvědět se více. Teprve v posledních letech se časopis věnuje i problematice Rusínů jako takových a podporuje jejich uznání na Ukrajině a na mezinárodní scéně. Vznikla i skupina Rusínů, kteří přijeli v posledních 10-15 letech a kteří se snaží o klasickou diasporální činnost. Specifickou skupinu tvoří lidé, domáhající se odškodnění za majetky, které jim byly odňaty po připojení Podkarpatské Rusi k SSSR. Důsledkem je štěpení původní Společnosti na další organizace, které nicméně spolu přes místy vypjaté spory spolupracují.

Redakce

Šéfredaktorkou je Agáta Pilátová, dále je v redakci Tomáš Pilát, novinář René Kočík a stránku v rusínštině má na starosti Mária Malcovská. Grafikem a lamačem je Ondřej Huleš, který se podílí také na vydávání Ukrajinského žurnálu. Stálým přispěvatelem byl až do své smrti básník a spisovatel Jaromír Hořec, dodnes prakticky v každém čísle má alespoň jeden kulturně-historický článek prof. Ivan Pop.

Jazyky, jazyková úroveň

Časopis je v češtině, jedna až jeden a půl strany je v rusínštině. Tato část je připravovaná spolupracovníci z Prešova.

Distribuce, financování, cena

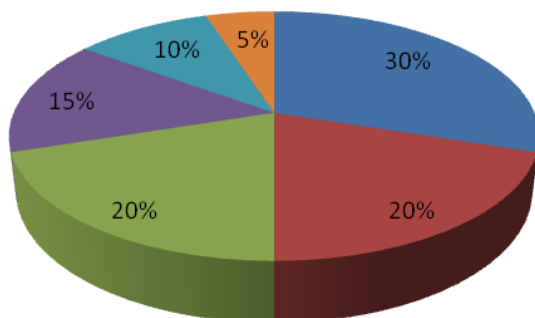
Časopis je vydáván s přispěním Ministerstva kultury ČR, je financován také z předplatného, příjmy z reklamy jsou minimální. Distribuce se děje prostřednictvím předplatného, redakce zasílá výtisky také většině českých celostátních médií.

Struktura periodika

Časopis nemá stálé rubriky, ani úvodník šéfredaktorky na aktuální téma není ve všech číslech. Témata článků se dají nahrubo rozdělit na tyto rubriky: a) vzpomínky na život na Podkarpatské Rusi (cca 20%), b) aktivity českých organizací na Zakarpatí (ADRA, Charita a další organizace -20%), c) kulturní události, spojené s Rusíny, konané v České republice (především koncerty, výstavy, publikace knih - 15%), d) zprávy v českém tisku o dané problematice (5%), e) rusínská stránka, kde jsou většinou vzpomínky, poezie, úryvky z literárních děl, občas i anotace nějaké události (10%), f) zprávy o činnosti organizace, tato rubrika byla v roce 2008-2009 obzvláště obsáhlá kvůli štěpení původní organizace, popsané v bodu 2, redakce poctivě poskytla prostor všem zainteresovaným stranám, což zabralo poměrně značný prostor (skoro 30%). Bez ohledu na zjevné napětí mezi aktéry sporu je třeba říct, že diskuse probíhá kultivovaně a bez osobního osočování.

Struktura rubrik

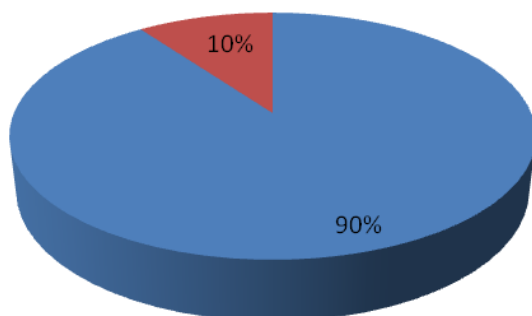
- zprávy o činnosti organizace ■ vzpomínky
- aktivity českých organizací ■ kulturní události
- rusínská stránka ■ monitoring českého tisku

Naprostá většina materiálů je autorských, výjimku tvoří zprávy z tisku a místy citace ze vzpomínek, zde je obtížné určit, zda již byly někdy publikovány.

Typy textů

- původní materiály ■ převzaté materiály

Obsahová analýza

Problémem, věrme že dočasným, je nepříliš jasná cílová skupina čtenářů, jejíž hlavní segmenty jsou popsány v bodu 2. Převážně se časopis orientuje na občany České republiky, kteří mají zájem o Podkarpatskou Rus (původ, turistika) a v poslední době i na Rusíny, žijící v ČR, a na podporu obrozeneckých rusínských snah. To je ale zatím v zárodku a vede i ke štěpení organizace.

Shrnutí

Bulletin Společnosti přátel Podkarpatské Rusi v posledních letech prochází obtížnou proměnou z časopisu prakticky ryze národopisného a vlastivědného na periodikum reflektující i současné česko-zakarpatské vztahy a aktivity. Snaží se zatahovat do činnosti i Rusíny, kteří do Čech přišli v poslední migrační vlně, a podporuje snahy Rusínů o uznání na mezinárodní scéně.

Autor: Ondřej Soukup

E-mail: ondra.soukup@centrum.cz

RUSKÁ MENŠINA

AFIŠA

Technické údaje

Časopis Afiša vychází od roku 2007 šestkrát ročně nákladem 2000 výtisků, od roku 2008 vychází s podporou MK. Je tištěn na křídovém papíře ve formátu A5 a má mezi 36 a 44 stránkami. Vydavatelem je občanské sdružení Ruská tradice.

Historie

Časopis začalo vydávat sdružení Ruská tradice v roce 2007, coby titul, který má důkladněji popisovat kulturní život Prahy a dalších měst České republiky, s obzvláštním důrazem na kulturní dění v ruské menšině a za účasti představitelů ruské menšiny, případně jiných národnostních menšin.

Redakce

Šéfredaktorkou je Larisa Kičatova, design Vlad Slavin. Texty píše jak šéfredaktorka, tak další dva spolupracovníci: Darja Komelkova a Sergej Denisov. Mezi další autory patří Olga Marakova, Lubov Polevaja, Anna Panfilova aj.

Většinu obsahu tvoří překlady z českých zdrojů (originálních materiálů je zhruba 45%, přeložených 55%). Obsah tvoří pozvánky na kulturní akce, články o historii akcí nebo význačných kulturních středisek a také o pražských památkách a zajímavostech.

Jazyky, jazyková úroveň

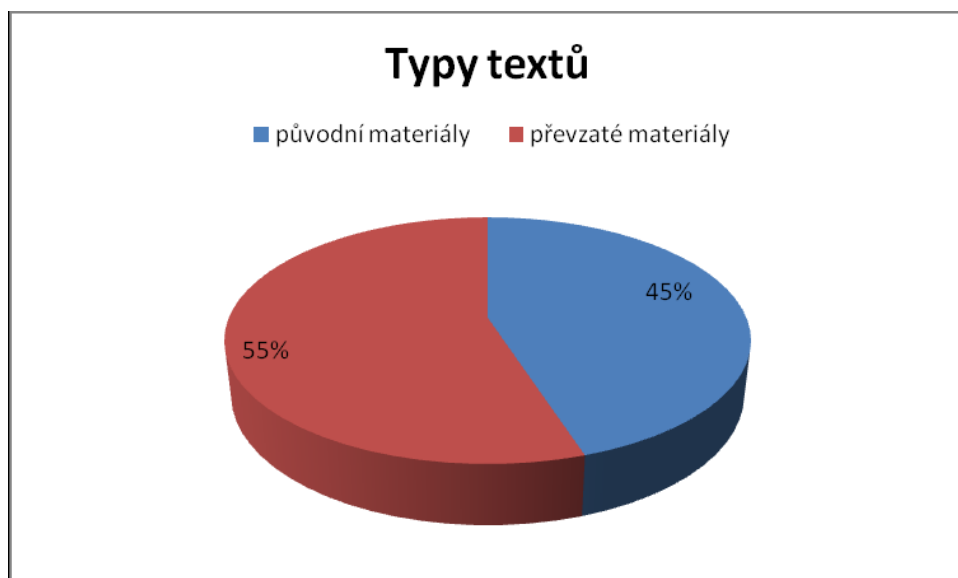
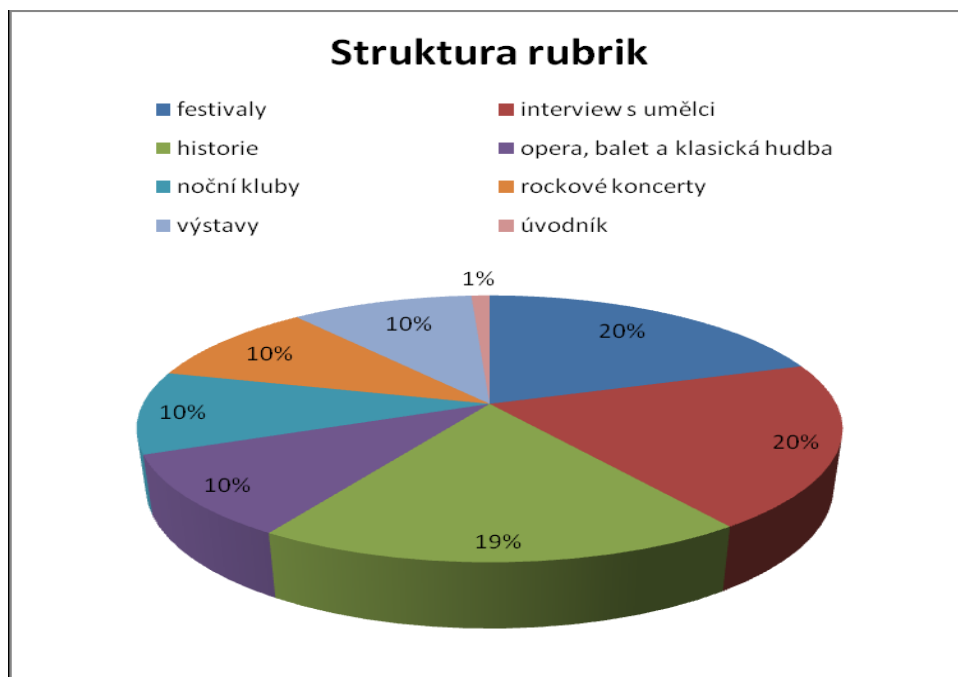
Časopis používá spisovnou, literární ruštinu.

Distribuce, financování, cena

Distribuce je prostřednictvím pražských informačních středisek, vybraných cestovních kanceláří v Praze a Karlových Varech, leteckých společností Rossia a Aerosvit, obchodů Russkij salon, Aňjutka, Russkaja kniga. Také je k dostání v knihkupectvích Luxor a Kanzelsberger a je šířen pomocí soukromých distributorů. Šedesát procent nákladů kryje dotace Ministerstva kultury ČR, zbytek se získává hlavně z reklamy, prodej tvoří jen několik procent příjmů redakce. Jedno číslo stojí 40 korun, roční předplatné 330 korun.

Struktura periodika

Časopis nemá stálé rubriky. Reklama je stále na stranách 2, 32 a 34, celkově reklama zabírá 18-25% plochy časopisu. **Úvodník šéfredaktorky** zabírá jen jedno procento (na osmé stránce). Dvě stránky jsou věnovány **operním premiérám** a repertoáru oper, jednu až dvě stránky zabírají články, věnované baletu a koncertům klasické hudby (rubriky se mohou zaměřovat). V těchto rubrikách se většinou vysvětluje libreto, píše se o historii inscenací opery nebo baletu jak v ČR, tak ve světě, o nejznámějších představitelích hlavních rolí a o ohlasech ve světovém tisku. Stálou rubrikou je **přehled festivalů** v Česku (5-6 stran). Obvykle se vysvětluje, co to je za festival (hudební, folklórní, filmový apod.), popisuje se jeho historie a zvláštnosti, kdo bude hvězdou festivalu a program. Dvě stránky zabírá přehled **programu nočních klubů**, standardně je uvedeno jméno klubu, popis jeho specifik a program akcí. Stejně tak dvě stránky jsou věnovány rockovým koncertům, je uvedeno jméno skupiny, krátký popis a místo a čas koncertu. Další stejně velkou rubrikou je **program výstavních síní**, s krátkým popisem tvorby umělce a malou ukázkou jeho prací. Samostatným útvarem jsou **historické exkurzy**, věnované některému místu (například Mozart a Bertramka, červen 2008, nebo dějiny festivalu Pražské jaro, leden-únor 2008). Věnováno jim je 4-5 stránek. Další rubrikou jsou **interview s ruskými umělci**, kteří buď pracují v Praze nebo jsou zde na turné. Rozsah je 4-6 stránek. Zbytek obsahu časopisu zabírají fotografie.

Obsahová analýza

Časopis kopíruje celou řadu podobných periodik jak v Rusku, tak v ČR. Není zde žádná tendenčnost nebo nevyrovnanost, i když přirozeně díky orientaci na ruskojazyčného čtenáře, více pozornosti je věnováno těm kulturním událostem, které jsou buď v ruštině, nebo jsou s Ruskem nějakým způsobem spojeny. Časopis stojí mimo politiku a snaží se držet neutrální linii.

Shrnutí

Časopis je standardním periodikem, věnovaným kulturním událostem. Je orientován na jasně definovanou čtenářskou obec: ruskojazyční turisté a obyvatelé Prahy, hledající příležitost ke kulturnímu vyžití.

Autor: Evgeniya Snezhkina
E-mail: esnezhkina@gmail.com

ARTEK

Technické údaje

Časopis Artek, vychází od konce roku 2007 pravidelně, 6 čísel do roka. Od roku 2008 získal dotaci MK. Vydavatelem je «АРТЕК Общество русскоговорящих студентов ЧР» (Artek Společnost

ruskojazyčných studentů v Praze). Distribuce CZ Press, FINEX corporation. Náklad 1 500 , formát 200 x 275 mm, křídový papír, rozsah časopisu kolísá mezi 26 a 76 stránkami.

Historie

Ilustrovaný kulturně-společenský časopis Artek je tiskovinou mládežnické organizace Artek , která byla v ČR zaregistrována v roce 2001, jejíž cílem je propojování ruskojazyčné mládeže v České republice. V říjnu 2007 vyšlo první číslo díky jednorázové finanční pomoci firmy LUCONA a časopis byl zaregistrován Ministerstvem kultury ČR. Hlavním partnerem organizace je občanské sdružení Ruská tradice (vydavatel časopisu Russkoe slovo).

Redakce

Vydavatelem časopisu je Alexandr Barabanov, šéfredaktorkou Marina Dobuševa a členy redakční rady a členy redakce Igor Zolotarev, Marina Dobuševa, Julija Kinaš, Sergej Trifonov, fotografové Taťjana Kitajeva, Vladimír Krinickij, Pavel Kruglov, Natalija Taran, Ruslan Tairov, Artem Gasenkov, Artem Belov a Taťjana Anikina. Naprostá většina pracuje za honoráře. V první části časopisu jsou rozhovory s mladými lidmi na téma emigrace, adaptace v jiném prostředí, priorit různých společností. Rozhovory jsou zajímavě graficky zalomené, chybí otázky, tudíž to budí dojem přímé řeči. Druhou část časopisu tvoří rozhovory s lidmi, jejichž občanská pozice nebo známost je dle redakce kvalifikuje coby zajímavé objekty pro interview. Třetí část popisuje kulturní události v České republice a kulturní akce za účasti ruských souborů. V této části bývají i reportáže.

Jazyky, jazyková úroveň

Redakce používá ruštinu, v jednom případě (1/2009) je otištěn i anglojazyčný text s následným překladem.

Distribuce, financování, cena

Distribuce CZ Press, FINEX corporation. Polovina nákladu se rozdává zdarma, mimo jiné na vysokých školách s vysokým podílem ruskojazyčných studentů. Časopis je financován z příspěvku české vlády a získává i finance od donorů, z předplatného a prodeje.

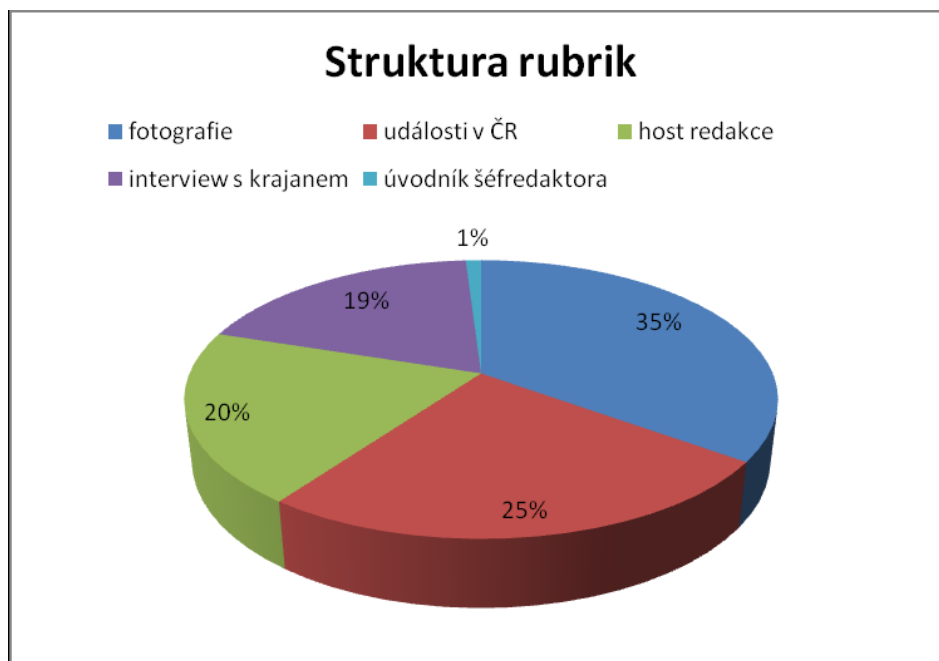
Necelá třetina nákladů je získávána z inzerce a služeb. Cena časopisu je 60 Kč.

Struktura periodika

Druhá a čtvrtá stránka obálky je reklamní. Kromě toho v závislosti od množství nabídky reklamy časopis přidává stránky. Jeho rozsah se tak dosti radikálně mění, tudíž procentní podíl jednotlivých rubrik je jen přibližný. Zhruba 35% plochy stránek zabírají fotografie. Přesné dělení rubrik neexistuje, ale jak již bylo zmíněno výše, časopis má tři hlavní části. **Úvodník šéfredaktora** je jedinou stabilní rubrikou, zabírá většinou čtvrt stránky (0,1%), v některých případech skoro celou (3%). Druhou část bychom mohli pojmenovat jako **Interview s krajanem**. Obvykle je to rozhovor s mladými lidmi, kteří v České republice studují nebo ještě jako děti sem emigrovali a udělali zde kariéru. Tato část je pro časopis prioritní a zabírá zhruba 15% obsahu čísla. Nedá se ale lokalizovat podle stránek, protože vzhledem ke koncepci časopisu, jejich umístění závisí na rozhodnutí redakce. Zajímavé v této části je, že v závislosti od tématického zaměření čísla, které může být věnováno jak jedné z republik bývalého Sovětského svazu (třeba Bělorusku), nebo širší geografické lokaci (Východ), coby zpovídací jsou vybíráni lidé z těchto zemí a regionů. Tato část je nejlépe koncepčně promyšlená, protože to redakci umožňuje dát slovo mladé generaci vyjádřit svůj názor na problém emigrace, adaptace v České republice, svého sociálního postavení a současně ukázat rozdíly v názorech na tyto otázky mezi představiteli různých skupin mladých migrantů.

Druhou část můžeme pojmenovat jako **Host redakce**. Je to také interview, ale s lidmi, které spolupracovníci redakce z různých důvodů vybrali k rozhovoru na některá aktuální témata. Tuto část také nelze lokalizovat podle stálých stránek, ale při porovnání textu a stránek se dá zjistit, že rubrika zabírá 10-13% celkového obsahu. Coby "Hosté redakce" vystupují jak etničti Češi, tak představitelé diaspory nebo občané Ruska, kteří se z nějakého důvodu během interview ocitli v Praze. Koncepci rubriky lze obtížně popsat, protože hrdinové publikací nejsou příliš spojeni s aktuálními politickými událostmi. V případě, když interview probíhá s občanem ČR, otázky se často týkají vztahu Čechů k migrantům, včetně lidí z bývalého Sovětského svazu. Pokud je host z Ruské federace, interview se většinou týká předmětu jeho návštěvy (oficiální cesta, turné, výstava)

Třetí část je věnována událostem v České republice, kterých se účastnily představitelé ruskojazyčných diaspor. Někdy zde lze najít i texty věnované dějinám ruské a sovětské emigrace a materiály věnované historickým osobnostem.

100% materiálů jsou originální.

Obsahová analýza

V zásadě se časopis obrací k mládeži, především ke studentům. Nicméně, vzhledem k věkovému rozdílu mezi vydavatelem časopisu a jeho čtenáři, zdá se, že studentské téma není na stránkách v dostatečné míře zastoupené. Většina článků se zabývá hlavně pohledem mladé ruskojazyčné generace emigrantů na Českou republiku a vztahům majoritní populace vůči této menšině. Zdá se, že hlavní partner časopisu Artek - občanské sdružení Ruská tradice, vydavatel časopisu Russkoje slovo (oba časopisy jsou těsně propojeny a na přípravě Arteku se podílí skoro celá redakce Rusského slova), občas používá stránky časopisu pro publikaci materiálů, které by si sami nemohli dovolit otisknout. Například v čísle 3/2008 byl otištěn poměrně obsáhlý text o generálovi Vlasovovi a lidech, kteří bojovali na jeho straně. Autorem je Sergej Tille, potomek jednoho z důstojníků ROA, a materiál je velmi zajímavým osobním svědectvím o motivacích, nadějích a tragických osudech členů Vlasovova hnutí. Podobně otevřené materiály se začaly objevovat v Rusském slovu až o rok a půl později.

Shrnutí

Časopis Artek vhodně doplňuje spektrum ruskojazyčných periodik svým zaměřením na mladou generaci. Zasahuje tak čtenářskou obec nejen Rusů, ale i dalších národností bývalého SSSR, kteří nemají s ruštinou problémy, není etnocentrický. Svou povahou se blíží k lifestyleovým časopisům především díky zajímavé grafické úpravě.

Autor: Evgeniya Snezhkina
E-mail: esnezhkina@gmail.com

RUSKOJE SLOVO

Technické údaje

Ilustrovaný kulturně-společenský časopis Russkoje slovo vychází jednou za dva měsíce, vydavatel Ruská tradice o.s. Časopis má formát A4, tištěn na křídovém papíře, celkem 36 stránek včetně obálky. Kromě toho časopis vydává dětskou přílohu Slovo dětem, literární přílohu a kalendář.

Historie

Časopis vydává od roku 2003 občanské sdružení Ruská tradice, jedna z nejstarších organizací ruské diaspory v Československu a České republice. Její jádro se zformovalo ještě koncem osmdesátých let jak ze sovětských občanů žijících v ČSSR, tak i z potomků meziválečných emigrantů ze sovětského Ruska. Organizace úzce spolupracovala s ruským velvyslanectvím v Praze, v posledních letech se tato vazba výrazně oslabila, mimo jiné kvůli sporům ohledně historické interpretace některých událostí, například role generála Vlasova a jeho vojáků. Ostatně kapitola o ROA byla jedním z hlavních důvodů

konfliktu mezi velvyslanectvím a Ruskou tradicí okolo vydání mimořádně záslužné knihy *Dům ve vyhnanství*, popisující dějiny ruské emigrace v ČSR.

Redakce

Hlavním orgánem časopisu je redakční rada, složená se zástupců vedení občanského sdružení Ruská tradice a jiných partnerských organizací ruské národnostní menšiny. Jsou to M. Dobuševa, A. Chlebina, A. Kelin, I. Zolotarev, A. Barabanov (Artek), T. Sizova (Klub cestovatelů po Rusku), A. Rozov (AROČR - Brno), J. Klapka (Česká asociace rusistů), významní rusky píšící novináři J. Fedorov, V. Vědraško, V. Ručkina a jiní.

Oficiálně v časopise pracují šéfredaktorka Anna Chlebina, zástupkyně šéfredaktorky Marina Dobuševa, korektorka Viktorie Ručkina, Tat'jana Kitajeva, s ostatními redakce spolupracuje externě. S časopisem spolupracují profesionální historici, filologové, literáti, takže jejich materiály mají dosti vysokou úroveň. Trochu horší je situace s reportážemi a esejemi. Kvalita novinářské práce je o něco nižší než je kvalita tematických materiálů věnovaných dějinám a literatuře.

Jazyky, jazyková úroveň

Redakce používá výhradně ruštinu.

Distribuce, financování, cena

Časopis je financován ministerstvem pro národnostní menšiny ČR, kromě toho získává určité prostředky z předplatného a reklamy. Cena časopisu je 50 korun. Distribuce CZ Press, Transpress, Mediaprint Kapa, Pressegrasso, FINEX corporation a v letadlech společností Aeroflot a Aerosvit, náklad 2000 exemplářů.

Struktura periodika

Tři stránky obálky tvoří reklama (8,3%).

Časopis nemá pevně určené rubriky, ale existují více či méně pravidelné rubriky, které tvoří «páteř» časopisu.

Úvodník šéfredaktorky — třetina stránky (0,8%)

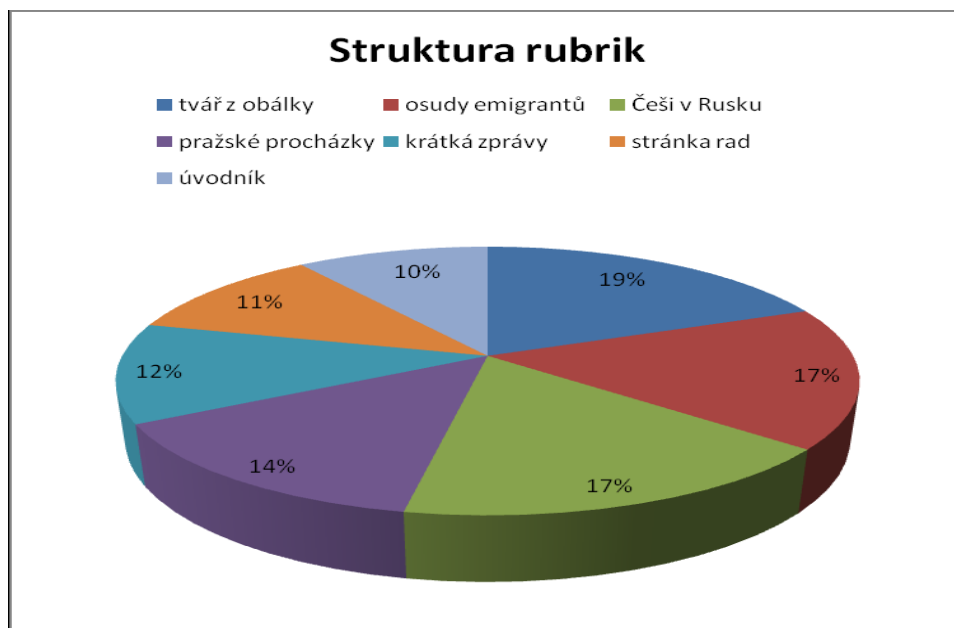
Krátké informace — stránka a třetina (3,6%)

Na stranách čtyři až šest jsou materiály, věnované událostem uvnitř krajských organizací, historicko-politickým přehledům rusko-českých vztahů, české nebo obecně evropské politice.

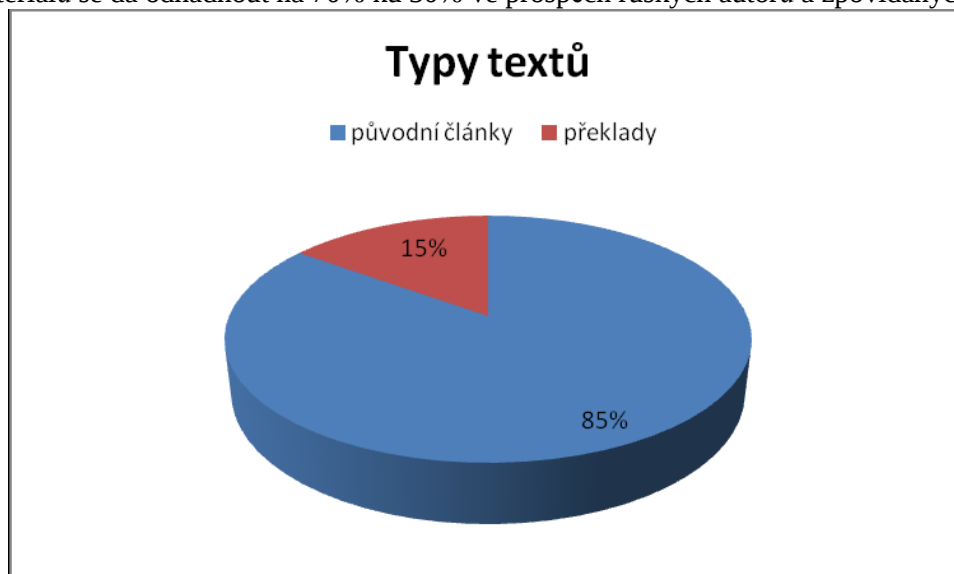
Často se opakuje rubrika *Tvář z obálky* (je ve více než polovině čísel časopisů) zabírá většinou čtyři stránky (11%) a je věnována rozhovoru se známou nebo zajímavou osobností.

Další častou rubrikou jsou *Osudy emigrantů* — historické články nebo rozhovor s potomky emigrantů. Zabírá tři stránky (8,3%).

Rubrika *Češi v Rusku* je věnována občanům Československa nebo České republiky, jejichž osudy jsou tak či onak spojeny s Ruskem. Většinou to jsou historické materiály. Objem jsou tři stránky (8,3%). Další relativně pravidelnou rubrikou jsou *Pražské procházky*, která má kulturně-historický charakter. Většinou mají povahu popisu skutečných "procházek" po místech, spojených s ruskými nebo českými politickými či kulturními činiteli. (Například po památných místech Masaryka nebo Cvetajevové, exkurze po příkopě, kde byli umístěni medvědi přivezení legionáři). Rubrika má dvě stránky (5,5%). *Stránka rad* - (2,7%) obsahuje rady lékaře, právníka a kuchaře. Zbytek místa zabírají rubriky, vyskytující se v méně než polovině čísel.

Poměr překladových (byť redakčně zpracovaných) a originálních materiálů je zhruba 85% vůči 15% ve prospěch originálních materiálů. Překládají se obvykle krátké informační materiály nebo důležité články dříve publikované v českých médiích. Kromě přímého překladu článků, které původně vyšly v českojazyčných médiích nebo pocházejí z úředních zdrojů (cizinecká policie, MPSV), časopis publikuje také rozhovory s Čechy nebo materiály, speciálně napsané českými autory. Podíl těchto materiálů se dá odhadnout na 70% ku 30% ve prospěch ruských autorů a zpovídaných.

Obsahová analýza

V zásadě se časopis obrací k nepříliš vyhraněné čtenářské obci, která sama sebe označuje za „emigranty“ a která má sovětský background. Zdá se, že podobná definice čtenářské obce vychází ze staré, „předperestrojkové“ koncepce emigrace. To by vysvětlovalo velké množství historických a kulturních materiálů na stránkách časopisu a zjevný nedostatek článků, věnovaných praktické existenci současníků-emigrantů v České republice. Do výměny šéfredaktora v polovině roku 2008 byla linie časopisu v mnoha otázkách shodná s oficiální pozicí ruského ministerstva zahraničí i pozicí ruské ambasády v Praze. Především se to týkalo takových citlivých témat jako bylo rozmístění systému protiraketové obrany v ČR, plynového konfliktu, vztahů EU a Ruska. Specifickou roli hrály články, vztahující se k „historické politice“, prosazované vedením Ruské federace. Materiály časopisu přímo či nepřímo podporovaly tuto politiku. Po výměně šéfredaktora se politika časopisu poněkud změnila. Krom jiného se v časopise objevuje méně materiálů, tak či onak spojených s činností vedení RF, rozšířilo se spektrum názorů na historii. Současně se ale témata článků v oblasti „historické politiky“ posunula od důrazu na rusko-české vztahy na vztahy Ruska a bývalých zemí Sovětského

svazu. Názory, které jsou v těchto materiálech, jsou více méně identické jako názory ministerstva zahraničí a ruského velvyslance v ČR.

Na druhou stranu je třeba konstatovat, že úroveň Ruského slova je o několik řádů vyšší než u jiných ruskojazyčných periodik jako třeba InformPraga nebo jiné komerční ruskojazyčné tituly. První skupina časopisů je většinou ryze prakticky orientována a velkou část jejich plochy tvoří inzerce včetně soukromých inzerátů. Druhá skupina je zase orientována spíše lifestylově bez zásadnější informační hodnoty.

Shrnutí

Časopis Russkoe slovo je vlajkovou lodí vydavatelských aktivit sdružení Ruská tradice (vydává ještě kulturní časopis Afiša plus a je personálně propojeno s časopis pro mládež Artek). Obrací se hlavně k lidem, kteří sami sebe označují za emigranty a většina má sovětský background. Proto většina materiálů je věnována historii a kultuře, deklarovaným cílem je udržovat a rozvíjet ruskou kulturu a tradice v emigraci.

Autor: Evgeniya Snezhkina
E-mail: esnezhkina@gmail.com

Stanovisko vydavatele za ruská periodika

Předložená „Analýza periodik“ je zpracována, alespoň v té části, kterou máme možnost konfrontovat s realitou, na amatérské, či přesněji diletantské úrovni. Procento chyb a nesprávných závěrů by bylo pochopitelné (nikoli však omluvitelné) pokud by šlo, například, o posudek pro soukromý diskusní klub pouličních trhovců, kde se běžně pracuje s dojmy a drby. V tomto případě ale má jít o profesionálně zpracovaný materiál, možná dokonce zaplacený z peněz daňových poplatníků, který má sloužit jako seriózní podklad pro jednání orgánu státní instituce. Obáváme se, že rozhodování na základě takto připravených podkladů nemůže být objektivní. Lze očekávat, že v tak citlivé oblasti, jakou je financování projektů národnostních menšin a v době, kdy je napjatá finanční situace velice citlivě vnímána, může takto zpracovaný podklad způsobit značné škody, zhoršit pracně budované mezilidské vztahy a poškodit dosavadní velmi dobrou pověst menšinové politiky České republiky. Doufáme jen, že jsou dodavatelskou firmou kvalitněji zpracovány alespoň pasáže, které hodnotí projekty ostatních menšin.

Pro ilustraci výše uvedených skutečností mohou sloužit následující zjištění:

V části popisující časopis Afiša:

1. Nepřesné: časopis získal dotaci od roku 2008 (v roce 2007 vycházel bez dotace!)
2. Nepřesné: počet stran se mění od čísla k číslu mezi 36 a 44.
3. Nepřesné: Cílem časopisu je popisovat ne obecně kulturní život Prahy a dalších měst České republiky, ale téměř výhradně kulturní dění v Ruské menšině a za účasti zástupců Ruské menšiny, případně jiných národnostních menšin.
4. Jak autor dospěl k číslům: originálních materiálů je 45%, přeložených 55%? Velmi nepřesná čísla ve prospěch překladů.
5. Nepřesné: „*Texty píše jak šéfredaktorka, tak další dva spolupracovníci: Darja Komejkova a Sergej Denisov*“. Jsou i jiní autoři jako Olga Marakova, Lubov Polevaja, Anna Panfilova aj.
6. Zásadní nesouhlas s hodnocením v Obsahové analýze, že časopis kopíruje celou řadu podobných periodik jak v Rusku, tak v ČR.
7. Taktéž zásadní nesouhlas s hodnocením v Shrnutí, že „...časopis je standardním periodikem, věnovaným kulturním událostem“. Ukažte mi, prosím, časopis v ČR nebo v Rusku, který v tak velkém objemu materiálů popisuje akce národnostních menšin a klade důraz na ruskou kulturní tradici!

V části popisující časopis Artek:

1. Zásadní nesouhlas s tvrzením: „...Časopis Artek, vychází od roku 2007 nepravidelně, 5-6 čísel do roka.“ Časopis vychází od konce roku 2007 **pravidelně** jako dvouměsíčník, tj. 6 čísel ročně, a od roku 2008 získal dotaci MK.
2. Zásadní chybná periodicita: v roce 2008 a 2009 bylo vydáno 6 čísel ročně. Kde se vzalo číslo 5?
3. Chyba v popisu formátu: formát je 200 x 275 mm, a to není zdaleka A4. Autorka zřejmě nedržela v ruce tištěnou podobu časopisu.
4. Chyba v rozsahu: rozsah časopisu kolísá mezi 26 a **76** (nikoliv 62) jako například v čísle 4 z roku 2008.
5. Nesprávná charakteristika: časopis je mládežnický kulturně-společenský, nikoliv politický. **Politika nepatří do náplně činnosti občanských sdružení národnostních menšin ani jejich tiskovin!**
6. Zavádějící je popis o partnerství s o.s. Ruská tradice (viz. text dále v bodě 12.).
7. Chybné údaje o hlavních účinkujících:
A. Barabanov je ředitelem, jako předseda o.s. Artek – vydavatel časopisu (nikoliv šéfredaktor),
M. Dobuševa – šéfredaktor,
ostatní uvedená jména jsou členové redakční rady a redakce časopisu (nikoliv spolupracovníci). Autorka analýzy uvádí Sergeje Trifonova jako zodpovědného za design a zlom, což svědčí o tom, že zřejmě měla k dispozici 1 nebo 2 čísla časopisu... A to je pro celkové hodnocení zatraceně málo.

8. Chyba: kde autorka analýzy našla v časopise anglojazyčné materiály?
9. Chybné počty ohledně hodnocení „...*Zhruba 35% plochy stránek zabírají fotografie.*“ Samozřejmě že Artek má podstatně větší objem fotomateriálu a chytavější grafiku neboť je časopisem o mládeži a pro mládež. **O tom je třeba mluvit a uvádět skutečné hodnoty a ne domnělé.**
10. Chybně uvedeno: „...*Úvodník šéfredaktora je jedinou stabilní rubrikou, zabírá čtvrt stránky (0,1%).*“ Spíše celou stránku (viz např. číslo 6. za rok 2009), tj. $1/36 = 3\%$.
11. Velmi pochybné a diskriminační tvrzení: „...*vzhledem k věkovému rozdílu mezi vydavateli časopisu a jeho čtenáři, zdá se, že studentské téma není na stránkách v dostatečné míře zastoupené.*“ Ad absurdum: učebnice pro mateřské školky by měli psát děti předškolního věku... Ve skutečnosti obsahové „gro“ časopisu je výsledkem práce studentů – autorů většiny článků, námětů, a hrdinů nebo aktérů popisovaných příběhů.
12. Zavádějící a nepřesný popis vztahů občanských sdružení Artek a Ruská tradice a redakci jejich časopisů. Kdyby autorka alespoň trochu chtěla, mohla by snadno zjistit, že uvedené organizace a redakce sídlí v DNM na Vocelove ulici. Vzhledem k tomu, že dobrou profesionální úroveň tiskoviny nelze zajistit bez alespoň průměrného ohodnocení práce, vzájemná spolupráce redakci není jinak ani myslitelná.
13. Urážející obě redakce je tvrzení autorky, že „...*Ruská tradice, vydavatel časopisu Russkoe slovo ... občas používá stránky časopisu pro publikaci materiálů, které by si sami nemohli dovolit otisknout. Například v čísle 3/2008 byl otištěn poměrně obsáhlý text o generálovi Vlasovovi a lidech, kteří bojovali na jeho straně.*“ Ve skutečnosti o Vlasovovi a jeho armádě ROA náš časopis Russkoje slovo (mimo jiné takto se má psát náš časopis v češtině a ne Russkoe – to je, pardon, „pa russki“) psal a uveřejňoval historické fotografie příslušníků ROA v Praze již v roce 2005. V roce 2009 časopis Russkoje slovo v číslech 10., 11. a 12. uveřejnil velmi ostrou polemiku a analytické články o roli Vlasova a jeho armády která byla, podle názoru redakce, prvním a nejpočetnějším protibolševickým hnutím. **A veškeré další spekulace o tom kdo a jak nás (z ambasády) hlídá a řídí je dětinské a pro časopis a organizaci urážlivé.** Pokud by někdo chtěl ocenit naši zásadovost a loajalitu k Českému státu mohl by to udělat na základě, například, materiálů o Radaru v ČR či materiálů o snahách Ruska udělat ze svých krajanů 5. kolonu v Evropě apod.

V části popisující časopis Russkoje slovo:

1. Ihned v úvodu hrubá chyba: časopis Russkoje slovo je od roku 2008 měsíčník, tj. vychází 12x ročně. S přílohami taktéž mýlka.
2. Chybně: Ruská tradice ne vznikla „...*ze sovětských občanů žijících v ČSSR, tak i z potomků meziválečných emigrantů ze sovětského Ruska*“, ale z občanů Ruska (v té době už SSSR ne existoval) a z potomků ruské porevoluční emigrace (autorka plete pojmy a dojmy).
3. Na základě čeho je odvozené velmi brutální tvrzení „...*Organizace úzce spolupracovala s ruským velvyslanectvím v Praze.*“ Toto je sprostá lež a naprosto urážející nařčení! A pokud v poslední době máme velmi chladné vztahy především s velvyslanectvím a Ministerstvem zahraničí RF v Moskvě, tak to není kvůli Vlasovovi, stačí pozorně číst náš časopis, seznámit se s historií vydání knihy Dům ve vyhnanství a jiné (zase je to čistá spekulace autorky).
4. Popis redakce je také chybný: hlavním orgánem časopisu je redakční ráda složená se zástupců vedení občanského sdružení Ruská tradice a jiných partnerských organizací ruské národnostní menšiny. Jsou to M. Dobuševa, A. Chlebina, A. Kelin, I. Zolotarev, A. Barabanov (Artek), T. Sizova (Klub cestovatelů po Rusku), A. Rozov (AROČR - Brno), J. Klapka (Česká asociace rusistů), významné ruské píšící novináři J. Fedorov, V. Vědraško, V. Ručkina a jiné.
5. Nelze souhlasit s hodnocením: „...*Trochu horší je situace s reportážemi a esejemi. Kvalita novinářské práce je o něco nižší než je kvalita tematických materiálů věnovaných dějinám a literatuře.*“ Na příkladech materiálů o dětském divadelním studiu Krasnyj sarafan (série článků v roce 2008 a 2009) z jejich vystoupení, cestách do dětského domova u České Lípy, reportáže z tradičních galakonzertů Bravo Opera (léta 2003-2008), tradičních Ruských dnů na dostihovém závodišti v Pardubicích (2004-2008), Folklórním festivalu Praha srdce národů (2003-2009) lze dokázat úplný opak tvrzení autorky. Navíc tyto a celá řada jiných akcí, popisujících kulturní dění (podotýkám slovo kulturní) je zcela ojedinělé v novinářské praxi v českých novinách, ruských a evropských. Mohu to doložit ze zkušenosti vydávání krajských novin (ukázat příslušné časopisy a noviny nejen v ruštině) ve světě. Nám závidí doslova celý svět, a toto je zásadní co v hodnocení postrádám jako prvoplánové a naprosto nezbytné pro ocenění toho co dělá v tomto směru MK, Rada vlády a Český stát jako celek prostřednictvím dotovaných aktivit občanských sdružení. Takovou podporu národnostním menšinám, která není náhodná a ojedinělá, ale vychází z demokratické tradice tolerance První republiky je třeba správně ocenit a rozvíjet dále. K tomuto měla, podle mého názoru, analýza sloužit.
6. Říct, že redakce používá výhradně ruštinu je málo, neboť ze všech vydávaných v ČR (a možná i ve srovnání s celou řadou nejrozšířenějších novin v Rusku) Russkoje slovo má nejlepší ruštinu.
7. Zcela chybný výpočet poměru překladových a originálních materiálů (autor uvádí 85% vůči 15%). Lze doložit podle autorů podepsaných pod články a výplatních dokumentů autorských honorárů, že v posledních 2 letech originální materiály (tj., napsané speciálně pro náš časopis) tvoří 99,99%. V předchozích letech toto číslo neklesalo pod 90%.

8. Ta též blamáž je v případě překladů: materiály v češtině, které dostava redakce a dále zpracovává a vydává v ruštině nelze považovat za přímý překlad, a objem takových materiálů lze ocenit jako 1-2 % z celkového množství materiálů.
9. Co to má znamenat: „...v zásadě se časopis obrací k nepříliš vyhraněné čtenářské obci, která sama sebe označuje za "emigranty" a která má sovětský background.“ Autorka popírá existenci ruské národnostní menšiny (tj. českých občanů s ruským původem nebo se hlásících k Ruské národnosti)? A jak to má zmapované, že naši čtenáři mají sovětský background? My naopak máme zkušenost že nás moc nechtou „nové Rusové“ v Čechách, a nám málo rozumějí Rusové v Rusku. Zdá se že autorka samá neví která bije v její případě. Plete pojmy emigrace a imigrace, porevoluční a povalečná emigrace, cizinec a příslušník národnostních menšin apod.
10. Vrcholem je tvrzení autorky: „...To by vysvětlovalo velké množství historických a kulturních materiálů na stránkách časopisu a zjevný nedostatek článků, věnovaných praktické existenci současníků-emigrantů v České republice.“ A zda se že pláče na nesprávném hrobě... Pokud autorka hledala na našich stránkách objemnější materiály pro cizince, tak to skutečně vybrala špatný časopis. Jsme časopisem, především o ruské národnostní menšině a píšeme převážně pro zástupce této menšiny.
11. Znovu se opakující spekulace ohledně prosazování vedením Ruské federace jakých si materiálů do našich novin. Zodpovědně prohlašují, jako předseda občanského sdružení a ředitel vydavatelství, ten kdo nese nejen materiální ale i veškerou morální zodpovědnost za činnost organizace a vydávaných časopisů a knih, že nikdy (nikdy!) naše činnost nepodléhala vlivům zahraničním, politickým, podnikatelským či jakýmkoliv dalším. Podobná tvrzení jsou nepodložená, zavádějící a pro nás urážlivá!!!
12. Výměnu šéfredaktora a obměnu redakční rady provedlo vedení občanského sdružení naprosto samostatně, a upřímně řeceno ukažte mi časopis a noviny, kde redakce a vedení novin vydrželo déle než 5 let (u nás to bylo 5 a ½ roku). Naš názor na dějiny či politiku se nemění, mění se ale v posledních letech oficiální informační politika RF, proto autorka mohla mít chybný dojem o propojení změn v redakci a politikou vydání. Stejným způsobem lze spojit výměnu redaktora s nějakou přírodní katastrofou...
13. Další tvrzení, že „...Současně se ale témata článků v oblasti "historické politiky" posunula od důrazu na rusko-české vztahy na vztahy Ruska a bývalých zemí Sovětského svazu. Názory, které jsou v těchto materiálech, jsou více méně identické jako názory ministerstva zahraničí a ruského velvyslance v ČR.“ Je taktéž nepodloženou spekulací autorky, která se snaží mermomocí ukázat svojí kompetentnost a znalost zákulisí veškerého dění...
14. Srovnání Rusského slova s novinami PragaInform (mimo jiné správně InformPraga – takto se jmenuje tento týdeník) nebo s časopisem Pražské ogni (který už více než 4 roky nevychází) je zcela mimo mísu neboť srovnávají se týdeník s měsíčníkem, ryze komerční vydání (ještě navíc reklamující pouze sebe sama) a nekomerční nízkorozpočtové vydání, a hovoří o velmi malé kompetenci autorky a její neprofesionálním přístupu.
15. V Shrnutí zase přehmat: Ruská tradice nevydává časopis Artek, i když ho vysoce hodnotíme a těší nás jeho úspěch u mladé generace příslušníků ruské národnostní menšiny.

Závěrem bych se rád zmínil o ohlasech našich čtenářů, které pravidelně dostáváme s povděkem kvitující naše úsilí v oblasti:

- jazykové výchovy (zejména naše dětské přílohy Slovo děťat)
- v kulturním a duchovním vzdělávání mládeže (dětské divadlo a materiály o tom v časopise)
- kulturněhistorické dědictví ruské emigrace v Československu a v celém světě (pravidelné články v RS a knižní publikace)
- podpora kulturních a společenských aktivit jednotlivců a občanských sdružení (mediální účast a reportáže z kulturně-společenských akcí ruské národnostní menšiny)
- snaha o zachování kulturních tradic ruské národnostní menšiny (Olšanský kostel a hřbitov, historické památky v ČR spojené s ruskou menšinou a ruskou kulturou)
- přínos k rozvoji česko-ruských vztahů, propagace kulturní a menšinové politiky českého státu
- zásadový postoj k problémům extremismu u nás i ve světě, xenofobii, antisemitismu apod.
- podpora demokratických sil v Rusku a ve světě
- příspěvek k demokratické a obecně evropské výchově.

Škoda, že autorka analýzy neměla zájem s těmito ohlasy seznámit se...

Doporučujeme stávající analýzu ruských periodik považovat za naprosto nedostatečnou, a proto tuto část vyjmout z celkové analýzy periodik národnostních menšin a nahradit novou verzí po její zpracování odpovídajícím kvalifikovaným odborníkem.

Vyjádření hodnotitele

Pečlivě jsme si prostudovali obsáhlé připomínky ing. Igora Zolotareva, týkající se ruské části Analýzy menšinových periodik, vydávaných za přispění Ministerstva kultury ČR. Je třeba úvodem říct, že jakkoli jsme do finálního textu analýzy zapracovali mnohá jeho upozornění zejména technického rázu, s námitkami, týkajícími se hlavně obsahové analýzy nesouhlasíme a považujeme je za důsledek nepochopení smyslu analytického textu.

Značnou část upozornění na faktické chyby jsme ve finální verzi zprávy zohlednili. Časopis Afiša skutečně nevychází ve formátu A4, jak bylo chybně uvedeno, ale ve skutečnosti je o jeden centimetr užší a zhruba tři centimetry nižší. Stejně tak jsme opravili chybné údaje o měnícím se počtu stránek některých periodik. Pro upřesnění jsme také doplnili údaje, od kdy periodika dostávají dotace z MK, abychom vyloučili zdání, že existují na dotacích od samého počátku. Opravili jsme i chybnou zmínku o vydavateli časopisu Artěk, chybu o to horší, že v textu, týkajícím se samotného časopisu, je vydavatel uveden správně. Upraveny byly i některé formulace, které podle názoru ing. Zolotareva, vedly k chybným závěrům.

Na druhou stranu velkou část námitek a výčitek, týkajících se obsahové stránky, musíme do značné míry odmítnout. Určitá část námitek dle našeho názoru pramení z oprávněného pocitu hrdosti na vykonanou práci při vytváření a udržování při životě tří velmi kvalitních periodik pro ruskojazyčnou menšinu. Přesto se nedomníváme, že například kulturní přehled Afiša je skutečně natolik ojedinělým fenoménem, který nemá ve světě obdoby. Je to standardní, kvalitně udělaný kulturní přehled se zvláštním zaměřením na akce, které zajímají ruskojazyčnou menšinu. Fakt, že podobné přehledy vycházejí například v Německu (s neporovnatelně početnější menšinou), přece neznamená, že by šlo o špatný, neřkuli zbytečný časopis.

Stejně tak marně pátráme po příčinách rozhořčení nad konstatací faktu, že třetinu plochy časopisu pro mládež Artěk zabírají fotografie. Z textu analýzy rozhodně nevyplývá, že bychom to považovali za nějaké minus.

Lze nejspíše souhlasit, že časopis Ruskoje slovo „ze všech vydávaných v ČR (a možná i ve srovnání s celou řadou nejrozšířenějších novin v Rusku) Ruskoje slovo má nejlepší ruštinu.“ Na druhou stranu jsme nepovažovali za nutné toto v analýze zvlášť zdůrazňovat, tím spíše, že předmětem zkoumání byla tři periodika, jejichž autorský a vydavatelský kolektiv se do značné míry překrývá. Ale v samotné analýze je i věta, že oproti komerčním titulům je úroveň časopisu Ruskoje slovu výrazně vyšší, byť ing. Zolotarev ve svých připomínkách takové srovnávání odmítá.

Diskutabilní jsou námitky ohledně toho, co lze považovat za autorský a překladový materiál. V naší analýze jsme vycházeli z toho, že za autorský materiál lze považovat článek, který autor osobně zjistil, prověřil, hovořil s citovanými lidmi. Z tohoto hlediska redakčně zpracované články z českého tisku či tiskové zprávy úřadů jsme za autorské materiály nepovažovali, byť nepochybuje, že autoři za svou práci dostali zaplacení a rozhodně jen otrocky nepřeložili zprávy z českých médií.

Další skupina námitek ing. Zolotareva je ve spojitosti se vztahem Ruské tradice s ruským velvyslanectvím a obecně s návazností na ruskou oficiální zahraniční politiku. Zde jsme ve finálním textu některé formulace upravili, jakkoli se domníváme, že interpretace, které nám podsouvá ing. Zolotarev vyžadují značnou dávku představivosti. Nedomníváme se, že by v textu analýzy byla jakkoli zpochybněna „zásadovost a loajalita k Českému státu“ vydavatelů, redaktorů a přispěvatelů všech třech periodik. Kauza generála Vlasova a jeho Ruské osvobozené armády pro nás byla pouze indikátorem změn v redakční politice časopisů. Ing. Zolotarev má bezesporu pravdu, když nás upozorňuje na to, že první materiál o ROA otisklo Ruskoje slovo ještě v roce 2005. Pokud však srovnáte materiál z Artěku z května roku 2008 a materiály Rossskovo slova, zjistíte, že podobně kontroverzní (z oficiálního pohledu) materiály druhý jmenovaný časopis začal tisknout o více než rok později.

Závěrem bychom chtěli upozornit na dle našeho mínění klíčovou formulaci ing. Zolotareva, která podle nás ukazuje na příčiny jeho reakce.

„Nám závidí doslova celý svět, a toto je zásadní co v hodnocení postrádám jako prvoplánové a naprosto nezbytné pro ocenění toho co dělá v tomto směru MK, Rada vlády a Český stát jako celek prostřednictvím dotovaných aktivit občanských sdružení. Takovou podporu národnostním menšinám, která není náhodná a ojedinělá, ale vychází z demokratické tradice tolerance První republiky je třeba správně ocenit a rozvíjet dále. K tomuto měla, podle mého názoru, analýza sloužit.“

My nikterak nepochybuje o krajně záslužnou roli Ministerstva kultury, Rady pro menšiny a tím spíše vydavatelů všech třech zmíněných ruskojazyčných periodik. V analýze je ostatně explicitně řečeno, že se jedná o periodika velmi kvalitní. Jak jsme ale pochopili zadání analýzy, nešlo o zhodnocení, zda dotace menšinovým médiím mají význam či nikoli. Podstatou byl popis jejich obsahu, zhodnocení úrovně a systemizování základních údajů o jejich vydavatelích a dalších technických údajů. Jakkoli lidsky lze pochopit obavy ing. Zolotareva z toho, že se ve skutečnosti jedná o pokus zbavit menšinová periodika dotací, nezbyvá než konstatovat, že alespoň z našeho hlediska se nejedná o nic jiného než období jeho úvah o tom, zda čistou náhodou nepracujeme pro BIS.

ŘECKÁ KOMUNITA

KALIMERA

Celý název: *Kalimera: periodhiki ekdhosi tu ellinismu tis Praghas* (v abecedě) [Dobrý den: periodikum helénismu/Řeků v Praze]

Technické údaje

Periodicita: 6 čísel ročně

Rozsah: 32 stran (30 stran plus přední a zadní obálka)

Vydavatel: Řecká obec Praha

Historie

Časopis *Kalimera* začali vydávat členové Řecké obce Praha v roce 1999. Časopis měl původně 16 stran. V roce 2002 se hlavní redaktorkou stala Tasula Zisaki-Healey, nynější předsedkyně Řecké obce Praha.

Redakce

Tasula Zisaki-Healey (hlavní redaktorka), Thomas Petsinis (design, zajišťování tisku a distribuce); zdá se, že více osob v redakci nepracuje.

Jazyky, jazyková úroveň

Spisovná novořečtina (s výjimkou citací starších spisovatelů); čeština se objevuje jen v reprodukcích českých textů/nápisů, v reklamě a v tiráži. Chybné podoby českých místních jmen v řeckých textech ukazují na slabší znalost češtiny u autora textů.

Distribuce, financování, cena

Časopis se volně neprodává. Dostávají jej mj. registrovaní členové Řecké obce Praha. Od prvního čísla ročníku 2008 je volně přístupný v PDF na internetových stránkách Řecké obce Praha (<http://www.ropraha.eu>). Vedle dotace je časopis financován také sponzory převážně z řad řecké komunity.

Design

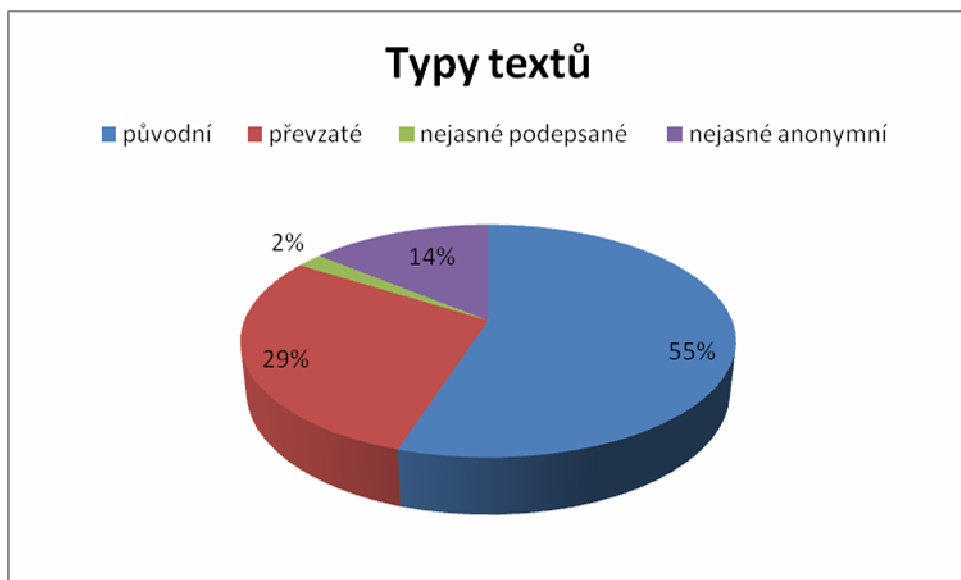
Kalimera má obálku z těžšího křídového papíru potištěnou barevně, ostatní stránky jsou na obyčejném (nenatíraném) papíře s černobílým tiskem. Design je solidní, ale nezdá se být profesionální prací (členění/rozhraničení některých článků je nejasné; přechod mezi vystřiženými obrazovými objekty a pozadím, do nějž jsou vloženy, není upravený tak, aby nepůsobil jako montáž; u několika článků jsou užity hůře čitelné fonty nebo je celý text vytištěn hůře čitelnými kapitálkami).

Jedno číslo obsahuje v průměru 67 obrázků, v drtivé většině jde o fotografie. Většina z nich je tištěna černobíle a jejich rozměry jsou převážně malé. Většina obrázků (72 %) je původních, ačkoliv tak obvykle nejsou označené, ale zobrazují aktivity řeckých obcí v ČR popisované v článcích, v nichž se nacházejí. U 18 % obrázků není jasné, zda jsou původními pracemi nebo byly převzaty. Zbýlých 10 % obrázků je převzatých a zpravidla je u nich uveden zdroj.

Struktura periodika

Časopis má několik víceméně stálých rubrik. Mezi ně patří úvodník (Editorial), akce Řecké obce Praha (Dhrastiriotites), interview s osobností spojenou s Řeckem nebo řeckou komunitou v ČR (Synentevxis), autobiografické příspěvky členů řecké komunity nebo osob z Řecka či Kypru (různé názvy), dále dopisy adresované časopisu nebo Řecké obci Praha (Epistoles). Časopis obsahuje i několik seriálů, které se objevují v několika číslech za sebou (například úryvky z nepublikované knihy o historii řecké skupiny v Československu). Struktura časopisu je tedy poměrně stabilní.

Většina článků – 55 % v analyzovaném vzorku – je původních. Jde o články redaktorů, o interview pro časopis *Kalimera*, dopisy redakci, články zaslané čtenáři a známými Řecké obce apod. U mnohých není uveden autor, ale z obsahu a stylizace textů jasně vyplývá, že jsou vytvořeny přímo pro časopis. Další 29 % článků je převzato a jejich původ bývá explicitně uveden. U delších úryvků (nezřídka dvojstránkových) z převzatých textů však vyvstává otázka dodržování autorských práv (tato otázka nebyla zkoumána). U 14 % článků autor není uveden a není jasné, zda jsou tyto články původní, nebo převzaté. U zbylých 2 % článků je autor uveden, ale není jasné, zda byly napsány pro časopis. Překlady se v analyzovaném vzorku nevyskytly (výjimkou je interview redaktorky s představitelkou bulharské menšiny v ČR, u kterého je zmíněno, že bylo přeloženo z bulharštiny).

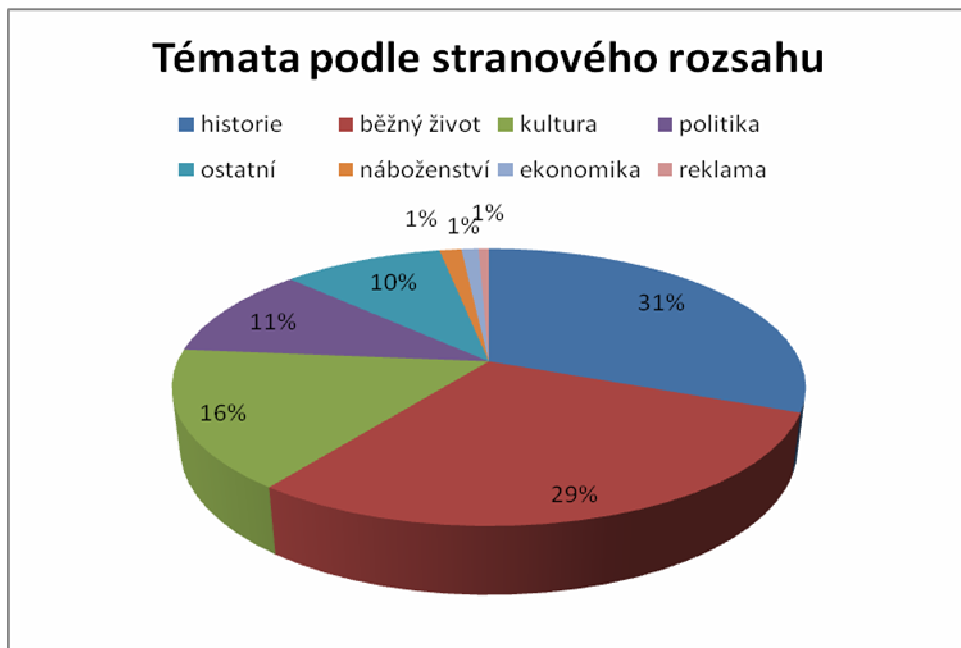

Obsahová analýza

Obsah časopisu byl analyzován ze dvou hledisek: 1) podle hlavních tematických oblastí a 2) podle několika předem vybraných sociálních identit (tj. skupin, organizací, států).

Ad 1) Vyčleněné tematické oblasti jsou co do podílu na *celkovém počtu článků* zastoupeny takto (100 % odpovídá celkovému počtu 229 analyzovaných článků, přičemž některé články spadají do více oblastí): život řecké komunity nebo jednotlivců 46 %, historie 43 %, kultura 29 %, politika 20 %, náboženství 3 %, ekonomika 2 % a ostatní oblasti 15 %. Kategorie „ostatní“ zahrnuje řadu dalších tematických oblastí, zejména zdraví, stravu (převážně řeckou), turistiku v Řecku a na Kypru a přírodu. Reklamu tvoří cca 1 % článků (jde dvakrát o reklamu na řeckou restauraci a jednou na taxi služby bez etnického určení).

Co do podílu na *stranovém rozsahu* jsou jednotlivé oblasti zastoupeny takto (100 % odpovídá celkovému stranovému rozsahu analyzovaných časopisů): historie zaujímá 31 % rozsahu, život řecké komunity nebo jednotlivců 29 %, kultura 16 %, politika 11 %, náboženství a ekonomika po 1 % a ostatní oblasti 10 % rozsahu. Reklama zaujímá necelé 1 % rozsahu (viz graf).

Historie a politika zastoupená v časopise se týká téměř výhradně historie řecké skupiny v České republice, jejíž podstatnou část tvoří bývalí političtí emigranti (vojáci na straně komunistů a jejich sympatizanti v Řecké občanské válce, která proběhla v letech 1946–1949) a jejich potomci. Menší část politicky zaměřených článků se týká i současné politické situace, a to zejména v Řecku a na Kypru. Časopis se vyjadřuje pozitivně o komunismu, místy se objevují negativní hodnocení kapitalismu s rétorikou o „imperialismu“ USA, Izraele nebo EU a o sociální nespravedlnosti kapitalistického systému (např. č. 39, s.

15–16). Takové hledisko lze považovat za pochopitelnou perspektivu bývalých řeckých emigrantů, kteří – nebo jejichž rodiče – bojovali na straně komunistů. V občanské válce byli poraženi a získali azyl v Československu, kde se o ně komunistická strana Československa a komunistická strana Řecka postaraly a jejich osiřelou část vychovaly v dětských domovech, tj. pod svou kontrolou. Tradice komunistické strany v Řecku se také liší od tradice českého komunismu – stála například v opozici k vládě pravicové vojenské junty v Řecku v 60. a 70. letech a nebyla tolik spjata s KS Sovětského svazu. Negativa komunismu v časopise uváděna nejsou. Menší část politicky orientovaných článků tvoří texty referující o činnosti současných komunistických stran (Řecka, dále Kypru a okrajově Česka), ne však jiných politických stran. Otiskovány jsou politicky laděné proslovy reprezentantů Komunistické strany Řecka, ale nikoliv jiných politických stran či hnutí. Časopis tak má sklon k politické propagaci jednoho politického pohledu na minulé a současné události – někdy přitom označuje svůj pohled za „pravdu“ („alithia“, ve více číslech). Z reakcí redaktorky na ohlasy čtenářů (jsou v časopise zmíněny) vyplývá, že část čtenářů z řad členů řecké komunity považuje časopis *Kalimera* za příliš levicový a nesouhlasí s jeho zaměřením. Redaktorka jejich názory odmítá a připisuje je jejich nedůkladnému čtení časopisu. K očerňování, resp. hanobení osob a skupin za politické názory ovšem v analyzovaných číslech časopisu nedochází.

Spolu s historií zaujímá největší podíl v časopise život řecké komunity, jejích členů a příznivců. Toto téma zahrnuje především popisy a reportáže z aktivit řecké komunity v Česku a dále autobiografické výpovědi Řeků v ČR nebo Řeků ze zahraničí, kteří jsou s řeckou komunitou v Česku v nějakém kontaktu. Jde většinou o osobnosti a aktivity spojené s kulturou a o akce, které mají za cíl uchovat památku na historii řecké politické imigrace (např. výlety do bývalých dětských domovů, v nichž pobývaly řecké děti).

Ad 2) V rámci analýzy zastoupení sociálních entit (tj. skupin, států, organizací) v časopise byly sledovány ty, jež se vztahují k řecké menšině v ČR. V analyzovaném vzorku čísel jsou zastoupeny takto (100 % představuje počet 229 analyzovaných článků, přičemž některé články se týkaly více sociálních entit než jen jedné):

- Řekové v Česku/Československu – 39 % článků,
- Řecko – 33 %,
- Řecká obec Praha – 17 %,
- Kypr – 11 %,
- Česko/Československo – 10 %,
- Řekové ve světě – 10 %,
- EU – 6 % článků.

Jak naznačují číselné údaje, časopis je jednoznačně zaměřen na historii Řeků v Československu a na současné aktivity Řecké obce Praha a obecně řecké komunity v ČR. Velkou část zaujímají články týkající se Řecka, dále Kypru a Česka, a to obvykle v nějaké spojitosti s řeckou menšinou. Články o Řecích ve světě se týkají zpravidla emigrantů z doby řecké občanské války, jejich potomků a Řeků ve světě obecně (ne tedy řeckých komunit například v USA, v Německu nebo Austrálii, ačkoliv ty jsou někdy také zmiňovány). Jiným sociálním entitám (jako v časopise zmíněnému Domu národnostních menšin, Hlavnímu městu Praze, USA, Izraeli aj.) se věnuje menší počet článků a obvykle jen zběžně.

Shrnutí

Časopis *Kalimera* se věnuje především historii řecké občanské války a politické emigrace a informuje o současných (uplynulých i plánovaných) aktivitách řecké komunity v ČR, především Řecké obce Praha. Těžištěm časopisu je emigrantská a politická historie komunity a běžný život současné komunity, jejích členů a různých osobností z Česka, Řecka a Kypru.

Časopis je založen na původních příspěvcích připravených redakcí nebo zaslaných čtenáři. Je poměrně interaktivní – oslovuje čtenáře z řad členů řecké komunity s poděkováními, žádostmi, výzvami apod. a otiskuje naopak jejich dopisy, na něž redakce reaguje.

Pozitivním sdělením časopisu je uchovávat památku na minulost vlastní komunity, na své předky, jejich činy apod. Časopis také popisuje nebo zmiňuje spolupráci s organizacemi některých jiných národnostních menšin v ČR.

Vedle zaměření na řeckou komunitu má časopis sklony k propagaci komunismu. Ta však nemá radikální formy a k hanobení osob či skupin na základě politického přesvědčení nedochází. Časopis lze ovšem hodnotit jako levicový, příp. protikapitalistický. Jeho politická složka je spojena s historií řecké menšiny v ČR (politická emigrace).

Autor: Marián Sloboda

E-mail: marian.sloboda@ff.cuni.cz

SLOVENSKÁ MENŠINA

SLOVENSKÉ DOTYKY

Technické údaje

Časopis *Slovenské dotyky* vydávaný Slovensko-českým klubem v ČR vychází jako měsíčník.

Historie

Slovensko-český klub začal vydávat časopis *Slovenské dotyky* v září 1996 pod názvem *Klub Korene*, pod současným názvem *Slovenské dotyky* vychází od ledna 1997. Čtyřadvacetistránkový časopis zprvu vycházel s dětskou přílohou *Kvietok*, od roku 1999 ji nahradila čtyřstránková *Príloha mesačníka Slovenské dotyky – Literárne dotyky*.

Redakce

Redakci tvoří tři stálí členové – šéfredaktorka časopisu Naďa Vokušová, její zástupce Vladimír Skalský a editorka a jazyková redaktorka Eva Svorová. Dále má časopis řadu externích spolupracovníků.

Jazyky, jazyková úroveň

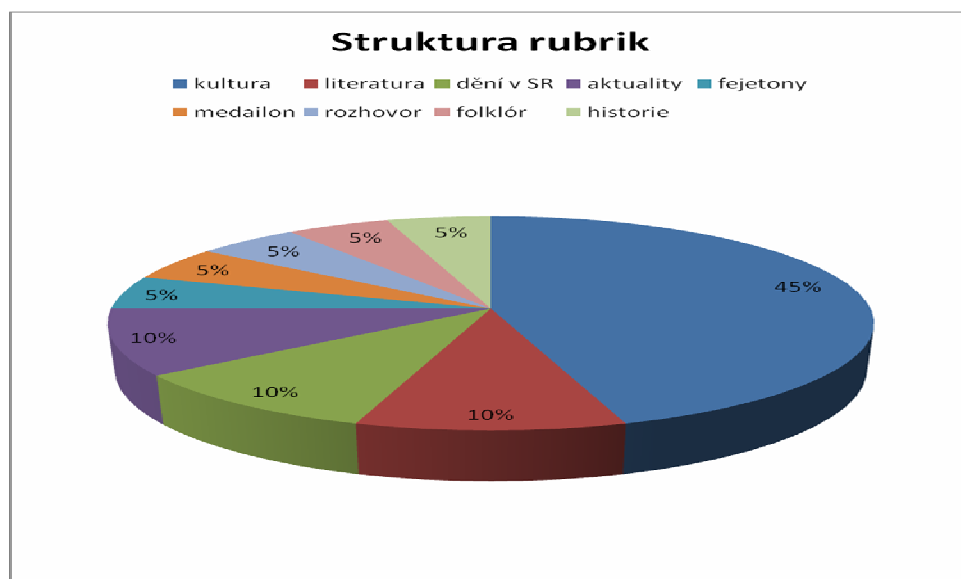
Měsíčník přináší texty výhradně ve slovenském jazyce, jazyková úroveň je vysoká.

Distribuce, financování, cena

Pořizovací cena *Slovenských dotyků* je 18 Kč, pro předplatitele 10 Kč. Časopis je financován z dotací MK ČR, příjmem z prodeje časopisu a inzerce a doplňkových grantů ze zahraničí (Úrad pre Slovakov žijucich v zahraničí, Literárne informačné centrum). *Slovenské dotyky* vycházejí v nákladu 8000 kusů, z toho dvě třetiny (cca 5500 kusů) jsou určeny předplatitelům, zbytek do stánkové sítě a knihkupectví. Remitenda je distribuována do škol a knihoven.

Struktura periodika

Slovenské dotyky mají pravidelnou rubriku *Úvodník* z pera šéfredaktorky Naďy Vokušové či zástupce šéfredaktorky Vladimíra Skalského, zpravidla reflektující aktuální témata ze Slovenska či České republiky. Dále pravidelně informují o novinkách z oblasti kultury či politiky Slovenské republiky v části *Mesiace na Slovensku*. V rubrice každého čísla má svoje místo i fejeton *...a rozum zostáva stáť*. Na stránkách magazínu jsou čtenáři seznamováni s významnými slovenskými osobnostmi společenského života, které se uplatnily v České republice či zahraničí (umělci, vědci, architekti, podnikatelé, sportovci atd.). Měsíčník upozorňuje na kulturní události v České republice i na Slovensku – výstavy, koncerty, mezinárodní projekty, folklórní festivaly, literární večery, plesy, autorská čtení. Svě místo v měsíčníku mají fejetony, populárně vědecké články, exkursy do české a slovenské historie, události v kultuře, medailony věnované významným osobnostem kulturního a společenského života. Pravidelnou rubrikou *Pohľadom z globálnej dediny* přispívá do měsíčníku Egon T. Lánský. Součástí každého čísla je *Príloha mesačníka Slovenské dotyky – Literárne dotyky*, kde je prostor pro seznámení se s významnými autory, novými knihami a literárními texty. Uveřejňovány jsou téměř výhradně původní texty doplněné fotografiemi a ilustracemi.

Obsahová analýza

Díky pestré paletě témat a širokému záběru jsou *Slovenské dotyky* určeny široké čtenářské obci. V článku je také tematizován vztah k České republice jako prostředí, kde mohou být rozvíjena specifika slovenské menšiny, a Evropské unii jakožto garantovi menšinových práv. A to nejen slovenských, ale i například romských či židovských. V této souvislosti je třeba zmínit vyvážený způsob, kterým se redakce vyrovnává s kontroverzními příspěvky, především co se týče pohledu na historické události. Prostor není dán extremistickým názorům či pokusům o glorifikaci rozporuplných osobností – např. článek O falšování a poznávání dejin (*Slovenské dotyky* XII, č. 12/01).

Shrnutí

Časopis plní cíle, které deklaruje, specializuje se na život slovenské menšiny v České republice, nabízí široké spektrum témat a informací. *Slovenské dotyky* jsou kulturně-společenským měsíčníkem zaměřujícím se na podstatné události v kultuře a společenském dění, zvláště v menšinové politice, životě slovenské národnostní menšiny v ČR a česko-slovenských vztazích.

Autor: Dagmar Grešlová

E-mail: dagmar_greslova@email.cz

KORENE

Technické údaje

Měsíčník *Korene* vydává Obec Slováků v České republice. Rozsah měsíčníku je čtyřiatdvacet stran.

Historie

Vychází od roku 1993, tedy rok 2009 je již XVII. ročníkem. Prvních pět čísel vyšlo pod názvem *Džavot* (česky „Žvatlání“), od 1.1.1994 vychází pod názvem *Korene*.

Redakce

Redakci tvoří šéfredaktor, do 30.9.2009 Juraj Ráč. V současné době je touto funkcí pověřený předseda Redakčnej rady Jaromír Slušný. Stálými členy redakce jsou: Peter Lipták, Pavel Vranovský, Jana Červinková a Jana Liptáková – autorky dětské přílohy *Korálíky*. Další spolupracovníci jsou autoři relativně stabilních rubrik: František Kajňák, Karol Ulík, Leoš Šatava, Milan Stehlík, Blažena Šoporová, Eliáš Štegena a mnoho dalších novinářů, ale i přispěvatelů z řad členů Obce Slováků v ČR, kterých je 1700. Externí spolupracovníky tvoří všech čtrnáct předsedů regionálních Obcí Slováků v ČR.

Jazyky, jazyková úroveň

List uveřejňuje články ve slovenštině, sporadicky i příspěvek v jazyce českém.

Distribuce, financování, cena

Pořizovací cena časopisu je 18 Kč, list vychází v nákladu 3500 kusů. V České republice je distribuováno předplatitelům 2000 kusů, distribuce na Slovensko je hrazena z příjmů, nikoli z grantu, a činí 380 kusů, do zahraničí (mimo ČR a Slovensko) je distribuováno 60 kusů. Časopis je financovaný z grantu MK ČR (70 %), z prostředků z prodeje časopisu, z inzerce (v roce 2009 cca 200 000 Kč) a sponzorských darů, které získá na jeho vydávání Obec Slováků v ČR.

Struktura periodika

Časopis *Korene* mapuje česko-slovenské vztahy a věnuje se životu slovenské menšiny v České republice. V rubrice *Život okolo nás* je pozornost věnována menšinovému dění v regionech, zvláště pak v místech, kde působí regionální Obce Slováků (Karviná, Kroměříž, Třinec, Brno, Kladno, Praha, Tábor, Plzeň, Stříbro, Karlovy Vary, Sokolov, Hradec Králové, Teplice a Kopřivnice). V pravidelné rubrice *Programy* jsou upoutávky na nadcházející akce regionálních Obcí Slováků. Časopis *Korene* otiskuje přílohu *Korálíky* určenou dětskému čtenáři, příloha udržuje povědomí o slovenštině u mladší generace. V příloze je místo věnováno básničkám, písničkám, povídkám, křížovce apod. V rubrice *Slovensko* je pozornost věnována aktuálnímu politickému, hospodářskému a společenskému dění na Slovensku. Rubrika *Výročia, udalosti* mapuje historická témata. Dalšími pravidelnými rubrikami jsou *Slovenský pútník* věnující se významným místům Slovenska a *Rozhovor* s významnými osobnostmi slovenské národnosti. V rubrice *Kultúra* je věnována pozornost aktuálnímu kulturnímu dění, otiskovány jsou pozvánky na zajímavé akce. Dalšími pravidelnými rubrikami jsou *Slovenská mozaika* mapující zajímavosti ze Slovenska, dále *Šport*, *Kulinárstvo*, *Osobnosti*, *Krimipovedka* a *Jubileá, postrehy, listy*.

Obsahová analýza

Obsahovou strukturou je časopis *Korene* orientován na širokou čtenářskou obec, jak v řadách slovenské menšiny, tak majoritní společnosti. List mapuje život slovenské národnostní menšiny v České republice, její společenské a kulturní aktivity, proces integrace a emancipace. Časopis se profiluje jako periodikum nepolitické a nekonfrontační, prezentující široké spektrum názorů. Pozornost je okrajově věnována také postavení jiných menšin, např. Rusínů a Romů (viz. článek *Romano drom- cesta Rómov*, *Korene* 4/2009), mezinárodním souvislostem ochrany národnostních menšin, s ohledem na širší evropské integrační procesy, a kontaktům národnostních menšin v rámci Evropy (viz. např. články *Medzinárodná konferencia o menšinách* a *Situácia národnostných menšin v ČR v roku 2007*, *Korene* 6/2008).

Shrnutí

List *Korene* je výběrem svých témat orientován na širokou čtenářskou obec, jak v řadách slovenské menšiny, tak i majoritní společnosti. *Korene* se zabývá postavením slovenské národnostní menšiny v jednotlivých regionech České republiky, zároveň reflektuje postavení v Evropské unii. Časopis otiskuje články o aktuálních společenských, politických a hospodářských tématech, zároveň přináší i exkursy do historie.

Autor: Dagmar Grešlová

E-mail: dagmar_greslova@email.cz

LISTY SLOVÁKOV A ČECHOV, KTORÍ CHCÚ O SEBE VEDIEŤ VIAC

Technické údaje

Časopis *Listy Slovákov a Čechov, ktorí chcú o sebe vedieť viac* vydává Klub slovenské kultury, od roku 2009 ve spolupráci se Slovensko-českou společností a Dokumentačním a muzejním střediskem slovenské menšiny v ČR (DOMUS SM v ČR). Čtyřicetistránkový list vychází jako měsíčník.

Historie

Časopis *Listy* byl založen roku 1993.

Redakce

Mezi stálé členy redakce patří Roman Čaplovič a Jozef Gáfrik. Externími spolupracovníky jsou Helena Nosková, Ján Štrasser, Daniela Kapitánová, Peter Kot, Elena Kotová, Jarmila Wankeová, Jan Tomaschoff, Fero Jablonovský, Martin Guzi, Zdeněk Eis, Karol Ujhazy a další.

Jazyky, jazyková úroveň

Měsíčník uveřejňuje články převážně ve slovenském jazyce, některé příspěvky v jazyce českém.

Distribuce, financování, cena

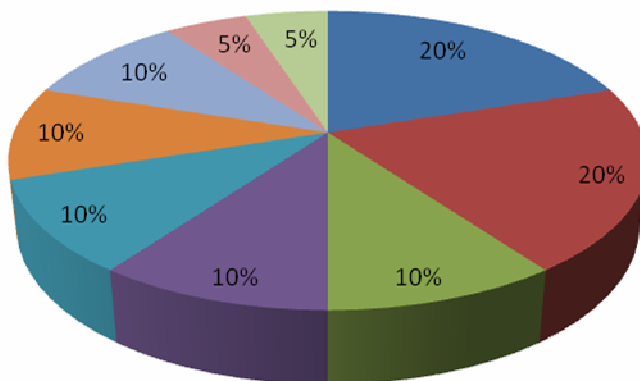
Cena *Listů* je 20 Kč. Časopis *Listy* je distribuován mezi členy Klubu slovenské kultury, na střední a vysoké školy, mezi majoritní společností, na velvyslanectví SR v ČR. List má cca 2300 abonentů v ČR, SR i zahraničí. V roce 2008 vycházel v nákladu 3000 kusů, v roce 2009 činil náklad 2800 kusů. Časopis je financován z dotace MK ČR, Úřadu pro Slováky žijící v zahraničí a inzerce.

Struktura periodika

Měsíčník je otevírán *Úvodníkem* převážně reflektujícím současné dění v České republice či na Slovensku. Pravidelně je otiskována esej se společenskovední tematikou. Dále je v *Listech* prostor věnován historickým událostem či epochám. Své místo má na stránkách časopisu folklór, literatura, hudba, tanec, film. Součástí čísla je příloha *Oriešok – časopis pre deti, ktoré rady maľujú a čítajú*, uveřejňující texty ve slovenštině, opatřené českým slovníčkem, aby byl srozumitelný i českému čtenáři. Příloha pro děti se střídá s přílohou *Klubové listy* a *Študentské listy*. Měsíčník pravidelně přináší rozhovor s osobnostmi společenského života. Své místo v časopisu *Listy* má medailon věnovaný významným osobnostem slovenského původu, které se prosadily ve vědě, literatuře, architektuře či jiném společenském odvětví. Dále je v časopise věnován prostor aktuálnímu (společenskému, politickému či hospodářskému) dění na Slovensku. *Listy* upozorňují na svých stránkách na významné nadcházející události v kultuře, zvou na vernisáže, výstavy, koncerty, autorská čtení, divadelní představení. Časopis také přináší v pravidelné rubrice *Jedlá/zvyky/tradície* zajímavosti a články o tradičních jídlech a zvycích různých národů. *Listy* informují čtenáře o nových knihách a textech ve slovenském jazyce. Časopis přináší i populárně vědecké články a společenskovední texty.

Struktura rubrik

■ literatura ■ kultura ■ medailon ■ rozhovor ■ dění v SR
 ■ aktuality ■ historie ■ fejeton ■ folklór

Obsahová analýza

Časopis *Listy* tematizuje převážně kulturní a společenský život slovenské národnostní menšiny v České republice. Důraz je kladen na informování o kulturním dění, velký prostor je věnován nejnovější literatuře, divadlu, filmu. Pravidelně je věnována pozornost společenskému, kulturnímu, hospodářskému a politickému dění na Slovensku, časopis se však profiluje jako nepolitický. List v medailonech a rozhovorech poskytuje prostor prezentaci významných osobností společenského života. *Listy* se pravidelně věnují české a slovenské historii (např. Průlivové vlny Slováků do Čiech a na Moravu po roku 1945 do roku 2005 ako východisko pre kultúrny a sociálny kapitál súčasnej slovenskej menšiny v Českej republike, *Listy* 3/2008). Nad rámec menšinové tematiky otiskuje list filozofické texty (např. O údivu, tážání a pochybování, *Listy* 1-2/2008). List má tedy širší záběr než pouhé menšinové periodikum, věnuje se tématům nad rámec menšinové problematiky. Tímto přístupem ve spojení s propracovanou grafickou úpravou, množstvím barevných fotografií a křídovým papírem se liší od časopisů Slovenské Dotyky a Korene.

Shrnutí

Časopis *Listy* mapuje kulturní a politické dění v České republice a na Slovensku. Charakterem svých článků se obrací na širokou čtenářskou obec, nejen menšinovou, ale i majoritní společnost. Mapuje slovensko-české vztahy, reflektuje postavení slovenské národnostní menšiny v České republice v mnoha jeho aspektech.

Autor: Dagmar Grešlová

E-mail: dagmar_greslova@email.cz

ZRKADLENIE - ZRCADLENÍ

Technické údaje

Zrkadlenie s podtitulem Česko-slovenská revue je čtvrtletník. Vydavatelem je Slovenský literární klub v ČR ve spolupráci se Slovensko-českým klubem a českým a slovenským centrem PEN klubu. Průměrný počet stran každého čísla je cca 170.

Historie

Zrkadlenie vychází od konce roku 2004 a všechna jeho čísla jsou v elektronické podobě dostupná z webových stránek Slovensko-českého klubu (resp.takto čtenáře navede internetový vyhledávač Google). Jak píše jeho výkonný místopředseda Vladimír Skalský v úvodníku prvního čísla, časopis vznikl s cílem udržovat tradici slovenské literární tvorby v ČR a zprostředkovat dialog mezi českou a slovenskou literaturou. Zrkadlenie je podle něj unikátním periodikem vydávaným (převážně) slovenskou inteligencí pro (převážně – pozn. výzkumníka) slovenskou inteligenci. Jak je z podtitulu periodika a jeho vydavatele patrné, Zrkadlenie se tematicky zaměřuje především na literární tvorbu

Slováků žijících v ČR a teprve v další řadě na ostatní společenská témata z okruhu literární kritiky, umění, historie, lingvistiky a okrajově také politiky a veřejného dění.

Redakce

V tiráži uváděné redakční zázemí čítá kolem 50 osob, kde převažují slovenští literáti, publicisté, vědci a další lidé z okruhu českých a slovenských intelektuálů a kulturních činovníků. Pravidelně se na tvorbě časopisu podílí cca 10 lidí a z nich stabilně 4 (korektoři, grafik, editor) jsou za tuto svou činnost odměňováni jako za doplňkovou činnost. Autoři příspěvků se číslo od čísla dosti obměňují a jsou odměňováni nepravidelně a spíše symbolickou částkou.

Jazyky, jazyková úroveň

Jednotlivé příspěvky jsou publikovány v jazyku jejich autorů. Jazykové úrovni je obecně věnována ze strany redakce velká péče. Periodikum má profesionální korektory ve slovenštině i češtině. Co do počtu příspěvků, výrazně převažují slovensky psané nad česky psanými. Stejně tak je na první pohled patrná péče, kterou redakce věnuje grafické úpravě periodika. Každé číslo je provázeno autorskými ilustracemi či fotografiemi převážně slovenských umělců.

Distribuce, financování, cena

Čtvrtletník vychází v nákladu 1000 ks a stojí 40 Kč/ Sk. Polovina je zasílána předplatitelům. Přibližně 300 ks putuje podle slov výkonného předsedy Vladimíra Skalského do prodeje ve velkých knihkupectvích (Academia, Luxor, Kanzelsberger, Slovenská kniha, Knihkupectví u Fishera). Vyjmenovaná knihkupectví však nepotvrdila, že by toto periodikum dostávala s výjimkou Slovenské knihy. Do prodeje Slovenské knihy prý pravidelně přichází cca 10ks od každého čísla. Dle slov pana knihkupce jsou ale posléze dány k rozebrání, neboť si nevzpomíná, že by si kdy někdo tento časopis koupil. Zbýlých 200 výtisků z celkového nákladu je bezplatně distribuováno autorům, spisovatelským organizacím, knihovnám, archivům apod. Všechna čísla periodika jsou také zdarma k nahlédnutí v elektronickém archivu, který je jedním z linků stránek Slovensko-českého klubu. Žádné další informace však tento internetový archiv nepřináší ani se čtenáři jinak nekomunikuje.

Struktura periodika

Obsah periodika je dělen do čtyř rubrik, jejichž zastoupení je průměrně takovéto (ačkoli se číslo od čísla může měnit, podle tematického zaměření konkrétního čísla):

Co se týče poměru převzatých a původních článků, není tento údaj čtenáři zcela zřejmý. Pokud redakce přetiskuje článek z jiných periodik (např. z Literárních novin), což se děje ojediněle, je tato skutečnost pod článkem uvedena. Pokud však redakce přetiskuje příspěvky (neměněné nebo třeba jen mírně krácené) již publikované ve vědeckých sbornících, na tuto skutečnost čtenáře neupozorňuje. Podle vyjádření redakce je zhruba 1/3 článků převzatých nebo mírně přepracovaných a zhruba 2/3 příspěvků jsou původní a psané právě pro toto periodikum.

Onu třetinu převzatých textů tvoří převážně část příspěvků spadající do rubriky PUBLICISTIKA. Jde o mírně upravované, ale i zcela neměněné texty (od textů renomovaných pedagogů po studentské práce) s odkazovým aparátem a dalšími náležitostmi charakteristickými pro odborný text (literárně

vědní, historické, politologické, lingvistické, kunsthistorické eseje či studie). Takřka v každém čísle lze najít alespoň jeden takovýto text, který je otištěný pod velmi podobným nebo zcela stejným názvem v odborných sbornících, sbornících ze studentských konferencí nebo odborných časopisech. Je však zvláštní, že na skutečnost, že jde o texty přejaté, redakce zpravidla neupozorňuje¹⁷⁰. Další (a bohužel spíše menší) částí této rubriky jsou zajímavá zamyšlení či diskuze publicistů o aktuálních společenských tématech dotýkajících se specificky Slovenska a Česka (např. česko-slovenské vztahy v různých historických obdobích, pozice malých států v EU, názory na převrat, rozdělení Československa, čechoslovakismus apod.)

Z hlediska jedinečnosti a pestrosti textů je stěžejní rubrika TVORBA. Ta dává nahlédnout do šuplíků začínajících i již známých převážně slovenských literátů a publicistů. Různorodá je co do žánrů i co do umělecké úrovně představovaných textů. Přináší fejetony, poezii, povídky, ukázky z románů, deníkových záznamů atd. Především jde však o relativně stabilní okruh lidí kolem redakce časopisu (Jmenovitě: Oľga Feldeková, Lubomír Feldek, Naďa Vokušová, Juraj Kuniak, Anton Baláž, Emil Charous, Vladimír Skalský).

Rubrika KRITIKA je, jak je vidět i z jejího rozsahu (10%), spíše okrajovou a povětšinou se v ní stručně připomíná jubileum a životní dílo některého ze slovenských autorů či jiných slovenských společensky a kulturně činných osobností. Výjimečně přináší také recenzi či komentář k aktuální tvorbě současných slovenských autorů.

Rubriku AUTORI tvoří zpravidla jeden článek nebo rozhovor (přibližně 2%) představujícího tvorbu umělce, který graficky doprovází dané číslo časopisu. Dále je připojen seznam autorů publikujících v daném čísle.

Obsahová analýza

Hypotetickým čtenářem periodika je člověk spíše vysokoškolsky vzdělaný s vyhraněným zájmem o literární a umělecké dění spojené se slovenskou komunitou v ČR nebo tematicky zaměřený na slovensko – českou problematiku. Jednotlivé příspěvky předpokládají různě fundovaného čtenáře (krátké zprávy o konání literární soutěže versus odborný text) a co do žánru, ale i co do kvality jsou velmi různorodé.

Redakce příliš nevstupuje do kontaktu se čtenářem. Komunikace se omezuje zpravidla jen na krátký úvodník, který je převážně informativního charakteru: seznamuje s obsahem čísla, bez jeho dalšího komentování. Ohlasy čtenářů, webové stránky či jakýkoli jiný „veřejný prostor“ pro komunikaci se čtenáři, zdá se, neexistuje. Rozhodně však nelze hovořit o tom, že by redakce čtenáři podsouvala jakékoli národovecké postoje. Politické a společenské dění totiž není centrální náplní časopisu, tou je literární tvorba.

Shrnutí

Časopis je nepochybně kultivovanou a relativně profesionalizovanou platformou. To lze říci hlavně o jazykové úrovni, grafickém zpracování, ale i obsahu. Tematické zaměření časopisu zejména na literární tvorbu je jistě jedinečné a nemá na poli menšinových periodik konkurenta. Časopis čtenáři pravidelně přináší (seřazeno dle prostoru, který jednotlivé typy článků zabírají): (1) nahlédnutí do literární tvorby několika desítek slovensko-českých / česko-slovenských autorů (jde o relativně stabilní okruh lidí okolo redakce časopisu), (2) seznámení s dílem či osobnostmi významnými pro

¹⁷⁰ Například: Rychlík, Jan: Česká a slovenská historiografie o období komunismu v Československu; In: Zrkadlenie 1-2 / 2005, s. 51-59. a totéž Rychlík, Jan: Česká a slovenská historiografie o období komunismu v Československu (Czech and Slovak Historiography on the Communist Period in Czechoslovakia); In: Nacionalismus v současných dějinách střední Evropy: od mobilizace k identitě. 2005, Středoevropské studie v sociálních vědách. Praha: CES; s. 62-72. ISBN 80-239-4456-8. Zdroj: <http://svi.ff.cuni.cz/t/rychlik.htm>
Nebo také: Kobylínska, Jana: Mezi deklamováním a románem. Torzo ako literárny žáner – causus Dráma sveta Janka Kráľa ; In: Zrkadlenie 2 / 2005, s. 26 - 32. Na stránkách Studentské literárněvědní konference pořádané Ústavem pro českou literaturu AV ČR pak najdeme příspěvek ve sborníku se stejným názvem i zněním: <http://www.ucl.cas.cz/slk/data/2005/sbornik/sbornik.pdf>.

Totožný případ je tento text: Ličková, Romana: Mladá próza 60. let. Pars pro toto: Novela Marie Alexandra Klimenta. ; In: Zrkadlenie 3 / 2005, s. 24 -36.

Výrazné je v tomto ohledu také Zrkadlenie 2 / 2006, kde je vydán sborník „Slovenský jazyk na české škole. Slovensko-český klub, Praha 2005“ centrálním tématem čísla a ze sborníku je v tomto čísle opublikováno pět příspěvků. http://opac.nm.cz/zaznam.php?detail_num=44192&vers=3□=cze

česko – slovenskou kulturní a veřejnou sféru (literáti, jazykovědci, filosofové, historici, politici apod.) formou medailonů, odborných esejů, studií a výjimečně také rozhovorů, (3) zamyšlení či diskuze publicistů o vzájemných specificky česko – slovenských tématech. Postoj redakce ke čtenáři je z hlediska rasové a kulturní snášenlivosti zcela korektní: nemanipuluje čtenáře nepřátelsky k žádným národnostním či jinak definovaným skupinám. Veřejné dění a politická témata nestojí v centru pozornosti tohoto časopisu.

Jako problematická se však jeví výše popsaná distribuční praxe: z celkového nákladu 1000 ks jde pouze 300 ks do prodeje, který žádná z oslovených knihkupectví nepotvrdila s výjimkou Slovenské knihy. Tam údajně míří zhruba 10 ks od každého čísla, která však podle vyjádření pana ředitele Slovenské knihy nikdo nekupuje. Toto skóre poukazuje na zřejmě obecnější rys časopisu a to na jeho dosti vyhraněné zaměření a žánr. Poněkud neobvyklý je také přístup redakce k publikování již otiskovaných textů odborného charakteru v mírně pozměněné nebo dokonce stejné podobě, o čemž čtenáře zpravidla neinformuje.

Autorka: Mgr. Eliška Ripková
E-mail: e.ripkova@gmail.com

Stanovisko vydavatele

Oproti mesačníkom slovenskej menšiny, analýza ktorých je veľmi povšechná a nedotýka sa ani zásadných otázok, ako napríklad zmeny periodika po takmer celý rok z printového na internetové periodikum, alebo otázok nepravidelnej periodicity, analýza štvrťročníka Zrkadlenie/Zrcadlení je pomerne podrobná, čo by bolo pozitívne, avšak celkom zjavne a dokázateľne aj veľmi nepresná. Je škoda, že sa tak spochybňuje úroveň celej analýzy, ktorá kolísala podľa autorov.

Text obsahuje značné množstvo chýb rôznej závažnosti. Napríklad (v poradí výskytu):

- elektronická verzia je umiestnená na stránkach Svetového združenia Slovákov v zahraničí, ktoré majú návštevnosť 14-tisíc prístupov denne (je to internetový portál www.slovacivosvete.sk) a kde sa poskytuje priestor aj ďalším slovenským tlačovinám zo sveta, nie na stránkach Slovensko-českého klubu
- úvodník v prvom čísle nepísal šéfredaktor
Vladimír Skalský nie je výkonný predseda, ale podpredseda Slovenského literárneho klubu v ČR
- redakčný kruh nie je zoznamom ľudí, ktorí v časopise publikovali, koniec-koncov bol menovaný pred vyjdením prvého čísla, naopak zoznam autorov má niekoľko sto mien
- časopis má v skutočnosti štyri rubriky, nie tri, a to v každom čísle od začiatku vydávania
- text spochybňuje dodávku časopisu konkrétnym knihkupectvám, kde ju však vieme bez problémov doložiť dodacími listami; takisto nesprávny je citát majiteľa Slovenskej knihy, ktorý ho môže písomne poprieť
- autorka analýzy nerozlišuje úvodník a editorial a nepostrehla priestor pre komunikáciu a odozvy v časti Kritika, pričom explicitne píše, že neexistuje
- autorka analýzy hovorí o časti obsahu, ktorý popri Zrkadlení vychádza aj vo vedeckých zborníkoch, čo je v prípade literárnych časopisov obvyklé, celkom opačné, než aká je skutočnosť (opäť ľahko dokázateľne podľa dátumov vydania): spravidla prináša Zrkadlenie aktuálne závažné texty omnoho skôr, než potom vyjdú v zborníkoch (slovakistické konferencie v Prahe, česko-slovenské literárne konferencie v Brně, konferencie o národnostných menšinách Visegrad - Terra Interculturalis a iné), alebo dokonca zborníky úplne nahrádza (víťazné práce z Literárnej súťaže Jána Kollára, ktorá by teda bez Zrkadlenia nemohla v tejto podobe existovať, každoročná doktorandská česko-slovenská literárna konferencia v Prahe). Zo zjavného pozitíva robí text akoby negatívum.
- atď.

Žiadame v analýze opraviť zjavné chyby, alebo ju doplniť poznámkou v tomto zmysle, inak je jej relevancia v prípade tohto konkrétného periodika bohužiaľ mimoriadne malá.

Vyjádření hodnotitele

1) Pan Vladimír Skalský má zcela pravdu v těchto ohledech a za nepřesné údaje se omlouvám:

- Úvodník prvního čísla časopisu nepsal šéfredaktor, nýbrž pan Vladimír Skalský.
- Vladimír Skalský je výkonným „podpředsedou“, nikoli předsedou Slovensko-českého klubu.
- Časopis má opravdu čtyři rubriky. V analýze je vynechána rubrika „Autori-Autoři“, protože jsem nepochopila, že jde o samostatnou rubriku. Nabyla jsem dojmu, že se jedná spíše o poznámku na závěr čísla. Jde totiž zpravidla o jeden článek či rozhovor (tj. průměrně 4 strany ve 170 stránkovém časopise), který představuje umělce, který graficky doprovodil dané číslo časopisu. Dále je připojen seznam autorů publikujících v daném čísle.

2) Pokud došlo ke špatnému pochopení těchto bodů, je mi to líto, a zde je upřesňuji:

- Poznámka o tom, že redakce se čtenáři dále jinak nekomunikuje, se týkala popisu internetového rozhraní neboli archivu časopisu. Tam by čtenář mohl čekat například online diskuzi k jednotlivým článkům, nebo

informace o členech redakce s kontakty apod. Rubriku „Kritika“, kde má čtenář podle pana Skalského možnost publikovat svou reakci, v analýze samozřejmě popisují. Většinou se však v rubrice neobjevují reakce „obyčejných čtenářů“, ale spíše připomenutí jubileí slovenských literátů, zhodnocení jejich tvorby, občas také reakce autorů na sebe navzájem.

- Archiv časopisu je opravdu přístupný přes internetový portál „Svetového združenia Slovákov v zahraničí“ (www.slovacivesvete.sk), ale pouze jako jeden z mnoha pododkazů na partnerské webové stránky a cesta k němu vede právě přes uvedené stránky Slovensko-českého klubu (přes které čtenáře hledajícího Zrkadlenie internetový prohlížeč také směřuje). Návštěvnost archivu pak je, troufám si odhadovat, logicky mnohonásobně menší, než uvedených 14 tisíc přístupů denně, které navštíví hlavní stránku www.slovacivesvete.sk, jak píše pan Skalský. Ilustrační obrázky viz. Příloha 1

3) Sporné body, za kterými si však musím stát:

- úvodník versus editorial: Pokud je mi známo jde o jazykové ekvivalenty. Časopis také obsahuje pouze jeden text „Na úvod“. Nevím, kam pan Skalský mířil poznámkou, že jsem zřejmě nepostřehla rozdíl mezi nimi (editorialem a úvodníkem).

- distribuce časopisu:

Pan Vladimír Skalský mi při návštěvě redakce sdělil, jako odpověď na otázku po distribuční praxi jejich časopisu, že časopis dodávají do větších a dobrých knihkupectví. Jmenoval konkrétně Akademii, Neoluxor, Kanzelsberger, Slovenskou knihu a knihkupectví u Fischera. Poslední jmenované knihkupectví jsem osobně navštívila a dostala zamítavou odpověď na otázku, zda-li časopis odebírají a zda-li je ho možné u nich zakoupit. V ostatních případech jsem vznesla emailový dotaz. Kopie korespondence je ke shlednutí v Příloze 2 na konci dokumentu. Rovněž jsem dostala zamítavé odpovědi. Výjimkou byla Slovenská kniha, kde mi pan knihkupec Adam sdělil, že časopis mají „Když ho vydavatel doručí“. Abych se dověděla, co to konkrétně znamená, panu Adamovi jsem volala a dostala informaci, tak jak jsem popsala ve své zprávě: Do prodeje Slovenské knihy pravidelně přichází cca 10ks od každého čísla. Ta jsou ale posléze dány k rozebrání, neboť si pan Adamec nevzpomínal, že by si kdy někdo tento časopis koupil. Pro toto tvrzení nemám kromě své paměti bohužel žádný doklad.

- přetiskování již publikovaných a zpravidla odborných textů:

Zprostředkovávat třeba již publikované odborné texty širší veřejnosti je bezesporu předností časopisu. Je však nezvyklé, pokud je tomuto druhu příspěvků věnován rozsáhlý prostor, jako např. u Zrkadlenie 2 / 2006, kde většinu náplně čísla tvoří pět příspěvků sborníku „Slovenský jazyk na české škole“ Katedry českého jazyka a literatury Pedagogické fakulty Univerzity Palackého původně vydané o rok dříve.¹⁷¹ Standardně jsou pak v každém čísle 1-2 takové odborné texty, což však vzhledem k jejich rozsahu tvoří nezanedbatelnou část.

Bývá také obvyklé takové texty uzpůsobit pro širší publikum. V případě Zrkadlenia jsou to však texty často nekrácené, neupravované pro laického čtenáře, a jak to bývá u odborných textů tedy hůře stravitelné, což je v kontrastu s ostatními články periodika. Pokud je v určitém čísle textů takto specificky zaměřených povícero, ve čtenáři může vyvstat otázka po smyslu jejich otiskování v česko-slovenské kulturní revue, zvláště pokud jsou volně ke stažení na internetu, jako je tomu např. zde: <http://www.ucl.cas.cz/slk/data//2005/sbornik/sbornik.pdf>.¹⁷²

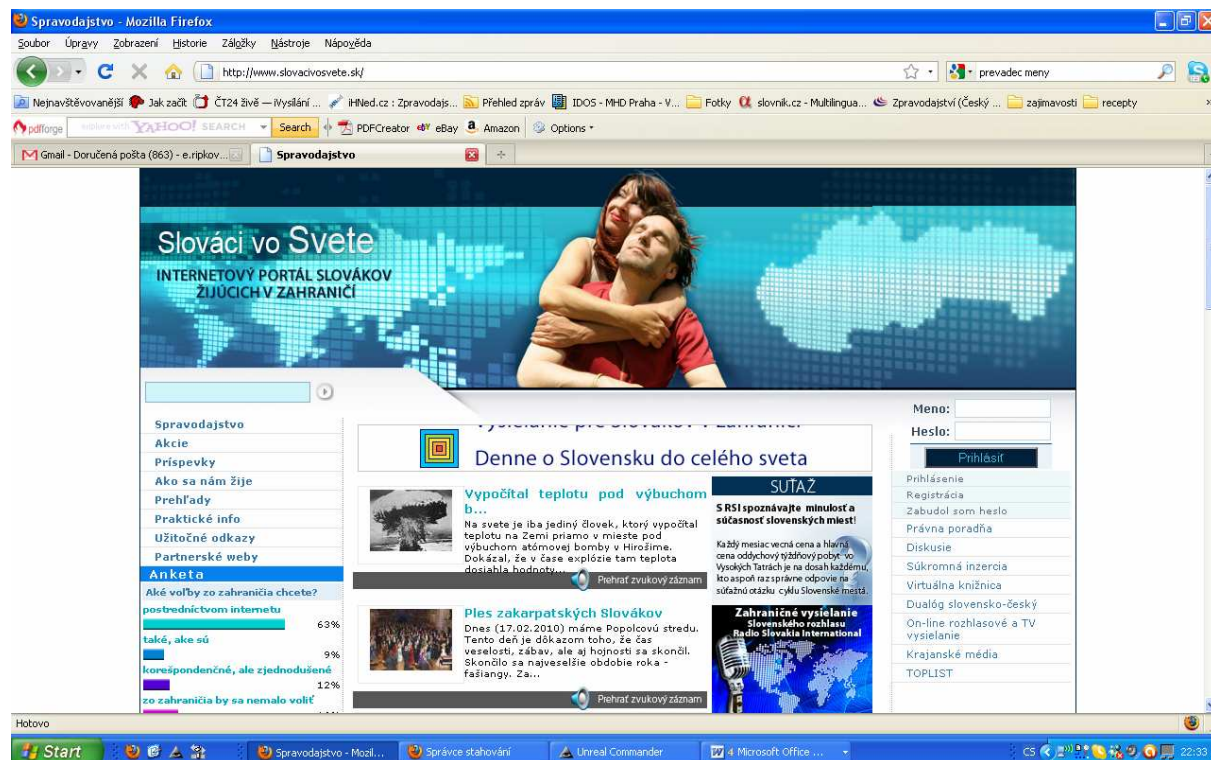
Závěrem chci znovu shrnout, dle mého názoru, hlavní výsledek mé analýzy: Česko-slovenská revue Zrkadlenie/Zrcadlení je mezi jinými slovensky psanými menšinovými časopisy jistě originální a kvalitativně nadprůměrné periodikum (co do obsahu i formy). Jeho zaměření (jak zdá se mi naznačuje specifická struktura obsahu) a jeho nedostupnost v uvedených knihkupectvích však pravděpodobně naznačují, že nenachází příliš rozsáhlé čtenářstvo.

¹⁷¹ Výrazné je v tomto ohledu také Zrkadlenie 2 / 2006, kde je vydání sborníku „Slovenský jazyk na české škole. Slovensko-český klub, Praha 2005“ centrálním tématem čísla a ze sborníku je v tomto čísle opublikováno pět příspěvků. http://opac.nm.cz/zaznam.php?detail_num=44192&vers=3□=cze

¹⁷² Kobylínska, Jana: Mezi deklamováním a románem. Torzo ako literárny žáner – causus Dráma sveta Janka Kráľa ; In: Zrkadlenie 2 / 2005, s. 26 - 32. Na stránkách Studentské literárněvědní konference pořádaném Ústavem pro českou literaturu AV ČR pak najdeme příspěvek ve sborníku se stejným názvem i zněním: <http://www.ucl.cas.cz/slk/data//2005/sbornik/sbornik.pdf>.

Totožný případ je tento text: Ličková, Romana: Mladá próza 60. let. Pars pro toto: Novela Marie Alexandra Klimenta. ; In: Zrkadlenie 3 / 2005, s. 24 -36.

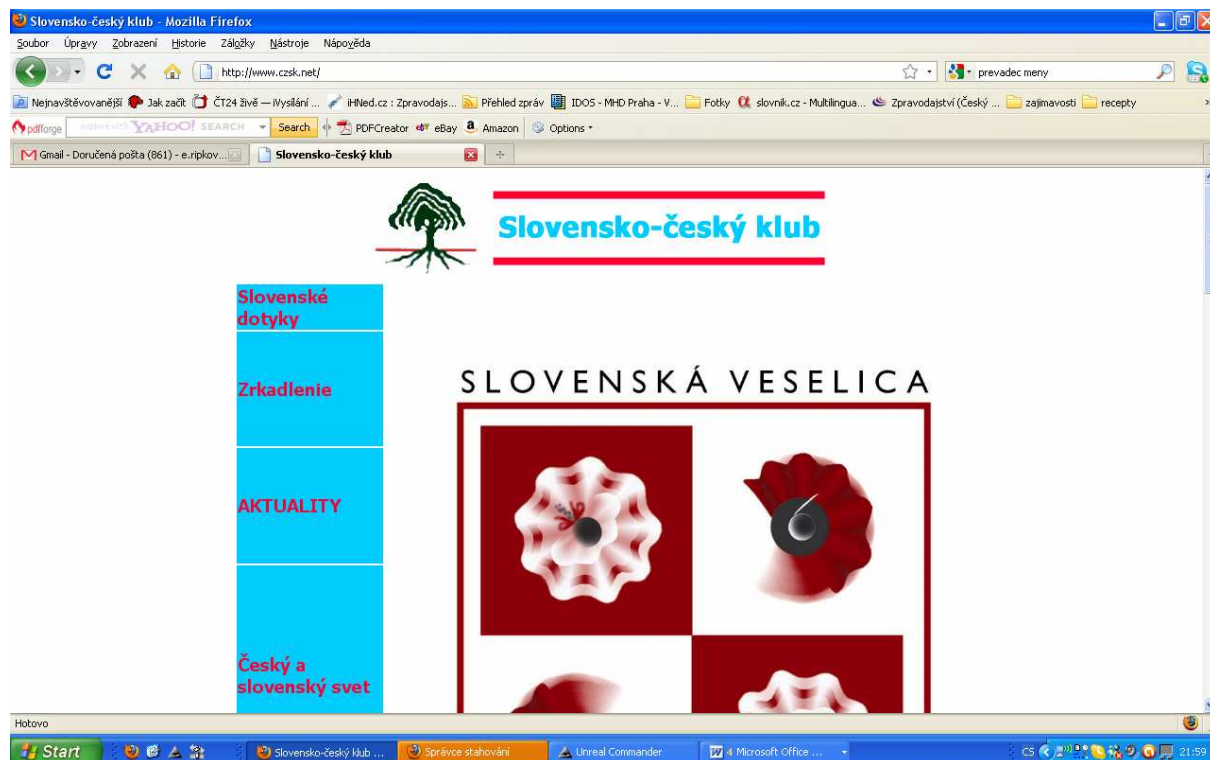
-úvodní stránka www.slovacivesvete.sk

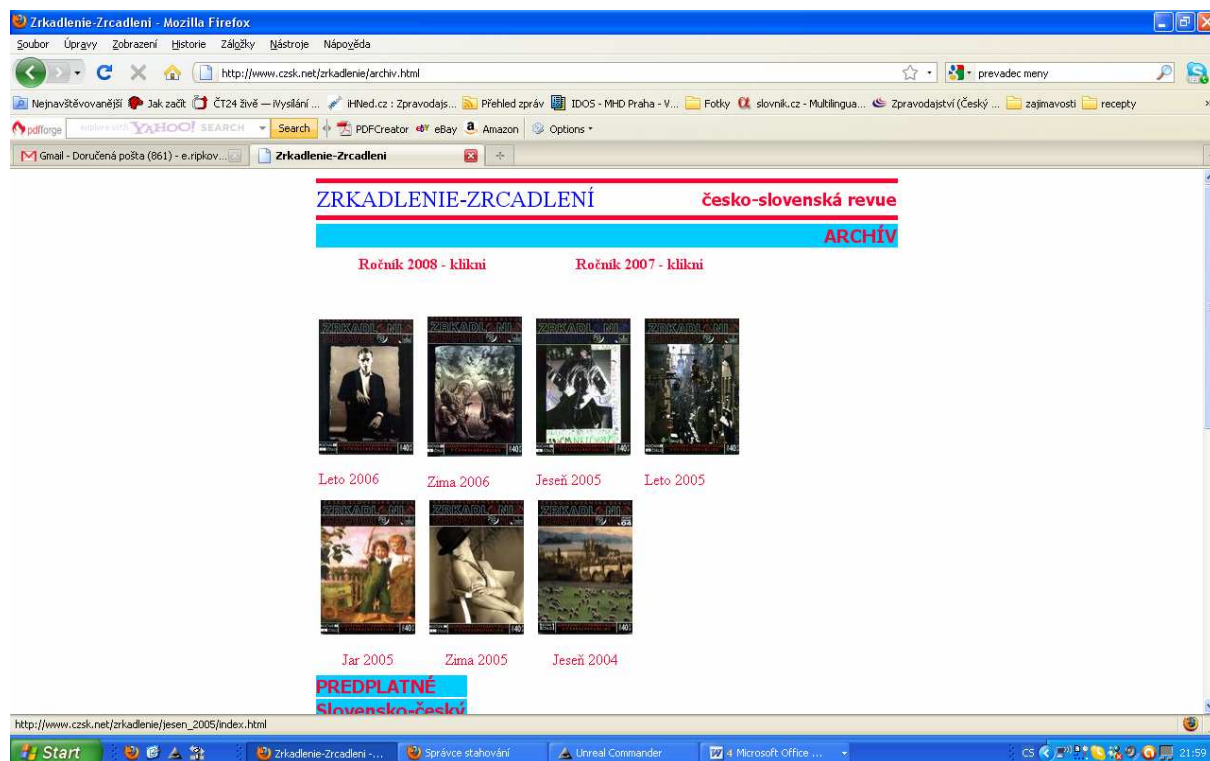
- odkaz „partnerské weby“

- odkaz na web „Slovensko-českého klubu“

- odkaz na archiv Zrkadlenie/Zrcadlení (od roku 2007 se zobrazuje v pdf přímo na stránkách www.slovacivesvete.sk)

Dotaz poslaný knihkupectvím

odesílatel **Eliska Ripkova** <e.ripkova@gmail.com>
komu slovenska.kniha@centrum.cz
datum 28. října 2009 10:51
předmět časopis Zrkadlenie
posíláno přes gmail.com

skrýt podrobnosti 28.10.09

Dobry den,
rada bych se zeptala, jestli dostavate do svych prodejen slovensko-cesky casopis "Zrkadlenie-Zrcadleni" a jestli je mozne ho u vas ve volnem prodeji zakoupit.
Dekuji za informaci,
Zdravi, Eliska Ripkova

Odpověď pana Zbyňkem Adama ze Slovenské knihy:

odesílatel **Zbyněk Adam** <slovenska.kniha@centrum.cz>
komu Eliska Ripkova <e.ripkova@gmail.com>
datum 2. listopadu 2009 19:05
předmět Re: casopis Zrkadlenie
posíláno přes centrum.cz

skrýt podrobnosti 2.11.09

Dobry den, kdyz ho vydavatel doruci. Adam
Slovenská kniha-Zbynek Adam
Jilská 1, 110 00 Praha 1
tel.: +420/224 947 130; mobil: +420/777815108
otevreno pondeli – patek 10.00 - 12.30 13.30 - 18.00
e-mail: slovenska.kniha@centrum.cz
internet.obchod:www.slovenskeknihy.cz

Odpověď ze sítě prodejen Kanzelsberger:

odesílatel **Marie Pospíšilová** <info@kanzelsberger.cz>
komu Eliska Ripkova <e.ripkova@gmail.com>
datum 30. října 2009 12:02
předmět Re: casopis Zrkadlenie

skrýt podrobnosti 30.10.09

Dobrý den, bohužel časopisy nevedeme.
Hezký den, M.Pospíšilová

Odpověď ze sítě prodejen Academia:

odesílatel **Expedice ACADEMIA** <expedice@academia.cas.cz>
komu Eliska Ripkova <e.ripkova@gmail.com>
datum 29. října 2009 7:35
předmět Re: casopis Zrkadlenie
posíláno přes academia.cas.cz

skrýt podrobnosti 29.10.09

Dobrý den,
Vámi požadovaný časopis bohužel nevedeme.
Hezký den H.Průšová

Odpověď ze sítě prodejen Neoluxor:

odesílatel **Neoluxor** <info@neoluxor.cz>
komu Eliska Ripkova <e.ripkova@gmail.com>
datum 28. října 2009 16:42
předmět Re: casopis zrkadlenie

skrýt podrobnosti 28.10.09

Dobrý den,
tento časopis bohužel neodebíráme.
S přáním hezkého dne Info Neoluxor Team
info@neoluxor
Palác knih Luxor, Václavské nám. 41
110 00 Praha 1

SRBSKÁ MENŠINA

SRPSKA REČ

Celý název: *Srpska reč: časopis srpske manjine u Češkoj republici* (v cyrilici) [*Srbské slovo: časopis srbské menšiny v České republice*]

Technické údaje

Periodicita: dvouměsíčník (6 čísel ročně)

Rozsah: 32 stran (30 stran plus přední a zadní obálka), několik čísel má mimořádné přílohy

Vydavatel: Srbské sdružení sv. Sáva

Historie

Časopis začalo vydávat sdružení sv. Sáva v polovině roku 2005 jako dvouměsíčník s cílem podávat informace o historických památkách, duchovní kultuře, jazyku a literatuře, kultuře a historii a výtvarném umění Srbska a Česka a první informace důležité pro Srby žijící v ČR. V čísle 18 redakce vyjádřila záměr uvádět články o Srbech ve světě, běžném životě a životě cizinců v ČR. Tyto záměry byly zčásti naplněny. Hlavní redaktorkou časopisu je od jeho založení Branka Kubeš (Branislava Kubešová). Jiné informace než ty už obsažené ve Zprávách o situaci národnostních menšin v České republice zjištěny nebyly.

Redakce

Branka Kubeš (stálá hlavní redaktorka s novinářskou praxí), obvykle tři čtyři další osoby s občasnou obměnou (Margita Zmijanović – grafička, malířka a výtvarnice; Karin Kubeš, Dragan Novaković aj.). Časopis má kromě redakce tři stálé dopisovatele a v současné době přispívá do časopisu jedenáct dopisovatelů (sdělení redakce).

Jazyky, jazyková úroveň¹⁷³

Spisovná srbsština psaná cyrilicí, která je v porovnání s latinkou v Srbsku tradičnější a je spjata se srbskou národní identitou. Redakce zdůvodňuje volbu cyrilice tím, že jde o původní srbské písmo. V č. 22 byl článek očividně původně napsán v latince bez diakritiky (např. místo š bylo zřejmě s) a mechanicky transliterován do cyrilice (ve výsledku se místo písmena *uu* objevuje *c*). Mimořádná příloha čísla 14 o Kosovu a Metochii je psána explicitně záměrně v češtině pro českou veřejnost. V čísle 17 jsou přetištěny dva dopisy České strany národně socialistické v češtině. Redakce provádí korekturu sama anebo s pomocí korektorky Milici Beljković. Celková jazyková úroveň není špatná, přesto některé texty obsahují překlepy a transliterační chyby; překlady někdy obsahují chyby v gramatických vazbách (např. v č. 18, s. 4).

Distribuce, financování, cena

Časopis lze předplatit a je v prodeji v obchodě s tiskem v Kateřinské ulici 42, Praha 2. Ročník 2008 je dostupný online na <http://sv-sava.cz/casopis-srpska-rec/>. Podle sdělení redakce má časopis v současnosti 116 předplatitelů.

Cena: 35 Kč

Design

Srpska reč je tištěna na těžším lesklém křídovém papíře barevně. Jedno číslo obsahuje v průměru 82 obrázků (obvykle fotografie a reprodukce uměleckých děl) provedených v barvě.

U většiny obrázků (74 %) není uvedeno, kdo je jejich autorem a odkud pocházejí. 15 % obrázků je zjevně původních a 11 % je explicitně identifikováno jako převzaté. Fotografie bez identifikovaného původu zobrazují různá místa po celém světě a jsou mezi nimi i historické fotografie nebo obrázky v angličtině, ačkoliv je časopis jinak v srbsčině. Lze proto předpokládat, že nejsou všechny pořízeny redakcí nebo někým jiným speciálně pro časopis. Lze se proto domnívat, že autorská práva nejsou vždy respektována. To se týká i reprodukcí výtvarných děl otištěných v časopise a převzatých obrázků. Tato domněnka však nebyla prověřována.

Grafickou úpravu provádějí dvě externí firmy: Megi Company, s. r. o., a V.M.V. CZ, s. r. o. Grafické odlišení začátků článků je nejednotné, a proto může být členění na články / části článků nepřehledné. Některé fotografie mají nízké rozlišení (jsou viditelné pixely).

¹⁷³ Výsledky analýzy časopisu *Srpska reč* se týkají čísel 1, 2 a 16–24.

Struktura periodik

Časopis má jednu stálou rubriku (recepty na poslední straně) a několik seriálů (Srbové ve světě, Krásy Srbska, Ze srbské historie aj.). Většina analyzovaných čísel obsahuje úvodník hlavní editorky a rubriku zpráv o činnosti sdružení sv. Sáva. Reklamu časopis neobsahuje.

V několika číslech se nacházejí kratší texty, které nijak nesouvisejí se srbskou identitou, jinými v časopise běžnými tématy nebo obecně lidskými hodnotami. Jde například o článek o antigravitaci (č. 3), Atlantidě (č. 23), zdravotní prospěšnosti čokolády (č. 24), o zemětřesení (č. 24), odtržení Texasu od USA (č. 24) apod. Relevance těchto textů v časopise není ani nijak naznačena – vzniká tak dojem, že jejich účelem je pouze zaplnit místo.

U většiny (58 %) článků není uveden autor, ani u těch, u kterých je velmi pravděpodobné, že jsou převzaty z jiného zdroje (např. článek v čísle 17 na s. 14–16). U 23 % článků je autor uveden, ale není jasné, zda je článek převzatý odjinud, nebo zda je původní (vytvořený speciálně pro časopis). S ohledem na údaj redakce, že časopis má 11 dopisovatelů, se lze domnívat, že část těchto článků je původních. 8 % článků je jako původní v časopise explicitně identifikováno, 8 % článků je identifikováno jako převzaté. U 2 % je uvedeno, že jsou přeloženy.

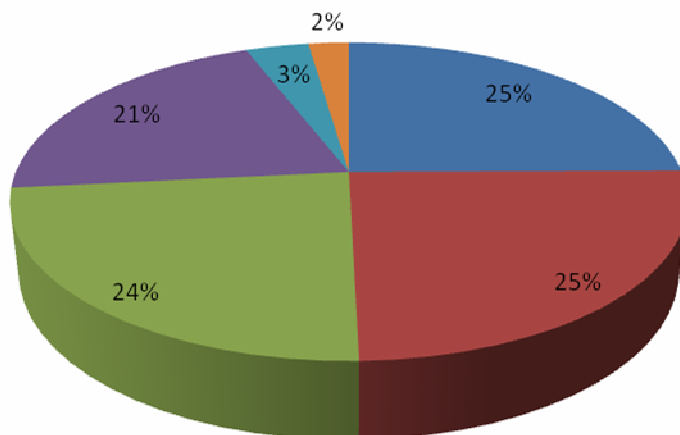
Obsahová analýza

Obsah časopisu byl analyzován ze dvou hledisek: 1) podle hlavních tematických oblastí a 2) podle sociálních identit (tj. skupin, organizací, států), které hrají ústřední roli v jednotlivých článcích, včetně způsobu, jak jsou líčeny.

Ad 1) Vyčleněno bylo několik hlavních tematických oblastí. Ty jsou co do podílu na *stranovém rozsahu* zastoupeny takto (100 % odpovídá celkovému stranovému rozsahu analyzovaných časopisů): historie 25 %, politika 25 %, kultura 24 %, náboženství necelá 4 %, ekonomika 2 % a jiné oblasti 21 % rozsahu. Kategorie „jiné“ zahrnuje řadu dalších oblastí s menším podílem jako zejména příroda, sport, strava, praktický život, zdraví aj. Co do podílu na *celkovém počtu článků* jsou jednotlivé oblasti zastoupeny takto (100 % odpovídá celkovému počtu 380 analyzovaných článků, přičemž některé se týkaly více oblastí než jen jedné): politika 37 %, historie 33 %, kultura 32 %, náboženství 6 %, ekonomika 5 % a jiné oblasti 25 % článků. V porovnání s prvními dvěma čísly časopisu (rok 2005) se v posledním ročníku a půl (roky 2008–2009) zvýšil podíl článků věnujících se politice (+15 %) a historii (+2 %) a snížil podíl článků z oblasti kultury (–27 %) a z kategorie „jiné“ (–16%).

Témata podle stranového rozsahu

■ historie ■ politika ■ kultura ■ jiné ■ náboženství ■ ekonomika

Časopis má dvě stálé části. První třetina časopisu zpravidla obsahuje politickou část, zaměřenou obvykle na status Kosova a situaci Srbů na Kosovu. Druhá polovina časopisu je zpravidla kulturně- a politickohistorická, skládající se zejména z textů o politických dějinách Srbska, historických památkách Srbska a významných historických osobnostech. U novějších čísel časopisu (roky 2008–2009) oproti prvním dvěma číslům vzrostlo zaměření na Srbsko a ubyly články týkající se Česka.

Ad 2) Pro analýzu zastoupení sociálních identit (skupin, států, organizací) v časopise bylo vyčleněno několik z nich předem, a to: Srbské sdružení sv. Sáva, srbská menšina v ČR, Česko, Srbové ve světě, Srbsko (resp. Srbové ze Srbska) a EU (resp. „Evropa“ ve smyslu EU). Další identity byly zjišťovány v průběhu analýzy. Do kvantitativní analýzy byly identity zahrnuty, pokud hrály v rámci článku podstatnou roli, tj. pokud nebyly jen letmo zmíněny. Nejfrekventovanějšími identitami v analyzovaném vzorku jsou následující (sestupně):

- Srbsko – 43 % článků,
- Kosovo a Metochie – 25 %,
- Česko – 13 %,
- Albánci/Albánie – 9 %,
- OSN – 8 % (zahrnuje i správu Kosova UNMIK a Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii),
- EU – 8 %,
- Srbské sdružení sv. Sáva – 7 %,
- USA – 7 %,
- NATO – 6%,
- Srbové ve světě – 4 %,
- pravoslavná církev – 4 %,
- srbská menšina v ČR – 3 %,
- Rusko – 3 % článků.

Srbskou menšinou v ČR a sdružením sv. Sáva se časopis zabývá v poměrně malé míře. Sdružení vystupuje v 7 % článků. V průměru 23 % plochy těchto článků zabírá text, ostatních 77 % plochy zaujímají fotografie nebo jiné obrázky. Fotografie obvykle zobrazují skupinky lidí postávajících, sedících, tleskajících v hledišti apod. zpravidla bez popisu toho, co nebo koho zobrazují. V čísle 16 (s. 16–17) se v rámci téhož článku objevuje bez jasného důvodu jedna fotografie dvakrát.

Analýza se také týkala toho, jak jsou jednotlivé identity líčeny (pozitivně, negativně nebo neutrálně). Nejvíce vyobrazení je neutrálních (73 %), méně negativních (22 %) a nejméně pozitivních (5 %). Pokud jde o dopředu vybrané identity, které byly sledovány především, jsou v článcích, v nichž se o nich píše, líčeny takto:

- sdružení sv. Sáva pozitivně v 11 % a neutrálně v 89 % článků,
- srbská menšina v ČR neutrálně pokaždé,

- Srbové ve světě pozitivně ve 25 % a neutrálně v 75 % článků,
- Srbsko pozitivně v 6 %, negativně v 1 % a neutrálně v 93 % článků,
- Česko pozitivně ve 2 %, negativně ve 4 % a neutrálně v 94 % článků,
- EU pozitivně ve 3 %, negativně ve 45 % a neutrálně v 52 % článků.

Nejpozitivněji jsou v časopise líčeni: Srbové ve světě (25 %), Rusko (20 %) a sdružení sv. Sáva (11 %). Nejvíce negativně jsou líčeni: „Západ“ (pokaždé negativně), muslimové (téměř pokaždé negativně), Albánci/Albánie (negativně v 94 % článků), USA (81 %), NATO (76 %), Turci (57 %), OSN (53 %, nejvíce správa Kosova UNMIK v 75 % článků, pak Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii v 58 % a OSN jako takové ve 43 %). Kromě EU není žádná z těchto skupin, resp. organizací v žádném článku líčena pozitivně, tedy jejich vyobrazení je vždy buď neutrální, nebo negativní.

V časopise celkově převažují negativní postoje nad pozitivními, a to především v politické části časopisu. Těžištěm této části je ve většině analyzovaných čísel líčení nepřátelských aktivit vůči Srbsku a Srbům ze strany USA, NATO, Albánců, OSN a EU. Albánci nebo Albánie jsou vylíčeni extrémně negativně. V několika článcích je použit i hanlivý výraz „Šiptar, šiptarski“ místo neutrálního „Albanac, albanski“ (např. v úvodníku hlavní redaktorky v č. 17, s. 3, dále například v č. 21, s. 14, 15 aj.).

Většina čísel uvádí v politické části časopisu řadu článků, které se vyslovují proti oddělení Kosova. Obsahují výroky a projevy politiků, duchovních a jiných významnějších osob a organizací na podporu tohoto postoje. Časopis jednostranně líčí pouze aktivity Nesrbů vůči Srbům. Nepodává tedy informace, na základě kterých by si čtenář mohl utvořit názor na celou situaci v Kosovu a bývalé Jugoslávii. Například v článku (v č. 21, s. 11) o odsouzení srbského vůdce Milana Martiće haagským tribunálem za vraždy civilních obyvatel chorvatských vesnic nazvaném „Toto je inkviziční soud!“ je hlavní zprávou, že Martić neměl podle svých slov spravedlivý, ale „inkviziční“ soud. Činy, za které byl odsouzen, se časopis nezabývá. Dále například letecký útok NATO a oddělení Kosova časopis odsuzuje jako „kriminální“ akt mezinárodního společenství, jako zločin (např. v č. 16 a č. 23), přestože mezinárodní soud o takové kvalifikaci zatím nerozhodl. Oproti tomu Radovan Karadžić, obviněný ze zločinů proti lidskosti, je líčen pouze v pozitivním světle, a to nejen slovy jiných, ale i hlavní redaktorky v úvodníku (č. 20, s. 3), která k němu vyjadřuje obdiv jako k legendě a duchovní osobnosti, z níž „vyzařuje něco hluboce humánního a lidského“ (s. 3). Závažnými činy, ze kterých byl Karadžić obviněn, se časopis nezabývá.

Srbové v časopise vystupují zpravidla jen jako pasivní objekty a oběti zájmů a aktivit jiných – Albánců, Turků, USA, NATO, „Západu“, EU, OSN a „velmocí“, které se vůči Srbsku a Srbům chovají nepřátelsky (s výjimkou Ruska) a které jsou plně zodpovědné za situaci v Srbsku, kterou záměrně způsobily (více čísel). Časopis nenabízí diskusi o situaci v Kosovu, o jejích příčinách a následcích pro srbskou nebo světovou společnost. Je platformou pro agitaci proti všem, kteří schvalují osamostatnění Kosova a částečně také proti partnerství Srbska s EU a evropské integraci obecně. Pokud se tvrzení ve prospěch oddělení Kosova nebo ve prospěch evropské integrace v časopise objeví, je vedle nich představen opačný názor, který je zpochybňuje či diskredituje. Například v čísle 18 (s. 5) je běžným písmem uvedena ve víceméně pozitivním světle informace o uzavření dohody o partnerství mezi EU a Srbskem (Borisem Tadićem), ale pod tímto textem je vytištěna emotivní kritika (Vojislava Koštunici a neidentifikovaného autora) tohoto kroku, a to tučným písmem, kterým tak redakce dává prominenci tomuto druhému názoru. Ve druhém směru to neplatí: relevantní názory a argumenty, které jsou v rozporu s propagovanými názory, časopis minimalizuje, vyvrací anebo vůbec neuvádí.

Časopis nejen pouze kritizuje, ale i očerňuje ty, kteří schvalují osamostatnění Kosova nebo letecký zásah NATO proti Srbsku v roce 1999. Časopis například tvrdí, že cílem vojenských zásahů NATO bylo srbské civilní obyvatelstvo (viz např. úvodník hlavní redaktorky v č. 23, s. 3, nazvaný „Bez milosti zabíjeli v nemocnicích, školách...“ nebo článek v tomtéž čísle na s. 11). Časopis dále přirovnává ospravedlňování útoku NATO k ospravedlňování útoku nacistického Německa na Polsko v roce 1939 (úvodník v č. 17, s. 3). Bez podložených argumentů tvrdí, že záměrem NATO je vytvořit z Kosova samostatný stát, aby tam mohlo vládnout (více čísel). Časopis tedy líčí NATO jednoznačně negativně, mj. spojováním s nacismem. O zásazích jugoslávské armády (které vedly k zásahu NATO) ani o masakrech civilního obyvatelstva jugoslávskou armádou se časopis nezmiňuje – líčí Srby pouze jako pasivní objekty a oběti aktivit jiných. Zabití 45 Albánců v obci Račak jugoslávskou armádou v lednu 1999 je v čísle 23 vysvětleno jako útok na albánské vojáky teroristické UČK, jejichž těla byla prý Albánci přes noc převlečena do civilních šatů. Časopis nezvažuje názor sdílený řadou států a mezinárodních organizací, že šlo o masakr civilistů. Osobu vedoucího mise OBSE Williama Walkera, který zabití oznámil jako masakr civilistů, se navíc snaží očernit jeho kontroverzní činností pro CIA v Latinské Americe a tvrdí, že Walker „sám zasel sémě války“ (dosl. „zamesio kvasac rata“) na Kosovu

a „oddaně pro ni [válku] pracoval“ (s. 9). Očernování osob schvalujících oddělení Kosova provádí časopis naznačováním jejich zkaženého charakteru. Pod fotografií Williama Walkera v čísle 23 je nápis „ambasador s krvavými rukama“ a pod ním text, který jej líčí jako zodpovědného za smrt jezuitských duchovních v Salvadoru, protože je zabily „oddíly smrti, které trénovali Američané a v době, kdy tam byl Walker velvyslancem“ (s. 9). Dále článek v čísle 23 na s. 7 uvádí, že kolem stovky významných intelektuálů „na Západě“ podepsalo otevřený dopis Billu Clintonovi, aby byly bombardovány strategické cíle v Srbsku. Článek pak uvádí, že mezi podepsanými byl i Günter Grass, jehož názor (a pouze jeho) si vybírá k citaci, před kterou zmiňuje, že Grass „se v roce 2001 přiznal, že byl v Hitlerjugend“. Tím časopis bez podložené argumentace naznačuje souvislost mezi charakterem signatářů a nacismem a vytváří tak jejich negativní obraz. V článku „Nobelova cena za rozdrobení Srbska“ (č. 21) časopis (autor článku není uveden) očerňuje, resp. hanobí Marttiho Ahtisaariho, držitele Nobelovy ceny za mír, bývalého finského prezidenta, vedoucího pracovní skupiny OSN a velvyslance EU pro Kosovo, který připravil plán řešení kosovského konfliktu spočívající v osamostatnění Kosova. Článek začíná těmito slovy:

„Ahtisaari je aktivistou světové organizace homosexuálů ve světě MCA [tj. zřejmě YMCA], která byla ve své době obviněna ze sodomy a gomory. S její pomocí dosáhl mnohého: bez fakulty získal 15 čestných doktorátů, 4 ceny za svobodu, Fulbrightovu cenu za porozumění a nyní Nobelovu cenu za mír. To je naprostá devalvace hodnoty tohoto ocenění a opravdový obraz ničení tradičních civilizačních hodnot a opravdový obraz tzv. demokratického západu. [...] Tento člověk je esesák, vyrůstal v zemi, která nebyla na rozdíl od Německa nikdy denacifikována. [...] Šiptarskému [tj. hanlivě: albánskému] lobbistovi Marttimu Ahtisaarimu byla udělena Nobelova cena za mír, čímž tentokrát legálně získal ještě 1,4 miliónu dolarů na vytvoření nezávislého Kosova a falešný stát je stvrzen prestižní značkou švédské koruny“ (s. 14).

Plán Ahtisaariho spočívá ve ztrátě výkonu srbské státní moci nad Kosovem. Proto je v srbském časopisu kritika tohoto plánu – stejně jako kritika postupu NATO a dalších organizací v otázce Kosova – pochopitelná. Není však jasné proč se časopis *Srpska reč* uchyluje k očernování osoby (na základě negativního stereotypu o homosexuálech, nepodloženého obvinění ze sexuální zvrhlosti, zavádějící argumentace ohledně udělování čestných doktorátů, nepřímého a neprokázaného spojování osoby s nacismem a emocionálních vyjádření). Podobně i v čísle 23 používá časopis (autor článku není uveden) výrazy jako „křížová výprava“ Clintonova proti Jugoslávii“, „Madeleine Albright, válečný jestřáb“ Clintonovy administrativy“ apod. (s. 10). Za očernování, resp. hanobení vysokých úředníků USA, OSN, EU i ČR působících v mírových misích na Kosovu věnuje časopis tři strany čísla 17 tomu, aby bez uvedení spolehlivých zdrojů sdělil, že velký počet těchto úředníků má své ekonomické zájmy a že se na Srbsku a Kosovu obohacuje ve svůj prospěch (s. 14–16). Tento článek s názvem „Kosovo – nosná slípka pro mírotvůrce“ (dosl. „Kosovo zlatna koka za mirovnjake“) začíná zvýrazněným textem: „Zprostředkovatelství při řešení krizových situací v bývalé Jugoslávii a Srbsku je pro mezinárodní funkcionáře příležitostí ke kariérnímu postupu, ale i ke zvýšení stavu svého bankovního konta.“ Informační zdroje, na které se časopis odvolává, jsou přitom uvedeny neurčitě, např. „na veřejnost pronikla informace“, „je známo, že...“, „jak již Politika napsala“, „podle neoficiálních informací“, „médiá tvrdí“, „je spojován“ (pasivní neagentivní konstrukce), „podle informací, které se objevily v části srbských médií“ apod. K řadě očerňujících tvrzení nejsou zdroje uvedeny vůbec. Článek není podepsán a pouze styl textu naznačuje, že by mohl být převzatý. Dále článek Rajka Dolečka v čísle 22 (s. 10) obsahuje řadu nenávistných výrazů a nepodložených očerňujících tvrzení. Jeho článek „Necenzurované obrazy z historie Kosova a Metochie“ začíná těmito slovy: „Posledních 20 let ukázalo špinavou úlohu Západu (USA, NATO, prodejná Evropská unie) v průběhu ničení úspěšné, multietnické Jugoslávie. Zvláště se to ukázalo na jaře 1999, v době gangsterské agrese NATO trvající 78 dní proti ‚malé‘ Jugoslávii, SRJ, bez mandátu OSN, kvůli výmyslům, doprovázené ničením velkých rozměrů, zabíjením a ekologickou katastrofou“ (s. 10). Článek také tvrdí, že Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii byl vytvořen nelegálně, a to bez uvedení zdroje této informace, která je zároveň obviněním. Autor článku očerňuje USA, Anglii (sic) a Francii zmínkou, že jejich přáteli a chráněnci se stali Němci, Muslimové, Chorvati a kosovští Albánci, kteří byli za druhé světové války „na straně nacistů a fašistů“ (s. 10), a to bez toho, aby tuto souvislost nebo relevanci této okolnosti nějak prokázal. Líčí v celém článku „Západ“ jako zodpovědný za rozpad Jugoslávie a bez korektní argumentace tvrdí, že záměry „Západu“ jsou primárně protisrbské. Hodnocení Nesrbů podle toho, zda jednají prosrbsky nebo protisrbsky, je v časopise obecně prominentní (viz i seriál článků přímo s názvem „Má Srbsko přátele?“ v číslech 16–19). Zároveň činnost, kterou časopis líčí jako protisrbskou, není diskutována, ale odsuzována bez argumentů a její

vykonavatelé nejsou jen kritizováni, ale jsou i očerňováni, resp. hanobeni. V tomto smyslu časopis někdy negativně líčí i jiné skupiny než Albánce, Turky, NATO, USA, EU a OSN, a to například Makedonce v souvislosti se snahou učinit makedonskou pravoslavnou církev autokefální, tj. nezávislou na srbské pravoslavné církvi.

Z analýzy vyplývá, že *Srpska reč* je politickým a kulturněhistorickým časopisem, v němž absentuje diskuse závažných společenských otázek a který propaguje jeden politický názor jako pravdivý a jiné názory buď neuvádí, nebo jejich zastánce (jednotlivce, státy i organizace) různými prostředky očerňuje, resp. hanobí. Politickou část časopisu lze chápat jako demagogickou: poškozují jiné polopravdami, osobními útoky, apely na emoce a užíváním negativních stereotypů; líčí Srby (jednotlivce i národ) jednostranně jako pasivní obětní beránky USA, NATO, EU a OSN a tyto jako nesoucí celou zodpovědnost za situaci Srbska.

Shrnutí

Časopis *Srbské slovo* – časopis srbské menšiny v České republice se životu srbské menšiny a Srbů v ČR obecně věnuje okrajově. Poměrně málo se věnuje České republice i činnosti samotného sdružení sv. Sáva. Dvěma hlavními tematickými okruhy časopisu jsou: 1) politická situace na Kosovu, redukována na Srby jako objekty mezinárodní politiky a ekonomických zájmů „Západu“, a 2) srbská kulturní a politická historie. Časopis obsahuje minimum pozitivních postojů. Užitý styl psaní nepřispívá k porozumění a vzájemnému respektu mezi národnostními a náboženskými skupinami, ale je spíše může oslabovat. V časopise výrazně převládají nad pozitivními postoji postoje negativní a časopis pravidelně očerňuje, resp. hanobí „protisrbské“ entity, jako jsou etnické a náboženské skupiny a státy. Stereotypně negativně až nenávistně jsou líčeni Albánci, Albánie a „Západ“, převážně negativně některé další skupiny (Turci, bosenští Muslimové, Němci aj.). Dále je jednoznačně negativně prezentován islám a mezinárodní organizace NATO, EU a OSN i jednotlivé osoby zastávající nebo schvalující útok NATO na Srbsko v roce 1999 nebo oddělení Kosova od Srbska. Ačkoliv rozhodný nesouhlas s těmito událostmi je v srbském časopise pochopitelný, při argumentaci autoři článků používají negativní stereotypy, emocionální vyjádření, polopravdy a nepodložené výroky k očernění různých osob, států a organizací. Celobarevný tisk na těžším křídlovém papíře s vysokým počtem barevných obrázků, opakování témat (místy i jejich formulací) a přítomnost textů s nejasnou relevancí pro srbskou nebo obecně lidskou tematiku ukazují na neekonomickou koncepci časopisu. Není jasné, zda nedochází k porušování autorských práv k početným převzatým textům (včetně literárních), obrazovým reprodukcím, fotografiím a jiným obrázkům, jejichž původ často není uveden a které patrně nejsou původními díly redakce nebo korespondentů časopisu.

Autor: Marián Sloboda

E-mail: marian.sloboda@ff.cuni.cz

DJURDJEVAK

(původně příloha časopisu *Srpska reč*)

Celý název: *Djurđevak: za decu i omladinu srpske manjine u Češkoj republici* (v cyrilici) [Konvalinka: *pro děti a mládež srbské menšiny v České republice*], původně: *Djurđevak: prilog za decu i omladinu časopisa „Srpska reč“* [Konvalinka: *příloha pro děti a mládež časopisu „Srbské slovo“*]

Technické údaje

Periodicita: dvoutříměsíčník (6 čísel za rok)

Rozsah: 24 stran (22 stran plus přední a zadní obálka), čísla 9 a 10 vyšla jako dvojčíslo o celkovém rozsahu 40 stran (38 stran plus přední a zadní obálka)

Vydavatel: Srbské sdružení sv. Sáva

Historie

První číslo samostatné přílohy *Djurđevak* vyšlo za období leden/únor 2008 a nahradilo tak dětskou stránku, která byla předtím součástí časopisu *Srpska reč*.

Redakce

Branka Kubeš (hlavní redaktorka s novinářskou praxí), Miodrag Trika Trajanović, později Branka Radojković (výtvarní redaktori), Jiří Vyskočil (grafický redaktor).

Jazyky, jazyková úroveň

Převážně spisovná srbsština v cyrilici, čeština v rubrice o českém pravopisu. Korekturu jednotlivých čísel prováděla Sladjana Kostić, Milica Beljković, Gordana Bojović a/nebo redakce.

Distribuce, financování, cena

Ročník 2008 vycházel jako příloha časopisu *Srpska reč*. Časopis *Djurdjevak* má podle sdělení redakce 116 předplatitelů a je i ve volném prodeji. Část nákladu (podle sdělení redakce 150 výtisků, jde patrně o údaj za měsíc) bývá darována.

Cena: 30 Kč

Design

Pro časopis *Djurdjevak* je používán těžší křídový papír a celobarevný tisk. Příloha je bohatě ilustrována grafikou, fotografiemi, reprodukcemi maleb a kreseb. Použité písmo je větší, což je vhodné pro malé čtenáře, kterým je časopis určen.

Dvě z analyzovaných čísel obsahují přetištěný komiks Kalimero a různá čísla obsahují obrázky J. Lady, A. Borna, J. Mánesa, M. Aleše aj. Jejich přítomnost v příloze lze ze čtenářského hlediska hodnotit pozitivně. Vzniká však v této souvislosti také otázka dodržování autorských práv. Na dotaz, zda byla uzavřena dohoda o právu použít obrázky Josefa Lady, redakce odpověděla: „*ne – tvorbu mistra Josefa Lady chápeme jako majetek národní a použití ukázek z díla jako bezplatnou reklamu české výtvarné tvorby mezi našimi odběrateli, rovněž reprodukce nejsou použité ke komerčním účelům*“. Podobně český učebnicový text o českém pravopisu se zdá být okopírovaný z jiného zdroje (má jiný font než rámcový srbský text a jinou kvalitu ostroty). Podle sdělení redakce je převzat ze „*školní cvičebnice v českých základních školách*“ a „*upravený pro potřeby menšiny*“.

Struktura periodika

Struktura časopisu není zcela pravidelná. Časopis obsahuje vedle stálých rubrik i volné texty a několik seriálů, jejichž části se objevují jen v několika číslech. Ke stálým rubrikám patří srbský pravopis (cyrilský), český pravopis, profil českého malíře, logické hádanky, profil srbského sportovce či sportovkyně, výtvarné dovednosti (typu „udělej si sám“). Stálé rubriky se objevují na stejných místech časopisu, což pomáhá při orientaci v každém novém čísle časopisu. Tyto rubriky zaujímají asi polovinu obsahu. Nerubrikové, volné texty a nepravidelné seriály, které tvoří poměrně velkou část obsahu, mohou orientaci naopak znesnadňovat.

Obsahová analýza

Časopis má rozmanitý obsah co do žánrů i oblastí, které pokrývá: od přírody přes ekologii po jazyk a kulturu, a to jak srbskou, tak českou. Vedle textů jako povídka, pohádka nebo báseň obsahuje i matematicko-logické úkoly, omalovánky a návody na výtvarné a řemeslné činnosti, které mají podnítit aktivitu dítěte. Texty varíují od jednoduchých básniček, říkanek a ilustrovaných pohádek pro malé děti po složitější texty o zajímavostech ze světa, živé a neživé přírodě, srbských svátcích, českých malířích apod.

Shrnutí

Djurdjevak coby časopis pro děti různého věku lze hodnotit z hlediska obsahu pozitivně; může obohacovat znalosti a rozvíjet schopnosti dětí. Na druhou stranu by časopis mohl být lépe organizován (např. více stálých rubrik, jasné dělení podle témat nebo žánrů). Rozvoj jazykové kompetence dětí se zpravidla omezuje na pravopis (netýká se dalších složek jazyka, jako je slovní zásoba nebo gramatika). Dodržení autorských práv k obrázkům a některým textům vzbuzuje otázky. Použití hladkého křídového papíru pro stránky, na něž mají děti psát nebo kreslit, je méně praktické než použití nehladkého papíru.

Autor: Marián Sloboda

E-mail: marian.sloboda@ff.cuni.cz

Stanovisko vydavatele

Analýza o.s. Media 007 je zpracována na amatérské, dokonce diletantské úrovni. Základní připomínky obecného rázu:

1. Tak závažná problematika, jako je tisk periodik národnostních menšin, je **nepřípustné**, aby byla hodnocena na základě JEDNÉ analýzy, která je zpracována na amatérské, dokonce diletantské úrovni. ANALÝZY by měly být nejméně DVĚ.
2. Časopisy jednotlivých menšin nejsou hodnoceny dle stejných a jednotných kritérií. Není zřejmé kolik čísel bylo předmětem analýzy. Měl by být stejná rozsah u všech periodik.
3. Jaké kritérium bylo rozhodující pro vybrání o. s. Média 007 pro zpracování Analýzy periodik vzhledem k tomu, že jedná třetina posuzovatelů je ještě studentského věku. Další dvě třetiny posuzovatelů jsou pak čerství absolventi během zpracování analýzy či po jejím odevzdání?
4. Proč bylo vybráno o.s. Média 007, které je registrováno v obci Krompach s 155 obyvateli průměrného věku 45 let, které nemá školu, poštu, policii, plyn a které je spíše chatové osídlení? Poslední aktualizace www stránek tohoto sdružení byla provedena 13.11 2009 a na webu celkem má informaci na dvou stránkách.

5. Kromě toho, že je výběr posuzovatelů zcela pochybný, lze především vytknout, že žádný z nich není studentem či nemá ukončené studium žurnalistiky, že s psaným žurnalistickým slovem ani jeden z posuzovatelů nemá nic společného natož pak s redigováním časopisu a to časopisu pro zvláštní skupiny (v našem případě národ-nostní menšiny) a v případě srbské menšiny se dokonce jedná o posuzovatele, který neumí srbštinu, ale chorvatštinu.
6. Po přečtení Analýzy lze pochybovat i o přehledu, kteří vybraní posuzovatelé mají o českém denním tisku. A po přečtení více analýz jen na základě použité slovní zásoby a stylu užívaného k analýze lze snadno odhadnout, který jazykový či lingvistický obor ukončili či studují. (na př. viz analýzu tisku ukrajinské menšiny).
7. Procento chyb, domněnek a nesprávných závěrů není omluvitelné, pokud se nejedná o podklady pro diskusní klub volentérů, kde se běžně pracuje s dojmy a pavlačovými drby.
8. Rada pro národnostní menšiny má zcela regulérní právo požádat zpracování podobné analýzy. O.s. Média 007, které je založeno 21.9. 2007, nemá za sebou dlouhodobější zkušenosti v oboru, žádné portfolio které by ji opravňovalo provést podobnou analýzu a proto vyvolává otázku proč bylo vybráno k vypracování tak citlivé analýzy jako je analýza menšinového tisku. Je proto zcela regulérní se domnívat, že šlo především o finanční podporu zmíněného občanského sdružení.
9. Tato analýza zaplacená z peněz daňových poplatníků nemá odbornou úroveň, není objektivní a v částí která se týká srbské menšiny je napsaná s neskrývanou nenávistí vůči srbské menšině. Má nádech nejčernějších cenzorských praktik rakousko-uherská, s jakými se česká pokroková veřejnost střetávala po desetiletí v minulém a předminulém století.

Připomínky k části popisující časopis srbské menšiny - Srbské slovo:

1. Konkrétně v našem případě posuzovatel je studentem obecné lingvistiky, tedy není odborníkem na srbštinu, na historii a soudobé dějiny Srbska, na srbské realie a především na žurnalistiku natož pak srbskou žurnalistiku. Proto nepřekvapuje, že první položená otázka redakci Srbského slova mailem zněla: "Proč tiskneme časopis cyrilici?" Analýzu zpracovanou z takového výchozího bodu nemůžeme brát za relevantní? Přesto okomentujeme několik obecných bodů.
2. Časopis Srbské slovo je určen pro české občany, který se hlásí k srbské menšině v ČR a jsme apolitictí a nikdo nás finančně otevřeně nebo skrytě nepodporuje. Srbské slovo věnuje mnohem více procent otázkám Srbské menšiny v ČR a Srbskému sdružení sv. Sáva než "analýza" uvádí (1/6 až 1/5 každého čísla).
3. Posuzovatel ironicky uvádí, že redakci tvoří "Branka Kubeš (stálá hlavní redaktora s novinářskou praxí), obvykle tři čtyři další osoby s občasnou obměnou". To ho nenapadlo, že lidé nejsou stroje (který taktéž mají svůj určitý věk životnosti) a že se stane, že redakce může být obměňovaná i z důvodů úmrtí - jak se v našem případě stalo. To již napovídá o zvoleném přístupu posuzovatele - všude hledat chybu, omyl, trestný čin.
4. Časopis Srbské slovo vychází již šestým rokem a analýza je zpracovaná jen na základě 4 až 5 čísel z ročníku 2008 a 2009 (čísla 16, 17, 18, 20, 22, 23). Hodnocení našeho časopisu nevychází ze všech pět ročníků ale z jednotlivých, záměrně a tendenčně vybraných čísel. Považujeme to za nepřipustné a tendenční, jestli analýza aspiruje, aby byla závazná a neměla nějaký skrytý záměr.
5. Tento posuzovatel vystudovaný v oboru obecné lingvistiky se jeví i jako velký znalec grafiky a designu. Domníváme se, že v životě neměl v ruce jakékoliv srbské noviny ani časopis magazínového typu ale rovněž jeho neznalost srbštiny vedla k tomu napsat že články v našem časopise jsou zalomené nepřehledně. Jsme přesvědčení, že je to z důvodů, že textům nerozuměl a že neví, že časopis je zpracovaný dle grafických škol a zvyku v Srbsku. Nejen český grafik a také odborníci na tisk v Srbsku pochvalovali náš časopis jako vůbec nejen obsahově ale též z grafické stránky nejlepší nejen v Srbsku ale i mezi srbskými časopisy který se tisknou ve světě. Kdyby nechtěl být zlomyslný a vložil víc námahy a jen si nalistoval časopisy ostatních menšin pochopil by, že grafická úprava vychází ze zvyklostí v jednotlivých matečných státech. Náš časopis je tištěn pro příslušníky srbské menšiny a má grafické zpracování na, které je menšina zvykla ze srbské tradice. Srbové totiž - co posuzovateli pravděpodobně není známo, mají nejstarší deník a vůbec tisk na Balkáně.
6. Rovněž horizont obecných znalostí o současném dění ve světě, neznalost faktů (na příklad, že bombardování Jugoslávie, respektive Srbska bylo válečný akt mimo mezinárodního práva (bez rezoluce RB OSN) - stejně jako v případě Iráku, že byly bombardovány civilní objekty - nemocnice, sídliště, televize, školy, mosty, tržnice o svátcích, kdy tam bylo shromážděno nejvíce obyvatel - o čem běžely zprávy dokonce i v českých médiích, dále že násilné odtržení Kosova a utvoření jakého si státu v historickém a duchovním srdci Srbska, kde je během několika dnů řádění za přihlížení mezinárodních sil v březnu roku 2004 bylo zbouráno na 150 historických objektů - kostelů a klášterů z 12. až 14. století ze strany Albánců - o čem nepíše jen Srbské slovo, ale též i některá media v ČR je nám kladeno za jednostranný přístup? A posuzovatel se najednou diví, že o tom píšeme a chce po nás - a hodnotí to jako šovinistický přístup - snad abychom takové počínání schvalovali. A jeho zadání mělo být takového rázu? Hodnotit jestli Ahtisaari za Druhé světové války byl fašistou nebo nebyl fašistou (obdobně jako rakouský prezident Kurt Valdhajm který je fotografován se zavražděnými obětmi na Balkáně za druhé světové války) - tedy údaje obecně známe a tištěné ve světových médiích a nejen v srbských, natož pak nejen v Srbském slovu.
7. Aby se trochu zorientoval a neamputoval našemu časopisu šovinistické a nepřátelské psaní o dění posledních dvacet let v Jugoslávii, resp. Srbsku (ale ne z důvodů že by se zase odvážil posuzovat nějaký časopis nýbrž kvůli vlastnímu dalšímu obecnému vzdělávání, které mu evidentně schází), doporučujeme přečíst knihu českého diplomaty a profesora Vysoké školy mezinárodních vztahu Miroslava Polreicha

Utajená zákulisí - kterou vydalo nakladatelství Petrklíč v minulém roce. Diplomát Polreich, jako přímý účastník dění v Jugoslávii od roku 1991 popisuje politiku USA, EU, Německa, Francie kterou měl možnost sledovat bezprostředně, jako účastník řady jednání, a z toho by se snad našemu posuzovateli zatajil dech a musel by uznat, že Srbské slovo ani promile z těchto pravd netisklo. Ostatně i přes nehorázné lži spojené s obsahy článku, posuzovateli uniklo při statistickém zpracování tištěných textů, že jsou všechny texty při hodnocení neutrální - tak: sdružení sv. Sáva neutrálně v 89 % článků, srbská menšina v ČR neutrálně 100% článků, Srbové ve světě neutrálně v 75 % článků, Srbsko neutrálně v 93 % článků, Česko neutrálně v 94 % článků, EU neutrálně v 52 % článků.

8. Srbska řeč tiskla dle posuzovatelé články který hodnotili Evropskou Unii negativně až v 45% textů. Je tomu tak. Srbské slovo prostě důsledně tiskla stav vůči EU prezidenta České republiky Václava Klause - který by dle tohoto věhlasného znalce určitě měl být pranýřován za to, že se odvážil negativně posuzovat Evropskou unii.
9. Obsahová analýza časopisu je vcelku naprosté nařčení a lživá - a na to máme jediný komentář: cožpak posuzovatel neví, že s odstraněním Kosova nesouhlasí prezident České republiky, Slovensko a dalších 150 států ve světě a nikdy neuznají jeho samostatnost. Cožpak posuzovatel neví, že česká veřejnost demonstrovala proti bombardování suverénního státu jen z důvodu dobýt území Srbska k dalším geopolitickým a geostrategickým cílům světové mocnosti. **Jednoduše řečeno, posuzovatel nám klade za vinu, že NEJSME vlastizrádci a že o problémech současnosti nemlčíme. To napovídá, že neví a pravděpodobně nikdy nebude vědět, co znamená být novinářem. Jako student obecné lingvistiky je škoda že si nepřečetl alespoň články velkého amerického lingvisty Noama Chomského o jehož teorii Generativní gramatika určitě na škole slyšel - tedy, že si nepřečetl jeho knihy a články o současném světě a válečných pochodech USA. S jeho názory by nemusel souhlasit, ale alespoň by měl náhled o tom, že se dá myslet i jinak.**
10. Dále nám se vytýká, že se nezmiňujeme o zločinech Srbů ve válečných konfliktech. Nepíšeme o tom, jelikož vycházíme na omezeném počtu stran, které nám sotva stačí popsat utrpení a zločiny nad vlastním národem a také z důvodů že jsou naši čtenáři o nich dostatečně až přehnaně informováni z českých médií, ze kterých se vůbec nedozví, že před událostí v Srebrenici bylo vyhlazeno na pět tisíc Srbů a vesnice **Osmače, Mede, Oparci, Obadi, Šipat, Ratkovići, Magudovići, Kaludra, Bradevina, Brežani, Krnići, Sase, Zalazje, Milanova vodenica, Podravanje, Skelani, Bratunac a další byly srovnané se zemí.** Proto posuzovateli poskytujeme informaci, že podrobný seznam zavražděných Srbů a další články o pohromu na Srbech v Bosně, Chorvatsku, Kosovu, může přečíst na www.koreni.net pod názvem DOKUMENTACIJA BOSNA I HERCOGOVINA '92-95, a rovněž se podívat na fotografie zohavených objektů těchto zločinů. O tom světová media nepsala. A také by si mohl přečíst články ve kterých se píše, že z zfabrikovaných seznamů zabitých muslimů v Srebrenici se jih tisíce objevilo živých při volbách v BiH. Ostatně, nejsme jediní, kteří opakují o zločinech nad Srby během války v BiH, Chorvatsku, Kosovu. Zločiny na Srbech, který média opomíjejí a zamlčují, v každé příležitosti veřejně připomíná také bývalý ministr zahraničních věcí ČR a vyslanec OSN Jiří Dientsbier, jeden z našich věrných čtenářů. To samé se vztahuje i na Račak. Dokonce haagská žalobkyně Karla del Ponteová byla ta, která první promluvila o uneseních Srbech ze strany Albánců kvůli odebrání orgánů. Také patologka, Vedoucí finského týmu patologů, Helena Rantaová, vpředvečer bombardování podpořila Walkerovu verzi o "vraždění civilistů" s tím, že jde o její osobní závěr. Na této verzi byla založena i část obžaloby proti představitelům srbského státu, armády a policie, aby v roce 2008 tatáž Helena Rantaová, ve své biografii napsala, že původní zprávu z roku 1999 psala pod nátlakem tehdejšího šéfa mise OEBS na Kosovu Williama Wolker a ministerstva zahraničních věcí Finska. A tak můžeme pokračovat do nekonečna...
11. Jsme rádi, že nejsme jedni z mála v ČR, který píše o otázce Srbů a Srbska. Máme oporu v slovech a projevech prezidenta Václava Klause (který rovněž řekl že nikdy neuzná samostatný stát Kosovo) stejně jako my se vyjadřuje i bývalý ministr zahr. věcí J. Dientsbier, zvláštní pověřenec pro bývalou Jugoslávii, dále prof. Polreich, a řada dalších intelektuálů a veřejných činitelů, novinářů a spisovatelů, noviny jako Britské listy a jiné noviny a periodika.

Připomínky k části popisující časopisu pro děti a mládež srbské menšiny Konvalinka:

1. Co se týče analýzy časopisu pro děti Djurdjevak nabyli jsme dojmu, že autorovi nejvíce vadí, že časopis vychází na křídovém papíře a barevně. Dále neviděl u něho kompletní ročníky. Nenašel - a jak by mohl - ani slovo chvály toho, že časopis seznamuje děti srbské menšiny se s nejlepším z české tvorby pro děti (s ilustrátory) a zmiňuje se jen o reprodukcovaných obrázcích „Lady, Borna, Manesa, Aleše aj“. A bezpodmíněně hledání viníka v tom, že je nejdůležitější závěr, jestli byly Mikoláši Alešovi a Josefu Manesovi zaplacená autorská práva. Kdyby to nebylo smutné, bylo by přinejmenším úsměvné.
2. Vůbec nemáme rubriku srbského pravopisu natožpak (jen cyrilského) . Nejsme si jisti zda někdy držel v ruce časopis pro děti. Proč by např. text s názvem **10 míst v Srbsku které by mělo navštívit každé srbské dítě**, nebo **10 nejnebezpečnějších sportovních disciplin**, nebo **10 nejvýznamnějších bitev srbského národa** měli být nějak organizovaný a přehledněji prezentovány. Pan Sloboda by měl trochu více organizovat svoje stylistické znalosti a navíc si být vědom co v předchozím odstavci napsal aby pak jeho „hodnocení“ nezavánělo neobjektivitou a neznělo nesmyslně.

Žádáme stávající analýzu srbských časopisů považovat za naprostý urážlivý pamflet osočen proti srbské menšině, plný nenávisti, očerňování a naprostých výmyslů, a z těchto důvodů zároveň žádáme tuto část vyjmout z celkové analýzy periodik národnostních menšin a nahradit novým hodnocením nejméně dvou znalců srbského jazyka, historie a kultury se žurnalistickým rozhledem, prostě analýzami zpracovanými odpovídajícími kvalifikovanými odborníky.

Vyjádření hodnotitele

1. Konkrétně v našem případě posuzovatel je studentem obecné lingvistiky, tedy není odborníkem na srbštinu, na historii a soudobé dějiny Srbska, na srbské realie a především na žurnalistiku natož pak srbskou žurnalistiku. Proto nepřekvapuje, že první položená otázka redakci Srbského slova mailem zněla: "Proč tiskneme časopis cyrilici?" Analýzu zpracovanou z takového výchozího bodu nemůžeme brát za relevantní? Přesto okomentujeme několik obecných bodů.

Odpověď:

Tvrzení o analytikově vzdělání nejsou zcela pravdivá. Analytik zadavateli na požádání poskytne doklady o vzdělání a odborné praxi.

Seznam otázek, které byly zaslány redakci, nezačínal otázkou na volbu cyrilice, ale otázkou: „Kolik má časopis Srpska reč aktuálně předplatitelů?“ Otázka na volbu cyrilice byla osmá v pořadí.

Otázka, proč redakce tiskne časopis v cyrilici, nebyla hodnoticí, ale pouze zjišťovací. Vycházela ze zadání analýzy, které se dotazovalo mj. na argumentaci redakce ohledně užívání jazyka a jeho variet. Srbština se zapisuje cyrilicí i latinkou; některé srbské časopisy v Srbsku vycházejí v jednom písmu, jiné ve druhém. Proto byla redakci časopisu Srpska reč položena i tato otázka.

Otázka na volbu cyrilice výchozím bodem analýzy nebyla.

2. Časopis Srbské slovo je určen pro české občany, který se hlásí k srbské menšině v ČR a jsme apolitičtí a nikdo nás finančně otevřeně nebo skrytě nepodporuje. Srbské slovo věnuje mnohem více procent otázkám Srbské menšině v ČR a Srbskému sdružení sv. Sáva než "analýza" uvádí (1/6 až 1/5 každého čísla).

Odpověď:

Není zcela zřejmé, co znamená „1/6 až 1/5 každého čísla“ – zda jde o plochu, počet slov, článků nebo jiné jednotky kvantity. Podle analýzy vystupuje Srbské sdružení sv. Sáva ve 27 člancích z 380 analyzovaných, tj. v 7 % analyzovaných článků. Srbská menšina v ČR (bez Srbského sdružení sv. Sáva, které bylo počítáno zvlášť) vystupuje ve 12 člancích z 380, tj. ve 3 % analyzovaných článků.

3. Posuzovatel ironicky uvádí, že redakci tvoří "Branka Kubeš (stálá hlavní redaktora s novinářskou praxí), obvykle tři čtyři další osoby s občasnou obměnou". To ho nenapadlo, že lidé nejsou stroje (který taktéž mají svůj určitý věk životnosti) a že se stane, že redakce může být obměňovaná i z důvodů úmrtí - jak se v našem případě stalo. To již napovídá o zvoleném přístupu posuzovatele - všude hledat chybu, omyl, trestný čin.

Odpověď:

Tvrzení o obměnách redakce je čistě popisné. Analýza neuvádí, že by obměny redakce byly chybou, omylem či trestným činem. V analýze takové hodnocení obsaženo není a nemělo by z ní vyplývat.

4. Časopis Srbské slovo vychází již šestým rokem a analýza je zpracovaná jen na základě 4 až 5 čísel z ročníku 2008 a 2009 (čísla 16, 17, 18, 20, 22, 23). Hodnocení našeho časopisu nevychází ze všech pět ročníku ale z jednotlivých, záměrně a tendenčně vybraných čísel. Považujeme to za nepřipustné a tendenční, jestli analýza aspiruje, aby byla závazná a neměla nějaký skrytý záměr.

Odpověď:

Analýza a závěry se vztahují na čísla 1, 2 a 16–24. Tato čísla byla vybrána záměrně (poslední dva ročníky a první dvě čísla časopisu pro komparaci), nikoliv tendenčně.

Omezení analýzy na výběr z čísel odpovídá výši finančních prostředků přidělených zadavatelem na realizaci analýzy.

Zbylé připomínky redakce se vztahují k osobě analytika nebo historickým událostem, nikoliv k analýze časopisu, proto je odpověď na ně bezpředmětná.

UKRAJINSKÁ MENŠINA

POROHY (Пороги)

Technické údaje

Časopis vychází jako dvouměsíčník, jeho vydavatelem je občanské sdružení Ukrajinská iniciativa. Obvykle má 28 stránek včetně obálky, některá čísla mají i 48 stran.

Historie

Časopis se chápe jako informační kulturně-politický dvouměsíčník Ukrajinců v České republice. Vydává ho jedno z nejstarších sdružení diaspory v ČR – Ukrajinská iniciativa. Zaměřuje se primárně na informace o životě ukrajinské diaspory v ČR. Počátkem tisíciletí se od organizace oddělila skupina, vydávající „konkurenční“ časopis *Ukrajinskij žurnál*, které se nelíbilo toto, pro ně příliš úzké vymezení.

Redakce

Šéfredaktorem je novinář, původem z Mukačeva, Oleksa Livinský, na jehož bedrech v zásadě vydávání časopisu leží. Grafické a zlomové studio je stálé, pracuje ale externě. Mezi dalšími pravidelnými spolupracovníky lze jmenovat např. Bohdana Rajčince nebo Oleksandra Havroše, vesměs původem ze Zakarpatské oblasti. Časopis také přetiskuje (většinou ve zkrácené formě) články z ukrajinských novin *Ukraina moloda* nebo *Dzerkalo tyžnja*, hlavně o ukrajinské politice nebo kultuře. Solidní úroveň mají historické články, hlavně o působení Čechů na Ukrajině (a Ukrajinců v Čechách). Většina ostatních textů nemá vyšší ambice.

Jazyky, jazyková úroveň

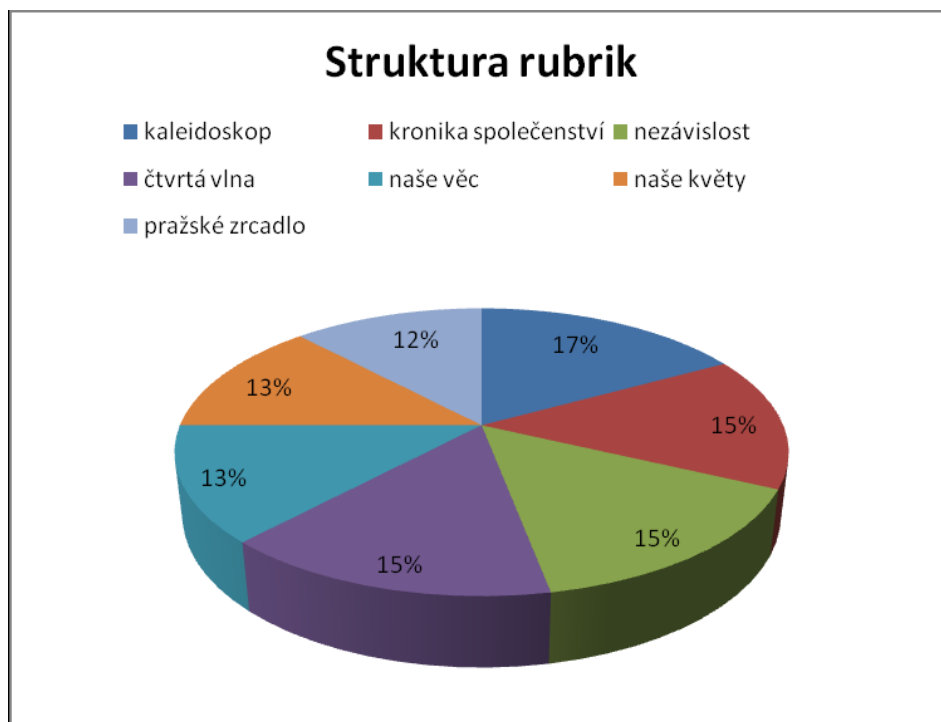
Časopis vychází v ukrajinštině s českým resumé na poslední straně.

Distribuce, financování, cena

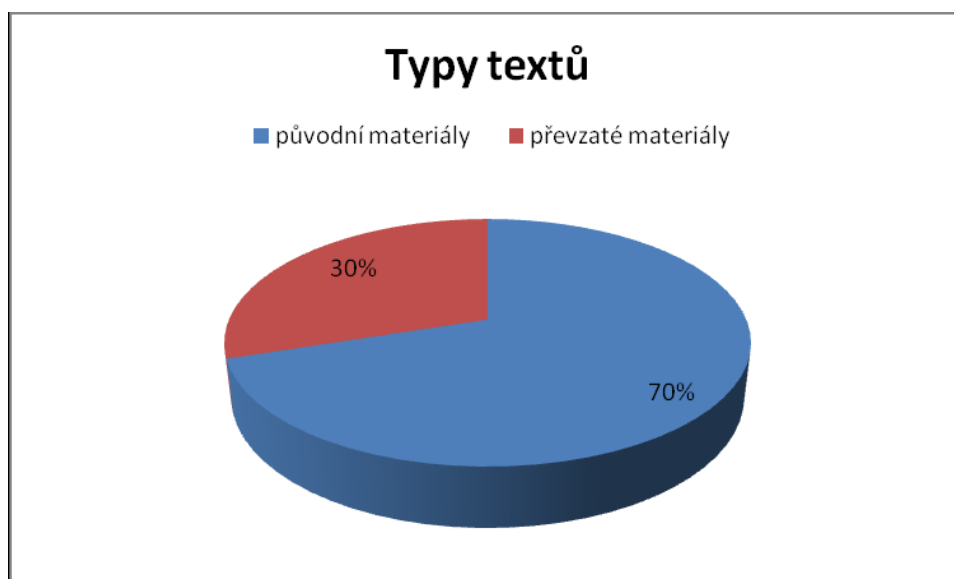
Distribuce je přes některé stánky PNS, část nákladu odebírá autobusová firma, zajišťující spojení mezi ČR a Ukrajinou, distribuce jde také přes řeckokatolickou církev v ČR. Časopis je vydáván s příspěvkem Ministerstva kultury ČR, další finance přicházejí z předplatného, prodeje na stáncích a z reklamy. Cena předplatného na rok 2009 byla 270 Kč.

Struktura periodika

Prvních pět stran je věnováno rubrice **Chronika hromady** (Kronika společenství), kde se píše o událostech v životě ukrajinské diaspory v České republice. To může být jak zpráva o výstavě ukrajinského malíře v Pardubicích stejně jako rozpis utkání fotbalového klubu Forum Ukrajinců, který hrál v jedné z pražských soutěží. Dvě strany jsou věnovány rubrice **Pražské dzerkalo**, věnované historickým tématům. Zde se lze dočíst například o vztahu Leopolda Sacher-Masocha k Praze a Lvovu nebo o osudu profesora Maxima Slavynského, který za první republiky přednášel na pražské univerzitě a zahynul po válce ve věznici NKVD v Kyjevě. Rubrika **Nezaležnist'** (Nezávislost) zabírající 2-6 stran se zabývá hlavně politickými událostmi na Ukrajině, často také rusko-ukrajinskými vztahy. Nepravidelná dvoustranná rubrika **Naša sprava** (Naše věc) představuje Ukrajince žijící v ČR a líčí jejich příběhy a vztah k majoritní společnosti. Jejím protějškem je rubrika **Našoho kvitu** (Naše květy), kde se obdobným způsobem líčí život Ukrajinců jinde v Evropě. Obvykle čtyřstránková rubrika **Četverta chvyľja** (Čtvrtá vlna) se zabývá praktickými otázkami pobytu Ukrajinců v České republice, včetně problémů se získáváním víz a činností cizinecké policie. Lze zde najít i materiály o situaci v jiných zemích EU. Závěrečných šest stran je věnováno rubrice **Kalejdoskop**, kde jsou články o kultuře, stránka anekdot a křížovka. Jsou zde i anotace nových knih a hudebních alb.

Podíl autorských a překladových či přímo převzatých materiálů je zhruba 70 ku 30 ve prospěch autorských materiálů.

Obsahová analýza

Časopis se jednoznačně orientuje na ukrajinskou diasporu ze západní Ukrajiny, včetně často opomíjené (byť početně velmi silné) diaspory ze Zakarpátí. Je nacionálně orientován. Viz například článek o demonstraci na podporu údajného dozorce v táboře v Sobiboru Ivana Demjaňjuka, kterého demonstranti považují spíše za oběť než pachatele. Časopis referoval o zájezdu některých pražských Ukrajinců do Německa na soud s Demjanjukem. Rusínské hnutí na Zakarpátí považují za částečně uměle vyvolané Moskvou a věnovali mu hned několik článků. Nedůvěra vůči Rusku a zejména vůči jeho současné podobě prochází jako leitmotiv řadou článků. Šéfredaktor Livinský například věnoval celou stranu pražskému koncertu ruské skupiny Ljube, která je oblíbenou skupinou Vladimira Putina. Její písně, kombinující vlastenectví s kriminálním a vojenským folklorem, autor označuje za šovinistické a klade si otázku, proč česká policie, která rozhání koncerty neonacistů, nezasáhla v případě skupiny Ljube. Nicméně jedná se o spíše tradicionalistický nacionalismus, rozhodně se v článcích nedají nalézt nějaké šovinistické tóny.

Politicky je časopis profilován spíše „oranžově“, ostatně šéfredaktor Oleksa Livinský byl v prvních dnech pomerančové revoluce organizátorem demonstrací na její podporu před ukrajinským

velvyslanectvím v Praze. Nicméně časopis rozhodně není na straně nějaké konkrétní politické strany či osobnosti. Na ukrajinský mainstream je možná nezvykle často citován předseda hnutí Svoboda Oleh Tjahnybok známý svými krajně nacionalistickými názory.

Shrnutí

Ze všech mně známých ukrajinojazyčných (ale i ruskojazyčných) je časopis Porohy nejpraktičtěji orientovaný, snaží se zasáhnout i ukrajinské dělníky. Tomu odpovídá i obsah, který se hodně zaměřuje na potřeby ukrajinských migrantů, snaží se povzbuzovat jejich sebevědomí a kulturní identitu.

Autor: Ondřej Soukup

E-mail: ondra.soukup@centrum.cz

UKRAJINSKYJ ŽURNÁL

Technické údaje

Časopis vychází jako měsíčník, vydavatelem je občanské sdružení Ruta. Má 64 stránek formátu A4 včetně obálky.

Historie

Časopis se chápe jako informační kulturně-politický měsíčník pro Ukrajince v Česku, Polsku a na Slovensku. Vydavatelem je sdružení Ruta, které vzniklo oddělením od organizace Ukrajinská iniciativa vydávající časopis Porogi, a to především kvůli rozdílným názorům na redakční politiku a cílovou skupinu čtenářů.

Redakce

Šéfredaktorkou je Lenka Víchová, užší redakční kruh tvoří dalších zhruba pět osob, pro které tato práce ovšem není zdrojem výdělku. Stálý, ale externí, je grafik. Časopis spolupracuje (či je přímo spoluvytvářen) profesionálními novináři jako je Luboš Palata z Lidových novin, Bohdan Kopčák z TASR. Členem redakčního kruhu je známý historik Bohdan Zilynskij nebo mladá socioložka z AV ČR Jana Leontijeva. Časopis se vzpírá označení „krajanský“, protože jeho úroveň dosahuje či dokonce přesahuje kvalitu většiny časopisů podobného charakteru, vydávaných na samotné Ukrajině. Jistou perličkou je, že korektorkou je Nadija Izdryk, manželka významného západoukrajinského spisovatele Jurko Izdrika. Možná i tím se dá vysvětlit, že pro časopis není problém dělat rozhovory nebo dokonce tisknout fejetony kultovních ukrajinských spisovatelů jako je Jurij Andrukovyč nebo Serhij Žadan. Kulturní rubrika je obecně velmi silná. Rozkročení časopisu na region střední Evropy mu také umožňuje získávat ke spolupráci i známé polské novináře. Projevuje se to i ve výběru témat, které mají ambice zaujmout nejen ukrajinského čtenáře.

Jazyky, jazyková úroveň

Časopis je výhradně v ukrajinštině.

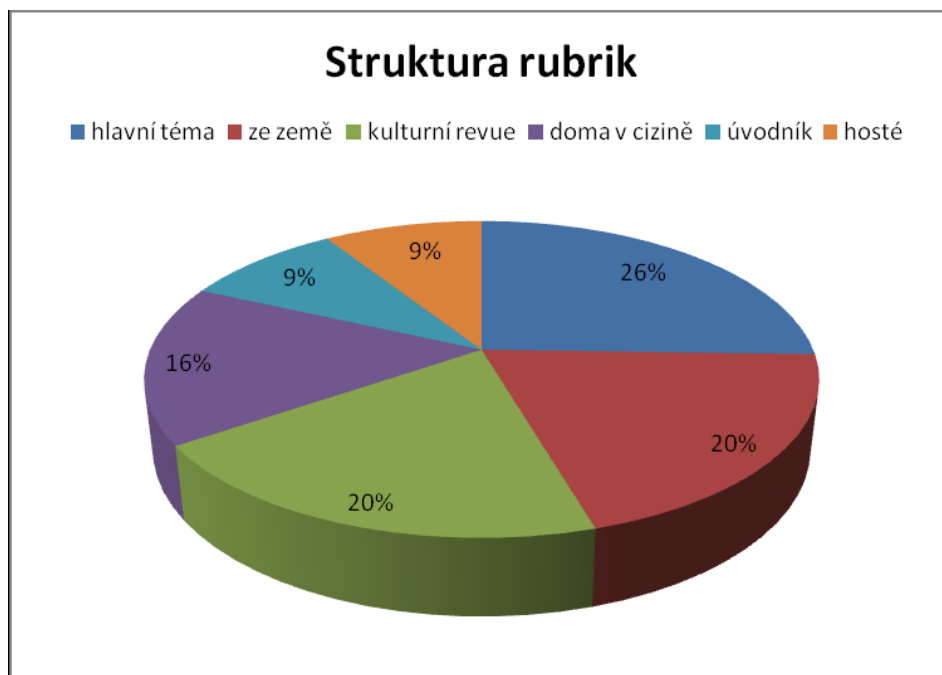
Distribuce, financování, cena

Distribuce je prostřednictvím CZ Press s.r.o., časopis je ale možné si předplatit také v Polsku a na Slovensku. Ukrajinský žurnál také lze koupit ve dvou knihkupectvích v Kyjevě, jedná se i o další distribuci po Ukrajině. Časopis je vydáván s příspěvkem Ministerstva kultury ČR, další finance přicházejí z předplatného, prodeje na stáncích a z reklamy. Cena jednoho výtisku je 30 Kč.

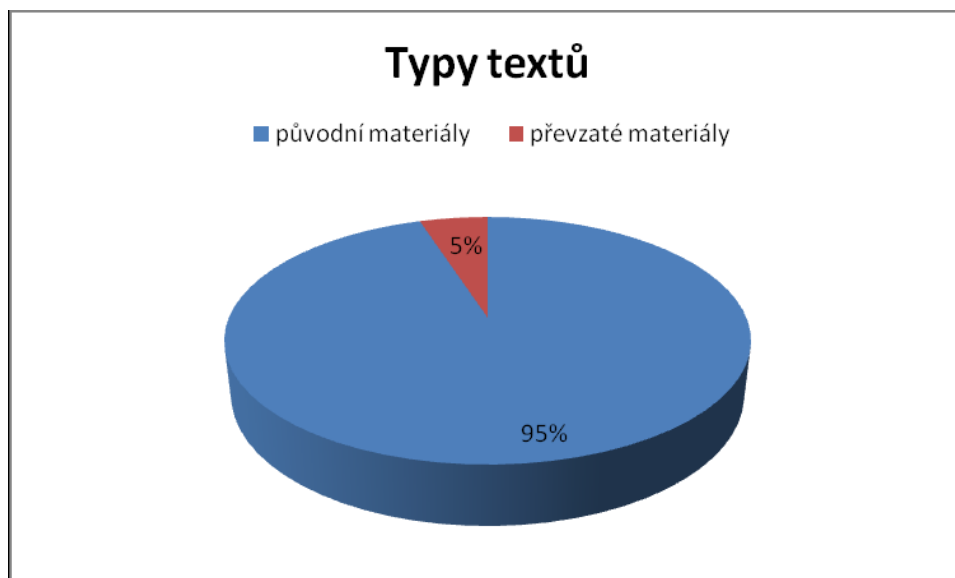
Struktura periodika

Na prvních dvou stranách (vyjma obálky) je úvodník šéfredaktorky a v posledních dvou letech také autorský text Luboše Palaty z Lidových novin, týkající se aktuálního dění ve střední Evropě, ať již ve vztahu k východní Evropě nebo i třeba vůči Bruselu. Následujících deset stránek tvoří rubrika **Vdoma na čužyni** (Doma v cizině), obsahující jak krátké informace pro Ukrajince žijící v ČR a dalších zemích, tak i zprávy ze života diaspory (převážně kulturní). Jsou tu ale i články některých českých historiků na téma česko-ukrajinských vztahů. Další pravidelnou rubrikou jsou **Hosti** (Hosté) – dvoustránkové interview, většinou se vztahuje k hlavnímu tématu čísla. Objevil se tam například významný politik Taras Čornovil, nebo rumunská specialistka na energetiku či český právní historik. Dalších 18-20 stránek je věnováno hlavnímu tématu časopisu, většinou je zde 6-12 článků. Témata jsou vybírána tak, aby měla jistý přesah nad „krajanskou“ tematikou. Může to být například evropská energetika, události roku 1968, ale i téma závislosti a způsobů, jak se s nimi vyrovnávají různé země střední a východní Evropy. Následujících obvykle 14 stránek patří rubrice **Z kraju** (Ze země), kde se rozebírá dění na Ukrajině, převážně politika, ale i některé společenské fenomény. Hlavní materiály

dodává exklusivně známý kyjevský novinář Petro Andrušečko. Závěrečných 12-14 stránek patří rubrice **Kultrevju** (zkráceně kulturní revue), která má vysokou úroveň. Jsou zde autorské texty předních ukrajinských spisovatelů a básníků, ukázky jejich tvorby, rozhovory s nimi, ale také krátké recenze a anotace nových knih.

Celkově se dá říct, že prakticky 95 % textů je autorských, pouze některé krátké zprávy jsou přebírány z agentur. Podíl ukrajinských autorů vůči českým či polským se mění podle vybraného hlavního tématu, celkově ale lze říct, že vždy je nadpoloviční většina autorů ukrajinských.

Obsahová analýza

Časopis je primárně určen pro vzdělané, aktivní Ukrajince, žijící ve střední Evropě, kteří nechtějí ztratit kontakt s děním na Ukrajině a okolo sebe a chtějí tyto informace dostávat v ukrajinštině. Přirozenou cílovou skupinou jsou tedy studenti, aspiranti, umělci, ale i třeba programátoři, lidé dalších svobodných profesí nebo podnikatelé. Výběrem jazyka, ale i témat redakce vychází vstříc hlavně čtenářům ze západní a centrální Ukrajiny. Politicky patří většina autorů k národně-demokratickému táboru, značná část autorů se v té či oné míře účastnila oranžové revoluce roku 2004. To ovšem neznamená, že by redakce netiskla i texty, vysoce kritické vůči současné ukrajinské politické garnituře.

Stejně tak časopis rozhodně nepodporuje konkrétní politickou stranu či osobnost.

Za roky své existence redakce postupně přešla od historicko-kulturních témat místy až osvětového charakteru (osobnost Stepana Bandery, co vlastně byla UPA, hladomor) k současným aktuálním tématům (viz číslo o prasečí chřipce, nebo výročí sametových revolucí ve východní Evropě). Je třeba zdůraznit vysokou úroveň naprosté většiny textů, které by se neztratily na mediální scéně v ČR či v jiných zemích.

Shrnutí

Ukrajinskyj žurnal patří mezi nej kvalitnější publikace diaspor. Je zaměřen na vzdělanou a aktivní část ukrajinské komunity ve střední Evropě a působí vlastně jako normální společensko-zpravodajský časopis (ala třeba Týden nebo Reflex), přirozeně s přihlédnutím k specifickým potřebám svých čtenářů. Zvláštní pozornost zasluhuje kulturní rubrika, se kterou spolupracují uznávaní ukrajinští spisovatelé a publicisté.

Autor: Ondřej Soukup

E-mail: ondra.soukup@centrum.cz

ŽIDOVSKÁ MENŠINA

VĚSTNÍK MASKIL

Technické údaje

Věstník Maskil je měsíční periodikum, které vydává židovská kongregace Bejt Simcha, přidružený člen Federace židovských obcí ČR. Jednotlivá čísla obsahují 20 stran.

Historie

Bejt Simcha je židovská liberální komunita v Praze, sdružující jedince židovského původu a jejich přátele. Je **členem** evropské sekce World Union for Progressive Judaism (WUPJ) – Světové unie progresivního judaismu a přidruženým členem Federace židovských obcí ČR.

Kořeny Bejt Simcha se datují do roku 1980,¹⁷⁴ k faktickému založení došlo až po roce **1989** Joan Friedmanovou (která tenkrát studovala v Praze), Sylvií Wittmannovou a Otto Rottem. V tu dobu zde nebyl v Praze žádný židovský edukační program. Téměř dvacet lidí se spolu sešlo ze všech různých židovských komunit v Praze, Plzni a Bratislavě, aby navštívilo seminář rabínky Joan Friedman. To byl počátek výročních seminářů ve Wittmannově domě v severních Čechách. V roce 1992, se Bejt Simcha stala členem Evropské Komise Světové unie progresivního judaismu (WUPJ).

Věstník Maskil vydávaný kongregací Bejt Simcha vychází od října 2001.

Redakce

Původní redakce: Irena Dousková, Kateřina Weberová, Michal Foršt, David Koutecký, Věra Razáková, Michal Spevák. Od roku 2006 působí redakce v tomto složení: Milan Kalina, Kateřina Weberová; redakční rada: Michal Foršt, Jitka Nováková.

Jazyky, jazyková úroveň

Věstník Maskil vychází v českém jazyce, u odborných náboženských termínů bývá použit přepis v hebrejštině s českým překladem. Kongregace Bejt Simcha je orientována liberálně, a to jak z pohledu občanského, tak i z pohledu náboženského. Téměř výhradní používání českého jazyka je dáno historickým vývojem židovské komunity. K osvojení hebrejského jazyka vybízí celkový charakter periodika i časté inzerce hebrejských jazykových kursů.

Distribuce, financování, cena

Věstník Maskil je možno získat zdarma v elektronické podobě na www.maskil.cz, v tištěné podobě taktéž zdarma, tj. za cenu poštovního a balného. Dle informace v tiráži jde v případě ČR minimálně o 250 Kč.

Věstník Maskil je od roku 2003 příjemcem dotace v programu podpory rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin (MK ČR), dále je podporován Nadačním fondem pro oběti holocaustu, Holandským humanitárním fondem, Federací židovských obcí v ČR a drobnými dárci.

Věstník Maskil v roce 2007 vycházel v měsíčním nákladu 800 ks, což je překvapující vzhledem k internetové dostupnosti všech čísel. Náklad 800 ks je z velké části distribuován nikoliv poštou, ale prostřednictvím osobního odběru. To, že komunita Bejt Simcha má jen něco přes 100 členů, nehraje v tomto ohledu roli, neboť časopis není určen jen jim. Časopis je distribuován jednak na náboženských, vzdělávacích a kulturních akcích Bejt Simcha, které navštěvují i desítky nečlenů (kulturní veřejnost, studenti teologie, členové jiných židovských komunit) a dále pak prostřednictvím dalších institucí – větší množství výtisků je dodáváno do Vzdělávacího a kulturního centra (VKC) Židovského muzea (kde je k dispozici návštěvníkům akcí, které zde probíhají prakticky denně), do Židovské školy (kde si jej mohou vyzvednout studenti i jejich rodiče, stejně jako účastníci večerních kurzů hebrejštiny), do domovů sociální péče Židovské obce a zejména do všech židovských obcí v ČR, kde si časopis již členové odebírají osobně, při návštěvě příslušné obce. Největší množství je pochopitelně, vzhledem k velikosti obce, dodáváno na pražskou Židovskou obec (PŽO), kde se k němu dostanou desítky až stovky lidí, kteří navštěvují obecní jídelnu, společenský klub apod. Na Židovskou obec v Praze i do Vzdělávacího a kulturního centra (jakož i do některých pražských knihkupectví, antikvariátů a galerií) roznášejí časopis dobrovolníci, není zasílán poštou.

Struktura periodika

V rámci tohoto periodika jsou dominantní články s náboženskou tematikou, které zaujímají přibližně 5 stran, tj. 25%. Jedná se především o autorské články rabínů Kučery a Mayera, paní Mayerové. Do této

¹⁷⁴ <http://www.bejtsimcha.cz/>

kategorie patří i články a překlady Kateřiny Weberové zaměřené na rodiny s dětmi či překlady materiálů WUPJ.¹⁷⁵

Druhou nejvýznamnější kategorii (5 stran, tj. 25%) je asi nejvhodnější označit jako „různé“, neboť je tvořena rozličnými texty – fejetony, rozhovory, témata jednotlivých čísel, obálkou časopisu...).

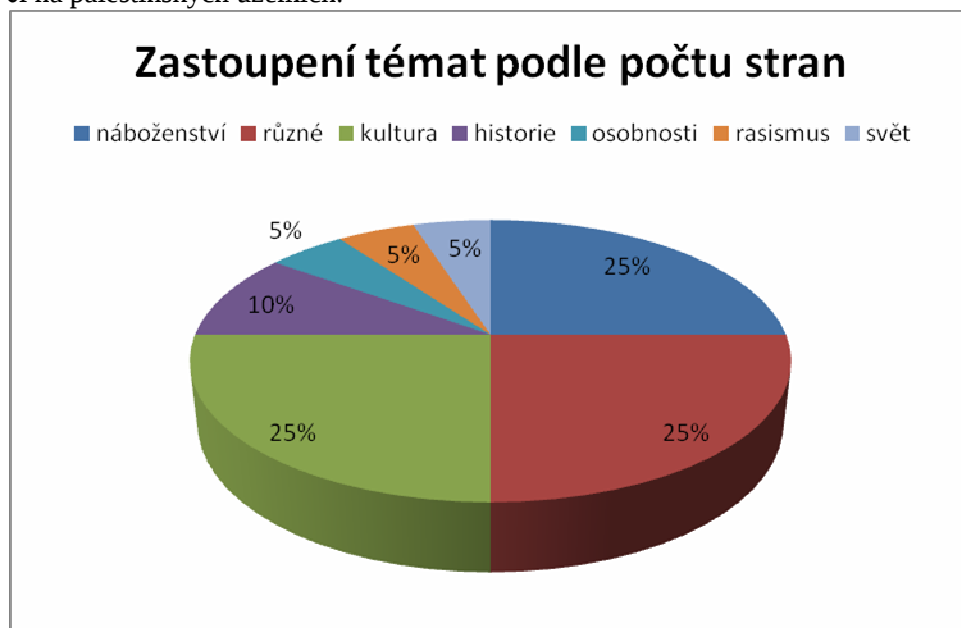
Třetí nejvýznamnější kategorie se týká kultury a je stejného rozsahu (5 stran, tj. 25%). Jedná se především o informace týkající se kulturního života židovských obcí v ČR – kulturní program Židovského muzea, akcí pořádaných kongregací Bejt Simcha či FŽO, výstav a koncertů souvisejících s židovskou komunitou. Do této kategorie zařazují i pravidelnou dvoustránkovou rubriku (10%) literárních recenzí (Literatura nejen s Davidovou hvězdou) redaktora Milana Kaliny.

Články zabývající se historií židovské komunity v ČR zaujímají průměrně dvě strany každého čísla, tj. 10%.

Pravidelně se též v jednotlivých číslech věstníku opakují jednostránkové (5%) rozhovory, či portréty nejvýznamnějších židovských osobností.

Průměrně jedna strana (5%) je též věnována problematice rasismu, antisemitismu, holokaustu.

Zbývajících 5%, tj. jedna strana se pravidelně věnuje zahraničním tématům, počínaje životem v Izraeli či na palestinských územích.

Původní a přebírané články, překlady:

V tomto bodě je situace nepřehledná. V každém čísle věstníku Maskil nalezneme průměrně dva články, na jejichž konci je kromě autora uveden i zdroj přebírané informace. Nejčastěji se jedná o „reform judaism“ a „tales of Elijah the prophet“.

Některé články jsou přiznaným překladem (např. Ve stínu ajatolláha Chomejního – ročník 8, č. 1/2008. Přeložila K.Weberová z Reform Judaism, Summer 2005/5765), často jsou však prezentovány jako původní a není přiznán jejich překlad. Např. ročník 8, číslo 5/2009 - článek Alana M. Dershowitze „Je izraelská politika přiměřená? Kdo jsou skuteční váleční zločinci“. Těžko lze předpokládat, že americký profesor z Harvardu tento článek napsal česky pro věstník Maskil.

Podobně v ročníku 6, 9/2007 je pod článkem „Liberální judaismus a židovská identita“ podepsán rabín John D. Rayner, avšak např. na http://en.wikipedia.org/wiki/John_Rayner se dočteme, že rabín John Rayner zesnul v roce 2005, a tudíž nemohl napsat v roce 2007 článek pro Maskil. V tomto čísle si můžeme přečíst také článek spisovatele Jana Beneše „Marshallův plán“, bez jakéhokoli odkazu na deník Neviditelný pes, kde tentýž článek vyšel již 30. dubna 2007.¹⁷⁶ Jako další nedostatek v tomto čísle lze označit nepřehledné označení citovaného zdroje. V článku „Proč Írán popírá holokaust?“ se uvádí zdroj (revue Politika) v medailonku autora (malý rámeček) mezi prvním a druhým odstavcem, zatímco ve většině jiných článků bývá zdroj uveden se jménem autora či překladatele.

V zásadě lze říci, že nepřiznání převzatého článku se periodicky opakuje:

Maskil ročník 7, č.7/2008

¹⁷⁵ World Union for Progressive Judaism (WUPJ)

¹⁷⁶ http://neviditelnypes.lidovky.cz/historie-marshalluv-plan-0ycp_spolecnost.asp?c=A070429_183758_p_spolecnost_wag

Ulč O., USA: dvě nedecentní knihy – **srovnej** - Neviditelný pes 24.5.2007¹⁷⁷

Maskil ročník 8, č.6/2009

Ulč O., Ztráta času zaručena – **srovnej** – Neviditelný pes 12.2.2009¹⁷⁸

Maskil ročník 7, č.3/2007

Bobek P., Mráz přichází z hradu – **srovnej** – Lidovky.cz 19.10.2007¹⁷⁹

Freeman H., Plumb M., Postavení žen – neuvedení zdroje, překladu

Ulč O., Diplomáté jejich výběr, um a imunita – **srovnej** – Neviditelný pes 28.12. 2007¹⁸⁰

Maskil ročník 8, č. 2/2008

Wilders G., Evropa tu za dvě generace už nebude - neuvedení zdroje, překladu

Štipl L., Židé a Loštické tvarůžky – stejný text na <http://archiv.respectandtolerance.com/zidovska-komunita-a-podnikani-lostice/cz/>

Maskil ročník 7, č.5/2008

Wender Ch., Stárnutí - neuvedení zdroje, překladu

Maskil ročník 7, č. 6/2008

Rayner J., Rabínská konference liberálního judaismu, Deklarace základních principů liberálního judaismu - neuvedení zdroje, překladu

Maskil ročník 7, č.8/2008

Seeman R., Rakousko se rozhodlo rehabilitovat Leopolda Hilsnera – **srovnej** – Český Rozhlas 31.3. 2008¹⁸¹

Maskil ročník 7, č. 9/2008

Gerloff J., Šedesát let Státu Izrael – Hrdé oslavy – **srovnej** – Neviditelný pes 26.5.2008¹⁸²

Tomský A., Izrael – Znamení jemuž budou odporovat – **srovnej** – psáno pro deník E 15 : Blog autora <http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/alexander-tomsky.php?itemid=3434>

Maskil ročník 7, č. 10, 11/2008

Dientsbier J., Smrt patriarchy – **srovnej** – 24.6.2008 MfD¹⁸³

Maskil ročník 8, č.4/2009

Čapek F., Archeologie versus očekávání – **srovnej** – Respekt 14.12.2008¹⁸⁴

Obsahová analýza

Věstník Maskil výhradně používá český jazyk, v nábožensky orientovaných textech používá i transkripci termínů v hebrejštině. Jako liberálně reformní směr judaismu se zaměřuje na židovskou komunitu v ČR, jakož i na její periferie, tj. osoby jejichž židovská identita je jinými náboženskými směry judaismu zpochybňována. Z tohoto důvodu je pravděpodobně preferován český jazyk, jakkoli je ve věstníku intenzivně propagována výuka jazyka hebrejského.

Liberálně reformní orientace měsíčníku se projevuje i v publikacích nejčastěji citovaného zdroje „reform judaism“, skrze jehož náboženskou autoritu lze mimo jiné dospět k (jinými směry judaismu zamítané) židovské sebeidentifikaci. Maskil se však zdaleka neorientuje pouze na lidi z „periferie“, ale jeho produkce přispívá k názorové pluralitě uvnitř židovské komunity. K tomu se váží i autorské příspěvky reformního rabína Kučery či pozvánky a reportáže ze slavení svátků organizovaných kongregací Bejt Simcha. Vyjma rabína Kučery do Maskilu pravidelně přispívá i bývalý pražský rabín Daniel Mayer. Další významná též nábožensky orientovaná produkce Maskilu je dílem redaktorky Kateřiny Weberové – pravidelná rubrika průvodce židovským rokem/modlitbou a z velké části překladová rubrika „čtení pro děti a jejich rodiče“. Tato redaktorka je i autorkou řady dalších překladů. Vedle ní pak můžeme zmínit pravidelnou přispěvatelku Hanu Mayerovou, jejíž produkce je taktéž náboženského charakteru.

Spolu s rabínem Kučerou a redaktorkou Weberovou je nejvýznamnějším přispěvatelem redaktor Milan Kalina (dvoustránková rubrika recenzí „Literatura nejen s Davidovou hvězdou“, kultura, reportáže, rozhovory), který v komparaci s výše uvedenými pravidelnými přispěvateli zastupuje spíše žurnalistický než náboženský žánr.

¹⁷⁷ http://neviditelnypes.lidovky.cz/usa-dve-nedecentni-knihy-08a-p_zahranici.asp?c=A070523_113716_p_zahranici_wag

¹⁷⁸ http://neviditelnypes.lidovky.cz/svet-ztrata-casu-zarucena-09r-p_zahranici.asp?c=A090211_114717_p_zahranici_wag

¹⁷⁹ http://www.lidovky.cz/tiskni.asp?r=ln_noviny&c=A071019_000050_ln_noviny_sko

¹⁸⁰ http://neviditelnypes.lidovky.cz/diplomate-jejich-vyber-um-a-imunita-2-d7n-p_zahranici.asp?c=A071226_205715_p_zahranici_wag

S uvedením zdroje: Neoficiální stránky O. Ulče.

¹⁸¹ http://www.rozhlas.cz/komentare/portal/_zprava/439460

¹⁸² http://neviditelnypes.lidovky.cz/izrael-60-let-stat-u-izrael-0ht-p_zahranici.asp?c=A080525_103804_p_zahranici_wag

(© Johannes Gerloff, Křesťanský mediální svaz KEP přeložil Pavel Mareš www.israelnetz.com)

¹⁸³ <http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/jiri-dienstbier.php?itemid=3811>

¹⁸⁴ <http://respekt.ihned.cz/diskuse/c1-36455570-zacina-se-verohodnost-bible-oproti-drivejsimu-odmitani-znovu-potvrzovat>

Tento žurnalistický žánr pak v každém čísle doplňuje určitá suma článků prezentovaných autorsky, jejichž autorství je pochybného charakteru (viz výše). Vzniká tak dojem, že redakce posbírala články z webové sítě (bez udání zdroje) pro doplnění čísla a vydává je (z neznámého důvodu) za články autorské. Tím se zároveň dosahuje vyváženosti mezi náboženským a kulturním diskurzem měsíčníku. S ohledem na národnostní osočování lze označit za nešťastné publikování některých článků O. Ulče,¹⁸⁵ jakkoli právě tyto články vytváří dojem tzv. záplat zrovna vydávaného čísla (např. články o diplomacii, jižní Africe, trhu s diamanty v USA etc.). Články patrně pochází z archivu článků O. Ulče - <http://www.otaulc.com/>, Maskil však tento zdroj necituje.

Postavení Maskilu v rámci dalších periodik komunity:

V rámci židovské komunity vychází několik papírových či internetových periodik. Je to především měsíčník zastřešující instituce Federace židovských obcí (FŽO)¹⁸⁶ *Roš chodeš: Věstník židovských náboženských obcí v českých zemích a na Slovensku*, který vychází v tištěné podobě a je zdarma přístupný na internetu ve formátu pdf.¹⁸⁷ FŽO každoročně vydává *Židovskou ročenku*. Dalším takovým periodikem je čtvrtletní *Zpravodaj Židovského muzea v Praze*,¹⁸⁸ či zde analyzovaný měsíčník *Maskil*.¹⁸⁹ Dále vychází internetový týdeník *Šavua Tov*,¹⁹⁰ který vydává Společnost Olam Judaica Holešov.

Z roku 2006 je poslední zveřejněné číslo zpravodaje Židovské liberální unie *Hatikva*,¹⁹¹ stránky občanského sdružení Magen (Občanská židovská společnost) vydávající *Židovské listy*¹⁹² nebyly v druhé polovině roku 2009 aktivní.

Na hranici sledované komunity se pohybuje *Společnost křesťanů a Židů* vydávající vlastní zpravodaj (revue)¹⁹³, či časopis mezinárodního sdružení *Terežinská iniciativa*.¹⁹⁴ Sledovanou komunitu pak rámují dva informační servery – [Israel.cz](http://israel.cz),¹⁹⁵ [Eretz.cz](http://eretz.cz).¹⁹⁶

Shrnutí

Věstník Maskil, který vychází v jazyce českém, je od roku 2003 příjemcem dotace v programu podpory rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin (MK ČR). Vyjma výhradního používání českého jazyka je překvapující i uvedený měsíční náklad z roku 2007 - 800 ks, a to zejména vzhledem k veřejnému a bezplatnému přístupu do archivu,¹⁹⁷ kde jsou k dispozici celá čísla věstníku Maskil. Náklady na roční předplatné (poštovné a balné) činí, na rozdíl od internetové verze, 250 Kč; počet aktivních členů kongregace Bejt Simcha se pohybuje okolo 100, což poněkud zpochybňuje relevanci uvedeného tištěného nákladu.

Kongregace Bejt Simcha a jí vydávaný věstník Maskil zastupuje jeden z přítomných proudů judaismu v ČR (reformně liberální) zastřešený pod registrovanou náboženskou společností Federace židovských obcí (FŽO). Věstník Maskil v sobě obsahuje dvě roviny. První z nich je rovina náboženská (články rabínů Kučery a Mayera, paní Mayerové, články a překlady paní Weberové), která vykazuje zřetelně méně nedostatků (výjimečně neuvedení překladu, či zdroje) než zbývající rovina, kterou lze pracovně označit za „etnickou“. Tato rovina věstníku Maskil je zastoupena především články pana Kaliny a celou řadou pravděpodobně převzatých článků od různých autorů, které jsou paralelně zveřejňovány v jiných, nejenom internetových, periodikách.

Autor: Karel Spal

E-mail: karel.spal@gmail.com

¹⁸⁵ Ulč, O., Ztráta času zaručena, Maskil r. 8, č.6/2009

Ulč, O., Proč to v Gaze nefunguje, Maskil r. 8, č. 5/2009

Ulč, O., USA:dvě nedecentní knihy, Maskil r. 7, č. 7/2008

¹⁸⁶ FŽO - Federace židovských obcí

¹⁸⁷ http://www.fzo.cz/ros_let.do

¹⁸⁸ <http://www.jewishmuseum.cz/cz/cznltt.htm>

¹⁸⁹ <http://www.maskil.cz/>

¹⁹⁰ <http://www.olam.cz/>

¹⁹¹ <http://www.zlu.cz/>

¹⁹² <http://www.magen.cz/>

¹⁹³ <http://krestane.zide.info/modules/news03/>

¹⁹⁴ <http://www.terezinstudies.cz/cz2/TI/newsletter/newsletter>

¹⁹⁵ <http://www.israel.cz/index.php>

¹⁹⁶ http://eretz.cz/component/option,com_frontpage/Itemid,1/

¹⁹⁷ <http://www.maskil.cz/>

Stanovisko vydavatele

Z obsáhlé Analýzy periodického tisku objednané Radou vlády pro národnostní menšiny se naše poznámky týkají pouze její části **Židovská menšina – věstník Maskil**. Poznámky jsou řazeny chronologicky tak, jak jsou uváděny jednotlivé odstavce v Analýze.

Název:

Měsíční periodikum MASKIL vychází již devátým rokem a nese všechny znaky časopisu (periodicita, stále rubriky, žánrová pestrost, literární, divadelní i filmová kritika atd.). Byli bychom Radě zavázáni, kdyby se v jejich materiálech uvádělo označení našeho periodika jako „časopis“.

Pojem věstník není vhodný, je to termín obecně vnímaný pro periodikum vydávané **úřadem** a obsahující pouze **úřední sdělení**, vyhlášky a metodické pokyny. Z tohoto hlediska považujeme pojem „věstník“ za zavádějící.

Jazyk:

Užívání češtiny není dáno orientací na nehalachické Židy ani na Židy reformní, ale skutečností, že čeština je jazykem židovské menšiny v ČR jako celku. Židé žijící v ČR nejsou, jako v případě většiny jiných menšin, cizinci, jejichž původním jazykem (či jazykem jejich předků) je jiný jazyk než čeština. Čeští Židé nikdy neměli svůj „jiný“ jazyk než je čeština či, v minulosti, němčina. Židovské časopisy, noviny, ročenky apod. byly i před válkou vydávány vždy buď v češtině nebo němčině. Ač mnozí (zdaleka nejen ortodoxní či halachičtí) čeští Židé ovládají (na různé úrovni) hebrejštinu, je pro ně stále cizím jazykem a vydávání časopisu v hebrejštině by jednak výrazně omezilo okruh čtenářů, jednak by se zcela změnil účel časopisu – z časopisu pro Židy a o nich by se stala učební pomůcka pro studenty hebrejštiny.

Distribuce:

Náklad 800 ks je z velké části distribuován nikoliv poštou, ale prostřednictvím osobního odběru. To, že komunita Bejt Simcha má jen něco přes 100 členů, nehraje v tomto ohledu roli, neboť časopis není určen jen jim. Časopis je distribuován jednak na náboženských, vzdělávacích a kulturních akcích Bejt Simcha, které navštěvují i desítky nečlenů (kulturní veřejnost, studenti teologie, členové jiných židovských komunit) a dále pak prostřednictvím dalších institucí – větší množství výtisků je dodáváno do Vzdělávacího a kulturního centra (VKC) Židovského muzea (kde je k dispozici návštěvníkům akcí, které zde probíhají prakticky denně), do Židovské školy (kde si jej mohou vyzvednout studenti i jejich rodiče, stejně jako účastníci večerních kurzů hebrejštiny), do domovů sociální péče Židovské obce a zejména do všech židovských obcí v ČR, kde si časopis již členové odebírají osobně, při návštěvě příslušné obce. Největší množství je pochopitelně, vzhledem k velikosti obce, dodáváno na pražskou Židovskou obec (PŽO), kde se k němu dostanou desítky až stovky lidí, kteří navštěvují obecní jídelnu, společenský klub apod. Na Židovskou obec v Praze i do Vzdělávacího a kulturního centra (jakož i do některých pražských knihkupectví, antikvariátů a galerií) roznášejí časopis dobrovolníci, není zasílán poštou.

Tištěnou verzi považujeme za zcela zásadní i přesto, že všechna čísla jsou dostupná i na internetu. Není totiž pravda, že by hlavní cílovou skupinou byli především mladší čtenáři, spíše naopak. Naprosto klíčová a zásadní je pro nás skupina čtenářů středního věku (35-60 let). To je totiž skupina, která byla nejvíce postižena absencí židovského vzdělávání, ať již formálního institucionálního nebo neformálního v rodinách a v obcích. A právě k nápravě tohoto nedostatku, způsobeného historickým vývojem, se snažíme od počátku existence časopisu přispívat. Právě těmto čtenářům jsou hlavně určeny vzdělávací články a seriály, jakož i Rodinná rubrika, která radí zejména těm, kteří nezažili židovskou výchovu v rodině, z níž vzešli a přesto by ji chtěli praktikovat ve svých vlastních rodinách a předávat svým dětem. A ač příslušníci této věkové skupiny mají často rovněž přístup k internetu, u časopisů většinou stále jednoznačně preferují tištěnou verzi.

Původní a přebírané články, překlady:

Analýza v tomto oddíle uvádí příklady, kdy u některých článků chybí údaj o překladu

(viz ročník 8, č.5/2009 Alan M. Dershowitz „Je izraelská politika přiměřená?“, což může u čtenáře působit dojmem, že článek byl psán exklusivně pro Maskil. Dále autor Analýzy postrádá u některých textů uvedení zdroje, je uveden pouze autor. To jsou oprávněné výtky a redakce bude v tomto ohledu pečlivější.

Pokud se jedná o uveřejňování článků českoamerického spisovatele Oty Ulče, pak se tak děje s výslovným svolením autora a také se svolením redakce „Neviditelného psa“. Některé Ulčovy články byly uveřejněny jen v Maskilu, jiné byly vydány jak v internetovém „Neviditelném psu“, tak i v Maskilu.

Názor autora Analýzy, cituji: „S ohledem na národnostní osočování lze označit za nešťastné publikování některých článků O. Ulče“ („Ztráta času zaručena“, „Proč to v Gaze nefunguje“, „Dvě nedecentní knihy“) nesdílíme. Texty spisovatele Ulče jsou vtipným komentářem toho co se v USA i ve světě děje a dotýkají se nejrozličnějších sfér. Je samozřejmě právem autora Analýzy nahlížet na některé texty O. Ulče z výše uvedeného aspektu, ale je to pouze jeho subjektivní názor, který je zapotřebí konfrontovat s názory dalšími. Na texty uveřejňované v časopise MASKIL máme bezprostřední písemné, internetové či ústní ohlasy a ještě nikdo si na Ulčovy texty z tohoto úhlu nestěžoval.

Můžeme nejen autora Analýzy, ale i celou Radu ujistit, že toto židovské periodikum by se nikdy neuvolilo k publikaci textu, kde by byla jakákoliv národnost „osočována“ či jinak dehonestována. Neznamená to ovšem, že podlehneme „národnostnímu purismu“ a budeme se vyhýbat jakékoli zmínce o jiné než židovské komunitě či národnosti.

V každém případě je upozornění Analýzy (v oblasti převzatých textů a překladů) pro nás důležitým metodickým upozorněním, které v další redakční práci samozřejmě zohledníme.

Prosíme, aby tyto poznámky k Analýze byly Radou vlády pro národnostní menšiny vzaty v úvahu a děkujeme za pochopení našeho stanoviska.

Vyjádření hodnotitele

Měsíční periodikum MASKIL vychází již devátým rokem a nese všechny znaky časopisu (periodicita, stálé rubriky, žánrová pestrost, literární, divadelní i filmová kritika atd.). Byli bychom Radě zavázáni, kdyby se v jejích materiálech uvádělo označení našeho periodika jako „časopis“.

Pojem věstník není vhodný, je to termín obecně vnímaný pro periodikum vydávané **úřadem** a obsahující pouze **úřední sdělení**, vyhlášky a metodické pokyny. Z tohoto hlediska považujeme pojem „věstník“ za zavádějící.

O tom, zda bude Rada označovat toto periodikum jako „časopis“ nerozhoduje analytik, nýbrž Rada (či spíše Bejt Simcha). Analytik vycházel při své analýze z poskytnutých periodik a z periodik dostupných na internetu. V tiráži tištěných čísel je označení „Věstník Maskil – registrace MK ČR č. E 14 877“, u internetových stránek periodika je název „Maskil“ s podtitulem „Věstník židovské liberální komunity Bejt Simcha“.

Ministerstvo kultury Projekty s tematikou národnostních menšin dotované v oblasti kinematografie a médií v rámci programu Kulturní aktivity v roce 2009

Žádný z festivalů podpořených v roce 2009 není výhradně věnován problematice národnostních menšin. Podporovány jsou projekty zaměřené na dokumentární filmy (problematika národnostních menšin bývá jejich námětem), projekty, které seznamují s kulturními aktivitami národnostních menšin s vědomím, že poznání kultury a životního stylu národnostních menšin přispívá k lepšímu vzájemnému soužití.

Jedním z dominantních projektů byl projekt **Kino na hranici 2009 – 11. ročník** (dotace 100 000 Kč), jehož realizátorem je Občanské sdružení Education Talent Culture. Filmová přehlídka je zaměřena na prezentaci české, polské a slovenské kinematografie, hudby a umění. Koná se každoročně v Českém Těšíně a v polském Cieszyńie.

Další podobnou akcí bylo *Třinecké filmové léto – přehlídka českých, slovenských a polských filmů* – 17. ročník (dotace 150 000 Kč) obecně prospěšné společnosti Klub kultury v Třinci.

Významným projektem, jehož předmětem je židovské umění, byl 10. mezinárodní festival česko-německo-židovské kultury *Devět bran 2009* (dotace 2 000 000 Kč). Projekt realizuje Mgr. Pavel Chalupa (Umělecká agentura Monte Christo).

Dalšími projekty, kde se často objevuje tematika národnostních menšin, jsou festivaly dokumentárních filmů. Obecně prospěšná společnost *Člověk v tísni* realizovala festival *Jeden svět* – 11. ročník (dotace 4 000 000 Kč), zaměřený na lidská práva, a projekt *CE Democracy Report – 20 let demokratických změn ve střední Evropě* (dotace 500 000 Kč). Občanské sdružení *Jihlavský spolek amatérských filmařů* (JSAF) uspořádal 13. mezinárodní festival dokumentárních filmů – *Jihlava 2009* (dotace 3.000.000 Kč), Klubcentrum v Ústí nad Orlicí 9. ročník filmového festivalu dokumentární tvorby se sociální tematikou *Nadotek* (dotace 80 000 Kč), Občanské sdružení Český filmový a televizní svaz *FITES* Přehlídku české a slovenské dokumentární a animované tvorby – 17. ročník (dotace 15 000 Kč). Dále to byl projekt občanského sdružení *Institut dokumentárního filmu* *Breathless – Akcelerační, zastavení a nadvláda okamžiku* – česko-německý projekt dokumentárních filmů (dotace 200 000 Kč) a projekt s. r. o. Union Film *Dokumentární pondělí 2009* (dotace 60 000 Kč).

Dotační program Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy
Podpora vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy roce 2009

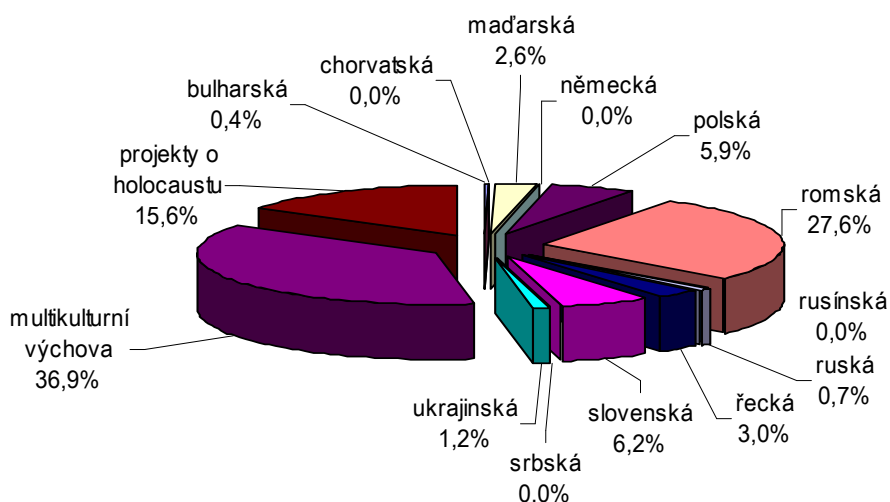
<i>předkladatel</i>	<i>projekt</i>	<i>dotace (Kč)</i>
bulharská menšina		
PIRIN	Výuka bulharských tanců a lidových písní	70 000
maďarská menšina		
Svaz Maďarů	Úvod do maďarské fonologie a morfologie	50 000
Spolek Iglice	Jazykově vzdělávací programy v maďarském jazyce	436 460
celkem		486 460
polská menšina		
ZŠ s polským jazykem Český Těšín	Atletická olympiáda žáků škol s polským vyučovacím jazykem	56 000
ZŠ s polským jazykem vyučovacím, Karviná	Rozvíjením klíčových kompetencí žáků ...	80 700
	Realizace ŠVP s pomocí regionálních prvků aneb....	75 000
PZKO	Zaolzie 2009	48 290
Sdružení přátel Polské knihy	S knihou na cestách	100 000
Kongres Poláků	Zelené školy nad Baltem	380 800
	Vy kladete otázky, my odpovídáme	349 600
celkem		1 090 390
romská menšina		
Univerzita Karlova FSV	Analýza dopadu podpory Programu vzdělávání v rodinách	403 476
Živá paměť	Zmizelí Romové a Romové dnes	444 400
Muzeum romské kultury	Kursy romského jazyka	100 000
DDŠ Býchory	Já viděl divoké koně	228 000
Romano Džaniben	Holocaust Romů a Sintů	246 953
Sdružení Romea	Menšiny mezi námi	320 000
Slovo 21	Jdeme dlouhou cestou	164 560
ZŠ a MŠ Bečov nad Teplou	Integrace a podpora dětí ...	235 998
Masarykova univerzita Brno	Analýza vzdělávacích potřeb romských žáků	386 800
Filozofická fakulta UK v Praze	Výzkum a ověření práce s romštinou na školách	1 822 300
ZŠ Havlíčkovo nám., Praha 3	Jsme mezi vámi	309 703
Muzeum romské kultury	Tvorba výukových materiálů o romské kultuře a historii	59 100
KAPPA Help	Přerov objektivně	60 000
Nová škola	Multikulturní výchova v Romano sunu	335 792
celkem		5 117 082
ruská menšina		
Ruská tradice	Sarafan - dětské divadelní studio	134 000
řecká menšina		
Lyceum Řekyň v ČR	Výuka řeckých tanců a písní	330 000
Asociace řeckých obcí	Výuka řeckého jazyka dětí a mládeže	227 870
celkem		557 870
slovenská menšina		
Limhora	Škola ozvěn domova	355 000
Slovenský literární klub	Literární soutěž Jána Kolára	176 000
	Naše československé dítě	50 000
Bonafide	Výuka zo slovenčinou	560 500
celkem		1 141 500
ukrajinská menšina		
Ukrajinská iniciativa	Dětský kub Smoloskyp	230 000
multikulturní výchova		
ZŠ Brno Staňkov	Země bez hranic, menšiny žijící v ČR	260 000
Na Dosah	Multikulturní výchova teorie a praxe	142 472
Collegium Bohemicum	Škola demokratického občanství	587 648
Muzeum města Ústí nad Labem	Zapomenutí hrdinové druhá část	282 803
Český helsinský výbor	Odborné vzdělávání metodiků školní prevence	579 498

Člověk v tísni	Jak na to	378 042
Člověk v tísni	Jeden svět na školách	685 400
Univerzita Karlova - PF	MKV - průřezové téma škol. vzdělávání	276 800
ZŠ Bělá pod Bezdězem	Žijeme spolu 2009	123 700
Organizace pro pomoc uprchlíků	Úsměv	129 000
ZŠ a MŠ Vsetín	Čtení, čtení nad něj není	68 000
Pedagogické centrum Ústí nad Labem	Adresát (já - cha - nov)	240 000
Fakulta humanitních studií UK	Czechkid do více škol	408 150
Speciální ZŠ Šluknov	Barvy duhy Evropy - Multikulturalita v životě dětí	84 000
ZŠ a MŠ Zastávka Brno - venkov	Žijeme spolu	90 000
Pedagogická fakulta UK v Praze	Integrace dětí příslušníků národnostních menšin	143 265
Ústav soudobých dějin	Menšiny v multikulturním vzdělávání	332 000
Gymnázium J. Palacha	Různorodost - to je radost	53 340
Nesehnutí	Zábavným vzděláváním proti diskriminaci a xenofobii	180 000
Asociace Etnika	Škola oživených tradic	317 000
Asi - milování	Hrozby neonacismu	599 944
Západočeská univerzita Plzeň	Analýza systému vzdělávání a podpory učitelů ...	506 608
Židovská obec v Praze	Multikulturní a ozdravné pobyty pro děti	50 000
Pedagogické museum J.A.Komenského	Milíčův dům na pražském předměstí P. Pittra	81 000
Židovské muzeum	Židé, dějiny a kultura	185 000
ZŠ Bílina	Pochopením k toleranci a respektu	56 850
celkem		6 840 520

Projekty o holocaustu

Slovensko-český klub	Projekt vagon pokračuje	150 000
Tereziánská iniciativa	Vzdělávací zájezdy českých škol do památníku Terezín	560 000
Památník Lidice	Odborné akreditované semináře pro učitele	196 000
Památník Lidice	Vědomostní soutěž Lidice pro 21. století	185 000
Památník Terezín	Semináře pro pedagogy k výuce holocaustu	1 527 751
občanské sdružení Zapomenutí	Zmizelí sousedé - Pocta dětským obětem holocaustu	270 000
celkem		2 888 751
v programu celkem		18 556 573

Dotace v roce 2009 po jednotlivých menšinách

**Ministerstvo kultury - Program na podporu Integrace příslušníků romské komunity
v roce 2009**

<i>předkladatel, místo</i>	<i>projekt</i>	<i>dotace (Kč)</i>
Cikne Čhave, Praha 9	V. ročník celorepublikové soutěže Romský talent	50 000
Demokratická aliance Romů v ČR, Valašské Meziříčí	Romská píseň 2009	140 000
Diakonie ČCE - středisko ve Vsetíně	Společně při hudbě	14 000
Drom, romské středisko, Brno	Tradiční romské umělecké dílny	90 000
Farní charita Lovosice	Dny romské kultury	19 000
KoCeRo - komunitní centrum Romů, o. p. s., Český Krumlov	Podpora rozvoje kulturně vzdělávacích aktivit v komunitním centru Romů	45 000
Komunitní centrum Chánov, Most	Naše písně a tance 2009	33 000
Muzeum romské kultury, s. p. o., Brno	Dokumentace historie romské organizace Svaz Cikánů-Romů (1969-1973)	105 000
	Romové slaví svátek muzeí v Muzeu romské kultury	18 000
Nakladatelství Triáda, s. r. o., Praha 1	Vzpomínky Josefa Serinka (ed. Jan Tesař)	68 000
Občanské sdružení Sdružení Romů Severní Moravy, Karviná	10. Karvinský romský festival 2009	80 000
Oblastní charita Vimperk	Čhave Devlestar	57 000
Ponton, občanské sdružení, Plzeň	Miro Suno	25 000
Romea, Praha 1	Dokumentace romské kultury a její trvalé zpřístupnění široké veřejnosti v roce 2009	150 000
Sdružení Romano jasnica, Trmice	6. Různobarevný hudební festival	80 000
Sdružení romských občanů v Lysé nad Labem	IX. Romský hudební festival	35 000
Slunowrat Tábor	„Kerekate - v kruhu“ - festival romské kultury	40 000
Společenství Romů na Moravě o. p. s., Brno	Django Fest VIII. ročník	40 000
	Romani gíli Olomouc	41 000
Společnost pro Revolver Revue, Praha 1	Urs Heftrich: Smutek na vedlejší koleji (podtitul Nacistická genocida Romů v české literatuře)	43 000
Školička o. s., Nové Město pod Smrkem	Správná cesta - Školička - soubor romských písní a tanců	51 000
V karanténě, Kyjov	Kaj džas, more - Kam jdeš člověče?	85 000

celkem 1 309 000

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy - Program na podporu integrace romské komunity v roce 2009

<i>žadatel</i>	<i>projekt</i>	<i>dotace (Kč)</i>
ZŠ Holečkova	Komplexní program přípravy sluchově postižených, sociálně znevýhodněných a romských žáků ke středoškolskému vzdělávání	200 000
Romské sdružení občanského porozumění	Letní tábor pro sociálně znevýhodněné děti Středočeského kraje v roce 2009	70 000
Romské sdružení ČAČIPEN	Volnočasové aktivity pro děti a mládež ze sociálně slabých rodin	37 000
Město Kojetín	Společný svět	59 000
ZŠ, MŠ speciální a Praktická škola Jesenice	Hudebně dramatický a výtvarně tvořivý ateliér	32 000
Církevní ZŠ a MŠ Přemysla Pittera	Názornost - cesta ke zkvalitňování vzdělávání romských žáků a žáků	75 000
Ponton, občanské sdružení	Předškolní výchova Klubíčko	626 000
Občanské sdružení Květina	Žít spolu!	140 000
ZŠ Praha 3	Chceme dojít dále	430 000
Město Česká Lípa	Klubovna Paramisa	150 000
Dům dětí a mládeže Hranice, příspěvková organizace	Jdeme dál	50 000
Občanské sdružení SOUŽITÍ - Jaroměř	Smajlík 2009	360 000
Rodičovské sdružení Na cestě	Bavím se a dozvím se...	22 000
město Hranice	Krok k poznání	100 000
Vzdělávací centrum Podkrušnohoří	S úsměvem do školy	50 000
občanské sdružení R-Mosty	Metodická a informační podpora pedagogů, kteří se setkávají se socio-kulturními specifiky romských žáků	173 000
Millíčův dům	Učení je hra	200 000
Kostka Krásná Lípa, příspěvková organizace	S rodiči do školky	90 000
MANIA	Komunitní centrum Sluníčko	60 000
ZŠ a Praktická škola, Kladno	Jektehane - společně	22 000
KOTEC	POJĎ DO TOHO II.	348 000
Občanské sdružení Světlo	S rodinou proti vyloučení - správnou cestou	130 000
Vzájemné soužití	Pestrobarevná mozaika	700 000
ZŠ, Bílina, Lidická 31/18, příspěvková organizace	Připraveni pro život	43 000
Slovo 21	Dža dureder - Pokračuj	280 000
Člověk v tísní, o.p.s.	Škola pro každého – podpora inkluze dětí ohrožených sociálním vyloučením	420 000
Liga lidských práv	Férová škola	294 000
Amalthea	Škola v pohodě!	280 000
TJ FC Roma K. Vary	Sport nástroj ke vzdělání	234 000
ZŠ Orlová-Poruba, Jarní 400, příspěvková organizace	Klub dětí a maminek	102 000
Občanské sdružení Salinger	Komunitní centrum Amaro Phurd	280 000
sdružení Romano jasnica	Vzdělávací centrum Trmice	162 000
Sdružení Podané ruce	NZDM KudyKam - ROMANODROM	257 000
OS Rokřti Cheb	Učení je hra	156 000
ZŠ 28. října, Neratovice	Pryč s bariérou	15 000
MŠ Obrnice, příspěvková organizace	Poznáváme svět	57 000
ZŠ Obrnice, příspěvková organizace	Šikovné ruce	38 000
ZŠ Vítkov, Opavská 22, příspěvková organizace	Učíme se hrou	38 000
Liberecké romské sdružení	Přípravná třída Čercheňa	560 000

Masarykova univerzita v Brně	Programy určené ke zvyšování vzdělávacích perspektiv romských dětí a mládeže	290 000
Diakonie ČCE - středisko Vsetín	Škola, základ života	130 000
Diecézní charita České Budějovice	Šance všem	148 000
Romipen	Volnočasové aktivity v Novém Městě pod Smrkem	115 000
ZŠ Kynšperk nad Ohří, příspěvková organizace	Společně za profesí	75 000
Palaestra	Nízkoprahové vzdělávací a sportovní centrum Palaestra	200 000
SŠ obchodní, Ostrava, příspěvková organizace	Celoroční volnočasové a zájmové aktivity pro sociálně znevýhodněnou mládež - STOP NUDĚ	70 000
Občanské sdružení Lačno lav Větrní	Komunitní centrum Větrní	80 000
Sportovní federace Romů ČR	Škola a sport	270 000
Ostravská univerzita v Ostravě	Aven vakeras pal o Roma - Mluvme o Romech	232 000
Občanské sdružení FIDES	Podpora zdravého životního stylu romských dětí a mládeže	140 000
ROMEA	Můžeš začít slovem: Chci...	400 000
ECCE HOMO Šternberk	Centrum pro rodinu, děti a mládež	305 000
ZŠ Gebauerova 8, Ostrava	Podpora vzdělávání formou rozšířené výuky estetické výchovy	130 000
občanské sdružení Začít spolu	Rigol	500 000
Statutární město Přerov	Projekt na výchovně rekreační kurs pro děti ze sociálně znevýhodňujícího prostředí	69 000
Charita Vsetín	Spolu to zvládneme	55 000
Salesiánské středisko mládeže - Dům dětí a mládeže České Budějovice	Romská oratoř	150 000
Občanské sdružení Dokořán	Učení je hra!	255 000
ZŠ Ústí nad Labem, Školní nám.100	Předlice sobě 7	350 000
ZŠ Měcholupy	Podpora vyrovnání vzdělávacích asymetrií	19 000
Oblastní charita Přerov	Romské komunitní centrum - Společně sportujeme a malujeme	63 000
Sdružení Romů Severní Moravy	Integrace romské komunity v Karviné	175 000
PONTIS Šumperk o.p.s.	Integrace romské komunity v Nízkoprahovém klubu pro děti a mládež Rachot	95 000
Občanské sdružení Ester	Nová šance	450 000
Muzeum romské kultury, příspěvková organizace	Doučování romských žáků základních škol	220 000
KAPPA-HELP	Nízkoprahový klub METRO	150 000
Diecézní charita ostravsko-opavská	Pindro pal pindreste II	120 000
ZŠ Brno, Lidická 6a	Na kole proti nudě	100 000
občanské sdružení Lače Čhave	PRO 2009	170 000
Demokratická aliance Romů ČR	Podpora vzdělávání romských dětí a mládeže	170 000
S.T.O.P.	Podpora vzdělávání žáků ze sociokulturně znevýhodněného prostředí	380 000
Open House	Budoucnost pro děti z Dlouhé ulice	120 000
ZŠ a MŠ Brno, nám. 28. října 22	Škola s celodenním programem v Brně	350 000
Komunitní středisko KONTAKT Liberec, příspěvková organizace	Aktivizace dětí a mládeže ze sociokulturně znevýhodněného prostředí formou volnočasových aktivit	180 000
ZŠ Ostrava – Mariánské Hory, Karasova 6, příspěvková organizace	Barevný svět	50 000
Ratolest Brno, občanské sdružení	Učení nemusí být mučení	200 000
IQ Roma servis	Cesta za úspěchem	300 000
ZŠ Němčice nad Hanou	Všichni spolu	78 000
Charita Krnov	Zvídálek - nízkoprahové středisko pro podporu dětí a mládeže v oblasti vzdělávání a aktivního využití volného času	80 000
EUROTOPIA Opava o.p.s.	Pavučina - rovné příležitosti při vzdělávání romských dětí na Opavsku	100 000
Človíček (One Little)	Pod pokličkou	26 000
celkem		14 900 000

**Obce, statutární města a kraje – přehled poskytnutých dotací na podporu organizací
příslušníků národnostních menšin v roce 2009¹⁹⁸⁾**

OBCEALBRECHTICE¹⁹⁹

obec Albrechtice (příjem ze státního rozpočtu)		Výdaje vyplývající z Charty	8 284,50 Kč
organizace	projekt, účel dotace		dotace (Kč)
MS PZKO	Divadelní program souboru Drops		10 000
	Oprava kulturního domu PZKO		30 000

BOCANOVICE

organizace	projekt, účel dotace	dotace (Kč)
MS PZKO	Výměna oken v Domě PZKO	50 000

BUKOVEC²⁰⁰

BYSTRICE

organizace	projekt, účel dotace	dotace (Kč)
PZKO	SK Grón - činnost	8 000
	Taneční soubor Bystrzyca - činnost	35 000
ZŠ s polským jazykem vyučovacím – Matice polská	koncert Majowy	15 000
	Memoriál J. Konderli (lyžařské běžecké závody)	4 000
	Divadelní představení MŠ	4 000
	45. výročí školního folklorního souboru Łączka	30 000
	přebor žáků v plavání	18 000
Sdružení polské mládeže	Dny studentské kultury	8 000
celkem		122 000

ČESKÝ TĚŠÍN

Město Český Těšín (příjem ze státního rozpočtu)		Výdaje vyplývající z Charty	4 268,50 Kč
organizace	projekt, účel dotace		dotace (Kč)
Sdružení polské mládeže v ČR	Independent.pl-setkání s polskou nezávislou kulturou		5 000
	Dny studentské kultury 2009		5 000
PZKO MS-Mistřovice	Organizační zajištění tradičních kulturních akcí PZKO v Českém Těšíně - Mistřovicích		13 000
Matice slezská, MO v Českém Těšíně	Těšínský vokální festival 36. ročník		35 000
Sdružení přátel Polské knihy	Výstava polské knihy a doprovodné literární akce		10 000
Kongres Poláků v ČR	Takoví jsme. Kulturní aktivity KP v ČR v roce 2009		15 000
Školní sportovní klub při Gymnáziu s polským jazykem vyučovacím	Aktivity školního sportovního klubu Gimpel		24 000
PZKO v ČR	55. výročí folklorního souboru Olza		20 000
MS PZKO - centrum	Činnost pěveckého sboru Harfa v jubilejním roce		10 000
	60. výročí založení		30 000
	Koncert v Těšínském divadle		3 000
	Činnost Klubu Propozycji		3 000
celkem			170 000

¹⁹⁸⁾ K údajům za ty obce Moravskoslezského kraje, které uplatnily příspěvek na plnění závazků z Charty, jsou připojeny údaje o finanční částce, kterou v roce 2009 za tímto účelem čerpaly. Jde o příjmovou položku, nikoliv o výdaj obce (blíže – viz oddíl 3.4.).

¹⁹⁹⁾ Obec poskytla škole příspěvek 580 000,- Kč na provoz a dofinancovala mzdové prostředky o 29 000,- Kč.

²⁰⁰⁾ Obec nevypisuje granty.

DOUBRAVA

<i>organizace</i>	<i>projekt, účel dotace</i>	<i>dotace (Kč)</i>
PZKO	Kulturní a společenská činnost	9 000

HNOJNÍK

obec Hnojník (příjem ze státního rozpočtu)	Výdaje vyplývající z Charty	17 612,00 Kč
<i>organizace</i>	<i>projekt, účel dotace</i>	<i>dotace (Kč)</i>
PZKO	dotace na činnost MO	8 000

HORNÍ SUCHÁ

Obec vyhlašuje každoročně granty na rozvoj kulturní a sportovní činnosti. Ty mohou získat kterékoliv organizace a sdružení v obci po předložení projektů. Je posoudí hodnotitelská komise a navrhne zastupitelstvu ke schválení výši dotace. Kromě jiných organizací se sídlem v obci granty získaly tyto menšinové organizace:

obec Horní Suchá (příjem ze státního rozpočtu)	Výdaje vyplývající z Charty	14 027,80 Kč
<i>organizace</i>	<i>projekt, účel dotace</i>	<i>dotace (Kč)</i>
MO PZKO	podpora kulturní a sportovní činnosti	97 000
Macierz Szkolna	podpora činnosti	8 000
Macierz Przedszkola	podpora činnosti	10 000
Harcerstwo Polskie	podpora činnosti	8 000
celkem		123 000

HRÁDEK

obec Hrádek (příjem ze státního rozpočtu)	Výdaje vyplývající z Charty	10 568,- Kč
<i>organizace</i>	<i>projekt, účel dotace</i>	<i>dotace (Kč)</i>
MO PZKO	Dovybavení kuchyně v Domě v PZKO	84 000

Obec podpořila PZKO v rámci dotačních programů a *ad hoc* projektů.

CHEB²⁰¹

<i>organizace</i>	<i>projekt, účel dotace</i>	<i>dotace (Kč)</i>
občanské sdružení Klubíčko	Pohádkové putování Chebem 2009	5 000
LACO JILO o. s.	Taneční soutěž romských dětských skupin k oslavám Dne Romů	10 000
celkem		15 000

CHOTĚBUZ

<i>organizace</i>	<i>projekt, účel dotace</i>	<i>dotace (Kč)</i>
MK PZKO	Činnost sdružení	15 000

JABLUNKOV

obec Jablunkov (příjem ze státního rozpočtu)	Výdaje vyplývající z Charty	24 276,- Kč
<i>organizace</i>	<i>projekt, účel dotace</i>	<i>dotace (Kč)</i>
MK PZKO Jablunkov	Akademie zanikajících řemesel, umělecké dílny Szikowne Gorolski Rynce	15 000
	Regionální síň A. Sikory - sbírkotvorná činnost, zřízení stálé expozice Gorolski Żywobyci	
	Mikroregion Górolsko Swoboda – vydání periodikum (katalog regionálních produktů)	3 000
	Klub Mlodych - rockový festival Gorolski Dym	8 000
	Chór męski „Gorol“ - koncertní a zájezdová činnost	8 000
	Folklorní soubor Zaolzi - koncertní a zájezdová činnost, choreografie, krojové dovybavení	8 000

²⁰¹ Město (odbor sociálních věcí a zdravotnictví) kromě toho již několik let pravidelně ze svého rozpočtu hraří aktivity romských sdružení zaměřených na integraci mládeže.

MK PZKO Jablunkov	Dětský folklorní soubor Zaolzioczek - koncertní a zájezdová činnost, choreografie, kroje	13 000
	Gorolská muzika Nowina - koncertní a zájezdová činnost, opravy nástrojů, krojů, ozvučení	8 000
	Mezinárodní setkání Gorolski Święto (mimořádná dotace)	100 000
Kristina Mruzková	Gorolská muzika Lipka - koncertní a zájezdová činnost, opravy nástrojů, krojů, natočení CD koled	8 400
	Dětská gorolská muzika Torka - koncertní a zájezdová činnost, soutěže, přehlídky, opravy nástrojů	13 000
Římskokatolická farnost Jablunkov	Polski Chór Mieszany przy Kościele pw. Bożego Ciała v Jablunkově (Zájezdová činnost sboru)	8 000
ZŠ H. Sienkiewicze s polským jazykem vyučovacím	Setkání Sienkiewiczowských škol v Jablunkově	3 000
	Projektový den pro všechny žáky školy „Velikonoce“	4 000
	Tvořivá noc ve škole, umělecké dílny – integrace žáků	2 000
MŠ Jablunkov	Kulturně-sportovní akce na Den dětí	2 000
DDM Jablunkov	Taneční skupina RYTMIK (Zhotovení nových kostýmů a obuvi)	10 000
Bogdan Jakubek	Archív vojenské historie Těšínského Slezska – dovybavení expozice	6 000
celkem		219 400

JAROMĚŘ – JOSEFOV

organizace	projekt, účel dotace	dotace (Kč)
Občanské sdružení soužití - Jaroměř	Činnost sdružení	28 000
	Festival Romfest 2009	25 000
Diakonie CČE stř. Milíčův dům	Festnefest 2009	90 000

JOSEFŮV DŮL

organizace	projekt, účel dotace	dotace (Kč)
Svaz Němců – Josefův Důl	Činnost sdružení	5 000

KRASLICE

organizace	projekt, účel dotace	dotace (Kč)
Heimatchor	Činnost sdružení	25 000
Romský klub Kraslice	Činnost sdružení	12 500

KRAVAŘE

organizace	projekt, účel dotace	dotace (Kč)
Klub přátel Německa (FDK)	Doprava souboru	15 000

MERKLÍN

Obec finančně aktivity národnostních menšin nepodporovala, nebyl vznesen požadavek.

MIKULÁŠOVICE

V rozpočtu města je vyčleněna částka ve výši 10-20 tis. Kč. Není ale čerpána z důvodu nezájmu.

MILÍKOV

organizace	projekt, účel dotace	dotace (Kč)
MS PZKO	Činnost organizace	12 000

MOSTY U JABLUNKOVA

příjem ze státního rozpočtu	Výdaje vyplývající z Charty	16 200,70 Kč
organizace	projekt, účel dotace	dotace (Kč)
MS PZKO	Činnost organizace	41 800
Macierz Szkolna	Činnost organizace	9 800
Soubor Górole	Činnost souboru	18 200
celkem		69 800

NÁVSÍ

organizace	projekt, účel dotace	dotace (Kč)
PZKO Návsí	kulturní akce	35 000
	činnost ženského pěveckého sboru Melodia	45 000
PZKO Návsí - Jasení	kulturní akce	21 400
celkem		101 400

Obec navíc zajišťuje pro děti polské menšiny výuku ve škole a předškolním zařízení. Dále spolufinancuje náklady místní knihovny na knižní fond polskojazyčné literatury.

NEJDEK

Město použilo k podpoře dotačního titulu *Tvorba občanské společnosti*. Ten je určen občanským sdružením, humanitárním organizacím a jiným fyzickým nebo právnickým osobám, které působí v oblasti dětí a mládeže, tělovýchovy, sportu, podpory rodin, kultury, vzdělávání, vědy a osvěty, prevence kriminality a spolkové činnosti.

organizace	projekt, účel dotace	dotace (Kč)
Občanské sdružení Obec Slovákův	Kulturní akce	5 000
Svaz Němců – region Chebsko	Kulturní akce	5 000

NÝDEK

organizace	projekt, účel dotace	dotace (Kč)
PZKO	Dovybavení Domu PZKO	20 000

ORLOVÁ ²⁰²

PETROVICE U KARVINÉ

organizace	projekt, účel dotace	dotace (Kč)
PZKO Petrovice u Karviné	Činnost a údržba klubovny	44 500
PZKO Dolní Marklovice	Činnost a údržba klubovny	30 000

PRAHA 5

organizace	projekt, účel dotace	dotace (Kč)
občanské sdružení LATA	Ve dvou se to lépe táhne	90 000
občanské sdružení HESTIA	Program pět P Praha	120 000
ZŠ A MŠ GRAFICKÁ	Roztančené školy - minifestival romských souborů	20 000
ROMANO DIVES	Kulturně společenské aktivity pro rodiny	40 000
celkem		270 000

ROTAVA

Město sice nezřídilo Výbor, ale dotovalo občanské sdružení *Heimatchor* částkou 5 000,- Kč.

SMILOVICE

organizace	projekt, účel dotace	dotace (Kč)
MK PZKO	Pronájem kulturního zařízení	15 253
	Příspěvek na pořízení krojů	20 000
MŠ s polským jazykem vyučovacím	Příspěvek na provoz	14 000
	Příspěvek na provoz	174 065

²⁰² Město mimo finančního zastřešení festivalu (neuvádí, v jaké výši) podporuje kulturní aktivity národnostních menšin prostřednictvím neinvestičních dotací z variabilních fondů kultury, sportu, dětí a mládež a zájmové činnosti. Z rozpočtu města byly realizovány aktivity zejména pro děti i rodiny ze sociokulturně znevýhodněného prostředí, jde zejména o romské děti. Romský poradce ve spolupráci s terénními pracovníky zorganizoval v létě pro děti ze sociálně vyloučených lokalit výlet do Dinoparku ve Vyškově, na podzim výlet do ZOO Olomouc. Pro romské rodiny byl ve spolupráci s asistenty pedagoga ve školách zorganizován zájezd na prání do Prahy a s ostatními romskými zájemci do Osvětimi. Pro cca 200 dětí z kontinuálně sledovaných rodin byl uspořádán *Mikulášský rej*. Pro děti bylo zajištěno pohoštění a dárkové balíčky, ty byly financovány z rozpočtu města a z dotace *Podpory terénní práce* Romské Rady.

STONAVA

Obec finančně podporuje aktivity národnostní menšiny, hradí nájem sálu a místností, kde se konají zkoušky pěveckého sboru a zajišťuje nákup knih a časopisů v polském jazyce do knihovny.

obec Stonava (příjem ze státního rozpočtu)	Výdaje vyplývající z Charty	36 828,20 Kč
organizace	projekt, účel dotace	dotace (Kč)
PZKO Stonava	Nájem sálu a jiných místností	903 863
Místní knihovna	Nákup knih a literatury	28 100

STŘÍTEŽ

obec Střítež (příjem ze státního rozpočtu)	Výdaje vyplývající z Charty	22 543,40 Kč
organizace	projekt, účel dotace	dotace (Kč)
PZKO Střítež	Činnost organizace	6 000

TĚRLICKO

obec Těrlicko (příjem ze státního rozpočtu)	Výdaje vyplývající z Charty	32 418,00 Kč
organizace	projekt, účel dotace	dotace (Kč)
M0 PZKO, Macierz szkolna, Harcestwo Polskie v RC	Kulturní, sportovní a společenské akce	20 000

TŘANOVICE

organizace	projekt, účel dotace	dotace (Kč)
PZKO	Podpora zájmových aktivit	7 000

TŘINEC

organizace	projekt, účel dotace	dotace (Kč)
PZKO, MO Oldřichovice	30. výročí založení souboru Oldrzychowice	40 000
	Činnost tanečního souboru Oldrzychowice	30 000
PZKO, MO Nebory	Realizace divadelního představení Kocour v botách	5 000
	Dzień Oszeldy	5 000
PZKO, MO Kanada	Činnost pěveckého souboru Zgoda	5 000
PZKO, Guty	Cvičení pro ženy	5 000
	42. Dożynki Śląski–Slezské dożynky	5 000
PZKO, MO Dolní Lištná	XXXIII. Puchar lata–mezinárodní přebory PZKO	5 000
	Přehlídka lidových kapel z Trojmezi	5 000
PZS Hutník	Polský pěvecký sbor HUTNIK	30 000
Skupina Matice školské v Dolní Lištné	Poprzeczka Majowa–Květnová latka–přebor	5 000
Skupina Matice školské v 1. polské ZŠ	XXXVII. Zjazd Gwiazdzisty	15 000
	Mezinárodní přehlídka dětských souborů	5 000
Gorole - folklorní soubor, Mosty u Jablunkova	Mezinárodní přehlídka lidových kapel	25 000
Sdružení polské mládeže v ČR	Výtvarné dílny	3 000
Asociace řeckých obcí v ČR, Řecká obec Třinec	Kulturní a sportovní činnost	5 000
	Po stopách řeckých bájí	5 000
	Přehlídka národnostních menšin	5 000
Dětský folklorní soubor Čučoriedky při Regionální Obci Slovákov v Třinci	Podpora kulturní činnosti	5 000
Regionálna obec Slovákov v Třinci	Sportovní hry Euroregionu	5 000
	Přehlídka národnostních menšin	5 000
	Činnost organizace	5 000
Sdružení Romů Východního Slezska	Přehlídka národnostních menšin	5 000

celkem 233 000

Podpora jednotlivých akcí s česko-polsko-slovenskou tematikou z rozpočtu města

<i>projekt, účel dotace</i>	<i>dotace (Kč)</i>
Koncert Srdce Evropy (koncert na podporu zdravotně postižených dětí)	70 000
Mezinárodní barevný svět (výtvarná soutěž pro děti)	20 000
Třinecké filmové léto (16. filmový festival českých, slovenských a polských tvůrců)	33 000
Gajdovali gajdoši (mezinárodní dudácký festival)	25 000
Přehlídka národnostních menšin	58 000
celkem	206 000

VENDRYNĚ

<i>obec Vendryně (příjem ze státního rozpočtu)</i>	<i>Výdaje vyplývající z Charty</i>	<i>27 717,50 Kč</i>
<i>organizace</i>	<i>projekt, účel dotace</i>	<i>dotace (Kč)</i>
MS PZKO - Vendryně	obnova Kulturního Domu (úprava vstupních prostorů, bezbariérový vstup do objektu, výměna únikových dveří, oprava elektroinstalace),	200 000
MS PZKO - Zaošší	výměna oken v objektu	35 000
Beskid Śląski	činnost spolku	5 000
celkem		240 000

VĚLOPOLÍ

<i>organizace</i>	<i>projekt, účel dotace</i>	<i>dotace (Kč)</i>
Macierz szkolna	Ocalmy od zapomnienia (podpora těšínských krojů)	2 000

STATUTÁRNÍ MĚSTA

BRNO

<i>organizace</i>	<i>projekt, účel dotace</i>	<i>dotace (Kč)</i>
Bulharské kulturně osvětové sdružení v Brně	Činnost sdružení	75 000
POLONUS – Klub Polski v Brně	Činnost sdružení	75 000
Svaz Maďarů Brno	Činnost sdružení	75 000
Řecká obec Brno	Činnost sdružení	80 000
Obec Slováků v Brně	Činnost sdružení	80 000
Brněnské sdružení občanů německé národnosti ČR	Činnost sdružení	30 000
Německé kulturní sdružení – Region Brno	Činnost sdružení	20 000
Německý jazykový a kulturní spolek Brno	Činnost sdružení	40 000
Společnost přátel Podkarpatské Rusi	Činnost sdružení	25 000
Společnost přátel jižních Slovanů	Činnost sdružení	75 000
IQ Roma Servis	Činnost sdružení	35 000
	Oslavy Mezinárodního dne Romů	50 000
Folklorní sdružení Púčík	Činnost sdružení	50 000
PIRIN	Činnost sdružení	25 000
Ruské kulturní osvětové sdružení na Moravě	Činnost sdružení	65 000
Brněnské kulturní centrum, příspěvková organizace	Babylonfest	150 000
celkem		1 658 000

ČESKÉ BUDĚJOVICE²⁰³

DĚČÍN

<i>organizace</i>	<i>projekt, účel dotace</i>	<i>dotace (Kč)</i>
Občanské sdružení Indigo	provoz nízkoprahového centra Kamarád	32 000

HAVÍŘOV²⁰⁴

²⁰³ Město podpořilo dva projekty integrace romské komunity ve výši 275 tis. Kč a jeden projekt integrace cizinců ve výši 106 tis. Kč.

<i>organizace</i>	<i>projekt, účel dotace</i>	<i>dotace (Kč)</i>
PZKO, MS Havířov - Bludovice	Taneční soubor „Blendowianie“	150 000
Střední škola technických oborů, Lidická 1a/600, Havířov-Šumbark	Program vzájemných kontaktů a spolupráce mezi SŠTO, Lidická 1a/600, Havířov-Šumbark a Zespólem Szkół Nr 6 v Jastrzębie Zdrój	13 000
Punko Natalia	Podpora nadané žačky Natalie Punko	25 000
Asociace Řeckých obcí v ČR, Řecká obec Havířov	Oslavy státního svátku Řecké republiky	10 000
celkem		198 000

HRADEC KRÁLOVÉ²⁰⁵

CHOMUTOV²⁰⁶

JIHLAVA²⁰⁷

<i>organizace</i>	<i>projekt, účel dotace</i>	<i>dotace (Kč)</i>
Sdružení Romů a národnostních menšin v ČR	nákup vybavení	35 000
	nájem a služby	52 109
Centrum multikulturního vzdělávání	provoz	40 000
	vybavení přednáškové místnosti	29 600
celkem		156 709

KARVINÁ

<i>organizace</i>	<i>projekt, účel dotace</i>	<i>dotace (Kč)</i>
Místní skupina PZKO Karviná-Ráj	Máj nad Olší	50 000
Občanské sdružení Sdružení Romů Severní Moravy	Romský festival 2009	70 000
celkem		120 000
Občanské sdružení Sdružení Romů Severní Moravy	Počítačový kroužek	2 000
	Breakdance	2 000
	Výtvarný kroužek	2 000
	Gastronomický kroužek	2 000
	Taneční kroužek „Divoké kočky“	2 000
	Letní tábor „Jdeme za přírodou“	5 000
celkem		15 000
Demokratická aliance Romů ČR	Den dětí	1 000
	ZOO Ostrava	2 000
celkem		3 000
Občanské sdružení Royal Ranger v ČR	Letní tábor dětí	5 000
Občanské sdružení LÁČHOLAV Karviná-Hranice	Děti budou mít možnost poznat život z dob, který je pro ně znám jenom z filmů	5 000
	Vzájemné prohlubování spolupráce a výměna zkušeností z různých kultur	5 000
celkem		15 000

²⁰⁴ Město podpořilo rovněž Česko-ruskou společnost 10 tis. Kč na doprovodný program pobytu zdravotně postižených dětí z Černobylu a Armádu spásy ve výši 775 tis. Kč na Dům pro matky s dětmi, Komunitní domy a Azylový dům.

²⁰⁵ Město vynaložilo v roce 2009 celkem 3,850 tis. Kč na projekty komunitní práce a prevence *sensu lato*.

²⁰⁶ Město nemá zvláštní dotační politiku ve vztahu k národnostním menšinám. Všechna občanská sdružení mají možnost požádat o příspěvek na svou činnost v rámci *Zásad pro poskytování dotací z rozpočtu města Chomutova* schválených Zastupitelstvem města Chomutova.

²⁰⁷ Město podpořilo i integraci krajanů z Kazachstánu a imigrantů (Centrum multikulturního vzdělávání, 34 000,- Kč).

ZŠ a MŠ s polským jazykem vyučovacím Szkola Podstawowa i Przedszkole Karviná -Fryštát, Dr. Olszaka 156	Redakční kroužek žáků 6. - 9. tříd	3 000
	Počítačový kroužek pro žáky II. st.	3 000
	Florbalový kroužek pro žáky 5. - 9. ročníku	3 000
	Sportovní kroužek pro žáky I. st.	3 000
	Činnost souboru „Rytmika i tanec“	3 000
	Play with English (Hrajeme si s angličtinou)	3 000
	Sportovní kroužek pro žáky I. st.	3 000
	RINGO kroužek pro žáky II. st.	3 000
celkem		24 000
MS PZKO Karviná-Nové Město	Provozní náklady a údržba klubovny PZKO	40 000
Harcerstwo polskie v ČR	Letní horolezecká výprava turistického oddílu Gorole - Albánie 2009	10 000
Občanské sdružení LÁCHO LAV	8. duben - Mezinárodní den Romů	5 000
	Holocaust II - návštěva koncentračního tábora v Osvětimi	5 000
Občanské sdružení Sdružení Romů Severní Moravy	10. karvinský romský festival	70 000
	Dny romské kuchyně	3 000
Obec Slováků v Karvinej	15. výročí založení sdružení	20 000
celkem		153 000
Místní skupina PZKO Karviná-Fryštát	Popularizace sborového zpěvu pěveckými soubory Kalina a Hejnal-Echo	10 000
	Podpora kulturní činnosti	5 000
celkem		15 000
Místní skupina PZKO Karviná-Ráj	Anenská pouť	10 000
Místní skupina PZKO Karviná-Ráj	Smíšený soubor Dźwięk	8 000
celkem		18 000
Místní skupina PZKO Karviná-Staré Město	Kulturně společenské akce	8 000
Místní skupina PZKO Karviná-Darkov	Kulturní akce „Darkovská jesień“ a „Wianki“	10 000
Obec Slováků v Karviné	Podpora činnosti - kulturní aktivity pro veřejnost	20 000
Pěvecko-hudební soubor „Przyjaźń“	Popularizace sborového zpěvu a hudby na dobré umělecké úrovni	20 000
Asociace řeckých obcí v ČR - Řecká obec Karviná	„Prolínání kultur“ - Řecký den	15 000
Sdružení přátel polské knihy	Výstava polské knihy a doprovodné akce	8 000
celkem		81 000
celkový objem finančních prostředků vynaložených na dotace		444 000

Regionální knihovna Karviná

Středisko polské literatury Regionální knihovny Karviná zaměřuje svou činnost zejména na příslušníky polské národnostní menšiny žijící na území města Karviné, jeho činnost je určena také zájemcům z většinové společnosti. Středisko zabezpečuje průběžně pro uživatele literaturu a informační služby v polštině.

Práce s dětmi: 3 besedy pro MŠ (účast celkem 59 dětí), 33 besed pro žáky ZŠ s polským jazykem vyučovacím v Karviné-Fryštátě, Wakacje w bibliotece (dopolední čtyřhodinová prázdninová setkání v knihovně 9 x – účast 51 dětských čtenářů), Cała Polska czyta dzieciom (předčítání dětem s rodiči - 3 setkání, účastníků 108), výtvarné a literární soutěže 4 akce (452 účastníků).

Práce s dospělými: setkání Podroże marzeń (25. března 2009 – 15 účastníků), Mistrz krzyżówek Przekroju (14. května 2009 – 13 účastníků), Między Polską a Czechami (setkání s historikem České akademie věd Romanem Baronem - 14. října 2009 – 15 účastníků).

Další akce: 4. - 31. března 2009 (Tożsamość Zaolzia – Identita Těšínsko – výstava připravena dokumentačním centrem Karta ve Varšavě – realizace ve spolupráci s Generálním konzulátem Polské republiky Ostrava – vernisáž – 35 účastníků, návštěva výstavy 177 - náklady spojené s výstavou hradil Generální konzulát PR).

3. - 20. dubna 2009 (Don Kichot w grafice i ekslibrisie – výstava grafiky sbírky polského sběratele Czesława Wosie – vernisáž – 20 účastníků – náklady hrazené z dotace Wspólnota Polska).

4. - 30. června 2009 (Dekada Solidarności – vernisáž výstavy připravené dokumentačním centrem Karta – realizace ve spolupráci s Generálním konzulátem Polské republiky Ostrava – vernisáž – 45 účastníků – náklady hradil konzulát).

8. - 31. října 2009 (Trójkąt trzech cesarzy - dokumentační výstava zapůjčena z Muzea v Sosnovci, vernisáž – 20 účastníků).

2. – 31. prosince 2009 (Polski Klub Sportowy Polonia Karwina – dokumentační výstava u příležitosti 90. výročí založení sportovního klubu – ve spolupráci s HV PZKO a Dokumentačním centrem Kongresu Poláků v ČR – vernisáž – 106 účastníků – náklady hradilo HV PZKO).

Ministerstvo kultury - program *Literatura XXI. století* - doplňování knižních fondů pro uživatele z řad národnostních menšin žijících na území města Karviná a Regionu Těšínského Slezska – polská národní menšina a romská komunita (dotace 5 000,- Kč).

Wspólnota Polska - *Polskie oddziały bibliotek publicznych na terenie Zaolzia pomoc w realizacji statutowych zamierzeń – udostępniania źródeł informacji w języku polskim* (dotace 25 568,- Kč).

Podíl na realizaci projektu Sdružení přátel Polské knihy *S knihou na cestách* na podporu čtenářství v regionu. Finanční zabezpečení projektu zabezpečovalo SPPK z dotace Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy; Regionální knihovna Karviná zajistila organizační a metodickou přípravu autorských setkání s autory z Polska a čtenářských soutěží pro děti a mládež škol s polským jazykem vyučovacím v regionu. Autorská setkání probíhala ve dnech 4 - 6. listopadu 2009 v knihovnách a školách regionu – 12 autorských setkání, 713 účastníků, 2 kategorie čtenářské soutěže – 2x finále dne 17. prosince 2009 – 371 účastníků.

Podíl na realizaci projektu Sdružení přátel Polské knihy *Já čtu tobě a ty mně* podporu čtenářství v regionu. Finanční zabezpečení projektu zajistilo SPPK z dotace Ministerstva kultury a z vlastních zdrojů – Regionální knihovna Karviná zajistila organizační a metodickou přípravu autorských setkání s Wandou Chotomskou - 6 setkání ve školách regionu ve dnech 9. - 11. června 2009 a završení akce v Těšínském divadle setkáním Rodzinna herbartka czyli familijne spotkanie z Wandą Chotomską dne 27. listopadu 2009 – 300 účastníků.

Pobočka Karviná-Ráj

18. března 2009 - *Odpoledne poezie* - Regionální Obec Slováků ve spolupráci s Regionální knihovnou Karviná v rámci Měsíce ČSP přátelství zorganizovala odpoledne poezie. Tématem akce byla recitace poezie v jazyku českém, polském, slovenském, romském a řeckém. Kulturní akce byla doplněna o zábavné soutěže v tlumočení z rodných jazyků příslušníky odlišných národností. Akci navštívilo 44 účastníků.

29. dubna 2009 - Putování po jihovýchodní Asii - kulturní akce na téma *Putování po jihovýchodní Asii* byla doplněna o promítání a vlastní zážitky p. Gašparína. Na akci organizované *Obcí Slováků* se aktivně podílela i Regionální knihovna Karviná. Akci navštívilo 56 účastníků.

10.-30. června 2009 *Ze života Obce Slováků* - výstava fotografií a tisků k 15. výročí založení Obce Slováků. Výstavu navštívilo 30 návštěvníků.

KLADNO

Žádná organizace příslušníků národnostních menšin nepožádala město o finanční podporu.

LIBEREC

organizace	projekt, účel dotace	dotace (Kč)
Občanské sdružení Oberig	Informační středisko Ruský dům	5 000

Město vedle toho podporuje projekty zaměřené na integraci cizinců a vyloučené komunity.

MLADÁ BOLESLAV²⁰⁸

<i>organizace</i>	<i>projekt, účel dotace</i>	<i>dotace (Kč)</i>
Jekhetani Luma - Společný svět	Vybavení (které bylo zapůjčeno do azylového domu pro matky s dětmi, které provozuje sdružení R-mosty)	77 110
Sdružení Proxima Sociale	Úprava nebytových prostor pro nízkoprahové centrum	280 000

MOST²⁰⁹

<i>organizace</i>	<i>projekt, účel dotace</i>	<i>dotace (Kč)</i>
Sdružení Romů města Most	Úhrada cestovního na romské festivaly v roce 2008	19 500
Bulharská kulturně osvětová organizace	Prezentace činnosti, cestovné, pronájmy	12 000
Židovská obec Teplice	Úhrada nákladů za pronájem sálu, výzdobu a propagaci	12 000
Svaz Maďarů žijících v českých zemích, OJ Teplice	Podpora maďarské menšiny v Mostě, maďarské kulturní akce v roce 2009	12 000
Klub národnostních menšin	činnost Klubu	425 000
	Multikulturní program pro děti, které neodjely na prázdniny	16 600
	Romský klub	184 000
	Letní volnočasové aktivity	30 000
ZŠ Most, Zlatnická, Chanov	Prezentace činnosti	8 000
Dům romské kultury o.p.s.	Prezentace činnosti	19 900
Komunitní centrum Chánov	Chánovské děti – nízkoprahové zařízení pro děti a mládež	34 800
	Klubičko, předškolní klub pro děti	17 400
	Festival Naše písně a tance	18 000
celkem		809 200

OLOMOUC²¹⁰

<i>organizace</i>	<i>projekt, účel dotace</i>	<i>dotace (Kč)</i>
Společenství Romů na Moravě	Letní tábor	84 000

OSTRAVA²¹¹

Dotační program Podpora kultury

<i>organizace</i>	<i>projekt, účel dotace</i>	<i>dotace (Kč)</i>
Svaz Maďarů žijících v českých zemích	Dny maďarské kultury v Ostravě 2009	70 000
Řecká obec Ostrava	Život řecké národnostní menšiny v Ostravě – oslava státního svátku řecké republiky 25. Martiu a oslava státního svátku řecké republiky OXI	70 000
celkem		140 000

Dotační program Podpora školství

<i>organizace</i>	<i>projekt, účel dotace</i>	<i>dotace (Kč)</i>
Salesiánské středisko Don Bosco	Kroužky a workshopy	20 000

PLZEŇ²¹²

PŘEROV²¹³

²⁰⁸ Jde o prostředky, které jsou zaměřeny na integraci romské komunity, nejsou proto zahrnuty do finančních přehledů (oddíl 5.7.).

²⁰⁹ Městem, Ministerstvem vnitra ČR a Komunitním centrem Chánov s pomocí Městské policie a Policie ČR byl uskutečněn v druhé polovině roku 2009 v Chánově pilotní projekt Úsvit, s celkovými náklady 1 265 160 Kč; byl součástí širší koncepce boje proti extremismu.

²¹⁰ Není zvláštní dotační titul vyčleněn pouze pro národnostní menšiny.

²¹¹ Město také poskytuje finanční podporu v oblasti sociální péče, prevence kriminality a volnočasových aktivit.

²¹² pozn. předkl. - město uvádí šest projektů terénní sociální práce a poradenství (o celkové výši 300 000,- Kč).

²¹³ Město podporuje kulturní, sportovní, společenské aktivity, které směřují k integraci romské komunity.

ÚSTÍ NAD LABEM

Odbor školství, kultury a sociálních služeb Magistrátu města:

<i>příjemce</i>	<i>projekt, účel dotace</i>	<i>dotace (Kč)</i>
ARS Porta Bohemica	Jsou to občané našeho města (Ústečtí Romové ve fotografii)	5 000
Česko-francouzský klub	Den frankofonie 2009	10 000
Člověk v tísni, o. p. s.	Jeden svět 2009 v Ústí nad Labem	100 000
Kheroro	Romové se chlubí, co umí, baví se a hraji	5 000
Kulturní sdružení občanů německé národnosti ČR	Celoroční činnost občanského sdružení	8 000
Místní skupina ČČK Ústí nad Labem	Společně do Afriky	12 000
OBERIG	Jsme stejní jako Ty? - projekt zaměřený na multikulturní výchovu mládeže	7 000
Oblastní charita Ústí nad Labem	Romský tanečně-hudební festival ROTAHUFEST IV.	25 000
Poradna pro integraci	Multikulturní festival Barevná planeta	100 000
	Etnické večery - představování kultur cizinců žijících v Ústí nad Labem a okolí	20 000
Kulturní středisko města Ústí nad Labem	Romský festival	12 000
Celkem		304 000

ZLÍN ²¹⁴

<i>organizace</i>	<i>projekt, účel dotace</i>	<i>dotace (Kč)</i>
Sdružení dětí a mládeže Romů ČR	3 výstavy: Knížky o Romech, Zdobené svícny - ručně kované od romských kovářů a Cikánské vánoční ozdoby	19 000

KRAJE

JIHOČESKÝ KRAJ ²¹⁵

<i>organizace</i>	<i>projekt, účel dotace</i>	<i>dotace (Kč)</i>
Salesiánské středisko mládeže - DDM	Podpora pravidelné zájmové činnosti a zájmového vzdělávání	80 000
Lačno Lav Větrní	Ať jsi černý nebo bílý, přestaň se bát, společně se bav	10 000
město Prachovice	Romská školička s rozšířenou zájmovou činností	10 000
Středisko Euro Direct	Koncert pro národnostní menšiny	20 000
celkem		120 000

JIHOMORAVSKÝ KRAJ

Kraj vyhlásil *Dotační program na činnost národnostních menšin v Jihomoravském kraji na rok 2009*. Pro tento program byla z rozpočtu JMK vyčleněna částka 2 miliony Kč. V jeho rámci požádalo o dotaci 31 občanských sdružení a jiných právnických osob působících v oblasti národnostních menšin formou 40 žádostí. Na 30 schválených žádostí bylo rozděleno 1 748 750,- Kč. Mimo dotační program navíc obdržely mimořádnou dotaci další 3 subjekty v celkové výši 96 000,- Kč. Celkem byla v roce 2009 poskytnuta z rozpočtu Jihomoravského kraje na činnost národnostních menšin částka 1 844 750,- Kč.

²¹⁴ Z Kulturního fondu města.

²¹⁵ Z jednorázových aktivit je třeba zmínit již 3. ročník festivalu romské kultury KEREKATE v Táboře, podpořeného v roce 2009 obcí Tábor ve výši 55 000,- Kč.

Přehled podpořených projektů občanských sdružení

organizace	projekt, účel dotace	dotace (Kč)
Asociace Ruských spolků v ČR	Kniha jedné básně	15 000
Bulharské kulturně osvětové sdružení v Brně	Bulharské kulturně osvětové sdružení v Brně	40 000
Centrum ruské diaspory v ČR	Ruský hudební salon na Moravě	20 000
Človíček	Človíček	30 000
Diecézní charita Brno - DCHB	Diecézní charita Brno - DCHB	20 000
	Diecézní charita Brno - DCHB	78 000
DRROM	Festival hudby a tance Husovický skřivánek	50 000
Epona	Stimulační ježdění pro děti z romské komunity	70 000
FOLKLORNÍ SDRUŽENÍ PÚČIK	Využití volného času a zájmové činnosti k prezentaci slovenské národní kultury a lidových tradic	80 000
	Taneční dílna pro malé i velké	60 000
	Žijeme v jednom městě	30 000
INEX-SDA Brno	S chutí do toho	30 000
IQ Roma servis	Chceme být slyšet	100 000
Jezdecký klub Ranč Loučka	Děti s pejsky	70 000
Lyceum Řekyň v České republice	Činnost Lycea Řekyň v České republice v roce 2009	100 000
Muzeum romské kultury	Dětský muzejní klub	30 000
Národy Podyjí	X. festival národů Podyjí a Mezinárodní den Romů	60 000
Národopisný spolek Pálava	Činnost národopisného spolku Pálava	50 000
Občanské sdružení Porta Balkanica	Kultura a národní identita Jihoslovanů na jižní Moravě	50 000
Obec Slovákov v Brně	Slovenská menšina na Moravě	85 000
nadační fond HELLENIKA	HELLENIKA, zachování řeckého kulturního povědomí	90 000
Pirin	Výuka bulharských lidových tanců a písní	30 000
	Uchování bulharských lidových tradic a tanců	27 000
Svaz Maďarů-Brno	Uchování, rozvoj a prezentace kultury maďarské národnostní menšiny	50 000
Ratolest Brno	Aktivity na Pavlači	50 000
Společenství Romů na Moravě	Využití volného času dětí	40 000
Sdružení Romů a národnostních menšin v Hodoníně	Romské dny Hodonín 2009	200 000
	Činnost sdružení	93 750
Společnost přátel jižních Slovanů v ČR	Kulturní aktivity multietnického charakteru	50 000
ZŠ a MŠ T.G. Masaryka Zastávka	Žijeme spolu 2009	50 000

Projekty tří organizací byly podpořeny mimořádnou dotací:

Ukrajinské matky, občanské sdružení	Kniha povídek Když hodiny padaly z věže	50 000
Regionální poradenské a vzdělávací centrum Akademie J.A. Komenského	Jazyková integrace zahraničních pracovníků v JMK – 2. etapa	30 000
Gymnázium Brno, Vídeňská 47	Mladí madrigalisté na pietní akci v Lidicích	16 000

Celkem 1 844 750,- Kč

KARLOVARSKÝ KRAJ ²¹⁶

organizace	projekt, účel dotace	dotace (Kč)
Obec Slovákov	Den národnostních menšin	60 000

KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ ²¹⁷

organizace	projekt, účel dotace	dotace (Kč)
Občanské sdružení Soužití Jaroměř	Romfest	20 000
Obec Slovákov	Slovenský bál	10 000
	Den slovenské kultury	40 000

²¹⁶ Od roku 2010 chce kraj zajišťovat finanční podporu národnostních menšin prostřednictvím dotačního titulu.

²¹⁷ Kraj nemá zvláštní dotační titul pro aktivity národnostních menšin. Kraj administruje též projekt terénní práce ve vyloučených komunitách.

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

V rámci dotačního titulu požádalo o dotaci 23 organizací realizující aktivity pro příslušníky národnostních menšin žijících na území kraje, podpořeno jich bylo 12, v celkové finanční částce 997 900 Kč.

organizace	projekt, účel dotace	dotace (Kč)
Diecézní charita ostravsko-opavská	7 let Vesničky soužití - semináře o zkušenostech z realizace projektu	88 000
Kongres Poláků v České republice	Takoví jsme/Tacy jesteśmy. Kulturní aktivity Kongresu Poláků v ČR v roce 2009.	100 000
	Dokumentační centrum Kongresu Poláků v ČR 2009	100 000
Občanské sdružení Sdružení Romů Severní Moravy	Žít společně - multikulturní program pro děti a mládež v Karvině	99 900
PZKO	Slovník západotešínského nářečí	91 000
	Biuletyn Ludoznawczy, Zeszyt XXIV	35 000
MS PZKO v Jablunkově	Výstavní činnost Regionální jizby Adama Sikory - zřízení stálé expozice „Horalské živobyty“	100 000
	VI. Festival lidových řemesel, rukodělné výroby a tradičních výrobních postupů - Szikowne Gorolski Rynce	72 000
S.T.O.P.	Vzdělávací přednášky na SŠ a vzdělávací CD pro dobrovolníky pracující s romským etnikem	72 700
Řecká obec Krnov - město	Řecké dny Krnov 2009	89 000
Obec Slováků v Karvině	Podpora činnosti	66 500
celkem		997 900

Dále se uplatnily organizace zabývající se kulturní a uměleckou činností národnostních menšin v Programu podpory aktivit v oblasti kultury:

V rámci dotačního titulu kraje *Program podpory aktivit v oblasti kultury na rok 2009* a v oblasti tzv. nadregionálních dotací byly v roce 2009 podpořeny dva projekty podporující činnost polské a romské menšiny v celkové částce 218 000,- Kč.

OLOMOUCKÝ KRAJ

Kraj nevyhlašuje zvláštní dotační titul na aktivity směřující k národnostním menšinám. Občanská sdružení, humanitární organizace a fyzické osoby mohou žádat o přidělení příspěvků na činnost do 25 000,- Kč, a to v následujících oblastech: vzdělání a věda, mládež, kultura, sport a tělovýchova, prevence kriminality, sociální patologie a primární prevence drogových závislostí, zdravotnictví, sociální služby a humanitární pomoc, turistický ruch a životní prostředí. O poskytnutí příspěvků rozhoduje Rada Olomouckého kraje. Zmíněné subjekty i obce se pak mohly v roce 2009 ucházet také o dotaci v rámci významných projektů Olomouckého kraje, o jejichž přidělení rozhoduje Zastupitelstvo Olomouckého kraje, a to na stejné oblasti.

Dále kraj vyhlásil v roce 2009 potřeby program *Podpora kulturních aktivit v Olomouckém kraji*, jehož cílem je podpořit a rozšířit hodnotné typy kulturních aktivit na území kraje. Vymezené cíle programu umožňují prezentovat kulturní aktivity národnostních menšin.

²¹⁸ Kraj podporuje aktivity národnostních menšin v rámci přebytku svého hospodaření a prostřednictvím dotačního titulu – Grantový fond Libereckého kraje (program č. 9 - Projekty podporující aktivity národnostních menšin a etnických skupin v těchto prioritách: podpora primární prevence v romských komunitách (např. komunitní centra, přípravné třídy), podpora aktivit národnostních menšin a etnických skupin, podpora aktivit směřujících k multikulturní výchově, výchově k toleranci a proti xenofobii).

<i>organizace</i>	<i>projekt, účel dotace</i>	<i>dotace (Kč)</i>
Výbor pro odškodnění romského Holocaustu, Hořice	Výstava v RCO Olomouc - Zaniklý svět	25 000
Řecká obec Javorník	Krojové vybavení tanečního souboru Evrop Řecké obce Javorník	25 000
Společenství Romů na Moravě, o. s., Brno	2. ročník přehlídky amatérských romských souborů v Olomouci	20 000

PARDUBICKÝ KRAJ²¹⁹

HLAVNÍ MĚSTO PRAHA

Aktivity občanských sdružení národnostních menšin a cizinců působících na území města jsou podporovány prostřednictvím grantových řízení, stejně tak tomu bylo v roce 2009. Jde o *Celoměstské programy podpory aktivit národnostních menšin na území hl. m. Prahy pro rok 2009* a *Programy podpory aktivit integrace cizinců na území hl. m. Prahy pro rok 2009*.

V rámci prvního jmenovaného byly vyhlášeny následující programy:

1. program - zaměřený na prezentaci národnostních kultur v hl. m. Praze, na kulturní, společenskou a osvětovou činnost národnostních menšin,
2. program - zaměřený na publikační činnost, související se vztahem národnostních menšin k hl. m. Praze.

V rámci tohoto programu žádala občanská sdružení národnostních menšin o finanční podporu pokrytí nákladů na provoz kanceláří v DNM, čehož využily všechny zde sídlící.

V rámci grantového řízení pro rok 2009 bylo přiděleno na podporu projektů národnostních menšin celkem 3 603 740,-Kč.

Současně byl podpořen projekt občanského sdružení *Slovo 21* prostřednictvím grantů hl. m. Prahy v oblasti kultury a umění (Světový romský festival Khamoro), v rámci grantových řízení v sociální oblasti a prevence kriminality byly podpořeny některé z projektů malých romských občanských sdružení.

²¹⁹ V roce 2009 kraj finančně podpořil ze svého rozpočtu v grantovém řízení na podporu programů v oblasti sociálních věcí Pardubického kraje celkem pět projektů, v celkové výši 195 000,- Kč.

Celoměstské programy podpory aktivit národnostních menšin a integrujících se cizinců na území Prahy v roce 2009

Program č. 1 - prezentace národnostních kultur v hl. m. Praze, kulturní, společenská a osvětová činnost národnostních menšin

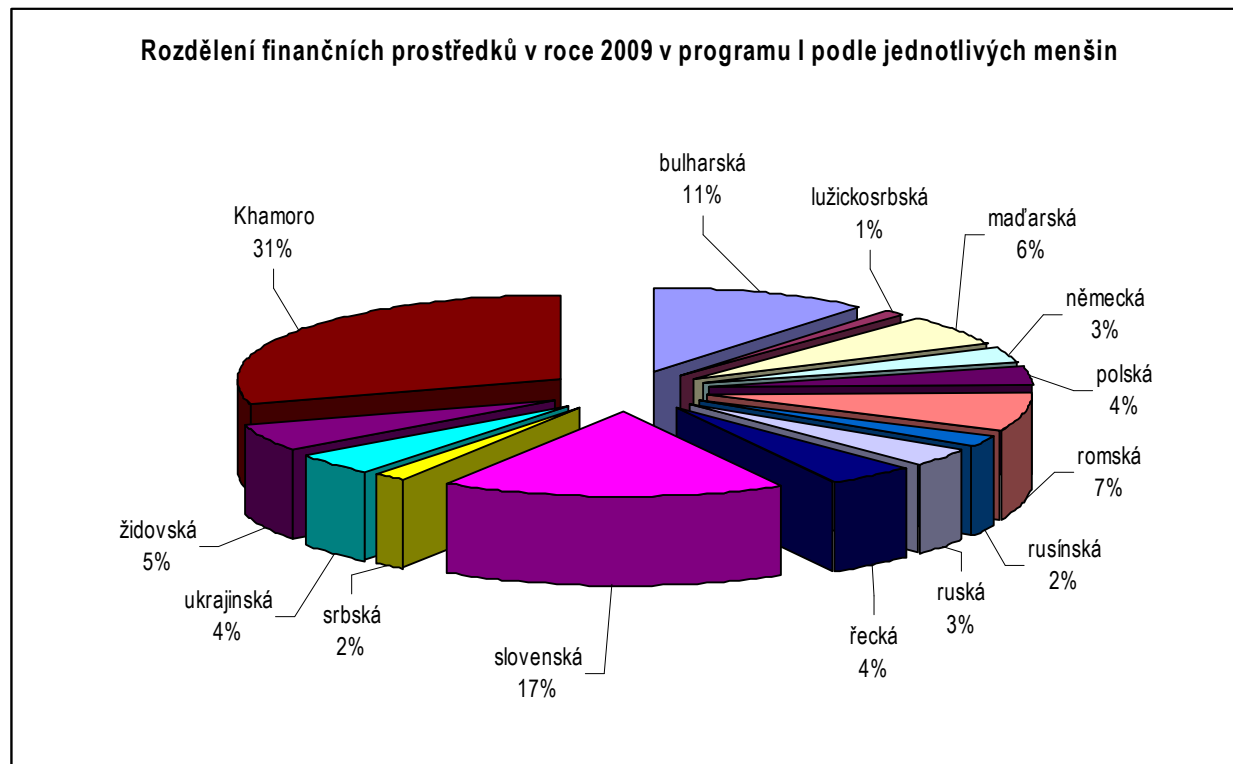
<i>menšina</i>	<i>předkládající organizace</i>	<i>název projektu / anotace</i>	<i>dotace (Kč)</i>
Bulhaři	Bulharská kulturně osvětová organizace	Reprezentace bulharské menšiny v DNM. Náklady na nájemné a služby související s nájmem.	76 068
		Jarní festival na lodi bratří Formanů - hudební vystoupení na divadelní lodi. Náklady na nájemné, propagaci, ubytování a stravování účinkujících, honoráře.	40 000
		MFF Praha srdce národů 2009. Náklady: ubytování a stravování členů souboru.	30 000
	Bulharská beseda	Balkánský večer - společenský večer v DNM. Náklady na občerstvení, propagaci a honoráře.	10 000
		Společenské večery pro seniory - přednášky. Náklady na materiál, občerstvení, propagaci, honoráře.	10 000
	Vazražďane	Klub Vazražďane - koncerty, výstavy, přednášky. Náklady na materiál, nájemné kancelářské potřeby, poštovné, telefon, fax, cestovné, propagace, honoráře, OON.	50 000
		Dny bulharské kultury - koncerty, výstavy - kulturní a vzdělávací aktivity s cílem seznámit širokou veřejnost s kulturou a životem bulharské národnostní menšiny v Praze. Náklady na kancelářské potřeby, nájemné, poštovné, telefon, cestovné, propagaci, honoráře, OON.	50 000
	Zaedno	Malé Bulharsko - série kulturně-společenských akcí. Náklady na materiál na výstavu, kancelářské potřeby, kroje pro taneční soubor Balgari, věcné ceny do soutěží, nájemné, poštovné, telefon, cestovné, propagaci, ubytování účinkujících, honoráře.	50 000
		Trifon Zarezan-bulharský ples a svátek vína 2009, 7.ročník. Náklady materiál na výstavu, kancelářské potřeby, kroje pro taneční soubor Balgari, věcné ceny do soutěží, nájemné, poštovné, telefon, cestovné, propagaci, ubytování účinkujících, honoráře.	50 000
Maďaři	Spolek Iglice	Jazykově-vzdělávací programy pro děti v maďarském jazyce a představení pro většinovou společnost - hravá výuka maďarského jazyka, divadelní představení pro děti, herny, letní tábor, projektové vikendy pro děti. Náklady: materiál, knihy, DVD, CD do knihovny, poštovné, telefon, cestovné, propagace, honoráře.	50 000
	Svaz Maďarů žijících v českých zemích, Organizační jednotka Praha	MFF Praha srdce národů 2009 - zabezpečení účasti reprezentantů maďarské tradiční kultury. Náklady na nájemné, ubytování, technické služby.	30 000
		Provoz kanceláří Svazu Maďarů žijících v českých zemích. Náklady na nájemné a služby.	75 828
		Dny maďarské kultury v Praze 2009 - dvoudenní společenská akce. Náklady na nájemné, cestovné, poštovné, telefon, stravování, reprezentaci OON.	30 000
		Pravidelná setkávání a další aktivity maďarské menšiny - 10x ročně. Náklady na kancelářské potřeby, nájemné, poštovné, telefon	20 000
Němci	Kulturní sdružení občanů německé národnosti ČR	Výstava Stejně obrazy, stejná slova v DNM. Náklady na poštovné, telefon, dopravu, propagaci, občerstvení.	11 000
		Německá kultura v literatuře a písni - 4 přednášky, 1 setkání v Kraslicích. Náklady na poštovné, telefon, cestovné, propagaci, občerstvení, honoráře.	15 000
		Provozní náklady kanceláří v DNM. Náklady na nájemné a provoz kanceláří dle výpočtového listu za rok 2009 + cca 10% nárůst cen.	70 668
Poláci	Klub polski v Pradze	Podpora činnosti sdružení Klub Polski (provoz kanceláře v DNM). Náklady na nájemné a služby.	73 860
		Vojenské hřbitovy 1. světové války na území Haliče - výstava fotografií. Náklady na propagaci, honoráře.	20 000
		MFF Praha srdce národů 2009 - zabezpečení účasti reprezentantů polské tradiční kultury. Náklady na nájemné, ubytování, technické služby.	30 000
Romové	Cikne Čhave	Romský talent - 5.ročník soutěže romských dětských talentů, prezentace menšin v DNM. Náklady na občerstvení, ceny pro soutěžící, pronájem sálu, poštovné, telefon, cestovné, propagaci, zapůjčení rekvizit, OON.	50 000
	Romano Dives	Rozvoj romských tradic s důrazem na rodinu - celoroční činnost. Náklady na materiál na ruční práce, kancelářské potřeby, drobné pohoštění, ceny pro fotbalové utkání, nájemné, poštovné, telefon, cestovné, propagaci, vstupné, honoráře.	30 000

Romové	Rom Praha	Programy zaměřené na prezentaci národnostních kultur v hl. m. Praze, programy na kulturní, společenskou a osvětovou činnost národnostní menšiny, vzdělávání dětí a mládeže. Chod kanceláří romské menšiny v DNM. Náklady na materiál, kancelářské potřeby, nákup surovin na ochutnávky romských jídel, nákup plastového nádobí, nájemné v DNM, poštovné, telefon, propagaci, OON.	75 528
		Programy zaměřené na prezentaci národnostních kultur v hl. m. Praze, programy na kulturní, společenskou a osvětovou činnost národnostní menšiny, vzdělávání dětí a mládeže - celoroční činnost. Náklady na materiál, kancelářské potřeby, nákup surovin na ochutnávky romských jídel, nákup plastového nádobí, nájemné v DNM, poštovné, telefon, propagaci, OON.	30 000
Romové	Romské křesťanské vzdělávací sdružení Matice romská	Volnočasové aktivity Matice romské - v kulturním domě Průhon a další aktivity dle možností. Náklady na kancelářské potřeby, telefonické služby, kopírování, poštovné, účast na křesťanské konferenci CCIT, vánoční besídka, romskou mši za doprovodu cimbálůvky, návštěva Svaté hory (Příbram) a Svatého kopečku (Olomouc), setkání romských spisovatelů, valnou hromadu MR, odměny organizátorům akcí.	20 000
	Romské občanské sdružení Velká Ohrada	Programy zaměřené na prezentaci národnostních kultur v hl. m. Praze, programy na kulturní, společenskou a osvětovou činnost národnostní menšiny, vzdělávání dětí a mládeže. Náklady na materiál, kancelářské potřeby, nákup surovin na ochutnávky romských jídel, nákup plastového nádobí, poštovné, telefon, fax, propagaci, rezervu, OON.	40 000
Rusíni	Společnost přátel Podkarpatské Rusi	Rusíni v Praze - pronájem kanceláří v DNM. Náklady na kancelářské potřeby, nájemné, poštovné, telefon, fax.	73 368
Rusové	Sdružení krajanů a přátel Ruské tradice v ČR	Hudebně - literární setkání básníků a umělců Vltava - klubová činnost a koncerty. Náklady na kancelářské potřeby, tiskoviny, pronájmy, poštovné, telefon, technické služby.	15 000
		Nájemné v DNM na kulturně-společenskou činnost ruské národnostní menšiny v roce 2009. Náklady na nájemné v DNM.	71 340
		MFF Praha srdce národů 2009 - zabezpečení účasti reprezentantů ruské tradiční kultury na festivalu. Náklady na pronájmy, ubytování, technické služby.	30 000
Řekové	Řecká obec Praha	DNM - náklady na provoz kanceláří, služby spojené s provozem kanceláří řecké národnostní menšiny. Náklady na nájemné, poštovné, telefon, služby.	65 220
		Pěvecký a taneční soubor Akropolis - vystoupení na oslavách státních svátků Řecka, účast na folklórních festivalech a jiných společenských akcích. Náklady na materiál, CD, provozní údržbu a přepravu krojů.	30 000
		Kulturní, společenská a osvětová činnost - společenské večery při příležitosti oslav státních svátků Řecké republiky. Náklady na pronájem, ozvučení sálu, odměnu kapele.	50 000
Slováci	Asociace ETNICA	MFF Praha srdce národů 2009 - zajištění účasti reprezentantů tradiční kultury národností a etnik na festivalu. Náklady na ubytování, nájemné, technické služby.	150 000
	Folklorní soubor Šarvanci, o. s.	Podpora celoroční činnosti FS Šarvanci - nácvik složek souboru, zajištění krojů, nácviky nových choreografií, uspořádání vystoupení. Náklady pořízení krojů, nájem, ubytování, stravování, zajištění choreografa, nahrání audio CD, cestovné, propagace.	50 000
	Klub slovenské kultury	MFF Praha srdce národů 2009 - účast souboru slovenské menšiny na MFF Praha srdce národů 2009. Náklady na pronájmy, ubytování, technické služby	30 000
		Domus a KSK dětem a veřejnosti - dokumentační činnost, tvorba a nácvik programů, přednášková činnost, pásmo programů, divadélko, besedy, přednášky, dramatizované čtení, nácvik her, výstavy, soutěže, VI. Konference středoškoláků. Náklady na kancelářské potřeby, knihy, CD, DVD, nájemné, poštovné, telefon, fax, cestovné a přepravné, propagaci a dokumentaci, služby, honoráře, OON.	50 000
		Slovenské dny v Praze - jubilejní 65.výročí SNP - Parník 2009. Náklady na pronájem prostor, poštovné a telefon, cestovné a přepravné, ubytování účinkujících, technické služby, moderování, honoráře, OON.	20 000
		Programy KSK pro slovenskou menšinu v roce 2009. Náklady na nájemné v DNM, služby, telefon, poštovné, cestovné, OON.	71 748

Slováci	Obec Slovákovi v Praze	Slovenské Vianoce - Kapustnica-predvianočné stretnutie krajanov. Náklady na materiál, kancelářské potřeby, výzdobu, nájemné, poštovné, telefon, propagaci, ubytování, honoráře.	10 000
		Klubová činnost - společensko-kulturní aktivity, besedy, osvětová činnost. Náklady: materiál, kancelářské potřeby, kinofilmy, rámování, fotoslužbu, výzdoba, nájemné, poštovné, telefon, fax, cestovné, propagace, ubytování, honoráře.	20 000
		Slovenský majáles - stretnutie krajanov; společensko-kulturní činnost. Náklady na materiál, kancelářské potřeby, výzdobu, nájemné, poštovné, telefon, cestovné, propagaci, ubytování, honoráře.	10 000
	SFZ Limbora	Činnost slovenského sdružení Limbora - práce s dětmi a mládeží. Náklady na materiál, kancelářské potřeby, pronájmy, cestovné, propagaci, dokumentaci, telefon, elektřinu, honoráře a účetní spolupráci.	50 000
		MFF Praha srdce národů 2009 - účast slovenského souboru na MFF Praha srdce národů 2009. Náklady na pronájmy, ubytování, technické služby.	30 000
	Slovensko- český klub	Projekt Vagón pokračuje - multikulturní akce připomínající Holocaust a válečné hrůzy, v odstavených vagónech v Praze - Libni a dalších prostorách. Náklady na nájemné, cestovné, propagaci, promítání, ozvučení, instalaci, údržbu a posouvání vagónů, instalaci a úpravu výstavy, honoráře.	40 000
	Slovenský literární klub v ČR	Literární soutěž Jána Kollára - literární soutěž pro žáky základních škol a studenty středních a vysokých škol v oblasti tvorby slovenštiny a slovenské tematiky a slavnostní program v Praze. Náklady na nájemné, cestovné, propagaci, ozvučení, osvětlení, honoráře a peněžité ceny, OON.	50 000
Srbové	Srbské sdružení sv. Sáva	Kulturní a společenské aktivity srbského sdružení sv. Sáva v roce 2009 - výstavy, promítání filmů, společenské akce. Náklady na materiál, kancelářské potřeby, kopírování, nájemné včetně nájemného v DNM, poštovné, telefon, propagaci, ubytování a stravování vystavovatelů, honoráře a OON.	60 396
Ukrajinci	Sdružení Ukrajinců a příznivců Ukrajiny	Pěvecký Sbor sv. Vladimíra - koncerty a zpívané bohoslužby, přehlídka hudební tvorby ukrajinských skladatelů. Náklady na materiál, kancelářské potřeby, rekvizity, květinovou výzdobu a dekorace, drobné hudební nástroje, kytaru, novoroční, velikonoční a mikulášskou nadílku, nájemné, poštovné, telefon, cestovné, propagaci, ladění klavíru, ubytování, drobné opravy vybavení, převoz techniky, managing, honoráře a OON.	50 000
	Sdružení Ukrajinek v ČR	Cyklus přednášek, setkání a prezentací - Ukrajinci v Praze pro rok 2009. Náklady na nájemné, poštovné, telefon, propagaci, honoráře, OON.	15 000
	Ukrajinská iniciativa v ČR	Provoz kanceláře ukrajinské menšiny v DNM. Náklady na nájemné, poštovné, telefon.	73 716
Židé	Bejt Simcha	Neznámá hudba pražských synagog 5. ročník - koncerty, hudební divadlo, doprovodné přednášky s live hudebními ukázkami. Náklady: materiál, nájemné, kancelářské potřeby, poštovné, telefon, cestovné, propagace, honoráře, OON.	70 000
	Židovská obec v Praze	Chanuka a Purim - oslava židovských svátků. Náklady na poštovné, telefon, propagaci, honoráře, OON, ozvučení a osvětlení.	40 000
		Podvečery s Yvonne Přenosilovou, bývalou redaktorkou rádia Svobodná Evropa a známou zpěvačkou a jejími hosty - kulturní a společenská setkání, diskusní program zaměřený zejména na prezentaci menšinových kultur, vědy a filozofie, také z pohledu integrity pražské židovské komunity vzhledem k českému prostředí. Projekt určen zejména pro seniory Židovské obce v Praze, kteří byli internováni v koncentračním táboře a prožili Holocaust. Náklady na poštovné, telefon, propagaci, úklid, sál, ubrusy, moderátora, ozvučení.	20 000
		Káva o čtvrté - osvětová a vzdělávací přednáška a současně diskusní program s problematikou kultury, vědy a filosofie. Projekt určen zejména pro seniory Židovské obce v Praze, kteří byli internováni v koncentračním táboře a prožili holocaust. Náklady na poštovné, telefon, propagaci, zapůjčení DVD a promítacího plátna, moderátora, ozvučení sálu.	20 000
		Dětské divadlo Feigele - realizace dětských programů v rámci oslav židovských svátků v roce 2009. Hry tematicky souvisejí se židovskými svátky Simchat Torah, Chanuka, Purim, Šavuot. Náklady na dárky a ceny pro děti, výrobu kulís a kostýmů, poštovné, telefon, fax, kopírování textů, cestovné, propagaci, osvětlení, fotodokumentaci, občerstvení, výzdobu sálu, honoráře, OON.	20 000

Lužičtí Srbové	Společnost přátel Lužice	Pražské stopy Jakuba Barta-Čišínského. Ke 100. výročí úmrtí vynikajícího lužickosrbského básníka - populárně-naučný seminář. Náklady na DVD, kancelářské potřeby, nájemné, poštovné, telefon, cestovné, ubytování účinkujících, propagaci, přípravné práce na pamětní desce, honoráře a OON.	40 000
multikulturní	Slovo 21	Světový romský festival Khamoro 2009 - koncerty, mezinárodní seminář, konference, výstavy, defilé. Náklady na materiál, kancelářské potřeby, nájemné, poštovné, telefon, fax, internet, cestovné, ubytování a stravné, propagaci, scénografii a rekvizity, světlo a zvuk, pronájem prostor, lokální dopravu, odborný seminář, mezinárodní workshopy, organizaci festivalu, honoráře, OON.	1 000 000

celkem 3 373 740 Kč

Program č. 2 - publikační činnost související se vztahem národnostních menšin k hl. m. Praze

menšina	organizace	název projektu / anotace	dotace (Kč)
Bulhaři	Zaedno	Bulhaři 2009 - dokumentární publikace na DVD. Náklady na prázdná DVD, kancelářské potřeby, nájemné, pronájem techniky, poštovné, telefon, cestovné, propagaci, internet, výrobu multimediální prezentace, odměny kameramanovi, účetní, redaktorovi, korektorovi.	40 000
Romové	Romano džaniben	Vydávání časopisu Romano džaniben. Náklady na materiál, kancelářské potřeby, nájemné, poštovné, telefon, cestovné, propagaci, účetnictví, administrativní poplatky, tisk.	100 000
Rusové	Sdružení krajanů a přátel Ruské tradice	Kniha J. Filipovičové Světlo pravoslavi v Čechách a na Slovensku. Náklady na kancelářské potřeby, tiskoviny, předtiskovou přípravu, tisk.	40 000
Ukrajinci	Sdružení Ukrajinek	Vydání vzpomínek N. Narižné, dcery ředitele Ukrajinského muzea osvobozenického boje v Praze. Náklady na poštovné, telefon, tisk a předtiskovou přípravu, honoráře za redakci a korekturu.	50 000

celkem 230 000

STŘEDOČESKÝ KRAJ²²⁰

Kraj podporuje projekty ve prospěch integrace romské komunity, aktivity ostatních národnostních menšin nejsou známy.

ÚSTECKÝ KRAJ

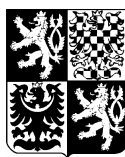
Samostatný dotační program na podporu menšin není vyhlašován. Organizace příslušníků menšin mají možnost se přihlásit do všech dotačních jiných programů vyhlašovaných krajem.

VYSOČINA

Kraj přímo nepodporuje národnostní menšiny formou zvláštního dotačního titulu. Vzdělávací a kulturní aktivity směřující k národnostním menšinám kraj podpořil v roce 2009 ve výši 110 000,- Kč. Sociální služby s cílovou skupinou etnické menšiny byly v roce 2009 podpořeny ve výši 1 603 000,- Kč.

²²⁰ V oblasti dotační politiky pro národnostní menšiny zaměřuje kraj svou činnost především na romskou menšinu. V roce 2009 byly v rámci grantového řízení z Humanitárního fondu Středočeského kraje podpořeny projekty ve prospěch integrace romské komunity v celkové výši 1 550 000,-Kč.

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

USNESENÍ

VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 7. června 2010 č. 443

ke Zprávě o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2009

Vláda

I. **bere na vědomí** Zprávu o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2009, obsaženou v části III materiálu č.j. 578/10 (dále jen „Zpráva“);

II. **ukládá** předsedovi vlády a předsedovi Rady pro národnostní menšiny zajistit zveřejnění tohoto usnesení ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí;

III. **pověřuje** předsedu vlády předložit Zprávu předsedovi Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a předsedovi Senátu Parlamentu České republiky pro informaci příslušných výborů Parlamentu České republiky;

IV. **doporučuje** hejtmanům, primátorům statutárních měst, starostům obcí s pověřenými obecními úřady a obcí, v nichž byl zřízen Výbor pro národnostní menšiny, zajistit systémové poskytování účelových dotací z veřejných financí na aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu integrace příslušníků romské komunity, ve smyslu nařízení vlády č. 98/2002 Sb., kterým se stanoví podmínky a způsob poskytování dotací ze státního rozpočtu na aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu integrace příslušníků romské komunity, ve znění pozdějších předpisů.

Provede:

předseda vlády,
předseda Rady vlády
pro národnostní menšiny

Na vědomí:

hejtmani,
primátoři statutárních měst,
starostové obcí s pověřenými
obecními úřady a obcí,
v nichž byl zřízen Výbor pro
národnostní menšiny

Předseda vlády

Ing. Jan Fischer, CSc., v. r.